DUMITRU BORDEIANU

MARTURISIRI DIN MLASTINA DISPERARII

Cuprins

GHERLA

IN MEMORIAM

Căpitanului nostru, Corneliu Zelea Codreanu, lui Mota si Marin, si tuturor martirilor si eroilor legionari, ucisi în prigoane, anchete, în lagăre si închisori sau în alte împrejurări, în tară sau în exil.

În loc de prefată

Aceste lucruri le scriu în frica lui Dumnezeu, în Care cred nelimitat, deoarece numai El stie că ceea ce mărturisesc este adevărat.

Le mai scriu apoi pentru toti camarazii nostri în viată, care nu au trecut pe unde am trecut noi: elevi, studenti si muncitori, si pentru toti camarazii care vor veni după noi.

De asemenea, le scriu si pentru cei ce cred în Dumnezeu, pentru cei cinstiti si de bună credintă, ca să cunoască si să înteleagă si ei de câtă ură, minciună si bestialitate a fost si este în stare o ideologie – ideologia comunistă – provenită nu de la oameni, ci de la diavolul.

Ce se poate opune dragostei, adevărului, luminii si blândetii, decât ura, minciuna, întunericul si bestialitatea?

Comunismul nu este decât prezenta satanei pe pământ. Comunistii au făcut din ideologia lor o religie, care, în opozitie cu aceea crestină, este religia urii, a minciunii si a crimei, ridicate la rangul de „virtuti"; si nu se răspândeste decât prin minciună, neîncredere, teroare si frică.

Pe plan spiritual, scopul său este dezumanizarea omului, iar pe plan material: mizerie, foamete si lipsă.

Cum s-ar explica altfel atâta ură, bestialitate, cinism si plăcere sadică de a-ti chinui semenul si a-l ucide?

În comunism, vrei nu vrei, trebuie să spui si să faci numai ceea ce ti se ordonă. Nu trebuie să gândesti, nu trebuie să judeci, vointa si libertatea nu mai există. Iar, dacă nu, pentru consolidarea puterii sunt închisori, gulaguri, lagăre, canale, deportări, domicilii obligatorii si degradarea, siluirea constiintei, pierderea demnitătii umane, robotizarea si dirijarea tuturor actiunilor.

Asa s-a făcut comunismul dumnezeu. Şi cine a încăput pe mâna acestei stăpâniri satanice si-a pierdut si puterea de judecată si vointa si libertatea, rămânând nu doar cu foamea si frigul, nu doar cu umilinta si lipsa de comunicare, ci cu scrâsnetul si disperarea.

La Pitesti si Gherla, în demascări, omul astfel alterat si degradat, chinuit si chinuindu-si semenul, a ajuns să-si zdruncine sufletul.

Cum s-a actionat însă în aceste demascări, create pentru desfigurarea si pervertirea vointei si a conceptiei crestine despre lume si viată, si cum s-a înjosit fiinta umană, creată după chipul si asemănarea lui Dumnezeu, sunt lucruri care trebuie mărturisite. De altfel, în încercare se cunoaste omul, în încercare se degradează sau se desăvârseste.

Încercările prin care a trecut tineretul legionar în reeducarea de la Pitesti si Gherla sunt însă cele mai mari si mai grele prin care a trecut Miscarea Legionară, de la înfiintarea ei până azi.

După cum unică este Miscarea Legionară în istorie, unic este si acest caz. Noi, tineretul legionar, nu ne-am luptat cu oamenii si cu slăbiciunile noastre în aceste încercări (demascări), ci cu oameni îndrăciti, posedati de puterea satanei, aruncati asupra noastră cu toată ura, cinismul si bestialitatea de care au putut da dovadă.

Fenomenul Pitesti – Gherla nu este numai unul iesit din comun ci, din punctul meu de vedere, este un fenomen mistic, pentru că acolo lupta s-a dat între cei ce-L slujeau pe Dumnezeu si cei posedati de duhurile satanei.

Mărturisirile acestea nu au pretentia unei scrieri literare. Sunt bucăti rupte din sufletul si constiinta unor tineri luptători, cinstiti înaintea lui Dumnezeu si cinstiti cu ei însisi; tineri care si-au pus tot ce aveau bun în ei în slujba ideii de dreptate, de libertate si de credintă.

Constienti de menirea lor istorică, ei au slujit neamul si Biserica lui Hristos împotriva comunismului – dusmanul de moarte al crestinismului – până la sacrificiul suprem.

Istoria nu consemnează în analele ei cazul unui alt tineret, asemănător tineretului legionar, care să fi trecut prin închisori comuniste ca acelea de la Pitesti si Gherla.

În prigoanele si închisorile suferite de legionari în asa-zisa democratie românească, apoi sub dictatura lui Carol al II-lea si Antonescu, constiinta celui ce suferea nu era siluită. În torturile si grozăviile petrecute la Pitesti si Gherla însă, s-a actionat direct si metodic asupra celui torturat, ca să i se spulbere întâi credinta în Dumnezeu, iar apoi conceptia despre lume si viată si convingerile politice.

În aceste mărturisiri nu voi acuza pe nici un detinut politic. N-am autoritatea, calitatea si dreptul de a face aceasta, ca unul care am trecut prin ce am trecut, ci voi mărturisi faptele asa cum s-au petrecut cu toti tinerii legionari trecuti prin Pitesti si Gherla.

Nu voi mărturisi faptele mele de eroism, ci pe ale altora. Se vor întreba cei ce vor avea răbdare să citească aceste rânduri, de ce nu mărturisesc nimic despre alte categorii politice de tineret, care au trecut prin Pitesti si Gherla. Iată motivul: n-am autoritatea, calitatea si dreptul să scriu si să vorbesc despre altii, căci, dacă as face-o (asa cum au făcut-o altii, care nici măcar n-au trecut prin Pitesti si Gherla) ar trebui să-i acuz pe unii, să-i scuz sau să-i părtinesc pe altii, mărturisirile nemaifiind atunci făcute în frica lui Dumnezeu. Celelalte categorii politice de tineret, care au trecut si ele prin Pitesti si Gherla, au si ele în definitiv dreptul să vorbească despre cele întâmplate lor.

Eu nu vorbesc decât de camarazii mei si de mine si as dori ca fiecare să vorbească despre ai lui.

Eu vorbesc de ai mei pentru că sunt legionar si ei au fost si sunt legionari. Sufletele celor plecati dintre noi m-au îndemnat să scriu, să scriu tot, asa cum a fost – cine a initiat, cine a condus, cine sunt vinovatii (care au fost convinsi că nu vor răspunde de faptele lor), cine a executat planul, cine au fost cei înselati si cine au fost victimele acestei nemaiîntâlnite drame.

Dumitru Gh. Bordeianu

Melbourne, 26 oct. 1989

Lămuriri aspra cărtii

(Interviu cu Dumitru Bordeianu, din revista „Scara”, treapta a patra)

O caracteristică esentială în ce priveste geneza *Mărturisirilor* mele este aceea că eu nu m-am simtit niciodată vrednic, raportat la această nemaiîntâlnită dramă, să scriu o astfel de carte. Imediat după încetarea demascărilor, ceva care nu era în fiinta mea îmi venea mereu în constiintă cu întrebarea: cine va fi în stare să scrie o mărturisire despre această dramă. Şi nu numai să scrie, ci să pătrundă în esenta acestei drame.

După eliberare am citit si am răscitit Demonii (Posedatii) lui Dostoievski. Deosebirea între posedatii lui Dostoievski si posedatii de la Pitesti / Gherla este că primii erau în conditii de libertate, iar ceilalti erau privati de libertate si chiar de cele mai elementare conditii de trai. Şi apoi erau supusi unor suplicii fizice si morale nemaiîntâlnite.

După ce am relatat această dramă unui mare teolog român (D.P.), acesta îmi dă dezlegarea, zicându-mi „Du-te si citeste vietile Sfintilor Părinti si atunci vei întelege”. Am citit pe Sfintii Părinti si atunci am înteles. Eu întotdeauna întelegeam că cel care este mereu în stare să scrie despre această dramă este Costache Oprisan, dar Costache Oprisan a fost ucis în închisoare. Alte caracteristici ale genezei acestor mărturisiri constau în faptul că eu însumi am trăit această posedare până pe culmile disperării. Dacă smerenia este opusă mândriei si dacă trăirea uneia duce la Împărătia Cerurilor («Fericiti cei săraci cu duhul căci a acelora este împărătia Cerurilor»), iar cealaltă duce la iad, se vede care este răsplata. Nevrednicia mea (smerenia mea) mi-a fost răsplătită de Dumnezeu înscriind în destinul meu ca pe mine să mă aleagă si să mă ajute, din cei care au trecut pe acolo, să scriu despre această dramă. Mărturisirile mele descriu o problemă de metafizică. Cine nu-i certat cu metafizica crestină si cu Sfintii Părinti, va întelege si asimila aceste mărturisiri.

Să încerc acum să expun cronologic geneza acestei cărti. În primul rând doresc să mentionez că purtam o corespondentă cu Horia Sima, care îmi ceruse să scriu despre toată experienta mea din închisori. Dar mă gândisem să-i spun Comandantului că nu mă pot angaja la asa ceva. Adică, ziceam, nu poti

să scrii oricum sau într-un mod neinspirat despre ororile petrecute acolo, la Pitesti si Gherla. Pur si simplu nu mă simteam în stare.

Cum s-a întâmplat? În apropierea locului unde am stat imediat ce am ajuns în Australia, se găseste un pârâu pe care l-am recunoscut imediat ce l-am văzut – era pârâul lângă care m-am visat singur, scriind, pe vremea când eram încă în tară, în România. Şi îmi apare în constiintă: post si rugăciune. Am început să mă rog si să postesc aproape câteva săptămâni… Mă duceam în fiecare dimineată pe malul pârâului si pe zi ce trecea mi se lumina mintea: se derula acest film al întâmplărilor ca si cum s-ar fi petrecut acum. În general, când scrii o carte, ai o idee de cum va arăta la sfârsit; în acest caz nu mi-am făcut nici o schită, nici un plan. Şi am început chiar cu titlul: „ Mărturisiri din mlastina disperării”. Iar prima frază este chiar eticheta cărtii. Este o carte de inspiratie divină: am scris ce mi s-a spus să scriu, ceea ce am simtit si ceea ce îmi venea în memorie. În fiecare zi, de dimineată la ora 9 si până după-amiaza la ora 3, dictam toate aceste fapte, iar sotia mea le asternea pe hârtie. Scrierea efectivă a durat din februarie si până în decembrie 1990; se adunaseră cam 600 de pagini. Dar forma definitivă este cea publicată. Ca să rezum putin, eu sunt mărturisitorul prin care s-au făcut cunoscute toate acestea. Credinta nelimitată în Dumnezeu face orice lucru posibil. Spunea Petre Ţutea că orice cultură care nu are teologia în ea, nu face doi bani. Pentru că sunt cărti care au o valoare omenească, dar din punctul de vedere al mărturisirii lui Dumnezeu sunt nule.

Unde nu există ispită, nu există virtute – spun Sfintii Părinti. Virtutea crestină se testează numai la încercare. Nu întâmplător a îngăduit Dumnezeu să fie comunismul în Rusia. Dumnezeu nu a îngăduit comunismului să apară în Germania sau Anglia. Nimic nu se petrece în lumea văzută si nevăzută fără stirea, îngăduinta si voia lui Dumnezeu. Să nu confundăm politica de stat a rusilor cu ortodoxismul rus. Şi mă refer la credinta slavului ce se miscă numai pe coordonatele acestea hristice. Aici în Rusia sunt milioane de martiri, victime ale bolsevismului. Iată un exemplu istorisit de părintele Dimitrie Bejan, care întâlnise pe unicul supravietuitor al masacrului celor 11000 de călugări, la Oranki. Călugărilor li se dăduse termen de trei zile să aleagă între comunism si Hristos. S-au hotărât în zece minute. Şi apoi timp de o lună îsi săpau singuri gropile, după care erau executati. Şi Dumnezeu a vrut ca unul singur să scape fugind, ca mai târziu să-l întâlnească pe părintele Bejan si să mărturisească toate acestea. Iată iconomia divină. Episcopul a spus acelor călugări: „Fratilor, a sosit momentul să luati cununa de martiri; sunteti cu satana sau cu Hristos?” Ce credintă aveau oamenii acestia! Nici un dezertor! Eu am văzut cu ochii mei, la Cotul Donului, în timpul războiului, cum Rusii dezgropau din pământ icoanele ascunse de furia comunismului si plângeau de bucurie, sărutându-le.

De ce părintele Arsenie Papacioc vorbea cu admiratie despre tinerii care cu piepturile goale au înfruntat tancurile în decembrie 1989? Pentru că neamurile si popoarele nu trăiesc prin lasi. Dumnezeu nu ne-a părăsit nici în timpul dominatiei bolsevice. Cine nu a fost în legătură directă cu Dumnezeu, în gând si în inimă, nu a făcut nimic. Coordonata verticală este Dumnezeu. Comunismul este numai un preludiu al lui Antihrist. De aceea a lăsat Dumnezeu să vină comunismul; si lucrurile s-au cernut: s-a văzut cine au fost cei care nu si-au pierdut credinta. Să vedem lucrurile iubirii lui Dumnezeu; atâta ne-a iubit si ne iubeste Dumnezeu, cum noi cu mintea noastră nu putem gândi. Şi ne-a lăsat, ca prin acesti martiri, să ne fie neamul mântuit. În închisoare, majoritatea si-au păstrat credinta; poate multi nu au crezut atâta în Dumnezeu, dar au fost anticomunisti. Pentru că fericiti cei prigoniti pentru dreptate, că a acelora este Împărătia Cerurilor.

Eu nu am vrut să plec niciodată din tara mea. Avusesem ocazia să plec, atunci când eram tânăr, cu armata germană, la Orsova. Iarăsi, am avut posibilitatea, în mai 1948, să fug din România. Am ajuns în Australia mânat de destin. Eu înteleg destinul nu drept fatalitate ori predestinare sau soartă. Desigur că Dumnezeu, în eternitate, stie ce se întâmplă cu noi. Dar asta nu este predestinare. Destinul se explică asa: ceea ce se întâmplă între mine (creatura) si Dumnezeu (Creatorul). Eu nu mă pot răzvrăti, când am această constiintă. Este si o problemă de bun simt. Pentru cei care nu au în constiintă faptul că i-a făcut Dumnezeu, este o problemă aparte. Dar eu, constient că am fost creat de Dumnezeu, nu de … natură, trebuie să recunosc si să mă supun de bună voie Creatorului. De bună voie, pentru că mi-a lăsat libertatea. Satana spune continuu că nu vrea să-I slujească.

Trebuie să avem în vedere slăbiciunea noastră si puterea lui Dumnezeu, dar în momentul în care m-am supus voii lui Dumnezeu, slăbiciunea mea o ia Creatorul pe umerii lui. Eu trebuie doar să spun: «Fie mie după cuvântul Tău». Aceasta este esenta.

Despre Occident aveam de atunci o părere proastă; sub aspectul credintei eram lămurit din România, înainte de a emigra. Libertinajul acesta, promovat chiar de catolici, ce nu cred în Înviere… Aici, în Australia, ca peste tot, din punct de vedere economic este foarte bine, pentru că dumnezeul lor este banul.

La Pitesti totul a fost făcut pentru legionari. Asa a vrut Dumnezeu, ca acest tineret să treacă prin nemaiîntâlnite drame. Fenomenul Pitesti se raportează strict la Miscarea Legionară. În timpul anchetelor, cei care nu erau legionari – foarte putini – au trecut aproape toti de partea lui Țurcanu. Lupta dintre bine si rău a început în Cer, când satan s-a răzvrătit împotriva lui Dumnezeu. Un credincios se înduhovniceste si tinde pe zi ce trece spre asemănarea cu Dumnezeu, este un urcus permanent spre Dumnezeu. Cel care recunoaste pe Dumnezeu Creatorul, I se închină, Îi face voia si Îi păzeste poruncile si este chemat la Împărătia Cerurilor. Ceilalti, necredinciosi si slujitori ai lui satan, merg tot în jos. Cum de îngăduie Dumnezeu acestea? Satan este lăsat să meargă până la ultima treaptă a răutătii – când va veni Antihrist, absolutul decăderii. Acolo Dumnezeu va pune punct si va veni Judecata.

Această carte nu este o carte de literatură legionară; desigur că este scrisă de un legionar, care trăieste legionarismul. Nu este o carte de doctrină legionară, ci de trăire a doctrinei. Cartea explică un fenomen care apartine Miscării Legionare si se adresează, în primul rând, camarazilor mei si celor care vor să vină.

A fost mai mult decât o dramă ce s-a întâmplat la Pitesti – un experiment extraordinar, făcut de comunisti si de atei. Lor, acestora din urmă, nu prea le convine să se stie ce s-a petrecut. Pentru că, vă puteti imagina, fără acest Pitesti am fi fost tot în închisoare, deoarece nici unul din noi n-ar fi cedat. Nimeni nu ne putea zdruncina. Au declansat experimentul, dar nu direct, cu mâna lor, ci ovreieste, împingându-i pe altii să o facă. Bineînteles că nu au stiut de la început rezultatul: câti vor înnebuni, câti vor rezista, câti se vor sinucide etc. Pentru că este vorba de suflet. Au fost sase indivizi, sase călăi, care au acceptat si început totul. Nici Țurcanu nu stia la ce urma să se ajungă. Călăii mari au fost nelegionari: Iordăchescu, Dobos, Leonida, si altii. Ei erau 10%, iar noi 90%. Toti acesti criminali au actionat prin tortură fizică asupra sufletului. Re-educarea a fost pregătită de ocultă (moscovită, românească si internatională) pentru tineretul legionar. Horia Sima spunea că distrugerea pepinierei – Frătiile de Cruce – de unde venea elita legionară, a fost unul din obiectivele asasinilor de la Pitesti. Pentru că esenta comunismului este următoarea: distrugerea din inima omului a ideii de Dumnezeu, când omul devine o frunză purtată de vânt, iar satana te duce unde vrea el. Teroarea a fost atât de înspăimântătoare pentru că s-a făcut cu noi si prin noi. Când vine dusmanul tău, te lupti cu el, după puteri. Aici însă nu, pentru că tu, fratele meu, vii la mine si mă bati. Martirii crestini erau doar ei si dusmanul – ei nu erau torturati de crestini. În cazul nostru nu era vorba numai de a te lepăda de credintă, ci de faptul că fratele tău a actionat împotriva ta. Adică acum vorbesc cu tine si tu mâine mă omori pe mine, eu care îmi puneam viata pentru tine. Aici este aspectul metafizic al problemei. Aceasta a fost marea încercare. În cel care s-a debusolat o clipă a intrat satana. Dumnezeu lasă ispita, dar diavolul nu te poate ispiti mai mult decât ti-a dat Dumnezeu putere să rezisti. Dumnezeu stie puterea noastră.

Torturat fiind, puteam să spun că nu mai sunt legionar, dar eu rămâneam. Dar în ceea ce priveste credinta, nu numai că spuneai că nu mai crezi, dar trebuia să o si dovedesti, omorându-ti aproapele fără milă. Dar cum să-l omori pe fratele tău, când el strigă de durere! Și eu m-am lepădat de Miscarea Legionară, dar Horia Sima nu mi-a spus că nu mai sunt legionar. Aceasta a fost conjunctura. Într-un supliciu de durată si fără perspectivă am rezistat cât am putut. Fiecare suflet a rezistat până la temperatura la care s-a topit. Eu am spus că nu mă mai rog. Deci eu am întrerupt, am rupt firul. Ar fi trebuit să încerc să rezist mai mult. Și iată posedarea. Dumnezeu m-a lăsat să fiu muncit. Să fi avut tot Pământul ăsta pentru 1000 de ani, dar cu starea sufletească de atunci, cu frica de necunoscut, frica de a nu înnebuni, as fi refuzat totul pentru linistea sufletească. Patru ani am fost muncit. Nu mai puteam plânge – aceasta este împietrirea: ruperea de Dumnezeu urmată de posedare.

Am cunoscut teroarea comunismului; toti am simtit apăsarea terorii, când libertatea a fost abolită. În închisoare erai înlănțuit; libertatea era anulată sub toate aspectele. S-a urmărit nu numai distrugerea Miscării Legionare ca formatiune politică, ci s-au folosit de o metodă pe care, probabil, o vor reedita. S-a întâmplat asa pentru că, se stie, războaiele s-au făcut cu tineri. Pe tânăr nu îl duci chiar asa de usor, deoarece el nu este atât de plin de păcate. Unor astfel de tineri Țurcanu le-a făcut un soi de fise personale ce contineau detalii de ce a spus fiecare, ce a mintit, cum s-a comportat în anume situatii date. Da, satana este foarte inteligent si celor care îl slujesc le strecoară această inteligentă satanică, pe care au folosit-o si atunci când au pus în practică experimentul de la Pitesti. Şi nu e vorba de spălarea creierului, ci de posedarea satanică ce transformă oamenii în adevărati roboti, ca în America sau ca aici, în Australia.

Acolo, în închisoare, plutea duhul satanei – erau mii de demoni care pluteau în aer; ti se stimula memoria de o inspiratie negativă si îti aduceai aminte totul, de când erai copil. În lumea crestină, cei care-L hulesc pe Dumnezeu, stiind de Dumnezeu si de Biserică, sunt apostati. Țurcanu a acceptat tot ce a făcut, stiind ce face.

În ceea ce mă priveste, greseala mea, pe care o s-o recunosc si la Judecata de Apoi, este că am spus public că nu mă mai rog. Şi din acel moment nu m-am mai rugat, tăind legătura mea cu Creatorul. Îngerul meu nu s-a depărtat de la mine, desi cel care mă stăpânea era duhul satanei, care se manifesta strecurându-mi în suflet acea frică metafizică de nedescris. Dacă cineva îmi pomenea atunci de diavol, mă îngrozeam. La fel, dacă era vorba de epileptici. Nu-mi era neapărat frică de Țurcanu, ci frica de a nu înnebuni din cauza torturilor. După doi ani am reînceput să mă rog, dar era parcă degeaba: nu simteam nimic. Parcă erau numai vorbe goale – o rugăciune mecanică. Şi asta mă tortura cel mai mult. Un an de zile am fost torturat de propria mea afirmatie, cum că nu mai cred în Dumnezeu. Şi asta până l-am întâlnit pe Jimboiu, acest om care trăia într-o stare de sfintenie – un înger cu chip de om, ce mă făcea să nu-l pot privi în ochi.

Viata mi-a fost imposibilă până la Pastele lui 1954, când a intervenit tot mila lui Dumnezeu. În acea noapte, ajuns la limita răbdării, în disperarea mea, simteam tortura sufletească a unei fărâme de iad. Am spus: Doamne, eu nu mai pot. Fă cu mine ce vrei! Şi în momentul când am auzit clopotele bătând, am căzut în genunchi si am început să plâng, cerând iertare lui Dumnezeu. Şi din acea clipă am fost alt om. Dumnezeu a făcut această minune cu mine. Am simtit organic, fizic, cum a iesit o fortă – puterea satanei – din mine. O oră am plâns fără întrerupere. Eram atât de epuizat fizic, dar fericit! Era fericirea învierii mele întru credintă. Parcă învinsesem tot iadul. Anii de închisoare rămasi, între 1954 si 1963, când am iesit de acolo, au fost floare la ureche, cu toate nenorocirile pe care le-am îndurat: frig, foame si izolare.

Cei vii, din afară, nu mă mai interesau. Eu personal am rupt-o cu lumea din afară; nu mă mai gândeam acolo, pentru a mă putea adapta la viata din închisoare. Ei, tortionarii, nu mai aveau constiinta răului pe care îl făceau. Erau atât de posedati, că nimic nu îi mai interesa, doar să iasă din închisoare si să ajungă într-un post mare, în Comitetul Central sau în Securitate, ca răsplată de la stăpân pentru „munca” depusă. Ei executau ordinele stăpânului, nu-si puneau problema ca să nu mai omoare. Spre exemplu Deac, boxerul, îti dădea lovitura de gratie zdrobindu-ti ficatul. El si altii, cum ar fi Leonida si Costăchescu, aveau metode din ce în ce mai dure, cu cât rezistenta si îndârjirea noastră erau mai mari. O parte din ei s-au sinucis după ce au iesit din puscărie. La ei nu mai opera mila si dragostea. Era doar ură – ultima expresie a urii – si orgoliu.

Cel mai impresionant lucru, încă de la începutul încarcerării mele, a fost coeziunea noastră. Personal m-am atasat de fratii mei de suferintă – si nu doar de legionari – adică de cei ce s-au opus comunismului. Multi din cei care erau acolo în închisoare parcă erau niste îngeri. Cel care m-a impresionat cel mai mult a fost Constantin Oprisan. Am stat un an de zile în aceeasi celulă. Era un om de o complexitate extraordinară, ce stăpânea varii domenii, de la muzică, artă, până la matematică si filosofie. Din fire era foarte afectuos, trăind totul la maximum. A fost supus celui mai mare supliciu, nefiind altul mai schingiuit ca el; a luat bătaie pentru fiecare tânăr legionar, cu un eroism de durată, neegalat.

Un alt tânăr, pe care am avut ocazia doar să-l văd, a fost Valeriu Gafencu, supranumit „sfântul închisorilor”. Acest om, la Târgu Ocna, se uita în ochii criminalilor si-i făcea miei. Şi erau cei mai mari

zbiri; chiar si directorul închisorii nu-l putea privi în ochi. Atât de mult influenta sufletul lui cald, încât cine l-a cunoscut s-a transformat complet.

Eu l-am cunoscut pe Jimboiu, un elev fidel de-al lui Gafencu. Şi el spunea mereu rugăciunea inimii, trăind numai pe coordonatele dragostei fată de celălalt. Era de o bunătate si seninătate extraordinare; nu auzeai de la el un singur cuvânt de răzbunare si ură. Un înger în trup. Am asistat odată la o extractie de măsea, fără anestezic, făcută lui Jimboiu. A durat foarte mult această interventie stomatologică, dar el nu a scos un sunet si nu a schitat un gest de durere.

M-a impresionat de asemeni foarte mult Badea Trifan, care a fost prefectul Brasovului. Era un om de o bunătate si o liniste sufletească rar întâlnite, ce avea deja 22 de ani de închisoare făcuti. În Săptămâna Patimilor plângea, curgându-i siroaie de lacrimi, continuu, până în noaptea de Înviere. Trecuseră 2000 de ani, iar el plângea cum plângeau mironositele si Maica Sa, atunci.

Pe printul Alexandru Ghica l-am cunoscut bine, stând cu el în aceeasi celulă. Şi el era un adevărat crestin, trăindu-si credinta de o intensitate rar întâlnită. Mai pot să enumăr pe Gioga Parizianu (care a fost chinuit fiind tinut într-o etuvă la 70 de grade Celsius), Mircea Nicolau, Berzea, Petrascu si multi altii care s-au si preotit când au iesit din închisoare. Pe unii i-am reîntâlnit când am fost recent în România. Toti acesti oameni sunt de o valoare morală extraordinară, intrând cu sigurantă în patrimoniul acesta moral si al suferintei neamului.

În România m-am întâlnit cu foarte multi tineri, în diverse ocazii (interviuri, cenacluri); pot spune că am trăit clipe extraordinar de fericite. Vedeam că nu vorbesc în pustiu. Erau studenti de la toate facultătile – tineri cinstiti, atrasi de credintă. Am fost la o adunare a revistei SCARA, unde au participat vreo douăzeci de tineri, eu fiind invitat să le vorbesc. Eram foarte emotionat, stare sufletească ce s-a transmis, cred eu, si participantilor.

Nu lasă Dumnezeu neamul acesta; persoana care va reface Miscarea Legionară trebuie să apară. „Un om si un neam sunt om si neam cât au înteles din Evanghelie" – spunea Mehedinti.

Este clar că revigorarea României este întoarcerea la Biserica lui Dumnezeu. Acest fenomen a început; cei alesi în neamul acesta se vor întoarce la Dumnezeu si la Biserica Lui si vor trăi dragostea pe care ne-a insuflat-o El s-o avem nu numai fată de prieteni, dar si fată de dusmani. Bisericile sunt pline de tineri oriunde am fost. Dumnezeu nu va pierde acest neam. Pentru acestia Se va milostivi. Deci nu reformele economice, ci credinta poporului Român va scoate tara din marasmul în care se găseste.

Cuvânt înainte

Autorul acestei cărti, *Din mlastina disperării*, dl. Bordeianu Gh. Dumitru, mi-a cerut să-i scriu prefata lucrării sale.

N-am cutezat să-i îndeplinesc dorinta, dintr-un sentiment de mare umilintă. Cum să-mi asez numele meu în fruntea unei cărti care te cutremură prin grozăvia întâmplărilor pe care le povesteste?

Am trecut si eu prin multe încercări si multi din camarazii mei de luptă au pătimit prin lagăre si închisori, sub regimul comunist, dar drama de la Pitesti întrece orice închipuire. Numai sufletele satanizate, numai mintile pervertite de puterile răului, numai instrumentele iadului puteau imagina si pune în aplicare acest sir de orori. A chinui făptura omenească, până la limita când nu mai avea de ales decât între a pieri în holocaustul suferintelor sau a se asimila conceptiei acestui proces de nimicire a persoanei umane, alcătuită după chipul si asemănarea lui Dumnezeu, e un fapt de neîngăduit.

Dumitru Bordeianu este unul dintre supravietuitorii Pitestilor. Ce scrie el nu e ceva auzit din gura altora, ci e propria lui mărturie, din mlastina disperării, cum numeste el însusi această teribilă pătimire. Au mai scris si alti autori lucrări despre Pitesti, dar aproape toate sunt redactate din auzite, din ce au prins din gurile altora. Fără a le tăgădui valoarea, dar până acum n-am tinut în mână o carte care să destăinuiască poporului nostru ce s-a întâmplat realmente la Pitesti. „A nu fabula”, cum se exprimă autorul, ci a striga din carnea si sângele tău chinurile ce le-ai îndurat, e o mărturie fără drept de replică. Bordeianu Dumitru este un mărturisitor al adevărului, a ceea ce s-a întâmplat efectiv si cumplit între zidurile acestei uzine a mortii fizice si morale.

Dumitru Bordeianu mai rectifică si o altă informatie, difuzată de anumiti autori sau gazetari, care afirmă că urgia de la Pitesti a fost îndreptată de regimul comunist contra tineretului românesc în general sau contra studentimii române, considerată ca un corp în sine. În realitate, după cum mărturiseste autorul acestor cutremurătoare dezvăluiri, urgia comunistă s-a îndreptat precumpănitor contra tineretului legionar din scoli si universităti.

Predilectia asasină a diriguitorilor din umbră ai acestui plan a căzut si mai greu spre cohortele *fratilor de cruce* din ultimii ani ai claselor superioare.

Aceste capete demonice si-au fixat ca obiectiv să distrugă pătura de bază, din care se recrutau membrii Legiunii. Odată sleite de viată izvoarele de refacere ale Miscării, va dispărea însăsi Miscarea. Asa se explică de ce în închisoarea Pitesti s-a aplicat cel mai dur si inuman regim de detentiune din România, din care n-a fost altă iesire pentru cei întemnitati decât moartea pe rugul chinurilor sau acceptarea de a tortura, după aceleasi metode, pe proprii lor frati.

Dumitru Bordeianu nu e dintre acei care ar vrea să-si ridice un piedestal din suferintele altora. El îsi recunoaste propriile lui slăbiciuni. Şi el a căzut în mlastina deznădejdii, suferind înfrângeri morale. Ce înăltător este exemplul lui! Cum spunea Căpitanul: „Ai gresit, plătesti si mergi înainte cu fata curată”.

Să ne închinăm cu evlavie în fata memoriei celor ce au preferat moartea decât degradarea umană, dar să avem cuvenita întelegere si pentru cei ce au încercat să se salveze, cu pretul cerut de chinuitori, după ce săptămâni si luni în sir au fost supusi celor mai groaznice suplicii.

Horia Sima

10 Decembrie, 1992

Activitatea

În toamna anului 1946, eram la Iasi, student al Facultătii de Medicină, când mi-am început activitatea în cadrul Corpului Studentesc Legionar (C.S.L.) al Universitătii iesene, avându-l ca sef pe Dumitru Moisiu.

În câteva zile făcusem cunostintă cu toti camarazii cu care trebuia să activez.

Nu voi descrie amănuntit în ce a constat activitatea noastră până la data arestării mele. Fiecare legionar cunoaste ce înseamnă activitate legionară – legături, informatii, sedinte, disciplină, pregătire, curaj – totul însemnând de fapt lupta, fără nici un compromis, împotriva a tot ce-i rău.

Arestarea

În noaptea zilei de 14 spre 15 mai 1948 au început arestările majoritătii legionarilor, cunoscuti de politia lui Antonescu. Am scăpat de această arestare pentru că nu am fost căutat la Iasi, unde nu-mi cunosteau adresa, ci la casa părintească, unde am fost căutat de către politia din Fălticeni. Iar politistii care voiau să se pună bine si cu noua orânduire socială – comunistii – s-au purtat cu părintii mei în cel mai ordinar mod, bruscându-i, intimidându-i si spunându-i mamei mele că o să mă pupe mort.

După această dată am părăsit Iasiul (eram în sesiunea de examene) si m-am ascuns, temporar, la familia unor prieteni.

Întorcându-mă apoi în Iasi, ca să îmi sustin unele examene la facultate, un coleg de liceu si de clasă, care locuia în aceeasi curte cu mine, m-a denuntat la Sigurantă.

Astfel că, în dimineata zilei de 12 iunie 1948, am fost arestat de doi comisari (comisarul sef Ciochină, cu care am stat, mai târziu, în închisoare), un comisar ajutor si un sergent de stradă, înarmat cu un pistol-mitralieră. Acesti politisti m-au căutat, pe la miezul noptii, la gazda unde locuiam, pe strada Săulescu nr. 18. Aici au intimidat si amenintat cu pistolul pe cei trei frati ai mei, ca să spună unde sunt ascuns. După vreo oră de amenintări cu pistolul, fratele cel mai mic, Constantin, de numai 11 ani, le-a spus unde mă aflu, crezând că îl împuscă dacă nu spune unde sunt ascuns.

Imediat apoi politistii i-au arestat pe toti trei si au venit cu ei la casa unde eram ascuns. Acolo un politai îi păzea în stradă, cu arma automată, iar doi comisari au intrat în curte, cu pistoalele în mână. Şeful a strigat la geam să nu încerc să fug, pentru că în stradă sunt arestati sub pază cei trei frati. Atunci m-am gândit la mama si m-am predat.

Sunt momente pe care le trăiesti o singură dată în viată. Îmi amintesc si acum cu durere că fratele cel mai mic, Constantin, nu m-a putut privi în ochi.

În fata acestui spectacol, pe care nu-l mai puteam suporta, le-am cerut comisarilor, pentru că m-au găsit pe mine si m-au arestat, să le dea drumul fratilor să se ducă acasă, deoarece ei nu îmi cunosc activitatea. La insistentele mele i-au lăsat să plece acasă pe Mihai si pe Constantin, dar pe Alexandru, cel mai mare dintre frati, l-au retinut cu mine. La perchezitia de la gazdă îi găsiseră niste poezii scrise cu cerneală verde.

De la locul de unde m-au arestat, strada Florilor nr. 2, aproape de Căminul studentesc Râpa Galbenă, până la clădirea Sigurantei, pe strada Copou, nu era departe. Era ziuă si nu m-au legat – vedea lumea – ci mergeam între cei doi comisari (mi s-a spus să nu fac nici o miscare si nici o tentativă de fugă, că voi fi împuscat pe loc). Când am ajuns la Sigurantă, ne-au lăsat liberi în holul clădirii, la intrare. În hol erau multi arestati si soseau încontinuu. Am avut ocazia, în acest timp scurt, să schimb câteva vorbe cu fratele meu, Alexandru. I-am spus să fie tare si, dacă este anchetat si bătut, să reziste, pentru că, în caz contrar, riscă să rămână în închisoare. Am mai adăugat să-i spună mamei să mă ierte, si că s-ar putea să nu mă mai vadă niciodată (lucru care s-a si întâmplat; ea a decedat în anul 1962, după colectivizare).

Între timp, vine un politist, ne ia sireturile de la pantofi si curelele de încins. Fratele meu, mirat, îmi face semn întrebându-mă ce înseamnă asta, la care îi răspund că asta face parte din regulamentul închisorii. Într-un moment de neatentie a politistului mi-am îmbrătisat fratele, l-am sărutat, si apoi ne-am despărtit, pentru 15 ani.

Cu câtă durere si strângere de inimă se despart fratii în astfel de situatii! Am fost dus apoi într-o cameră la parter, cu gratii la geam, unde, spre surprinderea mea, am întâlnit camarazi cunoscuti: pe inginerul Costică Butan (ofiter în rezervă si invalid de război, seful studentilor legionari de la Politehnica din Iasi) si pe Lates Mircea (sef de unitate la Facultatea de Agronomie din Iasi). Mi-am amintit de acesti doi camarazi pentru că, după 15 ani, când am terminat pedeapsa, ne-am întâlnit iar toti trei, în camera

ofiterului de gardă de la poarta închisorii Aiud.

Era acolo un miros de urină insuportabil, deoarece arestatii nu erau dusi la WC, făcându-si nevoile în câteva cutii goale de conserve.

După masă, pe la orele 4-5, se deschide usa si un comisar cu o listă în mână strigă câteva nume. Întâi sunt scos eu, cu un alt camarad, pe nume Cojocaru. Suntem legati unul de altul de mână cu o sfoară (cătuse nu aveau pentru atâtia arestati, erau peste 500, băieti si fete) si dusi în spatele clădirii. Acolo ne astepta un jeep în care mai erau patru fete (studente), tot legate de mână.

Unul dintre politisti ne avertiză să nu încercăm nici o miscare, că vom fi împuscati. Pe mine si pe camaradul meu, Cojocaru, nu ne-au impresionat politistii cu pistoalele lor. Eram sătui de pistoale, de pe front; în schimb, cele patru fete erau înfricosate.

Galata

După o jumătate de oră ajungem la Galata, o fostă mănăstire de călugări, transformată în închisoare si situată pe o colină în vestul Iasilor. Aici au fost introduse si fetele care erau cu noi, într-o cameră mai mare, ale cărei geamuri aveau gratii. După vreo jumătate de oră, au fost aduse în această cameră încă sase fete, de la Sigurantă. În acest timp, eu si camaradul meu, încercam să le linistim.

După putină vreme se deschide usa si intră în cameră o arătare care numai a om nu semăna.

Relatez acest fapt, ca să se cunoască si să se înteleagă de ce elemente umane s-a servit regimul comunist ca să-i tortureze pe cei din închisori.

Cum a intrat în cameră acest monstru, a început să debiteze ceea ce învătase sau auzise de la partid: „Voi sunteti criminalii care ati ucis clasa muncitoare, ati exploatat-o, ati tinut-o în întuneric si ati tratat-o ca pe robii si slugile voastre, dar să vă băgati în cap, că această clasă muncitoare o să vă zdrobească la timp, că v-ati găsit nasul cu noi”, afirmatii pe care, de altfel, le-am auzit tot timpul din gura paznicilor închisorilor prin care am trecut.

După ce termină, monstrul le spune fetelor să se întoarcă cu fata la perete, pe mine si pe camaradul meu dezbrăcându-ne la pielea goală si făcându-ne o perchezitie, de la batistă, până la cele două orificii ale tubului digestiv, ca nu cumva să fi ascuns acolo armament, cu care să distrugem clasa muncitoare.

După terminarea acestei operatii si după ce ne-am îmbrăcat, ne-a spus să ne întoarcem noi cu fata la perete, invitându-le pe fete să se dezbrace complet, cum ne dezbrăcasem si noi. Când au auzit asa ceva, fetele au ripostat energic iar una din ele, mai sportivă, s-a repezit asupra monstrului si l-a izbit de perete cu atâta putere, încât l-a lăsat năuc.

În urma celor întâmplate, paznicul a scos pistolul si le-a amenintat că, dacă nu se dezbracă, va face uz de armă, pentru că el reprezintă clasa muncitoare.

În această situatie, eu si camaradul meu am intervenit, spunându-i să-si pună arma la loc, iar fetelor să bată în usă si geamuri. Monstrul, cu arma în mână, insista însă ca fetele să se dezbrace pentru perchezitie. El reprezenta clasa muncitoare si lui totul îi era permis.

La auzul bătăilor în usă si în geamuri, precum si la strigătele fetelor, o functionară de la administratia închisorii, intrând în cameră, a rămas îngrozită de ceea ce a văzut.

Era o functionară din lumea veche si nu apucase să fie educată în spiritul „clasei muncitoare”. Aflând ceea ce se întâmplase, l-a admonestat pe paznic si la invitat să iasă afară. Pentru că acesta refuza, invocând mereu că el este trimisul clasei muncitoare, functionara s-a dus să-l denunte la directorul închisorii.

După putin timp vine directorul si, cu voce blândă, îi spune paznicului că un bărbat nu poate să facă perchezitie fetelor, ci numai o femeie, pentru că asa prevede regulamentul închisorii, si că el, în consecintă, trebuie să părăsească camera.

Directorul era, de asemenea, surprins să constate că în cameră au fost introdusi bărbati cu fetele, dând dispozitie să fim separati.

Până seara, închisoarea s-a umplut cu noi arestati.

În ziua aceea nu ni s-a dat nimic de mâncare. Târziu, am fost repartizati câte sase pe celulă, fără tinete pentru necesităti si cu scânduri goale în loc de asternut. În mod normal, n-am fi putut încăpea toti în celulă, celulele fiind foste chilii pentru o singură persoană, cu usa deschizându-se în curte. Şi totusi, în această celulă am stat vreo zece zile.

Din cât am stat acolo, nu am putut uita trei fapte importante:

– în tot timpul petrecut acolo, mi s-a dat o singură masă pe zi, la prânz: o bucătică de pâine (vreo

200 de grame) si o zeamă, care nu stiai ce este.

– la Galata, ni s-a luat fiecărui arestat câte o mică autobiografie, fără a fi fortati să spunem de ce am fost arestati. De aceea, nici un arestat nu a declarat că este legionar.

– la sfârsitul celor zece zile, am fost scosi din celule, noaptea târziu, pe o vreme ploioasă, vreo douăzeci de arestati, sub o severă pază militară si dusi într-un cimitir. Fiind întuneric beznă, cei care ne escortau aveau felinare în mâini. Printre acestia, în afară de militari, erau si câtiva civili. Ajunsi în cimitir, ne-au fost arătate mai multe gropi, proaspăt săpate, asemănătoare gropilor comune. În fata acestei macabre privelisti, multi dintre noi erau convinsi că în acea noapte vom fi executati.

Mărturisesc că dacă as fi intuit ce mă astepta mai târziu, as fi preferat atunci moartea. După anii petrecuti în închisoare si după cele întâmplate la Pitesti si Gherla si mai târziu, am ajuns la convingerea că eroismul de moment este preferabil celui de durată, care macină, degradează, schimbă si distruge fiinta umană.

Cum stăteam în fata gropilor, unul dintre civili se desprinde de ceilalti si ne apostrofează cu cuvintele: „Voi, banditilor, sunteti cei mai mari dusmani ai clasei muncitoare, ai proletariatului; de aceea v-am arestat, si veti fi aruncati în aceste gropi, si nici unul dintre voi nu va scăpa cu viată. Nu vă executăm în această noapte, pentru că nu avem săpate suficiente gropi, ca să încăpeti în ele toti cei arestati acum. Dar să stiti că cei arestati la 15 mai au fost executati si înmormântati în acest cimitir. După ce vom săpa suficiente gropi, atunci vă executăm si pe voi. Acum ne întoarcem la închisoare".

Ce ni s-a întâmplat nouă, celor din grupa de 20, câti eram, li s-a întâmplat si celorlalti în câteva nopti si tuturor celorlalti arestati din închisoarea Galata, în afară de fete. Intimidarea însă, multi dintre noi au luat-o în serios, pentru că de la comunisti te puteai astepta la orice, în orice moment. Mai fusese un precedent: ofiterii polonezi împuscati în ceafă, la Katyn. Mai eram apoi convinsi si de faptul că bolsevicii n-aveau decât morala imoralitătii, si că ne găseam la un pas de Prut. Am trăit acele clipe cu atâta intensitate, că odată trecute n-am mai stiut dacă a fost vis sau realitate.

Ajunsi apoi în închisoare, în celule am putut reflecta mai bine asupra situatiei. Unii dintre noi erau convinsi că ne vor împusca sau că, în cel mai fericit caz, vom fi transportati în Siberia. Altii aveau convingerea că, dacă nu ne-au împuscat în acea noapte, însemna că nu fusese decât un act de intimidare.

După terminarea celor zece zile, cât am stat la această închisoare, am fost scosi din celulă, legati de mâini cu o funie, câte doi, si dusi în afara închisorii, la un camion militar acoperit cu prelată. Eram în jur de 30. În camion am fost culcati pe burtă, înghesuiti unul într-altul, cu capul pe podea si înconjurati de soldati înarmati. Un civil ne-a avertizat că, dacă ridicăm capul, vom fi împuscati fără somatie.

O! Cât de lung mi s-a părut acel drum! Era drumul nesigurantei totale. Ne gândeam că vom fi dusi ori la cimitir, să fim împuscati, ori la tren, să fim deportati în Siberia. Majoritatea dintre noi, după ce ne-am văzut în tren, am fost convinsi că destinatia noastră era Siberia.

Am fost deci transportati si înghesuiti în câteva vagoane-dubă. Spre surprinderea noastră, am constatat acolo că vagoanele-dubă erau românesti, desi la gara Nicolina din Iasi, unde am fost dusi, erau si linii largi, pentru trenuri rusesti. Ne întrebam unde suntem dusi. Credeam că ne duc cu tren românesc, până la Vadul Siretului, la frontiera cu Rusia, în regiunea Bucovinei, ca să mascheze oarecum drumul. Ce clipe, ce emotii, ce stări sufletesti, în fata necunoscutului!

După ce vagoanele-dubă au fost umplute, trenul a plecat. Spre surprinderea noastră însă, nu am recunoscut directia în care mergeam, din cauza întunericului si a obloanelor de la ferestruicile vagonului.

După câteva ore de mers am putut constata totusi prin oblonul de la geam că eram la Pascani, o gară pe care o cunosteam foarte bine. Le-am spus atunci camarazilor că eram în gara Pascani; bănuiam că nu ne vor mai duce în Siberia, deoarece ar fi putut să o facă pe la Ungheni, mai aproape de Prut, decât prin Cernăuti, ci că ne vor duce la închisoarea din Suceava, pe care o cunosteam, o închisoare mai mare decât cea de la Iasi.

Într-adevăr, în câteva ore am ajuns în gara Burdujeni din Suceava, unde ne asteptau masini-dube, cu paznici si soldati înarmati. Paza de la gară la închisoare a fost mai putin represivă decât la Iasi.

După câteva ore am fost încarcerati în vestita închisoare „mormântul fără cruce", cum o botezaseră detinutii de drept comun din Suceava. Închisoarea era a doua ca mărime, după Aiud, fiind zidită tot de austrieci. (Aici a fost întemnitat si s-a îmbolnăvit de tuberculoză Ciprian Porumbescu.)

Închisoarea era în formă de pătrat, cu subsol, parter si două etaje, cu curte interioară, iar la exterior cu un gard de scânduri înalt de patru metri, si la fiecare cincizeci de metri avea un prepeleac, cu un soldat cu armă automată.

SUCEAVA

Celula 59/ subsol

În jurul datei de 25 iunie 1948, iată-ne depusi în vestita închisoare Suceava si încarcerati în celula 59 de la subsol, pe latura de nord. Această celulă este legată de întâmplări pe care nu le voi uita niciodată. Aici am stat până la 15 ianuarie 1949. Tot în această celulă am simtit pentru prima dată apăsarea spatiului, pierderea libertătii si durerea ruperii legăturii cu cei dragi. Aici am simtit din plin apăsarea închisorii si hăul ce se deschidea în fata noastră.

Aici am suportat bătăile si chinurile anchetei, care a durat până în luna decembrie 1948.

În această celulă am stat cu N. Cojocaru, cu care mai stătusem si la Galata, cu diaconul profesor Gheorghe Eftimie si cu doi muncitori.

După câteva zile, am aflat unele informatii despre cei arestati de la detinutii de drept comun care făceau de planton pe coridor si de la cei care împărteau masa. Printre acestia erau si oameni cumsecade. Asa am aflat că toti cei arestati începând cu 15 mai 1948 si până la data când am venit noi, cei arestati în iunie, au fost încarcerati în această închisoare si că începând cu judetul Vaslui si Bacău, din toate judetele, până la frontiera de nord a Moldovei si Bucovinei, toti arestatii, bărbati si femei, se găseau în această închisoare. Ancheta si judecata, pentru această regiune a tării, nu s-a putut face la Iasi, deoarece orasul nu dispunea de o închisoare cu capacitate mare; de aceea s-a ales Suceava, care dispunea de un mare număr de celule si camere, unde puteau fi încarcerati câteva mii de arestati. Arestatii din sudul Moldovei, de la Vaslui si Bacău, până la Milcov si Dunăre, au fost depusi la închisoarea din Galati.

Tot de la detinutii de drept comun am aflat că ei sunt prelucrati si amenintati să păstreze cel mai perfect secret.

Ancheta

Pe sectia de anchetă de la parter erau cam 30 de celule. Unele erau transformate în birouri pentru comisarii-sefi, adusi din judetele mai sus mentionate, fiecare cu bătăusii lor, care de care mai cinic, alesi dintre toate lepădăturile societătii.

Acesti comisari-sefi coordonau anchetele si triau declaratiile luate de la arestati. Toti însă aveau un trecut în Siguranta Statului, legat de Miscarea Legionară: făceau parte din fosta politie burgheză din timpul dictaturii lui Carol al II-lea si Antonescu, iar regimul comunist se servea de ei, ca de niste unelte docile, pentru că încă nu luase fiintă monstruoasa Securitate si regimul nu avea experti în materie de anchetă. Erau canalii, fără nici un pic de constiintă morală si frică de Dumnezeu, care serviseră sub mai multe regimuri, neavând nimic comun cu neamul nostru. Se puseseră cu totul în slujba unui dusman care, după ce s-a servit de ei cum a vrut, i-a arestat si i-a întemnitat la Făgăras, unde nu arareori s-au mâncat unul pe altul. Asa le-a plătit stăpânul pe care-l serviseră cu atâta abnegatie. Pe cei de la Iasi i-am cunoscut personal.

Legionarii de la Facultatea de Medicină din Iasi erau anchetati de un comisar-sef în etate, cu experientă în anchete, al cărui nume îmi scapă. Nu am avut de-a face cu el decât în câteva situatii; ultima dată, când am dat declaratia finală semnată în fata lui.

În schimb nu i-am putut uita pe cei doi bătăusi angajati tocmai atunci în politie, pe Behan si Danielevici. Erau de o ferocitate de nedescris.

Am aflat de asemenea că anchetele se făceau numai noaptea, de cum se însera până dimineata[1], si că bătăile si schingiuirile la care erau supusi cei anchetati erau atât de mari, că unii din ei erau dusi pe targă la celulele lor.

Din primele seri, de la celula unde eram, aproape de sectia de anchetă, auzeam clar vaiete si multă forfotă de pasi.

Atmosfera din celulă, din cauza lui Popa Alexandru, era imposibilă.

---

1 «Oricine face rele urăste Lumina si nu vine la Lumină, pentru ca faptele lui să nu se vădească» (Ioan 3, 20). «Lupta noastră […] este *împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac*, împotriva duhurilor răutătii» (Efeseni 6, 12). „Întreg veacul acesta este noapte, este întuneric” (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Tâlcuire la Iov*).

Lucifer, cel ce urăste lumina, si slugile sale, lucrează cele ale lor îndeosebi noaptea. În Vietile Sfintilor, marii cuviosi, nevoitori în pustie ori în cetăti, erau chinuiti în fiecare noapte prin venirea duhurilor răutătii, care de multe ori îi băteau si îi torturau până aproape de moarte, iar în zori dispăreau (n. ed.).

Popa Alexandru (Țanu)

Acest individ era din Soroca (Basarabia) si fusese coleg de clasă cu Alexandru (Şura) Bogdanovici la liceul de acolo. Popa afirma că fuseseră buni prieteni.

A fost arestat în aceeasi zi cu mine în Iasi, unde era student în anul III la Facultatea de Agronomie. Din primul moment când ne-am întâlnit în celulă am ajuns în conflict cu el. Ca om, era de un orgoliu si de un sadism feroce. Cei doi muncitori cu care eram în celulă, legionari încercati, cu credintă în Dumnezeu si cu mult bun simt, ne-au spus, când Popa lipsea, că acesta nu numai că nu era legionar, dar nici măcar om nu era, ci dracul în persoană.

În celulă era tăcut, foarte atent la ce discutau altii; când intervenea, avea o plăcere deosebită să discute în contradictoriu. Nu s-a pronuntat niciodată clar, dacă crede sau nu în Dumnezeu. În discutiile cu diaconul Eftimie despre credintă, sustinea întotdeauna contrariul. Era, după părerea tuturor, un ateu convins. Ancheta lui a durat câteva zile, si se vedea după fata lui că nu luase nici măcar o palmă. Nimeni nu i-a pus vreo întrebare si nici el n-a spus nimic.

Iată câteva observatii, în legătură cu acest individ, care m-au determinat să cred că era un tip suspect:

– s-a atasat de Legiune datorită marii personalităti a lui Bogdanovici;

– la anchetă n-a fost bătut;

– atitudinea lui din celulă, fată de camarazi si Legiune, de un mutism desăvârsit, îti dădea imediat de gândit;

– a luat o condamnare mică, corectională, de 7 ani;

– când a început reeducarea la Suceava, a fost printre protagonisti, alături de Bogdanovici;

– la Pitesti n-a luat nici o palmă, dimpotrivă, a fost, alături de Țurcanu, autorul fizic al mortii lui Bogdanovici;

– a plecat de la Pitesti la Gherla în iarna lui 1950, unde a devenit seful demascării. Acolo s-au comis fapte care au depăsit Pitestiul;

– când am venit toti studentii cu condamnări mari de la Pitesti la Gherla, el îsi disputa cu Țurcanu sefia demascărilor;

– a fost dus de la Gherla la Jilava odată cu Țurcanu;

– a făcut parte din lotul lui Țurcanu, dar nu a fost executat. Tot el a fost acela care a dat declaratie că reeducarea de la Pitesti si Gherla a fost făcută din ordinul pe care l-a dat Horia Sima legionarilor, prin Vică Negulescu;

– a fost martorul acuzării în procesul lui Vică Negulescu, unde a sustinut cele de mai sus. (La acest proces marele merit l-a avut Gheorghe Calciu, care a cerut în instantă să vină generalul Nicolski, seful Securitătii, cu care Calciu stătuse de vorbă la Pitesti, si care, bineînteles, n-a venit). După acest proces, Popa Țanu a fost adus la Aiud si eliberat înainte de decretul din august 1964.

La plecarea mea din tară, în 1989, se găsea la Sibiu, făcea pe contabilul si era mare informator.

*

În primele zece zile nu a fost nimeni chemat la anchetă. De aceea am avut timp suficient să mă gândesc, să-mi fac toate socotelile, ce declar si ce nu declar si în ce conditii. Aveam convingerea că seful meu direct, Moisiu, si cei cu care activasem, erau ferm hotărâti să nu spună nimic. Fiecare a rezistat până când a ajuns la limita puterilor fizice si sufletesti. Unul a cedat când i s-a prezentat în fata ochilor un altul desfigurat în bătăi, plin de sânge si cu răni pe tot corpul, fiind amenintat că asa va păti si el dacă nu spune tot ce stie. În fata acestei situatii, cei cu punctul de rezistentă joasă au cedat. Altul a cedat după prima bătaie, altul după o lună de bătaie, altii după două, trei, patru… luni, declarând până la urmă doar atâta cât să poată fi judecati si condamnati.

Redau două cazuri: al lui Şoltuz Laurentiu si al Oltei Manoliu (ambii studenti la Facultatea de Medicină din Iasi si originari din judetul Botosani) care n-au spus nimic la anchetă si au fost totusi judecati si condamnati – Şoltuz, la 20 de ani muncă silnică, iar Manoliu la 15 ani muncă silnică – numai pe ceea ce au declarat altii despre ei. Manoliu a iesit teafără, după cei 15 ani de închisoare, iar Şoltuz după 16 ani.

Regimul comunist, fiind în curs de consolidare si neavând cadre pregătite pentru a ancheta, s-a folosit de fostii anchetatori – cum am afirmat mai sus – ca să îmbrace în forme juridice cele declarate de noi, în vederea condamnării. Misiunea lor era să bată, să bată si iar să bată, până ce te făceau una cu pământul. Pe ei nu-i interesa cantitatea si calitatea celor declarate; aceasta o făceau comisarii-sefi, coor

donatori ai anchetelor. Acestia erau uneltele regimului.

Desi bătăile si torturile în aceste anchete au fost strigătoare la cer, nu s-a declarat nici zece la sută din ceea ce se stia, fapt confirmat în urma demascărilor de la Pitesti si Gherla.

Majoritatea dintre noi am sesizat acest lucru, permitând acelor ce nu fuseseră arestati să se ascundă. Când au apărut supliciile de la Pitesti si Gherla, cei supusi acestui tratament au declarat nu numai ce stiau, ci chiar si ceea ce gândiseră, văzuseră sau auziseră întâmplător.

Scopul regimului era ca toti cei arestati să fie judecati si condamnati la ani grei de închisoare, pentru ca la timpul planificat, avându-i în mână, să-i constrângă să declare si mai mult, prin actiunea de „demascare" de la Pitesti si Gherla.

Țin să precizez că nici un legionar si nici o unitate legionară n-au fost arestati în urma unor probe care să justifice darea în judecată. Arestările legionarilor din toată tara au fost făcute numai datorită informatiilor furnizate de Siguranta Statului din timpul celor două dictaturi, a lui Carol al II-lea si a lui Antonescu. Prin urmare, este incontestabil că toti legionarii arestati de regimul comunist, începând cu 15 mai 1948, erau cei cunoscuti de vechea politie, datorită informatiilor anterioare. Criteriul era simplu: trebuia arestat oricine a fost legionar, fie că activa sau nu activa, pentru a fi pus sub cheie până vor începe torturile, care vor procura suficiente dovezi pentru exterminarea programată.

Sub dictatura lui Antonescu, Siguranta Statului constituise asa-zisele caziere politice ale tuturor legionarilor din timpul Statului National Legionar, pentru eventualitatea, bine gândită, a utilizării lor. Majoritatea dintre ei au format batalioanele mortii de la Sărata (localitate situată în sudul Basarabiei).

Acolo, ofiterii activi si de rezervă, cât si gradele inferioare, au fost toti redusi la rangul de simpli soldati si trimisi pe front cu indicativul: „reabilitare post mortem". Aceste batalioane au făcut minuni de vitejie împotriva bolsevicilor.

Comandantii de unităti erau avertizati ca toti acesti legionari, purtând indicativul mentionat, să fie trimisi în linia întâi sau în misiuni periculoase, unde moartea era sigură. Deci Antonescu, alt călău al tineretului legionar, cunoscându-i acestuia puterea de sacrificiu, era convins că în felul ăsta va scăpa de ei.

Siguranta Statului a înregistrat si numele fratilor de cruce, elevi de liceu, cunoscuti din timpul guvernării legionare de unii din directorii, profesorii si chiar colegii lor, care i-au denuntat fără scrupule. (În timpul războiului, Frătiile de cruce si centrele studentesti au continuat să activeze în ilegalitate.)

Acelasi procedeu l-au folosit si cu studentii universitătilor care nu erau legionari, precum si cu cei din aparatul de stat, din Cetătuile de fete si din Corpul muncitoresc si cel al Răzletilor.

Astfel că în 1945, când comunistii au acaparat puterea, aveau o oglindă fidelă a tuturor legionarilor din tară.

Şi s-a mai petrecut un fapt odios din punct de vedere moral: toti ticălosii pusi în slujba regimului comunist trebuiau să-i denunte pe legionarii pe care-i cunosteau, precum si pe simpatizantii acestora, indiferent unde s-ar fi aflat. Detin aceste informatii sigure de la fosti ofiteri de politie din cadrul Sigurantei, oameni care mai aveau în ei un pic de constiintă natională, si de la fostii jandarmi, printre care si fratele meu Vasile.

*

Închisorile din România în anul 1948 se catalogau în: închisori mari, mijlocii si mici. În ordinea capacitătii, cât si a renumelui lor de închisori mari, citez: Aiud, Suceava, Gherla, Pitesti, Jilava si Galati.

Închisori de categorie mijlocie: Râmnicu Sărat, Târgsor (oras situat la vest de Ploiesti, pentru elevi), Mislea (pentru femei), Mărgineni (cu atelierele de tâmplărie pentru export), Făgăras (închisoare destinată fostilor politisti), Dej, etc…

Închisori mici se găseau în fiecare capitală de judet. Închisori cu regim special se găseau la subsolul Ministerului de Interne si pe strada Uranus din Bucuresti.

Închisori-spital, pentru detinutii bolnavi de tuberculoză: la Târgu Ocna, în Moldova, si la Văcăresti – pentru celelalte boli.

Închisorile erau împărtite pe sectii, unde erau atât celule, cât si camere, numite – în termeni de închisoare – „la comun". Celulele erau de diferite mărimi; de regulă aveau 3-4 metri lungime si 1,5 metri lătime. Pe jos, unele aveau beton, altele scânduri de brad. Camerele aveau dimensiuni de 4-8-10 metri lătime si 10-15-20 metri lungime.

Fiecare închisoare era prevăzută cu celule de pedeapsă – „celule negre" – numite astfel pentru că nu aveau nici aerisire, nici geamuri si nici lumină; deci, întuneric total.

Toate închisorile dispuneau, la beci, de boxe, de celule de pedeapsă, mult mai greu de suportat si cu conditii mult mai inumane decât celulele negre. Fiecare nivel al închisorii avea patru celule negre.

Au existat un timp, la începutul arestărilor, asa-zisele celule albe (de unde expresia „te bag la alba”). Am aflat ce erau astfel de celule la Aiud, în anul 1954. Li se spunea „celule albe” pentru că ferestrele nu aveau sticlă; erau lipsite de mobilier. Cel hărăzit să fie detinut aici era dezbrăcat la cămasă si izmene, tot timpul sezonului rece.

Voi descrie topografia fiecărei închisori pe unde am trecut.

Şi pentru că mă găseam la închisoarea din Suceava, o voi prezenta, pe scurt, pe aceasta, clasată în categoria închisorilor mari, atât ca dimensiune, cât si ca faimă.

O caracteristică a celulelor si a camerelor, de la subsol la etajul doi, era că aveau dusumele de scânduri. Închisoarea a fost construită de austrieci, cât timp stăpâniseră Bucovina, de la 1775 la 1918, si aici erau închisi românii care-si cereau dreptul la libertate. Întreg subsolul era prevăzut numai cu celule. Începând cu parterul si terminând cu etajul doi, de o parte a coridorului erau celule, iar de cealaltă parte camere, variind între 5/10 metri si 10/10 metri.

Mobilierul celulei sau camerei era foarte sumar: un prici cu o rogojină în loc de saltea, tineta pentru necesităti fiziologice, si ulciorul cu apă de băut.

Ferestrele celulelor aveau dimensiuni în jur de 40/40 cm., iar ale camerelor mari 1,5/1 m. Toate geamurile erau prevăzute cu drugi grosi de fier. În afară de cele enumerate mai sus, nu exista nimic, nici măcar cuiere pentru a agăta o haină.

Obiectele de mobilier care au constituit tot timpul detentiei o problemă, aducând mari neajunsuri celor condamnati, au fost tinetele sau ulcioarele pentru apa de băut, precum si tinetele destinate necesitătilor fiziologice (urină si fecale). Aceste tinete erau confectionate din scânduri (doage de brad si cercuri de fier), cu capacităti si înăltimi diferite, în functie de spatiul pe care-l serveau, dacă acesta era celulă sau cameră.

Îmi îngădui o paranteză, pentru a pune o întrebare unui interlocutor venit din lumea occidentală, de pildă: ce ar spune el, când ar auzi că cei condamnati au executat, să zicem 16 ani, sub regim comunist, la care se adaugă încă 7 ani din timpul dictaturii lui Carol al II-lea si a lui Antonescu, stând în tot acest timp într-un climat viciat de mirosul de urină si fecale? Poate unora nu le-ar veni să creadă, si atunci, fostii detinuti politici, împreună cu mine, i-am invita să vină să vadă că si azi, în România, aceste obiecte de tortură morală si fizică se găsesc încă în celulele si camerele închisorilor. Să vadă în ce fel de conditii de civilizatie si-au trăit mii de fiinte umane un sfert din viată.

Aici în Australia, unde am emigrat, am vizitat din curiozitate, de curând, o închisoare din Melbourne, Victoria: era mai degrabă o pensiune, în comparatie cu ceea ce am trăit eu si atâta tineret român, timp de 16 ani, în închisorile comuniste.

În timp ce ne făceam necesitătile fiziologice aerul din celulă devenea insuportabil. Tinetele erau desertate apoi de două ori pe zi, dimineata si seara, la closetele de la capătul etajului. Această operatie se efectua cu rândul, în asa fel încât cei din celule nu se puteau vedea sau cunoaste între ei.

Au fost cazuri la Jilava – si asta o stiu toti cei care au trecut pe acolo – când, într-o cameră cu o capacitate normală de 40 de detinuti, erau înghesuite 300 de persoane. La camerele din „reduit”, unde tinetele nu mai ajungeau, necesitătile se făceau pe jos. Aerul din cameră era nu numai insuportabil, dar si insuficient. Pentru a evita asfixia, se stătea cu schimbul în pragul usii, unde se strecura putin aer de afară.

În aceste camere au murit majoritatea celor în vârstă si bolnavii. Când am stat la Jilava, în 1956, această situatie însă nu mai exista.

Mă întreb, cum a fost posibil asa ceva? Şi totusi a fost posibil, dovadă mărturisirile miilor de detinuti[2].

---

2 Pentru că nu i s-a îngăduit să se atingă direct de suflet, stăpânitorul întunericului a născocit felurite munci pentru fiecare simt în parte: sfărâmarea mădularelor, frigul tartarului si fierbinteala gheenei (care chinuie simtul pipăitului), întunericul pipăibil (care stinge lumina ochilor), răcnete si vaiete neomenesti (ce sfâsie auzul), duhoare de nesuferit (care spurcă mirosul) si, în fine, pângărirea gustului cu mâncări drăcesti, de la gunoaie si resturi până la dejectii omenesti.

Cum vom vedea de-a lungul întregii cărti, puscăriile Antihristului sunt niste bune preînchipuiri ale iadului, după al cărui plan arhitectul răului vrea să schimbe întreaga lume, spre pieirea întregului neam omenesc. Ceea ce povesteste Dumitru Bordeianu are ca model chinurile vesnice; puscăriile subpământene ale lumii moderne se apropie de descrierile sfintilor:

„Atunci îl iau pe om arapii (dracii) si bătându-l fără milă îl pogoară în pământ. Şi îl aruncă pe dânsul legat cu legături nedezlegate în pământ întunecat si înnegurat, în părtile cele mai de jos, întru cele mai dedesubt, în legături, în temnitele iadului, după cum zice Fericitul Iov: «Mă voi duce în pământ întunecat si înnegurat, în pământul vesnicului întuneric, unde nu este lumină, nici viata oamenilor muritori, ci chinuire si scârbă vesnică, întristare nesfârsită si plângere neîncetată, scrâsnirea dintilor netăcută si suspinuri neadormite». Acolo totdeauna se aude: Vai!, acolo strigă: Vai mie!, si nu este cel ce le ajută. Acolo strigă

Usa celulelor sau a camerelor era construită din lemn masiv, de obicei esentă tare de stejar, ferecată cu fier gros pentru a-i întări rezistenta. O broască mare se încuia cu cheia, iar deasupra ei un zăvor gros era tras pe dinafară, asigurând astfel cea mai perfectă sigurantă. La mijlocul usii, la o înăltime de un metru, se prevăzuse o vizetă de 25/15 cm., prelungită spre interior cu o policioară, cât încăpea o gamelă de tip militar. La partea exterioară a usii, un zăvor puternic asigura vizetei acelasi grad de sigurantă ca si la usă. Deasupra, la înăltimea unui stat de om, usa era prevăzută cu un mecanism prin care se putea vedea în celulă. Căpăcelul vizetei acesteia putea fi miscat la stânga sau la dreapta, pentru ca gardianul să se uite înăuntru, în timp ce din celulă nu se putea privi afară.

În toate închisorile comuniste din România, nu era acelasi lucru să fii la subsol, la parter sau la etaj, la răsărit, la sud, la nord sau la apus. Iarna, cei ce se aflau la nord si est sufereau de frig, din cauza vântului, mai mult decât cei ce se aflau pe partea de sud si de vest.

Celulele de pedeapsă de la subsol erau mult mai greu de suportat decât cele de pe etaje. Una era să stai la Zarcă, si alta era să stai la a doua clădire, la Gherla si Aiud, unde erau numai camere, iar regimul era mai blând. Tot aici erau cazati si detinutii de drept comun, care făceau diferite munci în incinta închisorii (plantoane, bucătari, frizeri, băiesi, cizmari, croitori etc.)

O problemă care a costat multe vieti a fost fumatul. Pentru un „chistoc" – în limbaj de fumători – aruncat intentionat de un paznic si ridicat de un detinut, s-a ajuns deseori la represalii fatale.

Regulamentul prevedea că detinutul, când era scos la plimbare în tarcuri special amenajate, trebuia să meargă cu mâinile la spate si privirea în pământ. Orice abatere de la această disciplină era aspru sanctionată cu arest sever de unde, dacă era iarnă, rar se mai iesea. Numai bietii fumători stiu cât au suferit din cauza acestei patimi. Pentru ei, închisoarea a fost mult mai grea decât pentru nefumători[3].

O altă încercare ce a măcinat din temelii viata detinutilor a fost foamea; foame redată cu autenticitate în poeziile lui Radu Gyr si Nichifor Crainic; foamea cronică, insuportabilă, care a umilit, a degradat si a pus în situatii de compătimit pe multi dintre detinutii incapabili să suporte ceva ce depăsea limitele răbdării. Cum era posibil ca, timp de 16 ani, să te roadă acest vierme neadormit, să nu te saturi niciodată si nici măcar să-ti potolesti, cât de cât, foamea? Câtă vointă, câtă răbdare, câtă înfrânare, le-a trebuit acestor detinuti, ca să supravietuiască? Doamne! N-a fost o lună-două, un an-doi, ci 16 ani!

Ca fost student la medicină, cunoscând fiziologia si biochimia normală a omului, m-am întrebat întotdeauna care este limita de rezistentă a omului la foame. Şi mărturisesc că n-am găsit răspunsul.

As pune întrebarea si specialistilor: este oare posibil ca timp de 16 ani, în interval de 24 de ore, masa să nu varieze decât între 600 si 900 de calorii (în ultimii doi ani ajunsese în jur de 1000 de calorii), iar în conditiile de pedeapsă, în jur de câteva sute? Cât priveste valoarea nutritivă – hrana fiind alcătuită numai din deseuri, ce nu se vindeau la aprozarele socialiste – comunistii au găsit de cuviintă ca ea să fie cum a fost…

Mâncarea era constituită din arpacas, orz decorticat, rar fasole, varză, dovleci, gulii, cartofi, care nu se vindeau, si napi porcesti. Iar carnea – resturi nevandabile: copite, bojoci, buze, pielite si capete de animale care, în tările capitaliste nu s-ar fi dat nici măcar câinilor. Şi toate acestea erau în bună parte alterate.

Îmi aduc aminte de un fapt pe care nu-l voi uita toată viata mea. Eram în curtea închisorii la Gherla, nu departe de bucătărie, când am văzut cum detinutii de drept comun scoteau din beciul sectiei a II-a capete de bovine intrate în putrefactie. Cu un băt lung introdus prin teste, ca să fie tinute la distantă, – atât era de insuportabil mirosul – cărăusii fugeau cât îi tineau picioarele până la bucătărie. Aici le azvârleau într-un butoi cu apă, unde erau spălate si puse în cazane, pentru hrana detinutilor politici. Cei de drept comun aveau un alt meniu.

Din cauza acestor deseuri multi detinuti s-au îmbolnăvit de ficat, de rinichi si de stomac, în special cei în vârstă si cei care în libertate avuseseră un regim alimentar mai deosebit.

Ce elemente nutritive puteau contine aceste alimente? Şi totusi detinutii politici au trăit cu asa ceva.

Îmi mai vine în minte acum si un alt caz, în care foamea a reusit să-l degradeze pe om până la starea de animal. Un fost mosier de origine greacă, pe nume Pană, în vârstă de 75 de ani si peste 1,80 m înăltime, care în libertate avusese o burtă mare, ajunsese acolo, din cauza slăbirii, să-si formeze pe pântece patru sorturi de piele.

---

si nimeni nu este care să izbăvească" (Sfântul Chiril al Alexandriei, *Cuvânt pentru iesirea sufletului*) (n. ed.).

[3] De unde se vede limpede că nu există patimi neînsemnate. Orice patimă e pierzătoare de suflet, pentru că robeste constiinta, desfiintează libertatea omului si îl împinge la fapte necugetate. A muri pentru un chistoc de tigară e nu numai o prostie, ci un păcat de neiertat. Acolo unde nu poate birui prin mari încercări si chinuri, satana învinge prin „micile" noastre patimi (n. ed.).

L-am văzut la baie, dezbrăcat; arăta hidos. O dată, fiind scos cu alti detinuti în vârstă la bucătărie, să curete de bălegar burti de vacă alterate, a luat o fâsie si a ascuns-o sub un sort al burtii lui, ca s-o ducă si s-o mănânce în cameră. A fost văzut de un alt detinut, care din invidie l-a „turnat" la militianul de pază si la control i s-a descoperit alimentul cu pricina. Cât s-a rugat bietul om de militian să-l lase să o mănânce, asa alterată cum era, cu bălegar cu tot. Militianul însă l-a bătut peste cap cu bucata de burtă până l-a umplut de sânge.

La Suceava, ancheta nu se făcea ziua, ca să nu se audă de afară vaietele de durere. Se făcea numai noaptea, de cum se însera si până la ziuă. În cinci luni, cât am fost anchetat, cei doi călăi care m-au torturat miroseau mereu a băutură[4].

Instrumentele de tortură erau: vâna de bou, cravasa, biciul si ciomagul.

Iată preparativele pentru administrarea bătăii celui ales. Acesta era asezat pe un fel de scrânciob, format din două scânduri; i se legau cu o sfoară mâinile si picioarele, i se introducea pe sub genunchi un ciomag si astfel, imobilizat burduf, era asezat pe două scaune; ciomagul sprijinit pe ele, forma axul de învârtire. Astfel că, pe rând, o dată tălpile, o dată fesele ajungeau sus, în pozitia de lovire. Detinutul nu putea face nici o miscare, iar călăul putea să-l bată în orice pozitie, fără să întâmpine vreo rezistentă. Cei doi bătăusi se aruncau asupra victimei cu o furie demonică.

La începutul anchetelor băteau pe fesă si pe spatele gol, apoi din cauza rănilor pricinuite de lovituri, s-au gândit să-i acopere victimei spatele si fesele cu un servet ud, ca să-l poată bate la intervale de timp destul de scurte. Bătaia la tălpi îti distrugea pingelele de la încăltăminte după numai câteva sedinte. De aceea te încăltau cu niste saboti cu talpă de lemn, care erau mai rezistenti la bătaie. Acest sistem călăii îl denumeau „moriscă" sau „scrânciob" pentru că, prin învârtire, veneai în cele două pozitii: „tălpi" sau „fese".

Cel mai greu de suportat era bătaia la tălpi cu ciomagul, căci simteai lovitura nu în tălpi, ci în ceafă. La fese băteau cu vâna de bou.

Alt supliciu folosea un fel de masă, numită „pat", de lungimea staturii unui om, prevăzută cu belciuge la cap si la picioare. Spatele, de la ceafă la tălpi, rămânea liber, ca să poată fi lovit cu cravasa, biciul sau vâna de bou. Acest „pat" era fixat în cuie pe două capre de lemn, care rămâneau imobile în timpul bătăii. Cel mai greu de suportat era biciul cu curele subtiri, ca o coadă de cal. Mai lipseau bilele de plumb colturoase. De obicei această tortură era atât de sălbatică, încât cel supus chinului cădea în nesimtire. Pentru a-si reveni, era stropit cu apă, după care se îmbrăca si, sprijinit de un gardian, era readus în celulă.

După o astfel de sedintă victima era lăsată în celulă câteva zile, unde camarazii îl oblojeau, spălându-i rănile si aplicându-i comprese cu apă rece. Îl îmbărbătau si-i sustineau moralul ca să poată rezista, stiind că va fi dus din nou la schingiuire.

După câteva zile erai luat, tot noaptea, si dus într-o celulă în aceeasi sectie, prevăzută cu mese, scaune, cerneală si hârtie, ca să scrii tot ce stiai. Bătăusul avea o notă de la comisarul-sef, despre ceea ce trebuia să declari. Detinutul era apoi lăsat din nou câteva zile, si după aceea dus iarăsi în celula destinată scrisului. Acum i se înmâna fituica, pe care era scris ce trebuia să declare. Îl lăsau acolo toată noaptea, timp suficient să mediteze si să decidă singur ce putea să spună din cele cerute. De multe ori această metodă îl punea în încurcătură si trebuia să fie foarte atent. Spre ziuă era readus în celulă, bucuros că nu mai trecuse prin „moriscă" sau „pat". În schimb, începeau să-l frământe probleme de constiintă în legătură cu cele declarate în acea noapte. După alte câteva zile, era dus din nou în celulele de tortură, unde sedintele se repetau aidoma. Îi aplicau sedintele cu „morisca" sau „patul", rareori amândouă. Totul era reluat, de cele mai multe ori: când în celula de tortură, când în cea de scris, până când se termina ancheta. În cazul meu, aceasta s-a terminat la începutul anului 1949.

Tortura era executată de către indivizi care nu aveau nimic comun cu constiinta si credinta. Supliciul era echivalent în gravitate cu pozitia avută în Miscare, cu cantitatea si calitatea celor imaginate a fi cunoscute de victimă, depinzând si de rezistenta sa fizică.

Noaptea târziu s-a tras zăvorul celulei si un paznic cu o hârtie în mână mi-a pronuntat numele. Am avut o tresărire si o strângere de inimă. Mi-am zis: iată, a venit ceasul să vezi cine esti, ce poti, de ce esti în stare si dacă ce ai gândit si exprimat merită supliciul la care urmează să fii supus. Numai încercarea te pune în situatia de a te cunoaste.

După ce m-am îmbrăcat, am întrebat paznicul dacă voi mai reveni în aceeasi celulă. Toti cei din celulă s-au trezit, mi-au strâns mâna si mi-au urat să fiu tare. Cum paznicul nu mă grăbea, m-am uitat o

4 Călăii trebuiau drogati; alcoolul adoarme constiinta, înăbusă mila si îi dă celui beat puteri drăcesti (n. ed.).

clipă la fetele lor si am observat pe ele un sentiment de compătimire. Paznicul mi-a răspuns că, de revenit, voi reveni în celulă, dar în altă stare. Cei din celulă au tresărit la gândul a ceea ce mă astepta.

Am fost scos din celulă si, până să ajung la subsol, trecând pe la sectia de la parter, unde se făceau anchetele, paznicul, care nu era încă îndoctrinat, mi-a zis ironic: „Nu-ti mai dau la c..., că-i rană, te altoiesc la spate”.

Şi a început hora. Unul cu cravasa si altul cu biciul. Dacă loviturile cu cravasa mai erau suportabile, cele cu biciul produceau niste usturimi, de parcă-mi prăjeau jumări pe creier.

Nu mai stiu cât au lovit, stiu însă că am lesinat. M-au stropit apoi cu apă, si m-au lăsat putin, după care unul dintre ei mi-a spus: „Îmbracă-te, banditule!”. Mi-am luat cămasa, apoi pantalonii dar, când să încalt pantofii, nu m-am putut apleca, parcă-mi plesnea pielea de pe spate, asa că m-am străduit să-i încalt din pozitia ridicat.

Unul dintre călăi a iesit putin afară; celălalt m-a întrebat sarcastic, stergându-si fata de sudoare: „Cum a fost, banditule, dusman al clasei muncitoare?” Nu stiu dacă în acel moment îi uram sau îi dispretuiam si dacă având posibilitatea să mă răzbun pe loc as fi făcut-o sau nu.

După putin timp usa s-a deschis si gardianul m-a măsurat din cap până-n picioare, în timp ce călăul i-a spus să mă ducă de unde m-a adus. Mă sprijineam de paznic, pentru că mă usturau tălpile, parcă le puneam pe jar.

Când am ajuns la subsol, unde era celula mea, paznicul, fiind sigur că nu-l auzea si nu-l vedea cineva, mi-a spus încet: „Ţi-am spus eu, domnule, că aici e iadul pe pământ! Ce ati făcut, de vă omoară în halul acesta?” M-am uitat la el, dar nu i-am răspuns. Ce puteam să-i răspund, în acea clipă?

Abia asteptam să ajung în celulă. Mă usturau tălpile si pielea de pe fese si spate, atât de rău, încât cu fiecare pas simteam că îmi crapă pielea. Ajuns în celulă, parcă văd si acum pe fata camarazilor mei, durerea si compătimirea, de parcă ei ar fi fost în locul meu. Nu-mi dădeam seama cum arătam la fată. În închisoare nu era nici o oglindă. S-au ridicat toti pe prici – afară de Popa Ţanu – iar eu m-am întins pe burtă, căci numai asa puteam sta; durerile le simteam aproape peste tot. Camarazii mei de celulă m-au dezbrăcat, eu nemaifiind capabil de nici o miscare. Corpul îmi ardea ca focul. Un camarad a exclamat privind rănile mele: „Aoleu, frate, e groaznic!” Le-am cerut să-mi pună ceva ud pe răni. Nu-mi mai era nici foame, nici sete, si nici nu mai eram în stare să gândesc. Îmi amintesc doar că spre seară le-am cerut apă să beau.

După ce s-a făcut ziuă, plantonul de drept comun de pe culoar a deschis usa sub pretext că voia să ia tineta de apă si ne-a comunicat foarte speriat: „Pe unul dintre ai dumneavoastră, atâta l-au bătut de o lună încoace si n-au scos nimic de la el, încât acum ăstia l-au băgat la etuva care se vede de pe geamul din această celulă”. În momentul când am auzit de la planton numele victimei, pe care cei din celulă nu o cunosteau, parcă cineva mi-a înfipt un cutit în inimă si, fără să-mi dau seama, am strigat: Gioga!

Gioga

Parizianu Gheorghe, zis Gioga, era un aromân din Bulgaria, venit cu familia în tară după cedarea Cadrilaterului. Am fost colegi de an la Facultatea de Medicină din Iasi, unde mi l-a prezentat Moisiu. Atunci l-am cunoscut bine si am lucrat cu el, până la arestarea lui, la 15 mai 1948. Îl iubeam si aveam toată admiratia pentru curajul, puterea lui de sacrificiu, precum si pentru felul de a se atasa de camarazii lui. Era numit „omul de granit”.

Aflasem că fusese arestat la 15 mai, si aveam toată convingerea că de la Gioga nici un anchetator nu va scoate nimic. Şi într-adevăr, de când fusese arestat si până la începutul lui iulie, bătăusii n-au putut scoate nimic de la el. Tot corpul lui, din cap până în tălpi, era numai o rană. În ziua când am aflat despre el, călăii îl băgaseră în etuvă la temperatură ridicată[5], doar-doar vor reusi să-l facă să vorbească.

Nu mai stiu cum a scăpat din etuvă, stiu doar că a fost condamnat pe declaratiile altora. Poate de la cei cu care avusese niste misiuni în munti sau din altă parte, anchetatorii obtinuseră declaratii ca să-l poată condamna; în nici un caz din spusele lui proprii.

Cât priveste activitatea lui de la Medicină, se pare că nu i-a interesat prea mult pe anchetatori, dovadă că eu nu am avut nici o confruntare cu el, cu toate că activasem împreună.

Am relatat cazul lui Gioga pentru că, într-o altă împrejurare, l-am întâlnit la Pitesti.

Bătaia pe care am îndurat-o eu la 1 iulie era un procedeu curent, aplicat tuturor anchetatilor la

---

5 Ca si în antichitate, începând cu cei trei tineri din Babilon, ultima tortură aplicată a fost cea a focului, a arderii de viu (n. ed.).

prima întâlnire cu bătăusii. Acestia întrebuintau toate metodele de bătaie de care dispuneau, ca să-l impresioneze pe cel anchetat, să-l determine să declare tot ceea ce stie. Metoda era concepută mai de sus, bătăusii nu aveau decât misiunea să o aplice pe parcursul anchetelor. Duritatea ei, cum am mai spus, era în functie de pozitia avută în organizatie de către cel anchetat.

*

După cele întâmplate, camarazii mei mi-au pus comprese pe răni, iar eu am avut timp să-mi fac un plan despre ceea ce să declar si ce să nu declar.

La câteva zile, la aceeasi oră din noapte, acelasi gardian cu fituica în mână, strigă numele meu si mă invită să ies din celulă.

Abia a tras zăvorul si a încuiat usa, că se si apropie de mine si îmi sopteste: „Cum te mai simti, domnule? În noaptea asta, ăstia iar te omoară în bătăi”. Mă uit la el, dau din cap, confirmându-i teama. Odată ajunsi pe sectia de anchetă, spre surprinderea mea, nu mă mai duce în celula în care am fost torturat, ci într-o celulă cu mese, scaune, hârtie si cerneală de scris. N-am asteptat mult, că se trage zăvorul, se deschide usa si în clipa următoare, intră Blehan, cu miros de băutură după el. După întrebarea clasică: „Cum te simti, banditule?”, la care nu-i răspund, îmi spune să iau loc la masă, să iau hârtie si cerneală si să scriu tot ce stiu, azvârlindu-mi iar, înainte de a părăsi celula si a închide usa, calificativul obisnuit: banditule!

Rămas singur în celulă, am luat o coală de hârtie si am încercat să notez ceea ce voi declara. Am început prin a scrie câteva date biografice, apoi, în mare, am schitat motivul pentru care credeam eu că mă arestaseră, aceeasi declaratie ca la Galata. Cum stăteam si asteptam să vină Blehan si să vadă minimul ce scrisesem, mă vedeam deja dus în cealaltă celulă, unde aveam de înfruntat „morisca” si „patul”. Timpul trecea, dar Blehan nu mai venea; aveam impresia că fusesem uitat. Neavând ce face, mă apropii de usă si lipesc urechea, să ascult ce se petrece în sectie. Era liniste. Asteptarea mă nelinistea, dar credeam că în noaptea asta nu se va mai bate. Am început să mă plimb pe spatiul rămas liber când, pe neasteptate, aud cum se trage zăvorul si se deschide usa. În prag apăru Blehan. „Banditule! Ai declarat totul?” mă întâmpină el cu expresia passe-partout, la care i-am răspuns foarte politicos: „Da, domnule anchetator!”

Fără a privi hârtia de pe masă, a chemat paznicul care mă adusese si m-a dat în primire. Gardianul, observând că nu am fost bătut, cu un aer mai prietenos mi-a zis: „În noaptea asta ati scăpat de bătaie, domnule”. „Da, domnule” a fost răspunsul meu, si am intrat în celulă.

Cum lampa era aprinsă, la zgomotul făcut de zăvor, camarazii mei s-au desteptat. Era aproape de ziuă. Îmi făceau semne, din care întelegeam că voiau să stie dacă s-a întâmplat ceva. Le-am făcut si eu semne, să-i linistesc, că nu s-a întâmplat nimic. Pe fetele lor am citit atunci bucuria că în noaptea aceea scăpasem nebătut. M-am întins apoi pe prici si am adormit.

M-am trezit târziu. Mentionez că la Suceava, cât au durat anchetele, nu erau restrictii privind întinsul pe prici si dormitul în timpul zilei. Probabil că această dispozitie venea de sus, pentru că pe durata anchetelor – când nu puteai sta pe sezut – era permis să stai întins.

Cum m-am trezit, a trebuit să povestesc camarazilor mei cum a decurs ancheta.

Cei cu care eram în celulă, în afară de Popa Țanu, au fost toti crunt torturati, după aceleasi metode. Camarazii muncitori au fost atât de sălbatic chinuiti, încât unii au fost ucisi în timpul anchetelor, iar altii au înnebunit, foarte putini scăpând cu viată. La anchete, dar mai ales la demascări, atât anchetatorii cât si ofiterii politici li se adresau cu amenintarea: „Voi, banditilor, sunteti cei mai mari dusmani ai clasei muncitoare, pe voi o să vă stârpim până la unul”.

Acesti viteji n-au acceptat să li se pună cizma pe grumaz, zăbala în gură si ochelarii la ochi pentru a fi folositi de comunisti împotriva fratilor lor.

După câteva zile, la aceeasi oră din noapte, acelasi gardian m-a condus din nou în celula unde făcusem declaratia scrisă. Aici mă astepta Blehan care, cu un rânjet de animal de pradă, mi s-a adresat cu limbajul obisnuit: „Banditule! Iată hârtie si cerneală, să scrii tot ce stii”. Şi a plecat trântind usa.

Rămas singur, parcă eram năuc, zicându-mi că ori eu sunt prea naiv ca să cred că-l voi putea duce de nas, ori ei sunt tâmpiti. Era o încercare pe care bătăusii voiau s-o facă si care putea să mă coste scump. Eram pus în fata unei dileme: declar sau nu declar tot ce stiam? M-am hotărât să dau aceeasi declaratie pe care o dădusem prima dată. Şi, cum după aprecierile mele, îmi mai rămăsese timp înainte ca Blehan să apară, m-am apropiat de usă, am lipit urechea si ... ceea ce am auzit în acea noapte pe sectia de anchetă îmi sună si azi în urechi, ca un ecou ce venea dintr-o lume unde geamătul, durerea si suferinta nu mai aveau hotar.

Ce m-a îngrozit atunci mai mult au fost strigătele si vaietele fetelor care erau anchetate. Parcă ve

deam în fata mea pe mama si sora mea schingiuite, fără ca eu să le pot veni în ajutor. Aceste strigăte si vaiete îmi bubuiau în creier iar inima îmi era atât de zdrobită, încât nu mai stiam unde mă aflu. Chinul si vaietele acelor suflete curate, nevinovate, îmi provocau o astfel de durere, că-mi venea să urlu, constient fiind că nu puteam în nici un fel să le fiu de ajutor. Ce noapte îngrozitoare!

Aceste strigăte de durere se îngânau cu alte vaiete de supliciu, venite de la bărbati, care în chinul lor li se adresau mamelor, cu strigătul disperat: „Mamă! De ce m-ai mai făcut!?"

M-am desprins de usă, m-am retras în fundul celulei si mi-am astupat urechile, că nu mai puteam suporta. În clipa aceea mi-au revenit în minte cuvintele gardianului care mă ducea la anchetă: „Aici e, într-adevăr, iadul pe pământ".

Spre ziuă, se deschise usa si apăru Blehan, asudat si congestionat la fată, si cu un glas răgusit îmi aruncă amenintarea: „Acum, banditule, cred că ai declarat tot. Ai auzit ce se petrece în celule? Vă omorâm pe toti!". Stăpânindu-mi starea de nervi, i-am răspuns calm: „Da, domnule anchetator!"

Peste putin timp a venit paznicul să mă ducă în celula mea. Pe parcurs n-a uitat să mă felicite că nu mi se întâmplase nimic în noaptea aceea, afirmând că toti anchetatorii au înnebunit.

Când am ajuns în celulă, spre ziuă, camarazii mei erau toti treji si surprinsi agreabil că n-am îmbrătisat „morisca" si „patul".

Mi-am exprimat teama, fiind convins că anchetatorii aveau totusi un plan, că stiau unele lucruri despre mine, dar că mă lăsau să vadă până unde cred eu că-i pot însela.

În zilele următoare, au fost crunt bătuti doi camarazi din celula noastră: Nicolae Cojocaru si Calistru Mircea. Când am văzut halul în care au fost adusi, mi-am zis că rândul meu nu va întârzia.

Într-adevăr, după câteva zile, acelasi gardian a venit să mă ducă în camera de tortură. Aici mă asteptau deja Blehan si Danielevici, cu niste fete buhăite si congestionate, mirosind a băutură de-ti lua respiratia. Blehan s-a repezit la mine, m-a luat de gât si scrâsnind din dinti, a început litania cunoscută: „Până când, banditule, crezi tu că o să ne duci, crezi tu că noi suntem prosti? Nu, banditule, noi nu suntem prosti si o să-ti arătăm imediat că puterea este în mâna noastră".

Asteptam cu înfrigurare urmarea. Şi a fost o poruncă scurtă: „Îmbrătisează patul". M-am întins pe „pat", unde am fost legat de mâini si de picioare. În timp ce-si suflecau mânecile, îmi pregăteau moralul, pentru tortura promisă: „Ai să vezi tu, banditule, cât suntem noi de destepti". În momentul următor, un răpăit de bici si de vână de bou a umplut celula. Nu puteam striga, pentru că mi-au astupat gura cu proprii ciorapi. Strângeam doar din dinti si măsele, neputând să urlu.

Nu stiu cât a durat operatia, dar îmi amintesc că n-am lesinat. După un timp, călăii au plecat spre alte celule, cu alte victime, ca si mine. Cearceaful ud pus pe spate era ca un balsam pe rănile deschise. Revenind bătăusii, s-au consultat între ei si au decis să nu continue bătaia, pentru că rănile vechi se deschiseseră din nou. M-au dezlegat, tinând să-mi amintească, cu multă convingere, că de acum voi declara totul. Gardianul chemat să mă aducă în celula mea, văzând în ce stare mă găseam, n-a îndrăznit să-mi mai pună vreo întrebare, multumindu-se să mă conducă de unde mă luase. Când m-au văzut camarazii mei, nu si-au putut stăpâni lacrimile, atât erau de impresionati.

După câteva zile, am fost dus iar în celula de scris si Blehan mi-a ordonat să scriu tot, că stiu si ei tot ce stiam eu.

După plecarea lui, am început să mă întreb dacă ei stiu într-adevăr ceva despre mine. De un lucru nu mă îndoiam: că anchetatorii de la Fălticeni, care erau la Suceava pentru anchetarea arestatilor din judetul Baia, si care mă căutaseră la 15 mai la părintii mei, aveau cazierul meu politic, făcut în timpul lui Antonescu. Fapt confirmat de altfel si de fratele meu Vasile care era jandarm. Între 1941 si 1945 fusesem dat în urmărire prin posturile de jandarmi, fiind considerat un legionar periculos. În fata acestei evidente, acum nu mai puteam să neg că eram legionar. Şi m-am decis să recunosc că am fost legionar atât timp cât legionarii au fost la putere, pentru că Statul însusi se intitula „Stat National Legionar", iar eu nu eram decât un cetătean al Statului. După căderea legionarilor, n-am mai avut nici o legătură cu Miscarea Legionară.

Îmi făceam socoteala că această declaratie îi va satisface. Mai credeam însă că ei stiau mai mult despre mine, dar mă lăsau să vadă cât voi putea rezista. Am declarat deci, că am fost legionar numai în 1940, toamna, în legalitate.

Când a venit Blehan să vadă declaratia, a citit-o si apoi mi s-a adresat ca de obicei: „Vezi banditule, că ai fost legionar? Nu era mai bine să o declari fără 'moriscă' si 'pat'? Vezi să nu mai faci astfel de greseli, pentru că o să te coste scump!" În urma acestei afirmatia a lui Blehan mi-am dat seama că bătăusii mai stiau si altceva despre mine. Totusi atunci am fost condus de gardian la celulă, unde mă asteptau camarazii. S-au bucurat că nu fusesem bătut, dar au observat pe fata mea o expresie bizară, semn pentru ei că se mai întâmplase si altceva.

Confruntarea cu Moisiu

În noaptea dinaintea confruntării cu Moisiu am avut un vis urât. Îl vedeam pe Moisiu plin de sânge, desfigurat si privindu-mă cu multă ură. Nu cred în vise dar, a doua zi înainte de prânz, usa celulei s-a deschis si un gardian pe care nu-l mai văzusem, însotit de gardianul cunoscut, mi-a citit numele si m-a invitat să-l urmez.

Când am ajuns în sectia de anchetă, mi-am dat seama că nu mă duceau unde mai fusesem.

Ne-am oprit în fata unei celule, pe usa căreia, pe un carton, era scris: „Birou de anchetă Nr. 2". Am fost introdus si, spre surprinderea mea, l-am văzut pe Moisiu, singur. Era tuns si cu o fată care mă înspăimânta. S-a uitat la mine si eu la el fără să schităm nici un gest.

Peste putin timp intră apoi si comisarul-sef, care coordona anchetele camarazilor cu care fusesem coleg. M-a privit mirat si m-a întrebat dacă eu sunt Bordeianu, student la Facultatea de Medicină din Iasi. La răspunsul meu afirmativ, mă întrebă dacă-l cunosc pe Moisiu, arătând spre seful meu pe Facultate. I-am răspuns că nu-l cunosc. A pus aceeasi întrebare si lui Moisiu. Acelasi răspuns negativ si din partea lui.

În concluzie, comisarul-sef, ca un avertisment, ne zice: „Poate o să vă cunoasteti!" Cu aceasta, am fost readus în celulă, îngrozit de ceea ce văzusem pe chipul lui Moisiu. Când l-am văzut, am fost convins că atât el, cât si camarazii de la facultate nu vorbiseră nimic despre mine.

În momentul când am avut confruntarea cu Moisiu, acesta nu stia că Iosub Mihai si Ion Lunguleac, doi colegi de liceu si de facultate, erau arestati si că declaraseră anumite lucruri despre noi. Am mai aflat de la Moisiu că, după confruntarea noastră, el a fost atât de crunt bătut, încît multe zile după aceea nu mai putuse să se miste.

A doua zi după confruntare am fost scos din celulă după acelasi ritual si dus la camera de tortură. Aici l-am găsit numai pe Blehan, care m-a luat imediat în primire. „Măi, banditule, nu-l cunosti pe Moisiu, seful tău de la Medicină?" Cu un calm abia retinut, i-am răspuns că n-am avut nici un sef, iar de numele de Moisiu n-am auzit niciodată. „Pentru că nu-l cunosti, descaltă pantofii, dă-ti jos cămasa si pantalonii si vino încoace". M-a legat după ritual, asezat pe „moriscă", mi-a pus sabotii în picioare si a început să mă lovească la tălpi cu ciomagul, tortură pe care o suportam cu atât mai greu cu cât loviturile se repetau în ceafă, de parcă îmi bătea cineva cuie în creier.

După „moriscă", a urmat „patul", unde mi-a aplicat tortura la fese cu vâna de bou. Nu m-a lăsat decât atunci când n-am mai miscat. Încet, am reusit să mă îmbrac si să-mi iau pantofii în mână, căci nu era chip să-i încalt; mă dureau tălpile de parcă as fi călcat pe jar. Gardianul a venit să mă ia. În drum spre celulă, văzând în ce hal eram, mi-a soptit, oarecum tulburat: „Domnule, declară si dumneata ceva, că ăstia te omoară. Au mai fost cazuri când i-au dus la politie în oras si nu s-au mai întors". M-am uitat la el întrebător si am ridicat din umeri înainte de a intra în celulă, unde durerile si usturimea tălpilor si feselor mă făceau aproape să urlu.

Acolo mă astepta o surpriză. Nicolae Cojocaru si diaconul Eftimie erau întinsi pe prici, iar ceilalti camarazi le puneau comprese reci. Cum m-au văzut camarazii, m-au luat în brate si m-au asezat alături de cei doi chinuiti. L-am rugat pe Calistru să-mi pună si mie ceva ud pe tălpi si fese.

După câteva zile, când mă mai refăcusem putin, am fost condus în biroul comisarului-sef, unde l-am regăsit pe Moisiu desfigurat, sprijinindu-se cu umărul de perete. S-a uitat la mine cu atâta durere, încât am simtit că fusese bătut pentru fiecare student de la Medicină în parte. Uitându-mă asa la el, îl aud cum îmi sopteste cu glasul aproape stins de parcă era în pragul mortii: „Camarade, de astăzi te descurci cum vei sti, eu nu-ti mai sunt sef".

Am trăit atunci clipa unei dezamăgiri atât de mari, de parcă mă vedeam aruncat în haos. Clipa despărtirii, poate pentru totdeauna, de sefii si camarazii mei. Nu întelegeam deloc ce se petrecea în sufletul acelui om. Oare nu a mai putut suporta bătaia sau o făcuse doar de formă ca să audă comisarul-sef de după usă, ori să mă încerce. O avalansă de întrebări se prăvălea peste mine. Nu mai eram în stare să gândesc. În acel moment intră comisarul-sef, se uită la mine si-mi puse întrebarea: „Nu-l cunosti pe Moisiu?" I-am răspuns: „Nu-l cunosc, domnule comisar!"

După răspunsul meu, i-a ordonat lui Moisiu să se dezbrace, la pielea goală. Când l-am văzut pe Moisiu dezbrăcat si ce avea pe corp, pentru moment mi-am pierdut cunostinta, văzând negru înaintea ochilor. Nu mai văzusem în viata mea asa ceva, nici măcar în anchetele cele mai sălbatice. Tot trupul lui, din cap si până în tălpi, era o rană mare care supura. O durere de nedescris mi-a umplut sufletul, de parcă nu era fibră din corpul si din sufletul meu care să nu mă doară. Cine n-a trăit durerea, suferinta,

peste limitele imaginabile, nu va putea niciodată întelege acest fenomen. Am fost si eu bătut crunt, dar ceea ce am văzut pe corpul lui Moisiu m-a topit.

Comisarul i-a făcut semn lui Moisiu să se îmbrace, în timp ce i se adresa: „Spune-i dobitocului acestuia să recunoască, că-l omor! Iosub si Lunguleac au declarat tot”. La acest „sfat”, Moisiu a răspuns scurt: „Îl priveste!”. Comisarul, cu un ton enervat: „Păi, dă-i dezlegare, ca să stie omul ce face, că asa e la voi”. Moisiu n-a mai răspuns. M-am mai uitat o dată la el si iar mi-au dat lacrimile. Comisarul m-a apostrofat cu cea mai stupidă ironie: „Îti plângi seful sau pe tine?” la care nu am mai răspuns.

Când auzisem numele celor doi, mi se tăiase răsuflarea. Abia atunci s-a făcut lumină în mintea mea. Nu fusese Moisiu cel care vorbise, căci nu-l cunoscuse pe Lunguleac sau pe ceilalti camarazi, ci numai cei doi spuseseră tot. Am fost apoi readus în celulă.

Mihai Iosub si Ion Lunguleac

Cei doi erau colegi de-ai mei, de liceu si de facultate. Prin martie 1948 Iosub, care era legionar în cadrul Facultătii de Medicină, a făcut imprudenta (fără să mă anunte, cum era obiceiul) să divulge prietenului său Lunguleac anumite secrete. Motivul pentru care Iosub avea încredere în Lunguleac era faptul că acesta, originar din Storojinet (în Bucovina de Nord, luată de rusi) îsi văzuse mama si pe cei trei frati deportati în Siberia în toamna lui 1940, unde au si murit.

Datorită acestei drame, Iosub se credea îndreptătit să-i destăinuie că el este legionar, că activează ca atare în cadrul Facultătii de Medicină din anul 1946, că seful unitătii anilor I si II as fi fost eu, de asemenea că mai erau si alti studenti legionari si că seful studentilor medicinisti legionari era un student din anul VI, pe nume Moisiu Dumitru.

A doua greseală a lui Iosub a fost că a făcut imprudenta să fugă din Iasi, după arestarea mea, în plină sesiune de examene; si a treia, că l-a luat pe Lunguleac cu el, în satul natal.

La acea dată politia îi controla pe la facultătile din Iasi si prin cămine pe studentii înscrisi la examene si prezenta acestora la ele. La un astfel de control făcut la căminul studentilor medicinisti, politia a aflat de la colegii nostri că Iosub si Lunguleac nu numai că nu s-au prezentat la examenul care avusese loc cu câteva zile mei înainte, dar chiar au plecat din cămin si n-au trecut nici pe la cantină. Cum era usor de aflat adresa lui Iosub de la secretariatul facultătii, a fost anuntată politia din Fălticeni, care a făcut într-o noapte o perchezitie la părintii lui Iosub. Aici i-a arestat din pat pe cei doi, i-a legat burduf si cu un jeep i-a dus în aceeasi noapte la Suceava, la numai 50 de kilometri de acel sat. La perchezitie politia a găsit la cei doi legitimatiile de studenti ai Facultătii de Medicină din Iasi.

Până la confruntarea mea cu ei, deci timp de vreo lună, au fost bătuti si torturati crunt. Dacă au declarat ceva, nu au făcut-o din alte motive decât că n-au mai putut suporta chinurile la care fuseseră supusi.

După confruntarea mea cu Moisiu, cei doi au fost si ei confruntati cu el. Lunguleac, pe bună dreptate, a declarat că nu-l cunostea. Iosub, la rândul lui, nu a recunoscut că era legionar sau că-l cunostea pe Moisiu.

Anchetatorul, versat, după ce Lunguleac fusese bătut de mai multe ori fără să declare nimic, i-a făcut o propunere pe cuvânt de onoare – când se stia prea bine cât valora onoarea unui comunist – că-l va lăsa liber dacă va spune tot ce stia despre colegii lui legionari. Această propunere l-a făcut pe Lunguleac să nu intuiască perfidia comisarului si să-l creadă de bună credintă, declarând tot ce stia. Un alt fapt care l-a determinat pe Lunguleac să facă acest pas chiar după anchetă era că suferea de boala lui Basedow. El nu putea suporta foamea. Ca urmare, confruntat cu Iosub, Lunguleac a declarat în fata acestuia tot ce îi spusese acesta. Pentru că nu recunostea, Iosub a fost torturat încă o săptămână si din nou confruntat cu Lunguleac până când a cedat, declarând totul.

Eu, fiind din nou confruntat cu cei doi, n-am recunoscut nimic, si atunci mi s-a aplicat cea mai cruntă „moriscă”.

Celula mea se transformase într-o adevărată cameră de spital, cu oameni schiloditi si atât de slăbiti, că se citea pe fetele lor că nu mai puteau rezista. Plantoanele de drept comun, îngrozite si ele de ceea ce vedeau în momentul când împărteau masa, confirmau că în întreaga închisoare domnea aceeasi atmosferă de cruntă schilodire.

Într-o zi, spre sfârsitul lunii septembrie, în jurul orei zece, am fost dus în cabinetul anchetatorului-sef. Eram atât de slăbit fizic si dezorientat de cele întâmplate, încât parcă nu mai aveam puterea să gândesc. Intrat în birou, am fost întâmpinat cu cuvintele:„Măi, banditule! Mori ca un prost, pentru că uite avem aici declaratiile prin care noi te putem trimite în judecată, să fii condamnat la ani grei de în

chisoare”. Mi-a dat să citesc toate declaratiile care mă priveau. A adus apoi pe Iosub si Lunguleac să confirme în fata mea că erau într-adevăr declaratiile lor.

În urma acestor declaratii si confruntări cu ei m-am decis să recunosc activitatea mea legionară în cadrul Facultătii de Medicină din Iasi, precum si că am fost sef de unitate al anilor I si II.

Înscenarea de „reconstituire”

Era pe la începutul lui noiembrie 1948. Îmi amintesc bine că încă nu ninsese la Suceava.

Era o zi însorită dar rece când, dimineata pe la orele zece, directorul închisorii, cu multi gardieni după el, a trecut din celulă în celulă, spunând că cine este student sau elev de liceu din Iasi, să iasă în curtea închisorii.

După aceea, anchetatorii ne-au grupat pe facultăti. De-o parte, Universitatea cu Facultătile ei, iar de cealaltă parte Politehnica cu facultătile ei. Era pentru prima dată de la arestarea mea când am putut să-mi văd camarazii de la facultate.

După ce au fost scosi toti studentii si elevii, am fost îmbarcati în camioane militare, acoperite cu prelate si păziti de soldati înarmati. Asa am fost condusi, pe facultăti, pe un platou în apropierea cetătii Sucevei. Ajunsi aici, s-a format un cordon de soldati înarmati cu pusti automate în jurul nostru. Spre surprinderea noastră însă, în afară de soldati, gardieni, anchetatori si bătăusi, acolo mai erau si fotografi.

Cei care conduceau înscenarea au ales o zi însorită, asemănătoare lunilor mai sau iunie, iarba fiind încă verde. Pentru ca anchetatorii să-si procure piese la dosar, necesare în fata instantei de judecată, deoarece la arestare nu găsiseră nimic incriminator asupra noastră, au înscenat cea mai monstruoasă minciună: „aspecte din activitatea legionară”, care au fost filmate si fotografiate, pentru a fi atasate la dosar, ca piese de acuzare.

S-a fotografiat o „sedintă de cuib în cadrul Facultătii”, noi fiind repartizati pe unităti, exact asa cum scria în „Cărticica sefului de Cuib”.

Ținuta noastră vestimentară era civilă. Ne-au poruncit să ne dezbrăcăm. Am rămas numai în cămasă, cu mânecile suflecate, ca să se vadă că afară e cald si ne-am asezat pe iarba verde în apropierea unei pădurici. Apoi s-au desfăsurat „sedinte pe unităti” si „sedinte pe facultate”, unde a fost fotografiat Moisiu, primind raportul.

Au mai fost fotografiate si cărti de doctrină legionară, aduse bineînteles de anchetatori si confiscate din timpul lui Antonescu. Aceste cărti trebuiau să se găsească la sefii de unităti în timpul „sedintei”.

Pentru a dovedi caracterul terorist al legionarilor, au fotografiat si mânuiri de arme militare, aduse de soldati, precum si trageri la tintă. S-a mai înscenat si un foc de noapte – cu toate că era ziuă – lângă care se vedeau armele făcute piramidă, ca la instruirea ostasilor, de unde trebuia să reiasă că legionarii, înarmati până în dinti, reprezentau un mare pericol pentru siguranta Statului.

Dar cea mai sfruntată miselie a fost că cei denuntati la anchete, nefiind arestati încă, au fost înlocuiti acolo cu alti camarazi, care nu aveau nimic de-a face cu unitatea respectivă. Cel mai elocvent exemplu m-au fortat să-l dau eu, pozând pentru fratele meu Ion, cu care mă asemănam si al cărui nume a fost evocat la anchetă, desi nu fusese încă arestat. El nu făcea parte din Faculatea de Medicină, ci era student la Politehnică. Iosub Mihai, Ungureanu Alexe si Climescu, studenti la Medicină, au pozat pentru alti studenti de la Politehnică, încă nearestati si care erau prietenii lor. Acelasi procedeu a fost folosit si în cazul fetelor.

Miselia si minciuna se puteau deduce si din faptul că în aceste fotografii toti aveam părul la fel de scurt, căci fusesem tunsi când fusesem încarcerati la Suceava. Unii aveau mustată, ca mine care, în libertate, nu purtasem niciodată mustată. Unul singur purta, Costică Stamate. Îmi amintesc bine că, pentru înscenare, seful Centrului Studentesc Legionar (CSL), Nicolae Simionescu, s-a consultat cu Bogdanovici, seful Universitătii, cu Moisiu si Costică Butan, seful Politehnicii, fiindcă, cu voia sau fără voia noastră, anchetatorii ar fi făcut acelasi lucru[6].

Calculul nu a iesit precum fusese prevăzut, deoarece procesele celor din închisoarea Suceava s-au judecat în alte circumstante, pe care le voi relata la capitolul despre procese si complete de judecată.

După această mascaradă am fost din nou îmbarcati în camioane, însotiti de inseparabilii soldati înarmati si readusi în celulele noastre, unde au avut loc discutii, cu păreri si previziuni diferite. Anchetele au continuat si ele cu torturi de aceeasi intensitate până spre sfârsitul lunii decembrie.

---

6 „La vremea aceea va împărăti minciuna, care este Antihrist” (Sfântul Nil Athonitul) (n. ed.).

Atmosfera de după înscenări

După această înscenare, detinutii erau într-o stare de plâns, fără asistentă medicală si cu un regim alimentar care-i adusese într-o stare încât abia se mai puteau tine pe picioare. Cea mai cruntă suferintă si cel mai greu de suportat a fost foamea, care, începând cu această dată ne va măcina în multii ani de închisoare. Fiecare a îndurat-o în functie de tipul constitutional si de vointa si stăpânirea de sine pe care le avea.

Din cauza acestei suferinte aproape de nesuportat, unii – putini la număr – au cedat la anchete, iar altii au făcut fel de fel de compromisuri. Pe vremea aceea, în Moldova se mai resimtea încă lipsa de alimente, după cei trei ani consecutivi de secetă, 1945-1947. Nu voi uita niciodată că de Sfântul Dumitru (26 octombrie), aniversarea numelui meu, după masă, colega mea de an, detinută pe sectia de femei, fiind la plimbare – numai fetele aveau dreptul la zece minute de plimbare – s-a apropiat de geamul cu gratii si mi-a aruncat o pâine mare de 1 kilogram, urându-mi în soaptă: „La multi ani!” Gardianul care le păzea nu a observat-o, însă un soldat din turnul de veghe a văzut-o si a denuntat-o. A fost usor de recunoscut pentru că dintre toate fetele, numai una singură purta coade. Drept pedeapsă, fiind dusă la anchetă, a luat o bătaie pe care cred că n-a uitat-o nici până în ziua de azi. În plus, timp de o lună de zile nu a mai avut voie să iasă la plimbare sau să cumpere pâine.

Îndată ce am primit pâinea, am prevăzut că va veni perchezitia si de acea am împărtit-o repede între noi, înfulecând-o pe nerăsuflate. Popa Ţanu nu a vrut să primească. Când au venit să perchezitioneze, obiectul delict dispăruse deja, iar noi nu am recunoscut nimic.

Într-o bună zi, pe la sfârsitul lui noiembrie, sunt scos cu Cojocaru ca să ducem fetelor o tinetă cu apă de băut de la fântâna din curtea închisorii. Cu această ocazie, datorită gardianului de pe sectia fetelor, care era mai cumsecade, am putut intra din celulă în celulă cu tinetele, ca să le vedem pe toate. Cu unele dintre ele am putut să vorbim, să schimbăm informatii, gardianul prefăcându-se că nu vede nimic. Ceea ce însă m-a impresionat în mod deosebit si foarte neplăcut în aceste celule a fost igiena. M-am îngrozit si în acelasi timp mi-am pus întrebarea: cum vor rezista si cum vor suporta femeile condamnate conditiile de închisoare? Prin structura lor anatomo-fiziologică ele aveau nevoie de o igienă corporală diferită de a bărbatilor, majoritatea fiind tinere.

Am văzut în aceste celule cârpe improvizate, de diferite mărimi si culori, spălate doar cu apă rece. Probabil că aceste cârpe erau rupte din combinezoanele lor si jena la care fuseseră supuse aceste făpturi atât de gingase se citea pe fata lor. Mirosul în celulă era atât de insuportabil, încât nu era de mirare că li permisese o plimbare zilnică de zece minute, timp în care usile erau lăsate deschise. Era nevoie să li se usuce cârpele si să se aerisească celula. Le-am întâlnit după eliberare pe unele dintre ele. Executaseră 16 ani de detentie si mi-au mărturisit că femeile au suportat mult mai greu, din acest punct de vedere, conditiile din închisoare.

În tot timpul anchetelor si proceselor nu s-a făcut baie, nu ni s-au spălat rufele si nici nu am primit săpun. Să tragă concluzia ce se cuvine domnisoarele si doamnele din lumea civilizată. Toate femeile arestate din tara noastră sub regimul comunist au fost adevărate eroine. Cinste lor, de-a lungul istoriei!

Nu pot încheia acest capitol, fără a spune că au fost si orase ca: Bucuresti, Timisoara, Galati, Cluj etc., unde torturile si bătăile au fost si mai feroce. Anchetele, înscenările, si procesele de la Suceava, asa cum s-au desfăsurat ele, amintesc însă permanent de cea mai odioasă politie si justitie. Şi aici, în bezna minciunii justitiei s-a petrecut pervertirea si degradarea.

Crăciunul anului 1948, la Suceava

Oamenii milostivi si buni crestini din Suceava si satele din jur aveau frumosul obicei ca sâmbăta si la sărbători mari, să vină la poarta închisorii să aducă detinutilor tot felul de alimente si îmbrăcăminte. Din prima sâmbătă, când închisoarea a început să se umple cu noi, cei arestati la 15 mai, acesti piosi crestini au venit la poartă cu alimente.

De sărbătoarea Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava, orasul fiind plin de crestini de prin împrejurimi, ba chiar din Maramures, au încercat multi să aducă mâncare detinutilor. Slugile satanei însă, care-i înfometau pe cei arestati, i-au alungat cu vine de bou, răsturnându-le cosurile cu mâncare, înjurându-i si lovindu-i. Acesti fideli crestini s-au adunat apoi pe terenul târgului de vite unde aveau căruțele, făcând semne detinutilor, arătându-le cum li s-au răsturnat cosurile de alimente. Scena a fost văzută de altfel si

de detinutii de pe latura cu poarta închisorii, ca si de cei de la primul etaj. Multe femei plângeau de ceea ce li se întâmplase.

Pe la sfârsitul lui decembrie 1948, o mare parte din anchete erau deja terminate. Cei scăpati întregi din torturi îsi adunau gândurile, pregătindu-se sufleteste pentru marea sărbătoare a Nasterii Domnului.

Nu voi uita niciodată clipele de duiosie si înăltare sufletească, când din fiecare celulă de fete, începând cu apusul soarelui si până la stingere, ocupantele ieseau pe rând la geamul celulei si cântau. Nu mi s-a părut vreodată un cântec mai dulce, mai suav, mai înăltător spre cer decât vocea acestor privighetori închise după gratii. Ceea ce a impresionat până la lacrimi pe toti arestatii de pe acea parte a închisorii erau cântecele de leagăn, pe care le cântau mamele ai căror copii nu mai stiau de ele.

De la subsol, de unde eram eu, nu se putea vedea ce se petrece peste zidul închisorii, însă cei de la etaj, de cum se însera, vedeau grupuri de oameni care ascultau de afară ce se cânta înăuntru. Niciodată un colind de Crăciun nu mi s-a părut mai aproape de cer, mai simtit din adâncul inimii, mai melodios, decât cel îngânat de după gratii de fetele din închisoarea din Suceava.

Crăciunul si Anul Nou le-am petrecut în frig, foame si tristete. Lua atunci fiintă cea mai odioasă politie secretă, Securitatea, iar pentru noi începeau înscenările de procese, cu anii grei de închisoare la care aveam să fim condamnati.

Izolarea

În ziua de 15 ianuarie 1949, de la sectia noastră din subsol se auzeau usi deschizându-se si pasi pe coridor. Înainte de prânz, un gardian cu o listă în mână a deschis celula noastră si mi-a citit numele, spunându-mi fraza pe care aveam să o aud timp de 15 ani: „Fă-ti bagajul si iesi afară!”

Mi-am făcut bagajul, format din câteva rufe pe care le-am îngrămădit într-o boccea si mi-am îmbrătisat camarazii cu care mă obisnuisem, alinându-ne durerile si suferintele atâtor luni de anchetă. Aveam să nu-i mai întâlnesc niciodată, în afară de Popa Țanu.

Iesit din celulă, mergeam în urma gardianului care, uitându-se pe o listă, s-a oprit în fata celulei nr. 15. În acea clipă n-am dat nici o importantă acestui număr, care simboliza cu anticipatie anii care urmau.

Intrând, mă asteptam să văd un prici, dar în locul lui am descoperit sub un geam o rogojină ruptă si o pătură roasă si găurită. În primul moment nu stiam ce să cred, pentru ce eram izolat si dacă voi sta aici până la proces sau voi fi dus cu alti camarazi. Am asteptat să vină masa de prânz. Nu stiam nici dacă gardianul care era pe sectia noastră era si aici. Mare mi-a fost mirarea ca, la ora prânzului, să constat că nu mi se mai deschidea usa să mi se toarne ciorba în gamelă ca până atunci, ci numai usita de sub vizetă.

Mi-am dat seama astfel că în afară de celulele comune mai existau si celule individuale, asa numitul regim de izolare. Conditiile erau cu totul diferite fată de celulele unde fusesem până atunci.

Nu după mult timp, si-a făcut aparitia si comandantul gardienilor, numit în limbajul lor *primul*, cu o hârtie în mână. Trebuia să se convingă dacă numele meu corespundea cu cel notat pe hârtia lui. Mi-a cerut deci să-i spun ziua, luna, anul si locul nasterii, numele părintilor, unde am fost arestat si de cine, precum si profesia.

După stabilirea identitătii, mi-a precizat că eram izolat în această celulă cu un regim special, până la proces. Nu aveam voie să bat în usă si nici să-mi duc tineta de necesităti si apă de băut afară, acestea urmând a fi schimbate tot la trei zile. Nu aveam dreptul decât la rogojina si pătura care se găseau sub geam, pentru dormit. Inutil de precizat că nu aveam voie să cer nimic – regim fixat de către cei care m-au anchetat. *Primul*, după însiruirea acestor interdictii, a închis usa, a tras zăvorul si a dispărut. Puteam să urlu, să strig, să mă dau cu capul de pereti, să cer ajutor; nu mă auzea nimeni. Pentru prima dată eram singur, înspăimântător de singur. Frigul si foamea care mă rodeau erau, parcă, mai usor de suportat decât chinul întrebărilor si al contradictiilor din constiinta mea. Din cauza frigului nu puteam dormi.

Într-o noapte, târziu, neputând dormi, mă miscam prin celulă si am auzit cum se deschide zăvorul, apoi usa, si în cadrul ei apăru un individ într-o uniformă pe care nu o mai văzusem până atunci. Am înteles repede, după expresia cazonă cu care mi s-a adresat, cu cine aveam de-a face: „Banditule, îmbracă-te si vino după mine!” Cum dormeam îmbrăcat din cauza frigului, nu mai era nevoie să iau nimic pe mine. Frigul din corpul meu parcă dispăruse când în fata mea s-a deschis bezna necunoscutului, căci nu stiam dacă mă voi mai întoarce în celulă si cum voi arăta atunci la înfătisare.

Iesit pe coridor, mi s-a ordonat să-mi pun mâinile pe cap, să nu scot un cuvânt si să merg în vâr

ful picioarelor. Mergeam foarte încet, epuizat de un regim atât de inuman timp de aproape patruzeci de zile.

Ajuns pe sectia de anchetă, abia făcusem vreo zece pasi, că ofiterul mă ia în primire cu următoarele dispozitii: să mă apropii, să-mi reazăm fruntea de perete, să tin în continuare mâinile pe cap, să nu mă uit nici în stânga, nici în dreapta si să nu fac nici o miscare.

Când am intrat în celulă am rămas uluit. Ofiterul care-mi ordonase ce-mi ordonase nu era altul decât avocatul meu apărător, desemnat din oficiu în procesul din iarna lui 1947, la Tribunalul Militar din Iasi.

Acela fusese un proces intentat de către Prefectura judetului Baia, referitor la cele întâmplate cu prefectul în timpul alegerilor din 19 noiembrie 1946.

Cine era acest ofiter? Se numea Ion Gheorghe, fost colonel magistrat si Presedinte al Tribunalului Militar Teritorial Iasi. După instalarea guvernului Groza, fusese epurat din Justitia Militară, profesând în continuare ca avocat.

Cum ajunsese apoi acest avocat, peste noapte, la acelasi grad de colonel, ca fost presedinte de tribunal militar, era usor de înteles!

După ce mi s-au verificat datele personale, mi s-a citit actul de acuzare:

„Presedintele Tribunalului Militar Iasi, trimite în judecată pe inculpatul mai sus mentionat:

– conform articolului 209, aliniat (a), pentru crima de uneltire împotriva ordinii sociale;

– conform articolului 107, pentru crimă de complot;

– conform articolului 102, pentru crimă de înaltă trădare.

Curtea va judeca cazul si va da sentinta, conform procedurii penale militare. Inculpatul a recunoscut faptele mentionate în actul de acuzare prin declaratia dată organelor de anchetă, fără presiune, de bună voie si semnată cu mână proprie”.

În clipa aceea revoltă mi-a cuprins toată fiinta. Parcă îmi amutise graiul.

Observând figura mea, colonelul a continuat cu o voce mai putin autoritară, precizând că inculpatul, adică eu, avea dreptul la apărare prin avocatul pe care-l va angaja, si că acest avocat va trebui să cunoască dosarul clientului până în ziua procesului, ce va începe pe ziua de 21 februarie 1949 la orele 8 a.m.

M-a invitat apoi să semnez că am luat cunostintă de cele mentionate mai sus. M-am apropiat de masă, am luat hârtia ce mi se întindea, am semnat-o si m-am retras. Ofiterul care mă introdusese în sală m-a condus cu acelasi ritual la celula nr. 15 de la subsol. Cum lumina era încă stinsă în celulă, trăiam cu falsa impresie că aveam cu cine discuta cele petrecute cu câteva minute înainte, asa cum se întâmpla la comun.

Eram atât de năuc si de dezorientat de cele auzite, că pentru un moment m-am întrebat dacă era realitate sau un vis urât ceea ce se petrecea cu mine, sub influenta frigului si a foamei.

Nu stiu cât timp să fi trecut, până am văzut pe geam cum se crapă de ziuă. Picioarele îmi erau grele, ca de plumb. Cât m-am miscat prin celulă, frigul dispăruse parcă din corpul meu, cu toate că afară era o iarnă grea si un ger de crăpau pietrele. M-am întins pe rogojină îmbrăcat, am tras pătura peticită peste mine si am închis ochii.

Nu stiu cât am dormit si m-am trezit înghetat când gardianul mi-a deschis usita de sub vizetă ca să-mi ceară gamela. M-am ridicat greu de pe podea si i-am întins-o. Mi-a strecurat-o apoi cu ceai cald, care mi-a încălzit tot corpul si m-a trezit la realitate. Am început să derulez filmul pe care-l trăisem în noaptea aceea, încercând să descifrez, cât mă pricepeam, termenii juridici din actul de acuzare. Crima de înaltă trădare o consideram cea mai gravă. Cât priveste complotul, acesta reiesea din înscenarea cu armele de lângă Cetatea Sucevei.

Ceea ce mă nelinistea însă si mă tulbura până la furie era regretul de a nu-i fi răspuns colonelului la fraza introdusă în declaratia mea cum că: „am declarat de bună voie si nesilit de nimeni”. Mă gândeam că studiind dosarul împreună cu avocatul, acesta va constata falsul si faptul va fi în favoarea mea.

O! Cât de naiv si nestiutor eram în materie de justitie comunistă! Abia după proces am aflat ce era această justitie, cum se aplica si cine decidea în realitate sentintele.

Procesul (mascarada justitiei)

În ziua de 21 februarie 1949 usa celulei s-a deschis si gardianul de pe sectie mi-a citit numele si m-a invitat să mă îmbrac. Cu o voce mai omenească, mi-a mai spus: „Domnule, a sosit ceasul să vă duc în sala de sedinte, la proces!” Am încercat un sentiment de bucurie, gândind că îi voi revedea pe colegii

si camarazii mei.

Am fost condus pe sectia de la parter, unde se făceau anchetele. Pe un carton era scris „Sala de sedinte”, sală opusă usii de intrare în închisoare. Când am intrat acolo, am observat improvizatia. Sala, de obicei rezervată pentru întrunirile si sedintele personalului închisorii, era transformată în sală de sedinte pentru judecată.

În mod normal, aici puteau încăpea cel putin două sute de persoane. Intrând, am fost luat în primire de un ofiter de securitate care, după ce mi-a strigat numele, m-a condus în prima bancă, unde era seful meu Moisiu, flancat în stânga de Petrică Tudose si Virgil Lungeanu, iar în dreapta de Mircea Bârsan, lângă care am luat loc si eu.

Moisiu, profitând de neatentia securistilor, ne-a atras atentia să nu recunoastem nimic din declaratiile pe care le-am dat „de bună voie” si „nesiliti de nimeni”. Acelasi consemn să fie transmis si celorlalti când vor fi adusi în sală.

După aproape o oră au fost adusi în sală toti camarazii arestati din cadrul Facultătii de Medicină. Securistii ne-au interzis să vorbim între noi.

De-odată, a intrat în sală Blehan, îmbrăcat în uniformă de securitate. S-a uitat la noi cu un aer de maresal, sfidător si obraznic. Am bănuit că ceilalti ofiteri de securitate din sală erau bătăusii pentru celelalte judete din jumătatea de nord a Moldovei.

Pe la orele nouă dimineata, a intrat în sală completul de judecată, format din:

– presedinte: colonel Ion Gheorghe;

– doi ofiteri care nu erau magistrati, dar îndeplineau rolul de asesori populari;

– procurorul militar, un magistrat, grefierul si două dactilografe.

Presedintele a ordonat grefierului să facă apelul inculpatilor, atât al celor prezenti, cât si al celor declarati la anchete, dar încă nearestati. Inculpatii prezenti erau 123. Cei nearestati erau în număr mai mare.

După apel, procurorul a dat citire actului de acuzare si de trimitere în judecată. Asteptam ca băncile din spatele nostru să fie ocupate de rudele noastre, precum si de altă asistentă. Băncile si sala de sedintă au rămas goale. După vreo două ore, Curtea a întrerupt sedinta, pentru o pauză de o jumătate de oră, iar în sală nu au rămas decât câtiva gardieni să ne păzească să nu vorbim, care se făceau că nu ne observă. Astfel, am aflat că din tot lotul nu au fost izolate decât opt persoane: Moisiu, Tudose, Lungeanu, Bârsan, Bordeianu, Parizianu, Scutaru si Stamate. Toti eram izolati, fără să stim unul de altul, pe aceeasi sectie de la subsol.

În închisoarea din Suceava peretii dintre celule erau atât de grosi, încât legătura între celule nu se putea face prin metodele care se cunosteau atunci, în primele luni de închisoare, adică prin bătăi repetate cu pumnul în pereti.

Noi toti cei izolati am avut acelasi regim si numai noi am fost scosi noaptea din celulă si dusi în fata completului de judecată. Eram toti convinsi că au făcut această mascaradă pentru a ne intimida. Ceilalti camarazi au fost izolati în două camere.

Asteptasem să vină avocatii să ia legătura cu noi, cu câteva zile înainte de începerea procesului, conform legii, ca să aibă timp suficient să studieze dosarele; de asemenea ne asteptam să vină asistentă din afară, părinti, prieteni etc.

Putin timp înainte de intrarea completului de judecată, în sala de sedintă au apărut doi indivizi, unul îmbrăcat într-un cojocel nou – cumpărat desigur de curând de securisti – si celălalt cu o scurtă din stofă de lână de casă. Păreau atât de suspecti si mai ales inoportuni, că ne puneam întrebarea ce rol aveau de jucat în proces. Nu erau dintre rudele noastre, nici dintre prieteni sau cunoscuti, ca să-si justifice astfel prezenta în sala de sedinte si nici nu făceau parte din asistenta completului de judecată. Observându-i mai îndeaproape, am constatat că erau cu chef, pregătiti din timp si cu un anume scop, pe care aveam să-l descoperim abia mai târziu.

Îndată ce completul de judecată s-a instalat, cei doi indivizi au început, ca la un semnal, să strige cât îi tinea gura: „Moarte lor! Moarte lor!”

La auzul acestor cuvinte, Moisiu, seful lotului, fără să ceară voie Presedintelui, s-a ridicat în picioare si adresându-se acestor intrusi cu o voce iritată si destul de puternică, le-a pus întrebarea: „Măi bădie, cui strigati voi, moarte lor?” Noi ne uitam la ei surprinsi. Cineva din completul de judecată le-a făcut semn si ei au reînceput cu si mai multă vervă: „Moarte lor!”

După cele întâmplate, Presedintele, colonelul Ion Gheorghe, l-a făcut atent pe Moisiu că nu are voie să vorbească, nici să se miste din pozitia pe care i-a fixat-o Curtea si că întrebările se vor pune numai prin completul de judecată.

Atunci Moisiu, abil intelectual si bun orator, a pus în numele celor de pe băncile de acuzare o în

trebare Presedintelui si Curtii, rugându-i să precizeze identitatea celor doi indivizi care cereau în gura mare „moarte lor!", precum si rolul pe care îl aveau ei în acest proces. Presedintele a declarat că cei doi erau reprezentantii clasei muncitoare si că aveau dreptul prin lege să asiste la proces, deoarece acesta fiind public, era permis oricărui cetătean român să ia parte la dezbateri.

Moisiu s-a enervat, si cu un ton destul de agresiv i-a răspuns Presedintelui: „Dacă procesul este public si orice cetătean român are voie să ia parte la dezbaterile lui, atunci, domnule Presedinte, vă rog să-mi spuneti de ce părintii, fratii, alte rude si prieteni de-ai nostri sau alti cetăteni nu se găsesc în sală?" La care Presedintele i-a răspuns: „Nu te priveste pe d-ta această problemă!"

Moisiu, din ce în ce mai enervat: „Dacă nu mă priveste, atunci, nici pe onorata Curte nu trebuie să o privească dacă eu nu voi răspunde la întrebările puse". Replica Presedintelui a fost brutală: „D-ta si toti inculpatii de pe banca acuzării, sunteti obligati să răspundeti Curtii, pentru că în caz contrar ea are mijloace să vă facă să vorbiti!"

„Atunci, reia Moisiu, acest complet de judecată este un complet de anchetă?"

Presedintele, mai amenintător: „Îti atrag atentia, că orice ofensă si injurii aduse Curtii se pot pedepsi conform legii".

„Legea de care faceti uz, domnule Presedinte, este legea pumnului, legea junglei", nu s-a putut abtine Moisiu.

Presedintele, enervat, s-a ridicat si cu un ton autoritar l-a amenintat că, dacă o singură dată va mai îndrăzni să facă astfel de afirmatii, faptul îl va costa scump.

Totusi ne găseam în fata unei situatii tragi-comice si nu mai stiam ce concluzii să tragem. Ne aflam într-adevăr în fata unei judecăti sau în fata unei mascarade? Fiecare dintre noi si-a dat însă seama că orice am spune nu mai avea nici o importantă, pentru că acest complet de judecată era instruit, încă dinainte de a intra în sala de sedinte, cum să judece si ce pedeapsă să dea fiecăruia dintre inculpati.

După ce procurorul a dat citire actului de trimitere în judecată a fiecăruia dintre noi, completat cu faptele incriminate, a cerut pentru fiecare pedeapsa maximă, potrivit articolului respectiv din codul penal.

Culmea injustitiei si a ridicolului s-a văzut însă atunci când Presedintele a anuntat în instantă că inculpatii aveau dreptul la apărare. În timp ce el făcea această afirmatie, parcă la comandă, cinci indivizi îmbrăcati în civil au apărut în sală si s-au asezat pe o bancă lângă fereastră, aproape de masa completului de judecată. Nu erau altii decât avocatii apărării. Presedintele, adresându-li-se, le-a precizat că fiecare avea de „apărat" zece inculpati, invitându-i să ia imediat legătura cu „clientii" lor. Apoi, întorcându-se către noi, ne-a spus: „E o *favoare* de a avea avocati din oficiu!"

Avocatii au primit dosarele si, după lista înmânată de Presedinte, fiecare si-a luat în primire inculpatii pe care trebuia să-i apere. După ce au răsfoit dosarele timp de vreo zece minute, Presedintele le-a cerut să le depună pe masă, fără a fi avut nici măcar timpul să ia la cunostintă de continutul lor.

În fata acestui spectacol mai mult decât ridicol, am rămas cu totii înmărmuriti, dându-ne seama că ne aflam în fata unei regizări care nu era nici judecată, nici apărare, ci o sinistră mascaradă în care nu mai rămăsese decât acuzarea.

Simulacrul de sedintă a luat sfârsit spre orele sase după-amiaza. Am fost apoi condusi fiecare în celula lui, nu înainte de a fi anuntati de Curte că a doua zi, la ora opt dimineata, va continua procesul.

A doua zi, 22 februarie 1949, dimineata, am fost adusi din nou în sala de sedintă, unde am fost asezati în ordinea următoare: seful de lot, cei patru sefi de unităti, apoi Scutaru si Parizianu, formând o grupă. Şeful de lot, care era la marginea băncii, s-a adresat avocatului care trebuia să ne apere, întrebându-l dacă el era avocatul acestei grupe.

Culmea rusinii si încălcarea elementarei idei de justitie privind apărarea era că avocatul nu avea dosarul inculpatului, acesta fiind înlocuit de către Presedinte cu câteva foi. După aceea Presedintele, „constatând că procedura juridică a fost îndeplinită", ar fi trebuit să dea cuvântul apărării.

S-a început cu primul inculpat, seful de lot Moisiu Dumitru. Presedintele îi ordonă lui Moisiu, judecat ca sef de lot, să se ridice în picioare. Stupoare! În loc să dea apoi cuvântul avocatului apărării, Presedintele l-a dat, împotriva oricărei legalităti, acuzatorului public.

Procurorul n-a mai făcut rechizitoriul, pentru că-l făcuse deja pentru fiecare inculpat. Despre seful nostru a spus asa:

„Moisiu Dumitru, acest individ periculos, a organizat în cadrul Facultătii de Medicină din Iasi un grup de legionari, pentru a unelti împotriva ordinii sociale instalate în tara noastră. A instruit si pregătit un complot împotriva Statului si, ce este mai grav, acest individ a strâns informatii prin subalternii lui si de la alte persoane, furnizându-le unei puteri străine".

„De aceea, acuzatorul public, reprezentând clasa muncitoare din R.P.R, cere pentru acest inculpat

pedeapsa maximă prevăzută de codul penal. La dosarul cauzei se găsesc piese din care reiese că politia, când l-a arestat, l-a găsit tinând sedintă legionară si făcând instructie cu arme sustrase de la unităti militare, în vederea unui complot. Curtea poate vedea, pentru convingere, toate aceste piese în dosarul cauzei".

După aceea, procurorul a comis o gafă, cerând grefierului să citească în instantă ce făcuse Moisiu împreună cu inginerul Târniceru la Alba-Iulia, în timpul refugiului din 1944, când Universitatea de la Iasi fusese mutată în acel oras.

Iată textual ceea ce a citit grefierul: „Acest temnicer (era vorba de inginerul Târniceru) a ridicat, împreună cu acest moisu (Moisiu) o traistă (troită), pe locul unde a fost tras pe sfoară (pe roată) Horea, Cluseu (Closca) si Crisu (Crisan)". Întreaga sală a izbucnit în râs, de la Curte si până la dactilografe. Procurorul, vădit jenat, s-a răstit la grefier, acuzându-l că nu era atent la citit. Se vedea clar ce fel de elemente erau chemate să consemneze depozitiile.

În încheiere, procurorul apăsă mai mult pe: „Inculpatul, în declaratia sa, recunoaste cele incriminate de noi, de bună voie si nesilit de nimeni si semnează cu mâna proprie".

Presedintele a dat apoi cuvântul avocatului apărării care, ridicându-se în picioare, a deschis dosarul din care a scos o foaie de hârtie scrisă dinainte, repetând întocmai cuvintele procurorului. Şi astfel, avocatul nostru s-a transformat din apărător în acuzator, ignorând total faptul că era chemat acolo să-l apere pe inculpat, nu să-l acuze.

În această situatie, când cel mai elementar principiu de justitie si drept a fost ignorat, mai mult, călcat în picioare cu atâta nerusinare, Moisiu, nemaiputând să-si stăpânească nervii, s-a ridicat în picioare si i s-a adresat avocatului: "Domnule, noi nu te-am angajat ca acuzator, iar dacă Tribunalul te-a pus din oficiu ca apărător, d-ta ce faci? În loc să mă aperi, mă acuzi. D-ta nu esti avocat, esti cules de pe drum si adus aici. Ai primit o hârtie scrisă, să citesti ce scrie pe ea. Rusine unui astfel de jurist! În ce tratate de drept ai citit d-ta să faci ceea ce faci? Eu nu te-am angajat apărător si nu am nevoie de serviciile d-tale!"

În sală nu era public, afară de cei doi indivizi care nu încetau să strige: „Moarte lui! Moarte lui!" La auzul acestor strigăte, Moisiu nu s-a putut retine să nu intervină: „Măi, bădie! Mai beti niste rachiu, că ati răgusit de când strigati «moarte lui»!"

În acest moment, sedinta a fost transformată într-un bâlci. Un ofiter din completul de judecată a iesit pe coridor si imediat după aceea au intrat în sala de sedintă mai multi gardieni înarmati si câtiva ofiteri de securitate, printre care si Blehan.

Presedintele a comis imprudenta de a da cuvântul lui Moisiu. Acesta, cu verva si inteligenta lui, a desfăsurat o pledoarie în apărarea sa si a camarazilor săi, care dacă ar fi fost înregistrată – Presedintele dăduse ordin grefierului si dactilografelor, să nu consemneze nimic din ceea ce spunea Moisiu – ar fi fost model de pledoarie de mare avocat. În loc de acuzat, Moisiu se transformase în apărător, infirmând tot ceea ce spusese procurorul.

Piesele de la dosar le-a declarat înscenări si minciuni grosolane, inventate de anchetatori, pentru că nici un camarad din subordinea lui nu a fost prins făcând sedinte sau instruindu-se cu arme, înscenările din asa-zisa reconstituire fiind făcute la începutul lunii noiembrie pe platoul de lângă Cetatea Sucevii. În aceste fotografii se putea observa că toti camarazii erau tunsi, or, în libertate, fiecare dintre ei avea o anumită lungime a părului. Armele pe care le pozase politia erau luate si ele de la soldatii care făceau paza înscenărilor. Cel mai odios fapt era însă că subalternii lui Moisiu fuseseră obligati să pozeze în locul altor camarazi de la alte facultăti, care nu erau încă arestati.

Moisiu a dat cazuri concrete: Bordeianu Dumitru a pozat în locul fratelui său, Ion Bordeianu, de la Politehnică. Or, un om nu putea poza în acelasi timp în două locuri diferite. A cerut apoi să fie confruntate piesele de la dosar ale Medicinii cu cele ale Politehnicii din Iasi. Cât priveste afirmatia „nesilit de nimeni", era o minciună sfruntată adăugată ulterior, asa ceva nefigurând în nici una din declaratiile lor anterioare. El cerea să i se arate scrisul acestui adaus, dacă el a existat. Şi pentru a dovedi, Moisiu a declarat că ar putea aduce în fata completului de judecată si a apărării, probe care să demonstreze cum au dat ei declaratiile „de bună voie si nesiliti de nimeni".

Şi zicând acestea, si-a aruncat haina si cămasa, arătându-si corpul plin de răni încă nevindecate. În fata acestei scene, cele două fete dactilografe, fără să-si dea seama unde se găseau, au exclamat spontan într-un glas: „Vai, Doamne, ce răni îngrozitoare!". Presedintele le-a ordonat să părăsească sala.

Completul de judecată, în fata acestui spectacol, a fost atât de derutat că nu mai stia ce atitudine să ia.

Moisiu continua să strige cât îl tinea gura: „Eu si camarazii mei am fost bătuti, schingiuiti si torturati, timp de cinci luni de zile, în cele mai groaznice chipuri, de bătăusii Blehan si Danielevici".

Ca spectacolul să nu ia o altă întorsătură si ca procurorul, grefierul si avocatii să nu vadă aceleasi urme de tortură pe corpurile noastre, Presedintele, în timp ce toti ne dezbrăcam, a suspendat sedinta.

Moisiu a fost scos apoi din sală de către ofiterii de Securitate, iar Curtea a părăsit sala. Cei doi indivizi, care reprezentau „asistenta" din sală, treziti parcă din betia lor, văzând ce se petrecea, s-au adresat unul celuilalt: „Hai, bădie, să iesim de aici, nu vezi ce se întâmplă? Vrei să-mi rămână copiii pe drumuri? Eu sunt necăjit si m-au adus aici cu forta". După plecarea lor, sala rămase fără asistentă publică.

După vreo jumătate de oră, completul de judecată intră în sală si luă loc la masă. Putin timp după aceea a fost introdus în sală si Moisiu, sprijinit de doi gardieni, deoarece fusese atât de crunt bătut încât nu se mai putea tine pe picioare. Călăii, în ura si bestialitatea lor, îl loviseră cu vâna de bou, umplându-l de răni din care curgeau siroaie de sânge. Am fost convinsi că acel complet de judecată fusese la curent cu cele ce se petrecuseră afară.

Când Moisiu a fost asezat pe bancă la locul lui de către cei doi gardieni, a mai avut curajul să strige: „Iată domnule Presedinte, ce probă mai clară, mai evidentă, mai strigătoare la cer, vi se poate aduce, decât ceea ce se vede pe fata si pe trupul meu, tortura pe care călăii anchetelor mi-au administrat-o în fata completului de judecată". Şi în timp ce Moisiu a căzut cu capul pe bancă, Presedintele, cu cinism, a spus că acest „incident" nu constituia un motiv ca să i se atribuie circumstante atenuante. Pe ce mâini intrase justitia!

Moisiu a fost evacuat apoi din sală, iar procesul a continuat, îndeplinindu-se ca o simplă formalitate. Camarazii renuntaseră la apărarea devenită accesoriu al acuzării. Toti ne-am declarat solidari cu declaratia lui Moisiu, privind înscenarea făcută pe platoul Sucevei, si nu am recunoscut deloc că „de bună voie si nesiliti de nimeni„ dădusem declaratiile.

În câteva ore judecata s-a terminat, fără ca grefierul să fi consemnat ceva din declaratia noastră întru apărare. În schimb, consemnase tot ceea ce spuseseră procurorul si avocatii „apărării", transformati în acuzatori.

Curtea a declarat judecarea lotului ca terminată, procedura fiind „îndeplinită după lege", si a anuntat că sentinta fiecărui inculpat în parte se va pronunta a doua zi, 23 februarie 1949.

După această injustitie a justitiei, am fost evacuati din sală si dusi fiecare în celula lui. A doua zi am fost din nou condusi, tot lotul, în sala de sedintă. În sală domnea o atmosferă de înmormântare.

Presedintele, solemn, deschise sedinta, anuntându-ne să fim atenti când se va da citire sentintei si cel ce-si va auzi numele să se ridice în picioare.

Primul chemat a fost Moisiu Dumitru, căruia i se rezervaseră 20 de ani de muncă silnică pentru crimă de uneltire împotriva ordinii sociale, 15 ani pentru crimă de înaltă trădare si 12 ani pentru crimă de complot.

Moisiu nu s-a ridicat în picioare pentru că nu-l mai tineau puterile si Presedintele a făcut imprudenta să-i atragă atentia. Sleit de puteri si cu o voce abia perceptibilă, Moisiu i-a răspuns: „La asa complet de judecată, la asa acuzare si la asa justitie, nu rămâne decât să fie aplicată iar ancheta, cu torturile la care am fost supusi. Asa că nu ne ridicăm în picioare, întoarcem spatele si ar trebui să plecăm din sală". Curtea n-a mai răspuns.

Au urmat două condamnări, de câte 18 si 10 ani, la muncă silnică, petru Parizianu Gheorghe si Scutaru Ion.

Tudose Petre, Lungeanu Virgil, Bârsan Mircea si Bordeianu Dumitru au primit fiecare, câte 15, 10, 10, si respectiv 15 ani de condamnare. Restul din lot au primit între 5 si 12. Pe lângă aceste condamnări, s-au mai aplicat fiecăruia: confiscarea averii, degradarea civică de la 5 la 15 ani si cheltuielile de judecată, care variau între 5000 si 20000 de lei. După pronuntarea sentintei aveam dreptul, timp de trei zile, să facem apel, dar nimeni dintre noi n-a făcut pentru simplul motiv că până atunci nici un recurs nu schimbase sentinta în favoarea condamnatului, ba din contră, fuseseră cazuri când sentinta cunoscuse o agravare.

La sfârsitul sedintei am fost dusi în celulele noastre. N-am putut trece cu vederea că, ajuns în fata celulei mele, ce purta numărul 15, cineva mi-a atras atentia si m-a întrebat: „Să aibă oare vreo semnificatie sau să fie vreo legătură, între destinul omului si anumite numere?" În destinul meu, ziua de nastere era 15, numărul celulei 15, precum si cei 15 ani de muncă silnică pe care i-am executat până la urmă.

Voi încheia acest capitol, retinând faptul că justitia nu servea deloc ideea de dreptate, stăpânită fiind de bunul plac impus de puterea pumnului.

În concluzie:

– toate declaratiile smulse celor din închisoarea Suceava, precum si în toate anchetele din tară, au

fost date în urma unor cumplite torturi;

– au fost camarazi care în urma acestor torturi, fie că s-au sinucis, aruncându-se pe geam, fie au murit, fiind apoi dusi unde numai Dumnezeu stie;

– judecata s-a făcut de către magistrati care au acceptat să judece si să aplice legea după cum li s-a ordonat;

– toate sentintele au fost date nu de completul de judecată, conform procedurilor penale, ci în cabinetele de partid;

– în ceea ce priveste apărarea, aceasta a fost inexistentă, deoarece avocatii au fost desemnati din oficiu de partid si nu angajati de inculpati; din apărători, acestia au devenit acuzatori, nefăcând altceva decât să repete, după un consemn scris, aceeasi acuzare ca si cea a procurorului;

– data procesului nu a fost anuntată nici unei familii a celor arestati;

– sălile de sedintă nu aveau asistentă publică, procesele tinându-se în secret. Nici măcar rudele apropiate ale inculpatilor n-au avut voie să asiste la proces. În cazul Sucevei, cei doi indivizi care cereau moartea noastră au reprezentat singura asistentă publică.

Ceea ce s-a întâmplat si modul cum s-a judecat lotul medicinistilor din Iasi a fost identic cu judecarea tuturor loturilor din închisoarea Suceava.

Care ar fi fost oare reactia unui om din lumea civilizată, constatând că, pentru o idee pusă în slujba adevărului, a dreptătii, în slujba credintei în Dumnezeu si a dragostei pentru aproapele, un anumit tineret a fost anchetat si torturat, uneori până la moarte, pentru a fi apoi judecat si condamnat? [7]

După proces

A început pentru noi o perioadă în care nu mai puteai prevedea nimic. Procesul nu lăsase să se întrevadă întoarcerea, vreodată, în lumea din care plecasem. Şi eu îmi reprosam că nu avusesem altă atitudine la proces, asa ca Moisiu, de pildă.

Cele întâmplate mi-au rănit însă atât de mult sufletul, încât nu mai puteam face nici un efort de gândire. Mă consideram ca un naufragiat într-o barcă, situatie în care mă lăsasem în voia valurilor, puterile nemaiajutându-mă să vâslesc.

Afară era viscol si ger, iar în celula mea totul părea un sloi de gheată, de parcă si sângele în vine îmi întepenise. Parcă niciodată nu mă săturasem si as fi mâncat moloz si mortăciuni, numai să nu mă mănânce foamea pe mine, foame care-mi rodea stomacul ca un guzgan.

După câteva zile, într-o dimineată, s-a deschis usa ca de obicei si gardianul de pe sectie, care stia ce condamnare am luat, mi-a citit numele înscris pe nelipsita fituică si m-a prevenit să-mi fac bagajul, pentru a fi transferat într-o altă celulă. Mi-am luat bocceaua cu putinele rufe si am aruncat o ultimă privire în celula pe care nu o voi uita până în clipa mortii. Urlasem ca lupul flămând în ea, strigasem, lovisem cu capul de pereti, mă coborâsem în iad, agătându-mă cu mâinile de un petec de cer. Acolo am ales cerul si tot acolo i-am uitat pe toti care mi-au făcut rău. Acolo am înteles că nu există decât o singură Cale, un singur Adevăr si o singură Viată, aceea a Fiului lui Dumnezeu întrupat[8].

Celula 121

Din celula nr. 15, gardianul m-a dus la primul etaj, la celula 121, situată pe latura de nord a închisorii. Fiecare sectie a laturii de nord avea câte 60 de celule, închisoarea fiind în formă pătrată. Când a ajuns în fata usii acestei celule, am retinut ultimele două cifre ale numărului – 21 – care corespundeau, în mintea mea, cu ultimele cifre ale anului meu de nastere (1921). Un joc bizar de cifre, de date, atât de semnificative. Când gardianul a deschis usa, nu mică mi-a fost surpriza, cât si bucuria ca, intrând în celulă, să dau cu ochii de Petrică Tudose, prieten, camarad si coleg, condamnat si el tot la atâtia ani ca si mine.

Printre alti camarazi din lotul Universitătii, care fuseseră judecati înaintea noastră, era în celulă si

---

7 Toate aceste procese au ca prototip procesul Mântuitorului, în care judecătorul, îndrăcit, îsi sfâsie hainele si strigă: «Ce ne mai trebuie mărturii, că noi însine am auzit din gura Lui? E vinovat de moarte». Justitia omenească e strâmbă prin natura ei; doar Hristos Dumnezeul nostru e Judecător drept. Procesul descris aici ne arată în ce chip ne judecă satana: răul, infractiunea, crima, tin loc de lege si de dreptate, si ce înteleg prin justitie slugile sale, comunistii si francmasonii, discipolii Marelui Maestru al Luminilor (n. ed.).

8 «Eu sunt Calea, Adevărul si Viata» (Ioan 14, 4) (n.ed.)

bădia Ghită Bărbieru, pe care îl cunosteam din vedere. Pe acest om cu suflet ales nu-l voi putea uita niciodată. Ca pregătire intelectuală avea doar gimnaziul, dar bunătatea lui n-avea margini. El era printre putinii oameni pe care i-am întâlnit în viata din dosul gratiilor si care mi-a dat cheia cu care să încui si să descui usa ce mă despărtea de lumea din care veneam.

La început, atmosfera era putin apăsătoare, deoarece toti eram condamnati si gândurile noastre zburau, fără voie, spre cei lăsati în urmă: părinti, frati, neveste, copii, prieteni, cunoscuti, etc[9]. Bădia Ghită, care fusese judecat în primul lot, trecând foarte greu prin anchetă (din care mai apoi i s-a tras si moartea) nu s-a plâns niciodată.

În închisorile prin care am trecut am cunoscut multi oameni, de la portar până la ministru, de la nestiutori de carte până la profesori universitari si savanti, de la demon până la înger.

Bădia Ghită a rămas în inima mea ca fiind acel tip de om pe care, chiar dacă voiai să-l uiti, nu reuseai niciodată. În toată detentia mea am întâlnit putine suflete ca al lui. Discutiile cu colegul meu Tudose si interventiile bădiei Ghită erau cele mai binefăcătoare lucruri din celulă.

Pe la începutul lui martie, când la Suceava era încă iarnă destul de grea, cu frig si ninsoare, am mai văzut ceva ce nu voi putea uita niciodată. Ceva se petrecea cu unii tineri care nu-si întelseseră adevărata chemare. Mai exact, era începutul asa-zisei reeducări de la Suceava.

Celula se mai încălzise si la propriu si la figurat. Eram toti legionari si toate discutiile se purtau în bună întelegere. Chiar si frigul se mai potolise, datorită faptului că eram acum sase în celulă si dormeam pe prici, în loc să dormim pe rogojina asezată pe podea.

Singurul care nu lua parte la discutii, multumindu-se doar să asculte, era bădia Ghită. Noi îl respectam pentru că era în vârstă si avea un mare trecut de luptă. Într-o bună zi, când discutiile noastre ajunseseră la un punct mort, bădia Ghită, cu o voce caldă, a început să-si depene si el gândurile.

Voi reda din memorie cuvintele care au fost pentru mine busola ce m-a călăuzit tot timpul celor 15 ani de temnită: „Dragi flăcăi! Sunteti toti oameni cu carte, mai tineri decât mine, încercati si voi în luptă, dar vă rog ca pe copiii mei, să ascultati cu atentie si bunăvointă ceea ce vreau să vă spun. Toti suntem condamnati la ani grei de închisoare si fiecare am lăsat afară o lume care a fost lumea noastră si pe care nu o putem nesocoti. Unii am avut o profesiune, iar voi cei mai tineri, erati în curs să o realizati. Toti ne-am angajat cinstit, slujind un ideal si o cauză pe care noi am considerat-o dreaptă. Nici eu, nici voi, cred că nu ati făcut rău nimănui. Am fost anchetati, torturati, judecati si condamnati după cum stiti, dar vă rog din toată inima să-mi dati ascultare. Pentru un detinut politic, condamnarea e ceva ce poate sau nu să se împlinească. Deci noi s-ar putea să executăm toată condamnarea pe care o avem sau poate nu. Ceea ce e mai grav însă e că s-ar putea să facem si ceva în plus, peste ceea ce am fost condamnati. Să fim condamnati din nou si poate să si murim în închisoare. Timpul nostru în închisoare nu este hotărât definitiv. Venim dintr-o lume pe care ura omenească ne-a luat-o, poate, pentru totdeauna, si intrăm în alta care e aceasta. Aceasta si numai aceasta este de acum înainte lumea noastră. Pentru noi nu există altă lume decât aceea în care suntem si trăim aici. Or, pentru a putea trăi în această lume, dragii mei, trebuie să stiti că numai cel ce va avea inimă bună va putea rezista si întelege ceea ce ne va oferi necunoscutul în care am intrat. Aceia dintre voi care vor putea întelege ce înseamnă inima bună pentru om, nu vor uita niciodată ceea ce am discutat noi în această zi. Ca încheiere, vă spun: ca să poti răzbi si să fii multumit si împăcat în viată, cu tine si cu cei din jurul tău, trebuie să ai inima bună. Voi faceti cum credeti si cum vă este inima”. L-am înteles pe acest întelept si i-am urmat povata, toată viata mea.

În zilele următoare, ducându-mă cu tineta de necesităti s-o vărs în closet, am avut ocazia să vorbesc cu Tudose între patru ochi. L-am întrebat atunci, ce părere avea de „inima bună” a bădiei Bărbieru; el mi-a răspuns că povestea cu „inima bună” n-a înteles-o si nu o va întelege niciodată. Era adevărat că Tudose n-a înteles, pentru că el nu pricepea că omul ar putea simti, trăi si actiona si după glasul tainic al inimii, nu numai după cel al puterii de judecată. I-am răspuns cinstit lui Tudose, că nici eu n-am înteles această filozofie, dar spre deosebire de el, eu mă voi strădui să înteleg ce este pentru om acea „inimă bună” de care vorbea bădia Ghită. Timpul avea să facă lumină în această problemă.

Al doilea moment pe care l-am avut în celula 121 si pe care, la fel, nu-l voi uita niciodată, a fost următorul:

În celula de lângă noi, pe lângă alti camarazi, era unul din Suceava, mai în vârstă ca noi, căsătorit si cu trei copii. Era chiar din Suceava si cum gardienii la acea dată nu erau intoxicati de doctrina proletară, puteau face unele servicii celor pe care-i cunosteau si în care aveau încredere. Deci, camaradul din celula vecină îl cunostea pe gardian si avea încredere în el. Probabil însă că gardianul era recompensat

---

9 Ispita iubirii de părinti si de frati, de familie, depărtează pe crestin de Dumnezeu când acestuia i se cere jertfa pentru Hristos (vezi Luca 14, 26). Biruirea ei în chip Dumnezeiesc o găsim povestită în viata Sfântului Sebastian (18 decembrie) (n. ed.).

pentru serviciile pe care i le aducea concetăteanului lui.

Pe vremea aceea se putea încă privi pe fereastră fără a fi pedepsit, interdictia survenind abia în primăvara anului 1954, când s-au pus obloane de jaluzele la geamuri în toate închisorile din tară (jaluzelele având o pozitie oblică, aerul intra în celulă fără ca din celulă să se poată vedea afară). Pedeapsa pentru cei ce încercau să miste jaluzelele ca să privească pe geam se solda cu un arest sever de 15 zile, bineînteles dacă erau surprinsi de gardianul care putea observa totul prin vizeta de pe usa celulei. Unii detinuti, pedepsiti cu acest arest sever, n-au mai scăpat cu viată de acolo.

Datorită faptului că oamenii se puteau uita pe geam, la etaje se comunica de la o celulă la alta. Dar numai noaptea, când gardianul nu se mai putea plimba pe sub geamuri să repereze celulele de unde se vorbea. În felul acesta am luat legătura cu cei din celula din stânga noastră, care ne-au prevenit că în seara aceea va veni în stradă o femeie lângă stâlpul cu bec aprins, sotia unui camarad din celula vecină. Gardianul de pe sectie dăduse sotului acestei femei semnele după care el să-si poată recunoaste sotia si copiii. De retinut faptul că la acea dată, în închisoare, nu erau încă informatori sau turnători, asa că detinutii aveau încredere unii într-altii si la fel si în gardienii care păstrau secretul relatiilor lor cu ei.

Era pe la începutul lui martie, iar afară era încă iarnă cu frig, vânt si zăpadă. Iată scena: la vreo 50 de metri distantă, lângă stâlpul luminat, am văzut o femeie cu un copilas în brate, iar lângă ea, alti doi copilasi, între 4 si 6 anisori. Priveau spre geamul celulei si fluturau batistele către tatăl lor, care le făcea si el semne. Din celulă se putea vedea bine în stradă, femeia si copilasii fiind luminati de bec si de luciul zăpezii de sub picioarele lor. Când i-am zărit, suflete nevinovate, cu mânutele ridicate în sus, făcând semne tatălui lor, ne-au podidit lacrimile. O mamă cu puii ei, în frig, plângând si stergându-si fata cu batista, iar tatăl întemnitat după gratii, mângâindu-i doar din ochi. Cei ce au copii, să încerce să trăiască, măcar o clipă, scena.

Acest spectacol s-a repetat nopti în sir până ce soldatul din prepeleac a sesizat conducerea închisorii si ofiterul politic. În urma acestui denunt a dispărut si dramatica scenă si tatăl din celula vecină si, nu după mult timp, si gardianul de pe sectia noastră.

Reeducarea de la Suceava

Cuvântul *reeducare* avea, pentru mine, un continut atât de sinistru, încât nu reuseam să mi-l explic. Adică, cum să mă reeduc? Şi ce să reeduc în mine? Să-mi schimb modul de viată, să renunt la gândirea mea, să renunt la credinta mea, la conceptia mea despre lume si viată, să renunt la visul meu, la lupta mea? Ce să alung din mine? Credinta în Dumnezeu si dragostea mea pentru El? Să înlocuiesc Evanghelia Lui cu ideologia proletară, dragostea pentru aproapele cu ura si lupta de clasă, adevărul cu minciuna, sinceritatea cu ipocrizia, armonia cu teroarea, mila cu violenta? Să-L alung pe Dumnezeu din sufletul meu si în locul Lui să instalez partidul? Să-mi urăsc si să-mi „torn” familia si prietenii, să trăiesc starea de groază, de frică, de neîncredere, bănuiala si nesiguranta? În concluzie, să renunt la mine, să înlocuiesc totul cu stăpânirea satanei, să mă închin si să-i slujesc lui, adulând partidul, ca pe noul dumnezeu, să adopt religia comunismului – religia celui rău[10].

Cei care ar putea da informatii certe si ar scoate la lumină acest joc satanic nu mai sunt: Ţurcanu, executat de stăpânii lui, si Bogdanovici, ucis de Ţurcanu. De aceea, începuturile reeducării rămân cu totul necunoscute.

Ce s-a auzit însă si ce se stie? În vara sau în toamna lui 1948, s-a aflat în închisoare că Bogdanovici a avut un vorbitor, după spusele unora si ale lui Popa Ţanu (care era în celulă cu mine). Vorbitorul însă nu fusese solicitat de el, ci înlesnit de cabinetul de partid Suceava si aprobat, bineînteles, si de la Bucuresti. Un vorbitor cu tatăl, care era prefect de Botosani în acea vreme. Se zvonea că acest vorbitor a avut loc numai între tată si fiu, fără ca alte persoane să fie de fată. În urma acelei

10 Este o descriere exactă a „reeducării”, în limbaj crestin „schimbarea mintii”. A zis ispititorul: «Dar ia întinde-ti mâna si atinge-Te de osul si de carnea lui! Să vedem dacă nu Te va blestema în fată!» (Iov 2, 5).

La Suceava, Pitesti, Gherla, si în toate închisorile politice bolseviste, necredinciosii au încercat să demonstreze experimental că ratiunea, gândirea, constiinta si toate facultătile sufletesti ar fi doar produse ale materiei, un fel de „secretii” ale trupului.

Concluzia acestei teorii satanice este că actionând asupra trupului, putem transforma constiinta, adică *eul* profund al omului, *chipul* propriu al fiecăruia.

Prin „reeducare”, cel rău si slugile sale s-au strâns să nimicească cel mai scump dar al lui Dumnezeu: libertatea constiintei, care nu tine seama de nici o îngrădire materială, trupească. În aceste puscării ale Antihristului lupta a fost duhovnicească; scopul nu a fost exterminarea fizică, lucru usor de înfăptuit, ci uciderea sufletului (de altfel, victimele nici nu aveau voie să moară, sinuciderea fiind cea mai gravă infractiune, după cum vom vedea) (n. ed.).

discutii a luat nastere începutul reeducării de la Suceava. Cum în comunism nimic nu se putea face întâmplător, ci regizat si pus la punct în cele mai mici detalii, si acest vorbitor fusese aranjat din timp.

Tot din aceleasi zvonuri se mai spunea că tatăl lui Bogdanovici si-a implorat fiul să renunte la conceptia lui politică si să facă totul pentru a se salva fizic.

S-a aflat de la ajutoarele lui Bogdanovici (intimii lui) că, până la arestarea sa, el nu se întelegea cu tatăl său în materie de politică, deseori mama lui fiind aceea care intervenea să-i împace.

Se pune însă întrebarea: de ce Bogdanovici a luat o condamnare atât de mare, dacă acceptase să înceapă reeducarea? După cele descoperite în demascările de la Pitesti si mărturisirile celor ce fuseseră acolo, nu el ar fi fost totusi initiatorul reeducării de la Suceava, pentru că, potrivit conceptiei sale, reeducarea trebuia să fie un act voit si consimtit si nicidecum un act de constrângere si de violentă. Dacă ar fi admis violenta, s-ar fi reabilitat si nu ar fi fost ucis. Cititorii îmi vor ierta faptul că anticipez, dar ceea ce mărturisesc este strâns legat de începutul reeducării de la Suceava si deci de cazul Bogdanovici.

Sunt poate, spun *poate*, singurul dintre studenti care înainte de moartea lui, printr-o întâmplare si prin neatentia lui Țurcanu, l-am întâlnit pe Bogdanovici în timp ce era dus de la camera 4 spital, unde se dădeau declaratiile, la o celulă la parter; eu fiind luat în acelasi timp, de la camera 3 subsol si dus spre camera 4 spital, la etaj. Asa s-a făcut că ne-am întâlnit pe scări, la jumătatea drumului dintre etaj si parter. Când am ajuns fată în fată, amândoi ne tineam de balustrada scării înguste de un metru. Pe mine nu mă sprijinea gardianul, dar el nu putea merge fără sprijinul acestuia; de aceea, când ne-am întâlnit, a trebuit să ne facem loc unul altuia, căci amândoi ne tineam de balustradă. Gardianul îl rezemă pe Bogdanovici de perete, sustinându-l să nu cadă, pentru a-mi face mie loc de trecere pe lângă balustradă. Gardienii erau în urma noastră si, când am ajuns unul lângă altul, ne-am putut privi în ochi.

Gardienii n-au intervenit, atât erau de îngroziti de ceea ce vedeau. Bogdanovici încă mai avea încredere în mine. La ora aceea nu căzusem din gratia divină, nu mă prăbusisem încă si de aceea a si fost posibilă comunicarea. Capul lui enorm, cu ochii adânc înfundati în orbite – atât mai era viu în el – te înspăimânta; se citea în ochi suferinta pe care o pricinuise miilor de camarazi.

Privirea aceea, a unui mort cu ochii încă vii, m-a urmărit până în clipa în care scriu aceste pagini si mă va urmări până voi muri. În momentul când privirile noastre s-au întâlnit, cu o voce muribundă, dar destul de clară, Bogdanovici mi-a soptit: „Frate! Asa se plătesc greselile!”.

Privirile noastre nu se puteau despărti, dar gardienii ne-au îndemnat într-un glas: „Hai!”.

După două zile Bogdanovici a murit, ucis în mod sadic de Țurcanu, Popa, Martinas si Livinschi. Și nu cred că a fost altul mai chinuit si torturat la Pitesti. Nu vreau să-l apăr, Doamne fereste! Dar îmi pun întrebarea: cine a suferit ca Bogdanovici? Cine a adunat în ochii lui atâta suferintă? Ce am simtit si văzut cu ochii mei, mă face să cred că Bogdanovici nu a fost un informator si nici un criminal. El nu era în stare să omoare. În conceptia lui nu avea loc ideea de violentă.

Bogdanovici fusese seful Universitătii din Iasi, cu Facultătile de Drept, Litere si Filozofie, Științe (Matematică, Fizică si Geografie). Medicina, Farmacia si Politehnica erau aparte, iar seful întregului Corp Studentesc Legionar fusese Neculai Simionescu, student la Drept.

Era de la Soroca, din Basarabia, iar în refugiul din 1940-1941, avea doar 12 ani. Din vara lui 1941, până în primăvara lui 1944, locuise la Soroca.

Nu el l-a denuntat pe Țurcanu, cum au afirmat unii, fără a cunoaste adevărul, ci Ștefan Caciuc, coleg de clasă si de liceu la Câmpulung Moldovenesc si, mai apoi, coleg la Facultatea de Drept din Iasi.

Țurcanu a făcut parte din F.D.C. numai în 1940-1941 si, după ianuarie 1941, nu a mai activat în Miscarea Legionară. În 1940 avea numai 14 ani.

Țurcanu stia de activitatea legionarilor de la liceul din Câmpulung Moldovenesc, până în 1944. După aceea, a terminat liceul si s-a înscris la Facultatea de Drept din Iasi. Era căsătorit si nu frecventa cursurile, prezenta fiind obligatorie doar la examene.

Asa că, la Iasi, convorbirea cu Țurcanu n-a avut-o Bogdanovici, ci Ștefan Caciuc.

S-au întâlnit în 1946, cu ocazia unor examene, si Caciuc l-a întrebat pe Țurcanu de ce nu vine la cursuri. Acela i-a răspuns că era căsătorit si că se ocupa de alte treburi. Întrebat din nou, care este atitudinea lui politică si dacă mai avea vreo legătură cu legionarii, răspunsul lui Țurcanu a fost limpede, că nu vrea să mai aibă vreo legătură cu legionarii si că nu-l mai intereseazǎ această problemă. „Ce faceti voi, vă priveste, eu sunt comunist! Sunt prieten cu fratii lui Emil Bodnăras si acestia mă sustin si mă ajută să fac carieră în diplomatie. Asa că aceasta este ultima dată când mai vorbesc si mă întâlnesc cu tine”, a relatat Caciuc. N-a precizat însă, dacă Țurcanu i-a spus sau nu că îsi începuse activitatea legionară în cadrul C.S.L. Iasi.

Din aceste discutii cu Țurcanu reiesea însă că el devenise comunist (poate chiar înainte de 1944), datorită relatiilor cu fratii Bodnăras. Și un lucru rămâne limpede: la ora când Caciuc a discutat cu

Ţurcanu, acesta avea promisiuni de carieră politică. Şi, mai spune Caciuc, aflat tot de la Ţurcanu, că în toamna lui 1948, când a fost arestat, el era pregătit de Ana Pauker, Ministru de Externe atunci, care voia să-l trimită ambasador în Iugoslavia.

Arestarea lui Ţurcanu se datora astfel unei greseli de neiertat a lui Ştefan Caciuc, care a declarat la anchetă, fără să fi fost fortat sau întrebat, despre cele discutate cu Ţurcanu, motiv pentru care acesta din urmă a si luat sapte ani de închisoare.

L-a denuntat pe Ţurcanu, spunea el, pur si simplu din necaz, la mijloc fiind o intrigă amoroasă privind fata cu care se căsătorise Ţurcanu.

Martorii oculari au asistat la cearta dintre cei doi, când, după procesul de la Suceava, Caciuc i-a spus lui Ţurcanu că sapte ani vor trece ca mâine; să fie multumit că nu a luat zece[11].

Asa se explică faptul că Ţurcanu a apărut la închisoarea din Suceava doar toamna târziu, când anchetele erau pe terminate.

Odată Ţurcanu arestat, comunistii s-au gândit să-l folosească drept instrument pentru ceea ce avea să se întâmple mai târziu la Pitesti si Gherla.

Vorbitorul lui Bogdanovici cu tatăl său a avut loc înainte de arestarea lui Ţurcanu. Asa că s-ar putea că delegatii comunisti de la Bucuresti, care coordonau si verificau anchetele si declaratiile din închisoarea Suceava, dând de declaratia lui Caciuc în legătură cu Ţurcanu, să fi anuntat ei partidul. Şi, în urma acestei sesizări, partidul ar fi dat dispozitie de la Bucuresti prefectului Bogdanovici, să aibă o discutie cu fiul său, pentru ca actiunea lor să fie dusă pe două planuri. Unul, pus în aplicare de Bogdanovici-fiul, care rezistase cu toată tortura la care fusese supus (avea responsabilitatea unei Universităti întregi); în timpul anchetei am fost si eu confruntat cu Bogdanovici si am văzut cu ochii mei, pe fata si corpul lui, cu câtă sălbăticie fusese torturat. Cel de al doilea era actiunea directă a lui Ţurcanu.

Prin Bogdanovici-fiul se urmărea distrugerea unitătii tinerilor legionari, studenti si elevi, verificându-se prin aceasta cine rămânea pe pozitie fermă si cine se îndoia, îndoielnicii putând eventual trece de partea reeducării initiată si controlată de cabinetul de partid Suceava. Bogdanovici nu a fost decât victima si unealta prin care comunistii si-au pus în aplicare planul de a distruge unitatea tineretului legionar, semănând neîncrederea, suspiciunea si îndoiala.

În general acest plan si-a atins scopul; tinerii, în naivitatea lor, necunoscând ideologia comunistă, au crezut în momelile pe care le întindeau comunistii, devenind victime usor de manevrat.

Nu cunosc exact data când a venit Bogdanovici la Pitesti; ceea ce este sigur însă, e că aceasta s-a întâmplat înainte de 10 decembrie 1949, dată la care 90% dintre studentii legionari si nelegionari din tară au fost adusi la închisoarea din Pitesti.

Când a început reeducarea la Pitesti, Bogdanovici nu a fost ucis imediat, asa cum au fost ucisi alti studenti legionari ci, după sistemul comunist aplicat si lui Pătrascanu, l-au chinuit până în iarna lui 1951. Cel care l-a denuntat a fost Popa Alexandru (Ţanu), colegul si prietenul lui de la Soroca. Ţurcanu l-a tinut în viată pe Bogdanovici, la ordinele lui Nicolski si la cererea rusilor, pentru ca acesta să declare tot ce stia despre activitatea tinerilor legionari din tară, precum si a celor din Basarabia.

După arestare, în urma declaratiei lui Caciuc, planul elaborat de Moscova sau de ocultă[12] pentru distrugerea tineretului legionar a fost pus în aplicare până în cele mai mici amănunte prin Ţurcanu. Initial, el trebuia să fie condamnat la doi, trei ani. Şi totusi, a fost condamnat la sapte ani de închisoare corectională; condamnare cu tâlc, căci, tot după plan, Ţurcanu trebuia folosit în acest timp.

În cazul lui, se mai impun câteva precizări. În 1946, când avusese acea discutie cu Caciuc, Ţurcanu era comunist, făcea parte din biroul politic de la Iasi. Unii însă înclinau să creadă că, având legături cu fratii Bodnăras, acestia îl puneau să aibă legături si cu legionari, ca să-i observe. Oricum, Ţurcanu a fost arestat prin marea greseală a lui Caciuc.

După plecarea studentilor legionari cu mari condamnări de la Suceava la Pitesti, cei rămasi acolo au remarcat că Ţurcanu a lipsit un anumit timp din închisoare. Se bănuia că a fost dus la Bucuresti sau chiar la Moscova, unde a semnat planul viitoarelor demascări de la Pitesti si Gherla.

---

11 Pe Caciuc îl cunostea toată închisoarea din Pitesti, pentru că fusese arestat în costum bucovinean; si gardienii de pe sectie strigau cât îi tinea gura, când Caciuc mergea cu tineta la W.C.: „Nationalu, fugi!”

Ce s-a întâmplat în timpul demascărilor si după aceea cu Caciuc n-am mai aflat. El avea zece ani de muncă silnică. Nu stiu dacă a scăpat cu viată din închisoare (n. aut.).

12 *Oculta* desemnează în literatura legionară francmasoneria si marea finantă mondială. Poate că nu întâmplător puciul lui Antonescu din 21 ianuarie 1941, soldat cu înlăturarea legionarilor de la guvernare, scoaterea în afara legii a Miscării Legionare si arestarea si persecutarea membrilor ei, a fost dat la două săptămâni după confiscarea de către legionari a arhivelor francmasoneriei (vezi Dimitrie Sturza, *România si sfârsitul Europei*, Ed. Fronde, 1995) (n. ed.).

Astfel că nu Bogdanovici a fost primul vinovat în acest complicat început. Bogdanovici, când a început reeducarea, credea probabil că face un joc politic – la rugămintea tatălui său – ca să se salveze fizic pe sine însusi si pe camarazii lui. De unde se vede limpede că nici el nu cunostea bolsevismul, desi era basarabean. A sfârsit până la urmă prin a fi ucis, la ordinul agentilor rusi, de către Țurcanu.

Odată Țurcanu arestat, actiunea lui Bogdanovici a luat o altă turnură. Comunistii nu aveau nevoie atât de reeducare, cât voiau să scoată de la tineretul legionar ceea ce nu declarase la anchetă si, mai mult decât atât, tot ceea ce interesa Securitatea privind reactiunea din tară. Alt scop era distrugerea acestui tineret prin torturi si apoi folosirea lui în diverse planuri. Or, Țurcanu, ca si alti comunisti, nu cunostea si nu întelegea subtilitatea acestei actiuni satanice. El era convins că, dacă îsi va duce misiunea la sfârsit si în cele mai bune conditii, comunistii îl vor scoate din închisoare si-l vor pune nu numai în pozitia în care fusese ci, probabil, direct în Comitetul Central; de unde si ideea ascensiunii lui politice.

Țurcanu n-a înteles sau n-a vrut să înteleagă că orice miselie duce la alte miselii si mai mari. De aceea, după ce s-au folosit de el asa cum au vrut, stăpânii cu care lucrase până atunci au dispărut, rămânând ca alti stăpâni să-i transfere, pe el si pe colaboratorii lui, de la Gherla la Jilava.

Acolo, izolati câte unul într-o celulă, ca să nu aibă legătură unul cu altul, au fost pusi să scrie cum au procedat, ce metode au folosit, cât timp au trebuit să-l tortureze pe fiecare tânăr până să cedeze, cum s-au comportat sefii legionari si ce metode li s-au aplicat celor ce nu au cedat. Până au fost terminate aceste rapoarte, în doi ani de lucru, s-au schimbat si stăpânii. Venind altii la conducere, acestia le-au pregătit procesul, servindu-se de propriile lor declaratii. Și când se asteptau să fie pusi în libertate, decorati si propulsati în posturi mari, stăpânii, în loc să-i felicite, să-i elibereze, le-au plătit nota, acuzându-i că, în complicitate cu cei din străinătate, au vrut să compromită si să ponegrească partidul. Numai că „banditii” n-au reusit să inducă în eroare partidul, care prin vigilenta lui a descoperit la timp complotul, urmând a-i pedepsi pe cei vinovati.

S-a zvonit apoi că ajutoarele lui Țurcanu au vrut să-l linseze, dar au intervenit gardienii. Totul a fost bine regizat! Au fost izolati si tinuti până la proces, în cel mai mare secret; apoi, condamnati la moarte si după aceea executati prin împuscare.

Or să se întrebe unii cititori de unde stim toate acestea dacă n-am fost acolo. Răspunsul este simplu: un secret rămâne secret atât timp cât el este cunoscut de unul singur; când e cunoscut de două persoane, nu mai este secret. Voi reveni cu amănunte atunci când voi vorbi despre Țurcanu si colaboratorii lui, în legătură cu Pitesti si Gherla.

Jocul cu satana este foarte periculos, pentru că cei care-l servesc, din colaboratori, devin victime. Satana nu are scrupule, nici cuvânt, nici morală, nici sentimente, ci numai un scop bine precizat: transformarea colaboratorilor în victime mai usor de manevrat.

Deci, pentru a preciza cine au fost autorii si cum a început reeducarea la Suceava, tin să spun că cei care au acceptat-o de bună voie au format si statul major al lui Țurcanu la Pitesti si Gherla, făcând demascările. Aceiasi care au crezut că Miscarea Legionară era o afacere prin care ei ar fi putut să-si atingă scopurile de parvenire. Pe toti acestia i-am cunoscut personal si un lucru am constatat la ei: acesti tineri, fie n-au avut timpul necesar, în conditii de ilegalitate, să-si facă educatia, fie au fost necinstiti de la început. Or, dacă în Biserică au fost „crestini” care au compromis-o, crezând în obrăznicia lor că-L înseală si pe Dumnezeu, de ce să ne mirăm că în toate colectivitătile umane, indiferent de natura si continutul lor, au fost si membri trădători, dezertori, lasi si interesati? Dar cum „un neam nu există si nu dăinuieste prin fricosi, lasi, dezertori si trădători, ci prin martirii, eroii si luptătorii lui” (Vasile Pârvan), asa si o colectivitate omenească nu dăinuieste prin acei ce s-au pus în slujba satanei, ci prin cei cinstiti din rândurile ei. Românul are o zicală: „Toate pădurile au uscăturile lor”. Tot astfel si asa-zisii „legionari” n-au fost decât niste unelte oarbe care, pentru interesele lor meschine[13], au acceptat un joc care le-a fost fatal.

Am afirmat si sunt convins că, înainte de a începe arestările plănuite de comunisti, adică din martie 1948, tot ceea ce s-a întâmplat în închisori, cu reeducarea de la Suceava si demascările de la Pitesti si Gherla, a fost impus, dirijat, controlat de oculta de la Moscova si de cea internatională, necrutându-se nimic pentru ca Miscarea Legionară să fie desfiintată.

Celor ce au aderat la Organizatia Detinutilor cu Convingeri Comuniste (O.D.C.C.), pentru a avea conditii preferentiale – un blid de linte în plus, luat din tainul celorlalti – li s-a promis că vor fi scosi din închisoare si că partidul va face din ei activisti de frunte. Câtă naivitate, câtă lipsă de judecată si câtă credulitate puerilă!

Iată si câteva nume de legionari, care au aderat de bună voie la această actiune si care au avut un

13 „Viata cea vremelnică îi este iubită fiecărui om cu petrecere pământească” (Sfântul Isaac Sirul, *Cuvântul 1*)

rol important în demascările de la Pitesti si Gherla. Afară de Bogdanovici, initiatorul si autorul reeducării de la Suceava (Țurcanu n-a avut nici un rol aici, lucru dovedit la Pitesti), au fost Popa Alexandru, zis Țanu, Mărtinus, Livinschi, Cantemir, Virgil Bordeianu si câtiva elevi din Iasi si Bucovina. Toti studentii si elevii legionari seriosi, cu condamnări mari, nu au aderat însă la Suceava la acest bâlci.

S-a vânturat, printre detinutii legionari si nelegionari, ideea că numai Țurcanu si Bogdanovici au fost vinovati, pentru că au acceptat să facă această reeducare si demascare. Se ignora însă si se trecea cu vederea, de către cei necunoscători si naivi, faptul că planurile comuniste nu depind de persoane. Nu! Planul trebuia îndeplinit, indiferent de persoana care era folosită.

Deci, fie-mi permis ca, după atâtia ani de închisoare si după cele văzute, auzite si trăite de camarazii mei si de mine, să pot afirma cu toată certitudinea si cu argumente că nu Bogdanovici sau Țurcanu au fost aceia care au initiat si dus la îndeplinire această reeducare si demascare. Nu, deoarece era bine cunoscut faptul că în regimurile comuniste nici o pasăre nu zboară fără ca partidul să nu stie aceasta. Astfel că planul acestei reeducări odată conceput si definitivat de Moscova, uneltele lui puteau fi nu numai Bogdanovici si Țurcanu, ci oricare alt nume: Ionescu, Popescu, Dunăreanu, etc. Persoane pentru a duce la îndeplinire acest plan se puteau găsi atâtea câte voia partidul. Trădători, lasi si oportunisti se găsesc oricând, pe toate drumurile.

Planul conceput de Moscova si de oculta internatională, privind tinerii legionari din închisorile din România, s-a gândit, s-a definitivat si s-a dus la îndeplinire, până în cele mai mici amănunte, de agentii rusi, în colaborare cu Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu si cu seful Securitătii, generalul Nicolski, ajutat de colonelul Zeller.

Judecând astfel după fapte, nu voi gresi repetând că tot ceea ce s-a întâmplat în închisori, cu reeducarea de la Suceava si demascările de la Pitesti si Gherla, a fost impus, dirijat si controlat de agentii rusi. Iar conducerea comunistă din România a acceptat aceasta, fiind străină de neamul nostru. Străini erau Teohari Georgescu (alias Burăh Tescovici), colonelul Zeller, colonelul Sepeanu, precum si Ana Pauker, Vasile Luca si Dej cu colaboratorii lui. Unii dintre noi erau convinsi că Nicolski, agentul Rusiei, a lucrat în mod secret numai cu agenti rusi. Posibil, deoarece în comunism totul era planificat, bine gândit si pus la punct de către acei care aveau răspunderea îndeplinirii scopului respectiv.

Deviza comunistilor era de altfel: plan să avem, că executori găsim destui; oameni să avem, că de condamnarea lor suntem siguri; decât să scape un vinovat, mai bine arestăm o mie de nevinovati[14].

*

Pe la sfârsitul lui martie 1949, circula un zvon prin închisoarea din Suceava, că vom fi transferati într-o altă închisoare, pe categorii de pregătire profesională, indiferent de apartenenta politică. Dacă atunci ar fi cunoscut cineva dintre noi felul în care se făceau planurile secrete în comunism, ar fi prevăzut de ce comunistii, prin această repartizare, voiau să facă ceea ce au si făcut.

Iată aici închisorile care au primit aceste categorii de detinuti:

– la Aiud, închisoarea cea mai mare din tară, au fost repartizati intelectualii;
– la Gherla, închisoare de categoria întâi, au fost repartizati muncitorii si tăranii;
– la Pitesti, închisoare de categoria a doua, au fost repartizati studentii;
– la Târgsor, o localitate la vest de Ploiesti, au fost repartizati elevii de scoli secundare;
– la Mislea, localitate lângă Ploiesti, au fost repartizate femeile;
– Jilava – închisoare de tranzit, a fost rezervată unor scopuri speciale si secrete;
– Suceava, Galati, Râmnicu Sărat, Dej, Sighet etc., cu scopuri bine precizate, la dispozitia Securitătii.

O închisoare aparte a fost cazarma din orasul Făgăras, transformată în închisoare pentru fostii politisti si jandarmi.

Această repartizare a dăinuit până în 1955, când închisorile au început să trieze detinutii după apartenentă politică.

La 15 aprilie 1949 am fost transferat de la închisoarea Suceava la cea din Pitesti, împreună cu primul lot de 80 de studenti legionari.

---

14 «De la cel ce poartă iachint si cunună, până la cel ce se îmbracă cu in crud, mânie, si râvnire, si tulburare, si tremurare, si frica mortii, si pizmă, si pricire» (Sirah 40, 4) (n. ed.).

PITEŞTI

Închisoarea Pitesti

În a doua jumătate a lunii aprilie 1949, un lot de 80 de studenti legionari, dintre vârfuri si cu condamnări de la zece ani în sus, am fost transferati cu duba–tren, de la Suceava la Pitesti. Cum închisoarea din Suceava nu avea suficiente lanturi să ne lege pe toti, de la închisoare la duba–tren ne-au legat de mâini, unul de altul, câte trei. La tren ne-au dezlegat.

Când am ajuns la Pitesti era o zi frumoasă. Pe atunci închisoarea nu avea dube pentru transportul detinutilor. Directorul ne astepta la gară cu vreo 30 de gardieni înarmati. Din lipsă de lanturi ne-au pus în rânduri de câte sase, după înăltime, si ne-au legat cu funii de mâini. În felul acesta nu se putea fugi, păziti fiind de gardienii înarmati.

Nu voi uita niciodată acest traseu, deoarece gara de la Pitesti era în centrul orasului, iar de la gară până la închisoare erau vreo 6 – 7 km.

După ce am plecat din gară si am ajuns la soseaua care ducea spre Curtea de Arges, coloana noastră ocupa toată lărgimea soselei, iar autovehiculele trebuiau să se oprească, să ne facă loc de trecere. Trecătorii si cei din vehicule se uitau înmărmuriti la noi. Vedeau că nu eram nici soldati, nici civili obisnuiti, ci niste arătări, albi ca varul, tunsi si îmbrăcati cu fel de fel de haine, cu capul plecat în pământ si legati ca boii la jug. Ne miscam neputinciosi pe strada pietruită cu pietris de râu si în urma noastră, din târâsul picioarelor, se ridica un asa nor de praf, că cei din urmă nici nu se mai vedeau. Lumea nu pricepea ce era cu noi, pentru că toti eram tineri si cam de aceeasi vârstă. Văzând însă gardienii care ne escortau, si-au dat seama că eram detinuti. Îmi amintesc si acum, cum femei bătrâne îmbrăcate în costume nationale din Arges, îsi făceau cruce, spunând tare: „O, Doamne! Ce o fi cu tinerii acestia?” Am văzut femei plângând.

Asa am fost primiti de populatia din orasul Pitesti, primul lot de studenti legionari veniti de la Suceava. Printre cei 80 de studenti veniti la Pitesti, nici unul nu acceptase reeducarea la Suceava. Majoritatea dintre noi eram condamnati la ani grei de muncă silnică si doar vreo zece la temnită grea.

Câteva cuvinte despre istoria acestei închisori.

Închisoarea din Pitesti se găseste lateral, spre vest, cam la 200 metri de soseaua care leagă Pitestiul de Curtea de Arges. Zidul care înconjoară închisoarea este înalt de cinci metri. Închisoarea se găseste pe această linie, unde Râul Doamnei, unit cu Râul Târgului, se varsă în Arges. Peisajul văzut de la etaj e de o frumusete încântătoare. Aici, câmpia Argesului se continuă cu dealurile subcarpatice, cultivate cu pomi fructiferi.

Închisoarea a fost construită din ordinul lui Armand Călinescu, slugă diavolească, si el însemnat de la natură, căci avea un singur ochi. În această închisoare, Armand Călinescu, în timpul cât era primministru, plănuise să extermine tineretul legionar. El n-a ajuns să o vadă terminată, dar satana i-a dus planul la îndeplinire, satisfăcându-i dorinta. Duhul răului stăpânea acolo unde Miscarea Legionară, cu ceea ce avea ea mai pur, mai tineresc, trebuia să se afunde în mlastina disperării.

Cât priveste constructia, avea forma literei T. Încăperile erau împărtite în celule de 4/2 m si camere de 10/6 m. Coada T-ului avea etajele construite din două rânduri de celule, legate între ele cu o plasă groasă de sârmă, iar în fata celulelor – un culoar de un metru. La parter si la subsol erau camere de 10/6 m. Capul T-ului era format din două rânduri de celule, fără plasă între ele, având un culoar de beton, unde se putea asigura cel mai perfect secret. În aceste celule trebuiau să fie izolati sefii tineretului legionar. La etajul întâi, în partea dreaptă a capului T-ului, se deschidea o cameră mare, numită camera 4 spital. Lângă această cameră era o celulă care îndeplinea functia de cabinet medical. În camera 4 spital încăpeau, în paturi suprapuse, cam vreo 50 de detinuti.

La subsol, în capul T-ului, se găsea bucătăria, spălătoria, baia si boxe de pedeapsă severă. La marginea unui rând de celule, se găsea WC-ul, iar la unirea T-ului cu capul lui, la fiecare etaj, se găsea o celulă de pedeapsă, numită „celula neagră”.

Închisoarea avea două scări de serviciu – una la unirea cozii T-ului cu capul lui, iar alta în coada T-ului, pentru iesirea în curtile interioare. Usa principală răspundea la etajul întâi. Pe scara principală detinutii nu aveau acces, ci numai pe scările de serviciu. După felul de constructie al acestei închisori, paza era sigură si secretul perfect. De acolo nu se putea evada. Zidul exterior, înalt de cinci metri, avea din 50 în 50 de metri câte un prepeleac cu un soldat de pază, cu armă automată si reflector. Evadarea era deci imposibilă din această fortăreată. Amintesc că Armand Călinescu era argesean si avea mosia nu

departe de închisoare. Probabil asa vroia el să-i aibă pe tinerii legionari sub demonica-i „aripă ocrotitoare”.

După drumul parcurs de la gară până la închisoare si cele petrecute pe traseu, iată-ne ajunsi în fata închisorii, legati ca niste vite bune de dus la abator.

În fata închisorii era un platou ce nu se putea vedea din stradă. Acolo paza ne-a permis să ne asezăm pe iarbă si, spre bucuria noastră, desi eram slăbiti si obositi, am putut discuta între noi. Pentru unii a fost ultima dată că am mai stat de vorbă împreună. Cu strângere de inimă mă întreb si acum, câti am intrat si câti am iesit de aici, si mai ales cum?! Câti din cei 80 au înnebunit, câti au fost ucisi, câti s-au prăbusit si câti au fost folositi ca instrumente de tortură împotriva celorlalti?!

După ce grefa a verificat dosarele, am fost repartizati câte patru la celulele de pe sectia de muncă silnică si temnită grea.

Celula 18

Această celulă, ca si celulele 59, 15 si 21 de la Suceava, a lăsat amprente de nesters în gândirea si inima mea.

Dacă aceste celule si celula 18 de la Pitesti n-ar fi fost cum au fost, nici gândirea si cunoasterea mea n-ar fi cum sunt. Şi atunci mă întreb, au fost un rău sau un bine pentru mine aceste celule? Categoric, au fost un bine, o favoare pe care mi-a făcut-o Dumnezeu, ca să-mi arate calea ce duce la El.

În celula 18 am fost repartizat cu camaradul Iosub Mihai.

Acest cuvânt, camarad, folosit în închisoare, însemna pentru comunisti, activitate legionară. El a costat multe vieti, arest sever, procese, condamnări si depistarea, prin informatori, a celor care n-au renuntat la credinta lor în Miscarea Legionară.

Când am intrat, am găsit acolo doi tineri bucuresteni, apolitici, Petrovanu Miron si Negrescu Fag. Acestia au fost condamnati la 25, respectiv 18 ani, pentru faptul că în anul 1948, înaintea unui congres national al elevilor din România, care se tinea la liceul Mihai Viteazul din Bucuresti, dăduseră foc sălii de festivităti. Autorul a fost Petrovanu Miron.

Ce mi-a atras atentia, de la început, în această închisoare, a fost curătenia din celule, făcută în interior de detinutii politici, iar pe culoare, de cei de drept comun.

În celule erau paturi suprapuse, iar dusumeaua era din scânduri. Camerele aveau beton pe jos. Saltelele paturilor nu aveau cearceafuri, nici perne, ci o pătură uzată cu care ne acopeream. Cele două tinete, una pentru apă si alta pentru necesităti, erau confectionate din lemn de brad. Dimineata si seara eram scosi din celule, pentru desertarea tinetelor, pentru necesităti si să luăm apă în tineta pentru băut. Spălatul, dimineata, îl făceam în celulă, fără săpun.

Ce ne-a surprins de la început, până spre toamnă, a fost faptul că atunci când ieseam cu tineta la WC, usile celulelor pe toată sectia erau descuiate si zăvoarele trase, iar noi ieseam singuri din celule, ba, de multe ori, gardianul de pe sectia noastră, nea Georgică, se făcea că are alte treburi si ne spunea: „Batule! (băiatule) Eu sunt tata vostru, eu vă dau de mâncare, eu vă dau apă, eu răspund de voi, de-aia eu vă deschid celula, iar voi iesiti în ordine la WC, că eu am treabă”.

Prin această presupusă înlesnire se urmărea un scop bine precizat si descoperit în timpul demascărilor: să ne întâlnim la WC cu studenti de la diferite centre universitare, să ne cunoastem si să facem schimb de informatii si activitate, stabilind anumite întelegeri sau hotărâri, care aveau să facă apoi obiectul unor crunte torturi, ani de zile, pentru declararea lor. Privind retrospectiv, aceasta a fost o mare greseală, care pe multi i-a costat viata. Cât de naivi si nestiutori eram în materie de cunoastere a bolsevismului, a metodelor si scopurilor lui! Cât de perversi, fătarnici si ipocriti sunt satana si slujitorii lui!

Când am sosit noi, primul lot de la Suceava, majoritatea studentilor de la Bucuresti era deja aici. Camarazii de la Bucuresti si din celelalte centre universitare, cei cu muncă silnică, erau încarcerati la etajele doi si trei, iar la etajul întâi, cei cu temnită grea. Bucurestenii au făcut impresie bună; erau numiti „aristocratii”.

În închisoare i-am găsit pe studentii condamnati de pe timpul lui Antonescu, care aveau deja făcuti 8 ani de detentie. Ne uitam la ei ca la niste sfinti... Dau câteva nume : Gafencu, Dragodan (Magistrul), Ianolide, Costandache, Dinescu etc. Ei ne-au informat despre viata din închisori si de modul cum va trebui să ne comportăm fată de pază si de administratia închisorii.

O caracteristică esentială a acestor camarazi era atitudinea lor de pace, ordine si disciplină, pentru a evita orice conflict cu administratia închisorii. Tonul acesta l-a imprimat cel care a impresionat prin

trăirea, atitudinea si exemplul pe care l-a dat ca nimeni altul: Valeriu Gafencu. El va rămâne în amintirea detinutilor politici din România si, în special, a detinutilor bolnavi de tuberculoză de la sanatoriul penitenciar Târgu Ocna, ca un sfânt. Până si cei mai înrăiti, în fata lui Gafencu uitau cine sunt.

*

Se apropiau Sfintele Pasti, pe la sfârsitul lui aprilie. Iar noi ne pregăteam să sărbătorim primul Paste în închisoare. Camarazii arestati de pe timpul lui Antonescu memoraseră un repertoriu bogat din poeziile lui Radu Gyr. Ne-am pus să le învătăm pe de rost.

Atunci s-a petrecut un fapt cu totul iesit din comun, în care s-a demonstrat încă o dată, dragostea si unitatea de nezdruncinat a acestor tineri, hotărâti să nu facă nici un compromis în lupta lor împotriva comunismului.

Cu o zi sau două înainte de Pasti, un camarad din Bucuresti al cărui nume, din discretie, prefer să nu-l dau, a primit, pe căi lăturalnice, un pachet cu alimente. De remarcat că nu aveam voie să primim nici un pachet de Pasti. Nu mai retin ce greutate avea pachetul, dar nu trecea de zece kilograme. În acest pachet erau puse, cu grijă, si prescuri pentru anaforă, de luat cu ocazia Pastilor. Din acest pachet s-au înfruptat toti studentii, legionari si nelegionari, fără deosebire, de la muncă silnică si temnită grea. N-a rămas nici unul din închisoare care să nu primească ceva. Cantitatea a fost simbolică, dar efectul moral al acestui gest ne-a impresionat în asa măsură pe toti, încât ne-a sustinut în drama care a urmat. Pentru ca cititorul să aibă o imagine clară despre modul cum s-a împărtit acest pachet, voi spune că un ou rosu s-a împărtit în 24 de părti, si în plus cu o bucătică de coajă rosie, ca simbol al marii sărbători.

Trăirea acestui gest de neuitat marca pentru moment dragostea, unirea si frătia celor închisi atunci la Pitesti.

Cele petrecute cu prilejul Pastelui din 1949, la închisoarea Pitesti, m-au îndemnat să mă gândesc serios si să înteleg ce însemna să ai „inima bună”, asa cum ne îndemnase odinioară bădia Ghită Bărbieru, în celula 121 la Suceava. Luni de zile m-a muncit acest lucru. Noaptea nu aveam somn, căutând în adâncul sufletului să înteleg ce înseamnă pentru om a avea inimă bună, mai ales în conditiile acelea. Târziu am înteles că a avea inimă bună însemna prezenta lui Dumnezeu în om. Pentru ca omul să-L simtă pe Dumnezeu, trebuie să si-o curete conform îndemnului dat de Iisus: «Fericiti cei curati cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu». Deci, această inimă bună se poate dobândi oriunde s-ar afla omul pe pământ – depinde numai de el. În conditiile de detentie, unde tentatiile sunt mai mici dar suferintele aproape de nesuportat, inima poate fi usor „măturată” de tot ceea ce ar împiedica si ofensa prezenta lui Dumnezeu în lăuntrul ei.

În concluzie, am înteles prin inimă bună prezenta lui Dumnezeu într-o inimă curată, si primul pas pentru a o dobândi l-am făcut în celula 18 de la Pitesti, unde am aflat „cheia” cu care să încui usa lumii din care veneam, si s-o deschid pe aceea a lumii în care intrasem. Asa că, întâi am curătit inima de lumea din care veneam: dacă-mi aminteam de lucrurile frumoase pe care le trăisem, mă durea inima, căci nu le mai puteam avea; dacă-mi aminteam de lucruri urâte, îmi reprosam că le-am făcut. Deci, si într-un caz si în altul – suferintă. (Poporul are o vorbă: „A murit de inimă rea!”, adică din cauza deznădejdii.)

N-as vrea să fiu înteles gresit: de fapt nu părăsisem lumea din care veneam, ci-i „încuiasem” doar usa, ca să nu-mi mai amintesc de cele ce se petrecuseră. Căci, dacă as fi rămas în relatie cu această lume, suferinta pentru pierderea ei m-ar fi ucis sau înrăit. Tot cu această „cheie”, a inimii bune, am descuiat usa care mă introducea în lumea omului privat de tot ceea ce lăsase în urmă. Problema principală era întelegerea acestei lumi, si acceptarea ei în conditiile date.

Atmosfera din celula 18 era plăcută, pe cât se putea; cei doi tineri bucuresteni erau foarte impresionati de cele petrecute de Pasti.

În luna mai am scris acasă o scrisoare, de numai cinci rânduri, si am primit una la fel. Scrisorile care au avut mai mult de cinci rânduri nu s-au dat detinutilor, ci au fost rupte. După citirea lor, am avut ordin să le predăm gardianului. Tot în această lună, am avut voie să primim un pachet de rufe, de maximum 3 kilograme. A fost prima si ultima oară, în 15 ani de închisoare, când am putut avea legături cu ai mei.

*

Există oare în lumea aceasta, în afara lagărului comunist, vreun detinut politic care, în 15 ani de detentie, să aibă o singură dată legături cu ai săi, printr-o carte postală de numai cinci rânduri?

De aceea tin să spun încă o dată, pentru a afla si altii, ceea ce s-a petrecut în închisorile din România: în 15 ani de închisoare, cât am fost închis împreună cu alti detinuti politici, am scris o singură dată acasă si am primit răspuns tot o singură dată. Am mai primit si unul sau două pachete, dar aceasta

numai în anii 1948-1949. N-am primit si n-am citit, în 15 ani, nici o carte sau ziar. Cei ce au aderat la reeducarea de la Suceava, în 1948-1949, au primit câteva tipărituri de doctrină comunistă.

În cincisprezece ani n-am avut nici un fel de hârtie sau ceva de scris. Cei care au fost prinsi cu o mină de creion sau cu hârtie au fost crunt pedepsiti; unora li s-a tras chiar moartea din aceasta. Asa că tot ceea ce am învătat, primit si transmis în 15 ani, s-a făcut numai cu ajutorul memoriei.

N-am stiut de ai mei si nici ei de mine, timp de 14 ani. N-am primit nici un medicament, în tot timpul celor 15 ani de detentie. Fumătorii n-au primit nici o tigară. În ceea ce priveste hrana, ca valoare calorică ea a variat între 600 si 1000 de calorii, iar ca valoare nutritivă era deosebit de slabă, provenind din ceea ce era refuzat la aprozare.

Cine ar fi putut crede, în lumea liberă, toate acestea? Nimeni, decât Dumnezeu si noi, cei care am trăit această experientă. Ce intelectuali din lumea aceasta ar putea să creadă si să înteleagă că scriitori, poeti, oameni de stiintă, filozofi si alte categorii de intelectuali, si-au conceput acolo operele numai în gând, fixându-le doar în memorie?

Cine să creadă că baladele si poeziile de zeci de strofe ale lui Radu Gyr, Nichifor Crainic si ale altora, au fost scrise cu condeiul gândului si al memoriei?

Cititorul de bună credintă din lumea liberă, ca să dea crezare celor mărturisite de mine, să meargă în România comunistă, unde mai trăiesc fosti detinuti politici care pot să adeverească acest fapt[15].

Întâlnindu-mă cu un venerabil profesor universitar, după ce am iesit din închisoare, acesta m-a întrebat în ce conditii am făcut cei 15 ani de osândă. Cum îl cunosteam din 1937, i-am schitat conditiile de mai sus. După ce i le-am însirat, venerabilul profesor a dus mâna la tâmplă, apoi, picat parcă dintr-o altă lume, ca să nu mă jignească, a exclamat:

– Eu nu înteleg si nu pot admite asa ceva, în epoca în care trăim. La aceasta i-am răspuns:

– Da, domnule profesor, dar dumneavoastră uitati că noi trăim în comunism, si dacă vă voi povesti toate supliciile si torturile la care au fost supusi ani de zile legionarii, ce ati spune?

– Nimic, replică dânsul, si te rog să mă ierti, pentru că faptul mă depăseste.

– Atunci vedeti, domnule profesor, dacă dumneavoastră, om de cultură si de stiintă, din vârful piramidei, nu întelegeti aceste lucruri, atunci cum o să înteleagă sau o să ne creadă omul de rând? Dar cei străini, care n-au trăit în comunism? Asa că, sunteti de acord cu mine că anumite fapte, dacă nu le-ai experimentat pe propria piele, nu le vei întelege niciodată?

– Şi atunci, cum de ai rezistat în astfel de conditii?

– Credinta în Dumnezeu si nădejdea în mila si ajutorul Lui!

La răspunsul meu, profesorul a tăcut si nici nu mi-a spus cât credea sau cât nu credea el în Dumnezeu. Era printre putinii profesorii universitari care nu se făcuse membru de partid. Mai era si unicul caz din tară de profesor universitar obligat să-si sustină doctoratul de două ori în specialitatea sa. Primul doctorat si-l sustinuse deja înainte de instalarea bolsevismului la noi – în tinerete fusese omul de casă al lui Gheorghe Cuza – iar al doilea, sub comunisti.

M-am despărtit de domnia sa, cu certitudinea că trăise degeaba sub comunism.

*

Prin luna iunie 1949, cei doi tineri bucuresteni au fost scosi si dusi într-o altă celulă, iar în locul lor au fost adusi alti doi camarazi, Costache Oprisan, seful Frătiilor de Cruce pe tară si Alexandru Munteanu, seful studentilor legionari de la Facultatea de Teologie din Sibiu.

De data aceasta, eram în familie si puteam discuta orice. Oprisan era legionar vechi. Înainte de 1940, în perioada guvernării legionare, avusese o functie administrativă, iar după lovitura de stat a lui Antonescu din ianuarie 1941 plecase în Germania unde fusese internat în lagărul de exterminare de la Buchenwald. Întors în tară în 1945, primise functia de sef al F.D.C. pe tară.

Pe lângă faptul că Oprisan era unul dintre sefii cu mare răspundere, inteligenta îl plasa cam în vârful piramidei intelectuale românesti. Cu pregătirea lui filosofică si geniul lui de poet îi impresiona enorm pe cei din jur.

Era fiu de răzes, din judetul Tecuci. Se înscrisese la Facultatea de Litere si Filozofie din Cluj, unde îi uimise pe profesorii lui. Datorită vastelor sale cunostinte, acumulate în timpul sederii în Germania, nu rareori prelegerile lui le înlocuiau pe cele ale profesorului, bineînteles cu îngăduinta admirativă a aceluia. Cât am stat cu el, am avut parte de cele mai elevate preocupări intelectuale. La 30 de ani, Oprisan era de invidiat. Era, ca Pascal, un matematician strălucit si un gânditor si logician de temut. Pentru ca timpul să treacă cu folos, l-am rugat să ne tină un curs de istoria filozofiei. Expunerile lui nu

15 Scrierea cărtii a început în 1989 (n. ed.).

erau făcute *ex cathedra*, ci de la suflet la suflet si atât de plăcute si atrăgătoare încât, opt ore pe zi, parcă uitam de foame si de lumea de afară.

Cele 11 luni, cât am stat cu Oprisan în celulă, au fost pentru mine lunile cele mai plăcute din închisoare.

Am fost legat de Oprisan pentru că, din cauza unei turnătorii ordinare, pe care o voi expune în continuare, am intrat si eu odată cu el în iadul demascărilor de la Pitesti. Am auzit apoi că a sfârsit, ca martir, undeva într-un „secret" al închisorii Jilava.

Oprisan, pe lângă filozof, era si poet. Parte din poezia lui a fost memorată si scoasă din închisoare. Iată una dintre aceste poezii salvată de la disparitie, gratie memoriei supravietuitorilor.

Don Quijote

O, Doamne! Murmură Don Quijote
Şi mâna i se-apleacă, cu lancea, tremurând,
O, singura-mi iubire, schimbată în robot!
Şi lancea i se-nfinge, cu vârful în pământ.

Misterul cast al vietii, închis în fierul mort!
De-aceea te răpiră din vechiul tău castel…
Fluidul inefabil să-l schimbe în resort
si trupul eteric, în monstru de otel.

Şi tristul Don Quijote coboară de pe cal.
De-acu, unit cu tine, pe veci am să rămâi,
Iubirea ta celestă s-o caut în metal,
Să-mi dai, pe totdeauna, sărutul cel dintâi.

Se miscă-ncet inelul destinului, pe cer,
Şi semnul suferintei, firavii pesti răsar;
Prin somn mai plânge Sancho pe platosa de fier
Şi, coplesit de gânduri, stă stoicul măgar.

O, minte ispitită de-ntelepciunea vană!
Descartes, iluminismul, cu ieftine spoieli…
Tu-o să-ncerci si astăzi, să-mi scurmi aceeasi rană
Şi să-mi strecori în suflet, aceleasi îndoieli.

M-a ispitit de tânăr, lumina ta desartă,
Cu palidu-i orgoliu, să-mi stingă geniul bun;
Şi mi-am privit în suflet, sub limpezimea-ti moartă
Cum, una câte una, minunile apun.

Dar inima mea stie, că zidu-acesta 'nalt,
Cu liniile-i drepte 'năltându-se spre cer,
Sub strania-i tăcere, sub blocuri de bazalt,
Sub simpla-i geometrie, ascunde un mister.

De-aceea vrea destinul, trecând aceste porti,
Sub limpezimi de piatră, să-i pipăi geniul rău.
Lumina lui căzută, ca s-o ridic din morti,
Cu sângele si carnea, plătind păcatul meu.

*

Începând cu august 1949, ni s-a impus un regim alimentar foarte sever. Planul pe care-l aveau comunistii în legătură cu noi, studentii legionari de acolo, începea să se pună în aplicare printr-o înfometare sistematică, printr-o slăbire la maximum a fortelor fizice. Ajunsesem prin octombrie, că abia

puteam să ne miscăm prin celulă.

În acest timp, majoritatea studentilor legionari din tară fuseseră adusi la Pitesti. Iar când închisoarea s-a umplut, a început selectarea si asezarea în celule conform unui plan dinainte conceput.

Pregătirea demascărilor a început deci printr-o înfometare atroce. Ciorba era limpede si sfertul de pâine redus la jumătate. Nu ne mai scoteau la aer si la baie, si relativa libertate, care se instalase cu un scop bine chibzuit, a fost suprimată. Astfel, iesirea cu tinetele ca să le vărsăm la closet, care ne permitea să ne întâlnim cu alti camarazi, a fost brusc suprimată. La fel, au fost schimbati gardienii de pe sectie si înlocuiti cu altii proaspăt angajati.

Teroarea foamei ajunsese atât de acută, încât îti trebuia un efort de vointă supraomenesc ca să te poti stăpâni. Este de semnalat, că pe sectiile de muncă silnică si temnită grea foamea a fost totusi suportată cu stoicism.

La 26 octombrie 1949, de ziua Sfântului Dumitru, ziua mea onomastică, gardianul nou venit pe sectie a deschis usa celulei si mi-a citit numele de pe nelipsita listă. La auzul lui, am întrebat gardianul dacă e cazul să-mi iau bagajele. M-a invitat doar să ies afară si m-a condus în holul dintre capul si coada T-ului, unde mă astepta un ofiter de Securitate. Am fost coborât apoi pe scările principale, unde detinutii nu aveau acces, si condus în clădirea administratiei care se găsea cam la vreo 50 de metri de cea a închisorii. Corpul acesteia si cel al administratiei nu aveau nici o legătură între ele, fiind cu totul separate pentru siguranta secretului. În această clădire mai intrasem o singură dată, imediat după ce venisem de la Suceava, când ni s-au luat amprentele digitale, măsurătorile corporale si semnalmentele pentru întocmirea dosarului personal de identitate.

Am fost lăsat câteva minute în hol, apoi acelasi ofiter m-a condus pe un coridor, unde, după pozitia usilor, mi-am dat seama că erau birourile de anchetă. Cum am intrat în birou am văzut un civil asezat nu pe scaunul de la birou, ci chiar pe birou, în stil american. După fizionomia si culoarea fetei si a părului aducea a rus sadea, cum am crezut la prima vedere, dar, vorba poetului: „urechea te minte si ochiul te înseală”. În momentul când a început să vorbească m-a derutat total. Vorbea o limbă românească perfectă, limba literară a unui om cult din Bucuresti. Şi eu, care îl crezusem rus basarabean… Avea ochii albastri, fruntea potrivită, nasul borcănos si o statură mijlocie de atlet. După înfătisare părea deci rus, iar după limbă, român curat.

Primul cuvânt ce mi l-a adresat a fost: „O, ce mustată răsucită ai, mosule, semeni cu Ştefan cel Mare”. Într-adevăr, remarca era obiectivă: camarazii îmi spuneau că după mustată semănam cu Domnul Moldovei. M-a invitat apoi să iau loc pe un scaun lângă fereastra cu gratii. Mi-a pus câteva întrebări: dacă am fost în Rusia ca luptător si dacă am fost decorat. Am răspuns afirmativ, constatând că-mi cunostea bine dosarul.

Apoi m-a întrebat cum am trecut de anchetă si de ce am luat o condamnare atât de mare, întrebare la care am ridicat doar din umeri. Mi-a întins o tigară pe care am refuzat-o, nefiind fumător. Pe birou era un cosulet cu nuci, pe care le crăpa cu un briceag; scotea miezul, îl curăta si-l mânca. A făcut această operatie tot timpul cât am stat de vorbă cu el. Mi-a oferit si mie, dar l-am refuzat. La remarca lui că nu voiam să mănânc de la comunisti si îl refuz ca si cu tigara, i-am răspuns că asa e.

Ca urmare, atât atmosfera cât si vocabularul s-au schimbat pe loc.

După alte câteva întrebări banale: cu cine stau în celulă, cum mă simt, cum este masa, m-a întrebat ce functie avea Oprisan, la care eu i-am răspuns că el trebuie să stie mai bine ca mine. A schimbat tonul: „He! He! Stai cu sefi mari, Mustată”. Iar la întrebarea: „Ce discutati, Mustată?” I-am răspuns că despre femei.

– Discutati si voi, legionarii, despre femei?

– Da, câteodată.

– Altceva nu mai discutati?

– Ba da! Amintiri din facultate.

– Ah! Am uitat că sunteti studenti!

La întrebarea dacă stiam câti studenti erau în închisoare, i-am răspuns că eu nu sunt directorul închisorii ca să stiu. Dar pe sectia unde eram eu? a continuat el. A urmat acelasi răspuns negativ din partea mea, spre revolta lui oarecum retinută.

– Dar nu v-a lăsat gardianul să vă întâlniti la WC?

Întrebare la care nu i-am mai răspuns. Mi-am dat seama că stia ce se petrecea pe sectie. Presupunerea mea, că nu întâmplător ne-au lăsat să ne întâlnim la WC, era adevărată: făcea parte din planul lor.

M-a întrebat apoi dacă am scris acasă, si la răspunsul meu afirmativ a făcut remarca insidioasă că ne-au făcut înlesniri. I-am replicat:

– Nu au fost înlesniri, domnule anchetator!

– Nu sunt anchetator!

Această afirmatie mi-a dat de gândit. După modul cum punea întrebările si cum îmi urmărea mimica, am fost convins că era un politist versat si cunoscător al psihologiei relatiei anchetator-anchetat. Vocabularul si întrebările cumpănite trădau faptul că nu era un politist oarecare. Înclin să cred si acum că a fost unul din sefii mari, care cunostea planul de desfăsurare a demascărilor, iar prezenta lui la Pitesti nu era întâmplătoare. S-ar putea să fi fost Nicolski. În nici un caz n-a fost Zeller, pentru că pe acela l-am cunoscut mai târziu la Pitesti.

După ce si-a dat seama că discutia cu mine nu ducea la nici un rezultat, m-a atacat frontal:

– Măi, banditule! (cuvânt care mi-a rămas si acum în urechi) Tu ai impresia că mă duci pe mine, de-mi răspunzi asa? Tu nu stii unde te afli? Tu stii cine sunt eu? Această expresie i-a scăpat; am mai întâlnit-o la comunistii care voiau să intimideze si să-si dea importantă. I-am răspuns că nici nu mă interesa, fapt care l-a enervat mult.

– Bă, banditule! Eu vă cunosc până în pânzele albe si stiu ce este în capul vostru de banditi!

N-am răspuns. Eram convins că era la curent cu doctrina legionară si cu modul nostru de a fi, al relatiilor dintre noi. Într-un cuvânt, individul ne cunostea pe noi, în timp ce noi nu-i cunosteam pe ei. După cele afirmate însă în legătură cu noi, am început să fiu mai retinut si mai atent la întrebări si răspunsuri. Voia să mă provoace, amintindu-mi de unele greseli din trecutul nostru, pentru ca astfel să mă facă să vorbesc.

Văzând că nu mai scoate nici un răspuns de la mine, a schimbat tonul:

– În închisoarea aceasta, voi banditilor, sunteti la ora aceasta în jur de 80% si căutati să-i convertiti si pe ceilalti, atrăgându-i în tabăra voastră ca să-i faceti legionari.

I-am răspuns cu un „nu” categoric.

– Cum nu? mi-a răspuns el. Ce ai făcut cu Petrovanu si Negrescu?

– Cu acesti tineri am discutat numai probleme de conceptie crestină, pentru că eu sunt crestin.

Auzind că sunt crestin, a revenit cu întrebarea:

– Esti medicinist, cum poti crede în lucruri care nu se văd?

– Sunt atâtea care nu se văd si totusi există. De pildă mintea, gândul, pe care dumneavoastră nu le puteti vedea si totusi vreti să ni le cunoasteti.

– O să vă stiu si gândurile, replică el.

Rog cititorul să retină această afirmatie la care voi mai reveni. Încă un argument că se pregătea ceva.

Am reluat discutia spunându-i că notiunea de credintă este un concept care operează acolo unde cunoasterea fizică cu metodele ei nu poate pătrunde. A abătut discutia de la această temă.

La întrebarea lui, dacă mai sunt legionar, i-am răspuns printr-o altă întrebare:

– Pentru ce am fost condamnat, nu ca legionar? Dumneavoastră stiti acest lucru?

– Dar s-ar putea să nu mai fii, accentuă el.

– Nu se poate, i-am răspuns eu. La care el mi-a tăiat-o net:

– O să trăim si o să vedem.

Iarăsi, afirmatii care mă îndreptăteau să bănuiesc că era pus la cale ceva ce trebuia să se întâmple neapărat.

Dialogul continuă:

– S-ar putea să nu mai fii legionar!

– Adică cum să nu mai fiu, dacă sunt?

– Nu te grăbi, s-ar putea să vină timpul!

Deci, certitudinea că acel ceva va veni sigur. Afirmatia „s-ar putea să nu mai fii legionar”, m-a dus cu gândul la reeducarea de la Suceava, pe care trebuia să o acceptăm cu sila. Era însă o discutie cu totul străină de ceea ce voia el să afle de la mine.

– Ai să poti rezista 15 ani în închisoare, continuă el, pentru că regimul alimentar pe care-l aveti acum n-o să vă dea posibilităti să terminati toată pedeapsa?

– Au fost sfinti care au trăit 40 de ani în pustiu, mâncând un posmag pe zi si o cană cu apă si nu au murit. Dimpotrivă, erau perfect sănătosi si la trup si la minte, dovadă că au scris ceea ce au scris. Asa o să trăim si noi.

– Sfintii erau în pustiu, dar voi sunteti în mâna noastră.

Văzând că discutia nu avea nici un sens, a atacat direct.

– Mă banditilor! Tu uită-te aici la mine, de beton armat să fiti, si tot o să vă muiem.

Cu asta, a spus totul. Şi azi îmi răsună în urechi si n-am s-o uit cât voi mai putea gândi. Ne astepta constrângerea prin violentă, izvorâtă din cea mai diabolică ură. Nici azi nu stiu dacă această

afirmatie a fost scăpată sau spusă cu intentie, ca să mă facă pe mine să înteleg că soarta noastră era în mâinile lor.

– Nu este metal care să nu se topească atunci când îl pui la temperatura lui de topire, a adăugat el.

În semn de încheiere mi-a spus:

– Vezi, că o să-ti bărbieresc mustata!

– Când n-o să mai fie voie, o voi bărbieri singur!

– Avem metode să facem din voi tot ce vrem noi!

– În ceea ce priveste trupul, sufletul însă este inabordabil.

– Pentru noi, ateii, este abordabil, pentru că tine de trup!

– Ține de trup, dar este de esentă divină!

– Asta s-o crezi tu!

Discutia a luat apoi sfârsit cu afirmatia următoare:

– Banditule, în problema voastră noi ne tinem de cuvânt.

Putin iritat, i-am răspuns pe un ton ofensator:

– Adică cum?

– Ai să vezi cum! De beton armat să fiti si tot o să vă muiem...

Cu această amenintare discutia a luat sfârsit. Am plecat fără să dau bună ziua.

Am iesit din biroul de anchetă (o simplă celulă) si am plecat încet, fără să fiu însotit de cineva, până la usa închisorii.

*

Erau de retinut acele afirmatii ale anchetatorului, pentru că nu fuseseră rostite întâmplător, ci erau de fapt esenta planului făcut de comunisti pentru nimicirea Miscării Legionare.

Aflând aceste amenintări, s-a născut între noi un mare semn de întrebare. L-am rugat pe Oprisan să le judece cu puterea lui de analiză si să ne spună dacă ar putea deduce din ele ceea ce ne astepta. Pe atunci nu cunosteam încă pedagogia bâtei a lui Macarenko si nu bănuiam că aceste amenintări se refereau la metoda pe care ne-o vor aplica comunistii, nu atât ca să capitulăm, ci ca să fim distrusi. De unde să bănuim că cea mai barbară violentă va fi folosită împotriva noastră si că această violentă va fi exercitată la început numai de Țurcanu cu încă cinci detinuti, sustinuti de administratia închisorii.

Planul cu metodele lui Macarenko a fost încredintat lui Țurcanu pentru că numai el s-a angajat la îndeplinirea si executia lui până în cele mai mici amănunte. Cei care, la rândul lor, îl primiseră de la consilierii rusi – bineînteles cu asentimentul conducătorilor comunisti români – si l-au dus la îndeplinire, au fost: generalul Nicolski, colonelul Zeller (pe care l-am cunoscut personal) si Țurcanu. Cei doi din urmă au sfârsit asa cum am relatat; doar Nicolski se mai află în viată. Oficial însă, comunistii au actionat o singură dată: la 10 decembrie 1949. După aceea, unealta oarbă, care le-a aplicat metodele si le-a dus la îndeplinire planul, a fost Țurcanu.

După relatarea mea, Oprisan ne-a cerut un timp de gândire. Ne-a spus să fim atenti si calmi.

Astfel, din toti camarazii de pe sectia de muncă silnică a etajului doi, eu am fost ales să-mi bat capul cu declaratiile făcute de anchetatorul meu. Probabil pentru că stăteam în aceeasi celulă cu Oprisan. Peste câteva zile, datorită lui nea Florică gardianul, am putut comunica tuturor camarazilor de pe sectia noastră cele petrecute. Nu stiu dacă au mai fost si alti camarazi la anchetă, ca mine, dar declaratia de război fusese făcută: „De beton armat să fiti si tot o să vă muiem”.

Oprisan ne-a spus asa: „Dragi camarazi si prieteni, voi stiti bine, Corneliu Codreanu a început primul la noi lupta împotriva comunismului. De aceea, cei care-l urmăm si ne-am înrolat în lupta lui, trebuie să fim pregătiti – nu fizic, pentru că nu vom putea, ci spiritual – pentru cea mai grea luptă pe care comunismul ne-o pune în fată. Nu pot vedea clar metoda pe care ne-o vor aplica, dar cred că va fi metoda violentei, căutând să distrugă în noi credinta, unirea, frătia si camaraderia”.

Oprisan, ca si noi dealtfel, n-a bănuit însă că violenta va fi exercitată de unii din camarazii nostri, folositi ca instrumente oarbe de cei care făcuseră planul.

După acea anchetă am fost cuprins de o neliniste asemănătoare celei a călătorului care vede la orizont declansarea unei furtuni, căreia nu-i cunoaste puterea de distrugere, dar pe care o asteaptă îngrozit.

După transmiterea pe sectie a celor spuse, multi dintre camarazi au cerut explicatii si lămuriri. Oprisan însă le-a spus: „Fiti pregătiti pentru lupta care se va da în mlastina disperării. Fiecare va iesi din înclestarea acestei lupte singur, neajutat decât de mila lui Dumnezeu si de ce are mai bun în el. Lupta va fi de lungă durată si cine va avea tăria si răbdarea, convins fiind că ea este dreaptă, se va prăbusi si iar se va ridica. Astfel că nu ne mai rămâne decât să ne ascutim săbiile duhovnicesti ale dragostei, ale unirii

si ale camaraderiei”.

*

Pe la începutul lui decembrie 1949, gardianul de pe sectie a trecut din celulă în celulă si ne-a spus să facem curat, căci va veni o inspectie a M.A.I.-ului, de la Bucuresti. Într-adevăr, după vreo două zile, până în prânz, nea Florică ne-a anuntat că inspectia era pe celular si va trece si pe la noi.

Abia terminase gardianul să ne prevină, că si ajunseseră la sectia noastră: erau doi ministri adjuncti ai lui Teohari Georgescu.

Regulamentul închisorii prevedea că, atât la închidere cât si la deschidere, dimineata si seara, cel care era de serviciu pe celulă trebuia să se alinieze lângă usă în pozitia de drepti si să dea raportul ca la armată. De serviciu mă nimerisem chiar eu.

Când s-a deschis usa, în pragul ei a apărut directorul Dumitrescu împreună cu ministrii adjuncti Jianu si Dulgheru. Nu aveam altceva de făcut decât să dau clasicul raport: „Domnule ministru, celula nr. 18, cu patru detinuti, la ordinul dumneavoastră”. Cum purtam mustată, ministrul nici n-a ascultat raportul meu, ci s-a legat de mine, întrebându-l pe director cine a dat voie detinutilor să poarte mustată. Acesta, pretextând că nu primise ordin în acest sens, a dat pe loc ordinul ca începând de a doua zi să fie rase mustătile.

După ce s-a închis usa, eu am rămas în dosul ei si am auzit fără să vreau discutia dintre ministri si director: „Măi Dumitrescule, ce faceti cu ăstia, îi omorâti?” La care Dumitrescu răspunde: „Acesta este ordinul, tovarăse ministru!”

Am fost convins că s-a vorbit tare intentionat, ca să auzim noi, cei din celulă. Într-adevăr, ca aspect fizic arătam ca niste cadavre, iar în celulă peretele de sub geam era numai mucegai. Timpul era rece, iar noi obligati să spălăm dusumeaua de trei ori pe săptămână. Din cauza frigului de la geam si a vaporilor de apă de la dusumea apăruse mucegaiul, celula arătând ca un mormânt mucegăit.

Se apropia ziua de 10 decembrie, pe care studentimea o sărbătorea în România veche. Vizita celor doi ministri nu fusese întâmplătoare.

10 decembrie 1949

Iată începutul demascărilor de la Pitesti.

A circulat zvonul, în preajma demascărilor, cu o zi–două înainte de începerea lor, că în noaptea de 10 decembrie Țurcanu Eugen, Popa Alexandru, zis Țanu, Mărtinus, Cantemir si încă alti trei al căror nume nu l-am aflat, au fost scosi din închisoare si dusi într-un zăvoi de pe malul Argesului, unde li s-a spus că în acea noapte vor forma echipa care îi va împusca pe toti sefii legionari din închisoarea Pitesti. Întrebati dacă sunt de acord, au răspuns toti că sunt gata pentru această faptă.

Au fost dusi apoi la locul unde trebuia să aibă loc executia, li s-au distribuit arme si gloante, asteptând să vină victimele. Cei care au regizat această înscenare au fost convinsi că Țurcanu si echipa lui erau hotărâti să execute orice ordin pe care l-ar fi primit. Primul pas era făcut; nu mai rămânea decât ca unealta pregătită să înceapă executarea planului.

Înainte de 10 decembrie au fost adusi în camera „4 spital”, de care am mai amintit, în jur de 30 de studenti, dintre vârfuri, majoritatea legionari, precum si grupul lui Țurcanu: Popa Țanu, Mărtinus, Livinschi, Leonida, Prisăcaru, Cantemir, Virgil Bordeianu si câtiva elevi de la Câmpulung Moldovenesc. Țurcanu si grupul lui nu s-au descoperit că ar fi fost reeducati, dimpotrivă, îl bârfeau pe Bogdanovici si pe cei care aderaseră la reeducarea de la Suceava, cu intentia de a-i trage de limbă pe cei din cameră, ca să vadă în ce ape se scăldau.

Cum totul era regizat, Țurcanu a provocat un scandal si a început încăierarea între grupul lui si ceilalti studenti. În timpul încăierării s-a spart un geam. Acesta era semnalul pentru administratie să intervină. S-a bătut la usă si în momentul următor, directorul Dumitrescu si locotenentul Marina, cu vreo 30 de gardieni, au pătruns în cameră. Directorul si ofiterul politic Marina au tras cu pistoalele în tavan, iar gardienii, cu ciomege, vine de bou si centiroane, s-au năpustit asupra studentilor să-i facă una cu pământul.

Nu se mai stia dacă erau oameni vii sau cadavre. N-a fost de ajuns atât, ci au fost scosi cei nereeducati pe coridor, iar grupul lui Țurcanu si gardienii au început din nou să-i bată atât de crunt, că nu erau decât bălti de sânge pe jos.

Studentii legionari, alesi dintre vârfuri, au fost dusi apoi în celulele mortii de pe capul T-ului si chinuiti de Țurcanu, peste un an de zile, cu cele mai cumplite si sălbatice torturi.

Iată câteva nume dintre acesti martiri: Pop Cornel, Măgirescu Eugen, Popescu Aristotel, Păvăloaia Constantin, Pătrăscanu Nuti, Caziuc, Voinea Octavian, Şoltuz Laurentiu, Juberian, Parizianu Gheorghe, Străchinariu Constantin, Dan Lucinescu etc. Asa se explică prăbusirea acestor camarazi, cu exceptia lui Parizianu. Ei nu pot fi judecati: când acuzi pe cineva, trebuie să te situezi în pozitia lui, iar când este vorba de tortură, să mărturisesti cinstit dacă ai fi putut suporta supliciul pe care l-a suportat cel pe care îti arogi dreptul să-l judeci.

Începând cu această dată, directorul Dumitrescu si Marina nu si-au mai exercitat rolul; cel care conducea închisoarea era Ţurcanu. El avea dublura cheilor de la toate camerele si celulele închisorii. L-am văzut de zeci de ori, cu smocul de chei în mână, autoritar si temut, băgând groaza până si în gardieni.

Demascarea de la Pitesti a durat de la 10 decembrie 1949 până în luna septembrie 1951. Acesti tineri care au fost izolati, numai Dumnezeu stie ce suferinte au îndurat, luându-li-se si posibilitatea de a se sinucide.

Din 10 decembrie 1949, administratia si gardienii din închisoarea Pitesti au dispărut de pe scenă. Singurul actor care a jucat piesa a fost Ţurcanu. Numai el încuia si descuia, numai el dădea ordine gardienilor. El si stăpânii lui, generalul Nicolski si colonelul Zeller. Nimic nu se misca, fără ca acestia să stie ce se petrece. În noaptea de 10 decembrie 1949, multi dintre noi, de pe celelalte sectii, am auzit zgomote, dar n-am putut întelege ce se întâmplă.

Pe la sfârsitul lui decembrie, au fost adusi în celula 18 Grigoras Ion si colegul meu de facultate, Lunguleac Ion.

Când a venit în celulă, nu stiam că acesta din urmă acceptase, de bună voie, reeducarea de la Suceava. Pentru că-l stiam suferind de maladia lui Basedow, mă gândeam totusi că era în stare de orice ticălosie, ceea ce s-a si văzut de altfel, mai târziu.

Dacă judecăm însă din punct de vedere fiziologic, Lunguleac nu avea nici o vină. El, săracul, pentru o gamelă de arpacas, făcea orice i s-ar fi cerut.

Când a intrat în celulă, l-am bănuit că era trimis special să vadă ce spunea Oprisan. De aceea, i-am pus în gardă pe Oprisan si pe Sandu Munteanu, să nu mai discute nici o problemă în legătură cu Miscarea Legionară. Iosub, care era prieten cu Lunguleac, l-a primit în pat si era singurul care vorbea cu el. Lunguleac încerca să-l tragă de limbă, doar-doar o afla ceva.

Crăciunul lui 1949, spre deosebire de cel din 1948, a fost trist si viciat de prezenta lui Lunguleac. În seara de Crăciun s-au cântat câteva colinde de către Sandu Munteanu, Grigoras si Iosub; ei aveau voce frumoasă. Printre altele, au cântat si colindul lui Radu Gyr, pe melodia „O, ce veste minunată”. Acest colind, cântat în conditiile pentru care a fost făcut, era atât de înduiosător, că-ti dădeau lacrimile.

Anul Nou 1950 l-am petrecut, de asemenea, cu strângere de inimă; duhul satanei, care stăpânea închisoarea Pitesti, întretinea o atmosferă de groază.

Pe la sfârsitul lui ianuarie, Lunguleac a fost scos de mai multe ori din celulă pentru câteva ore. Când se întorcea în celulă, nu spunea unde a fost. Din momentul acela mi-am dat seama că era turnător, fapt care i-a creat printre noi o atmosferă insuportabilă. Nimeni nu mai discuta cu el, nici chiar Iosub, care-i era prieten. Lunguleac nu era rău din fire, dar boala care-l rodea îl împingea să facă orice blestemătie. Cât am stat în închisoare, nu am întâlnit alt detinut politic care să suporte atât de greu foamea. Era, pur si simplu, înnebunit de foame.

Pe la jumătatea lui ianuarie, Lunguleac a fost scos din celulă. După plecarea lui, am respirat cu totii usurati, iar în celulă s-a restabilit calmul si armonia.

Eram atât de slăbiti, mai ales Oprisan, că mă întrebam cum mai avea energie să se miste, atunci când îsi tinea prelegerile de istoria filozofiei.

Pe lângă foamea ce ne rodea, mai era si frigul, pentru că doar seara ni se dădea un pic de căldură.

Ceea ce caracteriza perioada 26 octombrie 1949 – martie 1950, era lipsa totală de informatii, constatare pe care am făcut-o după ce unii camarazi din sectia noastră de muncă silnică, cu condamnări mari, au dispărut de pe sectie; nici măcar nu bănuiam unde erau dusi.

În martie, Oprisan a terminat cursul de istoria filozofiei. Ne-a vorbit de Nae Ionescu si de scoala filozofică românească si a promis să tină si un curs de filozofia culturii.

Demascarea. Camera 2 parter

Ţin să spun că la Pitesti si Gherla nu s-a pus niciodată problema reeducării care, oficial, nu se făcea cu bâta si cu cele mai groaznice torturi, ci prin mijloace pasnice, prin cuvânt si convingere, prin ar

gumente rationale. De fapt, pe comunisti nu i-a interesat si nu au căutat niciodată să facă reeducarea adversarilor, ci doar să se folosească de ei si să-i compromită. Ei nu erau adeptii reeducării dusmanilor, pentru că ideologia lor se baza pe teroare, ură si minciună.

Prin demascare, ei n-au căutat altceva decât continuarea anchetei, dar nu prin agramatii si neisprăvitii pe care-i angajaseră în Securitate când au înfiintat-o, la începutul anului 1949, ci prin detinutii însisi. Astfel Nicolski, prin Țurcanu si ajutoarele lui, a aplicat cele mai groaznice torturi ca să declari tot ceea ce stii, si ce nu stii, despre tine si despre altii, convinsi fiind că la anchete se spusese foarte putin.

Răfuiala a fost numai cu tineretul legionar. Numai acesta a fost vizat în planul lor, nu un altul, neorganizat. Ceilalti tineri care au fost arestati, au fost cazuri individuale. Comunistii cunosteau bine organizarea si activitatea tineretului legionar printre studenti si elevi.

Ce tineret, al altor grupări politice, a fost, din punct de vedere numeric si al organizării, comparabil cu tineretul legionar? Nu avea cine să se opună comunismului, cum s-a opus acest tineret, plătind lupta cu cei morti prin torturi, cu cei ce au ales sinuciderea[16] pentru a rămâne integri, cu rezistenta dusă până la jertfa supremă.

Îmi permit să-l întreb pe domnul Ierunca[17], dacă stie dânsul câti morti, nebuni si sinucigasi au fost acolo din rândurile tinerilor nelegionari? Eu stiu, el scrie din auzite.

Dacă n-ar fi fost tineretul legionar în închisoare, nici demascarea n-ar fi avut loc. Au fost dintre aceia care n-au luat nici o singură palmă si au spus totul, trecând de partea lui Țurcanu si Popa Țanu. Îi stim pe toti.

Comunistii lui Stalin, oculta internatională, precum si cea natională, ne cunosteau prea bine si nu erau deloc de acord cu conceptia noastră. De aceea au vrut să ne distrugă. Miscarea Legionară îsi are originea în conceptia crestină despre lume si viată si, atât timp cât va dăinui Biserica Crestină pe pământ, atât va dăinui si Miscarea Legionară. Ea a voit să transpună conceptia crestină în politică, baza relatiilor dintre oameni constituind-o dragostea, onoarea, unirea si buna convietuire.

Miscarea Legionară a vrut să creeze un tip de om crestin, de felul lui Mota, care în toate manifestările si actiunile sale să nu facă decât ceea ce-i place lui Dumnezeu. Ea a luat nastere si a pornit de la Icoană. „Am iubit pe Hristos si am mers bucuros la moarte pentru El", mărturisea Mota, pe drumul jertfei de sine[18].

Miscarea Legionară îsi propune iubirea de neam si semeni, aceasta neînsemnând însă ură pentru alte neamuri, neamul rămânând, în conceptia ei, unitatea de bază a comunitătilor umane.

Dumnezeu a lăsat neamurile ca entităti sociale. Dacă n-ar fi asa, El n-ar fi ales un neam în sânul căruia să Se întrupeze. Noi, oamenii, am fost creati după chipul si asemănarea lui Dumnezeu; de aceea trebuie să-L iubim, să păzim poruncile Lui, să-I facem voia si ce-I este plăcut, să ne iubim unii pe altii, să trăim în pace, în armonie, în întelegere si într-ajutorare reciprocă. Ce este mai plăcut lui Dumnezeu decât iubirea între frati, întelegerea si pacea dintre ei?

În concluzie, nimeni si nimic în lumea aceasta nu mă va putea convinge că, dacă n-ar fi fost tine

---

16 Este atinsă aici, ca si în alte locuri, cea mai gravă dintre toate ispitele: aceea a sinuciderii. Sinucigasul este căzut de la Hristos; el se crede părăsit de Dumnezeu, nu mai are nădejde în mila si purtarea de grijă a lui Dumnezeu, si nici chiar în atotputernicia Lui.

Păcatul cel din urmă al lui Iuda este singurul care nu se iartă, pentru că nu poate fi ispăsit; odată săvârsit, nu mai lasă timp de pocăintă, nici măcar clipa aceea care s-a dat tâlharului cel bun de pe cruce.

La Pitesti, satana a lucrat cu cea mai mare viclenie; cum spuneam mai sus (vezi nota 10), interzicând până si sinuciderea, după ce victimele ajunseseră la marginile suferintelor si ale deznădejdii. Ca niciodată, stăpânitorul întunericului nu mai are nevoie de suflete pierdute în iad, ci, în primul rând, de oameni complet satanizati, aici, pe pământ!

Pitestiul si Gherla au fost laboratoarele unei experiente care s-a extins apoi la nivelul întregii tări, cu alte mijloace, e drept, si care continuă, ducând, de va fi cu putintă, la pierderea si „a celor alesi".

Reeducatii din toată lumea, ajunsi mai răi decât dracii, sunt cei ce lucrează „taina fărădelegii" si pregătesc venirea „fiului pierzării".

În privinta celor care au ajuns la desăvârsita deznădejde si si-au luat viata, amintim cazul exceptional al unor Sfintelor Mucenite, Vernichi, Prosdochia si Domnina (prăznuite de Biserică în ziua de 4 octombrie), care s-au aruncat în apă pentru a nu fi siluite de soldatii romani (n. ed.).

17 Virgil Ierunca, autorul cărtii *Fenomenul Pitesti*, ed. Humanitas, 1991 (n. ed.).

18 Ionel I. Mota si Vasile Marin au murit pe front în războiul din Spania împotriva anarhistilor bolsevici. Iată ce scrie Mota în testamentul către părintii săi: „Iubitii mei părinti, căutati să vedeti, alături de durerea voastră, toată frumusetea faptei noastre: se trăgea cu mitraliera în obrazul lui Hristos! Se clătina asezarea crestină a lumii! Puteam noi să stăm nepăsători? Nu e o mare binefacere sufletească pentru viata viitoare să fi căzut în apărarea lui Hristos? […] Eu asa am înteles datoria vietii mele. Am iubit pe Hristos si am mers fericit la moarte pentru El!" Iar către Corneliu Codreanu scrie: „Mor, Corneliu, cu tot elanul si toată fericirea, pentru Hristos si Legiune. Nu cer nici răsplată, nici nimic, ci doar biruinta". Prin prisma aceasta întelegem „mistica" si „misticii" Miscării Legionare. Definitia aceasta se va regăsi pusă în faptă pe tot parcursul cărtii (n. ed.).

retul legionar în închisori, comunistii ar fi recurs vreodată la demascări. Ei stiau că singura conceptie organizată si disciplinată, care li se opunea cu toată tăria, era aceea a Miscării Legionare.

Comunistii urmăreau totodată ca să renuntăm la credinta în Dumnezeu si la conceptia crestină despre lume si viată. E de remarcat faptul că majoritatea tinerilor nelegionari pe care i-am întâlnit si i-am cunoscut în închisoare erau, fie atei, fie indiferenti fată de credintă.

Se mai urmărea si scoaterea din inima tinerilor legionari a mitului despre Căpitan si Legiune, si apoi declararea în fata camarazilor că nu esti legionar, aducând cele mai grave injurii Căpitanului, Legiunii si sefilor legionari, deci: discreditarea ta în ce privea conceptia politică. Nici semănarea discordiei între legionari si neîncrederea unuia în celălalt nu erau neglijate. La fel, neîncrederea în tine si în posibilitătile tale intelectuale si morale.

Apoi, se urmărea scoaterea din constiintă a mitului luptătorului legionar; distrugerea personalitătii în ceea ce avea omul mai bun în el; folosirea tinerilor legionari ca turnători, atât în închisori, cât si în afara lor; transformarea prin tortură a fiecărui tânăr legionar în asa hal, încât să-l facă din victimă tortionar.

Acesta a fost planul comunistilor aplicat prin demascările de la Pitesti si Gherla.

Şi iarăsi o întrebare: ar putea un om, o colectivitate umană sau o familie să trăiască sau să existe fără încredere reciprocă?

Comunistii au actionat nu asupra trupului ci, prin el, asupra sufletului, asupra constiintei omului. De aceea sustin si voi sustine cu tărie si convingere că drama de la Pitesti si Gherla a fost una aparte.

După ce voi termina de mărturisit faptele trăite, văzute si auzite de mine si de camarazii mei, voi încerca, pe cât îmi va fi cu putintă, să spun care dintre toate aceste obiective prezentate mai sus au fost atinse si înfăptuite de comunisti.

Metoda folosită în demascări, în ceea ce priveste tortura fizică, a fost luată din „Poemul pedagogic" al criminalului pedagog bolsevic Macarenko, pe care au experimentat-o în U.R.S.S. cu detinutii de drept comun; metoda diabolică de tortură sufletească a fost elaborată si pusă la punct de capetele satanizate ale ocultei moscovite si internationale. Esenta acestei metode era: bătaia, tortura continuă, neîncetată, *sine die*, cu cea mai mare intensitate. Cel torturat nu trebuia să stie când va lua sfârsit această tortură. Malraux făcea remarca, în scrierile lui, că nici un om nu poate rezista unei torturi neîncetate si prelungite, fără termen si fără nădejdea unui sfârsit.

*

Pe la jumătatea lunii martie 1950, cu câteva zile înainte de a fi scosi din celula 18 si transferati în camera 2 parter, camaradul nostru Iosub Mihai, un tânăr curat ca o fecioară, a avut câteva nopti la rând mai multe cosmaruri care ne-au dat de gândit.

Visa numai tineri legionari omorându-se între ei, sânge, reprosuri, tineri fugind unii de altii si, ceea ce era mai îngrijorător, faptul că noi, cei din celula 18, luam parte la aceste actiuni, în special el însusi, eu si camaradul Oprisan. Timp de câteva zile la rând, dimineata, ne povestea aceste vise si cosmaruri si, mai mult decât atât, ne spunea că are niste presimtiri tot atât de sumbre cum le avusese la Iasi înainte de moartea mamei lui. Era convins că se va întâmpla ceva iesit din comun si cu el si cu alti camarazi de-ai lui.

Presimtirile lui, datorită curătiei sale sufletesti, aveau să se adeverească întocmai, ca si acelea ale mamei lui, făcute de dânsa cu o zi sau două înainte de a muri, când le-a spus surorilor lui următoarele: „Dragele mamei, voi spuneati că Mihai se va face doctor, dar el nu se va face niciodată doctor". Şi într-adevăr, Mihai Iosub n-a ajuns doctor, pentru că a fost ucis la Pitesti.

Din cauza celor întâmplate ulterior n-am retinut ziua când am fost scosi din celulă.

Într-o dimineată, nea Florică, gardianul nostru, a deschis usa celulei si cu o listă în mână a citit cu glas înăbusit – parcă stia el ceva – următoarele nume: Oprisan Constantin, Bordeianu Dumitru si Iosub Mihai. „Faceti-vă bagajul, că sunteti dusi în altă parte!" N-am priceput atunci de ce nea Florică era atât de abătut, de parcă mergeam la înmormântare. Ne-am făcut bagajul si ne-am îmbrătisat în lacrimi cu cei doi care rămâneau, Sandu Munteanu si Ion Grigoras. În timp ce-mi făceam bagajul, parcă un cutit mi-a străpuns inima si m-a cuprins o stare de frică pe care n-o mai avusesem. Ne-am făcut toti trei cruce si am iesit din celulă. Am întors capul să-l văd pe Iosub, care mergea în urma mea, si am văzut pe fata lui groaza[19].

Am fost dusi pe scara de la coada T-ului, pe unde eram scosi la aer, si am fost opriti în fata came

---

19 Dumnezeu descoperă sufletelor curate ceea ce va fi. Ce altceva urma să se întâmple, dacă nu o ispitire diavolească? (n. ed.)

rei nr. 2 de la parter. Şi acum, când scriu si-mi amintesc, mă cuprinde o groază de parcă as intra iar în camera aceea.

De acolo se vedea prin plasa de sârmă până la etajul trei. Nu se auzea nici un zgomot si nici o miscare.

Cum stăteam lângă usă, a venit gardianul de pe acea sectie să ne ia în primire de la nea Florică. După putin, au fost adusi si Ion Munteanu, absolvent al Facultătii de Medicină din Iasi, originar din Oravita, si Comsa Ieronim, student al aceleiasi facultăti, originar din Sinaia; acesta avusese functie în F.D.C. din Moldova. Amândoi erau cu condamnări mari. Ne-am îmbrătisat, întrebându-ne de ce fusesem oare adusi acolo.

Ştiam că această cameră era încăpătoare si cei condamnati la muncă silnică cu ani multi nu stăteau în camere, ci numai în celule. Camerele erau locuite de cei cu condamnări mici si corectionale. A venit apoi un alt gardian cu cheia, s-a uitat pe o listă si ne-a identificat pe toti înainte de a ne invita să intrăm.

Îmi amintesc că era într-o sâmbătă si, fără să vreau, mi-a venit în minte că sâmbătă era si ziua în care au început demascările. Şi azi mă simt cuprins de un fior de groază când mă gândesc la aceasta si parcă as trăi frica mortii.

Cum am intrat, de la prima vedere am întâlnit figuri cunoscute, iar cel despre care aveam să aflăm peste câteva ore ce rol avea în cameră, ne-a spus cu glas mieros: „Luati loc pe ciment în colt, lângă geam, si vă puneti bagajele acolo până ce vom aranja cu paturile”.

Pe Ion Munteanu atunci îl cunoscusem, dar auzisem multe lucruri frumoase despre el; ceea ce îl caracteriza, pe lângă inteligentă, era o corectitudine dusă până la exces. A făcut greseala să-l întrebe pe cel ce ni se adresase: „Dumneata esti seful camerei?” si acesta i-a răspuns afirmativ. Nu era altul decât Prisăcaru, coleg de an la Facultatea de Agronomie din Iasi cu Popa Alexandru, unul dintre cei care aderaseră de bună voie la reeducarea de la Suceava, din grupul celor sase pregătiti pentru executarea tinerilor legionari si care luaseră parte la cele întâmplate în camera 4 spital.

Printre cei din cameră i-am observat si pe Virgil Bordeianu si pe Cantemir. Pe acestia îi cunosteam din libertate. Mai cunosteam câteva figuri de elevi din Câmpulung. Unii dintre elevii de la Câmpulung si Suceava aderaseră la reeducarea din acest ultim oras si, în loc să fie dusi direct la Târgsor, fuseseră adusi la Pitesti, prin Jilava.

Elevii adusi la Pitesti odată cu Ţurcanu, pe care i-am întâlnit la camera 2 parter, trebuiau să asiste si să se initieze, pentru ca apoi, la începutul primăverii, unii să fie trimisi la Târgsor să facă si acolo demascări printre elevi, Târgsorul fiind închisoare doar pentru elevi.

Iată încă un argument în convingerea mea fermă că planul demascărilor a fost pus la punct chiar înainte de arestări. De ce au fost adusi elevi la Pitesti, când această închisoare era destinată în exclusivitate studentilor? Desigur, pentru initierea în metodele folosite în demascare. La data când eu eram în demascări la camera 2 parter, pe această sectie mai erau trei camere – 1, 3 si 4 parter – unde se făcea demascarea, si încă patru camere la subsol. În aceste camere, după 10 decembrie 1949, s-au pregătit studenti si elevi pentru a fi dusi să facă demascările la Târgsor, Gherla, Târgu Ocna, Ocnele Mari si Canal.

Datele sunt sigure, fără dubiu, verificate la Aiud si în special în lagărul de la Poarta Albă de către unii camarazi care au avut condamnări până la zece ani. În 1958, când a avut loc cel de-al doilea mare val de arestări, cu ocazia plecării trupelor sovietice din tară si a intrării în faza finală a procesului de colectivizare a agriculturii, acesti camarazi si cei ce au luat parte la demascările de la Pitesti, Gherla, Târgsor, Canal, au fost internati în lagărul de la Poarta Albă, din Delta Dunării.

Cum stăteam în colt, pe bagaj, Oprisan m-a chemat lângă el si m-a întrebat în soaptă dacă cunosc pe cineva din această cameră. I-am răspuns afirmativ si i-am dat si nume. M-a întrebat apoi dacă era vreunul care a acceptat reeducarea la Suceava. I-am arătat pe cei trei care stăteau pe patul de lângă perete si vorbeau între ei; le-am dat si numele. Atunci Oprisan mi-a soptit: „Dragul meu, aici se întâmplă ceva groaznic. Uită-te la ce se vede pe fetele acestor tineri”. M-am uitat cu atentie: într-adevăr, Oprisan avea dreptate. În acel moment, m-a cuprins frica.

După discutia cu Oprisan, a venit la mine Virgil Bordeianu (o coincidentă de nume; nu eram rude, dar eram din acelasi judet si ne cunoscuserăm la Iasi) prietenos, ca atunci când ne întâlneam în libertate. M-a întrebat ce mai fac, dacă sunt sănătos si cum mai gândesc. I-am spus că sunt sănătos si că gândesc asa cum stia si el. Ceea ce m-a surprins a fost că, desi a dat mâna cu mine, nu m-a îmbrătisat ca de obicei.

Tot în acest timp, Iosub Mihai s-a dus printre paturi si, spre surprinderea lui, pe un pat de jos l-a

descoperit pe Gioga Parizianu (eroul etuvei de la anchetele de la Suceava), înfăşurat într-un cearceaf ud. I se vedea numai capul umflat si vânăt. Când Iosub l-a întrebat ce face, Gioga, abia putând deschide gura, i-a spus: „Mihai, du-te de aici”.

Iosub a venit la mine si mi-a povestit tremurând cum Gioga, Străchinaru si alti camarazi, vreo doisprezece insi schiloditi, erau înveliti în cearceafuri ude, în aceeasi situatie cu Gioga. Iosub a continuat, spunându-mi: „Frate, ce se întâmplă aici? Ți-o repet, am presimtiri îngrozitoare”.

Munteanu, auzind discutia noastră, s-a sculat de la locul lui să se ducă printre paturi, să vadă dacă cunoaste pe cineva de la Cluj. A întâlnit pe câtiva, dar n-au stat de vorbă cu el. Întorcându-se la locul lui, ni s-a adresat apoi mie si lui Oprisan: „Ce-i în camera aceasta, domnule? Mă îngrozeste atmosfera de aici!”

Comsa, care lucrase în cadrul F.D.C., s-a dus si el printre paturi si a recunoscut mai multi elevi de la liceele din Câmpulung, Suceava si Rădăuti, cu care lucrase. Acestia l-au înconjurat cu căldură, recunoscându-l ca sef, si i-au pus tot felul de întrebări. Dar când i-a văzut pe Străchinaru si Lates, fostele lui ajutoare, înveliti în cearceafuri, parcă ceva l-a retinut să le răspundă si s-a întors imediat la grupul nostru de lângă geam.

În fata acestui spectacol si a atmosferei ce domnea, nu-ti puteai da seama ce se întâmplă. Intuiai mai degrabă că se pregătea apropierea unei năprasnice furtuni.

Noi, cei cinci nou veniti în cameră, fusesem asezati într-un loc unde am remarcat că nimeni nu ne privea. Eram însă convinsi că toti cei din cameră fuseseră informati cine eram.

Zăvorul se deschise apoi cu zgomot si doi detinuti de drept comun lăsară hârdăul cu mâncare la usă. După aceea, gardianul ceru să vină unul să ia turtoiul, un fel de turtă făcută din făină de porumb, muiată în apă si coaptă în cuptor. Cel care a luat turtoiul de pe coridor si l-a împărtit, pentru noi, cei cinci, a ales cele mai mici bucăti.

Spre surprinderea noastră, hârdăul cu mâncare, care de obicei rămânea în usa celulei, a fost introdus în cameră unde, lucru bizar, nu gardianul împărtea mâncarea, ci un detinut din cameră. Am observat că Prisăcaru asista la împărtirea mesei, adresându-se celor din cameră cu autoritate: „Veniti în ordinea pe care am stabilit-o eu!” Iar către noi: „Voi, ăstia cinci, o să primiti masa după ce vor mânca toti cei din cameră. Asteptati lângă usă!”

Ne-am sculat si ne-am dus lângă usă, asezându-ne în rând. Primul a fost Ion Munteanu care, cu corectitudinea lui obisnuită, observând că pentru unii polonicul rădea fundul hârdăului cu ce era mai gros, iar altora le ajungea doar apa chioară de deasupra, i-a atras atentia celui ce împărtea masa că nu o face corect. Prisăcaru, care observa scena, i-a răspuns: „Nu te intereseaza pe tine”. Munteanu, care era un tânăr cu mult bun simt, i-a replicat: „Te rog să te porti cuviincios si civilizat”, la care Prisăcaru i-a răspuns brutal: „Ai să vezi îndată cât de civilizat sunt eu!”

Nu aveam asternut, cimentul era gol, iar noi eram asezati pe bocceaua în care aveam lucrurile. Când mâncam, simteam parcă ceva nevăzut, făcând rotocoale prin cameră.

N-a trecut nici o jumătate de oră de când am terminat masa, că Prisăcaru, Cantemir si Virgil Bordeianu s-au apropiat de coltul nostru si cu un ton martial ne-au apostrofat: „Bă! Voi mai sunteti legionari?” Toti am răspuns în cor: „Da! Suntem legionari, ce să fim altceva, că doar pentru asta am fost condamnati!”

Munteanu s-a ridicat si le-a spus: „Dar dumneavoastră nu mai sunteti legionari? Pentru ce ati fost arestati si condamnati, nu ca legionari?” Cei trei au răspuns: „Noi nu mai suntem legionari, banditilor!” La care Munteanu i-a zis lui Prisăcaru: „Eu nu sunt detinut de drept comun, ci un detinut politic, legionar. Iar dacă dumneavoastră nu mai sunteti legionar, atunci iesiti la raport la director, să vă pună în libertate”.

„Banditule, sare Prisăcaru, pe noi o să ne pună regimul în libertate, iar tu o să mori aici, în închisoare!” Munteanu îi replică: „Aceasta nu o stii dumneata, dacă eu voi muri în închisoare”.

Soarta le-a fost asa: Prisăcaru a căzut victimă unei minciuni si a fost executat, desi avea o condamnare mică, iar Munteanu a iesit teafăr din închisoare.

De când intrasem în cameră si până când cei trei s-au apropiat de coltul nostru, Oprisan, cu firea lui meditativă si totdeauna retinut, nu a scos nici un cuvânt. Prisăcaru ni s-a mai adresat o dată, întrebându-ne dacă mai suntem legionari sau nu, desigur cu acelasi vocabular, ca de la stăpân la argat. După aceea a dat semnalul celor pregătiti de el pentru atac – erau în număr de vreo 30 – si le-a strigat[20]:

---

20 „Năvălirea celor răi este tulburătoare, cu sunet, vuiet si strigare, ca si când s-ar fi făcut vreo pornire a unor tineri nepedepsiti si a unor tâlhari, de la care se face frica sufletului, tulburarea si neorânduiala gândurilor, mâhnire, urâciune către

„Pe ei!"

Din clipa aceea si până spre ziuă mi-am pierdut cunostinta. Cei 30 ne-au lovit atât de crunt cu bocancii, cu ciomegele, cu pumnii, încât dimineata în coltul nostru erau numai bălti de sânge pe ciment. Niciodată până atunci nu-mi pierdusem cunostinta atât de mult timp, nici chiar în groaznicele torturi de la *moriscă* si *pat* din timpul anchetei. Nici atunci si nici acum nu stiu cât ne-au lovit cei 30 de bătăusi. Mi-amintesc doar că mi-a venit să urinez, dar nu am putut să mă ridic în picioare, ci m-am târât pe brânci până la tinetă, si atunci mi-am dat seama că nu mai puteam misca. Nu rămăsese parte din corp care să nu mă usture si să nu mă doară. M-am târât înapoi, la locul meu si, pentru că nu vedeam bine, fata fiindu-mi umflată, nu mi-am putut da seama ce se întâmplase cu ceilalti camarazi.

Îmi amintesc doar că se făcuse ziuă si că lumina soarelui pătrundea în cameră. Am deschis ochii si când am văzut în ce hal erau prietenii mei, m-am îngrozit. Nu mai arăta nici unul dintre ei a om. Doar capete umflate, fete negre si ochi ce abia se mai vedeau în orbite. Pe ciment, numai sânge; de asemenea si hainele noastre erau numai sânge. Ceea ce îmi provoca usturimi de-mi venea să urlu, era faptul că izmenele si cămasa, din cauza rănilor, se lipiseră de corp.

Am încercat să-mi adun gândurile, să fac un efort de vointă si să judec cele întâmplate, dar mi-a fost imposibil. Îmi amintesc numai că, atunci când s-a împărtit masa, nici unul dintre noi nu s-a putut ridica. Chiar dacă ne-am fi ridicat, nu am fi putut mânca. Prisăcaru, în cruzimea lui, a ordonat celui ce împărtea masa: „Astăzi banditii ăstia nu primesc nimic".

După ce toti ceilalti au luat masa, iar noi zăceam întinsi pe ciment ca niste cadavre, l-am auzit ca prin vis pe Prisăcaru dând din nou semnalul: „Pe ei!"

Şi iarăsi cei 30 s-au năpustit asupra noastră si eu am lesinat. M-am trezit când unul m-a lovit cu piciorul în coastă, zicându-mi: „Banditule, tine gamela!" Am întins mâinile să iau gamela, dar mâinile nu m-au ajutat si am scăpat-o, vărsând pe jos continutul. Din nou am simtit picioare în coaste si am auzit o voce care striga: „Banditul refuză masa!" Am răspuns că nu o refuz, dar nu pot tine gamela.

Nu-mi amintesc dacă în după-amiaza acelei zile bătaia s-a repetat. Înclin să cred că cei trei, văzând în ce hal ne aflam, s-au temut să nu moară vreunul dintre noi.

Cimentul fiind rece, parcă îmi făcea bine, potolindu-mi arsita ce o aveam pe corp. Nu era loc care să nu mă doară. Sângele închegat si lipit de cămasă si izmene plesnea la cea mai mică miscare, provocându-mi usturimi insuportabile. Şi atunci am înteles de ce camarazii mei nu se mai miscau.

Cei din „comitet" nu ne-au permis să punem nici măcar o batistă udă pe fată.

După câteva zile, am fost luati, sprijiniti de cei din preajmă si dusi pe un pat lângă perete, ca să fim cu fata către ceilalti. Atunci am aflat că în cameră se formase un comitet din Prisăcaru, Cantemir si Virgil Bordeianu si că ei acceptaseră de bună voie să nu mai fie legionari si să lupte împotriva acelora care mai sustineau că sunt încă si că vor fi până la moarte; că la Pitesti, Ţurcanu Eugen si nu „banditul" Bogdanovici conducea actiunea de demascare; că nu de reeducare avea nevoie regimul comunist, ci de distrugerea noastră.

În urma celor întâmplate, Munteanu, care nu mai avea ochelarii, sparti de bătăusi, cu fata umflată si neagră de vânătăi, a mai avut totusi tăria si curajul să-i spună lui Prisăcaru: „Cine ti-a dat dumitale puterea să faci ce ne-ai făcut?" La care Prisăcaru i-a răspuns: „Regimul comunist, care are încredere în noi, si ai să vezi tu ce putere am eu!" S-a dezbrăcat apoi de haină, a chemat patru gealati care să-l tină pe Munteanu de mâini si de picioare, ordonând să i se aducă si un servet ud. L-a dezbrăcat pe Munteanu, i-a pus servetul ud pe fese si a început să-l lovească cu o furie sălbatică. Munteanu s-a văitat de câteva ori, dar până la urmă n-a mai miscat. Prisăcaru le-a spus apoi celor ce-l tineau să-l arunce în colt, pe ciment.

Atâta barbarie si atâta ură nu se puteau explica. Cum se putea ca unui om care nu ti-a făcut nimic, care te-a întrebat civilizat, în loc să-i răspunzi la întrebare, să-l lovesti cu atâta cruzime, până vezi tâsnind sângele din el?

După aceea, Prisăcaru ni s-a adresat nouă: „Să vedeti voi, banditilor, ce putere am eu, pentru că din cauza voastră, a celor care mai sustineti că sunteti legionari, ne tine si pe noi regimul la închisoare; dar o să vă aducem noi, banditilor, în stare nu numai să spuneti că nu sunteti legionari, ci să blestemati chiar si ziua în care v-ati născut".

O clipă mi-a trecut prin minte că acum îmi va veni mie rândul. Şi de data aceasta am ghicit că cel care îmi va administra tortura va fi Virgil Bordeianu. Într-adevăr, acesta s-a sculat de pe pat, zicându-mi: „Vino, tizule, să vezi ce prieteni buni suntem noi amândoi si să vezi cum îti voi administra o îmbrătisare pe care nu o vei uita niciodată". La un semnal, patru matadori m-au întins pe locul unde fu

---

pustnici, trândăvie, întristare, pomenirea rudeniilor si frică de moarte; si de aici pofta celor rele, împutinarea de suflet către fapte bune si nestatornicia obiceiurilor" (Sfântul Athanasie cel Mare, *Viata Sfântului Antonie cel Mare*).

sese Munteanu, după care, adresându-se celor din cameră, Bordeianu spuse: „Uitati-vă la banditul acesta, avem acelasi nume, am fost prieteni buni afară si să vedeti voi cum se îmbrătisează prietenii”.

Când m-am uitat în cameră si i-am văzut pe toti adunati în fata paturilor, afară de cei bătuti, pentru prima dată mi-a trecut prin minte, fulgerător, un gând si mi-am zis: „Doamne, acestia nu sunt oameni, sunt curat diavoli” [21]. Numai un om posedat de puterea satanei putea să se arunce asupra ta, cel care până ieri îl considerai frate, prieten si camarad bun, fiind în stare să faci orice pentru binele lui. Parcă si azi îl văd pe Virgil cum îsi schimonosise fata semănând perfect cu a unui demon care te îngrozea.

Am observat pe fetele celor din cameră aceeasi groază. Virgil a mai strigat încă o dată, ca să fie bine auzit: „Toată lumea să fie atentă aici, să vedeti îmbrătisare de prieteni. Atunci o să vă creadă si regimul, când cel mai bun prieten al vostru si chiar un frate o să vă facă ceea ce fac eu cu prietenul meu”. Întorcând capul, abia am mai avut puterea să-i spun: „Ce ti-am făcut eu tie, Virgile?” La care el mi-a răspuns: „Stai să vezi ce mi-ai făcut”.

Nu mai puteam rationa, parcă trăiam un cosmar. Totul mi se părea ireal, iar puterile fizice mă părăsiseră. În acea clipă mi-a trecut prin minte ce bine ar fi să mor. Sunt momente în viată când îti doresti moartea din toată inima si moartea nu vine.

Mi s-a pus servetul ud de la brâu în jos. Doar primele lovituri le-am simtit. După aceea n-am mai stiut nici când am fost aruncat pe ciment, nici cât timp a trecut până m-am trezit din lesinul în care căzusem. Ceea ce am pătimit eu de la Virgil Bordeianu în acea zi, au pătimit si ceilalti camarazi ai mei de pe ciment. Când m-am trezit, am văzut că toti eram desfigurati; trupurile nu le mai simteam; cimentul rece pe care eram întinsi ne făcea bine.

*

Îmi amintesc că în sâmbăta care a urmat s-a produs si inevitabila cădere.

Am fost ridicati de pe beton si, sprijiniti, ne-au dus în fata comitetului care conducea torturile, sub comanda lui Prisăcaru.

L-au întins pe Oprisan, un adevărat cadavru, pe un pat. La ordinele lui Prisăcaru, unul din cameră i-a legat picioarele cu o funie.

Apoi am fost luati pe rând toti cei patru rămasi, Munteanu, Iosub, Comsa si cu mine. I s-a întins lui Munteanu un ciomag să-l lovească pe Oprisan la tălpi, deoarece corpul era tot o rană.

Munteanu a lovit, dar nu mai avea putere. Nu judec tăria loviturilor, ci faptul în sine, că a lovit. Cu voie sau fără voie, el a acceptat să lovească si începutul prăbusirii a fost inevitabil.

A fost pus apoi Iosub să lovească. A lovit si el de câteva ori tălpile lui Oprisan. După aceea a scăpat ciomagul din mână, spunând că el nu mai poate lovi. Atunci s-a repezit la el Cantemir, l-a lovit cu un centiron peste cap si cu pumnul în burtă. Iosub s-a prăbusit si a fost dus în lovituri de picior până în colt, sub geam.

Acum îmi venea rândul mie. Când mi s-a dat ciomagul în mâini (nici atunci nu mi-am dat seama, nici altă dată nu mi-am amintit ce am gândit si am judecat în acea clipă), l-am auzit pe Prisăcaru strigând: „Loveste-ti mentorul, banditule, că te-a învătat filosofie si este un mare sef legionar”.

La spusele lui Prisăcaru în legătură cu filosofia, mi-am dat seama că Oprisan, Iosub si cu mine ne găseam acolo datorită lui Lunguleac, care fusese adus special în celula 18 de la etajul doi, cu misiune. Lunguleac s-a apropiat si m-a izbit în fată cu atâta putere, că din câteva lovituri m-a doborât la pământ. Apoi, tot el mi-a pus ciomagul în mână, zicându-mi: „Loveste-ti profesorul, banditule[22], că de nu, te omor eu aici”.

Ştiu că am lovit, dar nu din cauza amenintării, ci a confuziei care mă învăluise, incapabil fiind de a mai rationa. Că am lovit tare sau nu, nu mai are nici o importantă, ci faptul că am lovit pe omul cel mai drag, de la care învătasem atâtea. Am lovit omul pentru care as fi fost altfel capabil să merg la moarte. De aici a început căderea.

I-a venit rândul si lui Comsa Ieronim. I s-a dat ciomagul si i s-a ordonat să-l lovească pe Oprisan la tălpi. Comsa, care lucrase sub sefia lui Oprisan, fiind seful Frătiilor de Cruce din Moldova, a refuzat.

Refuzul lui i-a zguduit pe toti cei din cameră. Cred că era primul caz de acest fel pe care-l văzu

---

21 „Şi se vor face oamenii mai răi decât dracii, fiindcă dracii n-au trup să curvească si să ucidă, ci numai gânditor îndeamnă pe oameni” (Sfântul Nil Athonitul) (n. ed.).

22 „Cutare întrece pe multi cu darurile sufletului? Pentru întelepciune si pentru puterea cuvintelor este văzut si râvnit? Altul este bogat si darnic luminat la dările si milostenia către săraci, si e mult lăudat de cei ce dobândesc facerile de bine? Acestea toate sunt bătăi si răni, care îi pătrund ‹zavistnicului› inima prin mijloc” (Sfântul Vasilie, *Despre zavistie*). În limbajul Sfintilor Părinti, ura împletită cu invidia se numeste *zavistie*. (n. ed.).

seră. Atunci i s-a ordonat lui Oprisan să-l lovească pe Comsa. Acesta a zis că nu este capabil nici să ridice bratele.

În urma acestui dublu refuz, Comsa a fost legat de picioare si au fost chemati unii dintre elevii de liceu, frati de cruce, să-l lovească. În urma gestului de mai înainte al lui Comsa, doi dintre elevi au refuzat ordinul; si ce au pătit cei doi bieti copii pentru actul lor de solidaritate, numai ei stiu. Iar Comsa, după ce a fost crunt bătut la tălpi, a fost aruncat în colt, pe ciment.

Nu stiam ce înseamnă să mă revolt împotriva mea însumi dar, văzând gestul lui Comsa si al lui Oprisan, si mai ales al celor doi elevi, am încercat acest sentiment pentru prima dată si m-am desconsiderat ca pe nimeni altul.

În clipa aceea n-am cerut ajutor si tărie de la Dumnezeu si am rămas singur, după cuvintele Mântuitorului: «Fără Mine, nu puteti face nimic». Atunci mi s-a întunecat mintea si satana s-a folosit de slăbiciunea mea si m-a împins spre cădere.

Asa cum n-am să uit niciodată ochii lui Bogdanovici, atunci când m-am întâlnit cu el pe scară, tot asa n-am să uit ochii lui Oprisan, pe când zăceam în colt, pe ciment.

Dacă n-ar fi fost atitudinea lui Comsa, a lui Oprisan si a celor doi elevi, as fi putut crede că toti studentii au fost niste criminali. Dar ei m-au trezit la cea mai crudă realitate.

Nu stiu ce a mai făcut Oprisan după ce m-am despărtit de el; stiu doar că a fost atât de torturat si chinuit la Pitesti si Gherla, că s-a îmbolnăvit de tuberculoză.

M-am mai întâlnit cu Oprisan la Gherla, când lucram la ateliere. Îl salutam, cu un deosebit respect, dar nu mă puteam uita în ochii lui. N-am avut niciodată tăria să mă duc să-i cer iertare. Singurul, dintre cei care m-au torturat pe mine si a avut remuscări, venind să-mi ceară iertare, a fost Costache Păvăloaia.

Se zice că prima greseală este cel mai greu de făcut, pentru că din momentul când ai făcut-o, lantul greselilor a fost declansat si căderea nu mai poate fi oprită.

În mintea mea se desfăsura un proces, al cărui continut era următorul: dacă Ieronim Comsa, Oprisan, precum si cei doi elevi, au avut curajul si tăria să refuze să lovească, iar eu m-am supus ordinului din slăbiciune si neputintă, însemna că eu aveam să ajung chiar mai rău decât Virgil Bordeianu. Şi în acele momente de descumpănire am jurat, în sinea mea, să încerc si iarăsi să încerc, cât timp voi mai putea, să nu mai lovesc si să cer numai ajutorul lui Dumnezeu, să mă întărească si să-mi dea putinta de a răbda.

După ce au fost desfigurati Comsa si cei doi elevi, Prisăcaru i s-a adresat lui Lunguleac, să ne arate el cum trebuie să lovească.

Îmi mai amintesc că parcă îmi părea si bine atunci când Lunguleac a început să mă lovească cu toată tăria la fund si la tălpi. L-am iertat atunci sincer pentru tot. El mă făcuse de fapt să-mi ispăsesc neputinta si slăbiciunea. În loc să lesin ca după celelalte maltratări, precum bătaia de la Virgil Bordeianu, loviturile lui Lunguleac mi-au dat tărie să înteleg că ceea ce se întâmpla era lupta satanei împotriva noastră, luptă dată prin cei care ne torturau.

În timp ce Lunguleac mă bătea, mă întrebam cine e nebun: eu, sau toti ceilalti? Cu acest gând, după ce loviturile au încetat, am avut tăria să mă duc pe picioarele mele si să mă arunc pe ciment, alături de Oprisan.

Au urmat apoi câteva zile de relativă acalmie, până când s-a deschis usa si a intrat în cameră cineva cu înfătisarea unui tânăr din picturile lui Leonardo da Vinci. Înalt cam de 1,85 metri, cu un fizic de atlet, care dintr-o singură lovitură te-ar fi putut culca la pământ.

S-a uitat prin cameră si s-a oprit în fata lui Oprisan, desigur la indicatiile lui Prisăcaru. L-a prins apoi de bărbie, îndreptându-i fata spre el, si a început să-l amenintе: „Tu, banditule, esti dintre ajutoarele lui Pătrascu? Eu am să te omor cu mâinile mele!”

Apoi a întrebat care-i Comsa. Acesta nu mai avea putere să se ridice. L-a lovit cu picioarele, apoi l-a întors cu fata în sus, s-a aplecat asupra lui, l-a apucat de haină si l-a ridicat zicându-i: „Tu esti Comsa? Tu ai otrăvit cu Miscarea Legionară atâtia elevi de liceu din Moldova? Cu tine am o răfuială aparte!”

A întrebat apoi cine este Munteanu. La răspunsul acestuia, s-a aplecat, l-a luat de guler, l-a ridicat si l-a izbit de perete cu atâta putere încât nu mai credeam că se va mai ridica de jos. „Tu esti mă, ăla agresiv? Lasă că te potolesc eu, de n-o să mai deschizi gura”. Adresându-se apoi lui Virgil Bordeianu, l-a întrebat care este „tizul” lui. „Măi, tu esti ăla misticul? m-a zguduit el. O să te scape din mâinile mele …” si a pronuntat o expresie scârboasă la adresa Preasfintei Fecioare Maria. M-a lovit cu pumnul în cap atât de tare, încât mi s-a părut că-mi intră capul în cosul pieptului; m-am rostogolit pe ciment. Pe Iosub l-a scăpat din vedere.

După felul cum cei din cameră amutiseră, iar cei din comitet se linguseau ca niste cătelusi pe lângă el, am fost convins că acesta era vestitul Țurcanu. De altfel, nu am întârziat să aflu din gura lui Prisăcaru, care i-a pronuntat numele cu supunere. S-a dus apoi printre paturi, desigur ca să-i vadă pe cei înveliti în cearceafuri. Nu stiu ce le-a făcut, dar a doua zi li s-au luat cearceafurile si după câteva zile au fost dusi în fata comitetului de tortură si judecati, cerându-li-se să spună tot, să declare ce nu declaraseră la anchetă, în legătură cu cei din libertate si din închisoare. Şi astfel, primul obiectiv din planul comunistilor în ceea ce priveste ancheta celor nedeclarate începuse să prindă contur.

Când Țurcanu a ajuns la usă, mi-am dat seama cât era de atlet si cât eram noi de neputinciosi si slăbiti. Singur ar fi putut doborî o sută dintre noi. Şi el, însă, si toti cei din comitet, aveau un regim alimentar special. La acea întâlnire cu Țurcanu n-am putut să-i văd fata decât un moment: era aceea a unui om cuprins de o furie care nu avea margini.

L-am mai întâlnit după aceea de mai multe ori, chiar între patru ochi, si am putut să-l studiez mai bine, atât fizic cât si sufleteste.

Era un bărbat frumos, iesit din comun, cu capul mare, cu trăsături fine, fruntea lată, buze senzuale, părul castaniu spre blond, ondulat si nasul de tip clasic, grecesc. Ochii, mari, exagerat de mari, albastri, foarte expresivi. Când se încrunta, te înspăimânta. Bărbia, specifică tipului voluntar. Râdea rareori si râsul lui era plăcut, atrăgător. Corpul, bine proportionat, părea al unui atlet de performantă. Când îti dădea un pumn sau o palmă, te dobora la pământ. Când se enerva era atât de crud, că distrugea totul în calea lui ca un ucigas feroce.

Mai era apoi si de o inteligentă iesită din comun si cu o memorie formidabilă. Îsi aducea aminte de tot ceea ce declarase fiecare student la Bucuresti si la Gherla.

Era atât de satanizat că nu mai stiai ce să crezi despre el. L-am asemuit unui înger căzut. Vointa de putere cu orice chip îl adusese la nebunie. Devenise o brută degradată si satanizată. Pe unde trecea el, prin camerele de tortură, pe coridor, la camera 4 spital, unde se scriau declaratiile obtinute prin chinuri, Țurcanu răspândea în jurul lui o groază si o frică încât tot ce era viu înmărmurea[23].

De multe ori când îl vedeam, îmi aduceam aminte că era căsătorit cu o fată frumoasă si că avea o fetită.

Inteligenta lui era orbită de betia puterii, de dorinta de a se ridica deasupra altora, indiferent prin ce mijloace. Şi din cauza acestei orbiri, sau poate pentru că nu cunostea comunismul în esenta lui, Țurcanu devenise un instrument orb de care se foloseau comunistii.

Iar răsplata au fost niste rafale de armă care i-au ciuruit atleticul corp. Sângele celor pe care i-a ucis a cerut judecată de care să nu poată scăpa. Şi omul ticălos a căzut victimă propriei ticălosii.

După executarea lui, sotia a primit un act de deces provenit de la Oradea.

S-a zvonit la Aiud si mai târziu în libertate, că înainte de a fi fost ciuruit de gloante, Țurcanu ar fi strigat: „M-au înselat bolsevicii si eu i-am crezut, si de tot ceea ce s-a întâmplat la Pitesti si Gherla numai eu sunt vinovat". Cât or fi de adevărate aceste declaratii, numai cei ce au asistat la executia lui ar putea-o spune.

Înainte ca Țurcanu să plece atunci din camera 2 parter, i-a cerut lui Prisăcaru si celor din echipa lui să vină la camera 4 spital, unde au stat vreo două ore.

Când cei trei din comitetul de tortură s-au întors în cameră, erau toti schimbati la fată. O furie demonică le stăpânea fiinta. Ca stăpâniti de delirul nebuniei, abia intrati în cameră, au si pus mâna pe ciomege, strigând la ceilalti să iasă dintre paturi si să se grupeze lângă usă, asezati pe două rânduri. Celor întinsi pe paturi le-au spus să stea pe loc, iar celorlalti, dându-le câte un ciomag, le-au ordonat să se lovească unul pe altul până ce nu vor mai putea. Aceasta desigur, în urma ordinului primit de la Țurcanu.

Eram atent să văd dacă mai era cineva care nu voia să lovească. Şi, spre surprinderea mea, afară de cei doi elevi, care nu-l bătuseră pe Comsa, mai erau vreo cinci, sase tineri, dintre care cunosteam si eu pe unul, care nu au acceptat să lovească. Prisăcaru le-a spus acestor tineri refractari să treacă lângă usă, unde au fost atât de crunt bătuti, că nu se mai puteau misca.

Ceilalti s-au bătut între ei până la sânge. Prisăcaru, după ce a considerat că era îndeajuns, a ordonat oprirea bătăii.

---

23 «Sufletul lui ca cărbunii, iar inima lui sare precum fierul. Cine va descoperi fata îmbrăcării lui, si la încheietura zalei lui cine ar intra? Portile gurii înaintea fetei lui cine va deschide? Împrejurul dintilor lui este frică, măruntaiele lui – paveze de aramă. Din gura lui ies făclii arzând, si scapără ca niste vetre de foc. Din nările lui iese fum de cuptor arzând cu foc de cărbuni. Sufletul lui arde cărbuni, si pară de foc iese din gura lui. Înaintea lui aleargă pierzarea» (Iov 41, 5-22) (n. ed.).

Spectacolul acesta ne-a cutremurat pe cei de pe ciment într-atât, că nu mai stiam ce să credem. Cei 30 care se năpustiseră asupra noastră erau pusi acum să se omoare între ei[24]. Doamne Sfinte, ce grozăvie!

Eram sigur că venea si rândul nostru. Într-adevăr, a fost scos dintre paturi Gioga Parizianul, sustinut de doi insi si adus în fata comitetului de tortură. A fost chemat Iosub Mihai să-l bată pe Gioga, dar acesta a răspuns că nu mai avea putere să bată. Atunci i s-a ordonat lui Gioga să-l bată pe Iosub; a refuzat însă si el să o facă, zicând că nu se mai putea tine pe picioare. Prisăcaru si-a luat atunci el însusi această sarcină. S-a dezbrăcat de haină, a luat un ciomag si a început să-i bată la fund si la tălpi când pe unul, când pe altul, până i-a lăsat nemiscati. În acest timp, l-am auzit pe Virgil Bordeianu care-i cerea lui Prisăcaru să nu-i mai lovească pentru că le tâsnea sânge din fese. Fiara satanizată, dezlăntuită, a continuat însă, până ce acestia n-au mai reactionat. După aceea Iosub a fost târât de picioare până în colt lângă noi, iar Gioga în patul lui.

Mă întrebam, de unde mai aveau acesti tineri puterea să reziste la atâtea torturi? Gioga a fost cel mai rezistent camarad pe care l-am întâlnit în închisoare.

A venit si rândul meu. Am fost chemat si în acelasi timp a fost adus si Ticută Străchinaru, pe care-l cunosteam din libertate. Când l-am văzut m-am îngrozit: nu-l mai recunosteam. Băiat înalt si frumos, de o finete si gingăsie feciorelnică, era acum într-un hal de nedescris. Mi-am zis: „Câtă bătaie o fi luat acest tânăr, de nu mai seamănă cu cel de ieri?” Străchinaru nu mai putea să vorbească.

Prisăcaru i-a ordonat să-l bată pe „banditul mistic”. Străchinaru a dat din cap în semn de refuz. Atunci mi s-a ordonat mie să-l lovesc pe Străchinaru si am refuzat si eu. Prisăcaru a ordonat după aceea lui Virgil Bordeianu să mă ia în primire, iar lui Cantemir să-l lovească pe Străchinaru. Era a doua oară că Virgil Bordeianu mă lovea crunt la tălpi si la fese, crăpându-mi pielea si umplând patul de sânge.

Prisăcaru, văzând atunci cum curgea sângele, a oprit bătaia[25]. Tălpile mi se umflaseră într-un hal fără de hal si aveam impresia, atunci când mă loveau, că-mi băteau cuie în ceafă. Nu stiu ce fortă m-a întărit că n-am lesinat ca de obicei. Am fost târât apoi de picioare până la coltul nostru, pe ciment. Oprisan, Munteanu si Comsa fiind atât de zdrobiti, n-au mai fost bătuti. Cei înveliti în cearceafuri, adusi ca să se bată între ei si refuzând să o facă, au fost zdrobiti de cei din cameră.

Nu este adevărat că toti cei trecuti prin demascările din Pitesti si Gherla au bătut. Mărturisesc cu mâna pe inimă că am văzut cu ochii mei cum Gioga, Comsa si cei doi tineri, la care s-au adăugat si cei cinci elevi si Străchinaru, precum si cei înveliti în cearceafuri, au refuzat să bată!

Dar să fie limpede pentru toată lumea că n-au fost doi care să se comporte la fel. Fiecare s-a comportat si a actionat în functie de „genele” lui sufletesti, de zestrea lui morală si în primul rând de credinta lui în Dumnezeu, de dragostea fată de El si de semenul lui.

Toti acei care afirmă contrariul n-au înteles nimic din ce au trăit acolo.

Sunt români, pretinsi mari filosofi, care au scris si mai scriu încă despre Pitesti si Gherla bazându-se doar pe fapte imaginate sau povestite de către cei interesati să ascundă adevărul. Una este a fi trăit si suportat drama în realitatea si complexitatea ei, si alta este a fabula din fabulatiile altora.

Singurii care au autoritatea, calitatea, dreptul si datoria de a vorbi despre cei morti în această dramă cumplită, sunt numai aceia care au trecut pe la Pitesti si Gherla, cei care au fost torturati ani de zile, fiind în centrul acestei drame, si nu cei care au trecut marginal pe acolo, spunând totul la prima palmă primită. Apoi, cei care au trecut prin Pitesti si Gherla, înainte de a scrie despre această dramă, să se gândească la ceea ce au văzut si făcut ei, să aducă martori încă în viată care să spună că lucrurile au stat asa si nu altcumva, iar când vor să vorbească despre altul, să facă declaratii care pot fi controlate.

Şi ar mai fi încă ceva: cel care scrie, să o facă cu frică de Dumnezeu, pentru că El este singurul Care va sti dacă scriitorul spune adevărul sau nu. Cei care au fost ucisi, care s-au sinucis, preferând moartea în loc să se lepede de credinta lor, care au înnebunit, le-au pătimit pe toate numai ei stiu cum, pentru că si-au mărturisit deschis si fără echivoc credinta lor în Dumnezeu si în Legiune.

Cine m-ar putea convinge de contrariu, atunci când eu singur am văzut cu ochii mei si am auzit cu urechile mele toate acestea, nu numai la camera 2 parter, ci si când am intrat pentru a doua oară în

---

24 «Şi precum n-au încercat să aibă pe Dumnezeu în cunostintă, asa si Dumnezeu i-a lăsat la mintea lor fără judecată, să facă cele ce nu se cuvine, plini fiind de toată nedreptatea, […], de viclenie, […], de răutate; plini de pizmă, de ucidere, de ceartă, de înselăciune, de purtări rele, bârfitori, grăitori de rău, urâtori de Dumnezeu, ocărâtori, semeti, trufasi, lăudărosi, […], neîntelepti, călcători de cuvânt, fără dragoste, fără milă; acestia, desi au cunoscut dreapta orânduire a lui Dumnezeu, că cei ce fac unele ca acestea sunt vrednici de moarte, nu numai că fac ei acestea, ci le si încuviintează celor care le fac» (Romani 1, 28-32) (n. ed.).

25 „Acesta este hotarul urâciunii: a vedea pe cel zavistuit din fericit – ticălos, a se face cel râvnit – vrednic de milă” (Sfântul Vasilie cel Mare, *Despre zavistie*) (n. ed.).

demascări, la camera 3 subsol?!

*

Cei din comitetul de tortură, când erau chemati de Țurcanu, se întorceau cu fetele schimonosite de spaimă. Chemarea nu avea alt scop decât să bage groaza în ei, pentru ca, la rândul lor să o transmită celor din cameră.

Nu stiu cât timp a mai trecut până ce ni s-a permis să ne punem comprese cu apă rece pe răni. Stau si astăzi si mă cutremur, ce fortă nevăzută a dat atâta putere acestor tineri, să poată rezista! Şi încă un fapt de necrezut: acolo, în acel mediu neigienic, nu am văzut timp de trei luni nici o rană infectată.

În săptămânile care au urmat au mai încetat bătăile, deoarece Țurcanu pregătea loturi de tineri pentru a face demascarea la Canal, Gherla, Târgsor, Târgu Ocna si Ocnele Mari. Înainte de a pleca din Pitesti, toti acestia trebuiau să fie initiati în metodele de tortură pentru demascări.

Cei demascati trebuiau să declare tot ce stiau despre ei si despre altii; să-i declare pe toti aceia din afara sau din interiorul închisorii care erau împotriva comunismului, precum si toti acei ce ar fi putut interesa cât de cât regimul comunist.

De aceea, în următoarele săptămâni am asistat la declaratii de acest fel, în fata comitetului de tortură si a celor din cameră. Aceste demascări trebuiau de altfel să-i determine pe ceilalti să spună tot, văzând că nimic stiut sau nestiut nu se poate tăinui.

Vreau să mai spun că una dintre cele mai mari lipsuri pe care le-au avut tinerii legionari cât si cei nelegionari, ba chiar si oamenii în vârstă, a fost că, în închisoare si chiar în libertate, n-au cunoscut metodele satanei pentru a se mentine la putere: teroarea, frica, minciuna, diversiunea, neîncrederea si armata de informatori. Folosirea informatorilor, vânduti si ticălosi, este una din cele mai teribile arme pentru mentinerea la putere a comunismului.

„Greseala” noastră, a tinerilor legionari, cu urmări cumplite, a fost aceea că ne-am comportat în închisoare la fel ca în libertate, având deplină încredere în camaradul nostru, deschizându-ne inima fată de el si spunându-i tot ce am făcut si n-am declarat la anchetă. Şi, mai mult decât atât, i-am divulgat pe cei pe care-i cunosteam ostili regimului si rămasi în libertate. Numai asa au putut fi implicate în acest angrenaj o sumedenie de persoane. Iar noi am pus pe tavă comunistilor ceea ce ei poate nu ar fi putut afla nici în ani de zile.

De la faza de tortură colectivă s-a trecut la cea individuală, strict legată de ceea ce ai declarat sau nu. Înainte de a declara în scris la camera 4 spital, în fata lui Țurcanu si a unora din ajutoarele lui, trebuia să declari înaintea comitetului de tortură si a celor prezenti în cameră. Am asistat la astfel de declaratii publice timp de o lună si jumătate, de la orele sapte dimineata până la zece seara. Procedeul avea un scop bine definit în planul comunistilor, acela de a te discredita în fata camarazilor tăi, spulberând din mintea si sufletul multora mitul de erou si martir legionar. Ce putea fi mai grav decât să îti pierzi încrederea în camarazii tăi?

Şi iată cum, prin această metodă satanică, lantul solid care ne lega si ne tinea uniti se desfăcea verigă cu verigă si, odată rupt, distrugerea unitătii si încrederii reciproce a fost realizată.

Desi tineretea favoriza memoria, totusi nu-ti puteai aminti sigur ce ai spus sau ce n-ai spus unora si altora.

Mi-a venit în minte cazul lui Caziuc, fostul sef al Facultătii de Agronomie din Iasi, care era cu mine în camera 2 parter. Într-o bună zi, intră în cameră Țurcanu, împreună cu un coleg al lui Caziuc. Țurcanu îl întrebă pe Caziuc dacă mai avea ceva de declarat, la care acesta îi răspunse că nu.

Cum memoria nu-l mai ajuta, când a fost pus fată în fată cu colegul său, a uitat că îi spusese acestuia, într-o împrejurare oarecare, că el avea îngropat în grajdul tatălui său un butoi cu cărti, reviste, ziare si alte materiale de doctrină legionară. La insistenta lui Țurcanu, Caziuc a răspuns din nou negativ. Atunci Țurcanu a ordonat fostului coleg al lui Caziuc să spună ce stia de la acesta. Toti cei din cameră erau îngroziti de ce se va întâmpla. Fostul coleg, adresându-se lui Caziuc, i-a amintit că în atare împrejurare si în locul cutare, i-a spus că a ascuns în grajd materialul mai sus amintit. Declaratia aceasta a căzut pe capul lui Caziuc ca un trăznet si nu a mai putut nega evidenta.

Caziuc, până a nu fi dus în camera 2 parter, fusese torturat groaznic într-o celulă a mortii de pe capul T-ului.

Toti cei din cameră, înspăimântati, asteptau deznodământul, care nu a întârziat să vină. Şi Țurcanu le-a spus celor de fată următoarele: „Banditilor! Până o să muriti, tot o să mai aveti ceva de declarat. De aceea regimul si noi nu avem încredere în voi, oricât ati spune voi că nu aveti nimic de declarat. Pe banditi ca voi, legionari încarnati, nu trebuie să-i crezi niciodată, căci numai morti nu veti mai avea nimic de spus. Acest mare bandit si legionar, pe care-l aveti în fata voastră, ori de câte ori l-am întrebat, mi-a răspuns că a declarat totul, că nu mai avea nimic de ascuns. Uitati-vă acum la el!”

În adevăr, Caziuc avea imprimată pe chip spaima celui condamnat la moarte si această expresie nu i-a dispărut timp de trei ani de zile. Ba, mă urmăreste si pe mine azi, de parcă ar fi a mea, nu a lui.

Caziuc intrase printre primii în demascări si fusese mult torturat de Prisăcaru si Cantemir. Acum, asteptam cu totii, înmărmuriti, să vedem ce va face Țurcanu. Acesta a cerut de la Prisăcaru un ciomag si să ude un servet. S-a dezbrăcat până la cămasă si si-a suflecat mânecile, cerând o funie. Dezbrăcat cum era, mi-am dat seama cât era de voinic si atlet.

I-a legat picioarele lui Caziuc, ordonând celor din comitet să se urce pe el si să-l tină de mâini si de cap. A început să-l lovească la tălpi până ce acestea s-au detasat de bocanci. În fine, i-a dat jos pantalonii, i-a pus servetul pe fese si a început să-l bată cu aceeasi sălbăticie cu care îl mai bătuse o dată si Zaharia, în camera 3 subsol.

Cu toate că-i curgea sângele siroaie din fese, n-am auzit nici măcar un geamăt de la Caziuc. După ce l-a torturat, i-a dezlegat picioarele. Caziuc arăta ca mort; îsi pierduse cunostinta. Şi atunci Țurcanu l-a prins de gulerul cămăsii si l-a strâns de gât strigând ca un nebun: „Banditule, acum te omor!” Dar cum să-l mai omoare, când acesta era deja pe jumătate mort. A continuat să-l strângă de gât, sub privirile noastre îngrozite, lovindu-i fata cu pumnul, până a desfigurat-o. Toti credeam c-a murit Caziuc. Țurcanu l-a luat de picior, târându-l după el, si l-a aruncat pe ciment în coltul nostru.

L-am văzut atunci pe Țurcanu dezlăntuit si turbat ca cea mai crudă fiară si mi-am zis în sinea mea că numai o fiintă în care sălăsluieste duhul satanei putea face asa ceva[26]. M-a cuprins o milă atât de puternică de Caziuc, încât îmi venea să mă duc să-i sărut picioarele si rănile.

Când, mai târziu, am plecat din acea cameră, rănile lui Caziuc nu se vindecaseră încă; poate că tineretea l-a scăpat atunci de la moarte, nu stiu. I se mai puneau comprese cu apă rece pe răni, iar cu ochii abia mai vedea.

Demonstratia făcută de Țurcanu în fata a 45 de tineri din camera 2 parter băgase însă groaza în toti. După aceea, înainte de a pleca, ne-a mai amenintat o dată cu moartea, dacă ne va mai prinde că nu am declarat totul.

În luna iunie 1950, Caziuc a recunoscut că a ascuns acel material, dând o declaratie, la care s-a mai adăugat si declaratia colegului său care-l denuntase, precum si a unui elev, pus de Țurcanu. A fost eliberat în 1954, după ce făcuse 6 ani de închisoare. În 1956 a fost arestat iar, pe baza celor trei declaratii si a acuzatiei că a primit ordin de la Nicolae Pătrascu, în timpul cât era în închisoare, să înceapă organizarea legionarilor rămasi în libertate. De asemenea, a mai fost acuzat că stia de asa-zisul ordin al lui Vică Negulescu primit, chipurile, de la Horia Sima, ca tinerii legionari să facă demascările de la Pitesti. În urma celor relatate mai sus, Caziuc a fost inclus în procesul lui Vică Negulescu si condamnat la muncă silnică pe viată. A murit într-o celulă, la secret, în închisoarea din Aiud.

După plecarea lui Țurcanu, s-a asternut în cameră o tăcere de mormânt. Citeai pe fata tuturor groaza mortii.

În ceea ce mă privea, gândindu-mă la ce va trebui să declar, constiinta mi s-a răvăsit, cuprinsă de o stare atât de apăsătoare, încât îmi ziceam că as fi fost mult mai fericit dacă as fi murit atunci.

Când m-am uitat la Caziuc, am văzut că semăna cu un cadavru cianozat. Pe fetele tuturor se citea groaza că asa ceva ne astepta si pe noi. Nici una din bătăile pe care le-am văzut în acea cameră n-au atins cruzimea, sălbăticia si violenta cu care a fost torturat Caziuc.

În fata cazului lui Caziuc sau a altora asemănătoare am ajuns la convingerea, pe care mi-o mentin si acum, că toate declaratiile, tot ce s-a spus în legătură cu activitatea, relatiile din afară si din închisoare, precum si toate cele spuse în legătură cu persoana proprie si a altuia, s-a spus numai de frica mortii. Dacă moartea ar fi venit imediat, ar fi fost mult mai usor, dar tortura continua *sine die,* teribilă. Iar când nu mai aveai pe nimeni să te mângâie si să-l stii alături de tine, trecerea timpului devenea insuportabilă.

M-am convins că tortura continuă si fără sperantă de a lua sfârsit cândva, îl punea pe cel torturat în pozitia de a declara tot ce stia si ce nu stia. Ba, de multe ori, am văzut că cei de la muncă silnică au spus lucruri cu atât mai neadevărate cu cât voiau să scape mai repede de torturile ce-i asteptau.

Indiferent însă ce atitudine s-ar fi adoptat, nu se scăpa asa usor, conform principiului demascărilor: „Pe bandit nu trebuie să-l crezi niciodată; în bandit să nu ai încredere, pentru că el nu este niciodată sincer. Banditul încearcă întotdeauna să ascundă ce stie, să inducă în eroare, si de aceea banditul trebuie demascat până ce moare”.

Toate acestea le-am auzit din gura lui Țurcanu, transmitându-le astfel sefilor de comitete în cei

---

26 „Zice un oarecare pustnic Grigorie: S-au apropiat zilele lupilor, ale tigrilor si ale celor mai cumplite fiare sălbatice, care se vor sili în tot chipul a sfâsia turma lui Hristos” (Monahul Zosima Prodromitul, *Sfârsitul omului*) (n. ed.).

trei ani de demascări.

Cât am stat în camera 2 parter, îmi făcusem si eu un plan: ce să spun, cât, si despre cine. Mă deruta faptul că nu stiam exact ce le spusesem celor cu care stătusem în celulă si mai ales lui Iosub, care aflase atâtea lucruri în legătură cu activitatea mea din libertate.

Ce m-a surprins însă în aceste declaratii publice, era cantitatea de informatii pe care le avea acest tineret în legătură cu cei din libertate. Declaratia publică trebuia să cuprindă două lucruri: în primul rând, că nu mai erai legionar si că nu mai voiai să auzi sau să stii ceva de Legiune. Declaratia trebuia completată cu înfierarea Legiunii si denigrarea sefilor Legiunii si a camarazilor tăi. În al doilea rând era lepădarea de credinta în Dumnezeu, de conceptia crestină de viată, de morala crestină, trebuind să hulesti si Biserica[27].

Spre sfârsitul sederii noastre, a celor cinci, în camera 2 parter, s-a întâmplat un fapt deosebit cu Iosub Mihai. (Am aflat mai târziu că cei cu condamnări între 2 si 6 ani erau pregătiti să fie dusi la Canal, unde trebuia să se continue demascările, iar unii dintre ei să fie recrutati ca informatori si turnători. Regimul vroia să stie tot ce se petrecea în acest lagăr al mortii care a fost Canalul Dunăre-Marea Neagră.)

Pe noi, cei cinci, care aveam peste 10 ani de condamnare, nu ne-au obligat să facem imediat declaratii în această cameră, deoarece Ţurcanu stia sigur că din toti cei de la muncă silnică nu va scăpa nici unul care să nu declare tot ce stia si ce vroia el.

Singurul dintre noi care a început să-si facă declaratia era Iosub Mihai. Eu eram foarte atent să văd ce va declara în legătură cu mine. Însă el n-a mai ajuns să declare ce stia despre activitatea mea din libertate, precum si ce am discutat cu el cât am stat împreună, pentru că a intervenit o nouă situatie. Cei din comitet voiau să stie, înainte de a pleca Lunguleac la Canal, cu cine a avut Iosub relatii, cine a stiut că era urmărit de politie ca legionar si la cine a stat cât timp a fost fugar. Iosub a făcut greseala să creadă că Lunguleac nu era atât de alterat, încât să spună niste lucruri care, pentru Iosub, erau fără importantă. În momentul când Prisăcaru l-a întrebat pe Iosub cu ce persoane a avut legături în afară de familie, cât a stat fugar la părintii lui până ce a fost arestat, acesta a spus că el n-a avut nici o legătură. Prisăcaru l-a chemat atunci pe Lunguleac dintre paturi si Lunguleac l-a denuntat:

– Măi banditule, nu am fost eu cu tine la popa din satul tău si când te-a întrebat de ce nu esti la examene, căci era sesiune, tu i-ai spus că se arestează legionari si de aceea ai fugit de la Iasi si ai venit acasă să nu fii si tu arestat?…

Iosub a negat că ar fi fost la preot împreună. Ca si în cazul lui Caziuc, Prisăcaru l-a mai întrebat o dată dacă cele spuse de el erau adevărate. Iosub a negat, din nou.

În acel moment, Prisăcaru a fost cuprins de furie ca un câine turbat. A luat un ciomag si a început să-l lovească pe Iosub pe unde apuca. Au sărit toti cei din comitet pe el si l-au lovit, până ce Iosub a lesinat si nu mai misca. L-au luat apoi si l-au aruncat cu capul de ciment, iar Prisăcaru l-a lovit cu bocancii în burtă, de parcă era o minge de fotbal. Le-a spus celor din cameră că nu avea voie nimeni să se apropie de el. Văzând că nu-si revine din lesin, l-au udat cu apă pe cap si l-au lăsat toată noaptea cu capul pe ciment.

A doua zi dimineată, Iosub abia misca. Crezusem că a murit. Cei din comitet, văzând că încă miscă, l-au luat si l-au pus pe o pătură în coltul nostru.

Timp de trei luni, cât am fost torturat în celula 2 parter, nu ne-am spălat si nu ne-am schimbat rufele. Răspândeam în jurul nostru un miros de nu te puteai apropia de noi.

A doua sau a treia zi, s-a deschis usa si a intrat Ţurcanu furios. S-a îndreptat spre noi si ne-a ordonat ca aceia citati să-si ia bagajul si să-l urmeze, adică: Munteanu, Comsa, Bordeianu Dumitru si Iosub. Cum Iosub nu se putea misca, i-a chemat pe doi din cameră să-l ia de subsuori si să meargă toti după el. Când am iesit din această cameră nu era nimeni pe coridoare, de la parter până la etajul trei. Ţurcanu, cu smocul de chei în mână, mergea înaintea noastră. La etajul doi, nu ne-am dus în celula din care plecasem, ci la numărul 16, o celulă goală.

Celula nr. 16

27 Lepădarea de Miscarea Legionară nu implica abjurarea crezului politic, ci lepădarea de Biserică si de neam, Miscarea Legionară nefiind organizatie politică („Noi nu facem si n'am făcut politică, o singură zi în viata noastră. Noi avem o religie, noi suntem robii unei credinte. În focul ei ne consumăm si în întregime stăpâniti de ea, o slujim până la ultima putere. Pentru noi nu există înfrângere si dezarmare, căci forta ale cărei unelte vrem noi să fim e etern invincibilă". Ionel Mota – *La icoană*). Hulirea Bisericii pecetluia lepădarea deja săvârsită (n. ed.).

După ce am intrat, Țurcanu ne-a chemat pe coridor unul câte unul, în afară de Iosub. Pe mine m-a luat deoparte, m-a prins cu mâna de gulerul hainei, m-a ridicat si m-a izbit de perete cu atâta putere, că am avut senzatia că mi s-au desfăcut toate ciolanele din încheieturi.

După ce mi-a spus: „Măi banditule si misticule, o să mergi din celula asta într-o altă cameră, iar acolo, dacă vei scoate o vorbulită în legătură cu locurile pe unde ai fost, ce ti s-a întâmplat si ce ai văzut, nu vei scăpa din mâinile mele decât mort. În camera unde vei merge, îi tragi pe toti de limbă, afli de la ei tot ceea ce n-au declarat la anchetă, totul în legătură cu activitatea lor din libertate si din închisoare. Ai înteles ce ti-am spus si ce trebuie să faci?"

I-am răspuns: „Da, domnule Țurcanu", la care mi-a răspuns: „Mars în aia a mă-tii si intră în celulă!"

A doua sau a treia zi, Iosub avea dureri mari de cap si de ficat. L-am rugat pe Munteanu, care era medic, să-l consulte. Îi era frică să nu fie acuzat că a constatat cauza mortii lui Iosub, în urma torturilor la care a fost supus de Prisăcaru. La insistentele lui Iosub, care abia mai putea vorbi, Munteanu a acceptat. Când i-a pipăit ficatul, am observat pe fata lui Munteanu o mimică deosebită. Nu s-a pronuntat însă cu privire la durerile de cap, crezând că e ceva trecător.

Au mai trecut vreo două zile dar Iosub nu-si mai revenea. Avea mari dureri. Munteanu, observând pozitia lui în pat, în formă de cocos de puscă, specifică meningitei, a fost cuprins de spaimă si diagnostică că era pierdut. La auzul sentintei, m-am apropiat de Iosub, la care tineam mult, si am început să-l mângâi pe fată. Presimtind că nu va mai scăpa, mi-a soptit încet că nu-i părea rău de ce a făcut în viată si că, din ce a spus în fata comitetului, în timpul bătăii, nimic nu a fost adevărat.

Starea lui se înrăutătea pe zi ce trecea. Din cauza bolii si a slăbiciunii nu mai putea vorbi si nici nu se mai putea ridica din pat. Am chemat gardianul, cerându-i să fie dus la medic, dar acesta a refuzat, spunând că avea ordin să nu ducă pe nimeni la medic.

A doua zi dimineata, l-au adus si pe Gioga în celulă. Cu venirea lui s-a mai destins atmosfera. Eram acum împreună trei colegi de an. Iosub s-a bucurat putin când l-a văzut pe Gioga si i-a spus că nu va mai scăpa, căci l-a ucis Prisăcaru.

Cum starea sănătătii lui se agrava, am insistat pe lângă nea Florică, gardianul care mai avea ceva uman în el, să-l ducă la cabinetul medical. Asa că a fost dus la vizită si s-a raportat cazul. Cum nici un detinut nu era dus la cabinetul medical fără aprobarea lui Țurcanu, e sigur că acesta a fost si el prevenit. Directorul închisorii, gardienii si chiar ofiterul politic Marina, nu făceau nimic fără aprobarea lui Țurcanu. El avea puteri depline de la Nicolski. Toti tremurau de frica lui.

Cu aprobarea lui Țurcanu, Iosub, sprijinit de gardianul nea Florică si de Gioga, care m-a rugat să-l las să-l conducă el, a fost dus la cabinetul medical. Sanitarul nici nu s-a uitat la el, pesemne asa era ordinul, si l-a dus într-o celulă de alături. Când s-a întors, Gioga mi-a transmis ultimele cuvinte ale lui Iosub, care îi spusese că va muri.

După câteva zile, a venit nea Florică si a cerut bagajul lui Iosub, insistând să punem în acest bagaj tot ce avea de la penitenciar. Odată bagajul făcut, l-am întins lui nea Florică, iar acesta mi-a spus încet, să nu audă cei din celulă: „A murit băiatul. Să nu spui nimănui că ti-am spus eu. Ştiu că ai fost cel mai bun prieten al lui. Înainte de a muri ti-a strigat numele". Apoi, ca pentru el, nea Florică a soptit: „A mai murit unul!"

Iată, dragi camarazi, cum a stiut unul dintre noi să moară, cu credintă în Dumnezeu si în Legiune.

Pentru toti cei care l-am cunoscut pe Iosub, amintirea si jertfa lui au fost un imbold si un exemplu. Asa a stiut să moară un tânăr legionar, în floarea vârstei, ucis fără milă de cei fără de Dumnezeu si fără de lege[28]. Iosub a fost primul pe care l-am văzut ucis.

După câteva zile, mergând cu tineta împreună cu Gioga, în care aveam mare încredere, i-am spus că a murit Iosub. L-am văzut atunci pe Gioga cum îi curgeau lacrimile si nu se putea stăpâni. Atunci am priceput de ce Gioga tinuse să-l petreacă pe Iosub pe ultimul drum. Şi asa s-a împlinit si prezicerea mamei lui Iosub că el nu se va mai face niciodată medic.

Dacă puteai suporta torturile de la anchetă, era pentru că atunci când te întorceai în celulă, îi găseai pe camarazii tăi, care te înconjurau si erau alături de tine. Fiind torturat de dusmanii tăi, suferinta o suportai cu bărbătie. În camerele de tortură însă, te chinuiau până la moarte colegii, prietenii si camarazii cu care pornisesi la luptă. Şi în toate camerele de la parter si de la subsol, s-a petrecut acelasi lucru ca în camera 2 cu tinerii studenti.

Pe la sfârsitul lui iulie, când nea Florică ne escorta cu tinetele la W.C., uitându-se pe geam, vor

---

28 „Neputând a se lupta cu Dumnezeu, au căzut întru uciderea de frate” (Sfântul Vasilie cel Mare, *Despre zavistie*) (n. ed.).

bea asa ca pentru el, dar să auzim si noi: „Au început să plece unii".

Eram convinsi că cei cu condamnări mici, de până la cinci ani, erau demascati si pregătiti, unii pentru Canal, unii pentru Târgsor, iar altii pentru Gherla.

Pe la sfârsitul lui iulie, nea Florică a deschis usa si cu o voce blândă ne-a spus: „Băieti, făceti-vă bagajul, că veti pleca de pe sectia aceasta si numai Dumnezeu stie ce va mai fi cu voi".

Ne-am făcut bagajul, ne-am uitat unul la altul cu înteles si ne-am urat de bine, asa cum o făceam când ne despărteam altădată. Nea Florică m-a scos pe mine primul din celulă si am simtit o strângere de inimă. Parcă vedeam înaintea ochilor o nouă cameră de tortură, cu alte figuri, cu alte metode de tortură si cu alte stări ale chinului.

După ce am iesit, nea Florică a încuiat usa si mi-a spus să vin după el. Intrând pe sectia de camere de la subsol, deasupra primei usi din stânga am văzut scris: camera nr. 3. Cum am ajuns în fata usii, nea Florică a făcut semn gardianului de pe sectie să vină cu cheile.

Pe acela nu-l mai văzusem; se vede că era un nou angajat. A deschis usa si m-a poftit să intru. Spre surprinderea mea, camera era plină de camarazi, dintre care pe multi îi cunosteam sau auzisem de ei. Erau de la Iasi, de la Suceava, iar altii de la Bucuresti si Cluj. Cei care mă cunosteau s-au repezit la mine să mă îmbrătiseze si să-mi ureze bun sosit.

Camera 3 subsol. A doua cameră de tortură

Când se făceau mutări mari prin camere în vederea demascărilor, Țurcanu nu apărea pe coridoare, ca detinutii să nu bănuiască scopul mutărilor. De aceea, mutările le făceau numai gardienii sefi de sectii.

Camera 3 subsol a rămas pe ecranul constiintei mele ca o pată ce nu se va sterge decât odată cu moartea mea.

M-am uitat prin cameră să zăresc vreo figură pe care s-o fi întâlnit si în camera 2 parter, dar n-am recunoscut pe nimeni.

Era obiceiul în închisoare, dar numai în camerele mari, să se aleagă un sef de cameră care răspundea de ordinea si disciplina detinutilor si de relatiile acestora cu administratia. Chiar în după-amiaza acelei zile se făcea alegerea sefului. Cum eu aveam o misiune de la Țurcanu, în ceea ce mă privea, trebuia să refuz orice propunere. (Atunci mi-am pus întrebarea: cui să mă destăinui si cui să cer sfatul? Pentru că cel mai bun sfătuitor, cel mai de încredere si cel mai bun prieten putea fi pus în ziua următoare în fata celei mai cumplite torturi, pe care, nemaiputând-o suporta, ar fi trebuit să spună totul despre mine si atunci suferinta era dublă, a lui si a mea. Aceasta a fost marea noastră tragedie, a tineretului legionar, la Pitesti si Gherla. Deci cui să mă destăinui? Nimănui! Rămăsesem singur, ca naufragiatul pe o scândură în largul mării. Săptămâni întregi m-a muncit constiinta: ce atitudine să adopt?)

Revenind la alegerea sefului de cameră, s-au propus mai multe nume. Majoritatea fiind studenti din Corpul Studentesc Legionar Iasi, acestia voiau să-l aleagă sef pe unul dintre ai lor. Având doi colegi de facultate în această cameră, eu am propus pe unul din ei, pe Măgirescu Eugen. Când acesta s-a văzut în situatia de a fi ales sef de cameră, a făcut o contrapropunere – să mă aleagă pe mine – invocând faptul că eram un ins cu experientă, că fusesem pe front si aveam autoritate, calm si justete în aprecieri. Deci eu eram cel mai nimerit pentru a ocupa această functie. Cu toate că am refuzat categoric, nu am putut schimba hotărârea majoritătii.

În fata acestei situatii, am luat hotărârea să accept alegerea, pentru a-mi duce chiar mai bine la îndeplinire un anumit plan gândit. Aveam să plătesc pentru asta cu vârf si îndesat.

Unii dintre camarazii care mă cunosteau m-au întrebat de ce am lipsit mai multe luni de pe sectie, unde am fost si ce s-a întâmplat cu mine. Le-am spus că fusesem tinut împreună cu Oprisan si Iosub într-un regim de izolare sever, pentru că ne-a turnat Lunguleac.

Problema de constiintă care mă muncea si pe care trebuia să o rezolv în cel mai scurt timp posibil era ce trebuia să fac, tinând seama de dispozitiile date de Țurcanu, adică să nu vorbesc nimic, dar să trag de limbă.

Am încercat să tac. Să spun, să nu spun unde am fost si ce s-a petrecut acolo, cui i-ar fi folosit? Până la urmă am ajuns la concluzia că nu aducea nimănui nici un folos, nici mie si nici celor din cameră. Fiind convins până în măduva oaselor că eram adusi în această cameră pentru demascări, m-am gândit să nu le tulbur oamenilor linistea până ce nu va începe drama.

Al doilea ordin al lui Țurcanu – să-i trag de limbă – rămânea cea mai spinoasă problemă de constiintă. Eram pus în situatia să dau curs ordinului, numai că, în acest caz, aveam să-mi reprosez toată

viata acest lucru. Dar nici să mă eschivez nu-mi dădea mâna. Am căutat să mă folosesc de o ambiguitate, întrebându-mă dacă Țurcanu o fi având sau nu puterea să tină minte tot ceea ce spusese sau nu mai multor sute de tineri. Mi-am zis că era imposibil să retină totul. Deci m-am hotărât să evit să-i fac pe altii să sufere. Şi odată hotărârea luată, am pus-o în aplicare. În ruptul capului nu voi trage de limbă pe vreun camarad sau coleg nelegionar, si nici nu-l voi angaja pe nici unul în actiuni pe care le consideram fără rost, în conditiile de închisoare în care ne aflam.

În camera 3 subsol, până în ziua în care au început demascările, a fost o relaxare si o armonie de neuitat. Asa cum fusese si pe sectiile de muncă silnică, era o oarecare libertate, îngăduită cu un anumit scop. Şi anume, atunci când mergeam cu tinetele la W.C., ne mai puteam vedea si puteam vorbi între noi. Cu acest prilej, am aflat cine dintre camarazi se găseau în cele patru camere de la subsol.

Numai că aceasta era linistea dinaintea furtunii celei mari. Obsedant pentru mine era că, de câte ori se deschidea usa camerei, tresăream, văzându-l parcă pe Țurcanu cu droaia de matadori, tăbărând în cameră si lovind în dreapta si în stânga. Asa se făcea deschiderea demascărilor. Din această cauză lunile care au trecut de când venisem în acea cameră, până la demascări, au fost pentru mine mai mult decât un cosmar.

Am considerat ca fiind o mare greseală sedintele legionare pe care le făceau unii camarazi, adunându-se într-un colt, fapt pe care am căutat să-l înlătur, dar nu am reusit.

Cel care a venit la mine, eu fiind sef de cameră, si mi-a cerut dezlegarea si participarea la acestea, a fost bunul meu prieten, camarad si coleg de la medicină, Ionică Pintilie. Cu el activasem în libertate, îl cunosteam bine si se legase între noi o strânsă prietenie. Era mai tânăr decât mine, avea o constitutie delicată de intelectual, si eram convins că nu va putea suporta torturile fizice. Rămăsese de mic orfan de amândoi părintii si fusese crescut de o rudă care nu avea copii. Era înzestrat cu o inteligentă exceptională si fusese unul din cei mai buni studenti ai Facultătii de Medicină din Iasi. Fusese crescut de părintii adoptivi în cea mai curată si de nezdruncinat credintă în Dumnezeu.

Înmănunchia în fiinta lui daruri de neegalat. Era de o curătie morală si de o bunătate înnăscute, aproape un înger pe pământ. Îi număram pe degete pe cei pe care i-am întâlnit în închisoare asemenea lui Pintilie.

Datorită atâtor daruri cu care îl înzestrase Dumnezeu si pe care nu a vrut să le altereze, a sfârsit prin a fi asasinat prin torturi care au depăsit orice imaginatie.

Aveam încredere în el mai mult decât în mine si de aceea l-am sfătuit frăteste să renunte la sedinte. Ştiam ce se va întâmpla si am încercat din toate puterile să-l opresc. Pintilie, însă, îsi avea misiunea lui pe pământ si pesemne cerul îl chema ca să îngroase rândurile martirilor crestini. El conjuga atât de armonios credinta si morala crestină, dragostea de Dumnezeu si de aproapele lui, setea de nepotolit pentru cunoastere si credinta în Miscarea Legionară, încât si azi îl văd ca pe un sol trimis din altă lume. Pentru cei care l-au cunoscut, si pentru mine, Pintilie reprezenta prototipul omului ideal. N-a vrut să mă asculte: chemarea lui era una, iar slăbiciunea mea, alta. Sunt însă convins că, oricum, tot sfârsea ca un martir, pentru că acesta-i era destinul.

L-am rugat să nu spună nimănui pozitia mea în legătură cu sedintele si, dacă vrea, să-l întrebe si pe camaradul Dinescu, care făcea închisoare de pe timpul lui Antonescu. Nu stiu dacă s-a dus sau nu la Dinescu, dar am observat că acesta nu lua parte la sedintele lor.

De la data când venisem în cameră si până când au început demascările, ca sef de cameră, n-am observat între cei de acolo, legionari sau nelegionari, nici cea mai mică animozitate sau discutii în contradictoriu. Câtă armonie si bună întelegere era între oameni când duhul dragostei si al încrederii îi unea! Când mă duceam însă cu gândul la camera 2 parter, mă cutremuram.

În calmul dinaintea furtunii toti aveau preocupări intelectuale. Fiecare punea la dispozitia camaradului sau colegului cunostintele sale cu o bunăvointă rar întâlnită altfel. Câte lucruri bune si frumoase nu se învătau! Aveai impresia unei săli de curs, unde fiecare pe rând era si profesor si elev. Un lucru care m-a impresionat adânc a fost disciplina colegilor nelegionari care s-au încadrat si ei, astfel încât nu s-a iscat nici cel mai mic conflict. Un alt fapt care mi-a rămas plăcut în amintire: nu se petrecea nimic în cameră, fără să mi se ceară părerea.

La acea dată, multi dintre noi nu primiseră nici un fel de rufărie sau haine, nici de acasă, nici de la penitenciar. Multe flanele si ciorapi de lână se rupseseră si necesitau reparatii. De aceea, gândindumă cum să le vin în ajutor camarazilor, am învătat să tricotez. Descoperind pe unul care stia acest lucru, am învătat si eu, în foarte putin timp. Observând că pe vizetă nu se putea vedea din afară decât a treia parte din cameră, m-am gândit că în partea ascunsă puteai să-ti vezi linistit de lucru. La început am învătat cu andrele de lemn, apoi am recurs la un gardian mai cumsecade pe care l-am rugat să-mi procure niste sârmă, sub pretext că trebuia să repar ceva la prici. Imediat ce am obtinut acest material, mi-am

confectionat cinci andrele, le-am ascutit de ciment si astfel nu a rămas nici unul din cameră căruia să nu-i fi reparat ceva. Şi astfel, în afară de sef de cameră, devenisem si fată în casă.

Se apropia ziua de 26 octombrie, Sfântul Dumitru, ziua mea onomastică. Cu un an înainte fusesem chemat si anchetat de acel personaj suspect despre care am vorbit mai înainte. Şi acum, când stiam că din zi în zi putea să se dezlăntuie furtuna demascărilor, aveam parcă o presimtire sumbră.

Cu două-trei zile înainte de această dată, au venit la mine câtiva camarazi si mi-au propus ca, de ziua mea, să primesc terciul lor drept cadou. La insistentele lor, am acceptat, cu o conditie, si anume să-l restitui altădată. Dar ei s-au sfătuit si au venit din nou la mine, insistând si mai mult să nu-i refuz, căci s-ar simti ofensati dacă le-as restitui alimentul-cadou. Am considerat că, refuzând, le-as putea leza sentimentele si am acceptat darul. Ce m-a surprins la data aceea a fost că Măgirescu era si el printre acesti camarazi.

De la sărbătoarea de Sfântul Dumitru a anului 1950 din închisoarea Pitesti si până în momentul când scriu aceste rânduri, nici o altă zi a numelui meu n-a atins intensitatea trăirii de atunci. Nu terciul acela banal pe care l-am savurat mă uluise, ci sacrificiul pe care l-au făcut pentru mine. Dar, ca să termin cu terciul, această slăbiciune am plătit-o mai târziu foarte scump. Şi ceea ce m-a durut foarte mult a fost tortura suportată de bietii oameni pentru gestul lor.

A doua zi, s-a deschis usa si a apărut un gardian cu o hârtie în mână, întrebând care era Măgirescu Eugen. În astfel de situatii, Ţurcanu nu se arăta, pentru a nu se descoperi. El venea numai în celulele sau camerele unde se făcea demascarea. La auzul numelui de Măgirescu, în calitate de sef de cameră, trebuia să confirm identitatea celui chemat; m-am apropiat de usă si am întrebat gardianul dacă cel chemat trebuie să-si facă bagajul. Acesta mi-a răspuns că nu, si faptul mi-a dat de bănuit. M-am apropiat de Măgirescu si m-am uitat în ochii lui. La început s-a înrosit, apoi a devenit alb ca varul. Pur si simplu nu mai avea glas. După plecarea lui m-am gândit că l-or fi dus undeva într-o celulă de tortură, ca să fie pregătit pentru demascare. Se mai întâmplase si cu altii să fie dusi fără bagaj, iar mai târziu să vină gardianul după el.

Cei din cameră n-au bănuit nimic, căci nu-si puteau imagina deloc ce se petrece în închisoare. Secretul era atât de bine păstrat, încât numai cei ce treceau prin demascări stiau despre ce este vorba. Iar când erau dusi ca să tragă de limbă pe cineva, cum era cazul meu, nu scoteau o vorbă, divulgarea secretului pedepsindu-se exemplar. Iar planul prevedea ca toti să trecem prin demascări.

Ştiam că Măgirescu fusese angajat în actiuni destul de grele care apăsau pe umerii lui si de aceea credeam că s-ar fi putut să fie dus la anchetă. Neîntorcându-se la masa de prânz, l-am rugat pe Păvăloaia, care dormea lângă el, să-i retină mâncarea.

Dar el n-a venit nici la masa de seară, ci abia înainte de stingere, pe la ora 10. Cum a intrat în cameră, m-am uitat la el si am constatat că era cu totul schimbat la fată. Bietul om trăia la ora aceea o dramă interioară pe care numai el o cunostea. M-am dus la el, pentru că îl stiam om cinstit si atasat de Legiune si l-am întrebat prieteneste unde a fost, ce s-a întâmplat si de ce este tulburat. Măgirescu mi-a dat însă un răspuns care nu m-a satisfăcut. Din acea clipă am început să-l bănuiesc de duplicitate, lucru care s-a dovedit a fi perfect adevărat. Aveam siguranta că mă mintea si că toată comportarea lui de până atunci nu urmărea decât să salveze aparentele. Din clipa aceea, m-am răcit fată de el. Inteligent si bine pregătit, a observat si el schimbarea mea.

A doua zi, tot după terci, a fost luat din cameră Costache Păvăloaia si, putin după aceea, Măgirescu împreună cu un alt camarad, venit acolo cu o lună înainte. Se numea Petrică Cojocaru si era student la Politehnica din Timisoara. După plecarea lor din cameră, am fost convins că toti acestia trecuseră prin demascări si că fuseseră adusi în camera 3 subsol cu un scop bine precizat de către Ţurcanu si anume, să ne iscodească. Mă interesa dacă si altii din cameră aveau să fie chemati, dar nu a mai fost chemat nimeni în afara celor trei.

Timp de trei zile i-au tot luat si nu veneau înapoi decât seara târziu. Dar, ca să înlăture orice bănuială, nu veneau sau plecau toti deodată, ci pe rând. M-a surprins faptul că, desi trecusem prin demascări, eu nu fusesem chemat. Asteptam, din clipă în clipă, si-mi venea să cred că numai mila lui Dumnezeu mă ocrotea, pentru că nu voiam să le fac rău celor din cameră, trăgându-i de limbă. Mai aveam convingerea că cei trei spuseseră destul despre mine, pentru ca Ţurcanu să-si facă o imagine clară în legătură cu pozitia mea. De asemenea, eram convins că cei trei îi încondeiaseră pe toti cei din cameră, astfel că Ţurcanu avea să stie cum să actioneze împotriva fiecăruia dintre ei. Am observat că, atunci când se întorceau seara târziu, purtarea lor fată de ceilalti era foarte schimbată; sigur complotau si împotriva mea.

Ceea ce mă îngrozea era gândul la cum o să plătesc pentru că nu mi-am tras de limbă camarazii. Nu stiu de ce, dar doream din toată inima ca deznodământul să se petreacă mai repede, de vreme ce

odată tot trebuia să se întâmple.

Atitudinea celor trei, atât fată de mine, cât si fată de cei din cameră, mi-a întărit convingerea că si ei trecuseră prin demascări. Cum trecuseră, însă, nu aveam nici o idee, dar îi vedeam parcă în comitetul de tortură pe care urma să-l numească Țurcanu în camera 3 subsol.

Ce mă preocupa însă cel mai tare atunci, era *cum* avea să înceapă reeducarea aici. La ora aceea încă nu stiam cum începuse demascarea la camera 4 spital. Ştiam doar că la camera 2 parter noi fuseserăm doar cinci iar ei vreo treizeci, raportul de forte fiind clar în favoarea lor.

La camera 3 subsol, majoritatea zdrobitoare fiind cei care nu trecuseră încă prin demascare, mă întrebam ce metodă va folosi Țurcanu cu ei. Îi va lua pe fiecare pe rând si-i va duce în celulele de tortură, zdrobindu-i în bătăi, sau va veni cu o ceată de bătăusi înarmati cu ciomege? Am mai spus că Țurcanu era atât de voinic si de atletic, încât putea numai el singur să bată o cameră de neputinciosi ca noi. Nu era nevoie decât de un pumn pentru a ne doborî. Lucrul acesta îl văzusem în camera 2 parter, în cazul lui Caziuc.

Cititorul o să se întrebe, poate, de unde aveau acesti tortionari din comitet atâta putere fizică. Răspunsul este simplu. Bătăusii mâncau pe săturate. Am văzut la camera 2 parter cum erau pregătiti, chiar îngrăsati, pentru a-si exercita „meseria", în timp ce victimele erau înfometate ca să nu mai fie capabili de nici o rezistentă fizică. Transformati în schelete ambulante, ne puteau snopi din bătăi cum voiau ei. Deci, Țurcanu si sefii comitetelor de tortură aveau un regim alimentar special si aceasta am verificat-o la camera 3 subsol, când l-am văzut pe Zaharia, seful comitetului de tortură de aici, cum pleca în fiecare zi la o anumită oră si se întorcea apoi cu fata roză a omului ce s-a ospătat bine. Or, în aceste conditii, „era de ajuns o bâtă pentru un car de oale", noi fiind oalele de lut, iar Țurcanu bâta.

Demascarea celor de la camera 3 subsol

Cele ce voi mărturisi de acum încolo vor fi fapte si întâmplări trăite si îndurate de mine personal.

Atrag atentia cititorului că cei condamnati la muncă silnică si temnită grea erau tineri cu un trecut de luptă bine afirmat, cu o anumită responsabilitate si atasament fată de Legiune. Toti cei de la muncă silnică, cu foarte putine exceptii, aveau condamnări de peste zece ani, iar cei cu temnită grea, între cinci si zece ani. Aceste categorii formau elita tineretului legionar cu functii, stagii de activitate si responsabilitate în cadrul Legiunii. Asa se explică faptul că această categorie a fost lăsată la urmă, pentru că în cadrul ei nu se punea problema de aventură, de încercare, de joacă în activitatea legionară.

Toti acesti camarazi îsi făcuseră educatia în Frătiile de Cruce si trecuseră prin crunta prigoană a lui Antonescu. Ei reprezentau continuitatea activitătii legionare, după lovitura de stat din 1941. Erau trecuti de 20 de ani; unii făcuseră si războiul, cum l-am făcut si eu, altii fuseseră ofiteri activi, deblocati din armată la data arestării, si care îsi continuau studiile la diferite facultăti. Majoritatea trecuseră foarte greu prin anchete si aveau un cumul mare de informatii. De aceea s-a actionat asupra lor metodic, timp de doi ani.

Am mai spus cum unii dintre acesti tineri, după începerea demascărilor, în 1949, au fost scosi din celulele lor si dusi în cele de tortură, unde au fost tinuti timp de un an sub bâta lui Țurcanu. Acesti camarazi au fost apoi acuzati de cei pe care îi chinuiseră, de frică, dar si de cei care nu ar fi avut dreptul să-i judece. Văzându-i dezbrăcati la baie, la Gherla, am amutit. Dar voi mai reveni asupra acestui capitol.

*

Nu acuz si nu mă revolt împotriva nimănui, dar simt cum strigă în mine sufletele celor ucisi în torturi, atunci când semeni de-ai nostri, indiferent de conceptia lor politică sau religioasă, aduc o interpretare facilă acestui fenomen, inventând date si fapte care nu au nici o legătură cu drama în sine. Nimeni nu are dreptul să-i judece pe cei ce au trecut prin Pitesti, ci numai Dumnezeu si ei însisi. Asa o să vă judece Cerul si pe voi, cei care bârfiti si acuzati, intentionat sau nu, slujind o ocultă sau alta. Şi Dumnezeu vă va judeca în numele celor chinuiti, înnebuniti sau asasinati, după dreptatea si voia Lui si după faptele voastre. Cei care n-au suferit o zi de foame, de sete, de frig, de dor, de înfrângere si n-au fost torturati, chinuiti, umiliti, prigoniti si desconsiderati pentru neamul lor, nu au dreptul să vorbească în numele lui. Iar cei care, trei ani de zile, au suferit si suportat cele mai groaznice torturi, degradări si umilinte, când li s-a siluit constiinta si puterea de judecată, omorându-se în ei tot ce era uman, n-ar trebui nici măcar discutati. Cine-ar putea să-i judece? Cine ar putea să pună un deget pe rănile lor si cine să aprindă o lumânare pentru cei ucisi?

Corneliu Codreanu prevăzuse oare numai ca o figură de stil faptul că vom ajunge pe drumul lup

tei noastre în mlastina deznădejdii?

Când nu esti în lanturi te poti sinucide, dacă nu esti crestin, sau poti pune mâna pe sabie să lovesti în cel ce te-a adus la disperare. Deci, poti să alegi singur moartea. Dar, dacă esti în lanturi si ai ajuns pe culmea disperării, când ai vrea să mori si nu poti să te sinucizi, nici să pui mâna pe sabie si să o înfingi în cel care te tortureză, pentru că ce este al tău sunt numai lanturile de care nu poti scăpa, atunci nu mai ai nici o salvare de nicăieri. De aceea cel care te torturează poate face din tine tot ce vrea, un criminal sau un informator.

Şi atunci voi toti, care vă permiteti, din interese meschine si patimi politice, să vorbiti de această dramă, cum de îndrăzniti să-i judecati pe cei care au trăit-o?

E o vorbă: „nu aduce anul ce aduce ceasul”. Dar ziua si ceasul acela trebuiau să vină, căci făceau parte din destin. Această zi a fost pentru unii chemare la cer, pentru altii sinucidere sau încercare de sinucidere, iar pentru altii prăbusire si trecere prin mlastina disperării. Unii au rămas acolo si s-au înecat – putini au fost la număr – si asta pentru că s-au încrezut în puterile lor.

Cei care s-au prăbusit, dar si-au recunoscut neputintele si slăbiciunile omenesti, păstrându-si credinta si nădejdea în mila lui Dumnezeu, au scăpat din această mlastină zdreliti, îngenunchiati, doborâti la pământ si totusi nebiruiti. Iar când au iesit din mlastină, si-au oblojit rănile cu mirul credintei si nădejdii, strigând: „Doamne! Ajută-ne si dă-ne putere să mergem mai departe!” Acestia au trăit o experientă pe care nimeni în lume nu a mai avut-o. „Nu esti înfrânt atunci când ai căzut la pământ, ci atunci când ai renuntat la luptă”. Esti înfrânt numai atunci când puterile fizice si sufletesti nu te mai pot ajuta. Un legionar se teme numai de Dumnezeu si de această clipă.

Doborâti la pământ, cu trupurile sfârtecate de răni, huliti, umiliti, ne-am ridicat cu fruntea sus, atunci când dusmanul credea că ne-a distrus. Mai tari, mai căliti, mai pregătiti de luptă, pentru a înfrunta alte urgii, prin care dusmanul vroia să ne îngenuncheze, din nou, folosind alte si alte metode.

Ei au biruit trupuri schiloade si neputincioase, deoarece suferinta fizică prelungită a depăsit puterile noastre limitate. Slugile satanei au fost sigure că prin tortura trupului pot omorî si sufletul, dar aici s-au înselat. Sufletul este nemuritor, pentru că asa l-a creat Dumnezeu. De aceea, sufletele tuturor celor care au trecut prin mlastina deznădejdii si au fost ucisi, s-au întâlnit cu noi cei schilozi, cu trupurile pline de răni si, de acolo, de sus, ne-au îmbrătisat. În această bătălie, cu dezertori, cu trădători si lasi, cu morti si nebuni din cauza suferintei, cei ce n-au renuntat la luptă au aruncat de pe ei mâzga noroiului si, cu trupul numai cicatrice, dar cu sufletul spălat si purificat, au mai privit o dată spre „zidurile Troiei”.

Martirii si mortii nostri n-au avut morminte, n-au fost îngropati în cimitire unde supravietuitorii lor, generatiile de mâine, să poată rosti o rugăciune întru pomenirea lor. Slugile satanei au vrut să le steargă pentru totdeauna orice urmă[29], tocmai pentru că nu le-au putut ucide sufletul. Noi, tinerii legionari de atunci, n-am renuntat însă la vis si stăm de gardă acolo sus, pe locurile unde ne-a azvârlit istoria, să povătuim generatiile care vor veni după noi. Numai ei ne vor crede, pentru că n-au fost ispititi de duhul necuratului. Şi ei ne vor unge rănile de pe trupurile sfârtecate în prigoane si anchete, lagăre si temnite, în odioasele demascări: numai ei vor întelege de ce am fost atât de urâti de dusmanii nostri. Nu vor cunoaste unde ne sunt mormintele, dar vor auzi glasul tainic al atâtor pătimiri, pentru acest neam batjocorit si oropsit.

Ei vor aprinde în fata sfintelor altare, lumânări de jertfă pentru odihna tuturor mortilor nostri.

Sufletele curate si cinstite ale unui tineret care nu a cunoscut zgura păcatului si a întinării, ura si patima politică, dorinta de putere, îsi vor aduce aminte de noi. Aceste suflete curate, animate de un ideal sfânt, de dragoste pentru Dumnezeu, de aproapele si de neamul lor. Nu pătimasii, nu lasii, nu trădătorii, nu cei mânati de dorinte animalice, nu cei care si-ai vândut sufletul satanei sau vreunei oculte vor avea dreptul să vorbească în numele neamului si să-l conducă.

Nu există jertfă în care să se fi vărsat sânge nevinovat de care Dumnezeul dragostei si al dreptătii să nu-si aducă aminte. El va alege din neamul nostru bărbati neînfricati care să lupte cu cuvântul, evocând generatiilor viitoare sutele de mii de jertfe, ca pe ele să se clădească „o tară sfântă ca soarele sfânt de pe cer”. Arma noastră va fi cuvântul si prin el vom transmite celor ce vor veni după noi năzuintele si pătimirile noastre.

*

29 Astfel s-a întâmplat cu mortii îngropati la Pitesti: după 1990 statul a vândut terenul din jurul închisorii unor particulari, care au început să-si construiască vile. Săpând pământul pentru fundatii, au fost descoperite oasele celor ucisi. În câteva zile, tot locul a fost împrejmuit, iar pământul a fost răscolit metru cu metru de către armată, care a curătat locul de oseminte (n. ed.).

Într-o zi, la începutul lunii decembrie 1950, după ce s-a servit terciul, s-a deschis usa si, ca un Mefisto, a intrat în cameră Țurcanu, geniul răului. Toti cei din cameră si îndeosebi cei care auziseră de el sau îl cunosteau, au rămas înmărmuriti. Ei au presimtit scopul venirii lui, văzând că un detinut politic ca si ei îsi permitea să intre singur în cameră, neînsotit de o persoană oficială.

Țurcanu s-a uitat prin cameră ca un călău care-si alegea victima si, oprit în fata lui Măgirescu si Păvăloaia, i-a întrebat unde este Cojocaru. În treacăt, m-a observat si pe mine, cu o privire care mă îngrozea, amenintându-mă cu o scrâsnire de dinti: „Cu tine am o socoteală”, după care ne-a somat să iesim afară. În fata acestei porunci cei din cameră au fost complet derutati, neîntelegând cum ordonă un detinut celorlalti detinuti să iasă afară pe un ton atât de martial. Tot de neînteles pentru ei a fost si faptul că noi ne supuneam ca niste mielusei.

Am iesit pe coridor si am observat că nu era nimeni afară, decât noi si Țurcanu. Gardienii intraseră parcă în pământ. Cu o voce de călău, răgusită, ni s-a adresat: „De astăzi vor începe demascările banditilor din această cameră”. Apoi s-a repezit la mine ca un lup turbat, m-a prins de gât, m-a izbit de perete, m-a ridicat si iar m-a strâns de gât de mi s-a oprit respiratia, zicându-mi: „Tu, banditule, te vei putea reabilita dacă vei da dovadă de fidelitate si vei lua parte la actiunea ce va începe în această cameră”. Adresându-se celorlalti trei, le-a spus să vină cu cei care au aderat la actiunea lui, ca să reducă la tăcere pe orice „bandit” din această cameră.

Unde s-a mai întâmplat în lumea aceasta, ca o închisoare de detinuti politici să fie administrată de un detinut politic, care să dispună de viata celorlalti? Cine ar putea întelege si admite acest fapt?

Țurcanu a reluat: „Veti lovi fără crutare în stânga si în dreapta, împreună cu cei cu care voi veni eu, ca nici un bandit să nu se mai poată scula de jos”.

Când am auzit aceste ordine, m-am înspăimântat în asa hal, de parcă eram osânditul căruia călăul îi va tăia capul. Şi am strigat din adâncul fiintei mele: „Doamne fie-Ți milă de mine si învată-mă ce să fac!” Răspunsul a fost scurt: „Ce vrei”.

Am intrat apoi în cameră. Camarazii mei, văzându-mă si pe mine în rândul celor patru, au rămas complet dezorientati, nepricepând că noi mai trecusem prin torturi. Din mărturisirile lor făcute după încetarea demascărilor, am aflat că ei crezuseră, în zilele care au precedat demascările, că Țurcanu va începe reeducarea fără violentă si numai celor ce voiau. Spre surprinderea lor, lipsea Bogdanovici, initiatorul reeducării de la Suceava.

O, bietii de ei! Nu bănuiau, nici prin gând nu le trecea că în câteva minute furtuna groazei, a urii, a minciunii si a neîncrederii le va secera rândurile fără milă.

Cât ai fuma o tigară, a si intrat Țurcanu cu o droaie de bătăusi, în jur de 15, din care n-am recunoscut pe niciunul. Toti însă erau îngrăsati ca pentru sacrificare si aveau în mâini ciomege si vine de bou. Țurcanu a dat semnalul: „Pe ei, fără crutare!”

În clipa aceea eu mă aflam lângă prici la stânga usii lângă perete, iar în fata mea se găsea Gelu Gheorghiu, care îmi era drag pentru bunătatea si tinuta lui ireprosabilă. La semnalul lui Țurcanu, m-am apropiat de Gelu si i-am spus să se urce pe prici si eu peste el, soptindu-i să strige cât îl tine gura, în timp ce îi frământam cu mâinile burta si pieptul. Gelu, a înteles, s-a uitat la mine si mi-a soptit: „Asa e piesa?” la care i-am răspuns: „Nu-i asa, ai să vezi tu cum este, deocamdată strigă cât poti”.

Gelu Gheorghiu a priceput mascarada si stătea într-o rână pe prici, ca să nu i vadă fata, pentru că era singurul care nu o avea umflată si plină de sânge. Când Țurcanu a dat ordin matadorilor să părăsească camera, ne-a cuprins groaza de ceea ce vedeam în jur: capete sparte, fete umflate si pline de sânge, oftaturi si gemete de durere.

Clipa pe care o asteptasem cu groază sosise, dar nu intuisem deznodământul.

Țurcanu, cu o listă în mână, desigur înmânată de Măgirescu si Păvăloaia, a strigat apoi cât îl tinea gura ca fiecare „bandit” care îsi auzea numele să se aseze pe prici. Gelu Gheorghiu, care făcuse parte din grupul lui Obreja, a fost strigat al doilea, probabil în legătură cu culpa mea. Când Țurcanu s-a uitat la el si a văzut că nu era rănit ca ceilalti, l-a întrebat cine s-a ocupat de el. La auzul numelui meu, pronuntat de Gelu, Țurcanu mi-a întins un ciomag[30] si mi-a ordonat: „Deci tu, banditule, ti-ai gâdilat camaradul. Ia să te văd acum, cum îl mângâi cu ciomagul pe banditul pe care l-ai menajat”.

Am luat ciomagul în mână si, cu un curaj care nu era al meu[31], venind parcă din altă lume, l-am înfruntat pe Țurcanu, spunându-i că nu pot să bat, pentru că mi-e milă. Țurcanu mi-a luat ciomagul din mâini, l-a întins lui Gheorghiu si i-a ordonat să mă bată.

---

30 „Este cineva viteaz? Este sănătos? Acestea rănesc pe cel zavistnic” (Sfântul Vasilie, *Despre zavistie*) (n. ed.).

31 A se vedea, de aici, cât de mare este puterea pocăintei si de ce dar se învrednicesc de la Hristos cei ce o lucrează (n. ed.).

Gheorghiu, om bun din fire, care nu cred să fi făcut vreun rău cuiva, i-a răspuns lui Țurcanu cu un curaj care a cutremurat camera întreagă: „Eu sunt împotriva violentei, nu am lovit pe nimeni în viata mea si nici nu voi lovi, si nimeni nu mă poate judeca fiindcă nu vreau să-mi lovesc semenul". Gelu trăieste încă si poate mărturisi că toate acestea sunt adevărate.

El terminase anul V la Politehnica din Bucuresti. Era originar din Constanta si, rămas orfan de mamă, fusese crescut de tatăl său. A fost una din figurile cele mai luminoase si mai pline de bunătate, cu toate cumplitele degradări si torturi prin care a trecut. În cele mai îngrozitoare torturi, fata lui radia bunătate si milă, privindu-si camarazii chinuiti.

În fata acestei situatii, eram convins că Țurcanu, care mai văzuse pe multi refuzând să-si tortureze camarazii si colegii, unii plătind cu viata, altii cu schilodirea, nu va rămâne cu bratele încrucisate.

Și într-adevăr, Țurcanu a început să-l lovească pe Gelu pe unde apuca, de parcă dădea într-un sac de nuci, până când, aruncând ciomagul, l-a desfigurat cu pumnii[32]. Când s-a oprit, Gelu nu mai misca. Le-a ordonat apoi lui Măgirescu si Păvăloaia să-l arunce pe prici lângă Reus.

S-a repezit apoi ca un vultan pe mine, m-a aruncat pe prici unde era Măgirescu si a ordonat celor doi să mă bată, el fiind obosit. Atunci, amicii mei Măgirescu si Păvăloaia mi-au dat o lectie, asa ca între prieteni, încât să nu mă deosebesc cu nimic de Gelu si de toti ceilalti, că tot mi se vindecaseră rănile de la camera 2 parter. După ce mi-au servit această bătaie copioasă, m-au aruncat pe prici, alături de Gelu.

Scena aceasta a influentat atât de mult constiinta celor 40 de camarazi si colegi nelegionari încât, din acea cameră, Țurcanu nu a putut recruta nici un bătăus pe care să-l poată folosi împotriva celorlalti[33]. Au fost putine clipe în viata mea când m-am simtit atât de aproape de semenul meu. De aceea, toate ciomegele pe care le-am luat, au fost parcă mai usor de suportat. După aceea Țurcanu a instituit, prin nominalizare, comitetul de actiune si tortură, pentru demascările din cameră.

Dintre bătăusii care au luat parte la aceste torturi n-am recunoscut pe nici unul, fie din cauză că nu puteam să mă fixez asupra lor, fie datorită faptului că eram preocupat de ceea ce urma să mi se întâmple.

Ce om cu minte, cu judecată si cu bun simt, ar putea să-si imagineze măcar si în vis că într-o închisoare ca cea din Pitesti, concepută si construită pentru a asigura cel mai perfect secret, tocmai niste detinuti să posede cheile tuturor celulelor, să încuie si să descuie după bunul lor plac, să mute detinutii dintr-o celulă în alta si să aibă dreptul de viată si de moarte asupra lor? Iar în cazul celor petrecute în camera 3 subsol, precum si în toate celelalte camere la subsol si parter, toate numai pe coada T-ului, majoritatea celor care au suferit aceste satanice bătăi ar fi trebuit să fie spitalizati. Or, ei nu au avut nici măcar voie să-si pună comprese cu apă rece sau să-si steargă sângele de pe răni. Chiar si cei ucisi în torturi erau la dispozitia lui Țurcanu, acesta putând să facă ce vrea până si cu cadavrele lor.

Înainte de alegerea comitetului de tortură în camera 3 subsol, lui Țurcanu îi dispăruse de pe fată orice urmă de omenie. Era un posedat, Dumnezeu stie de câti demoni. Cine altul ar fi putut maltrata si tortura oameni nevinovati, care nu-i făcuseră nici un rău si care pe deasupra mai erau chinuiti si de foame si de frig, neavând nici un mijloc de apărare. Și dacă la Pitesti as fi văzut numai un tânăr ucis. Dar au fost ucisi zeci, si anume dintre cei ce se nasc la mari intervale de timp, dintre cei mai buni.

După ce s-a făcut asezarea pe priciuri în ordinea arătată de Țurcanu, ne-am dat imediat seama că această ordine nu era întâmplătoare. Cei sase tineri nelegionari din cameră au fost toti asezati la un loc. Amplasamentul meu nu era indicat de cei care dădeau informatiile, căci ei nu stiau ce atitudine voi lua atunci când vor ajunge demascările la mine. De aceea Țurcanu m-a asezat al treilea, lângă Gelu.

În capul rândului era Ghită Reus, un tânăr cu înfătisare angelică, frumos la chip si la suflet, de o bunătate si tinută morală exceptională, fost coleg de facultate cu Țurcanu si Bogdanovici; fusese printre primii care li s-a împotrivit. Mai mult chiar, îi convinsese si pe altii să nu adere la ideea de reeducare. Simtise de la început că Țurcanu si acolitii lui nu erau decât instrumente oarbe în mâna regimului comunist. Țurcanu stia toate acestea si de aceea îl ura de moarte. Putin timp înainte de a pleca noi la Gherla, Reus a fost luat din cameră si nu am mai auzit nimic de el, atât în închisoare cât si mai târziu, în libertate. Probabil că l-a ucis în bătăi.

Ce mi-a dat de gândit a fost că lângă Țurcanu stătea un tânăr cam de aceeasi statură si robustete cu a lui si cu o înfătisare care răspândea groaza, cu buzele răsfrânte si chip de călău. Dacă, în anumite momente, Țurcanu avea o înfătisare mai umană, acestui tânăr îi lipsea total acest atribut. Țurcanu îl pre

32 „Pe zavistnic si pe cel care are rele năravuri, facerea de bine mai mult îi zădărăste" (Sfântul Vasilie, *Despre zavistie*) (n. ed.).

33 Iată puterea exemplului personal si tăria care o dă pătimirea unui martir al lui Hristos celor ce îl privesc si îi sustin mărturisirea (n. ed.).

zentă celor din cameră sub numele de Zaharia. Țurcanu spunea despre prietenul său că, de îndată ce venise de la Timisoara la Pitesti, trecuse de partea sa fără să fi primit o palmă si se declarase de acord cu metodele folosite, precizând în fata lui Țurcanu că nu era legionar.

Asa cum am afirmat, eu nu voi vorbi decât de tinerii legionari. De aceea, pentru a nu ofensa sau leza o conceptie politică diferită de cea legionară, fiind si adeptul libertătii de opinie, de cuvânt, de credintă si de atitudine, mă voi abtine de la multe comentarii. Desi as putea să acuz si să atac si conceptia politică a lui Zaharia, repet, nu o fac. Nu pot să nu remarc însă, că multi comunisti si democrati de tot felul, crestini-democrati si chiar si din alte formatiuni sau partide politice, îsi dădeau mâna si se îmbrătisau atunci când era vorba să-i prigonească si să-i denigreze pe legionari si Miscarea Legionară.

Revenind însă la Zaharia, care nu era legionar, dacă nu l-ar fi ucis cu mâna lui pe Ionică Pintilie, dacă n-ar fi fost seful comitetului de tortură si dacă n-ar fi făcut ceea ce a făcut în fata celor 40 de tineri legionari si a celor 6 tineri nelegionari din camera 3 subsol, nici nu as fi adus vorba de el. În acest caz însă, as fi fost acuzat de cei care încă mai trăiesc, legionari si nelegionari, că am ascuns felul cum i-a torturat timp de 11 luni de zile, precum si metodele pe care le-a aplicat la ordinele primite.

Țurcanu l-a prezentat deci pe Zaharia ca fiind seful comitetului de actiune si tortură, ajutat de Eugen Măgirescu si Costache Păvăloaia, care fuseseră legionari. Din ordinul lui Țurcanu, Zaharia si-a rezervat un prici în stânga usii, fată cu deschiderea, lângă perete.

Înainte de începerea demascărilor, încăpeau pe acel prici sase persoane, iar acum era ocupat doar de cei trei. Priciul de sub geamuri era continuu, dintr-un perete la altul, pe toată lungimea camerei. În dreapta, cum se deschidea usa, mai era un prici unde, în mod normal, încăpeau 14 insi. Pe mijloc era culoarul liber de 1,5 metri lătime, iar în fundul camerei spre dreapta usii era asezată tineta pentru necesităti; cea pentru apă era în partea opusă.

Aceasta era topografia camerei 3 subsol când au început demascările, era de altfel identică cu celelalte. Priciurile din scândură de brad, asezate pe capre, cu lătimea de 1,90 metri, nu aveau nici un asternut pe ele. De aceea, când ne culcam seara, asezam hainele cu care eram îmbrăcati sub noi, iar ca învelitoare aveam o pătură militară uzată. Sub cap, puneam pantofii sau bocancii si deasupra lor bocceaua de rufe pe care le mai aveam. Din această cameră nu se vedea în afară în curtea închisorii decât dacă te suiai pe geam, ceea ce era strict interzis.

Înainte de a pleca din cameră, Țurcanu ne-a fixat pozitia de stat pe prici, adică: în pozitie sezând, cu picioarele întinse si palmele pe genunchi, cu ochii privind vârful degetelor de la picioare. Era pentru prima dată când făceam cunostintă cu această nouă metodă de tortură, care a fost una din cele mai groaznice ce ni s-a putut aplica în timpul demascărilor. Nu aveai voie să te misti nici în stânga, nici în dreapta, sau să iei mâinile de pe genunchi. Din această pozitie nu te miscai decât pentru necesităti fiziologice sau când se servea masa. Dar au fost unii care nu aveau voie să se miste nici pentru a se alimenta, fiind serviti în această pozitie de alti detinuti. Această pozitie trebuia să fie respectată de la ora 6 dimineata până la 10 seara. În timpul noptii nu aveam voie să ne dezbrăcăm de haine si eram obligati să dormim cu fata în sus, cu picioarele întinse, fără să miscăm, iar cu pătura să ne învelim numai până în dreptul inimii. Mâinile trebuiau apoi să stea încrucisate pe piept, în afara păturii, exact în pozitia mortilor crestini: o bătaie de joc de fapt, căci noi eram considerati de către regim deja morti. Dacă cineva se misca în timpul somnului, de la ora 10 seara până la 6 dimineata, era crunt bătut cu ciomagul.

În primele trei luni, numai cei din comitetul de tortură făceau de planton, câte trei ore, cu schimbul, ca să ne supravegheze pe noi în timp ce dormeam, dacă nu cumva ar încerca cineva să se sinucidă sau să-si schimbe pozitia de dormit. Contravenientii erau pedepsiti pe loc cu lovituri de ciomag. În timpul zilei, cei din asa-zisul comitet observau cu strictete consemnul, ca nimeni să nu-si schimbe pozitia sau să se miste.

Dacă am putut îndura toate metodele de tortură, chiar si atunci când am fost zdrobiti cu ciomegele, care ne pricinuiau atâtea dureri si suferinte, această pozitie era foarte greu de suportat. Avea un efect nervos care influenta centrul echilibrului din cerebel si conexiunile lui cu emisferele cerebrale, dându-ti o senzatie apropiată de nebunie. Majoritatea dintre noi preferam bătaia, în locul acestei pozitii. Din cauza bătăilor la fese si pentru că erai obligat să stai pe ele, acestea erau aproape cianozate.

Pozitia aceasta a fost suportată timp de 10 luni de majoritatea detinutilor. Nu schimbai pozitia decât atunci când făceai declaratii în fata comitetului de tortură sau când erai dus la camera 4 spital în fata lui Țurcanu si a ajutoarelor lui. Mai scăpai de această pozitie pentru necesităti si când erai torturat conform dispozitiilor date de Țurcanu sau de călăul Zaharia.

Această metodă a avut urmări dezastruoase asupra sistemului nervos, influentând puterea de judecată si abolind total vointa. De aceea multi dintre noi au ajuns la o asa de mare slăbiciune intelectuală si prostratie, încât au înnebunit. Unii si-au mai revenit după încetarea demascărilor, dar altii au fost iremediabil pierduti. Tot din cauza acestei metode de tortură, majoritatea dintre noi au declarat verzi si uscate, câte în lună si în stele, numai ca să aibă ceva de scris.

În pedagogia lui patologică, monstruosul pedagog bolsevic Macarenko făcea apologia bătăii, ca metodă de reeducare a detinutilor de drept comun. Se zice că Vîsinski, fostul ministru de Externe, ar fi folosit această odioasă metodă cu detinutii politici din U.R.S.S. Nimeni nu spune însă că această metodă ne-a fost aplicată nouă, în demascări!

Mi-as permite să invit Occidentul, care n-a cunoscut esenta comunismului si, de asemenea, pe toti acei care au dat mâna cu el, indiferent de pregătirea lor intelectuală, avere sau pozitie socială, să încerce această metodă, nu atâtea luni cât am suportat-o noi, ci doar câteva zile. Iată si sfaturi pentru prima încercare: pe un suport tare de scândură sau ciment, fără nici un fel de asternut, să stai asezat cu fundul pe el, cu picioarele întinse, palmele pe genunchi, bustul drept, neaplecat înainte, iar ochii să privească degetele de la picioare. Această pozitie să fie apoi observată continuu, pentru a rămâne permanent nemiscat.

Din cauza acestei torturi, care nu mai stiam când se va sfârsi, am văzut oameni înnebunind lângă mine. Oricât ai fi încercat să-ti impui o vointă de fier, aceasta ceda din cauza timpului lung de tortură. Tot ca urmare a acestei torturi, Nicolski si Zeller, prin Ţurcanu si ajutoarele lui din comitetele de demascare de la toate camerele, au scos de la noi toate informatiile ce le detineam si pe care nu le declarasem la anchetă. Acesta era si scopul torturii neîncetate; nimeni nu putea rezista.

De aceea, n-ar trebui să surprindă pe nimeni dacă cei ce au suportat aceste chinuri un timp îndelungat (trei ani de zile) s-au transformat, din oameni normali, în criminali odiosi sau în martiri si eroi. Fiecare a suportat tortura în felul lui, pentru că, din toate punctele de vedere, doi indivizi nu sunt identici. Marea selectie se face însă numai prin încercări, lupte si suferinte. Nu în zadar a spus Moise poporului izraelit: „fricosii nu pot lua parte la luptă”.

Şi mai e ceva. Dacă celor ce au suferit aceste metode de tortură li s-ar fi dat posibilitatea de a se sinucide, sunt convins că multi, chiar din cei care credeau profund în Dumnezeu, ar fi făcut-o. Dar si această posibilitate de „salvare” din chinuri a fost prevăzută si a fost împiedicată.

În final însă, lăsând deoparte pe cei care au fost ucisi sau au înnebunit, majoritatea dintre noi, cei slabi, ne-am prăbusit în mlastina deznădejdii, unde ne-am împotmolit ani de zile. Unii s-au înecat chiar, dar cei care au avut ca suport credinta în Dumnezeu au primit putere de la El si, desi îngenunchiati, au iesit la liman fără a fi biruiti.

A doua zi de la începerea demascărilor, în camera noastră a început bătaia sistematică. În primele trei luni era administrată de comitetul de tortură. Ea se executa pe priciul unde dormeau membrii acestui comitet. Bătaia la fund se făcea cu ciomagul, centironul si biciul împletit din suvite de piele. Bătaia la fund si pe spate era precedată de aplicarea unui servet umed. Un procedeu nou era bătaia la palmă cu trei instrumente, alternativ. Bătaia la tălpi cu ciomagul din lemn de esentă tare devenise clasică; era foarte greu de suportat. O altă metodă degradantă era pălmuirea peste fată sau frigerea cu tigara a preputului si anusului, fapt petrecut în special la Gherla. S-a spus că Popa Ţanu a mai folosit si alte metode scabroase la Gherla, dar, dintr-un simt de pudoare fată de cititorii tineri, băieti si fete, evit a le relata.

După trei luni de torturi si sezut în pozitie fixă pe prici, câtiva dintre noi, vreo cinci-sase, care cedaseră, au fost folositi ca plantoane de supraveghere a celor de pe priciuri, în timpul zilei si peste noapte. Aceste plantoane erau dublate, ca nu cumva vreunul să facă vreo concesie si ca să se poată turna unul pe altul.

Dacă Ţurcanu era de o inteligentă remarcabilă, Zaharia era doar o brută, cu o fortă fizică asemănătoare însă sefului lui.

Zaharia avea o condamnare usoară, de cinci ani detentie corectională. După propria lui mărturisire, confirmată de altfel de Ţurcanu, nu luase nici o palmă înainte de a trece cu trup si suflet de partea acestuia. Aveam impresia că Zaharia, în calitate de sef al comitetului de tortură în camera 3 subsol, actiona si din propria initiativă, torturând cu un cinism diabolic[34].

Ce era de neînteles, paradoxal la acest tânăr, era faptul că avea un talent muzical deosebit si o vo

34 „Zavistia: dascăl al luptării de Dumnezeu, maică a uciderii de om, tulburare a firii, necunostintă a prieteniei, nevoie prea fără de socoteală […]; învătătură a sarpelui, aflare a dracilor, sământă a vrăjmasului, arvună a muncii, zăticnire a bunei credinte, cale către gheena, lipsire de împărătia [cerurilor]” (Sfântul Vasilie, *Despre zavistie*) (n. ed.).

ce de bariton foarte frumoasă. Cunostea multe arii de operă si operetă, fluierând diverse melodii. Acestea anuntau însă întotdeauna începutul torturii, pregătind psihologic victimele. După trei luni de chinuri devenise limpede pentru toti că atunci când Zaharia voia să tortureze pe cineva, se plimba mai întâi voios prin cameră, fredonând melodii care de care mai plăcute la ascultat. Cei de pe priciuri erau îngroziti, stiind că, după aceste voioase melodii, se oprea în fata unui tânăr si se uita la el de parcă îl hipnotiza. Îsi schimba imediat înfătisarea, luând chipul unui demon din iconografia bizantină. Îsi apuca omul de gulerul hainei, asezându-l pe priciul unde dormea el si începea să-l lovească cu biciul si centironul în asa hal, încât credeam că-l omoară. Zaharia nu bătea niciodată înainte de a-si prepara victima prin aceste melodii.

Cum s-ar putea explica, ce legătură sentimentală ar fi putut exista între o melodie atât de plăcută si sadismul ce o succeda?

Mi-a venit în minte Dostoievski, pe care, dacă nu l-as fi citit cu atentie, n-as fi observat cum se exteriorizează si se comportă un om posedat. Cine îi va întelege pe posedatii romancierului rus, îi va întelege si pe aceia de la Pitesti si Gherla.

După ce s-au terminat demascările, Zaharia a fost acuzat de către cei din cameră că ar fi torturat de preferintă tineri legionari. N-am împărtăsit această opinie, pentru că el nu alegea pe cine să tortureze. Când îsi zărea victima, se oprea din cântat, o fixa, se uita drept în ochii ei[35] de parcă îi citea în suflet, si dacă descoperea că tânărul ales nu era posedat de duhul răului, se năpustea asupra lui cu o bestialitate de nedescris.

După câteva zile de la începerea demascărilor, într-o dimineată, se aud zăvoarele trăgându-se si intră Țurcanu, ca un uragan. Toti cei din cameră am tresărit de groază. Ne asteptam desigur la noi dispozitii de tortură, pe care le va comunica celor din comitet. Fără să vorbească cu cei din comitet, când intra în cameră avea obiceiul de a trece în revistă nenorocita oaste de pe priciuri, care era aliniată în chinuitoarea pozitie deja descrisă. Şi atunci se oprea în fata fiecăruia, uitându-se fix în ochii nostri. Pesemne duhul rău din el voia să-l îngrozească pe cel ce era sub privirea lui.

După diavoleasca trecere în revistă, Țurcanu îl chemă pe Zaharia si-i ordonă să facă o nouă reasezare pe priciuri.

Când a început demascarea în această cameră, pierzându-si controlul, Țurcanu a confundat tineta de apă cu cea de necesităti. De aceea, ordinea pe priciuri în loc să înceapă de la dreapta, a început de la stânga, de la tineta cu necesităti, unde aerul era si mai viciat din cauza fecalelor si a urinii. Astfel, a început tot cu Reus, Gheorghiu si cu mine. În dreapta mea a fost adus Petrică Tudose. Ordinea s-a făcut si după anii de condamnare, precum si după gradul de periculozitate pentru demascare, aceasta privindu-i mai ales pe toti aceia care luaseră parte la sedintele legionare. Pe toti acestia i-a asezat unul lângă altul, în frunte cu Ionică Pintilie, iar pe Dinescu, condamnat din timpul lui Antonescu, l-a asezat într-un colt.

După ce s-a stabilit această ordine, Țurcanu i-a scos pe cei trei pe coridor ca să discute cu ei si să le dea noi dispozitii. Au intrat apoi toti în cameră si Țurcanu ne-a mai trecut încă o dată în revistă. Pritoceala aceasta ne-a permis să ne mai miscăm din pozitia de stană de piatră si să ne mai dezmortim ciolanele.

Cu ocazia acestei descinderi în camera 3 subsol, Țurcanu a făcut o afirmatie identică cu declaratia misteriosului anchetator care mă chestionase pe mine cu un an în urmă. Iat-o, după cum mi-a retinut-o memoria: „Măi banditilor, băgati bine în scăfârliile voastre că eu nu glumesc cu voi, nici nu mă joc de-a demascarea. Şi să băgati bine în cap că de ati fi mai tari ca betonul armat, eu tot o să vă înmoi si o să scot din voi tot ce vreau eu”. Anchetatorul meu spusese acelasi lucru: „de beton armat să fiti, si tot o să vă înmoi”. Deci Țurcanu repeta ceea ce era prevăzut în planul de distrugere si înmormântare a tineretului legionar.

Ținând seama de starea nenorocită în care ne aflam, am mai avut totusi puterea să ne dăm seama că ceea ce ne astepta în timpul demascărilor era sau moartea sau căderea. Dar, cum în lumea aceasta sunt foarte multe fapte care se petrec „nu cum vrea omul, ci cum vrea Domnul”, s-a întâmplat totusi că majoritatea dintre noi n-am fost transformati nici în îngeri prin moarte, nici în demoni prin cădere. Țurcanu nu făcea ceea ce vroia el, pentru că nu era decât un instrument prin care trebuia să se împlinească planul. „Am să scot de la voi..”. însemna că noi vom asterne pe hârtie si vom pune plocon pe masa lui Nicolski tot ce stiam de la camarazii nostri din închisoare. Că ne vom goli apoi memoria de toate informatiile si amintirile si nimic din ceea ce stiam nu va rămâne ascuns. Amenintările s-au tradus prin slăbirea totală sau aproape totală a vointei noastre, făcându-ne pe unii să ajungem turnători ordi

---

35 „Jivinele cele otrăvitoare slobod otrava prin muscare, si partea cea muscată se mănâncă de putrejune câte putin. […] Urâtorii de bine draci, când vor afla vointe potrivite lor, le întrebuintează pe ele în tot chipul, după a lor voie, încât si ochii zavistnicilor îi întrebuintează la slujba lor” (Sfântul Vasilie, *Despre Zavistie*) (n. ed.).

nari. Totusi, după încetarea demascărilor, n-au reusit să facă din toti ceea ce vroiau ei.

Acesta a fost aspectul fizic al dramei de la Pitesti si Gherla, care putea fi mai usor de înteles din punct de vedere rational. Celălalt aspect, si mai important, avea în vedere degradarea si alterarea sufletului omenesc. Se urmărea dezumanizarea si demonizarea omului, îndrăcirea lui, pentru că toti cei care au trecut prin Pitesti si Gherla au fost posedati: unii, cei care au executat ordinele cu scrupulozitate, în mod ireversibil, iar victimele, numai atât cât a durat teroarea. Cei ucisi si cei înnebuniti reprezintă o exceptie.

După stabilirea ordinii pe priciuri, Ţurcanu a venit la mine si mi-a ordonat să mă apropii de el. Am alunecat pe prici până ce a ajuns cu mâna la gâtul meu si m-a prins de gulerul hainei, m-a ridicat, ca si când n-as fi avut nici o greutate si m-a amenintat: „Măi, banditule, tu nu mai scapi din mâinile mele. Vino să stăm de vorbă”.

Şi, cum mă tinea de guler, mai mult pe sus, m-a scos pe coridor, m-a prins de haină si m-a izbit cu atâta putere de perete încât am căzut ca o mogâldeată. El a crezut că am lesinat. După câteva minute, tot el m-a ridicat, m-a rezemat de perete si apropiindu-se de mine m-a întrebat: „Cum ne-a fost vorba, banditule, când te-am scos din celulă, înainte de a fi adus la subsol? Să nu scoti o vorbuliță pe unde ai fost si să-i tragi de limbă pe toti cei din cameră. Or tu, banditule ce ai făcut? Ai pactizat cu ei, nu?”

La spusele lui, mi-am revenit în simtiri si, cu un curaj retinut, i-am răspuns că era vorba să nu scot o vorbuliță, dar nu să-i si trag de limbă. Felul meu hotărât de a-i răspunde l-a cam descumpănit.

– Cum mă, nu asta ti-am spus eu, că te omor?

– Nu mi-ai spus să fac asa ceva, că dacă-mi spuneai, o făceam.

– Nu se poate! exclamă Ţurcanu ca pentru sine. După care continuă, pentru mine de astă dată:

– Dar în cameră, când au început demascările, ce-ai făcut? De ce n-ai bătut?

Hotărât, i-am răspuns că mi-era milă si că nu puteam bate.

– Ţi-e milă? Mie nu mi-e milă. Am să te chinui până ce te voi omorî sau vei înnebuni. M-a prins apoi de haină, a deschis usa si mi-a dat un picior în spate de m-a întins pe ciment. S-a uitat apoi la Zaharia si i-a făcut semn să iasă afară.

Ajuns pe prici în pozitia Sfinxului, am retinut această amenintare, că înainte de a mă omorî mă va chinui până ce voi înnebuni. Mi-am zis că era indicat în planul lor ca, prin suferintă continuă, să ne si înnebunească. Şi într-adevăr, după atâtea suferinte, unii au înnebunit. Totul a fost prevăzut si indicat în plan. Nimeni nu va putea să mă convingă de contrariu, deoarece faptele care au urmat au fost foarte concludente.

Bănuiala mea cu privire la motivul pentru care Zaharia fusese chemat afară s-a adeverit întocmai. El primise noi dispozitii, privitor la noi valuri de tortură, care mai de care mai diabolice. Doza de tortură a fost în functie de atasamentul tânărului fată de Miscarea Legionară, de doctrină, de Căpitan, de sefii legionari, îndeosebi fată de Horia Sima, Şeful Miscării Legionare, de credinta în Dumnezeu si în valorile moral crestine. În plus, de vechimea, functia si pozitia tânărului în Miscarea Legionară, de posibilitătile intelectuale si profesionale, de gradul de influentă asupra celorlalti, de trăirea morală si de puterea lui combativă. Toate aceste însusiri au fost luate în seamă, deoarece s-a dovedit că în timpul torturilor s-a actionat metodic si precis, tinând cont de ele.

E de retinut faptul că, în conditiile de închisoare, ierarhia valorilor umane era mult diferită fată de aceea din libertate. Dacă în libertate primau valorile intelectuale si profesionale, în închisoare ele treceau pe planul al doilea, în capul scării situându-se valorile sufletesti si morale. Inteligenta, profesia, cultura si instructia nu puteau înlocui credinta, dragostea, nădejdea, răbdarea, înfrânarea, cumpătarea, smerenia, curajul, bărbătia[36], etc. Cine n-a putut să creadă, să iubească, să nădăjduiască, să se smerească, să rabde, să se înfrâneze si să fie cumpătat în toate a fost un om mort căci, neavând ca sprijin aceste valori morale, cădea.

Mare diferentă între valorile intelectuale si cele morale! Câti detinuti inteligenti, culti, instruiti si civilizati nu au făcut fapte atât de regretabile, încât îti puneai legitima întrebare, cum putea un om cu astfel de însusiri să se degradeze până într-atât?

Popa Nicolae

36 «Roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credinta, blândetea, înfrânarea, curătia; împotriva unora ca acestea nu este lege. Iar cei ce sunt ai lui Hristos Iisus si-au răstignit trupul împreună cu patimile si cu poftele. Dacă trăim în Duhul, în Duhul să si umblăm» (Galateni 5, 22-25) (n. ed.).

Camaradul Popa Nicolae, student la Drept la Universitatea din Iasi, fiu de tăran, originar de pe Valea Bistritei, a lăsat în amintirea celor care l-au cunoscut, icoana omului ideal. Crescut în duhul mănăstirilor si educat în această atmosferă de către mama sa, Nicolae s-a dovedit a fi într-adevăr un om între oameni. Era prototipul omului plin de bunătate, mereu senin si împăcat cu situatia dată. Torturile si conditiile grele nu l-au coplesit niciodată. Dragostea lui profundă pentru Dumnezeu si semenii lui au făcut ca nici cele mai groaznice torturi să nu-l poată dărâma. În libertate era considerat un camarad de mai putină importantă. Oricum însă, Nicolae l-a impresionat profund si pe Țurcanu, dacă mi-as putea îngădui această afirmatie, pentru că el a fost unul din putinii care n-a ridicat nici un deget împotriva camarazilor săi.

Mi-a rămas în memorie, parcă văd si acum înaintea ochilor, scena când multi dintre noi eram torturati, pentru ca la rândul nostru să torturăm si noi pe altii, iar Nicolae se ridica asemeni unui brad si, cu bunul simt si modestia care-l caracterizau, le răspundea răspicat celor din comitetul de tortură că el nu-si putea bate semenul chiar de ar fi ucis.

Nu stiu cum s-a făcut că această atitudine a lui Nicolae a coincis odată cu intrarea lui Țurcanu în cameră, venit să verifice cum se desfăsurau torturile. Cum l-a văzut Zaharia, i-a si raportat cazul. Țurcanu s-a îndreptat spre prici, i-a făcut semn lui Popa să vină la el, l-a însfăcat de gulerul hainei si i-a dat o palmă peste obraz cu atâta putere, încât i-a luxat mandibula, desfigurându-l.

Popa nu era filozof, dar s-a comportat în acel moment ca sclavul Epictet. Simtind că nu mai putea închide gura, cu o voce blândă si pronuntând foarte greu cuvintele, l-a rugat pe Țurcanu, zicându-i: „Domnule Țurcanu, vă rog respectuos să binevoiti să-mi mai dati o palmă si pe partea cealaltă, poate îmi puneti falca la loc”. Foarte curios pentru acel monstru, care era Țurcanu, a fost că, uitându-se la Popa si auzind cele spuse, a zâmbit, spunându-i si el: „Hai Nicolae, să încerc”. Şi, cu o mână i-a tinut partea luxată, iar cu stânga i-a articulat o palmă puternică din partea opusă, încât i-a asezat la loc mandibula. Apropiind maxilarele, a constatat că mai rămăsese un mic spatiu între ele. De aceea, l-a rugat pe Țurcanu să-i mai dea încă o lovitură sub mandibulă, ca să i-o apropie de maxilarul superior. Țurcanu i-a mai dat atunci una, si înfătisarea lui Popa a revenit la normal.

Cum această operatie a fost făcută de un călău, si nu de un specialist ortoped, Nicolae a rămas pentru toată viata cu o mică deficientă: când maxilarele se apropiau, în regiunea molarilor se observa o mică distantă între ele. De aceea, Nicolae mesteca arpacasul cu dintii si nu cu măselele.

În urma acestei întâmplări, Țurcanu l-a chemat pe Zaharia si i-a soptit ceva la ureche. Ce i-a spus, s-a văzut mai târziu, când, desi Nicolae continua să fie tratat ca toti ceilalti, nu a mai fost bătut, tocmai pentru că si el refuzase să-i bată pe altii. În fata acestei evidente, cum să nu fii convins că, de multe ori, valorile umane sunt altele decât acelea pe care suntem obisnuiti să le apreciem.

Pentru că am relatat acest caz, nu voi putea trece cu vederea nici pe următorii camarazi: Ion Pintilie, ucis, Reus Gheorghe, Gelu Gheorghiu, care au încercat să se sinucidă, Aristide Nedelcu, care a încercat si el să se sinucidă si si-a iesit din minti, Dinescu, Ghită Andresan, Popescu Paul, Ion Grigoras, care s-au sinucis, Ion Mutuleac, Ion Sântimbreanu, Virgil Mitran, Romică Proistesescu, Eneea, etc... toti legionari, precum si Vlad Drăgoescu si Ionescu, dintre nelegionari, torturati până la starea de nebunie. Toti acestia au preferat să fie ei torturati, decât să-i tortureze pe altii.

Iată, dragi camarazi, că cei care sustin că toti tinerii care au trecut prin Pitesti si Gherla s-au comportat identic gresesc fundamental. Ei n-au trăit această dramă si fabulează, acuzând pe altii ca să-si acopere propriile lor fapte. Cum as putea, în fata evidentei, să acuz un om care a fost om si a fost mai tare si mai bun decât mine?

Altă metodă de tortură

Într-o bună zi, când Zaharia s-a întors de la Țurcanu, si-a început ritualul, ca de obicei, prin antreul muzical care prevestea iminenta torturii. Aducea de astă dată o nouă metodă, care presupunea atât conditie fizică, cât si un antrenament îndelungat.

Iată procedeul utilizat. Cel torturat era dezbrăcat în pielea goală si descăltat. De retinut faptul că era iarnă si în cameră era frig. Hainele, rufele si încăltămintea erau legate la un loc în cămasă, iar bocceaua trebuia făcută în asa fel încât să poată sta pe cap. Torturatul trebuia să se urce pe tineta de necesităti. Cu bocceaua pe cap si mâinile ridicate, trebuia să stea într-un picior. Avea voie să schimbe piciorul când nu mai putea rezista.

Singura relaxare era atunci când cineva trebuia să se servească de tinetă. Cel de pe tinetă se dădea jos si apoi se urca din nou. Ne mai destindeam si atunci când se servea masa.

În starea de epuizare fizică si sufletească în care ne aflam, unii dintre noi consideram că această metodă se putea suporta pentru a scăpa de cealaltă metodă, a sederii fixe pe prici si prin care trebuiau să treacă toti.

Finalul era întotdeauna o cruntă bătaie, luându-se ca pretext faptul că n-ai vrut să stai un timp mai îndelungat.

Cine are impresia că era usor, să încerce si apoi să mărturisească cât timp a rezistat. Usor de vorbit, mai greu de făptuit. Majoritatea dintre noi nu au putut-o suporta mai mult de o zi. Au fost cazuri când a durat o zi si o noapte. Eu eram atât de slăbit, că n-am putut să o duc nici măcar jumătate de zi; mi-a întepenit corpul si am căzut pe capacul tinetei. Drept pedeapsă că am căzut, am luat o bătaie care m-a adus în simtiri. Mi se părea că plutesc într-un basm.

Un camarad, Aurel Pandurescu, a îndurat această pozitie timp de trei zile si trei nopti.

Dimineata ne sculam si-l vedeam pe Pandurescu în aceeasi pozitie de cu seară si ne înspăimântam, punându-ne întrebarea de unde avea resurse ca să poată suporta atâta timp acest supliciu.

Totusi, după trei zile si trei nopti a căzut si el ca un bustean de pe tinetă. Norocul lui că a căzut între tinetă si prici, amortizând putin lovitura, căci, de ar fi căzut cu fata pe ciment, putea muri pe loc. În momentul când Pandurescu a căzut, nu era decât Măgirescu în cameră, Zaharia lipsea. Şi atunci am observat pe fata lui Măgirescu o schimbare. I-a cerut lui Tudose să-l consulte pe cel căzut. Acesta a recomandat să i se facă frectii pe tot corpul; picioarele, de la genunchi în jos, erau cianozate.

După ce Pandurescu si-a revenit din lesin, spre seară, si-a luat bocceaua si, asa gol, a vrut să se suie din nou pe tinetă. Zaharia nefiind în cameră, Măgirescu a avut curajul să-i spună lui Pandurescu să să se îmbrace si să stea lungit pe prici la locul lui. Nemiscat, Pandurescu a dormit o zi si o noapte, fără să fie bătut si fără să mănânce. Iar Zaharia, probabil la sfatul lui Măgirescu, l-a lăsat în pace în tot acest timp.

Cazul lui Pandurescu a rămas pentru noi toti simbolul rezistentei fizice si morale, iar în urma torturii acesteia i-a rămas o poreclă: „bătrânul fachir".

De aici se poate vedea că oamenii sunt foarte deosebiti, chiar si numai din punct de vedere fizic. Încercările de le Pitesti si Gherla au infirmat însă multe păreri preconcepute. De unde să fi izvorât atâta tărie si răbdare? Din carne si din oase?

Se apropia Crăciunul si Anul Nou si nu stiu ce mă făcea să cred că se apropia si pentru noi venirea unor încercări degradante legate de Nasterea Domnului.

Încercarea de sinucidere a lui Gelu Gheorghiu

Am mai relatat că, în închisorile de la Pitesti si Gherla, s-a luat detinutilor până si posibilitatea de sinucidere, pentru că planul diabolic prevedea tortura continuă până la epuizarea totală a individului. De aceea au instituit pozitii fixe de tortură si plantoane ce supravegheau zi si noapte, observându-i pe cei de pe priciuri, să nu se miste din pozitia impusă.

Într-una din zile, Gelu Gheorghiu si Ghită Reus erau de serviciu, ca să ducă tineta de necesităti la w.c., Gelu a observat când Zaharia si-a pus la căpătâi o sticlă; când ducea tineta, a găsit momentul să ia sticla si s-o vâre în buzunar, fără ca Reus să-l vadă. S-au întors în cameră si s-au asezat fiecare la locul lui pe prici.

Într-un moment de neatentie al celor din comitet, Gelu a scos ciobul de sticlă si si-a tăiat venele de la gât. Operatia a fost făcută atât de fulgerător, că nimeni n-a observat. După aceea Gelu s-a lăsat pe spate iar eu, cu riscul de a fi ciomăgit pentru că n-am respectat pozitia impusă, am întors capul spre Gelu. M-am îngrozit de ceea ce am văzut. Din gâtul acestuia gâlgâia sângele.

Am strigat la Tudose că Gelu si-a tăiat gâtul. Mă uitam la el cum stătea întins pe spate, palid la fată, iar sângele tâsnea din tăietură întinzându-i-se pe piept.

Nimeni nu a intervenit, deoarece nu aveam voie nici să vorbim, necum să ne miscăm. Tudose, fără să tină seama atunci de cei din comitet, mi-a strigat să scot batista si să-i leg gâtul. În acelasi timp, a sărit si el, peste mine, si l-a legat si cu batista lui.

Când cei din comitet au observat că noi nu mai eram în pozitia fixă, s-au repezit cu ciomegele spre noi. Petrică Tudose însă a avut curajul să-l înfrunte pe Măgirescu, strigându-i că Gelu si-a tăiat gâtul. Cei doi din comitet s-au îndreptat spre Gheorghiu, care stătea nemiscat pe prici si plin de sânge. Măgirescu a dat si el dispozitie să se caute toti prin boccele poate vor găsi o cămasă ruptă, pentru a-i face fâsii să-i lege rana. Toti s-au miscat atunci din pozitiile lor, căutând prin boccele. Şi asa, bietii de noi ne-am mai putut misca. În acest timp, Tudose, căpătând o cămasă, a rupt-o în fâsii si a reusit să oprească sângele.

Târziu a apărut si Zaharia si, aflând de la Măgirescu cele petrecute, înfuriat ca un taur în arenă, a urlat cât l-a tinut gura să i se spună cine i-a căutat sub căpătâi si i-a luat sticla. După aceea, ca un posedat, a început să lovească la întâmplare, în stânga si în dreapta, pe cine nimerea.

Cel ce a pătit-o mai rău a fost Reus Gheorghe, care făcuse echipă cu Gelu la W.C. După crunta maltratare, acesta i-a spus că a auzit spărgându-se o sticlă, dar nu l-a văzut pe Gheorghiu când a luat ciobul. Pe Gelu nu putea să-l întrebe pentru că, după spusele lui Tudose, dacă ar fi vorbit, exista riscul să se declanseze din nou hemoragia. L-am văzut pe Zaharia privindu-l pe Gheoghiu atât de furios, că dacă nu ar fi fost în această situatie, l-ar fi omorât pe loc.

După stingere, Zaharia a avut tot timpul să-si manifeste întreaga bestialitate. N-a întrebat pe nimeni nimic, ci a aruncat ciomagul pe prici si, ca de obicei, a început să fredoneze si să fluiere diferite melodii, care de care mai plăcute. Am mai spus că atunci când cânta, fata i se transforma în fată de om, dar din momentul în care înceta, devenea bestială, că îti era groază să-l privesti. Ura, mânia, cinismul si bestialitatea de lup încoltit gata să-si sfâsie victima, toate i se citeau pe chip[37].

Dezlăntuirea lui Zaharia se manifesta apoi cu o putere fizică ce nu mai era a lui, ci a demonilor care îl posedau.

Dezbrăcat de cămasă, a început să ne zdrobească pe toti cu ciomagul, pe care-l schimba cu centironul sau cu biciul, în asa hal, de parcă am fi fost niste busteni de lemn.

După aceea, Zaharia a făcut de planton singur, toată noaptea, fredonând si fluierând un repertoriu foarte bogat de arii.

A doua zi a plecat din cameră si s-a întors cu Ţurcanu. Când l-am văzut pe acesta, am făcut deosebirea între expresia fetei pe care o avea acum, privindu-l pe Gheorghiu, si cea pe care o avusese în cazul lui Popa Nicolae. Atunci, avusese ceva uman; acum era Mefisto în persoană si nu întelegeam ce-l retinea să-l ucidă pe Gheoghiu.

Ţurcanu ne-a spus atunci: „Un alt bandit s-a aruncat de la etaj pe scara de serviciu, din neatentia unui gardian care-l ducea la anchetă, si s-a făcut zob când a ajuns jos. Banditii acestia de la muncă silnică si temnită grea sunt atât de înrăiti în credinta si conceptia lor legionară, că de aici încolo o să iau măsuri pe care numai eu le stiu, ca să nu se mai poată sinucidă nimeni. Îi voi ucide eu si prietenii mei pe aceia care trebuie, dar de sinucis nu se vor mai putea sinucide” [38].

Cunosteam bine scara, pentru că pe ea mergeam la baie înainte de demascări si, într-adevăr, te puteai arunca de la etaj prin spatiul suficient de larg ca să ajungi până jos la subsol. Amenintarea lui Ţurcanu cu uciderea se referea la cei care rămăseseră cu credinta în Dumnezeu si în Miscarea Legionară. Iar medicul închisorii putea oricând diagnostica o moarte banală.

După începerea demascărilor, camera 4 spital s-a transformat în cameră de anchetă unde se redactau declaratiile. O parte din cameră era izolată printr-un paravan format din cearceafuri. În dosul acestui paravan stăteau Nicolski, Zeller sau oamenii lor care ascultau întrebările puse de Ţurcanu celui anchetat si pe care trebuia să le si scrie. Întrebările trebuiau puse cu voce tare ca să audă si cel din dosul perdelei. Nu rareori, am văzut cizmele misteriosului auditoriu din spatele cearceafului, cizme de ofiter, care se deosebeau de cele ale gardienilor. Mai mult, sunt convins că cei omorâti de Ţurcanu la camera 4 spital în timpul demascărilor, pentru că mărturisiseră fără echivoc credinta lor în Dumnezeu si în Miscarea Legionară, au fost ucisi de el ca să-si convingă stăpânii că era hotărât să suprime pe oricine i s-ar fi ordonat.

Totdeauna cel care era în comă era scos din celulă sau cameră înainte de a-si da sufletul. În felul acesta nu se putea sti dacă cel aflat în comă decedase imediat sau fusese omorât după aceea, pentru că numai Ţurcanu cu ajutoarele lui îl scoteau noaptea, ducându-l la morgă. Acolo, era pus într-un sac legat la gură si îngropat într-un cimitir unde nimeni nu mai stia groapa. Familiile celor ucisi la Pitesti nu le-au

---

37 „Mânia este fierberea sângelui din jurul inimii, de la aburul fierei sau al tulburării care se face. Pentru aceasta i se zice si fiere (col») si venin (cOloj). Şi uneori mânia este si mare poftă de răzbunare; căci nedreptătindu-ne sau socotindu-ne că suntem nedreptătiti, ne mâniem, si se face atunci patima amestecată, din râvnă si din mânie.

Iar felurile mâniei sunt trei: furie, care se cheamă fiere (col») si venin (cOloj), si tinere de minte, si răzbunare. Pentru că mânia, având început si pornire furia, se zice si fiere (col»), si venin (cÒloj). Iar tinerea de minte este fierea (col») care rămâne, adică tinerea de minte a răului; si i se zice pe lângă a tine minte si a se închina la aducerea aminte. Iar răzbunarea este mânia care pândeste vremea spre pedeapsă, si i se zice si astfel pe lângă «a sta de fată».

Iar mânia este straja împărătească a gândului, avocatul poftei; căci când am poftit un lucru si am fost opriti de cineva, ne mâniem împotriva lui ca si cum am fost nedreptătiti, socotind gândul cu adevărat vrednic de durere ceea ce s-a întâmplat cu cei ce fireste îsi păzesc rânduiala lor” (Sfântul Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Cap. *Despre mânie*) (n. ed.).

38 Interzicerea sinuciderii este cea mai mare viclenie a tiranului, nemaiîntâlnită vreodată, păcatul de neiertat ajungând să fie o mult râvnită binefacere (vezi mai sus notele 10 si 16).

mai aflat mormântul[39]. În cazul celor sinucisi au existat martori, cum a fost cazul lui Şerban, evocat cu atâta cinism de Ţurcanu: „Un bandit s-a aruncat de la etaj si s-a făcut zob". Cei care se aflau în comă în cameră, după ce erau dusi afară, era foarte greu de stiut dacă muriseră sau nu. Am putut verifica moartea lor abia după încetarea demascărilor, pentru că toti cei aflati în comă au fost scosi si au murit în celule misterioase.

În timpul demascărilor, închisoarea din Pitesti devenise o închisoare de ucigasi. Cei ucisi si torturati până la epuizare au fost mai ales cei de la muncă silnică si cei de la temnită grea.

Revin la cazul lui Şerban, deoarece a fost primul dintre noi care, nemaiputând suporta torturile diabolice (fac presupunerea în analogie cu cazul lui Gelu Gheoghiu), credea că în urma sinuciderii lui călăii se vor vedea obligati să înceteze torturile. Dacă aceasta a fost convingerea lui, s-a înselat amarnic, pentru că torturile au continuat mai cinic si mai bestial, oculta cerând ca planul ei să fie dus până la capăt cu orice pret.

Şerban era originar din Constanta si era student la Facultatea de Medicină Veterinară din Bucuresti. Cei care l-au cunoscut sau au lucrat cu el ca luptător, spuneau că nu era omul care să cedeze în fata dusmanului. La el, n-a fost contradictie între cuvânt si faptă: asa întelegea el să-si facă datoria. Şi numai Dumnezeu stie cât a suferit acest tânăr de a ajuns să-si pună capăt zilelor. Cei care l-au torturat nu mai sunt să mărturisească: au fost si ei împuscati ca să dispară ca martori.

Pe Gelu Gheorghiu l-a salvat faptul că tăietura nu era decât superficială, neatingând vasele profunde. Încercarea de sinucidere l-a costat însă mult, căci torturile la care a fost supus, ca urmare a acestui gest, au fost dintre cele mai groaznice. După încetarea demascărilor, a spus că făcuse acest gest, crezând că-l va putea influenta pe Ţurcanu să-si schimbe atitudinea. Nu bănuia nici el că planul întocmit de ocultă trebuia îndeplinit cu orice risc.

Altă încercare de sinucidere

Unul dintre camarazii care a fost torturat până la nebunie a fost Aristide Nedelcu, student la Facultatea de Drept din Bucuresti. Originar din Muscel, fusese si el crescut, ca si Popa Nicolae, în duhul ortodox al mănăstirilor de prin partea locului. Din nastere era înzestrat cu virtuti rare. Nu era capabil să scoată un cuvânt urât din gură sau să facă vreun rău semenului său. Fata lui Nedelcu exprima bunătate, dragoste, pace si armonie sufletească.

L-am cunoscut bine în lunile care au precedat demascarea, în camera 3 subsol. Mă atasasem de el si-l iubeam mult. Ca si mine, era catalogat ca făcând parte din grupul tinerilor „legionari mistici". Apartinea grupului lui Pintilie, cu care tinea sedinte legionare în cameră, îmbinând în modul cel mai armonios credinta crestină cu conceptia legionară. El si Pintilie erau singurii care mărturiseau deschis credinta lor în Dumnezeu si spuneau că nu se vor lepăda de ea, chiar dacă vor fi ucisi, fapt care le-a atras torturi de neînchipuit.

După noua pritoceală, Nedelcu si Pintilie au fost adusi lângă mine, formând împreună grupul misticilor. Fuseseră crunt bătuti cu centironul peste cap, până la desfigurare. De altminteri, se părea că înnebuniseră. Când mă uitam la ei, mă apuca o groază pe care nu o mai trăisem până atunci, făcând legătura cu ceea ce ne promisese Ţurcanu că, înainte de a ne ucide, ne va face să ne pierdem mintile.

Până la întâmplările cu Nedelcu si Gheorghiu, care avuseseră loc în preajma Crăciunului, nici un camarad din cameră nu făcuse vreo declaratie publică, nu fusese dus la anchetă si nu trecuse de partea celor ce torturau.

Atmosfera din cameră era de iad, torturile epuizându-ne aproape total rezistenta fizică si sufletească. Dacă un om normal ar fi intrat în cameră în momentele acelea, fără să fie la curent cu cele ce se petreceau acolo, ar fi declarat cu toată convingerea că a intrat într-un spital de nebuni. Dacă cineva ar fi fotografiat fetele tinerilor torturati si conditiile în care eram tinuti, nu ar mai fi nevoie să se scrie nici un rând despre torturile de la Pitesti.

Revenind la Nedelcu, el parcă intuia că de Sfintele Sărbători ale Nasterii Domnului vom fi martorii celei mai odioase si inumane manifestări, făcute la adresa pruncului Iisus si a Prea Sfintei Fecioare Maria.

Într-o zi, când Zaharia lipsea din cameră, l-am văzut pe Nedelcu sărind de lângă mine si aruncându-se cu capul de ciment, de la o înăltime de vreo 80 cm. S-a ales doar cu capul spart. Speriati,

39 Vezi nota 29.

cei doi din comitet, Măgirescu si Păvăloaia, s-au repezit ca ulii la el, l-au legat cu mâinile la spate si apoi de gratii, ca să nu mai poată misca. Cu picioarele legate, l-au bătut crunt la tălpi, până ce i le-au învinetit.

Când s-a întors Zaharia, mai spre seară, aflând cele întâmplate, a început să cânte, ca de obicei. După ce a terminat de cântat, fata a început să i se schimbe. Între timp, îsi pregătea instrumentele de tortură: ciomagul, centironul si biciul.

L-a dezlegat pe Nedelcu de gratii, l-a adus pe priciul unde dormea comitetul, s-a dezbrăcat de cămasă si a început să-l bată atât de crunt, că nu mai rămăsese pe corpul lui nici cât ai pune o palmă, ca să nu fie vânăt si cu răni din care curgea sângele. În tot timpul acestor bătăi, Nedelcu a fost lovit peste cap cu biciul, centironul si pumnii, încât fata lui nu mai semăna a fată de om: mai bine zis, arăta ca un om iesit din minti.

Mai târziu, după demascări, Nedelcu a fost la minele de plumb, asa că n-am mai aflat de ce făcu-se acest gest, văzând ce i se întâmplase lui Gheorghiu. Oricum însă, Nedelcu a făcut parte din grupul ti-nerilor legionari care au suportat torturile din noiembrie 1950 până în septembrie 1951, fiind printre ultimii căruia i s-a ridicat pozitia fixă.

Am aflat de la cei care au fost în mină că si-a revenit complet datorită mediului si a atmosferei întretinute de legionarii mai maturi; că nu a fost turnător si a făcut parte din grupul rezistentei legionare de la minele de plumb. Am stiut de existenta lui si după 1955, la Aiud; era sănătos, atât la trup, cât si la suflet. Dar nu am mai avut ocazia să stau de vorbă cu el. Oricum însă, Nedelcu se înscrie în rândul ero-ilor legionari.

Altă metodă de tortură

În viata mea zbuciumată, am răbdat de multe ori de sete în timpul războiului, prin stepele fără hotar ale Rusiei. Până la urmă însă, am găsit si acolo un izvor. Uneori beam din băltoace, strecurând apa prin batistă. Toate acestea le-am inteles, pentru că erau inerente vietii în timp de război. Dar să-ti tortu-rezi semenul, silindu-l să bea apă sărată, apoi să-l chinui prin însetare, acest lucru nu l-am mai înteles. Dacă alte torturi fizice le mai puteai suporta, chiar si foamea, setea devenea însă o obsesie. Ce minte di-abolică a mai inventat această metodă si ce scop s-a urmărit cu ea? Înainte însă de a i se aplica, tânărul era bătut până la epuizare si slăbit de toate puterile, pentru a nu mai putea să reziste.

Tortura era aplicată fiecăruia după un anumit ritual, căruia nimeni nu i se putea împotrivi, căci cel destinat supliciului era legat de mâini si de picioare si i se punea un călus la gură, ca să n-o mai poată închide. Apoi i se turna pe gât până la un kilogram de zeamă de varză sau de castraveti, cu o mare doză de sare. Pentru a neutraliza orice reactie, un membru din comitet se aseza pe picioarele torturatului, un altul îl tinea de cap, în timp ce al treilea îi turna saramura pe gât.

După o jumătate de zi, aveai o senzatie de sete îngrozitoare.

Dacă puteam suporta foamea, bătaia, durerea altor torturi, setea era ceva mai presus de durere. Nu aveam altă apă să bem decât aceea din mâncare, ce nu putea potoli setea. După trei–patru zile, toti aveam buzele uscate si sângerânde, din cauză că ni le lingeam până se usca pielea pe ele. Până si limba era uscată din lipsă de salivă. În fata ochilor ne defilau râuri, izvoare si cascade cu apă dulce care ni se revărsau în gură. Poet de as fi fost nu as fi putut găsi cuvintele care să-mi exprime fericirea ce mă cu-prinsese în vis la vederea atâtor râuri si izvoare.

Ne-am deshidratat atât de mult, încât fetele noastre aduceau a măsti mortuare. Doamne! Cât de cumplită si epuizantă ne era setea!

Se apropia Crăciunul, iar noi eram torturati de sete de mai bine de două săptămâni. Multi dintre noi beam saramura fără a fi fortati, deoarece în timpul operatiei fortate riscam să ni se scurgă zeama în plămâni. Oricum, toti ne beam portia rezervată, de parcă am fi băut apă dulce.

Eram capabili atunci de orice si atât de înspăimântători, încât te întrebai dacă aveai în fată fiinte umane sau alte arătări. Nu mai aveam salivă în gură, iar mucoasa bucală si limba erau uscate si crăpate, că îti venea să urli. Faringele, si el uscat, te ardea ca focul, dându-ti încontinuu o senzatie de vomă chi-nuitoare. Starea sufletească era în pragul nebuniei. Uneori asteptam cu deosebită nerăbdare să ne aducă zeama ca să ne mai potolească setea. Şi atunci, pentru a ne mări supliciul, au redus cantitatea de zeamă, mărind-o însă pe aceea de sare, în asa fel încât lichidul era un fel de pap.

Groaza că nu puteam sti cât avea să dureze această tortură pusese stăpânire pe noi. Ni se părea că nu avea nici început, nici sfârsit. Multi dintre noi ajunsesem la convingerea că ne vor ucide prin înseta-re, tortură mult mai groaznică decât foamea. Celelalte metode de tortură îti provocau dureri si suferinte

de nesuportat, dar tortura prin însetare era atât de chinuitoare că preferam de o mie de ori să fim bătuti, numai să ni se dea apă să bem.

Cei din comitet, ca să-si bată joc de noi, puneau apă într-o gamelă si ne-o treceau pe sub nas.

Îmi amintesc de Fag Negrescu, care nu era legionar, si era cel mai tânăr dintre noi. Pe fata lui se citea nebunia de care eram cu totii cuprinsi. Când unul din comitet a trecut cu gamela de apă pe la gura lui, acesta a sărit din pozitia sezând si, smulgând-o din mâna celui din comitet, a fugit cu ea pe prici. Până să-l prindă, băuse toată apa din gamelă. S-a ales cu o bătaie atât de cruntă că nu mai putea sta în nici o pozitie. Şi nici setea nu si-a potolit-o, sărmanul, pentru că i s-a turnat imediat pe gât atâta saramură câtă apă băuse. Cumplită lectie, ca nimeni să nu mai îndrăznească să repete gestul lui Fag.

As propune cititorului pentru a-si satisface o curiozitate, să se încuie într-o cameră timp de trei zile după ce a băut un kilogram de saramură, dar fără nici un pic de apă la dispozitie. Şi poate atunci va putea întelege la ce au fost supusi niste tineri, timp de o lună. Să ajungă să trăiască aievea senzatia că nici toate râurile lumii nu pot să-i potolească setea.

În această stare apropiată de nebunie, am regretat din toată inima că nu fusesem ucis cu un an în urmă, în cimitirul de la Galata. As fi scăpat pentru totdeauna de acest chin. Dar cât de legati suntem de viata pământească!

În ultima săptămână, cei mai tineri dintre noi nu au mai putut suporta această tortură, nemaiputând sta nici în pozitia fixă. Îti era mai mare mila de ei, să-i vezi în ce stare ajunseseră. La o inspectie, Ţurcanu, dându-si poate seama de starea în care eram, s-a uitat la fiecare cu privirea lui care te îngrozea si, adresându-se întregii camere, a spus: „Ei bine, măi banditilor, asa o să vă omor si o să vă tin numai în chinuri. Clasa muncitoare nu are milă: mila este o stare patologică a banditilor crestini”. Desigur că nimeni nu i-a răspuns. La plecare, i-a soptit ceva la ureche lui Măgirescu, Zaharia fiind absent. Nu am stiut ce i-a spus, dar în zilele următoare nu ni s-a mai dat saramură si mâncarea a revenit la „normal”, adică la starea de apă chioară care nu ne putea potoli nici foamea, nici setea. În ajun de Crăciun, această tortură a încetat.

Zaharia făcu unele schimbări pe priciuri, aducând lângă mine pe Tudose în locul lui Gheorghiu, iar în dreapta mea a rămas tot Ionică Pintilie. Când vedeam fetele desfigurate ale celor doi camarazi, cu ochii sticlosi ca de nebun, mă treceau fiorii. Celor mai tineri dintre noi au început să le dea putină apă, cu câteva zile înainte de încetarea satanicei experiente. Aceasta ca urmare a iesirii lui Eneea, un camarad de la Cluj, care, pierzându-si cumpătul, a sărit de pe prici si a început să strige cât îl tinea gura că a înnebunit. După demascări Eneea a recunoscut că nu a făcut-o intentionat, ci pentru că îsi pierduse controlul.

În ultima zi a însetării, Măgirescu si Păvăloaia, în lipsa lui Zaharia, ne-au dat la fiecare câtiva stropi de apă, să ne mai potolim gura uscată si crăpată. Dar setea a mai durat încă vreo săptămână, până ce organismul s-a desărat. Odată, Măgirescu, rămas singur în cameră, a venit la mine, m-a luat si m-a dus la tineta de apă, îndemnându-mă să beau. Asa am băut trei gamele pline si, dacă m-ar fi lăsat, cred că as fi băut tineta întreagă.

Eram cu totii convinsi că după această încercare ne vor aplica alta, mai degradantă. Şi întradevăr, în ajunul Crăciunului ne-au administrat fiecăruia o bătaie proportională cu anii de condamnare. Mărturisesc cinstit însă că am suportat-o mult mai usor decât setea prin care trecusem.

Crăciunul lui 1950. Degradarea

Asa cum n-am uitat Crăciunul lui 1948 de la Suceava, tot asa nu-l voi uita niciodată pe cel din 1950 petrecut în camera 3 subsol.

Eram atât de deshidratati si de slăbiti în urma însetării, că păream mai degrabă niste umbre, decât oameni.

Dacă până atunci torturile administrate prin bătăi si însetare nu atinseseră încă degradarea absolută, ceea ce voi mărturisi în continuare avea să intre în domeniul patologiei, iar satanizarea să atingă paroxismul. Nu mi-am putut închipui vreodată că omul, fiintă rational, ar putea să-si înjosească semenul în asa grad. Ce minte de demon a putut să născocească atâta cruzime? Chiar în ziua de Crăciun, când fiecare dintre noi, în intimitatea sa, îsi mai amintea cum sărbătorea Crăciunul împreună cu cei dragi, am fost pusi în fata unor fapte care ne-au uluit.

În acea dimineată, îndată ce a sunat desteptarea, la ora sase, Zaharia, care în ultima săptămână lipsise din cameră, a dat ordin ca de acum încolo în fiecare dimineată să luăm pozitia fixă pe prici, iar cei care aveau nevoie să iasă la urină si scaun, nu o vor mai face la tinetă, ci în propria lor gamelă pen

tru mâncare. Am rămas îngroziti de ceea ce auzeam. Asa ceva nu mai auzisem si nici nu mai văzusem vreodată.

În dimineata aceea, multi dintre noi n-au avut nevoie de scaun deoarece, din cauza hranei insuficiente, se iesea afară numai la două-trei zile. De aceea, numai cam a treia parte dintre noi si-au făcut nevoile în gamelă. În cameră era un miros dezgustător, dar îl suportam, căci ne obisnuisem cu el de atâta timp. După ce unii si-au făcut necesitătile în gamelele lor, Zaharia le-a ordonat să se aseze pe marginea priciului, să-si ia lingura si să-si mănânce fecalele.

Doamne! Ce scabrozitate, ce înjosire, ce degradare! Multi au refuzat să-si mănânce fecalele, iar altii au avut reflexe de vomă de aveai impresia că-si vărsau matele din ei. Era un spectacol pe care nici o imaginatie, chiar bolnavă, nu si l-ar fi putut închipui.

În fata acestei stări de nedescris multi îsi doreau moartea. Şi totusi, au fost unii dintre noi care si-au mâncat fecalele: din pudoare însă nu le voi da numele. Din cauza refuzului altora, a început o bătaie cum numai în camera 2 parter trăisem; se lovea peste cap, peste fată, pe unde se apuca, cu toate instrumentele de tortură. Multi dintre noi am scăpat gamelele pe jos, murdărind în acelasi timp si priciul cu fecalele care degajau un miros gretos. Cei care vărsaseră fecalele pe ei au fost dusi la W.C. să-si spele hainele pătate iar fecalele căzute pe jos au fost strânse cu pumnii si aruncate în tinetă.

Cei care au fost sortiti să-si mănânce fecalele, după bătăile pe care le-au îndurat erau atât de schiloditi, că stăteau ca niste statui nemiscate pe priciuri. Au fost crunt bătuti si cei care au avut curajul să-l înfrunte pe Zaharia si să-i spună că nici cei mai odiosi monstri n-ar fi fost în stare să-si degradeze semenul într-un chip atât de bestial. Pentru Pintilie a fost începutul asasinării, în timp ce pentru Nedelcu, al nebuniei. Vlad Drăgoescu, nelegionar, fire sensibilă, avea în continuare un reflex de vomă, de-ti lăsa impresia că-si dădea sufletul. Mă gândeam cu groază cum voi reactiona eu când îmi va veni si mie rândul.

Asa că, dragi camarazi si cititori, vedeti cum am petrecut noi prima zi de Crăciun a anului 1950. Iertati-i însă si voi, cum i-am iertat si noi, pe toti cei care ne-au supus la astfel de degradări.

Peste resturile de fecale rămase în gamelele noastre s-a turnat apoi zeama de toate zilele, obligându-ne să mâncăm această scârbosenie. Cu toate că Pintilie si Nedelcu au refuzat să mănânce, le-au pus călus la gură si li s-a introdus acest amestec pe gât cu lingurita.

După masă, în aceeasi zi de Crăciun, Zaharia s-a dus la camera 4 spital de unde s-a întors cu niste hârtii pe care le-a aruncat pe priciul lui Măgirescu si Păvăloaia, să le citească, iar el a început să se plimbe prin cameră cu mâinile la spate, fredonând repertoriul său. După vreo jumătate de oră de muzică s-a oprit si i-a cerut lui Măgirescu să-i spună pe cei ce stiau să cânte colinde de Crăciun si care se pregătiseră în acest sens înainte de începerea demascărilor.

Cum acesta îi cunostea pe toti cei ce pregătiseră colindele ca să sărbătorească Crăciunul în închisoare, i-a adunat pe priciul lung într-un colt si le-a distribuit la fiecare hârtiile aduse. Pe ele erau scrise, pe melodiile colindelor, cele mai scabroase cuvinte la adresa Fiului lui Dumnezeu si la adresa Sfintei Fecioare Maria[40].

Pentru că sunt crestin si toată fiinta mea se cutremura când pronuntam numele lui Dumnezeu, nu puteam sti dacă voi putea să spun acele cuvinte de hulă, de insultă, aduse Majestătii si Sfinteniei lui Dumnezeu si a Maicii Domnului de către slugile satanei, în acea zi sfântă a anului 1950, în camera 3 subsol. Acelasi lucru necurat s-a petrecut în toate camerele de la subsol si parter.

Nici cele mai depravate femei din lume, nici un om, oricât de depravat ar fi fost el, nu si-ar fi îngăduit să rostească atari cuvinte de hulă la adresa Sfinteniei lui Dumnezeu.

Neavând ureche muzicală, eu n-am fost obligat să fac parte din corul satanic. Au mai refuzat să cânte aceste monstruozităti: Pintilie, Nedelcu, Zelică Berza, Reus Gheorghe, Dinescu si Gelu Gheorghiu. Pentru asta, au fost supusi la groaznice bătăi, iar cântecele au fost intonate în toate cele trei zile ale Crăciunului.

A doua zi, ne-au obligat iar să ne facem nevoile în gamelele în care mâncam si, din acea zi blestemată, si până după Pastile lui 1951, nimeni dintre noi n-a mai avut voie să-si spele gamelele si lingurile. De asemenea, nu mai aveam voie să bem apă din ceasca de pe capacul tinetei, ci trebuia să turnăm apa din cească în gamela noastră, înainte de a o bea. Multi dintre noi, ca să mai lungească timpul până când aveau să fie obligati să-si mănânce fecalele rămase în gamelă, se abtineau să aibă scaun, fapt ce a dus repede la constipatie, care a antrenat alte complicatii si mai grave.

Tot a doua zi de Crăciun, mi-a venit si mie rândul la această degradantă încercare, neîntâlnită nici măcar pentru animale. Mi-e greu să descriu aceste nelegiuiri si nu numai pentru noi, cei ce le-am suportat,

40 Vezi Nota finală de la sfârsitul cărtii (n. ed.).

ci si pentru cititori, care vor avea aceeasi reactie de repulsie, scârbă si greată. Ca si în prima zi, unii dintre noi am avut o puternică reactie de vomă numai văzând în gamelele din care trebuia să mâncăm aceste dejectii. Unii au încercat să închidă ochii, tinându-se cu mâna de nas, iar altii n-au putut lua nici măcar o lingură. Cei care s-au opus categoric au fost: Petrică Tudose, Eneea, Virgil Mitan, Ion Grigoras, Hutuleac Ion si altii.

Printre cei vizati de Zaharia, care asista la acest spectacol grotesc, eram si eu. Oricât am fost silit si bătut si oricât as fi încercat, reflexul de vomă a fost mai puternic si m-a împiedicat să înghit propriile mele fecale. În această atmosferă de miros de vomă, eram convins că fiecare în sinea lui trăia o revoltă vecină cu nebunia.

Şi atunci, bătăile continuând cu mai multă bestialitate, până a treia zi de Crăciun, n-a scăpat unul fără să treacă prin această siluire. Toată operatia s-a făcut fără ca gardianul să fie la curent, pentru că nu el ne distribuia masa ca să ne vadă gamelele infecte, ci unul din comitet.

În zilele următoare, s-a procedat în acelasi fel si cu urina, cu rezultate mai eficace.

Culmea degradării a fost atunci când o parte din noi au fost fortati să mănânce fecalele altuia (eu, nu stiu de ce, nu am fost obligat să o fac). S-a ajuns atât de departe în această nemaipomenită degradare, încât unii dintre noi au preferat să mănânce propriile fecale, pentru a nu fi obligati să le mănânce pe ale altuia. Această siluire paranoică a durat vreo trei săptămâni, iar pentru altii câteva luni, timp în care am fost atât de crunt bătuti pentru că refuzam să ne supunem, încât aceste săptămâni au fost pentru noi începutul unui delir colectiv.

Anul Nou 1951, după mărturisirile de mai sus, refuz să mi-l mai amintesc.

În aceste săptămâni de oroare, Pintilie si Nedelcu au fost atât de sălbatic torturati, că primul a murit, iar celălalt a înnebunit.

Uciderea lui Ionică Pintilie

Ce reprezenta Ion Pintilie, ca valoare morală si intelectuală, prin credinta în Dumnezeu si în Legiune, am mai relatat. Dar tin să mărturisesc, si nu as vrea să gresesc în fata lui Dumnezeu si fată de toti camarazii nostri, că el reprezenta pentru noi, ce reprezenta Mota pentru generatia lui. Pintilie a fost vârful piramidei elitei tineretului legionar de acolo. Nici un alt tânăr legionar nu i s-a asemănat, cu exceptia acelui student de la Politehnica din Bucuresti, ucis de Țurcanu.

Pintilie a răbdat martiriul asemenea primilor crestini. A fost asasinat de slugile satanei, care si-au vândut sufletul si constiinta lui Lucifer. Dacă medicina si cultura românească au pierdut prin uciderea lui o valoare de neînlocuit, acest tânăr de o morală desăvâsită, cu dragoste pentru Dumnezeu, semenii săi si Legiune, va rămâne un exemplu de urmat pentru toti cei care vor veni după noi în acest neam.

Dumnezeu a vrut asa, cum a vrut si în cazul lui Mota, să-si aleagă, ca martiri pentru jertfă, pe cei mai buni dintre noi. Dacă nu l-as fi cunoscut în libertate, lucrând cu el, dacă nu as fi stiut ce valoare intelectuală reprezenta si pe ce solid piedestal moral era asezat, dacă în închisoare si în special în camera 3 subsol, unde Pintilie a stat tot timpul alături de mine, nu l-as fi văzut cu ochii mei cum a fost ucis, poate n-as face aprecierile pe care le fac despre acest înger cu chip de om. Lui Pintilie nu-i lipsea nimic din bărbătia si curajul martirului: credinta si dragostea pentru Hristos si atasamentul fată de Căpitan si Legiune. Nu trec în rândul martirilor nici fricosii, nici pe cei ce s-au îndoit sau n-au avut curajul să-si mărturisească credinta. Vor trece în eternitate numai cei bravi care-l înfruntă pe satana prin jertfa lor adusă lui Dumnezeu. Jertfele pe care le vrea Dumnezeu si pe care El le alege sunt ale celor care, atunci când sunt pusi la încercare, dau dovadă de cel mai înalt eroism. Neamurile vor trăi numai prin eroii si martirii lor.

Şi acum îmi mai amintesc momentele prin care a trecut Pintilie până când i s-a luat viata.

Am relatat atitudinea lui în camera 3 subsol, aceea a unui crestin desăvârsit.

El a fost initiatorul sedintelor legionare în camera 3 subsol si a grupat în jurul lui peste zece camarazi. Nici unul dintre ei, în afară de Nedelcu, nu a avut însă curajul să facă ce a făcut Pintilie.

S-a rugat lui Dumnezeu si a tinut sedinte legionare fără frică si nu pe ascuns. A mărturisit în auzul tuturor celor din cameră, eu fiind alături de el, că este crestin si că-L iubeste pe Hristos, acceptând moartea, ca si Mota, că este legionar si crede în misiunea politică si mistică a Miscării Legionare.

Înainte de a i se da lovitura de gratie si de a-si pierde cunostinta, a fost întrebat încă o dată dacă mai este legionar. Pintilie a răspuns cu un curaj de martir: „Sunt crestin si legionar si asa vreau să mor!” Şi asa a si murit.

După cum am mai amintit, Pintilie avea un fizic delicat si de aceea loviturile pe care le-a îndurat

i-au fost fatale. Şi pe când Nedelcu, cu un fizic de o rezistentă mai mare, a suportat tortura până aproape de nebunie, fizicul lui Pintilie a cedat sub lovituri, învăluit de moarte.

Constiinta mea îl va vedea în permanentă torturat, nu de Zaharia, care l-a ucis, ci de satana. Nu i-am văzut rănile de pe trup, căci nici unul dintre noi nu a avut voie să-l dezbrace. La baie nu fusesem de sase luni, ca să ne vedem rănile si să le putem denunta. Cămasa si izmenele lui erau lipite de corp, doar capul i se putea vedea, un cap desfigurat, tumefiat, cu ochii abia vizibili, ascunsi în fundul orbitelor. În urma bătăilor, cât a tinut degradarea cu fecalele si până în ziua când Pintilie si-a dat sfârsitul, cei mai multi dintre noi nu eram decât o masă de carne sângerândă si tumefiată, pe care o simteam abia când ni se lipeau cămăsile si izmenele de corp.

Iată cum a sfârsit Pintilie. În acea dimineată, Zaharia a plecat din cameră. S-a întors după putin, a început să fredoneze, s-a dezbrăcat de cămasă si a venit în fata lui Pintilie, care era lângă mine.

L-a întrebat încă o dată dacă mai crede în Dumnezeu si în Legiune. Pintilie, care era atât de slăbit că nu se mai misca, a mai avut puterea să clatine din cap un „da” categoric. Atunci, demonii care-l stăpâneau pe Zaharia s-au năpustit asupra lui si l-au lovit timp de o oră cu toate instrumentele de tortură, până când n-a mai semănat a om. Apoi l-a aruncat pe prici, unde nu mai putea sta decât rezemat de mine si de Tudose.

După această ispravă, Zaharia a plecat din cameră să raporteze lui Ţurcanu si Zeller că ordinul lor a fost executat.

Pintilie a avut o revenire care ne-a îngrozit. Sufletul lui călătorea printre astri. Ultimele lui cuvinte îmi sună si azi în urechi si-mi vor suna până voi închide ochii: „Văd printre astri...”, apoi soptit, încât nici eu, nici Tudose sau Gelu Gheorghiu nu am mai putut deslusi ce spunea. „Am ajuns în galaxia lui Halas si văd[41]…” si vocea lui a încetat.

Am fost convinsi că Pintilie înnebunise si asteptam cu totii să-si dea sufletul. În cameră domnea tăcerea, groaza înaintea mortii.

Trăiam groaza că vom înnebuni si noi, înainte de a fi ucisi, ca Pintilie.

Când Zaharia s-a întors în cameră, Petrică Tudose, erou al torturilor, a avut curajul să-l înfrunte, spunându-i: „L-ai ucis!”. Zaharia, constient de asta, pentru că asa primise ordinul, i-a ordonat lui Tudose să-l consulte pe Pintilie care, spunea el, doar simula moartea.

Tudose a mai avut curajul să-i confirme lui Zaharia că îl omorâse. Atunci, demonii din Zaharia s-au mai năpustit o ultimă dată asupra trupului lui Pintilie, inert. N-a putut să-i zdrobească sufletul[42], pentru că Dumnezeu îl luase la El. Doar tărâna trupului i-a rămas lui Zaharia si celor ce i-au dat ordin să-l asasineze.

Pintilie nu se mai sprijinea de mine si Tudose, nu mai răsufla, era căzut cu fata pe prici. Am imaginea clară a momentului când a fost tras de un picior de pe prici si a căzut bustean pe ciment, apoi a fost scos afară. Desigur că a fost dus în celulele mortii de pe capul T-ului si, fie că murise, fie că Zaharia sau Ţurcanu i-au dat ultima lovitură, din acea zi nu s-a mai auzit nimic de Ionică Pintilie.

Voi, dragi camarazi care veti veni după noi, să aveti si să păstrati amintirea si cultul martirilor, a suferintelor lor, începând cu Căpitanul si până la ultimul camarad ucis de hidra bolsevică. Să încercati din toate puterile voastre fizice si sufletesti să păsiti cu bărbătie si curaj pe drumul pe care au păsit toti martirii nostri si să nu vă temeti de nici un dusman, văzut sau nevăzut, asa cum nu s-au temut eroii nostri. Şi să nu fiti ca noi, cei slabi si neputinciosi, nehotărâti si fricosi. Să sărutati peste ani, cu evlavie si cutremur, crucea de pe mormântul camarazilor nostri, a eroilor martiri căzuti în luptă pentru Biserica lui Hristos, Legiune si Neam.

Începutul neîncrederii

Constiintele noastre erau răvăsite din cauza celor petrecute cu Pintilie. Suferintele ne duceau pe culmea deznădejdii. Şi nu se întrevedea nici o perspectivă ca torturile să înceteze vreodată. În plus, nici nu ne puteam sinucide.

Dacă suferinta fizică continuă se mai putea duce, degradarea sufletului si suferinta fratelui de lângă tine erau de nesuportat. Ca unul care mai trecusem o dată prin torturi la camera 2 parter, zăream totusi o licărire de sperantă, gândindu-mă că si aceste torturi vor sfârsi odată si odată. Aveam constiinta

41 «Iată, văd cerurile deschise si pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu» (Fapte 7, 56) (n. ed.).

42 «Nu vă temeti de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeti-vă mai curând de acela care poate si sufletul si trupul să le piardă în gheena» (Matei 10, 28) (n. ed.).

împăcată, convins că omul trebuie să încerce să reziste până la ultima limită a puterilor lui. Când suferinta fizică si sufletească au întrecut însă limitele posibilului, s-a instalat în constiinta si sufletul meu dezechilibrul permanent, aruncându-mă în hăul deznădejdii.

Acesta era punctul culminant prevăzut în planul ocultei, după 30 de ani de experientă în Rusia, aplicat cu urmări dramatice la Pitesti si Gherla. Atunci când sufletul se găseste în dezechilibru, fără nici o posibilitate de redresare, călăul poate face din cel torturat tot ce vrea el. Asa a început neîncrederea, întâi în tine însuti si apoi în ceilalti. Asa s-a realizat si verificat ceea ce spusese Țurcanu în fata camerei: „Am să fac din voi tot ceea ce vreau eu”.

După câteva zile de la uciderea lui Pintilie, Țurcanu a trecut prin cameră si s-a uitat la fiecare dintre noi. Parcă vroia să ni-l bage pe dracul în suflete.

Când a ajuns în dreptul meu, am simtit cum duhul satanei din el îmi strângea capul[43]. A fost pentru prima si ultima dată când am simtit din partea lui Țurcanu duhul satanei, asemănător celui ce te hipnotizează si-ti transmite tie vointa lui[44].

În momentul când s-a uitat la mine, am simtit mâna lui Gelu Gheorghiu strângând-o pe a mea. Camaradul meu încerca să mă ajute. Atunci mintea mi s-a luminat si mi-am recăpătat curajul să-l privesc pe Țurcanu drept în ochi.

De când îl înfruntasem, când îmi reprosase că nu mi-am tras de limbă camarazii, se trezise în mine un pic de curaj. Atunci îl făcusem să se îndoiască de formidabila lui memorie. De aceea, cu toată inteligenta lui si cu toată groaza pe care o producea celui torturat, când s-a uitat la mine m-am convins că nici el nu era de neînvins. Şi din acea clipă, nu mi-a mai fost atât de frică de el, ca de Zaharia sau de alti tortionari.

Proptit în fata mea m-a străpuns cu privirea si mi-a zis: „Măi, mistic înrăit, tu n-ai să scapi din mâinile mele, asa cum n-au scăpat nici altii ca tine”. Nu i-am răspuns, dar nici privirea lui nu m-a mai îngrozit. Țurcanu era individul care călca totul în picioare pentru a-si atinge scopul si a-si satisface satanicu-i orgoliu. De aceea probabil că mă pusese pe lista celor de care avea să se ocupe personal.

După ce a terminat rondul de privire, i-a chemat pe cei din comitet pe culoar ca să le dea noi dispozitii, ceea ce însemna o nouă ordine pe priciuri, începând de la tineta de necesităti si până la cea de apă. Primul a fost asezat Reus Gheorghe, pornind de la tineta de necesităti, urmat de subsemnatul, Gelu Gheoghiu, Petrică Tudose, Mitan Virgil, Dinescu, Sârbu, Ionită, Hutuleac, Sântimbreanu, Popa si ceilalti. În partea opusă: Nedelcu, Popescu Paul, Berza, Ungureanu, toti cei care tinuseră sedinte legionare la sfatul lui Pintilie. Tinerii nelegionari au fost scosi dintre noi si asezati începând de la tineta de apă cu: Vlad Drăgoescu, Ionescu, Petrovan, Negrescu si ceilalti.

Noua ordine pe priciuri reprezenta o nouă selectie privind tortura. Odată această ordine stabilită, Țurcanu ni s-a adresat tuturor făcând aluzie la cazul Pintilie: „Asa am să vă omor pe toti cei care veti mai spune că sunteti crestini si legionari, pentru că eu v-am spus, banditilor, că voi face din voi tot ce vreau eu. N-o să scăpati de demascări cât o să faceti închisoare: poate nici după aceea. Vă dau răgaz să vă aduceti aminte de toate cele făcute, de la tâta pe care ati supt-o de la mama voastră si până în clipa aceasta. Memoria voastră este în mâna mea si am metode să vă scot din memorie tot ce stiti si tot ce nu stiti sau credeti voi că ati uitat. La mine nu există uitare ci: Ştiu, îmi amintesc si declar tot. Care dintre voi, banditilor, crede că eu spun basme, să se dea jos de pe prici si să vină la mine”.

Nimeni nu i-a răspuns. În acea situatie, nu mai era cale de mijloc. Ori te urcai la cer, adică erai ucis, ori te prăbuseai în hăul deznădejdii, direct în iad.

Țurcanu ne-a dat două săptămâni de gândire.

Acest răstimp de falsă relaxare a fost pentru noi cea mai îngrozitoare tortură sufletească, apropiată de nebunie.

Atunci a început neîncrederea[45], în camaradul tău si în tine însuti.

După spusele lui Țurcanu, memoria fiecăruia dintre noi trebuia „măturată” de tot ceea ce stiam sau uitasem[46]. Ce memorie extraordinară trebuia să ai ca să-ti amintesti totul, de la sânul mamei si până

---

43 Aceeasi durere o simt si nevoitorii lui Hristos care încep să lucreze pocăinta si rugăciunea neîncetată, după ce mai întâi, rătăcindu-se, au practicat yoga (n. ed.)

44 Asta îl deosebeste pe Dumitru Bordeianu de ceilalti memorialisti ai Pitestiului: el este singurul, după stiinta noastră, căruia i s-a dat vedere duhovnicească, singura în stare să vadă lucrurile în adevărata lor lumină (n. ed.).

45 „Necredinta naste îndoire a sufletului, iar îndoirea sufletului pe negrijă, negrija pe uitare, uitarea pe deznădejde, deznădejdea pe moarte” (Sfântul Efrem Sirul, *Pentru frica lui Dumnezeu*) (n. ed.).

46 Vezi cartea *Sisteme si procese de brainwashing în România comunistă*, de Nicolae Călinescu, ed. Gama, 1998 (n. ed.).

în clipa de fată?! Orice amnezie temporară era luată drept refuz si urmată de consecinte nefaste.

Tot ce se scrisese de fiecare dintre noi, despre activitatea personală sau a altuia, trebuia declarat si public. Şi sunt convins că cea mai mare tortură sufletească a constat în mărturisirea publică a faptelor morale reprobabile, precum si a intimitătilor. Cine n-a trăit această tortură sufletească, când semenul tău era în stare să se uite în intimitatea ta ca într-o oglindă, acela nu va întelege niciodată cum a fost posibil să-i pui pe masă lui Ţurcanu absolut tot ce stiai despre tine si intimitătile tale, despre părinti si frati, rude si prieteni, despre cunoscuti si camarazi, despre sefii tăi si despre activitatea ta.

În acest răstimp de două săptămâni am trăit tortura sufletească ce ne-a doborât si asta ne-a urmărit si ne va urmări până la mormânt.

Fiecare îsi trăia tragedia, care era numai a lui, fiecare era singur în fata constiintei si a faptelor sale.

În aceste două săptămâni nu am mai fost bătuti. Ne „despachetam" amintirile, intimitătile si faptele uitate, ca să ni le stie si altii.

Şi totusi a mai fost o tortură în acest răstimp. Aceea că Petrovan si Negrescu, nelegionari, venind de acasă cu tacâmurile lor, au fost obligati să-si bea ceaiul sau ciorba cu furculita. Îti era mai mare mila de acesti tineri slăbiti în ultimul grad, văzând cum le curgea transpiratia pe fată ducând de mii de ori furculita la gură. Şi după aceea, pe la ora zece seara, li se vărsa gamela în tinetă, fiind lăsati flămânzi timp de două săptămâni.

În toată perioada, de luni de zile, cât am stat nemiscati pe prici, în pozitie fixă, linistea si nemiscarea parcă îti sfredeleau creierul, ca un sobolan flămând si feroce care ti-l rontăia.

Ancheta inopinată

În timpul acestor două săptămâni s-au întâmplat pentru mine fapte, datorită cărora poate, am ajuns să pot mărturisi ceea ce mărturisesc.

Din cauza celor prevestite de Ţurcanu „pentru a ne răscoli memoria si constiinta" si a celor întâmplate de sărbători, a pozitiei fixe si insuportabile ce ne ducea aproape de nebunie, precum si datorită lipsei de nădejde că vom mai scăpa din iadul în care ne aflam, se întipărise pe fetele noastre frica si nebunia pe care probabil numai cei din iad o pot avea[47].

Într-o zi, înainte de prânz, Zaharia si Măgirescu lipsind din cameră, s-a deschis usa si gardianul de pe sectia noastră, stând în pragul usii cu o fituică în mână, a întrebat pe seful camerei de numele meu. Păvăloaia a răspuns că eram în cameră. De retinut faptul că ori de câte ori se auzea zăvorul, noi nu trebuia să miscăm din pozitia fixă, ca si cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Gardianul m-a invitat să ies din cameră si să-l urmez. M-a dus până la capătul T-ului si acolo m-a predat unui plutonier pe care nu-l mai văzusem până atunci.

Am fost scos din clădirea închisorii si dus în cea a administratiei, unde mai fusesem cu ocazia acelei anchete din 26 octombrie 1949.

Ajuns pe coridor, mi s-a ordonat să-mi reazem fruntea de perete si mâinile să le tin pe cap. Aceasta era pozitia detinutilor politici atunci când erau scosi din celulă, fie pentru mutări, fie pentru anchete sau alte interese ale administratiei. Cum stăteam cu fruntea lipită de perete, mi-a trecut fulgerător prin gând că s-ar putea să fiu pus chiar în fata suspectului anchetator din urmă cu un an si ceva.

Abia m-am dezmeticit din pozitia fixă si plutonierul m-a luat de brat, a deschis usa unei camere, care nu era decât o celulă obisnuită cu un birou si două-trei scaune, trezindu-mă apoi în fata unui tânăr ofiter de securitate, necunoscut. Nu i-am dat nici bună ziua, nestiind de ce eram adus acolo. Plutonierul dispăruse, iar ofiterul m-a invitat să iau loc pe scaun.

Ofiterul se uita la mine ca hipnotizat. Nu-mi mai amintesc cât am stat asa, dar destul de mult, pentru ca ofiterul să citească pe fata mea ceea ce nu mai văzuse niciodată. M-am uitat un timp si eu la el, apoi privirea mea s-a îndreptat spre geam, admirând zăpada de afară.

La un moment dat, ofiterul s-a ridicat de pe scaun, s-a dus la usă, a scos capul afară, să se asigure că nu era nimeni pe coridor, a închis usa si a tras zăvorul. S-a apropiat apoi de mine, m-a atins pe umăr si m-a întrebat aproape pe soptite: „Ce se întâmplă domnule, în închisoarea aceasta cu detinutii de aici?"

Am tresărit si parcă mi-am venit în simtiri, trezindu-mă la realitate. Dar, în acelasi timp, un glas îndepărtat m-a avertizat să nu spun nimic. Acest glas tainic a fost atât de autoritar, încât am amutit o

---

47 „În iad nu este pocăintă, ci pedeapsă, si sufletul păcătosului arde în iad ca o festilă" (*Fapte minunate de la Părinti Athoniti*, Ed. Cartea Moldovei, 1996, pag. 134) (n. ed.).

clipă. Relaxat, cu o voce care nu mai era a mea, i-am răspuns: „Nu se întâmplă nimic! Ce să se întâmple? ”

La afirmatia mea, el s-a uitat mai insistent la fata mea si mi-a zis: „Cum să nu se întâmplă nimic? Dumneata nu vezi cum arăti?” Răspunzând că nu am oglindă să-mi văd fata, mi-a răspuns, foarte contrariat că noi nu aveam asa ceva în închisoare, mi-a răspuns: „Stai să aduc o oglindă, să te vezi” si a iesit din cameră. După câteva minute, s-a întors cu o oglindă, din acelea pe care femeile le au în posetă. Mi-a pus-o în mână si mi-a cerut să mă privesc.

Spre mirarea mea, cel care se vedea în oglindă nu mai semăna cu cel pe care îl stiam eu. Am trăit momentul când nu m-am recunoscut. Cel pe care-l vedeam în oglindă nu era decât un nebun *care nu semăna cu nimeni*[48]. Descumpănit si mirat de ceea ce văzusem, cu repulsie ca de ceva urât si dezgustător, i-am întins aproape brutal oglinda înapoi.

Cu aceeasi indignare si chiar revoltat, ofiterul îmi spune: „Domnule! D-ta nu vezi cum arăti? Ori esti nebun, ori ti-ai pierdut vederea?”. „Nimic! i-am răspuns eu, si vă rog să-mi spuneti pentru ce m-ati chemat?”

Ofiterul era convins că avea în fata lui un nebun si că, dacă ar mai fi insistat cu întrebări, s-ar fi putut trezi cu un scaun în cap.

În timp ce a iesit din cameră ca să ducă oglinda, glasul acela tainic îmi repeta, continuu, să nu spun nimic. Mă întrebam: „Doamne, ce este cu mine, unde mă găsesc? Am fost adus aici cu tâlc, să fiu încercat, sau aducerea mea aici are alt scop?”

În timp ce aceste gânduri mă frământau si nu le găseam răspuns, tânărul ofiter a intrat în cameră, s-a asezat la birou si, schimbând tonul, mi-a spus politicos despre ce era vorba. Asa am aflat că era din Iasi, că era anchetator la Securitatea din acest oras si că scopul venirii lui la Pitesti era să mă ancheteze, în urma unei declaratii date despre un coleg de-al meu de facultate, pe nume Emil Cristescu.

În declaratie se spunea că acest coleg era prieten cu mine, că stia că eram legionar si cunostea activitatea mea legionară în cadrul Facultătii de Medicină. L-am întrebat stăruitor pe ofiter cine si când dăduse declaratia, dar a refuzat să-mi spună. Mi-a venit imediat în minte că nu putea fi altul decât colegul meu Lunguleac, care stia din facultate si de la Iosub Mihai, că eram bun prieten cu Cristescu.

Ofiterul mi-a spus că se stia că atunci când fusesem arestat, la 12 iunie 1948, Cristescu a fugit din Iasi, de unde si bănuiala că stia de activitatea mea legionară. De fuga lui Cristescu nu stiam, dar eram sigur că anchetatorul aflase de ea dintr-o declaratie dată de Lunguleac în demascările de la camera 2 parter.

Impresionat de felul cum arătam si de refuzul meu categoric de a-i spune ce se petrecea în închisoare, n-a mai insistat autoritar, ci m-a rugat să declar în scris ce stiam si ce era adevărat în cazul lui Cristescu, fostul meu coleg. Mi-a întins o foaie de hârtie si un stilou, să scriu declaratia cu mâna mea. Am încercat să scriu dar, în starea de slăbiciune în care mă aflam, mâna îmi tremura asa de tare, încât mi-a fost imposibil. Tânărul ofiter necunoscut, cu gradul de locotenent, înmărmurit că nu puteam nici măcar să scriu, m-a întrebat ce era de făcut. I-am propus să scrie el si, după ce voi citi declaratia, o voi semna.

La spusa lui, că era nevoie de scrisul meu autentificat prin semnătura mea, m-am revoltat, întrebându-l dacă nu observă faptul că eu nu puteam să scriu si i-am sugerat să motiveze si el la rândul lui că nu putusem scrie pentru că eram bolnav. Solutia mea i-a convenit, recunoscând că într-adevăr eram bolnav. A luat hârtia si i-am dictat. I-am spus tot ce stiam de Cristescu. Declaratia mea a fost cât se poate de scurtă, cu datele de identitate, închisoarea în care mă aflam în momentul declaratiei si despre Cristescu, că nu stia nimic de activitatea mea legionară, că nu cunostea nimic în legătură cu activitatea mea politică din cadrul Facultătii de Medicină din Iasi.

Când m-au arestat pe mine, nu stiam de fuga lui Cristescu si, în circumstantele în care mă găseam la Iasi, nu eram deloc curios să aflu care era conceptia lui politică.

Am luat declaratia, am citit-o si, văzând că era exact ceea ce am declarat, am pus data si am semnat-o.

Sunt convins si astăzi că respectivul ofiter, văzând nebunia si starea sufletească în care mă aflam, n-a mai insistat asupra acestei declaratii, ci s-a multumit cu ceea ce i-am dat. Ca urmare, Cristescu a fost salvat de la închisoare.

La un moment dat, ofiterul a scos o tigară, mi-a întins-o si mi-a spus să o fumez linistit. I-am răspuns că nu eram fumător, că n-am fumat niciodată. Atunci si-a retras oferta. Ce deosebire între acest

---

48 Nu mai avea chip. De aceea si erau desfigurati în bătaie de tortionarii posedati de cel rău, care urăste chipul omenesc, făcut după Chipul lui Dumnezeu (n. ed.).

ofiter si suspectul anchetator din octombrie 1949!

A iesit afară, a chemat plutonierul care mă adusese si m-a dat în primire, uitându-se încă o dată mirat la mine. Plutonierul m-a escortat până la sectia mea de la subsol si m-a dat în primire gardianului, care mi-a spus să mă duc singur în cameră, că era deschisă.

Cum mergeam spre cameră, deodată, ca un trăznet, simt o mână ca de Goliat care-mi însfacă gâtul, pe la ceafă. Mi s-a oprit respiratia de spaimă. Simtind apoi slăbirea strânsorii m-am întors si... ce-mi văd ochii! O namilă de om, îmbrăcat într-un cojoc de santinelă până la pământ, având un smoc de chei în mâna dreaptă.

Era Ţurcanu în persoană! Astfel îmbrăcat, arăta si mai voinic. Parcă era Mihai Viteazul, dar nu cu barda în mână, ci cu un smoc de chei, cu care deschidea la propriu si la figurat usile, memoria si constiintele noastre.

Cu o voce de tunet îmi zice: „Vino încoace, banditule, că te omor!”. Avea o expresie a fetei pe care nu i-o mai văzusem niciodată, a unui diavol care te înspăimânta, te băga în mormânt. Mi-am revenit totusi în fire si l-am privit drept în ochi.

El nu stia ce stiam eu si constiinta acestui fapt mi-a dezlegat gura si mi-a dezghetat inima. „De ce vrei să mă omori, domnule?” i-am răspuns eu, hotărât. S-a repezit din nou la mine si strângându-mă de gât mi-a zis: „Ce ai spus la anchetă, banditule?”

Am încercat să-i iau mâna de pe gât ca să pot vorbi, dar si-a retras-o singur. „Hai să mergem la anchetator, să vezi ce i-am spus”, i-am replicat eu. „Nu! Banditule, spune că te omor, spune tu ce ai spus”. Am prins curaj si l-am întrebat cu îndrăzneală: „Ce să spun? Ce am declarat la anchetă?” „Nu banditule, nu ce ai declarat, ci ce ai spus că se petrece în închisoarea asta”.

În momentul acela m-am simtit stăpân pe mine si, cu o falsă degajare, m-am uitat în ochii lui, spunându-i că, după cum el însusi îmi recomandase, dacă nici pământul nu trebuia să stie pe unde am fost si ce am văzut, altuia străin cum era să-i spun?

S-a repezit din nou la mine si mi-a zis: „Mă! Asa ai spus, că te omor?!” M-a ridicat apoi de haină în sus. I-am replicat deschis: „Dacă nu mă crezi, hai să mergem la anchetator”. Eram sigur că nu o va face. Ar fi fost prea mult, ca un detinut să ceară socoteală unui anchetator.

Văzând fermitatea si curajul cu care l-am înfruntat, din monstru ce era, si-a revenit, satisfăcut că nu spusesem nimic. M-a măsurat apoi de sus până jos, m-am uitat si eu la el si ochii nostri s-au întâlnit o clipă. Şi atunci, cu toată demonia lui, i-am zărit în coltul gurii si în ochi un crâmpei de omenie. Doamne, cât de contradictoriu e omul! Ce schimbătoare si greu de cunoscut este fiinta umană!

M-a prins de ceafă, dar nu m-a mai strâns si mi-a făcut vânt în cameră, înjurându-mă trivial.

În urma celor petrecute între mine si Ţurcanu, mărturisesc sincer că nu mă mai temeam de el. Era pentru a doua oară că-l înfruntam, si aparentul meu curaj i-a lăsat convingerea că nu voi spune nimănui nimic despre demascări. Şi nu s-a înselat, până la Pastele din 1954.

Când am intrat în cameră si am văzut fetele celor de pe priciuri, care semănau cu fata mea din oglindă, tot curajul pe care-l avusesem în altercatia cu Ţurcanu dispăru. Deznădejdea îmi cuprinsese din nou fiinta. Dacă n-as fi fost la acea anchetă si nu s-ar fi întâmplat cazul cu anchetatorul si cu Ţurcanu, poate că niciodată n-as fi observat aceste fete de tineri pe care îsi puseseră amprenta duhurile rele ce stăpâneau închisoarea, fetele unor oameni ajunsi la limita disperării, de unde începe apoi nebunia.

Până să ajung la locul meu pe prici, am avut răgazul să-i privesc pe toti în ochi, deoarece nu era decât Măgirescu în cameră. Acesta mi-era drag chiar si atunci când mă lovea, pentru că loviturile lui erau ponderate si stia când să se oprească, nelovind cu ură. Personal, nu-i reprosam nimic. Când îi văzusem trupul la baie, cu cicatricele adânci ale rănilor primite în atâtea torturi, orice resentiment fată de el, în fata acelui schelet săpat de răni, dispăruse fără urmă.

După cele întâmplate, mi-era foarte sete si i-am cerut lui Măgirescu să-mi dea voie să beau, iar el mi-a făcut semn afirmativ. Până să ajung la tineta de apă am putut să-i privesc pe toti cei de pe priciuri în fată. Privind chipurile martirizate, am simtit în inima mea că acea licărire a dragostei fată de celălalt începea să se stingă. Şi mai simteam că va trece mult timp până vom lega iarăsi lantul dragostei, dar dacă vom reusi, nimeni nu-l va mai putea rupe.

După demascări, camaradul Popescu Paul, din grupul Pintilie, mi-a mărturisit că, în gândul lui, plecarea mea din cameră echivalase cu drumul ce ducea spre moarte. Nu s-a înselat, căci atunci a fost momentul de cotitură al destinului meu, care putea fi altul dacă nu as fi urmat îndemnul acelui glas tainic. Un singur cuvânt, prin care să fi dezvăluit realitatea, ar fi fost destul ca să-mi semnez sentinta de condamnare la moarte. Ţurcanu mă asteptase ca să-mi dea lovitura de gratie, e o certitudine pe care o trăiesc si azi. Dar voia lui Dumnezeu a fost alta. Până la Pastile lui 1954, la Gherla, am regretat mereu că n-am spus nimic atunci. Poate că era mai bine să fi fost ucis atunci, decât să fi îndurat atâtea pătimiri.

După cum puteti constata, demascările de la Pitesti si Gherla au fost astfel concepute de blestemata ocultă, încât să se desfăsoare în cel mai perfect secret; un secret care trebuia să rămână pe vesnicie între zidurile groase ale închisorilor.

Dacă nu ar fi survenit acea anchetă, poate m-as fi îndoit si eu de caracterul secret al demascărilor (E de remarcat că Țurcanu nu m-a întrebat niciodată de către cine am fost anchetat si care fusese scopul anchetei).

Initial doar Nicolski, Zeller si Țurcanu erau păstrătorii tainei. După cele constatate de mine la acea anchetă, nici unui ofiter de securitate nu-i era îngăduit să stie ce se petrecea la Pitesti si Gherla. Şi ceea ce-mi spusese misteriosul anchetator, în 1949, se conjuga perfect cu taina demascărilor de la Pitesti si Gherla.

Secretul s-a păstrat până la moartea lui Stalin.

De aceea era Țurcanu atât de alarmat: ca nu cumva, din cauza neatentiei lui fată de mine, secretul să fie divulgat.

În urma celor relatate mai sus, Țurcanu m-a sters de pe lista lui si de atunci n-am mai avut nici o altercatie cu el si nu m-a mai fortat să-mi lovesc camarazii. Aceasta a fost pentru mine salvarea pe care Pronia mi-a oferit-o ca să nu ajung criminal fată de camarazii mei.

Tot ceea ce s-a întâmplat apoi cu mine până la Pastile lui 1954, s-a referit doar la constiinta si persoana mea. În relatiile cu camarazii si colegii mei, nici unul dintre ei nu va avea să-mi reproseze ceva.

Cele două săptămâni de falsă relaxare, de groază pentru ceea ce ni se pregătea, erau pe terminate. În viata tineretului legionar se deschidea cea mai sumbră perspectivă, a nebuniei si disperării, cu toate consecintele reprobabile care au urmat.

Nebunia deznădejdii

După ce timpul de gândire a luat sfârsit, fiecare dintre noi s-a văzut singur-singurel în fata mlastinii deznădejdii, în care avea să ne arunce ura lui satan[49].

Cu mâinile si picioarele legate în lanturi, cu trupul sfârtecat, cu sufletul siluit până la prostituare, nu găseam scăpare nicăieri. Durerea fizică trecea întotdeauna, după ce rănile se vindecau, pe când durerea sufletească, odată instalată în om, îl măcina zi si noapte. Nu mai exista altă urmare decât să te îneci în această mlastină a necredintei, a neputintelor si a slăbiciunilor tale, sau să ceri mila si ajutorul lui Dumnezeu, ca să-ti dea răbdare, întelepciune si putere să poti înota până la liman.

Cei care s-au împotmolit au fost de două categorii: cei slabi si neputinciosi, care nu au mai putut suporta suferinta fizică si sufletească, si au pierdut nădejdea si credinta în ajutorul Atotputernicului, reprosându-I că a îngăduit slugilor Satanei să ne arunce în ceea ce ne aruncaseră, si cei ce nu si-au pierdut credinta si nădejdea mărturisită sau nemărturisită, nădăjduind că până la urmă mila lui Dumnezeu o să-i salveze totusi din disperarea în care căzuseră.

Începând de la 15 ianuarie 1951, tortura în camera 3 subsol, precum si în celelalte camere de la parter si subsol unde se făceau demascări, a intrat în cea mai cumplită fază, aceea a frământărilor constiintei noastre. Asa cum doi oameni nu se aseamănă întru totul, atât fizic, cât si sufleteste, tot asa nici unul dintre noi n-a suferit, n-a trăit si n-a suportat această dramă la fel.

Cu această dată, au început pentru elita tineretului legionar demascările publice, declaratiile pentru „măturarea si golirea memoriei de tot ce ai stiut sau n-ai stiut”. Precizez termenii „ceea ce nu ai stiut”, pentru că multi dintre noi au inventat cele mai abjecte si aberante fapte, pe care, bineînteles, nu le comiseseră niciodată. Acest „n-ai stiut” a fost înteles gresit, ei crezând că s-ar fi putut ei salva de torturi, folosindu-se de aceste aberatii, care nu i-au dus decât la o prăbusire si mai cumplită.

La această dată, Țurcanu a trecut prin camere si a anuntat începutul declaratiilor, „a tot ce nu s-a declarat la ancheta oficială, a tot ceea ce era reactionar si împotriva clasei muncitoare si a regimului comunist, precum si a tot ceea ce se aflase prin închisoare, din destăinuirile camarazilor si ale colegilor”. Apoi ne-a avertizat că: „cine are convingerea că nu va spune tot ce stie si ce nu stie se însează,

49 «Mai pot să nădăjduiesc? Împărătia mortii este casa mea, culcusul meu l-am întins în inima întunericului. Am zis mormântului: Tu esti tatăl meu; am zis viermilor: voi sunteti mama si surorile mele! Atunci unde mai este nădejdea mea si cine a văzut pe undeva norocul meu? El s-a rostogolit până în fundul iadului si împreună cu mine se va cufunda în tărână» (Iov 17, 13-16) (n. ed.).

banditilor, pentru că eu am metode pe care le-am aplicat si le voi mai aplica în asa fel încât nici unul dintre voi să nu iasă teafăr din aceste demascări. Şi ele vor continua până ce vom goli si mătura memoria voastră de tot ce ati stiut sau n-ati stiut”.

Deci Ţurcanu a anuntat public cea mai sumbră perspectivă. Şi s-a tinut de cuvânt.

As ruga pe cititorul de bună credintă să aibă întelegere pentru semenul torturat, dar nu pentru a-l compătimi, ci mai degrabă pentru a întelege ce memorie formidabilă le-a trebuit acestor tineri ca să-si „măture si să-si golească” constiinta de tot ce au stiut.

Or, în această situatie, nu puteai avea decât două pozitii: să spui totul fără selectie, tot ceea ce memoria ta înregistrase, cu toate consecintele grave pentru cei pe care îi „declarai”, sau să dai cu târâita, acuzând memoria că nu răspunde fidel la solicitări[50].

Vă mărturisesc un fapt de necrezut si de neînchipuit, pe care l-am trăit împreună cu cei care am trecut prin odioasa dramă a demascărilor. Din momentul când Ţurcanu a făcut această comunicare, memoria si constiinta noastră au fost parcă dezlegate si puse în miscare de o fortă născută din grozăvia suferintelor si a torturilor, ajunse la limita superioară, îmbrăcând forme de nebunie.

Fără vointă si fără efort, într-un mod bizar, îti apăreau pe „ecran” toate refulările. Această fortă, care nu era a ta si pe care nu o întelegeai si nu o voiai, îti răscolea memoria si constiinta, aducându-ti dinainte, ca pe o tablă, tot ce uitasesi de când ai început să vorbesti si până în clipa aceea[51].

Lucrul acesta e foarte greu de priceput, e un fenomen sufletesc pe care, ca să-l poti întelege, trebuie să-l trăiesti.

Să explice stiintific aceste fenomene specialistii în materie. Noi, cei ce le-am trăit, ne multumim doar să ni le aducem aminte.

Tot din acea zi, plantoanele de noapte nu se mai făceau de către cei din comitetul de tortură, ci de noi, de cei torturati. Torturile îmbrăcau acum cea mai degradantă formă, fiind acum administrate chiar de noi, nouă însine, devenind din victime ale opresiunii, opresori. Nu ne imaginasem nici în vis că ne vom aplica torturi unii altora, pentru a fi cât mai compromisi ca bătăusi, turnători, si instigatori.

În ultimele două săptămâni ajunsesem într-o stare de slăbiciune fizică de neimaginat; vointa si puterea mea de judecată se reduseseră într-atât, că nu rămăsese din mine decât un bot de materie prin care mai pâlpâia o licărire de viată si constiintă, aproape de stingere.

Am mai spus că pozitia fixă pe prici era suportată, fără nici o exagerare, mult mai greu decât bătăile. Dacă durerea din timpul bătăii si rănile treceau, pozitia fixă parcă nu avea sfârsit. Trupurile noastre erau aproape anchilozate si nu ne mai simteam sezutul, iar uitatul la vârful picioarelor îti producea o surescitare si o stare nervoasă atât de iritantă, încât aveai impresia că nu mai rămăsese din tine decât un nebun debusolat.

Şi atunci, cum ar mai putea fi acuzati acesti tineri, cum li s-ar mai putea cere socoteală, cum ar mai putea fi denigrati si ce cuvinte de desconsiderare ai mai putea avea la adresa lor[52] pentru greselile făcute?

Să nu surprindă pe nimeni că unii dintre noi au spus lucruri inventate, numai pentru a scăpa câteva clipe de insuportabila pozitie fixă de pe priciuri.

Asta a fost ce nu prevăzusem noi, eu si camarazii mei: faptul că, după torturile la care fuseserăm supusi de către cei din comitet, de atunci încolo urma să fim nu numai victime, ci si chinuitori.

Ce om cinstit din lumea asta va putea să înteleagă bestiala demascare, făcută nu de dusmanii nostri directi, comunistii, ci de camarazii si fratii nostri care căzuseră victime, satanizati si înnebuniti de suferintă? Cine ar putea, de pildă, să-si tortureze sotia si copiii până la nebunie?

---

50 A treia cale, aceea a tăcerii, este numai a martirilor, a celor care merg la moarte punându-si sufletul pentru aproapele lor (n.ed.)

51 Forta care le stăpânea mintea era, evident, a diavolului. Diavolul se străduieste să ascundă, atunci când omul îsi plânge păcatele, mai ales în fata duhovnicului, relele săvârsite de om. Dacă nu reuseste să îl facă pe penitent să uite adevărata grozăvie a păcatului săvârsit, atunci îl sfătuieste să îl micsoreze sau să găsească pentru el însusi circumstante atenuante (vezi fragmentul de la *Facere* 3, 12). Cu totul pe dos se întâmplă atunci când vrea să îl arunce pe om în negura deznădejdii: îi aduce aminte păcatele până la ultimul amănunt, ba chiar le exagerează mărimea.

„Războiul prin aduceri aminte este mai cumplit decât cel prin lucruri, tot atât pe cât este mai usoară săvârsirea păcatului cu gândul, decât prin faptă” (Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Capete pentru dragoste*, cap. 63)

„Şi acestea (cugetele) putină vreme păzesc mintea neîntinată. Iar mai pe urmă îi vin asupră-i pomenirile celor împotrivnice, si tulbură, si întinează pe inimă, pentru că nu a simtit încă văzduhul cel linistitor al slobozeniei ‹Duhului›, către care, după bună vreme, se adună pe sine prin neaducerea aminte de lucruri. Căci aripile si le are încă trupesti, zic adică pe faptele bune, care se săvârsesc la arătare” (Sfântul Isaac Sirul, Cuvântul 56) (n.ed.).

52 Acesti frati ai nostri au căzut din cauza suferintelor de nesuportat, fiind în lanturi si supusi unor torturi continue. Ce scuză au însă milioanele de informatori, care au făcut aceasta în stare de libertate, punându-se de bună voie în slujba satanei? (n. aut.)

La Pitesti si Gherla a fost iadul pe pământ si mai rău nu ar fi putut fi. De aceea, oamenii nu vor întelege niciodată ce s-a întâmplat acolo, cum nici unii dintre noi n-au înteles.[53]

Cei care ne urăsc din momentul când am apărut în istorie, pot acum să se bucure, văzând ce au însemnat demascările.

Ştiindu-i pe legionari prigoniti, torturati, denigrati, dispretuiti si ucisi, asa cum numai primii crestini au mai fost, toate fortele răului, toate ocultele, precum si aceia care le servesc interesele[54], se vor îmbrătisa, manifestându-si ura satanică împotriva unor oameni cinstiti, cu credintă în Dumnezeu si cu dragoste pentru semenul si neamul lor.

De multe ori m-am întrebat dacă mai există la noi oameni cinstiti, cu simtul dreptătii, care să judece si să actioneze în frica lui Dumnezeu. De ce nu se miră nimeni că legionarii sunt cei mai urâti, cei mai prigoniti si cei mai defăimati dintre toti[55] membrii organizatiilor politice existente pe pământ?

Am mărturisit si o voi face până ce voi închide ochii, cum de altfel pot mărturisi si camarazii mei, că, dacă nu ar fi fost tineretul legionar (în proportie de 80% din cei arestati si depusi la Pitesti), muncitorii si tăranii legionari de la Gherla si elevii de liceu din Frătiile de Cruce de la Târgsor, odioasa demascare din închisorile comuniste din România nu s-ar mai fi realizat. Aceasta o stiu Nicolski si cei care au pregătit planul; executantii nu mai sunt.

Noi, legionarii, femei si bărbati, tineri sau în vârstă, am fost singura formatiune politică organizată si disciplinată care s-a opus cu toată forta comunismului din România. Ceilalti opozanti au fost cazuri singulare sau grupări mici si nu organizati cu zecile de mii pe tot cuprinsul tării, ca legionarii. Aici s-a văzut lupta comunistilor împotriva conceptiei politice a Comandantului Miscării Legionare, Horia Sima, verificată în cei trei ani de demascări.

Până mai ieri, slugile satanei, fie ei români sau cei ce numai vorbesc limba noastră, servind indiferent cărei oculte, acuzau numai tineretul legionar pentru această dramă. Când si-au dat seama că, prin acest procedeu, făceau propagandă Miscării Legionare, si-au schimbat atitudinea cu 180 de grade, negând tocmai participarea acestui tineret la cele petrecute la Pitesti si Gherla. Sustineti-vă mârsăvia, domnilor, dar cu nume si date, nu cu fabulatii, pentru că noi îi stim pe toti cei care au trecut pe la Suceava, Pitesti, Gherla, Târgsor, Mislea, Aiud (închisoare destinată anume legionarilor începând cu anul 1955)!

Nu cei care încearcă să devieze atentia românilor de la jertfa legionară, unică în istoria politică a popoarelor, nu ocultele puse în slujba răului vor birui. Va veni ziua când Arhanghelul dreptătii Dumnezeiesti va lovi cu spada lui de foc pe supusii tuturor ocultelor docile lui Lucifer.

Şi, pe jertfele miilor de martiri legionari, se vor ridica tineri curati la inimă, cu credintă în Dumnezeu si dragoste de oameni, care să încingă săbiile Adevărului.

Spuneam că, în cele două săptămâni de crâncenă „relaxare", fiecare a fost torturat în lăuntrul constiintei sale de întrebări: ce să facă, ce să declare, pe cine să apere? Fiecare si-a făcut un plan în acest sens.

După altercatia cu Ţurcanu, ajunsesem la concluzia că nu trebuia să mă mai tem de duhul său demonic. Eram întărit de puterea pe care mi-o dădea mila lui Dumnezeu, care mă îndemna să încerc, să încerc mereu, conform convingerii mele că viata aceasta pe pământ nu e decât o încercare, o luptă permanentă cu ispita, slăbiciunea si neputintele proprii.

Mi-am făcut un proces de constiintă: ce declar si ce nu declar, ce stiau altii despre mine si ce stiam eu despre altii, ce rău as aduce celui pe care îl voi declara, ce complicatii si ce urmări vor avea spusele mele pentru camarazii si prietenii mei pe care nu-i declarasem la ancheta oficială de la Suceava.

În sufletul meu se zvârcoleau slăbiciunea si neputinta, renuntarea si hotărârea, într-un amestec disperat. Din această învălmăseală trebuia să aleg si să pun în ordine, cu discernământ, tot ceea ce ni se va cere să declarăm.

În acele clipe, de mari frământări de constiintă, am avut lângă mine pe Gelu Gheorghiu, căruia nu

---

53 În afara perspectivei teologice, nici nu este de înteles. Vrăjmasul lui Dumnezeu este si vrăjmasul omului: dacă Dumnezeu vrea să ne facă încă din această lume cetăteni ai împărătiei ceresti («Împărătia lui Dumnezeu este în lăuntrul vostru» – Luca 8, 37), satana vrea să edifice iadul pe pământ, pentru a pierde întreaga omenire. (n.ed.)

54 Nimic nu mă va putea convinge că cei ce ne urăsc, ne prigonesc, ne defăimează si ne ucid, sunt altceva decât cele mai docile si mai autentice slugi ale satanei (n. aut.).

55 «Dacă vă urăste pe voi lumea, să stiti că pe Mine mai înainte de voi M-a urât» (Ioan 15, 18) «Fericiti veti fi voi când vă vor ocărî si vă vor prigoni si vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mintind din pricina Mea» (Matei 5, 11) (n.ed.).

i se putea reprosa nimic. Într-un moment de neatentie a celor din comitet si a celor de pe prici, Gelu mi-a strâns mâna si, cu o voce care m-a cutremurat, mi-a zis: „Fii tare, frate!" Dacă nu i-as fi simtit mâna, as fi crezut că glasul venea de pe altă lume. El încă mai trăia momentul când fusesem pus să-l zdrobesc si nu o făcusem. Gestul meu fată de el l-a sprijinit să nu facă rău nimănui.

Stăteam năuc si nu pricepeam, întrebându-mă dacă nu cumva voia să mă încerce. Era cinstit cu mine sau peste câteva zile avea să declare în fata întregii camere ceea ce-mi spusese acum? Din fericire, lucrurile nu s-au petrecut asa. Nici Gelu, nici eu n-am declarat nimic unul despre altul, si asa am rămas uniti prin acest gest toată viata.

Atitudinea lui m-a trezit la realitate si mi-a dat certitudinea că, dacă unul singur din camarazi este alături de tine, biruinta nu poate fi decât de partea noastră.

Cine i-a egalat oare pe Nedelcu, Berza, Reus, Dinescu, Ghită Andrisan, Mitan Virgil, Popescu Paul, Gelu Gheorghiu, Visovan Aurel – eroul de la Pitesti, Ungureanu (Maglavit), Sântimbreanu Ion, Cornea, Grigoras Ion, Hutuleac Ion?

Cine ar fi crezut că nici unul din tinerii legionari si nelegionari din această cameră nu va cădea, în asa chip, încât asupritorii să se poată servi de ei?

În luptă, încercarea este cea care îti verifică tăria. Dacă vocea lui Gelu Gheorghiu nu mi-ar fi încălzit sufletul cu puterea dragostei si nu mi-ar fi dat acel imbold si acea încredere să rezist, nu stiu care ar fi fost comportarea mea în continuare, la demascări.

Lumina care a strălucit în sufletul meu mi-a redat puterea să calc peste slăbiciuni si să iau o hotărâre fermă. Odată ce lumina s-a strecurat în constiinta mea, mi-am făcut planul, convins fiind de puterea si ajutorul lui Dumnezeu în această încercare.

Am căpătat o deosebită liniste interioară gândindu-mă la jertfa camaradului Iosub Mihai, care îmi fusese ajutor în întreaga mea activitate; de asemenea, stiind de la Suceava că Moisiu nu avea să fie adus la Pitesti (nu mărturisise că era student) si că, prin urmare, tot ce cunostea el nu risca să fie denuntat. Aceste două mărturii au fost astfel înmormântate în vesnicie.

Din mormânt, Iosub nu mai putea declara nimic: dusese dincolo toate secretele noastre. Moartea lui a salvat pe multi dintre camarazii nostri, legionari sau prieteni ai Legiunii. Ştiam de asemenea că Iosub nu declarase nimic înainte de a fi ucis, pentru că tot timpul fusese aproape de mine în celula în care a fost asasinat. După eliberarea mea din închisoare, am verificat că nici unuia dintre cei care avuseseră legătură cu mine si cu Iosub nu li s-a întâmplat nimic.

Am trecut apoi în revistă celelalte surse informative. Cât am stat la Suceava, după proces, cu Petrică Tudose nu discutasem nimic în legătură cu activitatea noastră din libertate. Ce vorbisem cu Oprisan la celula 18 erau lucruri care nu priveau activitatea din libertate, ci doar probleme de teologie, el fiind teolog si neinteresându-l niciodată politica.

Cu cei doi tineri nelegionari, Petrovan si Negrescu, lucrurile stăteau altfel. Ei se găseau în camera 3 subsol cu mine, adusi anume aici ca să fim confruntati, crezându-se, asa cum mi-a spus misteriosul anchetator din 26 octombrie 1949, că eu i-as fi făcut legionari în închisoare.

Cu Popa Ţanu, pe care-l cunosteam mai bine ca oricine, iar nu discutasem probleme privind Legiunea; mă îngrozea însă gândul că voi da într-o zi ochii cu acest monstru si îmi va plăti tot ce-i făcusem în celula 59, la Suceava.

*

În luna ianuarie, când au început declaratiile tinerilor de la muncă silnică si temnită grea, Ţurcanu era extrem de ocupat să citească, să trieze si să confrunte sute de declaratii. De aceea, pentru a nu ne întâlni unii cu altii cei din camere diferite, s-au amenajat mai multe compartimente la camera 4 spital, unde se scriau declaratiile. Când doi sau trei din aceeasi cameră îsi scriau declaratiile, o făceau la aceeasi masă, pe câtă vreme cei din camere diferite nu se puteau vedea între ei.

Cei care au trecut pe la camera 4 spital îsi amintesc foarte bine că în partea stângă, cum intrai în cameră, spre geamul ce dădea la stradă, era un tarc împrejmuit din cearceafuri, unde stătea cineva care nu putea fi văzut. Cu toate acestea, cearceafurile neajungând până jos, se putea distinge foarte bine, din pozitia în care ne găseam la masă, ce fel de cizme sau pantofi purtau cei ce stăteau acolo la pândă.

În repetate rânduri, cât am scris, am observat cizme sau pantofi de ofiter, căci gardienii nu purtau pantofi. Am mai spus că în acest tarc asistau ajutoarele lui Nicolski, pentru a fi siguri că Ţurcanu nu-i trăgea pe sfoară. Această situatie mi-a întărit convingerea că, atât Nicolski, cât si Zeller si ceilalti, nu aveau încredere în Ţurcanu, ci se serveau de el pentru a-si îndeplini planul.

Fiind atât de ocupat, Ţurcanu era ajutat de cei din comitete, care asistau câte unul sau doi, verifi

când dacă ce se scria era identic cu ceea ce fusese spus public, în fata camerei si a comitetului de tortură. De aceea, atunci când se făcea o declaratie, ei îsi notau totul într-un caiet – desigur, furnizat de administratia închisorii. Din cauza acestui sistem de confruntare era foarte greu, dacă nu imposibil, să omiti ceva.

Pentru scrierea acestor declaratii eram dusi de la ora sapte dimineata si tinuti până la ora nouă seara. Până în luna februarie escorta o făcea Țurcanu si câtiva gardieni pusi la dispozitia lui, alesi dintre cei tineri, nou angajati, prelucrati si amenintati să nu scoată un cuvânt.

Din cameră eram scosi fie de Țurcanu direct, fie de seful de sectie, si predati acestor gardieni de navetă. După demascări, am aflat că unele dintre ajutoarele de încredere ale lui Țurcanu lucrau si la trierea declaratiilor pe centre universitare, capitale de regiuni si raioane.

La camera 4 spital am înteles că declaratiile noastre, după verificări si confruntări, erau trimise la Nicolski si apoi la oficiile de Securitate din capitalele de regiuni si raioane.

Nicolski se pregătea să trimită cât mai repede declaratiile noastre la diversele securităti, pentru arestarea celor declarati de noi.

Mai greu era să-mi dau seama ce stiau altii despre activitatea mea, pe care nu o declarasem la Suceava. Cel care cunostea activitatea mea era Cojocaru. Am mai spus: cea mai mare „greseală" a tinerilor legionari a fost încrederea deplină pe care au avut-o unii în altii. Dar puteam noi oare prevedea prin ce vom trece? Nu era oare mai de pret cinstea si încrederea decât greseala? În Cojocaru aveam o încredere mai mare decât în mine, ce s-a dovedit a nu fi zadarnică, pentru că nici el nu a declarat nimic.

De aici încolo, tot ce stiam în legătură cu camarazii mei, nedeclarati la ancheta de la Suceava, depindea numai de mine să fie spus sau nu.

Şi iată că mi-a fost deschisă, din mila lui Dumnezeu, o portită de scăpare.

Începuse atunci ancheta lui nea Georgică gardianul, seful sectiei de muncă silnică de la etajul 2, mutat apoi la etajul 3, în legătură cu înlesnirile pe care le făcuse, prin scrisori, unei detinute din lumea bună a Bucurestilor.

Într-o dimineată, usa camerei se deschise brutal si apăru, ca o furtună, Țurcanu. S-a uitat prin cameră si ochii lui s-au oprit asupra mea, făcându-mi semn să ies afară.

Pe culoar, m-a somat să-l urmez. Eram atât de slăbit, că abia mă miscam, iar el mă zorea. Îl vedeam pentru a doua oară îmbrăcat în cojocul de santinelă si cu smocul de chei în mână. Am observat că era încăltat cu pâslari pe care-i foloseau si gardienii în schimbul de noapte. Pe unde trecea Țurcanu, gardienii dispăreau si se ascundeau de parcă ar fi trecut o fiară sălbatică care amenința să-i sfâsie.

Mergând asa în urma lui, mă întrebam cine i-o fi dat atâta putere – pe vremea aceea nu stiam de Nicolski si de Zeller – ca toată închisoarea cu detinutii si gardienii ei să fie numai la dispozitia sa.

Nicolski avea să spună mai târziu că numai Țurcanu si ajutoarele lui au făcut demascările, la ordinele primite din străinătate si nicidecum de la el si de la altii din Comitetul Central. Doamne! Până unde ajunge minciuna, ipocrizia si diversiunea bolsevică! Cum putea oare un detinut ca Țurcanu să aibă această închisoare si toti detinutii din ea la discretia si bunul său plac? Dar administratia închisorii ce rol mai avea? Închisoarea era condusă si administrată de Țurcanu!

Iată momeala pe care i-a întins-o Nicolski lui Țurcanu, pentru ca nici în vis să nu-si dea seama în ce cursă fusese atras si ce victimă avea să fie, împreună cu ajutoarele lui. Nicolski stia, de fapt, încă dinainte de începerea demascărilor, că cei care vor duce la îndeplinire planul vor fi executati, pentru a se sterge orice urmă.

Nu există rău îndreptat împotriva semenului, pe care dreptatea lui Dumnezeu să nu îl sanctioneze. Acest om frumos, voinic si cu o inteligentă iesită din comun, Țurcanu, nu ar fi făcut mai bine să-si execute în liniste cei sapte ani de închisoare? S-ar fi eliberat si el ca toti ceilalti detinuti si nu ar fi avut nimic pe constiintă. Orgoliul si setea de mărire întunecă ratiunea, ducând la betia puterii. Pentru cei ce au această patimă nu există întoarcere, prăbusirea lor e fără putintă de salvare.

Când am ajuns la camera 4 spital, Țurcanu a întrebat tare, să audă si cei din dosul cearceafului, dacă în 1950, vara, când eram la etajul 3, vis-a-vis de celula doamnei cu pricina si ieseam cu tineta la W.C., îl văzusem pe Georgică gardianul stând de vorbă cu ea în usă sau intrând în celulă. Realitatea era că îl văzusem dar, pentru că se purtase omeneste cu noi, am răspuns ferm că n-am observat nimic, niciodată.

De ce m-o fi ales atunci tocmai pe mine Țurcanu, n-am reusit să înteleg. Oricum însă, acea discutie cu el se lega strâns de atitudinea pe care trebuia să o am în timpul declaratiilor de mai târziu.

Şi solutia avea să mi-o dea tot Țurcanu, întrebându-mă dacă mai aveam ceva de mărturisit, în afara celor spuse în camera 2 parter. I-am răspuns clar si sigur pe mine că nu mai aveam decât lucruri mă

runte[56]. La care el m-a amenintat cu moartea, dacă îi voi ascunde ceva. În sinea mea, mi-am zis că, de astă dată, căzuse si el în plasa mea.

Ţurcanu credea că declarasem tot la camera 2 parter; era si foarte multumit că nu divulgasem secretul reeducării.

A fost a treia si ultima oară când Ţurcanu, datorită atitudinii mele, s-a îndoit de memoria sa formidabilă. Nu-mi rămânea decât să exploatez acest atu. Ştiam însă că trebuia să declar si eu ceva si rămânea să mă hotărăsc ce anume.

După câteva zile, parcă Dumnezeu i-a soptit lui Păvăloaia, că i-am putea denunta pe fostii frati de cruce si frătiori care activaseră în anii 1940-1941 în F.D.C. în liceul nostru. I-am cerut lui Păvăloaia lămuriri, dar el mi-a spus să declar tot ce stiu, lăsându-mi libertatea să fac selectia. Am fost convins că-mi întindea o cursă, pentru că de la Fălticeni numai eu si el puteam da relatii din anii 1940-1941.

Am căutat să mi-i amintesc pe toti cei pe care i-am cunoscut acolo, ce date aveam despre ei, care au fost arestati si care nu puteau fi găsiti. Majoritatea acestor camarazi aveau caziere din timpul lui Antonescu. Nu stiam însă dacă vreunii îsi reluaseră sau nu activitatea în cadrul Corpului Studentesc Legionar.

Declaratiile despre camarazii de la Fălticeni le-am dat timp de mai multe zile, iar Păvăloaia nu le-a comentat.

Pentru declaratiile scrise la camera 4 spital se făceau programări, iar cazurile de urgentă si confruntările se rezolvau peste această ordine. Cum Păvăloaia voia să scape de camarazii de la Fălticeni, m-a programat la Ţurcanu, imediat după interogatoriul în legătură cu nea Georgică gardianul, programare ce a marcat o cotitură în viata mea de închisoare si în demascările de la Pitesti.

A doua zi după întâlnirea cu Ţurcanu, seful de sectie a deschis usa si, cu o hârtie în mână, a întrebat de mine. M-a scos din cameră si m-a dus până la capătul sectiei, unde m-a predat unui gardian care ne escorta între camera de tortură si camera 4 spital.

Atunci am avut acea întâlnire, desigur programată, cu Bogdanovici, de neuitat pentru mine, pe care am relatat-o deja, în capitolul referitor la închisoarea din Suceava.

Ce as mai putea spune despre Bogdanovici?

Ţurcanu l-a ucis, probabil la ordinul lui Nicolski, pentru că nu acceptase reeducarea violentă, vrând „să ducă regimul în eroare” prin jocul de-a „inteligenta”. Cum însă nici Ţurcanu si nici ajutoarele lui nu mai sunt pentru a mărturisi, singurul care cunoaste adevărul în acest caz a rămas Nicolski.

Deci, în planul ocultei, Bogdanovici trebuia să dispară pentru a se sterge orice urmă în legătură cu felul în care începuse reeducarea de la Suceava. Toti trebuiau să dispară, până la Nicolski, ca si în cazul lui Beria[57], ca să nu se stie cine a ordonat si executat planul acestei drame.

Sunt sigur că dacă Bogdanovici ar fi acceptat demascările prin violentă la Pitesti, el nu ar fi fost ucis. Bogdanovici a făcut însă greseala de a-i fi spus lui Popa Ţanu, colegul si prietenul său din Soroca, precum si lui Mărtinus, că el ar fi fost dispus să facă acel joc de-a reeducarea, dar numai pentru a salva tineretul legionar. Acestia doi l-au denuntat lui Ţurcanu.

El s-a făcut vinovat de a fi început reeducarea la Suceava. Că a făcut-o la sfaturile tatălui său, sau la propunerea comunistilor, nu mai are importantă. De altfel, el si-a recunoscut greseala, mărturisindu-mi înainte de a muri: „Frate, asa se plătesc greselile!”.

Totusi, Bogdanovici nu a fost un ticălos, un turnător. A încercat să facă un joc cu comunistii, asa cum au făcut multi dintre universitarii si intelectualii de marcă. Nici un intelectual român nu are dreptul să-l judece, mai ales că multi au făcut acest joc de bună voie. Pe el l-a judecat probabil propria constiintă.

Bogdanovici nu a sfârsit ca un ticălos, cum pe nedrept l-au acuzat unii, ci a rămas un martir, ucis miseleste, prin cele mai groaznice torturi, care au durat un an si patru luni. Dacă cineva l-ar fi văzut cum l-am văzut eu, la întâlnirea noastră pe scări, s-ar fi cutremurat. Arăta ca un mort. Pe oasele lui nu mai rămăsese decât pielea întinsă si ochii mari înfundati în orbite, în care mai licărea doar un strop de viată. Un mort, cu ochii vii. Câtă suferintă si durere, cât chin! Şi câtă răbdare a avut acest tânăr ca să poată suporta torturile, ca nimeni altul dintre noi, cei ce am trecut prin Pitesti!

La amintirea lui, mă plec cu adâncă veneratie, întelegere si dragoste camaraderească. A fost un martir care, împreună cu toti cei ucisi în demascări, în anchete sau în alte împrejurări, a îngrosat rândurile legionarilor căzuti.

---

56 Ancheta era un fel de „spovedanie” anapoda, în urma căreia mărturisitorul nu iesea curătat, ci împovărat si întinat. Cel rău nu inventează nimic, se foloseste de toate mijloacele, bune în sine, pentru a-si împlini scopurile, rele în întregime. În această categorie intră si sedintele de anamneză hipnotică, si cele psihanalitice (n. ed.).

57 Beria = Lavrentii Pavlovici (1899-1953), evreu rus, ucis de apropiatii săi imediat după moartea lui Stalin (n. ed.).

Această întâlnire mi-a zguduit toată fiinta, mi-a răvăsit constiinta si puterea de judecată, iar ochii suferintei lui, din iarna lui 1951, mă vor urmări până la moarte.

Declaratiile publice în cameră

Dintre primii care au început să facă declaratii, au fost: Gheorghiu, Tudose, Cornea, Sântimbreanu, Hutuleac, Paul Popescu, Comănici, Romică Proistosescu, apoi Vlad Drăgoescu si Ionescu dintre nelegionari, toti cu o conduită de eroi în închisoarea din Pitesti.

Cum Zaharia si ceilalti din comitet fuseseră informati de Țurcanu că eu declarasem ce era mai important, în urma demascărilor de la camera 2 parter, fapt care mă avantaja, mai rămânea să studiez ce să declar si mai ales ce să nu declar.

Foarte importantă era cantitatea de informatii pe care o detinea fiecare tânăr, nedeclarate în timpul anchetei oficiale, în legătură cu activitatea fiecăruia, precum si cu cei implicati în această activitate. După cele văzute în camera 2 parter, am fost convins că unele din cele declarate erau fictive, pentru ca bietii tineri să mai scape din insuportabila pozitie fixă de pe priciuri si de torturile la care erau supusi. Securitatea avea urgent nevoie de aceste declaratii pentru a judeca si condamna pe cei internati în lagăre si nejudecati.

Alte declaratii erau cele în legătură cu ceea ce auzisem în închisoare de la camarazii nostri. Toate erau scrise într-un carnet de către membrii comitetelor de tortură care ne asistau. Notele îi serveau lui Țurcanu ca să poată verifica oamenii foarte usor, confruntând declaratiile între ele.

Declaratiile referitoare la intimitătile delicate, acestea au fost lăsate mai pe urmă; ce-l interesa pe Nicolski în primul rând erau declaratiile privind pe cei necondamnati încă si pe cei rămasi în libertate, care prezentau un pericol pentru regim.

Pe la sfârsitul lui ianuarie, Țurcanu l-a ucis personal pe un tânăr legionar, pe nume Nită Cornel, care fusese premiantul de onoare al liceului teoretic din Bacău si unul dintre cei mai buni studenti ai Politehnicii din Bucuresti. Țurcanu l-a ucis zdrobindu-i ficatul cu picioarele, pentru că mărturisise public – auzind si cei de după cearceafuri – că este crestin si legionar si vrea să moară în această credintă.

Nu încape nici o îndoială că Țurcanu îl adusese în camera 4 spital, ca să demonstreze celui ascuns – care se prea poate să fi fost Nicolski sau Zeller – loialitatea lui fată de comunisti si faptul că putea suprima viata unui tânăr, fără pic de milă, atunci când victima îsi mărturisea public credinta în Dumnezeu si în Legiune.

Tânărul acela se asemăna în calităti, credintă si atitudine, cu Pintilie, fiind, ca si el, unul din cei mai buni dintre noi. Asa s-a făcut că Miscarea Legionară a dat dintre tinerii ei ce a avut mai de pret, ca jertfe închinate lui Dumnezeu si credintei legionare. Sunt convins că, dacă tineretul legionar ar fi dat numai aceste două jertfe, ar fi împlinit poate prinosul de sacrificiu. Ei valorau cât sute dintre noi, ceilalti.

Nebunia, delirul colectiv al disperării, s-a manifestat prin actiunea reciprocă de tortură, administrată de cei care deveniseră din victime, tortionari. Dacă s-ar face o comparatie între acesti tineri de dinainte de demascări, când armonia, dragostea si întelegerea se vedea la ei, atât la legionari cât si la nelegionari, si cei de după demascări, înnebuniti de suferintă si disperare, având o comportare de fiară unul fată de altul, nu ti-ai putea explica transformarea, decât printr-o nebunie colectivă.

Fată de ceea ce am văzut la camera 2 parter si la Gherla, nu pot să nu remarc că majoritatea tinerilor din camera 3 subsol s-au comportat, totusi, mai blând, când au fost siliti să-si tortureze camarazii.

Cine ar putea întelege că, atunci când unul era pus să-si bată camaradul, plângea frânt de durerea, de chinul pe care-l provoca celui torturat?

Mai mult de jumătate din camarazii de la camera 3 subsol, pe care i-am văzut cu ochii mei, trăiau aceste stări sufletesti. Cine va crede? Slugile satanei? Categoric nu, ci numai cei ce au trecut pe acolo, camarazii nostri si cei care vor veni după noi. Altfel, totul e doar o poveste de domeniul fantasticului sau al patologiei.

Ciudat era si că, uneori, victimele cereau celor care-i băteau să dea mai tare, după ordinele comitetului de tortură. Unii băteau si plângeau de suferinta celui torturat, în timp ce victima cerea să fie lovită mai tare. Cum s-ar putea explica această stare de constiintă?

Cine nu i-a văzut pe Paul Popescu, pe Sântimbreanu, Cornea, Ungureanu, Grigoras, Hutuleac, Visovan, Nedelcu, si ceilalti... sau pe Vlad Drăgoescu si Ionescu, dintre nelegionari, cine nu i-a văzut pe

cei care se torturau reciproc, plângând amândoi, dar nu de durerea proprie, ci de durerea celuilalt? Nu tin toate acestea de domeniul fantasticului si al nebuniei pentru cei care n-au trecut pe acolo sau pentru cei de rea credintă?

Ce om cuminte, normal si cinstit, si-ar tortura sotia si copiii pe care îi iubeste? Cum poti tortura pe cel pe care-l iubesti? Nici măcar un nebun nu ar face asa ceva. Doar diavolul, care nu are sentimente[58]. Dar noi toti eram posedati atunci de duhurile satanei. Cine să te creadă că tot ce ai văzut si simtit este adevărat? Numai Dumnezeu si tu însuti, cel care ai trăit această nebunie.

Am mai spus că, din pudoare, nu voi vorbi de faptele mele de eroism, ci numai de neputinta, de slăbiciunea si prăbusirea mea. Povestesc totusi următoarea întâmplare, numai pentru a face pe cei de bună credintă să înteleagă nebunia prin care am trecut noi, tinerii legionari si nelegionari de acolo.

Într-o bună seară, aproape de ora nouă, Zaharia se întoarse de la camera 4 spital, fredonând.

S-a oprit în dreptul priciului meu si mi-a zis să-l urmez. M-a dus si m-a instalat pe priciul comitetului de tortură, m-a legat de mâini si de picioare si s-a adresat celorlalti: „Veniti să vă îmbrătisati camaradul care v-a fost sef de cameră si nu a vrut să vă bată”.

Să fi făcut asta din ordinul lui Ţurcanu sau era o simplă manifestare a exceselor lui, nu stiu nici până acum. Mărturisesc însă, cu frică de Dumnezeu, că niciodată până atunci nu m-am simtit mai aproape de oameni si mai afectuos fată de ei, ca în acea noapte de neuitat. În loc să trăiesc ura si răzbunarea, trăiam plăcerea si satisfactia – e paradoxal – că acei ce mă loveau n-o făceau din ură, ci pentru că erau înnebuniti, constrânsi, torturati să o facă.

În clipa aceea, i-as fi strâns în brate si le-as fi sărutat rănile si vânătăile de pe trup. Nu m-am uitat, am închis ochii, să nu văd cine mă loveste, pentru că în aceleasi împrejurări si eu lovisem pe cel mai drag si mai cinstit camarad, pe Costache Oprisan, la camera 2 parter.

Trăiam bucuria că-mi plătesc slăbiciunea. Cum spusese Bogdanovici: „Frate, asa se plătesc greselile”.

Necredinciosii, cei ce ne urăsc, cei ce nu au avut fată de semenul lor nici un sentiment care apropie pe om de Dumnezeu, vor spune că ceea ce mărturisesc eu sunt mai mult decât nebunie.

Dacă nu as fi trăit eu însumi aceste stări sufletesti, dacă fiinta mea nu s-ar fi zguduit până la ultima fibră, nu mi-as fi înteles niciodată camarazii si nici drama de la Pitesti si Gherla.

Mi-am pierdut cunostinta, asa că nu stiu cât a durat tortura si nici nu am vrut să aflu cine m-a lovit si cine nu. Mi-amintesc doar că, a doua zi de dimineată, eram pe prici, dar nu în pozitie fixă, ci îndoit de durerea pe care abia o mai suportam si plin de răni.

Şi totusi, în clipele acelea, eram convins că nici unul dintre camarazi nu mă atinsese nici măcar cu un deget, ci fiinte dintr-o altă lume, pline de ură si cinism, mă loviseră cu bestialitate.[59]

Nu m-am miscat de pe prici timp de o săptămână, iar mâncarea îmi era adusă acolo. I s-a permis chiar unui camarad să-mi pună pe răni comprese cu apă rece.

Ce mi-a umplut sufletul de durere a fost că unii dintre camarazii care m-au torturat, după cele întâmplate, nu s-au mai putut uita în ochii mei, asa cum nici eu nu mă mai puteam uita în ochii lui Oprisan. I-am înteles. Nu vreau să dau numele celor ce m-au lovit; unii mai trăiesc încă si s-ar putea să le provoc o mare durere.

Atunci a fost ultima oară când mi-am pierdut cunostinta în timpul torturii.

Până la Pastile lui 1951, cei din cameră au mai fost pusi să mă tortureze, însă individual. Unii au refuzat, cum au fost: Nedelcu, Gheorghiu, Cornea, Dinescu, Visovan, Tudose, Ungureanu, Hutuleac, Grigoras, Drăgoescu si altii...

Nici unul din cei care au acceptat nu a lovit cum i se ordona ci, dimpotrivă, eu îi rugam să lovească mai tare, iar ei, cu siroaie de lacrimi pe obraz, executau ordinul, neîntrecând însă nici unul măsura.

Cei care refuzaseră să mă lovească au fost si ei crunt bătuti după aceea. Dar durerea mea pentru suferinta lor întrecea cu mult suferinta pe care mi-o pricinuiseră ei.

Cine ar putea crede sau întelege că poti iubi cu atâta afectiune pe cel ce ti-a provocat atâta durere? Cine n-a trecut pe acolo nu va putea. Dar pentru noi, care am simtit pe neputincioasele noastre trupuri toate acestea, faptele sunt mult mai usor de înteles.

Toti mi-au rămas în inimă asa cum îi cunoscusem înainte de începerea demascărilor de la camera

---

58 Singurul sentiment al diavolului, din care izvorăsc toate celelalte ale lui, este ura, ura absolută fată de neamul omenesc (n. ed.)

59 Autorul insistă asupra responsabilitătii, care apartine, până la urmă, duhurilor rele. Bordeianu are vedere duhovnicească si observă că oamenii, arvuniti prin păcat celui rău, sunt doar unelte ale aceluia (vezi si ce spune despre Zaharia). Se apropie de acea uriasă poruncă, iubirea pentru cei ce ne fac rău (n. ed.).

3 subsol. Da, atunci fuseseră ei cei adevărati, iar acum erau posedati si nebuni.

Cum vor putea întelege cei care sunt plini de ură, de răzbunare si lipsiti de milă fată de semenii lor, că tu l-ai iertat pe fratele tău chiar în clipa când te tortura, pentru că simteai că acest frate al tău, în starea lui normală, niciodată nu ar fi ridicat mâna să te lovească?

Adevărata dragoste se vădeste atunci când îti întelegi semenul si-i ierti greseala. Oare relele din lumea aceasta nu se întâmplă tocmai din cauza urii si răzbunării fratilor nostri?

După întâlnirea mea cu Bogdanovici, care mi-a zguduit atât de mult constiinta, mi-am pus întrebarea: vom întelege oare să nu repetăm greselile altora? Nu a fost ucis Bogdanovici tocmai pentru că nu a vrut să lovească? Nu am văzut eu în ochii lui suferinta a mii de tineri, suferintă pe care el o ducea dincolo de mormânt?

Am mai spus că noi ne refuzăm orice compătimire pentru durerile noastre. Dacă vorbim, o facem pentru a arăta celorlalti că există o categorie de oameni aflati în serviciul satanei, care cultivă ura, minciuna, ipocrizia, diversiunea, dispretul, pentru a provoca cât mai multă suferintă semenilor.

Nu ne-am plâns si nu ne vom plânge vreodată de durerile si suferintele pe care le-am suportat, deoarece drumul pe care noi însine l-am ales era un drum de calvar, anevoios si semănat cu dureri.

Atunci când durerea si suferinta s-au instalat în viata noastră sub diferite forme: foame, frig, dor nepotolit, umilintă, lipsă de comunicare scrisă sau vorbită cu cei dragi; când am fost pusi în imposibilitatea de a învăta, de a cunoaste, când nu ne puteam face o profesiune, stând atâtia ani despărtiti de părinti, sotii si copii si, pe deasupra, având si sumbra perspectivă că nu vom scăpa vreodată de acolo – unii au vrut să se salveze, dar s-au pomenit, unde?!

Au acceptat momeala satanei, crezând că vor scăpa de suferintă, aplicând-o celor ce deja sufereau. După legea firii însă, cel ce provoacă suferintă fratelui său pentru a scăpa el însusi de ea, nu va fi iertat niciodată si aceeasi implacabilă pedeapsă se va întoarce si asupra lui.

Astfel, suferinta îsi dublează efectul, actionând asupra amândurora.

Aceia dintre noi care au înteles fără murmur si fără sovăire că drumul va fi greu dar că, prin credintă si răbdare vom birui, au răbdat până la limita deznădejdii, încercând din toate puterile lor să nu pricinuiască suferintă nimănui. Ei au fost cei ce au răbdat cu stoicism loviturile date de camarazii lor înnebuniti de frică si deznădejde, rugându-i pe acestia să lovească mai tare, asa cum le ordonau satrapii, pentru a nu fi si ei, cei ce loveau, supusi după aceea torturilor. Sublimă nebunie a deznădejdii! Ce vreti mai mult?

Voi, dragi camarazi, veti întelege oare? Adevărata întelegere nu poate izvorî decât din dragoste: nu noi loveam, ci ura satanei.

Asta s-a văzut bine după încetarea demascărilor: camarazii se strângeau în brate cu aceeasi dragoste, stimă si întelegere, ca înainte. Cine n-a trăit clipa iertării, a întelegerii, a împăcării, a reîntâlnirii în dragoste, nu-i va întelege niciodată pe cei ce au trecut prin demascări.

Dintre metodele de nesuportat, aplicate tuturor camarazilor nostri de către Nicolski, prin Țurcanu si comitetele de tortură, cea mai grea a fost pozitia fixă pe prici. Starea nervoasă pe care ti-o provoca această pozitie era groaznică. Parcă cineva îti sfredelea creierul, slăbindu-ti vointa si puterea de judecată, făcându-te să trăiesti senzatia că, din moment în moment, puteai să-ti pierzi mintile.

După ce au încetat demascările, camarazii mei spuneau că nebunia deznădejdii a ajuns la limita de rezistentă nervoasă în momentul în care a fost preferată durerea fizică, în locul pozitiei fixe. Această tortură îi dusese până la abolirea totală a vointei si a puterii de discernământ, fiind dispusi apoi să declare si să facă orice li s-ar fi cerut.

Văzând pe Pintilie si pe Nedelcu iesiti din minti, am trăit si noi groaza de a ajunge ca ei. De fapt, era nebunia deznădejdii, acea stare pe care ne-o promisese Țurcanu, când spusese că va face din noi ceea ce va vrea el.

Gratie ajutorului Dumnezeiesc, numărul celor pierduti în urma acestor încercări a fost mult mai mic decât al acelora care, având si ei credintă puternică, în visul si idealul lor, s-au oprit totusi la limita disperării. Orice om luminat la minte, cu putere de judecată, întelegere si bun simt, va ajunge la convingerea că, atunci când i se distruge cuiva vointa, ca urmare a torturii continue, acela va ajunge la deznădejde. Iar deznădejdea, conjugată cu nebunia, macină puterea de judecată a omului, ducându-l la dezechilibru total.

Fabulatiile lui Ghită Andrisan

Dacă Ghită Andrisan ar fi de fată, i-as cere scuze, pentru că nu am vorbit până aici de el. N-am

făcut-o din desconsiderare, ci pur si simplu din uitare. El a rămas însă în amintirea celor care l-au cunoscut ca un erou, datorită comportamentului avut în timpul demascărilor.

Era fecior de tăran, din jurul mânăstirilor bucovinene, unde domnea duhul ortodox si parfumul cetinilor de brad.

Andrisan era om între oameni. Student la Facultatea de Drept din Iasi, fusese coleg cu Țurcanu, dar opozant hotărât al acestuia, când auzise ce actiune ducea el la Suceava.

Luptător neînfricat, cu credintă în Dumnezeu, în neamul său si în Legiunea pe care a servit-o cu devotament si bărbătie. Un tânăr inteligent care purta în el desteptăciunea si bunul simt al plăiesilor lui Ștefan cel Mare. Un caracter fără viclenie si ascunzisuri. Bun din fire, se citea pe fata lui zâmbetul tânărului cinstit, în inima căruia nu avea loc ura si dispretul.

L-am cunoscut bine, înainte de începerea demascărilor în camera 3 subsol; m-am atasat de el si l-am stimat pentru modestia si bunul lui simt. În timpul demascărilor, a fost unul dintre cei care n-a lovit pe nimeni, iar atunci când vedea pe unul lovit sau chiar pe cel ce lovea, îi dădeau lacrimile.

Și cum fiecare are câte o meteahnă că, dacă n-ar avea, ar fi înger, nu om, asa si Ghită Andrisan avea meteahna lui: fabulatiile. Plecat de la tară si ajuns la un liceu cu renume, „Eudoxiu Hurmuzache”, la Rădăuti, având profesori cu studii la Viena, trebuia să tină pasul cu cei mai buni colegi ai lui.

Ghită avea talent literar, citise mult si povestea frumos; într-un cuvânt, era un tânăr plin de har. Ca să se impună însă colegilor, să fie o personalitate, asa cum o întelegea el pe atunci, începuse să fabuleze atât de mult, încât nu mai puteai deosebi la el imaginatia de realitate.

Cunostea bine câteva limbi străine, mai ales cele clasice. Se pregătea pentru cariera de avocat, pentru care își zicea că fabulatiile aveau valoarea lor.

O fi avut el dreptate în profesia lui, dar la Pitesti i s-a cam înfundat. Ghită l-a pus în încurcătură chiar si pe Țurcanu si, datorită acestei încurcături, a ajuns erou al demascărilor.

De când a fost arestat si până când au început demascările, Ghită a spus celor cu care a stat în celulă tot felul de povesti, care de care mai fantastice. Cu toată memoria lui bună, nu mai reusea să deosebească realitatea.

Parcă-l văd si acum tinându-si pledoaria. Avea aptitudini de avocat de mare talent. Cult, citit, bun orator, cu figura lui de om bun, i-a impresionat pe toti cei din cameră prin cantitatea de informatii pe care o detinea, chiar si pe Măgirescu, care fusese coleg cu el la Drept. Fabulatiile lui erau atât de logic închegate, si expuse cu atâta talent, că nu-ti puteai da seama unde era scorneala.

După declaratiile din cameră, a fost dus la camera 4 spital, unde le-a consemnat în scris si scrierea lor a durat toată luna februarie. După aceasta, într-o zi, în cameră a apărut Țurcanu, cu niste hârtii în mână si cu o figură de taur înfuriat.

S-a dus direct la Andrisan, care era al treilea lângă mine, i-a făcut semn să vină la el, l-a prins de guler, l-a dus la priciul celor din comitet si i s-a adresat lui Zaharia:

– Bă! Voi stiti că nimic din ce a declarat banditul ăsta nu e adevărat?

Cu o figură nevinovată si foarte contrariat de afirmatiile lui Țurcanu, Andrisan l-a întrebat pe acesta ce anume nu era adevărat.

Țurcanu, enervat:

– Cum, mă, banditule?! I-am omorât în bătăi pe toti ăstia pe care-i declari tu aici si au venit cu martori la mine, că asa ceva nu au auzit de la tine si nici ei nu ti-au spus tie. Cât despre activitatea ta de bandit legionar, ai spus că toată Bucovina era legionară si că, dacă l-ai fi cunoscut pe tatăl meu, îl declarai si pe el comandant legionar. Ce este adevărat din ce ai declarat tu?”

Ca o domnisoară inocentă, Ghită i-a replicat atunci lui Țurcanu:

– Tot ce am declarat este adevărat.

– Cum este mă, adevărat, că te omor? Vino cu mine.

S-a dus cu el la camera 4 spital si l-a confruntat cu alti camarazi cu care stătuse la Suceava si Pitesti. Acestia, schiloditi si zdrobiti în bătăi, n-au recunoscut cele declarate de Ghită si Țurcanu le-a dat dreptate, convingându-se de fabulatiile lui.

După aceea a fost readus în cameră si confruntat si cu colegii de la Drept. Acolo, Ghită Reus, coleg cu el la Drept, i-a spus să se gândească ce declară, căci multe lucruri nu erau adevărate. Cât despre Măgirescu, cu toată inteligenta lui, nici el nu sesizase diferenta între fabulatiile lui Ghită si ceea ce era adevărat.

După aceea, a fost confruntat si cu instrumentele de tortură, care acum erau foarte reale. Drept urmare, Ghită a rămas mai multe zile întins pe prici, cu memoria alterată de imaginatie, nemaistiind ce fusese real sau imaginar în viata lui.

A rămas de pomină, pentru noi, cei din camera 3 subsol, expresia lui Ghită: „Asta e *barbă*, asta

nu e *barbă*". După aceea, si-a reluat toată declaratia de la început si a refăcut-o. Şi când declara ceva, era întrebat de cei din comitet: asta-i *barbă* sau nu? si spunea adevărul.

Cum toate situatiile în lumea aceasta au si o portiță de scăpare, depinzând de individ dacă o dibuieste sau nu, tot asa si meteahna lui Ghită Andrisan a fost nu o portiță, ci o poartă de salvare! Pentru că, tot bâlciul cu *barbă* si *nebarbă* l-a făcut si pe Țurcanu să i se facă lehamite de el si să-l lase în fantasmagoriile lui.

Asa a rămas Andrisan onorabil si de invidiat pentru multi dintre noi. Felul lui de a fi l-a salvat în timpul demascărilor.

S-ar putea ca tot ce a declarat să nu fi fost decât o născocire a imensei lui imaginatii, ca să mai scape de tortură si să poată salva pe cei pe care-i stia numai el si nu voia să-i declare. N-a vrut apoi să ajungă bătăus în demascări, ci să treacă asa cum a trecut, necompromis printr-o actiune reprobabilă. Nu m-am mai văzut cu el după eliberare din cauza prigoanei – el fiind în Bucovina – ca să-l întreb care era, până la urmă, adevărul.

Multi dintre noi, ca să scape de tortură, si-au făcut fel de fel de planuri să declare vrute si nevrute, stiute si nestiute.[60] Atitudinea lui Ghită însă, dimpreună cu consecintele ei, i-a mai temperat si i-a adus la realitate pe multi.

Cei care au încercat să-l imite însă, au fost descoperiti si le-a fost mult mai greu.

Maglavit

Sub numele de Maglavit l-am cunoscut pe bădia Ungureanu noi, cei arestati la Iasi si încarcerati la Suceava, apoi ajunsi la Pitesti pe sectiile de muncă silnică si, în special, cei de la camera 3 subsol.

I s-a dat această poreclă pentru că, în anii 1935-1936, plecase pe jos de la Iasi, până în sudul Olteniei, în satul Maglavit, ca să vadă minunea acelui cioban, pe nume Petrache Lupu[61].

Vasile Ungureanu era din Târgu-Neamt, cântăret de biserică sau dascăl cum se spunea prin partea locului. A fost arestat la biserica Tălpălari din Iasi, unde era paroh părintele Tatulea, legionar de marcă si preot de o tinută morală exceptională, mare teolog si compozitor. La biserica lui, unde avea un cor minunat, venea toată elita Iasului. A fost arestat si dânsul în 1948 si condamnat la ani grei de închisoare.

Maglavit făcuse războiul, iar după aceea, fiind talentat la muzică, se înscrisese ca student la Conservatorul din Iasi, unde l-a avut ca profesor si pe părintele Tatulea. A fost arestat în 1948, la vârsta de 46 de ani, si a fost condamnat la 15 ani muncă silnică, după ce a trecut printr-o anchetă foarte grea la Suceava. Maglavit s-a dat apoi student, ca să vină la Pitesti, desi el făcea parte din organizatia „Răzleti". A făcut acest lucru ca să fie, cum spunea el, „cu băietii". Crescut în duhul ortodoxiei mănăstirilor din regiunea Neamtului, de unde era de bastină, era profund crestin, cu o trăire ce putea fi luată ca model.

Fiind un om bun si pasnic, care nu acceptase violenta, războiul, cu toate atrocitătile lui, îl îngrozise. De aceea si torturile care au fost aplicate la Pitesti l-au înspăimântat. La camera 3 subsol, a făcut parte din grupul lui Pintilie si s-a impus prin blândetea si bunătatea lui, dar mai ales prin trăirea mistică care i-a impresionat pe toti cei din cameră. Pentru căldura sufletească cu care înconjura pe fiecare tânăr, m-am legat si eu mult de badea Vasile, văzând în el exemplul si trăirea Sfintilor Părinti răsăriteni.

Deoarece luase parte la sedintele legionare conduse de Pintilie si initiase cercul mistic, bădia Ungureanu a fost tinta torturilor lui Zaharia. A suportat tortura ca un martir, dar ceea ce îl impresiona până la lacrimi era vederea tinerilor torturati. La fiecare lovitură de ciomag, tresărea de parcă ar fi fost lovit el.

Dacă nu a fost ucis în cameră, aceasta i se datorează lui Măgirescu, care avea un deosebit respect pentru el. Fiind mai în vârstă decât noi – putea să ne fie tată – a fost ascultat, stimat si iubit într-atât, încât îi vedeam pe unii de pe priciuri plângând de durerea lui atunci când era torturat.

El însă n-a lovit niciodată pe nimeni si, datorită lui, nici Măgirescu, care-i spunea că era nebun de atâta misticism.

Bădia Ungureanu avea înfătisarea unui sfânt bizantin din iconografia răsăriteană si a fost dintre

60 „Ştiute si nestiute", formulă din Molitfelnic (cartea de rugăciuni pentru preoti a Bisericii) care defineste păcatele; aici e folosită pe dos, în programul de golire a mintii (n. ed.)

61 Ciobanul de la Maglavit fusese apoi arestat de comunisti, anchetat si torturat ca să spună că a fost pus de biserică si de burghezie să vorbească de vedenia lui. În urma torturilor de la anchetă a semnat declaratia asa cum i-au cerut-o anchetatorii, după care a fost condamnat la o pedeapsă mică. Când a terminat însă pedeapsa, a spus: „M-au bătut ei ca să declar că altii m-au învătat să spun că L-am văzut pe *Mosu*, dar eu spun că L-am văzut si că praful o să se aleagă de ei, pentru că *Mosu* nu iartă" (n. aut.).

putinii camarazi întâlniti în închisoare care tinea miercurea si vinerea post negru, mâncarea lăsându-si-o altora. Datorită acestei trăiri, a fost printre putinii camarazi asceti – exceptie făcând grupul lui Valeriu Gafencu si al avocatului Trifan din Brasov – pe care i-am văzut cu ochii mei si în care foamea nu si-a putut înfinge coltii.

Pentru acestia, viata pământească avea mai putină importantă, ei plutind în alte sfere. Şi atunci, cum să nu cred în vietile sfintilor si ale martirilor asceti răsăriteni, când i-am văzut pe camarazii mei, care duceau o viată după modelul lor?

Se apropiau Pastile anului 1951 si, într-o seară, văzându-l pe bădia Vasile plângând, nu stiu cine l-a întrebat de ce plânge. Răspunsul lui a fost simplu: „Plâng de durerea fratilor". Fratii lui erau cei bătuti. Zaharia, enervat, a intervenit brutal:

– Cum mă, bandit mistic, ăstia sunt frati pentru tine, nu banditi? Cu simplitate crestină, Ungureanu i-a răspuns:

– Pentru mine, ei nu sunt banditi, pentru că nu mi-au furat nimic si nu mi-au făcut nici un rău.

– Cum mă, nu te-au bătut?

– Nu ei m-au bătut, răspunse Ungureanu.

Zaharia, înfuriat, a strigat la el:

– Ia să spui, despre alt mistic înrăit ca tine, de banditul Bordeianu, ce părere ai?

Toti din cameră se asteptau ca Ungureanu să-mi facă un portret în tonul demascărilor. El însă, a răspuns:

– Fratele Bordeianu este un om blajin.

A fost cea mai simplă caracterizare pe care mi-a făcut-o vreodată cineva. Şi acum, când scriu aceste amintiri, îmi răsună în urechi cuvintele lui.

Enervat până la nebunie, Zaharia s-a năpustit atunci asupra bietului om, l-a călcat în picioare si l-a zdrobit în asa hal, încât nu mai stiai dacă era om sau o masă de carne sângerândă.

Lepădarea

Continutul acestei notiuni a fost si este foarte controversat chiar si la Sfintii Părinti, în timpul prigoanelor crestine. Lepădarea de la Pitesti a tinerilor legionari de Miscarea Legionară a îmbrăcat forme mult mai complexe decât lepădarea făcută în conditii obisnuite de viată[62].

Eu îmi explic demascările mistic.

Noi, cei ce am trecut prin Pitesti si Gherla am fost si vom fi acuzati de lasitate poate, de către camarazii nostri, iar dusmanii vor avea motive să ne arate cu degetul pentru ce am făcut.

Vom răspunde în primul rând camarazilor nostri care mai sunt în viată încă, precum si celor ce vor veni după noi.

Da! Am fost slabi si neputinciosi si o mărturisim. Dar nu din frică de moarte, moarte pe care o doream în fiecare clipă, ci din groaza de a nu ne pierde mintile ca Pintilie, Nedelcu, Şoltuz, Ionescu si ceilalti... Să trăiască cei care ne acuză în aceleasi conditii această teroare si groază si atunci vom mai vorbi.

Aceia dintre noi care au fost ucisi au răscumpărat însă prin jertfa lor slăbiciunile noastre. Legiunea va trăi prin martirii, eroii si luptătorii ei. Ne doream moartea în fiecare clipă, fără a fi lăsati însă să murim sau să ne sinucidem. Scopul torturii, în esenta ei, a fost nu să ne ucidă, pentru că această crimă ar fi fost considerată genocid, ci să facă din noi niste ucigasi si informatori notorii. Medicii din lagărele de

62 „Fratii părinti ai Schitului au proorocit pentru neamul cel de pe urmă. Ce am lucrat noi?, ziceau ei. Şi răspunzând unul din ei, mare cu viata si cu numele, avva Ishirion, a zis: Noi poruncile lui Dumnezeu le-am făcut. Şi răspunzând fratii au zis: Dar cei după noi, oare ce vor face? Şi a zis: Vor să vină la jumătatea lucrului nostru. Şi au zis fratii: Dar cei după dânsii? A zis avva Ishirion: Nu au nicidecum lucru cei ai neamului si rândului aceluia, ci va să le vină lor ispită. Şi cei ce se vor afla lămuriti în vremea aceea, mai mari si decât noi si decât Părintii nostri se vor afla" (*Patericul egiptean*, Pentru avva Ishirion).

„Ce ispită înfricosătoare va fi oare, să se arate lămuriti, cu toate că nu vor avea nici o lucrare si vor fi mai mari decât pustnicii cei mai minunati? Ispita neamului celui de pe urmă a si sosit, mai grozav acum, cu apropierea venirii lui Antihrist, încât amenintă să-i piardă pe cei alesi" (Sfântul Ioan Iacov, *Ispita crestinilor cu adevărat ortodocsi*).

Această proorocie a fost făcută în veacurile IV-V, în Egipt. Cine erau „Părintii nostri"? Părintii nostri sunt sfintii mucenici ai primelor trei veacuri de crestinism. „Lămurit" înseamnă curătat, nepătimitor, care, răstignindu-se împreună cu Hristos, a biruit patimile si poftele acestei lumi. Lepădarea de Miscarea Legionară însemna lepădarea nu de eroii si de doctrina ei, cum s-ar părea la prima vedere, ci de credinta în Hristos si de învierea neamului românesc. Prin lepădarea de neam omul se dă în mâna lui satan, al cărui plan, în secolul XX, a fost de a însela neamurile dezbinate tot de el în secolul XIX, si de a le desfiinta (vezi Apocalipsa 20, 8). Prin a nu se lepăda de Hristos si a răbda torturile până la capăt, acesti tineri legionari au ajuns mai mari decât Sfintii Mucenici ai primelor trei veacuri, care nu au avut de pătimit chinuri si chinuiri atât de cumplite (n. ed.).

concentrare naziste au fost într-un fel mai umani, îngăduind moartea, pe câtă vreme medicii comunisti de la cabinetele medicale din închisori, agenti ai Securitătii si rivalizând în crime cu Țurcanu, au împiedicat-o, ca să facă chinul mai mare[63].

Dusmanilor nostri care ne-au prigonit, când ne vor aminti sarcastic că „Moartea, numai moartea legionară ne este cea mai scumpă nuntă dintre nunti…" le vom răspunde printr-o întrebare: ce au făcut ei oare în regimul comunist din România? Noi stim foarte bine ce au făcut si de aceea îi întrebăm: eroii si martirii lor unde sunt? Iar complicitatea lor la atâtea crime? Dacă ar fi fost si ei încercati cu sute de ciomege peste trupul lor, ce ar fi devenit?

Nu cerem de la oameni nici iertare, nici întelegere, căci compătimirile nu mai încălzesc cu nimic. Este atât de usor să acuzi atunci când tu nu ai fost atins nici măcar cu un deget!

Se împlineau cinci luni de torturi aplicate sistematic, după plan. Misteriosul anchetator din 26 octombrie ne avertizase că ne va împinge până la nebunia deznădejdii atunci când mi-a spus: „De beton armat să fiti banditilor, si tot o să vă muiem".

După aceste cinci luni de torturi de neimaginat, ne muiaseră, dar nu pe toti.

La întrebarea anchetatorului dacă mai eram legionar, i-am răspuns că nu puteam fi altceva, deoarece fusesem condamnat pentru acest motiv. El continuase, zicându-mi că s-ar putea să spun într-o zi că nu mai sunt legionar.

Şi îsi atinseseră scopul, nu însă cu cei ucisi sau înnebuniti, pentru că acestia au continuat să-si mărturisească credinta lor în Dumnezeu si în Legiune.

Lepădarea noastră a fost urmarea torturilor continue de nesuportat. Ne-am întrebat dacă această lepădare nu a fost decât o minciună, pentru că a fost formală. Răspunsul rămâne să-l dea Legiuitorul. Ne-am întrebat iarăsi, oare lepădarea noastră de Miscarea Legionară a făcut rău cuiva? Ei i-am făcut rău, sau nouă? Poate si una si alta. Numai afirmatia liberă, neîngrădită de nici un fel de constrângere, fizică sau morală, este valabilă. Noi ne-am lepădat de Miscarea Legionară, nu de frica mortii, ci convinsi că torturile continuă *sine die* si ne vom pierde mintile. Oare, pentru un om cu mintea întreagă, nu este de preferat moartea, în locul nebuniei? Cel ce ar dori să verifice aceste afirmatii nu are decât să viziteze un azil de nebuni.

În această stare eram când Zaharia ne-a întrebat pe fiecare dacă mai eram legionari. Colegii nelegionari erau grupati la un loc pe priciul din dreapta usii.

Primul întrebat a fost Ghită Reus. Crestin si legionar până în adâncul sufletului, un tânăr cu o atitudine ireprosabilă, fusese torturat din ordinul lui Țurcanu în mod special, ca unul dintre cei mai înversunati opozanti ai acestuia.

La întrebarea lui Zaharia, Reus a spus:

„Am fost arestat, judecat si condamnat pentru activitate legionară interzisă. Aceasta a fost declaratia dată si semnată de mine la anchetă. În Codul Penal însă nu este nici un articol prin care să poti fi condamnat pentru activitate legionară. Din punct de vedere juridic, noi am fost condamnati în baza articolului 209 Cod Penal, pentru crimă de uneltire împotriva ordinii sociale".

„Deci, dacă eu nu am fost condamnat ca legionar, atunci cum poti dumneata spune dacă mai sunt sau nu legionar, din punctul de vedere al legii? Regimul comunist mă consideră oare legionar sau nelegionar? Dacă mă consideră legionar, pentru activitatea mea legionară, atunci nici o lege nu-i dă dreptul autoritătii să mă constrângă să nu mai fiu legionar. Nu-i asa? Dacă, după Codul Penal, eu nu sunt legionar, atunci de ce sunt obligat să mă lepăd de ceea ce nu sunt?"

„Eu, ce am făcut am plătit, fie ca legionar, fie ca nelegionar. Ceea ce sunt sau nu sunt este o problemă de constiintă si nimeni din lumea aceasta nu mă poate constrânge să-mi dezic constiinta. Constiinta este strict personală si peste intimitatea ei numai eu sunt stăpân. Eu pot fi judecat si condamnat din punct de vedere comunist numai atunci când îmi exteriorizez public opiniile sau credintele, prin cuvânt mărturisit că sunt împotriva comunismului. Nici o lege din lumea aceasta, nu mă poate constrânge să-mi exteriorizez gândurile si intimitatea constiintei".

La expunerea lui Reus, Măgirescu, care terminase Dreptul, n-a spus nici un cuvânt. În intimitatea lui, era de acord cu Reus; probabil că si el îi spusese acelasi lucru lui Țurcanu.

---

63 „Toate chinurile iadului au această trăsătură: sunt mai rele decât orice moarte si totusi nu aduc moartea. Moartea este tot atât de dorită în iad ca viata pe pământ. Moartea ar fi o fericire pentru cei din iad, dar nu-i posibilă: soarta lor este o viată fără de sfârsit pentru suferintele fără de sfârsit. Chinuri insuportabile îi apasă în iad pe cei condamnati de Dumnezeu; chinul cel mai greu al sufletului, acolo în iad, este deznădejdea" (Sfântul Ignatie Briancianinov, *Aducerea aminte de moarte*) (n. ed).

Expunerea i-a descumpănit pe toti cei din cameră, până si pe Zaharia, seful comitetului de tortură. El si-a notat cele spuse de Reus, pentru a-l informa pe Țurcanu.

A venit apoi rândul lui Tudose, care a răspuns că nu s-a gândit niciodată la această problemă, dacă mai este sau nu legionar, pentru că, asa cum spusese Reus, aceasta este o problemă de constiintă.

Al treilea a fost Gelu Gheorghiu care, cu atitudinea lui de om bun, interpretând totul prin prisma morală, i-a răspuns lui Zaharia:

„Mă întreb dacă am fost vreodată legionar, pentru că din punctul meu de vedere, a fi ceva înseamnă a te identifica cu ceea ce afirmi că esti. Prin urmare, mă întreb, m-am identificat eu oare cu Miscarea Legionară?"

„Corneliu Codreanu a fost primul care s-a identificat cu ceea ce a spus că este si asa a fost asasinat. Mota si Marin de asemenea s-au identificat cu ceea ce au spus că sunt si asa au si murit. Toti martirii legionari s-au identificat cu ceea ce au spus că sunt si asa au si fost asasinati".

„În camera aceasta au fost doi legionari, Pintilie, pe care l-ati ucis – si Nedelcu, care a înnebunit. Iar eu, dacă reuseam, mă sinucideam (asa cum judec acum, as fi fost un las), iar acum sunt întrebat dacă mai sunt sau nu legionar".

„Eu pun problema în felul următor: am iubit o fată tare frumoasă, am iubit-o din toată inima dar, la un moment dat, a trebuit să-i spun că nu mă mai căsătoresc cu ea. Fata îmi cere explicatii, dar eu ce explicatii să-i dau, pentru că pozitia mea fată de ea a rămas neschimbată?"

„Eu nu pot da explicatii, pentru că mă tortureazӑ unul cu knutul si, fără voia mea, mă constrânge să-i spun ceea ce vrea el, nu ceea ce simt eu. Deci, domnilor, ceea ce cereti dumneavoastră este pur si simplu un act formal, deoarece în intimitatea constiintei mele nu veti putea pătrunde niciodată. Or, pe dumneavoastră vă interesează numai acte formale si dacă aceasta vreti, veti obtine ceea ce vreti în urma torturilor pe care le aplicati si pe care le veti mai aplica. Dar aceasta nu corespunde niciodată realitătii, pentru că oricât ne-am lepăda noi de Miscarea Legionară, noi tot vom fi considerati legionari".

„Eu însă vă voi răspunde la această întrebare, dar fie-mi îngăduit să mă mai gândesc la aceasta".

Afirmatiile lui Gelu Gheorghiu ne-au dat posibilitatea multora dintre noi să răspundem la fel.

După Gelu Gheorghiu a venit rândul meu. Camarazii din cameră nu cunosteau torturile din camera 2 parter si nu asistaseră la lepădarea mea de Miscarea Legionară.

Eram însă convins că, în urma torturilor pe care le trăisem si aveam să le mai trăiesc, atât eu, cât si camarazii mei, decât să înnebunim, va trebui să ne lepădăm formal de Miscarea Legionară.

Asa că, am răspuns că nu m-am gândit si ca urmare va trebui să mai reflectez, pentru că este o problemă de constiintă, asupra căreia nu te puteai pronunta imediat.

La întrebarea lui Măgirescu, cât timp de reflectie îmi trebuia, i-am dat o lună sau două, la care Zaharia a intervenit brutal: „Am să te fac eu să mai scurtezi din timp". Măgirescu i-a spus însă să mă lase deocamdată în pace.

După noi, toti ceilalti: Dinescu, Sântimbreanu, Ciornea, Sârbu, Ungureanu, Popescu Paul, Zelică Berza, Grigoras, Hutuleac, etc. au cerut timp de gândire.

Nedelcu si Ionescu, nelegionari, care dădeau semne că si-au pierdut mintile, nu au fost întrebati nimic. Dintre toti, numai cinci au declarat că nu mai sunt legionari, tinerii alesi de Zaharia să facă de planton în timpul noptii.

A doua zi, seara, după ce Zaharia i-a prezentat raportul lui Țurcanu, acesta a venit la noi.

Nu se poate descrie fizionomia lui Țurcanu în astfel de situatii. Cum a intrat în cameră, s-a dus direct la Reus si i-a spus ironic:

„Colega, pui problema de drept, nu? Tot de drept, pentru că am fost colegi de facultate, nu te pot contrazice. Însă o să vezi tu si o să simti pe pielicica ta de legionar încarnat ce metodă am să-si aplic eu tie, ca să spui că nu mai esti legionar cât o să trăiesti, chiar dacă te-ar spânzura Horia Sima".

„Îti amintesti, când au început demascările cu voi, banditilor, în camera aceasta, eu v-am spus că o să vă aduc în stare să spuneti tot ce stiti si ce nu stiti si voi face din voi tot ce vreau eu, nu? Ei, băgati bine la cap, banditilor, că vă voi aplica metode de „dragoste" – făcea aluzie la Gheorghiu – încât să spuneti că nu mai sunteti legionari si n-o să vă mai trebuiască atâta timp de gândire, cum a afirmat banditul ăsta mistic, Bordeianu. Şi stiti voi, banditilor, că eu mă tin de cuvânt, asa cum m-am tinut si până acum".

S-a uitat la toti cei de pe priciuri si, fără să mai spună ceva, a plecat împreună cu Zaharia.

Declaratiile publice au continuat, în cameră, precum si cele scrise, la camera 4 spital.

Eram siguri că, după vizita lui Țurcanu, Zaharia va veni cu o nouă metodă de tortură.

După masa de seară, Zaharia s-a întors ca un taur înfuriat si si-a debitat repertoriul lui muzical. A ales zece dintre noi si, împreună cu cei din comitet, ne-a aplicat legea „dragostei lui Gheorghiu".

Apoi, ne-a fixat o nouă pozitie pe priciuri: în loc să tinem mâinile pe genunchi, trebuia să le ridicăm în sus, pe lângă cap. După bătaia primită, abia ne mai puteam misca, iar prin tinerea mâinilor în sus în pozitie fixă, surescitarea nervoasă se intensifica în asa măsură, încât era imposibil de suportat.

Atunci ne-am convins cu totii că, până la urmă, nu vom putea răbda si nu vom avea de ales decât să ne lepădăm de Miscarea Legionară sau să înnebunim.

Pastile din 1951. Hula adusă Fiului lui Dumnezeu

Săptămâna care a urmat acestor întâmplări a rămas de neuitat. Noua pozitie fixă era atât de greu de suportat, încât doream, mai mult ca oricând, să vină moartea sau un cutremur să dărâme fortăreata Pitesti, iar molozul ei să ne îngroape pentru totdeauna. Cât de asteptată a fost si cât de sublimă ni se părea acum moartea de martir! Numai Dumnezeu însă stia când avea să ia sfârsit această tortură si în ce fel.

Se apropiau Pastile si eram îngroziti la gândul că ceea ce se petrecuse la Crăciun se va repeta aidoma si de Pasti, cu aspecte însă mult mai satanice, pe care imaginatia omului sănătos la minte nu le poate crea.

Era Duminica Floriilor, înainte de Săptămâna Patimilor.

În acea după-amiază, Zaharia s-a întors de la camera 4 spital si a făcut o nouă redistribuire pe prici.

Deodată, mi-a trecut prin minte că se pregătea ceva straniu, ceva de nedescris, în legătură cu Săptămâna Patimilor si cu Pastile.

Primul pe prici, a fost asezat, după noua ordine, a fost Maglavit, urmat de Nedelcu, de Bordeianu Dumitru, autorul acestor jalnice amintiri, Popescu Paul, Zelică Berza, Grigoras, Hutuleac, Sântimbreanu, Reus, Gheorghiu si Andrisan.

Toti acestia făcuseră parte din grupul lui Maglavit. Când am văzut această nouă ordine si mai ales faptul că toti eram din grupul mistic[64], fără să ne dăm seama, o groază ne-a cuprins, presimtind ceea ce ne astepta.

Luni, în Săptămâna Patimilor, imediat după prânz, Zaharia s-a întors cu un teanc de hârtii în mână, mai multe mături tocite, un ghem de ată groasă, niste cutii de conserve goale, mangal si o sticlută.

Le-a asezat pe priciul nostru, si, din cozile de mătură, ne-a pus să facem cruci.

Una din cruci, mai mare, era pentru Ungureanu.

Nu ghiceam ce avea de gând să facă Zaharia. Din cutia de conserve, a făcut cădelnită, iar hârtiile aduse le-a împărtit celor ce se lepădaseră de Miscarea Legionară si la vreo 5-6 care făcuseră de planton de la 15 ianuarie.

După ce toate acestea au fost pregătite, Zaharia ni s-a adresat în felul următor: „*Misticilor* si – celorlalti din cameră – banditilor, pentru că credeti în Dumnezeu si în Patimile Lui, iar după cum stiti eu nu cred în astfel de baliverne, si pentru că este Săptămâna Patimilor, să vedeti si voi ce patimi vor îndura acesti mistici!"

Oricine mi-ar fi spus si orice as fi citit în cea mai pornografică literatură, nu mi-as fi putut închipui niciodată că niste minti satanizate si bolnave puteau născoci asemenea măscări, pentru a huli si ofensa Majestatea lui Dumnezeu, Sfintenia si Neprihănirea Lui.

Asa cum am mai relatat cu ocazia Crăciunului din 1950, nu-mi voi îngădui – pentru bruma de cultură si carte pe care mi-am însusit-o în decursul anilor de învătătură, pentru bunul simt si pudoarea unui umil crestin – să prezint înaintea cititorilor astfel de abjectii adresate lui Dumnezeu. Dacă le-as pronunta sau le-as scrie, m-as face purtătorul de cuvânt al satanei si al slugilor lui.

Ce sens ar avea să descriu pornografiile, insultele si hula adusă lui Dumnezeu? Cei credinciosi ne

---

64 Mistic: cuvântul a desemnat în lumea legionară, întâi, pe Mota, întemeietorul Frătiilor de Cruce, care a si murit ca un sfânt mucenic. Mai apoi le-a fost atribuit celor din grupul lui Valeriu Gafencu, membri ai Frătiilor de Cruce în clipa arestării lor, care, între 1941-47, citiseră si puseseră în lucrare, la propriu, Evanghelia, Vietile Sfintilor si Filocalia (primele 4 volume), si ajunseseră la o înaltă măsură duhovnicească (doi dintre ei, Anghel Papacioc – azi Arhimandritul Arsenie de la Techirghiol – si Constantin Dumitrescu, poreclit de către tortionari „Fachirul" – Monahul Marcu Dumitrescu de la Mănăstirea Sihăstria, plecat în 1998 la cele vesnice –, s-au călugărit imediat la iesirea din închisoare). După 1948, termenul de „mistic" a fost dat celor care, punându-si toată nădejdea si asezarea lor interioară în Hristos, au căutat să vadă, dincolo de „realitate", Pronia Dumnezeiască si lupta diavolului, prin slugile sale, împotriva crestinismului si a crestinilor din marea temniță comunistă numită România (n. ed).

vor crede pe cuvânt, avându-i martori pe Dumnezeu si pe acei ce, în Numele Lui, au îndurat astfel de torturi. Nu ne vor crede ateii, care si asa hulesc pe Dumnezeu, fără a fi torturati.

Din după-masa de luni si până în Vinerea Mare, când se cânta Prohodul în bisericile noastre, precum si în cele trei zile de Pasti, s-a cântat tot timpul pe melodia Prohodului, de către cei zece care se lepădaseră de Miscare, plus plantoanele, tot acest repertoriu de pornografii, măscări si scabrozităti, care depăseau orice imaginatie[65].

Noi, „misticii", am fost purtati timp de opt zile, în genunchi prin cameră, de la un capăt la altul, în frunte cu Ungureanu, închipuind patimile Domnului.

Lui Ungureanu i-au făcut coroană de spini, iar în cutiile de conserve s-a pus mangal stropit cu gaz lampant si i s-a dat foc, ca să tămâiem cu ele, în timp ce mergeam în genunchi, făcând metanii.

L-am văzut pe Ungureanu plângând ca niciodată, îngrozit de ceea ce ne-au fortat să facem.

Ce mi-a cutremurat sufletul în timpul acestei torturi a duhului, a fost imaginea mamei, pe care am văzut-o în fata ochilor, îndoliată, asa cum întelegea ea să trăiască Săptămâna Patimilor Mântuitorului. O vedeam plângând; îi era poate gândul la suferintele mele, desi biata de ea nu stia în ce iad mă aflam.

La fel, le vedeam plângând pe toate mamele celor torturati si îngroziti de a fi pusi să-L hulească pe Dumnezeu. Dacă ar fi văzut aceste mame la ce au fost supusi fiii lor, multe dintre ele si-ar fi iesit din minti.

După opt zile de mers în genunchi, ni s-au rupt pantalonii, iar genunchii erau numai o rană.

Singurul dintre noi care a refuzat să participe la acest ritual satanic[66], a fost Nedelcu Aristide. Asa înnebunit cum era, s-a desprins din cortegiu. A fost tolerat, pentru că, spuneau ei, îsi iesise din minti.

La sfârsitul celor opt zile de chin si umilintă, de dimineata până seara, distrusi sufleteste, scârbiti de noi însine, de neputinta si slăbiciunea noastră, imploram Cerul să ne ia zilele.

Din cauza mersului pe ciment, genunchii nostri erau o rană sângerândă si, când atingeam cimentul, călcam parcă pe ace. Dar, în afară de rănile fizice, această degradare spirituală a lăsat răni si mai adânci în sufletele si constiinta noastră.

Mă gândeam cu groază în acele momente dacă aveam să petrecem la fel si alte sărbători ale Nasterii si ale Învierii lui Hristos, în timp ce părintii, fratii, surorile si prietenii nostri vor trăi bucuria adevăratelor sărbători.

Nu numai în camera 3 subsol s-au petrecut asemenea orgii, ci în toate celelalte camere, după cum aveau să mărturisească, după demascări, cei ce le-au trăit ca si noi.

Iată scopul final al reeducării comuniste: scoaterea lui Dumnezeu din inimile oamenilor si prăbusirea lor în neant[67].

Ultima constrângere de lepădare

Torturile cu ridicarea mâinilor, apoi prostituarea spirituală si morală a constiintei, ne-au întărit convingerea că vom ajunge, până la urmă, ori la nebunie, ori la lepădarea de Miscarea Legionară.

În cele două săptămâni de după Pasti, când s-a continuat cu declaratiile publice si cu cele scrise la camera 4 spital, fiecare dintre noi si-a făcut un sever proces de constiintă, gândindu-se ce să aleagă. Nebun, n-ai mai fi fost de folos nimănui. Dacă te lepădai, insultai Miscarea, având însă o sansă, aceea de a te păstra întreg la minte.

Se mai punea o întrebare: după cele văzute si trăite, convinsi fiind că nici într-o sută de ani nu se va întâmpla nimic în lagărul comunist, pentru că fuseserăm vânduti ca o marfă pieritoare, pentru interese meschine, fără să se tină seama de drepturile omului, de care se făcea atâta caz, în aceste conditii deci, mai avea rost să trăiesti?

Pe de altă parte, ca indivizi singuratici, ce mai reprezentam noi pentru Miscarea Legionară? Atunci când intraserăm pe poarta acelui infern, noi eram deja morti pentru Legiune. Noi nu ne-am făcut decât datoria să luăm parte la o luptă pe care o pierdusem deja si în care am fost îngenunchiati si torturati. Or, atunci ce rost mai avea dacă ne lepădam sau nu de Miscarea Legionară? Lepădarea ducea la compromiterea totală, la desconsiderare, iar nelepădarea, la nebunie. În ceea ce mă privea, alternativa nu avea nici o ratiune. Ajunsesem atât eu, cât si camarazii mei, la ultima limită, la punctul mort.

---

65 Toate s-au întâmplat după Talmudul inspirat de „tatăl minciunii" (vezi *Nota finală* a acestei cărti) (n. ed.).

66 De observat asemănarea dintre acest ritual si ritualurile masonice si new-age (n. ed.).

67 Acesta e telul satanei, să tragă «în întunericul cel mai din afară» întreaga omenire, «să piardă, de va fi cu putintă, si pe cei alesi» (n. ed.).

Cei mai optimisti dintre noi au încercat să-si rezolve această problemă de constiintă ca Gheorghiu, cel cu exemplul fetei frumoase, pe care o iubea atât de mult. Şi multi i-au urmat exemplul, lepădându-se formal.

Ceea ce nu adusese anul, a adus ceasul în care a murit „balaurul rosu" de la Kremlin.

Totusi, era prea târziu. Multi se lepădaseră de Miscarea Legionară. Celor ce au cerut o amânare li s-a refuzat. Singurul care nu s-a lepădat a fost Nedelcu Aristide, nebun însă, deci scos din calcul.

Acesta a fost scopul ocultei de la Moscova: să ne lepădăm de Legiune, prin torturi continue si insuportabile, ca să ne compromitem moral unul fată de altul si să ne pierdem încrederea reciprocă.

Voi, camarazi ai nostri care n-ati trecut pe unde am trecut noi si mai sunteti în viată, si cei care veti veni după noi, judecati-ne cum vă va îndemna constiinta. Pe noi ne-a judecat sever constiinta noastră. Torturile prin care am trecut nu le dorim nici dusmanilor nostri.

Ce argumente mai pot aduce eu, în legătură cu lepădarea noastră de Legiune? Ne va judeca istoria, după o dreaptă judecată si nu o parodie de proces, asa cum ne-au făcut bolsevicii, în spatele cărora trona Internationala rosie.

Cei mai buni si mai mari dintre noi au fost ucisi.

Denigrarea Legiunii si a sefilor legionari

Hidra satanei, comunismul, nu s-a multumit însă numai cu compromiterea noastră unul fată de celălalt, prin lepădarea de Legiune, ci ne-a constrâns să aducem cele mai josnice insulte, calomnii si denigrări Căpitanului nostru, sefilor si camarazilor nostri pe care i-am cunoscut.

Nicolski voia să aibă în scris de la tineretul legionar, nu lepădarea de Miscarea Legionară, pentru că aceasta nu ni s-a cerut în scris, fiind si ei convinsi că nu era decât formală, ci ceva mai mult.

Rog pe camarazii mei să înteleagă si să fie convinsi că majoritatea dintre noi, cu foarte putine exceptii, s-au lepădat doar formal de Legiune si au rămas tot restul vietii pe pozitia exprimată la interogatoriu de Gheorghiu în povestea cu fata frumoasă căreia i-a rămas fidel.

Cât priveste denigrarea, calomnierea, insultele si înjosirea sefilor legionari, ele n-au fost scrise de noi, ci de către cei din comitet. Ele au fost adunate si date lui Ţurcanu, care le-a trimis lui Nicolski.

În general, la tineretul legionar de la muncă silnică, problema denigrării sefilor legionari a fost cât se poate de decentă. Văzând Nicolski că nu ajunge la scopul urmărit, a inventat atunci insulte si calomnii la adresa celor mai mari sefi legionari, pe care le-a dat în scris sefilor comitetelor de tortură, prin Ţurcanu, ca să fie citite în fata noastră. Majoritatea dintre noi, cu rare exceptii dintre elevii si studentii mai tineri, n-au dat nici o importantă acestor calomnii.

În această privintă, tot Gheorghiu a dat solutia.

Întrebat ce fapte reprobabile ar sti despre sefii legionari si despre legionari în general, cu un calm de sfânt si cu o atitudine morală ireprosabilă, el i-a răspuns lui Zaharia: „Bine, domnule, m-ai torturat să-mi părăsesc iubita, identificată cu Legiunea, să n-o mai iubesc, să mă lepăd de ea, dar ca s-o insult, s-o denigrez, s-o calomniez pentru că am iubit-o cândva, acest lucru, domnule, nu se mai poate!"

„Nici dacă cel iubit te-a părăsit, pentru dragostea avută fată de el, bunul simt nu-ti permite să-l vorbesti de rău. Ne-ati torturat, obligându-ne să ne mâncăm excrementele si să spunem că a fost un lucru bun, dar, în problema dragostei, nu mai încape compromis".

„Eu nu stiu nimic, nici n-am văzut si nici n-am auzit despre fapte reprobabile ale sefilor legionari pe care i-am cunoscut. Vreti să inventez calomnii[68]? Nici asta nu se poate!"

Atitudinea lui Gheorghiu a fost salvatoare pentru majoritatea dintre noi. La fel am răspuns si eu la întrebarea lui Zaharia si pentru asta am plătit cu vârf si îndesat.

Cum puteau fi defăimati, ce li se putea reprosa lui Radu Gyr, Nicolae Pătrascu, Vică Negulescu, Costache Oprisan, Gabriel Bălănescu, lui Radu Mironovici, Petre Ţutea, Mircea Nicolau, grupului inginerilor de la Politehnica din Iasi, lui Nelu si Ion Păunescu, lui Eugen Teodorescu, preotului si avocatului Pâslariu, procurorului Ambrozie si sotiei, lui Gili Ioanid, Ion Ianulide, Popescu Ion, Lefa Aristide, Popescu Traian, Florică Dumitrescu, Mircea Motei, Gelu Gheoghiu, Reus Gheorghe, fratilor Scutaru, lui Ion si Mihai Lungeanu, lui Lazăr Andrei, Emil Brânzei, Teodoru Valeriu, fratilor Ion si Costică Stamate, lui Vasile Pătrascu, Neculai Simionescu, Pintilie Ion, Nedelcu Aristide, Iosub Mihai, Costică Butan, Zelică Berza, Ungureanu Vasile, Hoinic Dragos, preotului Tatulea, Oltei Manoliu, lui Nicola

68 Defăimarea purtătorilor de har, cum erau acesti eroi pomeniti aici, aducea după sine retragerea harului lui Hristos de la cei ce o făceau, iar după aceea, apostazia (n. ed.).

Beuran, surorilor Dumitriu, lui Gioga Parizianu, Gherase Aurel, preotului Grebenea, lui Aurel Obreja si încă miilor si miilor de legionari nepomeniti aici?

De aceea le cer iertare camarazilor morti în închisori si celor care mai trăiesc, cărora nu le-am amintit numele si care au fost tot atât de buni, dar pe care memoria mea nu i-a putut retine. Nu i-am trecut nici pe cei din străinătate, pe cei parasutati si nici pe cei din grupul lui Gavrilă din Făgăras.

Sau, ce puteam spune rău despre seful Miscării Legionare, Horia Sima, sub a cărui comandă ne aruncasem în luptă?

Prin aceste denigrări, insulte si calomnii, oculta moscovită urmărea smulgerea din inima si constiinta tineretului legionar a mitului elitei legionare. Acesta a fost scopul pe care si l-a propus, dar pe care n-a reusit să-l atingă.

Văzând Zaharia că nu scoate de la noi ce sconta, a adus de la Țurcanu niste hârtii, scrise cu tot felul de invective si ni le-a citit. Dar nici asa n-a reusit să-si atingă scopul, pentru că trebuia să prezinte probe sau cel învinuit să-si recunoască el însusi fapta.

Ca să-si ascundă miseliile, comunistii le aruncau pe seama adversarilor lor.

Tortura constiintei morale

Prima dată când am fost întrebati dacă mai suntem sau nu legionari, numai cinci dintre noi spusesem că nu mai eram.

A urmat apoi tortura pozitiei fixe pe prici cu mâinile în sus si bătăile administrate celor ce nu suportau această tortură, continuându-se cu batjocorirea lui Dumnezeu din Săptămâna Patimilor si „pelerinajul” în genunchi prin cameră, timp de opt zile, urmate de lepădarea tuturor de Legiune.

Atunci Țurcanu a afirmat în fata tuturor că nu mai există legionari.

Eram în a saptea zi de torturi de nedescris. Memoria ne fusese golită de „tot ce stiam si nu stiam” referitor la activitatea noastră si a celor din „libertate”.

Pentru a mai scăpa de această tortură insuportabilă multi dintre noi, si mai ales dintre cei tineri, au declarat vrute si nevrute, stiute si nestiute, pentru că suferinta depăsise limita de rezistentă.

Vorba românească: „Să nu dea Dumnezeu omului cât poate răbda”, se adeverise într-un mod dramatic. Fotografia acestor figuri care exprimau deznădejdea ajunsă la culme, si chinul ajuns la nebunie, ar fi fost cea mai cutremurătoare dovadă a bestialei dezlăntuiri satanice. Psihologii, parapsihologii, psihiatrii si alti specialisti ar fi avut un bogat material de studiu. Imaginile ar fi grăit din plin ce înseamnă teroarea comunistă si de ce nu s-a petrecut până în prezent, nici un fel de răscoală în imperiul comunist împotriva satanicei stăpâniri.

Dacă declaratiile, scrise si nescrise, ne-au pustiit memoria, dacă lepădarea de Legiune ne-a compromis ca legionari, totusi cea mai odioasă tortură, care a actionat în intimitatea noastră, a fost prostituarea constiintei morale.

Constiinta este cea mai intimă parte a omului.

Datorită acestei intimităti, inabordabile de către un alt subiect, Mântuitorul a instituit Sfânta Taină a Spovedaniei, prin puterea dată Sfintilor Apostoli si transmisă de acestia tuturor preotilor, până la sfârsitul lumii, prin cuvintele: «Ce veti dezlega pe pământ, dezlegat va fi si în ceruri si ce veti lega pe pământ, va fi legat si în ceruri». Acest mandat, încredintat omului prin preoti, este mandatul prin care Dumnezeu i-a îngăduit insului să ia parte la marea operă de mântuire a sa[69].

Cel ce se spovedeste îsi goleste constiinta, în fata duhovnicului său, de tot ce este inuman în el, de toate ispitele si momelile diavolesti si de tot răul făcut semenului.

Din toate torturile pe care le-am văzut si pe care, de acum, si cititorul a fost în măsură să le cunoască, tortura morală a întrecut orice imaginatie. De aceea, nimeni nu are dreptul în lumea aceasta să siluiască sub nici un motiv intimitatea constiintei aproapelui său, pentru că libertatea de constiintă a fost dată omului de Dumnezeu.

Fiecare dintre noi a fost torturat ca să-si dea seama că nu are nici o posibilitate de a se sustrage acestei „prostituări” morale.

De aceea, unii au inventat sau exagerat fapte pe care nu le-ar putea crede nici cea mai bolnavă minte, numai ca să fie crezuti si să scape de torturi. Erai întrebat dacă în afară de furt, minciună, înselătorie – pe care trebuia să le mărturisesti public – ai mai comis si perversiuni sexuale, prostituarea

69 Pătimitorul a înteles că, prin „spovedania” cerută de călăi, taină întoarsă pe dos, se urmărea distrugerea constiintei, adică a Împărătiei lui Dumnezeu din inima omului (vezi notele 51, 56, 60) (n.ed.).

constiintei privind mai ales perversiunile si relatiile sexuale[70]. Or, tineretul legionar din cadrul Frătiilor de Cruce sau din centrele studentesti fusese educat tocmai spre a fi ferit de perversiuni, atât pe plan moral cât si pe cel sexual[71].

În fata comitetului de tortură, ti se punea întrebarea dacă ai făcut vreo perversiune sexuală. Dacă răspundeai negativ, erai torturat pentru că nu ai făcut-o; iar dacă afirmai contrariul, erai de asemenea torturat, pentru că ai făcut-o; oricum, erai torturat.

De aceea, ajungeai în situatia lui Andrisan, cu *barbă* sau fără *barbă*. În acea nebunie a disperării, în urma cumplitelor torturi continue, multi au ajuns la concluzia că „spun tot si fac orice”[72].

În acest stadiu, când puterea de judecată, pudoarea si bunul simt fuseseră de mult abolite, când cel torturat se zvârcolea în mocirlă, stiind că mâine putea înnebuni pe prici ca Pintilie, Nedelcu si Ionescu, ce i se mai putea pretinde acelui tânăr?

Unii dintre noi au început, să povestească, fără nici o reticentă, fel de fel de fapte, pe care nu le întâlnesti nici în patologie. Sărmanii, nu mai aveau discernământ si nici vointă; erau de-a binelea nebuni. De aceea, au declarat că au săvârsit toate perversiunile sexuale, că s-au împreunat si cu animale domestice, cu mamele, surorile, rudele si cunostintele apropiate.

Parcă Sodoma si Gomora se mutaseră în închisoarea Pitesti[73]. În momentul când se făceau asemenea afirmatii, te întrebai, fără a avea un răspuns, dacă tu esti nebun de legat si nu întelegi ce declară camaradul tău sau dacă el era nebun si nu puteai tu întelege de ce omul o luase razna.

Această prostituare a durat în jur de 15 zile. La cei de la muncă silnică si la camera 3 subsol, aceste declaratii au fost mai decente.

În declaratiile de la Gherla ale celor mai tineri s-au spus lucruri atât de scabroase, încât ti-e rusine si să-ti mai amintesti de ele, nicidecum să le pronunti sau să le scrii.

Dar ceea ce n-a prevăzut oculta a fost faptul că majoritatea dintre noi, având discernământ si întelegere, nu am fost afectati de situatie. În unele cazuri totusi, Nicolski, prin Țurcanu si sculele lui, a reusit să facă tot ce a vrut din noi. Căci, pentru unii dintre noi, redresarea a fost imposibilă. Dusmanul putea face din ei acum bătăusi, turnători, orice.

Să-mi fie îngăduit acum să anticipez si să mărturisesc un fapt care pune în lumină, pentru orice om de bună credintă, afirmatiile de mai sus.

În toamna anului 1961 mai aveam doi ani până la expirarea pedepsei si mă aflam la închisoarea Aiud.

Am fost mult pedepsit, în celule negre, la beci si în arest sever de ofiterul politic, locotenent-colonelul Ivan, care din anul 1957 mă tot ancheta si urmărea să-i cad în plasă. Cum eu trăiam însă pe alte coordonate si închisoarea nu mă mai apăsa, pozitia mea era solidă si puteam rezista.

Într-o bună zi m-a scos din celulă si m-a dus într-o cameră din clădirea administratiei, spunându-mi că voi sta de vorbă cu un tovarăs mare de la Interne si să fiu atent cum si ce voi vorbi.

După un sfert de oră a intrat un colonel de la securitate, în jurul a 45 de ani, cu o figură de intelectual. S-a legitimat si a început discutia într-o manieră civilizată. Mă întreba fapte de când fusesem arestat si până în momentul de fată. Cunostea bine problema legionară si situatia detentiei noastre.

Când a venit vorba de Pitesti si Gherla, mi-am dat seama că cunostea atitudinea mea, precum si caracterizarea făcută de Țurcanu. În legătură cu ce se întâmplase acolo, i-am spus că Țurcanu făcuse ancheta celor ce erau ostili regimului. S-a enervat putin, dar s-a stăpânit. A recunoscut că demascările de la Pitesti si Gherla au fost o greseală a conducerii de atunci si că va trebui să se actioneze în alt chip. Eram convins că recunoscuse greseala numai de circumstantă. A trecut apoi direct la subiect:

– Domnule Bordeianu, eu am împuternicire chiar în acest moment, să te scot din închisoare, dacă

70 Scatologia si sexualitatea împotriva firii sunt atractiile diavolesti cele mai obisnuite, descrise de iconografia crestină. În Sabatul vrăjitoresc împerecherile peste fire si coprofagia sunt esentiale. De asemenea, în ocultismul contemporan, masonic. Descrierea orgiilor sexual scatologice abundă în literatura si filmografia contemporane. Vezi descrierea vămii desfrânării, la Sfânta Teodora si Sfântul Vasilie cel Nou. (n. ed.)

71 În cele mai multe vieti si pătimiri ale sfintelor mucenite, înainte de a fi chinuite erau fortate să cadă în desfrânare, stiut fiind că păcatul acesta, prin plăcerea provocată si dezmierdarea simturilor trupesti si sufletesti, alungă harul Sfântului Duh de la om; iar după aceea lepădarea vine imediat. Slugile satanei care au torturat la Pitesti au crezut că prin tortură vor silui constiinta omului să fie convinsă că a făcut păcate care nu le-a săvârsit, păcatul fiind deja săvârsit cu mintea în clipa în care omul acceptă gândul murdar (n. ed.).

72 Căderea din har aruncă omul în starea subanimalică a vointei posedate de diavol (n. ed.).

73 Chiar asta s-a urmărit, atunci în mic, experimental, în conditii de laborator si cu mijloace dure, iar astăzi la scară planetară, „cu duhul blândetii”, prin propagandă. Initiatorii coruperii acesteia generale sunt *pornocratii* iudei, care urmează riguros preceptele Talmudului (n. ed.).

dumneata esti accepti ceea ce-ti propun.

Înainte de a-mi destăinui propunerea însă, m-a întrebat dacă sunt sănătos la cap si la trup.

– Slavă Domnului! i-am replicat eu.

M-a întrebat apoi cum am suportat si cum suport detentia, fiindcă după arestările masive din 1958-1959 ni se aplicase un regim foarte sever, aproape insuportabil.

– Cum se vede!

M-a întrebat apoi, dacă mai sper să ies din închisoare.

– Nu cred în clementa comunistilor si nu stiu ce mă face să mă mai astept la o condamnare!

Nu mi-a dat nici un răspuns.

– Nu-ti surâde să fii liber?

– Nu mai cred în libertatea dumneavoastră!

După aceste schimburi de cuvinte reia:

– Domnule Bordeianu, uitati despre ce este vorba: am împuternicire, după cum am spus, să tratez cu dumneata, iar în urma ofertei pe care eu o voi face si în cazul că o accepti si o semnezi, plecând din această cameră, nu te vei mai întoarce în celulă.

– Despre ce este vorba?

– Vă scot din închisoare si vă duc la Oradea, unde vă vom oferi toate conditiile de viată civilizată si chiar de lux, cu femei tinere si frumoase – vedeam tentatia – dacă dumneata accepti si îti iei obligatia să tragi de limbă si să informezi precis Securitatea, de tot ceea ce se face, se spune si se plănuieste în anumite cercuri sociale.

Când am auzit despre ce era vorba, mi-am pierdut controlul. Şi aceasta s-a văzut pe fata mea. Observând schimbarea mea de atitudine, ca să mai încălzească atmosfera, a continuat:

– Nu vă alarmati domnule Bordeianu, pentru că nu este vorba să trageti de limbă pe ai dumneavoastră, căci stiu că ati rămas tot legionar, cu toate că v-ati lepădat la Pitesti de Legiune. Vă repet, ca să fim lămuriti: nu veti face acest lucru cu legionari, nici cu alti detinuti politici eliberati si nici cu dusmanii ascunsi ai regimului, ci misiunea dumitale va fi să tragi de limbă si să-i torni numai pe ai nostri.

La precizarea ofiterului am zâmbit si l-am întrebat:

– Adică, pe ai dumneavoastră?

– Pe comunisti, accentuă el.

– Dar atunci, dumneavoastră nu aveti încredere în ai dumneavoastră?

– Nu! Şi ofiterul nu a făcut decât să-mi confirme categoric bănuiala.

– Acesta este totul?

– Da, în mare; amănuntele le vom definitiva însă când dumneata îmi vei accepta oferta.

Stăpân pe mine, pentru că eram după 13 ani de puscărie si trecusem pe unde trecusem, iar constiinta, trăirea si întelegerea mea erau altele decât cele cu care intrasem în închisoare, i-am răspuns:

– Domnule colonel, după atâtia ani de închisoare, de experientă, după cele auzite, trăite si cunoscute în închisoare, pe lângă faptul că am rămas legionar, mai sunt si crestin ortodox, în adevăratul sens al conceptiei crestine. De aceea, tot ce mi-ati oferi dumneavoastră în conditiile exceptionale de la Oradea sau din altă parte, nu mă tentează. Nu pot primi această ofertă, orice mi-ati da, pentru că eu nu vreau să fac rău nimănui, nici chiar dusmanilor mei si nici celor ce vor să-mi ia viata. Eu nu vă doresc nici dumneavoastră să stati în celulă, nu cât am stat eu, nici măcar un an, pentru că sunt convins că v-ati schimba felul de gândire. Vă spun aceasta nu numai acum, după 13 ani de închisoare, pentru că ceea ce îmi oferiti dumneavoastră mi-a oferit tot unul de-ai dumneavoastră, în 1946 – era vorba de Ion Berac –, înainte de a fi arestat. Şi să mai stiti că, după încetarea demascărilor de la Gherla si moartea lui Stalin, am refuzat categoric să vă servesc, orice fel de avantaje mi-ati fi oferit. Scopul vietii mele nu este de a-i face rău cuiva, ci de a face bine semenului si chiar dusmanului meu. Şi, cât mă vor tine puterile, să-I slujesc lui Dumnezeu, cu credintă si dragoste, ca să-mi mântui sufletul. Îmi pare rău că v-am dezamăgit, dar să vă căutati partenerii în altă parte.

Cât am fost de mirat eu de oferta făcută, dar ce consternat a rămas el, nu numai de refuzul meu, la care probabil se astepta, ci de atitudinea mea fată de bunurile pământesti si de modul meu de gândire. Eram sigur însă că asa ceva mai auzise si de la alti camarazi si de aceea n-a mai scos nici un cuvânt; amutise pur si simplu.

Eu m-am întors în celula mea, iar el s-a dus probabil să-si caute alti colaboratori.

Comunistii au convins pe unii dintre noi, când erau atât de dezechilibrati, de nebuni si disperati, încât să devină cele mai docile victime.

Stând si judecând drept, fără patimă, ajungi să-i întelegi si pe acesti nefericiti, care au acceptat,

fără voia si convingerea lor, acest joc periculos.

N-am făcut nici un act de vitejie noi, cei care n-am căzut în această cursă. Sunt convins că nu prin curajul si atitudinea noastră ne-am salvat, ci numai prin mila lui Dumnezeu care ne-a păzit să alunecăm si să cădem. A te mândri că ai făcut fapte bune si că esti mai mult decât esti în realitate, înseamnă a avea un orgoliu necontrolat, care de cele mai multe ori te duce la pieire. Pentru că, s-ar putea să vină peste tine încercări peste puterile tale fizice si sufletesti si să devii astfel mai rău decât cel pe care îl acuzi că s-a alterat. «Fără Mine nu veti putea face nimic» sunt cuvintele Domnului.

De aceea, numai cel ce si-a încredintat neputinta si slăbiciunea în mila si ajutorul lui Dumnezeu va fi biruitor. Nu este greu să-i acuzi pe acesti frati care au căzut victime comunistilor. Ei n-au cedat decât la torturi continue insuportabile, când vointa si puterea lor de judecată nu i-a mai ajutat. Frica si nebunia deznădejdii i-au aruncat în mrejele celor ce pescuiau astfel de nefericiti. Oare milioanele de informatori si turnători voluntari sau plătiti, care de bună voie s-au pus în slujba comunismului, de ce au făcut-o?

Se impune deci să facem o dreaptă deosebire între victimele torturilor continue si cei care, constienti si nesiliti, s-au oferit să-i slujească satanei. I se poate cere omului oare mai mult decât poate da el fizic si sufleteste? Desigur că nu, pentru că oamenii nu sunt toti la fel.

Ultimele torturi în fortăreata Pitesti

După insuportabile chinuri fizice si de constiintă, nu mai aveam nimic de ascuns si nici resurse fizice si morale ca să mai putem rezista torturilor.

În timpul torturii morale au continuat si torturile fizice, până când, pentru cei cu muncă silnică si temnită grea, declaratiile publice în celulă si cele scrise în camera 4 spital erau pe terminate. Țurcanu, la ordinele lui Nicolski, dădea zor să termine cu declaratiile scrise pentru mai multe motive:

– să fie cunoscuti toti cei nedeclarati la ancheta oficială, ca să-i condamne pe cei depusi în lagăre;

– să-i cunoască pe cei care erau împotriva regimului si detineau posturi în aparatul de stat;

– aveau nevoie de detinuti, pentru începerea *Canalului Mortii,* pentru munca în atelierele închisorilor si la minele de plumb.

Să se stie că demascările au continuat si la Canal cu studentii, elevii si muncitorii având condamnări mici. Acestia au fost dusi la Pitesti, Târgsor si Gherla si supusi la aceleasi metode de tortură, pentru a recruta dintre ei sefi de echipe si brigadieri. Cei recrutati prin aceste torturi trebuiau să constrângă, prin groază si teroare, pe cei ce munceau.

Pentru noi, cei de la muncă silnică si o parte din temnita grea, se pregăteau alte încercări: minele de plumb din Maramures si atelierele groazei de la Gherla.

Tortura care ni s-a aplicat în ultimele luni, înainte de a pleca din Pitesti, a fost tipică monstrului bolsevic Macarenko.

Metoda opera strict psihologic. Cum stăteai pe prici în pozitia fixă, îti treceau prin minte fel de fel de gânduri, dintre care, pe unele le consideram de-a dreptul ispite diavolesti, pe care le aveam si în conditii normale[74]. Acum însă, nu mai aveam nici o putere de a ne controla si a le alunga de pe ecranul constiintei.

De pildă, unul din comitet, mai posedat decât tine, se oprea brusc în fata ta si, prin surprindere, te întreba la ce te gândeai. La această întrebare, gândurile satanice se amestecau si se învălmăseau în constiinta ta în asa hal cu alte gânduri, că de multe ori nici nu stiai ce să spui; parcă ti-ar fi luat cineva mintile. În această dezordine de gânduri, fiind lipsit de cea mai elementară vointă, se ajungea la următoarele situatii:

– dacă îti spuneai gândul si acesta nu era împotriva demascărilor, ci pe linia lor, scăpai de ciomăgeală, pentru că fata ta nu trăda neliniste;

– dacă te ascundeai, se vedea pe fata ta o paloare si, în cazul acesta ciomăgeala era sigură, tu fiind considerat în continuare un mare bandit;

– dacă ziceai că nu te gândesti la nimic, si în acest caz mimica îti trăda minciuna, erai din nou considerat un mare bandit, nesincer si înrăit, foarte periculos chiar, iar ceea ce te astepta era o tortură insuportabilă.

Rareori s-a găsit printre noi vreunul care să fi scăpat de ciomăgeală, în intervalul de o lună, cât a

---

74 Acel tip de tortură, zisă „pozitia fixă”, fiind continuă 17 ore pe zi, arunca cel mai repede în deznădejde, pentru că singura armă împotriva ei era rugăciunea neîncetată, care a avut putini lucrători în iadul temnitelor (n. ed.).

durat această tortură pentru „citirea” gândurilor.

Surprinzător: memoria era singura facultate psihică ce ni se păstrase atât de ascutită[75]. Fără să vrei, îti veneau uneori în minte fapte si evenimente de care parcă niciodată nu luasesi cunostintă.

Memoria noastră fusese „măturată”, se smulsese din ea, prin torturi, tot ceea ce timpul asezase acolo, linistit si ordonat. Compartimentul de date era acum atât de golit, încât semăna cu o locuintă de unde hotii furaseră totul, până la ultimul capăt de ată. Ce să mai pui în loc[76], când nu mai aveai nimic de pus?

„Citirea gândurilor” a încheiat tortura prin care trecusem timp de nouă luni, conform amenintării: „O să vă citim si o să vă cunoastem si gândurile”.

Sufletele noastre erau schilodite si înfrânte iar noi ne manifestam si ne comportam ca niste roboti. Parcă nu mai era nimic viu în noi, iar omul rational dispăruse si el de mult din lăuntrul nostru. Din când în când însă se mai ivea totusi câte o licărire ratională în sufletele noastre. Aceasta însă ne îngrozea, pentru că prăbusirea ce-i urma era inevitabilă.

Şi de aceea afirm cu toată convingerea că tortura continuă, intensă si fără nici o perspectivă pentru cel torturat, duce la distrugerea a tot ce are fiinta umană mai de pret. Dacă pe scara durității, încadrarea este de la 1 la 10, la fel si puterea noastră de rezistentă, de răbdare a torturilor, s-a înscris pe o scară tot de la 1 la 10. Şi, dacă punctele de topire ale metalelor se înscriu de la 0 la mii de grade, toate topindu-se în final, acelasi lucru s-a întâmplat si cu noi, cei ce am trecut prin demascările din Pitesti si Gherla.

Ținând cont de toate acestea, constatăm că bunul simt nu ne mai permite să-l judecăm pe cel ce a trecut aceste probe.

Unii au cedat numai când l-au văzut pe altul plin de sânge si schilodit în bătăi, fără ca ei însisi să fi luat vreo palmă. Altii au cedat după o palmă sau după o bătaie bună, altii după sute de bătăi, altii s-au sinucis sau au înnebunit iar altii au fost ucisi.

Unii au cedat după o zi de tortură, altii după o lună, altii după ani. Toti am fost însă topiti, în termeni comunisti „muiati”, conform afirmatiei: „De beton armat să fiti, si tot o să vă muiem”. Cum să nu ne „topim”, când carne nu mai aveam iar ciolanele ne erau umflate si înnegrite de ciomege?

Rezultatul acestei experiente a fost că s-a ajuns la „citirea gândurilor”.

Ciudătenia a constat în aceea că majoritatea dintre noi nu mai puteam spune la ce ne gândeam, ce fel de gânduri aveam si dacă erau sau nu conforme cu demascările.

Unii, mai ales cei din grupul mistic, spuneau că se rugau, altii că se gândeau acasă, iar altii spuneau fel de fel, unele mai năstrusnice ca altul. Dificultatea, de neconceput si de neînteles, a cunoasterii gândurilor proprii, consta în faptul că, după atâtia ani de chinuri, nu mai puteam exprima sau explica ceva, ca să ne facem întelesi.

Atât eu, cât si camarazii mei, am văzut cu ochii nostri că nu ne mai puteam controla expresia fetei, care ne trăda întotdeauna gândurile pe care nu mai reusea să le mascheze. În momentul când posedatul te tortura si se uita în ochii tăi, întrebându-te unde te gândeai sau ce gânduri aveai, dacă nu răspundeai sincer, el îti si observa pe fată gîndul pe care voiai să-l ascunzi. Nu mai aveai nici vointa si nici puterea să-ti opresti această exteriorizare, si atunci se stia precis dacă spuneai sau nu adevărul.

Aceasta a fost ultima fază a nebuniei colective pe care am trăit-o toti cei care am trecut prin demascări. Iar rezultatul acestei „citiri” a gândurilor, prevăzute de Nicolski si profetite nouă de Țurcanu, a fost neîncrederea totală în cel de lângă tine.

Lepădarea de Dumnezeu. Prăbusirea.

Dacă metoda de tortură pentru „citirea” gândurilor a umplut până peste margine paharul deznădejdii si al nebuniei, prin lepădarea de Dumnezeu si de dreapta credintă, care rămăsese singurul si ultimul nostru sprijin, am ajuns la prăbusirea totală. Fusesem aruncati în haos, dezechilibrati, fără sprijin si fără perspectivă, la discretia celor ce ne torturau. Acest fapt a avut consecinte nefaste, asupra a ceea ce aveam să vedem si trăim în altă cetate a satanei, Gherla.

La începutul lui august 1951, când declaratiile publice si scrise erau pe terminate, iar tortura de „citire” a gândurilor atinsese nivelul prevăzut în planurile ocultei, Țurcanu a trecut din cameră în came

75 Ancheta psihanalitică se foloseste de aceeasi metodă a aducerii aminte a relelor. Vezi nota 32 (n. ed.)

76 A fost scoasă orice amintire a faptelor bune evanghelice si a milei si bunătătii lui Dumnezeu, pentru ca diavolul să se poată înstăpâni cu si mai multă putere. „Unde nu este Dumnezeu este dracul” (Sfântul Vasilie cel Mare, *Că nu este Dumnezeu pricinuitorul relelor*) (n. ed.).

ră, cu expresia unui demon satisfăcut si l-am auzit repetând că, ispitind si înselând pe cei tari si credinciosi, i-a putut tăvăli în mocirlă.

„Mă, banditilor, vă amintiti foarte bine ce am spus în camera aceasta cât si în celelalte camere, că eu nu glumesc, că mă voi tine de cuvânt si voi folosi toate metodele pentru a-mi atinge scopul urmărit. Or, iată că am ajuns, prin metodele pe care le-am folosit, să vă citim si gândurile, fapt la care voi nu v-ati asteptat niciodată".

„Vreau să vă atrag însă atentia că cei mai periculosi dintre voi, banditilor, ati rămas cei care mărturisiti credinta voastră în Dumnezeu. Şi sunt convins că cei care nu s-au lepădat de credinta lor în Dumnezeu, nu s-au lepădat nici de Miscarea Legionară. Ei sunt cei mai periculosi, mai înrăiti si mai încarnati legionari".

„De aceea, pentru acestia vor continua încă ani de zile demascările, asa cum le-ati cunoscut si încă cu alte metode. Trebuie să vă scoatem din cap si din inimă odată pentru totdeauna această aberatie, credinta în Dumnezeu"[77].

Apoi, ne-a întrebat: „Cine din voi, banditilor, mai crede în Dumnezeu?"

Aproape jumătate din cameră a ridicat mâna în sus. În fata acestei situatii, Ţurcanu a continuat: „Am si pentru voi metode, cei care ati ridicat mâna, să spuneti că v-ati lepădat de credintă, asa cum ati spus că v-ati lepădat de Miscarea Legionară".

Adresându-se apoi lui Zaharia: „Culai, treci pe la mine, ca să vezi ce ai de făcut cu acesti banditi".

Pentru cei cu adevărat credinciosi, cea mai mare amenintare posibilă a fost această ultimă afirmatie a lui Ţurcanu, la care nimeni nu se astepta. Urma să fim loviti în ce aveam mai drag si mai de pret, singurul nostru punct de sprijin – credinta în Dumnezeu, nădejdea izbăvirii noastre din ghearele satanei.

Pe oamenii care nu cred în Dumnezeu problema mântuirii nu-i interesează, pentru că ei sunt legati de această lume materială, de bunurile pământesti, de pozitiile sociale, de plăcerile si satisfactiile acestei vieti într-atât că numai moartea îi va mai putea despărti de ele.

Pentru cel ce crede însă nelimitat în Dumnezeu, în mântuire si în viata vesnică, nefiind legat de pământ, cea mai mare tragedie este momentul când e obligat să mărturisească dacă mai crede sau nu în Dumnezeu.

Oameni cum au fost Sfintii Părinti si mucenicii ar fi preferat de o mie de ori moartea, decât lepădarea de Dumnezeu si de credinta în El. Unii dintre noi însă au venit cu justificarea că, dacă marele Apostol Petru care credea si-L iubea pe Iisus nelimitat, s-a lepădat de El de frică, atunci noi, niste microbi neputinciosi, ce era să facem?[78]

Asa vorbeau cei care se lepădaseră de Dumnezeu formal[79], asa cum se lepădaseră si de Legiune.

Iar dacă, aparent, tinerii care au trecut prin Pitesti s-au comportat în linii generale la fel, când privim mai îndeaproape, lucrurile se schimbă total.

Fiecare s-a comportat mai întâi în functie de credinta lui în Dumnezeu, apoi de credinta si atasamentul lui fată de conceptia politică pentru care a fost condamnat, de puterea lui de rezistentă fizică si îndeosebi de puterea lui morală si sufletească. Având în vedere aceasta, nu-i putem pune într-o oală pe toti tinerii care au trecut prin Pitesti, spunând că toti s-au comportat la fel.

Dacă s-ar fi comportat la fel, ar fi cedat toti de la prima palmă sau din prima zi, unii n-ar fi fost ucisi, altii nu s-ar fi sinucis sau n-ar fi încercat să se sinucidă, altii n-ar fi ajuns bătăusi sau criminali ordinari. Pe scara rezistentei fizice si sufletesti, fiecare s-a înscris în raport cu el însusi. La afirmatiile lui Ţurcanu, că cei mai periculosi „banditi" sunt cei care cred în Dumnezeu, ne vine să-i dăm dreptate.

Cine nu-l cunoaste pe Vasile Pătrascu, a cărui credintă a fost de nezdruncinat si a mărturisit-o până în ultima clipă, cu toate torturile prin care a trecut? Cine nu-si aminteste de Zelică Berza din camera 3 subsol, de Reus, Ungureanu, Nedelcu, Popa, Andrisan, Dinescu, Popescu Paul, si ceilalti, care au afirmat public că, nimeni nu-i va putea obliga să se lepede de Dumnezeu si de Biserica Lui, cu toate torturile aplicate, cu atât mai mult cu cât Biserica este recunoscută de lege.

---

77 Cea mai mare încercare: «Vrăjmasul prigoneste sufletul meu si viata mea o calcă în picioare. Făcutu-m-a să locuiesc în întuneric, ca pe mortii veacului». (Ps. 142) «Multi se scoală asupra mea, multi zic sufletului meu: nu este mântuire lui, întru Dumnezeul lui» (Ps. 3) Vezi si Cartea lui Iov (n. ed.).

78 De fapt, Sfântul Petru s-a lepădat înainte de Pogorârea Duhului Sfânt. Până în clipa lepădării, măcar că se lucraseră minuni prin mâinile sale, nu avea harul desăvârsit, asa cum îl au crestinii ortodocsi de la Sfântul Botez (n. ed.).

79 Ispita lepădării formale stăpâneste pe cei putin credinciosi. Nu există, de fapt, nimic formal. Dumnezeu nu lucrează cu jumătăti de măsură. «Pentru orice cuvânt desert, pe care-l vor rosti oamenii vor da socoteală în ziua judecătii» (Matei 12, 36). Diavolul este acela care micsorează si batjocoreste puterea Cuvântului (n. ed.).

E drept însă că, din cauza torturilor de nesuportat, până la urmă multi s-au lepădat totusi si de Dumnezeu. Lepădarea lor a fost însă de scurtă durată. Până la urmă, prin pocăință, s-au întors la Hristos.

Eu nu m-am înscris nici printre acei ce au afirmat categoric că ei cred în Dumnezeu, dar nici printre acei ce s-au lepădat de El. Şi cititorul s-a familiarizat cu părerea mea, precum că omul este dator în toate împrejurările vietii lui să încerce.

Nu am avut însă nici un merit, gândurile si atitudinea mi-au fost insuflate de Dumnezeu si încercarea trebuia dusă până la limita puterii de rezistentă. Am crezut si am sperat numai în mila si ajutorul lui Dumnezeu, care m-a ferit să ajung un bătăus si un criminal în demascările de la Pitesti.

Când am fost întrebat de Zaharia dacă mai cred sau nu în Dumnezeu, pentru prima si ultima dată în viata mea am avut o întunecare a mintii si o rătăcire pe care nimeni nu o va putea întelege, decât eu, cel care am trăit-o. Cine mi-a întunecat puterea de judecată în acel moment? N-am putut discerne ce gânduri satanice mi-au întunecat constiinta si mintea.

Dumnezeu a încercat atunci să-mi dea posibilitatea ca, prin această ultimă încercare, să-mi mărturisesc deschis si fără frică credinta în El. Eu nu I-am cerut însă ajutorul, ca să-mi lumineze mintea si constiinta, si atunci am oscilat să mărturisesc din toată inima.

Cei care îsi închipuie că în încercări exceptionale se poate face fată numai cu puterile proprii, se înseală si se vor însela până la sfârsitul lumii. Au doar n-a spus Iisus: «Fără Mine nu veti putea face nimic»?

De aceea, când nu am strigat si nu am implorat ajutorul lui Dumnezeu, m-am prăbusit. Şi prăbusirea mea a fost mare, pentru că satana mi-a chinuit sufletul si m-a torturat timp de trei ani.

Atunci când m-a întrebat Zaharia, ce-i cu credinta mea, un gând care nu era al meu si nici de la Dumnezeu, m-a stăpânit si mi-a soptit: „Spune că nu te mai rogi lui Dumnezeu!” Şi asa am si rostit, public, în camera 3 subsol: „Nu mai fac rugăciunea, nu mă mai rog lui Dumnezeu”. Şi, din acel moment nu mi-am mai spus rugăciunea[80].

Urmarea ruperii comuniunii cu Dumnezeu prin rugăciune, a fost că duhul satanei a intrat în mine si m-a torturat si m-a muncit, din august 1951 până la Pastile anului 1954. Țin să precizez că am spus că nu-mi mai fac rugăciunea, nu că nu mai cred în Dumnezeu. Marele meu păcat însă a fost că nu mi-am mai făcut rugăciunea, cu adevărat. Greseală cu atât mai gravă, cu cât trebuia să mă gândesc la cuvintele sfinte: «Privegheati si vă rugati ca să nu vă ispitească satana».

Rugăciunea, după mărturisirea Sfintilor Părinti, este comuniunea omului credincios cu Dumnezeu. Prin ea, omul stă de vorbă cu Dumnezeu, Îl adoră, Îl măreste, Îi multumeste, Îi spune păsurile si necazurile, Îl roagă să-l ierte, Îi cere ajutor si milă etc...

În capitolul despre Gherla voi descrie pentru cei ce cred nelimitat în Dumnezeu si în minuni, ce a însemnat pentru mine ruperea de Dumnezeu si apoi refacerea comuniunii cu El prin rugăciune.

Nu-i voi uita niciodată si-i văd ca pe niste munti în fata mea pe toti aceia care au avut tăria, curajul, credinta si bărbătia să-si afirme fără frică credinta lor în Dumnezeu. Probabil, de aceea stelele mari strălucesc pe cer si se văd, în timp ce altele, mici si neputincioase, trec în bezna uitării.

Pe la jumătatea lunii august, Zaharia a plecat din cameră, nemaifiind seful comitetului de tortură, iar pozitia fixă pe prici a luat sfârsit. Bătăile au încetat si ele. Trăiam însă groaza că, după această aparentă liniste se pregătea o năprasnică furtună. Şi aceasta a fost la Gherla.

Pe la mijlocul lui septembrie, o mică parte dintre noi a plecat la Canal, unii la minele de plumb din Maramures, iar altii la Gherla.

Dacă, în clipa când scriu aceste amintiri, mi s-ar oferi să aleg între moarte si Pitesti, mărturisesc din toată inima si cu frică de Dumnezeu că as prefera de o mie de ori moartea. Şi cred că la fel gândesc toti camarazii mei care mai sunt în viată si care au trecut prin acea cetate a satanei din Pitesti. Ce mărturisire mai deschisă si mai sinceră l-ar putea satisface pe cititorul acestor rânduri?

Plecarea din Pitesti.

După cum am mai relatat, începând cu a doua jumătate a lunii august, declaratiile publice din camera 3 subsol si 4 spital erau pe terminate. Torturile încetaseră, cu putine exceptii, cele din celulele mortii din capul T-ului.

---

80 „Rugăciunea este împreunarea si unirea omului cu Dumnezeu” (Sfântul Ioan Scărarul, *Cuvântul 28*). Lipsa rugăciunii înseamnă lipsa părtăsiei cu Dumnezeu, lipsirea, lepădarea de Dumnezeu. Ce a urmat? „Unde nu este Dumnezeu, este diavolul” (Sfântul Vasilie cel Mare) (n. ed.).

În acest timp, Ţurcanu cu statul lui major si sefii de comitete dădeau zor să trieze si să repartizeze declaratiile la adresele respective si să facă caracterizarea scrisă fiecărui tânăr trecut prin demascări. Această caracterizare trebuia să fie atasată la cele două dosare; dosarul penal, care se găsea la grefa închisorii si dosarul secret de la Ministerul Afacerilor Interne.

Cunosteam numai din spusele altora aceste caracterizări, dar m-am convins de existenta lor văzându-le, când colonelul de la Interne a venit cu dosarul meu unificat, cel de la închisoare si cel de la Interne.

Eram atunci cu domiciliul obligatoriu în Bărăgan, în anul 1963. Aceste caracterizări făcute de Ţurcanu si de sefii de comitete au avut un rol cât se poate de nefast în timpul detentiei noastre. Pedepsele care ni se aplicau erau date în functie de ele. Pentru unii au fost fatale, căci cine cunostea mai bine pe fiecare, din toate punctele de vedere, decât Ţurcanu si sefii comitetelor de tortură?

Pe la jumătatea lunii august, celor 14 care eram încă tinuti în pozitia fixă pe prici: Reus, Gheorghiu, Grigoras, Dinescu, Visovan, Sântimbreanu, Nedelcu, Popescu, Drăgănescu, Bordeianu si ceilalti, ni s-a ridicat această tortură, eveniment pe care l-am resimtit ca pe o adevărată binecuvântare.

Nu mai pomenesc de conditiile de detentie: foamea, frigul, lipsa de asistentă medicală, lipsa băii, rufele nespălate si faptul că, de la data de 10 decembrie 1949, nu mai fusesem scosi la aer. Toate însă, raportate la torturile la care am fost supusi, erau atât de neînsemnate, încât pentru noi nu mai aveau nici o importantă.

Reamintesc cititorului că, tot timpul cât au tinut torturile, calitatea si cantitatea hranei erau sub nivelul metabolismului bazal, de 600-700 de calorii pe zi; măsură impusă pentru a ne reduce si puterea de rezistentă fizică, ca să nu putem riposta nici măcar cu un deget la ceea ce ni se făcea. În ceea ce priveste frigul, era mai degrabă binefăcător, când pe tot corpul aveai numai răni.

Şi as mai adăuga ceva, în primul rând pentru medicii si igienistii mai sceptici. Cât am stat în camera 2 parter si camera 3 subsol, nici unul din cei torturati n-a fost scos la cabinetul medical si nici o rană nu s-a infectat. Martori sunt toti aceia care au trecut pe acolo si mai sunt si astăzi în viată. Nici plaga lui Gheorghiu de la gât n-a fost tratată, ci pansată de Petrică Tudose cu cârpe murdare si nu s-a infectat. Pesemne că unde vrea Dumnezeu, se biruie legea firii[81]. Şi, poate că a fost mai bine că în cele nouă luni, cât am stat în camera 3 subsol, nu am făcut nici baie, ca să nu ne observăm rănile de pe corp.

Dar toate aceste conditii, repet, nu au avut pentru noi mare importantă fată de torturile fizice si morale pe care le-am îndurat. Iar când ni s-a permis să ne miscăm prin cameră, trăiam sentimentul că veneam din altă lume, după pozitia fixă pe prici, miscatul prin cameră era ceva de domeniul basmelor.

Înfătisarea celor ce trecuseră prin atâtea luni de tortură îti lăsa imaginea unor oameni nebuni, privirea lor nemaisemănând cu a unui om normal. Aveai senzatia că vedeai în fata ochilor niste umbre.

După torturile petrecute de Pasti si după acelea administrate pentru lepădarea de Miscarea Legionară, Zaharia, seful comitetului din camera 3 subsol, începuse să-si schimbe comportarea; parcă se petrecuse ceva în sufletul lui. Devenise absent, gânditor si melancolic, renuntase la repertoriul muzical si lipsea mult din cameră. Din monstrul si călăul fără milă, care fusese până atunci, devenise un alt om.

Trăiam sentimentul că avea remuscări pentru uciderea lui Pintilie. Poate...!? După plecarea lui definitivă din cameră, în jurul lui 15 august, rămânând numai cu Măgirescu si Păvăloaia, atmosfera s-a mai relaxat si am putut vorbi între noi. Ce aveam însă de vorbit? Intimitătile de altădată, sperantele de viitor? Fuseseră toate înmormântate.

Ne temeam unul de altul ca jivinele, pentru că în timpul torturilor ni se studiau si gesturile si privirea, si în general toată expresia fetei. Schimbam cuvinte între noi de parcă am fi fost niste străini care nu se cunoscuseră niciodată. Asa ne suspectam unii pe altii. De aceea, nu discutam decât banalităti: despre masă, aer, serviciul de cameră si despre dormit. Ceea ce ne unise odinioară dispăruse complet dintre noi.

Îmi amintesc bine starea sufletească pe care am avut-o când am obtinut permisiunea ca, în locul pozitiei fixe, pe spate, cum dormeam noaptea, să pot dormi pe o coastă sau pe burtă. În pozitiile acestea, scândura goală de pe prici ni s-a părut cel mai moale pat.

La începutul lui septembrie 1951, când l-am văzut pentru ultima dată pe Ţurcanu la Pitesti, am observat că nu mai avea ca altă dată smocul de chei în mână, iar gardianul sef de sectie era pus paznic în dreptul lui. Usile erau încuiate cu zăvoare si lacăte, făcându-se închiderea, deschiderea si numărarea detinutilor în fiecare seară si în fiecare dimineată de către primul gardian, în prezenta gardianului sef de

---

81 Se biruie rânduiala firii: rănile nu se infectează si, după moarte, trupurile martirilor din închisorile comuniste nu se strică, asa cum s-a întâmplat cu Mărturisitorul Ilie Lăcătusu, preot legionar, ale cărui sfinte moaste întregi, nestricăcioase, pline de bună mireasmă, au fost dezgropate în 1998, în Bucuresti (n. ed.).

sectie. Masa nu o mai serveau detinutii din comitet, ci gardianul, mâncarea ameliorându-se putin si trecând de la 600 la 800 de calorii zilnic.

Eram atât de slăbiti fizic si moral, încât atunci când ne ridicam de pe prici, vedeam negru înaintea ochilor si ameteam.

Tot atunci ni s-au adunat si rufele pentru spălat după zece luni de când le purtam pe noi. Am fost apoi scosi în curtile interioare pentru a ne scutura păturile si hainele pe care le purtam din momentul arestării.

Am văzut astfel soarele, după un an si jumătate de întuneric. Şi culmea, am fost tunsi, bărbieriti si dusi la baie în grupuri mici. Văzându-ne însă rănile, unele nevindecate încă, starea sufletească pe care am avut-o la această baie a fost cumplită.

După terminarea toaletei, într-o dimineată, seful de sectie ne-a anuntat să fim pregătiti pentru inspectia unui mare sef de la Bucuresti. Iată cum s-a petrecut această vizită oficială.

Eram însirati câte unul la marginea priciului, când s-a deschis usa si si-a făcut aparitia un ofiter superior, un colonel îmbrăcat în uniformă albastră de militie si nu de securitate.

În absenta lui Zaharia, raportul a fost dat de Măgirescu. După ce ne-a trecut în revistă pe fiecare, întrebându-ne cum ne cheamă, s-a oprit în dreptul usii si, cu un rânjet de diavol transformat în om, s-a recomandat: „Mă numesc colonelul Zeller, Directorul General al Penitenciarelor din R.P.R”.

Era cea mai sfruntată minciună, pentru că el era de fapt ofiter de securitate si unul din ajutoarele lui Nicolski, omul lui de încredere. El fusese acela care condusese direct demascările la ordinele lui Nicolski. El le-a controlat, verificat si dirijat, ordonând si metodele de tortură. A jucat o dublă sau triplă carte: cu oculta de la Moscova, cu partidul lui Teohari Georgescu si Ana Pauker, si o alta cu o ocultă pe care, probabil, numai el o stia. Asa se explică faptul că marele lui stăpân adevărat l-a lichidat până la urmă si pe el[82].

Voi reda din memorie cuvintele acestui asasin ordinar:

„Mă banditilor, mai sunteti legionari? Sunt convins că, după ce ati trecut prin ce ati trecut, nu vă mai arde de Legiune. Să vă pară bine că ati scăpat asa cum ati scăpat, până acum. Să vă băgati însă bine în cap că demascările nu vor înceta niciodată. Iar pentru că voi cunoasteti ce este o demascare, si dacă veti da dovadă că v-ati schimbat, voi veti face demascarea tuturor banditilor din R.P.R.” (cel mai important lucru pe care l-a spus călăul).

„Veti pleca din Pitesti la Gherla, o parte din voi. O altă parte a si plecat la Canal si au făcut acolo o treabă bună cu demascările. Cei plecati înaintea voastră la Gherla au făcut si ei treabă bună acolo, iar acum unii dintre voi, cum am spus, plecati tot la Gherla. Băgati bine de seamă că demascările nu au încetat si că noi suntem hotărâti să ducem până la capăt demascările tuturor banditilor din Republica noastră”.

Am înregistrat cu o memorie de computer afirmatiile acestui odios asasin.

Ceea ce însă ne-a socat atunci pe toti, chiar în starea în care ne aflam, era prezenta lui Ţurcanu alături de Zeller. Nu mai citeai însă pe fata lui siguranta puterii, a stăpânirii de sine, a arogantei si mândriei, ci atitudinea unei slugi servile fată de călăul principal. Când l-am văzut asa pe Ţurcanu, despuiat de mitul puterii cu care ne îngrozea, am fost convins că era cea mai nenorocită victimă a doctrinei satanice.

Afirmatia lui Zeller, că demascările nu au încetat si că noi vom fi aceia care vom face demască

---

82 Conducători ai României după 6 martie 1945, membri ai ocultei:

1. Ana Pauker (alias Anna Rabinsohn – arestată de Siguranta Statului pentru spionaj si expulzată; si-a denuntat la NKVD propriul sot ca fiind partizan al lui Trotsky), ministru de externe si agenta nr. 1 a Moscovei la Bucuresti. Ofiter Komintern.

2. Vasile Luca (alias Laszlo Luka), ofiter al Armatei Rosii, Kominternist, adjunctul Anei Pauker.

3. Teohari Georgescu (alias Burăh Tescovici), Ministru de Interne, ofiter INU (Komintern).

4. Josef Kisinevski (alias Jakob Broitman), vicepresedinte al Consiliului de Ministri si membru al CC.

5. Roman Walter (alias Ernst Neuländer – tatăl lui Petre Roman), organizatorul Securitătii si sef al Serviciului de Educatie, Cultură si Propagandă al Armatei.

6. Silviu Brucan (alias Brukner), redactor sef al Scânteii, conducător al campaniei de comunizare.

7. Alexandra Sidorovici, evreică, sotia lui Silviu Brucan, acuzatoare la „Tribunalul poporului” începând din 1945.

8. Alexandru Graur (alias Alter Brauer), director general al Societătii Radiofonice Române.

8. Mihai Roller, evreu, necunoscut înainte de venirea sa în România din Uniunea Sovietică, Presedinte al Academiei Romane, autorul istoriei falsificate a Românilor.

Între 1945-1965 cele două ministere ale ordinii, cel de Interne si cel al Securitătii, erau conduse de evrei kominternisti, membri ai ocultei: Teohari Georgescu, generalul Nicolski (alias Boris Grunberg), generalul Gheorghe Pintilie (Pantiusa Bodnarenko), generalul Dulgheru (alias Dulberger), Koller, Zeller, etc, aflati sub îndrumarea lui Alexandr Mihailovici Saharovski, conducătorul „operatiunii Gaianeh” – comunizarea prin teroare (n. ed.).

rile tuturor „banditilor” din Republica Populară Română, spunea totul. Era a doua adeverire, după cea a anchetatorului misterios din octombrie 1949, că oculta a avut planul ei, întocmit matematic, si că o nouă etapă criminală ni se deschidea în fată.

Asa că, dacă Ana Pauker, Teohari Georgescu si Vasile Luca nu ar fi fost debarcati cu autorizatia lui Stalin, noi, toti care am trecut prin Pitesti si Gherla, am fi devenit, în urma torturilor ce ni s-ar fi aplicat, cei mai odiosi criminali, care am fi ucis si torturat tot ceea ce era considerat reactionar în tara noastră. Iar odată planul îndeplinit, am fi fost executati apoi si noi, asa cum au fost executati Țurcanu si colaboratorii lui.

A nu se uita însă că în drama de la Pitesti si Gherla, instrumentul prin care s-a dus la îndeplinire planul ocultei am fost noi, cei din lanturi. Noi am fost cei care ne-am torturat unii pe altii. Comunistii nu ne-au torturat cu mâna lor ci, la ordinul lor, ne-am aplicat noi însine tortura unii altora. Şef însă ne-a fost Țurcanu, un detinut căruia i s-a dat mână liberă, ajutat fiind de primii sase care au acceptat de bună voie să aplice aceste torturi. Plata: promisiuni de libertate si posturi de răspundere si decoratii.

În starea sufletească în care mă aflu astăzi, mărturisesc sincer că-i compătimesc pe Țurcanu si pe cei ce au colaborat cu el, pentru că toti au fost victimele monstruosului plan satanic al comunismului. La ce îi foloseste omului inteligenta dacă ea este pusă în serviciul răului? Şi Lucifer a fost inteligent, dar această inteligentă a pus-o în slujba a ceea ce era opus binelui. Numai întelepciunea, care este dar de la Dumnezeu, slujeste binelui.

Când l-am văzut pe Țurcanu alături de Zeller, am avut convingerea că nu era multumit cu tratamentul pe care stăpânul i-l oferea. Probabil era convins că, la terminarea demascărilor, va fi dus direct în Comitetul Central si făcut ministru. Zeller i-a cerut să continue demascările si la Gherla, urmând ca numai după aceea să fie repus în drepturile ce i s-ar fi cuvenit.

Dar cum în lumea aceasta nu este după cum vrea omul, ci după cum vrea Domnul, Țurcanu si toate uneltele lui au fost executati, căzând victime propriilor nelegiuiri.

Cât am mai stat la Pitesti, până la jumătatea lui septembrie 1951, n-a fost decât o stare de provizorat. Tortura psihică, gândul că acolo unde ne vor duce, demascările vor continua, ne făcea să credem că perspectiva era din ce în ce mai insuportabilă. Crezusem că toate chinurile se vor sfârsi odată cu încheierea demascărilor de la Pitesti. După vizita lui Zeller însă, eram de-a dreptul îngroziti de ceea ce ni se va mai întâmpla.

Cu câteva zile înainte de a pleca, am fost dusi la o vizită medicală, formală. Apoi am fost triati pe loturi, pentru destinatia la care eram sortiti. Pe la 15 septembrie, unii au plecat la minele de plumb si altii spre Gherla. Am rămas în cameră numai vreo zece insi, printre care si Măgirescu, care era foarte abătut. După tortura cu „citirea gândurilor”, nu mai vorbea aproape cu nimeni.

În zilele de 16-18 septembrie am părăsit odioasa închisoare Pitesti – odioasă ca sufletul celui din ordinul căruia s-a construit – un ultim lot de vreo 90 de tineri.

GHERLA

Fortăreata Gherla

Închisoarea Gherla se află situată pe soseaua care leagă orasul Dej de Cluj, pe malul Somesului Mic.

A fost clădită pe timpul împărătesei Austriei, Maria Thereza. E o fortăreată înconjurată de un sant adânc, ce-si lua apa din Somes. Avea două clădiri cu câte un etaj, Zarca si Sectia, cu celule si camere mai mari si mai mici.

După 1848, stăpânii Transilvaniei au clădit o a treia închisoare în formă de U culcat, cu o capacitate de mii de detinuti, cu camere si celule, plase de sârmă groasă, ca la Pitesti, si un coridor de un metru între celule.

Pe partea dinspre celule, la cele două capete ale clădirii, la etajele 2 si 3, se găseau camere mari cu o capacitate normală de 70 de locuri. A fost un timp când aceste camere erau populate cu peste două sute de detinuti. La capete, pe înăltimea parterului si a etajului 1, la sud era bucătăria închisorii, iar la nord capela. E de remarcat că această capelă era pictată ortodox, ceea ce dovedeste că închisoarea fusese construită numai pentru români.

Când am ajuns noi la Gherla, capela era desfiintată, iar icoanele, catapeteasma si mobilierul fuseseră depuse în capela mică, din clădirea din mijloc (Sectia). Capela din clădirea mare era transformată în sală de sedinte.

Închisoarea era foarte impunătoare. Localnicii o numeau „Casa Galbenă".

În partea de sud, aproape de închisoare, era un cimitir, iar alături, unul mai mic, destinat detinutilor care mureau între ziduri. Intrarea în această fortăreată te impresiona prin podul portii principale, unde fusese santul cu apă.

La intrare era clădirea administratiei, cu un etaj, iar din această clădire, printr-o boltă, ajungeai în cele două curti, pavate cu pietre.

Clădirea mare avea două intrări, una spre curtea interioară si alta spre curtea cu ateliere. Curtea interioară avea spre sud o poartă care conducea la ateliere.

Închisoarea era împrejmuită cu un zid înalt, de 4 metri, prevăzut din loc în loc cu foisoare de pază, asigurată de soldati înarmati. Pe lângă zid era un spatiu larg de 3 metri, greblat si împrejmuit cu un gard de sârmă ghimpată, înalt si el de 2 metri.

Când intrai în clădirea mare, te impresionau imensitatea ei si plasele de sârmă prin care puteai vedea de la parter până la etajul trei. Usile erau din lemn masiv, îmbrăcat în tablă groasă, cu două zăvoare puternice, sus si jos, si o broască mare pentru încuiat cu cheia. La mijloc, ca la orice usă de închisoare, se găsea vizeta mare pe unde se servea masa si, deasupra acesteia, o alta mai mică, pe unde se observa în cameră.

La mijlocul clădirii, în fata intrării principale, erau scările care duceau de la parter, la etajul trei.

Această fortăreată, asa cum era construită si împrejmuită, asigura o pază prin care numai gândul mai putea zbura afară.

Geamurile de 1,5/1 m erau prevăzute cu gratii groase de fier.

Toti cei care au trecut prin Gherla, nu numai în timpul demascărilor, dar si înainte si după aceea, nu pot uita închisoarea, unde atâtia fuseseră torturati sau ucisi.

Senzatia mortii

În jur de 18 septembrie 1951, cu ultimul lot de studenti, de la muncă silnică si temnită grea (majoritatea erau de la muncă silnică), am fost transportati de la închisoarea Pitesti la închisoarea Gherla.

Deoarece gara nu era departe de închisoare, de la dubele de tren până acolo am mers pe jos, cu pază puternică de gardieni si soldati, toti înarmati.

Cum am intrat în închisoare, cu lanturile la picioare, privind la etajul trei, ceva neobisnuit si inexplicabil mi-a cuprins întreaga fiintă. Eram ca într-un cleste puternic, din care nu se mai putea scăpa. Pentru prima dată în viata mea, am avut atunci senzatia mortii iminente si m-a cuprins o frică si o groază fără obiect.

Imensitatea acestei închisori, privită prin plasele de sârmă, de la parter până la etajul trei, precum si linistea perfectă care domnea, în clădire îti dădeau senzatia că aici nu zac oameni, ci stăpâneste moartea.

Frica mortii, pe care n-am avut-o nici pe front, nici la Pitesti, o aveam acum în fata ochilor; o frică amestecată cu groază, teamă si spaimă[83]. Frica mortii are ca obiect moartea; dar această frică ce mă stăpânea era mai mult: era de natură metafizică, era posedarea satanei, care intrase în mine, de când încetasem să mă mai rog lui Dumnezeu.

În locul harului Dumnezeiesc, pe care îl izgonisem din suflet, lăsasem un gol unde se cuibărise duhul satanei. În viată, nu-mi fusese frică decât de Dumnezeu. Nu mi-a fost frică pe front, nici atunci când am fost încercuiti; această frică fără obiect nu o puteam întelege.

Frica, teama, groaza, spaima, în lumea fizică aveau un obiect, dar ceea ce simteam si trăiam eu nu avea obiect.

După ce ni s-au luat lanturile de la picioare, tăindu-ne cu dalta, pe nicovală, niturile de la brătări, am fost identificati, potrivit dosarelor care ne însoteau, si repartizati la etajul trei, la ultima cameră pe partea de nord, vis-a-vis de camera mare, deasupra fostei capele.

Atât pe culoare, cât si în camere, te impresiona lustrul mozaicului, făcut de detinutii torturati. În partea clădirii unde erau numai camere, acestea erau prevăzute cu mozaic pe jos. Pentru dormit, în camerele mari, erau priciuri pe două rânduri, iar în cele mici, numai cu un rând si un interval.

Camerele alternau, când mari, când pe jumătate. Partea rezervată celulelor de 3,5/2,5 m era mai îngustă si numai cu un rând. La mijlocul celularului, vis-a-vis de scări, era camera gardianului sef de sectie.

Ni s-au distribuit pături; priciurile erau din scânduri goale.

În camera mea nu erau decât condamnati de la 15 ani în sus.

Din camera 3 subsol, eram în această cameră Gheorghiu, Dinescu, Măgirescu si cu mine, restul în alte camere.

Pe unii îi cunosteam de la Suceava sau Pitesti; altii, pe care nu-i cunosteam erau: Pop Cornel, student la Facultatea de Medicină din Cluj, Popescu Aristotel, absolvent al Facultătii de Medicină din Bucuresti, si Turcu Constantin, student la Facultatea de Medicină din Bucuresti.

Am observat că, din toti cei din cameră, se desprindea un grup de oameni care sigur se cunosteau între ei si se deosebeau de ceilalti prin faptul că erau mai degajati si nu asa de timorati.

Datorită acestei atmosfere, îti dădeai seama imediat că ei făceau parte din statul major al lui Țurcanu.

Îmi amintesc de acea noapte sinistră, când n-am dormit deloc, de frică si groază, gândind la ceea ce ne spusese Zeller, că demascarea va continua la Gherla, si asteptam ca a doua zi să se facă o nouă repartitie si să înceapă demascările.

La un moment dat, s-a deschis usa si a intrat Țurcanu însotit de Popa Țanu, Livinschi si Caba, cei ce fuseseră si la Suceava.

Când l-am văzut pe Popa Țanu, mi s-a tăiat răsuflarea. El si cu Livinschi aveau să fie călăii si ucigasii demascărilor de la Gherla, demascări ale muncitorilor, tăranilor si a unei părti din elevi, studenti si intelectuali. Atmosfera din cameră era atât de apăsătoare, odată cu venirea lui Țurcanu si a ajutoarelor lui, încât continuarea demascărilor părea prea evidentă.

Necunoscutul ce ni se deschidea în fată ne făcea să ne pârjolim ca buretele pe jar.

Cum a intrat în cameră, Țurcanu a chemat într-un colt pe Pop, Popescu, Măgirescu si pe câtiva pe care nu-i cunosteam. N-am auzit ce au vorbit. Am constatat că Țurcanu nu mai avea aroganta si nu mai inspira groaza de la Pitesti.

În schimb, cei care te îngrozeau cu privirea si obrăznicia erau Popa Țanu si Livinschi. Primul era mai suplu, al doilea era gras si diform ca un patruped, iar figura lui avea trăsăturile unui călău îndobitocit.

Livinschi, student la Medicina din Iasi, avea o condamnare mică. În libertate îti făcea o bună impresie, prin fizionomia lui drăgută. Părea un tânăr cu mult bun simt, foarte rezervat si manierat. Mă întreb însă, cum se explică faptul că acest tânăr a fost cel mai odios ucigas pe care l-au avut demascările de la Pitesti si Gherla?

---

83 „Frica se împarte în sase: în sovăială, în sfială, în rusine, în spaimă, în groază, în chin. Șovăiala este deci frica urmării care va să fie. Iar sfiala este frica din asteptarea ocării; si aceasta e cea mai bună pătimire. Iar rusinea e frica din ce s-a făcut spurcat; nici aceasta nu este deznădăjduită spre mântuire. Iar spaima e frica dintr-o mare închipuire. Iar groaza e frica din închipuirea neobisnuitului. Iar chinul e frica de cădere, adică de nenorocire, căci ne chinuim temându-ne a nu ne nenoroci de soartă" (Sfântul Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Cartea 1, Cap 29) (n. ed.).

Fata pe care o avea acum era însă în contrast flagrant cu cea pe care o cunoscusem mai înainte. Dostoievski afirmă că posedatii îsi alterează nu numai sufletul, dar si înfătisarea.

Acestia doi si cu Țurcanu au fost ucigasii, asasinii care au condus demascările de la Pitesti si Gherla.

După ce s-a întretinut cu colaboratorii lui, Țurcanu ni s-a adresat nouă: „Banditilor, după cum v-a spus si domnul colonel Zeller, v-o repet si eu, demascările nu au încetat odată cu Pitestii si cu plecarea voastră de acolo. Ele vor continua si la Gherla sau în altă parte, până când vom ucide în voi ultima fărâmă de legionarism si de credintă în Dumnezeu".

„Selectia celor ce vor lucra în ateliere sau vor trece din nou prin demascări o vom face noi. Înainte de a vă scoate însă la ateliere o să vă ducem să vedeti camerele de la etajele doi si trei, ca să vedeti cum prietenii si colaboratorii mei au înteles ce sunt demascările si cum trebuie să se facă ele". (Făcea aluzie la torturile de neînchipuit conduse si patronate de Popa Țanu, Livinschi si Caba.)

„Cei care vor fi scosi la ateliere sau vor fi dusi la o altă închisoare sau loc de muncă, dacă vor scoate o vorbulită de ceea ce a fost la Pitesti si Gherla, pe unde au trecut si ce au văzut, uitati-vă bine la mine banditilor, pentru că voi stiti că eu mă tin de cuvânt, îl va pupa mă-sa rece".

Nici Popa Țanu, nici Livinschi n-au scos nici un cuvânt, deoarece toti cei din cameră erau absolventii din Pitesti ai lui Țurcanu.

Se observa că Țurcanu nu se mai simtea el însusi, puternicul de la Pitesti, ca să-si impună numai el puterea si vointa, iar ceilalti să asculte de el. La Gherla, puterea si vointa erau împărtite de-acum între cei trei.

Demascările de la Gherla

A doua sau a treia zi, după ce Țurcanu trecuse prin cameră, am fost luati câte cinci-sase si dusi în camerele mari de tortură, de pe partea celulelor. Aceste camere nu aveau mozaic pe jos, ci dusumea de scânduri.

Trierea a făcut-o Țurcanu, care ne-a dat în primire lui Livinschi, iar acesta ne-a dus vis-a-vis, la camera mare situată deasupra fostei capele. Se deosebea de camera 2 parter de la Pitesti, fiind de două ori mai mare si având dusumea pe jos.

În privinta torturilor, camera era identică cu cea de la Pitesti, doar că cei torturati erau întinsi pe dusumea, iar în fundul camerei erau câteva paturi pentru cei din comitetul de tortură.

Cum am intrat, am fost opriti în dreapta, lângă usă, pe dusumea, unde era loc liber si ni s-a spus să luăm loc. Becul era slab fată de volumul si suprafata camerei si de aceea, n-am putut distinge chipurile celor întinsi pe dusumea. Păreau niste morti, pusi unul lângă altul. Prima întrebare pe care ne-am pus-o, a fost cum se face tortura în această cameră si prin ce fel de instrumente.

Asteptam din clipă în clipă să se spună: „pe ei!", ca la camera 2 parter. Cei de pe dusumea nu păreau în stare de ceva, arătau ca morti. Nu s-a întâmplat ca la Pitesti.

Noaptea târziu însă, (nici unul dintre noi nu dormea) am simtit niste picioare în burtă, în coaste si în spate, apoi voci care repetau încontinuu : „Aici o să muriti, banditilor!"[84]

Acest protocol semăna cu cel de la Interne unde, pentru a-i scoate din sărite pe cei arestati si anchetati, li se punea în celulă un megafon, cu tot felul de amenintări sau expresii care se repetau continuu, zi si noapte.

Un camarad, care a fost anchetat timp de un an de zile la Interne, mi-a mărturisit că a avut un astfel de megafon în celulă, iar o voce repeta zi si noapte următoarea expresie: „Ce faci barosane?". I-a trebuit un efort supranatural omului să se obisnuiască cu această bătaie la cap si să nu-si iasă din minti.

La noi, amenintările acestea n-au tinut decât câteva ore. Ce ne îngrozea însă, era perspectiva necunoscutului[85].

Fiind foarte slăbiti si obositi, deoarece ultimele nopti dormisem iepureste, ne-a prins somnul. Ne-au trezit lovituri puternice peste tot corpul, în timp ce o voce striga: „Banditilor, veniti încoace!".

---

84 „Atunci noaptea au făcut mare zgomot, încât părea că tot locul acela se clătina, iar cei patru pereti ai mormântului păreau că i-ar fi desfăcut diavolii. Apoi s-a părut că au intrat năluciri de fiare si de târâtoare. După aceea s-a umplut locul acela de năluciri de lei, ursi, leoparzi, tauri, aspide, scorpii si de lupi. Și fiecare din acestea se pornea după chipul si năravul său: leul răcnea, vrând a se năpusti asupra lui; taurul părea că îl împunge; sarpele, târându-se, nu ajungea la dânsul si lupul voia a se porni. Și, în scurt, vederea tuturor celor arătate era înfricosătoare, iar mânia lor cumplită" (Sfântul Athanasie cel mare, *Viata Sfântului Antonie cel Mare*) (n. ed.).

85 „Groaza e frica din închipuirea neobisnuitului" (Sfântul Ioan Damaschin, *idem*) (n. ed.).

Am fost apoi luati si dusi în camera noastră. Acest fapt s-a repetat câteva nopti la rând. Toti cei din cameră, afară de cei din comitet, suportaseră si ei această tortură în alte camere, pentru că, atunci când am intrat noi acolo, au venit si ei după noi.

Am observat în timpul zilei că toti erau îngroziti si timorati, cum eram si noi. Efectul acestei navete îsi atinsese scopul, pentru că, după câteva zile, retinuti în această cameră de teroare si purtati prin ea ca să-i vedem pe cei întinsi pe dusumea ca morti, nu mai aveam nici o îndoială despre ce ne astepta.

Cei torturati erau de diferite vârste, luându-te după culoarea părului, iar fetele lor semănau cu ale noastre, ale celor cinci din camera 2 parter.

Ne-am întrebat: de lepădat, ne-am lepădat de toate, am trecut prin toate torturile posibile si imposibile; si atunci, ce să mai declarăm, când declarasem totul? Nu ne mai rămânea decât să retrăim torturile de la camera 2 parter si 3 subsol sau, poate, unele mai ingenioase si mai sofisticate. Nu a spus el oare, Zeller, că demascarea va continua si la Gherla, si peste tot?

Timp de zece zile Țurcanu si Popa Țanu nu au mai trecut prin cameră. În schimb, am avut parte de Livinschi si Caba, care ne-au purtat nopti la rând prin celelalte camere de tortură, unde am văzut acelasi spectacol ca în prima cameră si aceiasi nenorociti cu capete umflate si fete vinete si desfigurate. Nu stiam însă ce putea fi pe trupurile lor, căci stăteau nemiscati si înveliti.

Nu ar fi fost de o mie de ori mai bună moartea, la Pitesti, în locul acestui infern, ne întrebam noi? Ne blestemam slăbiciunea, că nu am avut tăria, credinta si curajul celor ce au fost ucisi ca martiri la Pitesti.

După vreo două săptămâni, Țurcanu îsi face din nou aparitia în camera noastră, de astă dată singur. Cu toată nebunia pe care o trăiam, am citit iarăsi pe fata lui Țurcanu, că nu mai era el cel de la Pitesti. Parcă nici vocea nu-i mai semăna, părând acum vocea unui om normal.

Ne-a anuntat că, de săptămâna următoare, vom fi scosi la muncă în ateliere. Lucru curios, ne-a cerut să-i spunem si atelierul unde voiam să muncim: mecanică, tâmplărie, fabrica de nasturi, vopsitorie, etc. La mecanică nu mă prea pricepeam si am cerut să lucrez în atelierul de tâmplărie manuală, unde nu riscam accidente la masini. Fapt curios, Țurcanu mi-a acceptat alegerea.

După trecerea lui Țurcanu prin camerele de studenti, care veniseră cu el de la Pitesti si repartizarea unora dintre noi la muncă în ateliere, am constatat că cei cinci sau sase dintre colaboratorii lui, n-au fost întrebati si nici repartizati la muncă.

Dacă, la Pitesti Țurcanu demasca numai studenti, spre deosebire de el, Popa Țanu ancheta si tortura mai multe categorii de detinuti politici. Dacă cei mai tineri si cu condamnări mai mici au cedat la Pitesti, la Gherla însă, majoritatea erau oameni maturi, căliti în luptă, elita muncitorilor si tăranilor legionari, si ei priveau lucrurile dintr-un alt unghi. Dacă la cei tineri, momeala reeducării, eliberarea din închisoare, prindea uneori, în schimb la cei maturi, cu o meserie bine consolidată si cu o stare materială si socială deja închegată, demascarea era văzută politic si social. De aceea, dintre toti muncitorii si tăranii pe care i-am cunoscut la Gherla, după torturile îndurate, puteau fi numărati pe degete cei care trecuseră de partea reeducatorilor.

După încetarea demascărilor, am aflat de la elevii cu condamnări mari, adusi din Moldova la Pitesti si introdusi într-o cameră de demascare, că în prima fază au interpretat torturile ca fiind o încercare a rezistentei lor, făcută de camarazii studenti. Iată ce mărturiseste unul din acesti elevi: „Eram într-o cameră, la Pitesti, veniti de la sfârsitul toamnei lui 1949, în jur de 30 de elevi moldoveni (Frătiile de Cruce din Moldova au avut un mare rol în activitatea legionară între 1945-l948, adică după Antonescu) si, la un moment dat, au intrat în cameră vreo 15 insi cu ciomege si centiroane si ne-au luat la bătaie. Ne-au bătut până ne-au lăsat într-o baie de sânge, dar nici unul dintre noi n-a ripostat".

„Convingerea noastră a fost că suntem încercati de camarazii nostri mai mari, studenti, dacă putem rezista sau nu. Această bătaie s-a repetat de câteva ori si atunci am observat că printre cei ce ne torturau nu era nici un cunoscut din Moldova. Desi la început eram hotărâti să rezistăm cât putem, după vreo două săptămâni, când a intrat în cameră Țurcanu, pe care-l cunosteam de la Suceava, ne-am dat seama că era vorba de altceva, nu de o încercare. În închisoare, ne-am zis noi, nu fac detinutii ce vor ei cu ceilalti detinuti. Îmi este rusine si acum, cât de naivi si creduli eram".

Cititorul îsi mai aminteste de cele ce am relatat cu privire la elevii aceia îngroziti, Comsa si Străchinaru, amestecati cu studentii de la camera 2 parter si care au refuzat să-l bată pe Oprisan, seful lor.

Cei maturi de la Gherla au fost supusi la torturi care le-au întrecut cu mult pe cele de la Pitesti, dar nici unul dintre ei n-a devenit criminal.

După ce a plecat din cameră Țurcanu, în după amiaza acelei zile, am fost scosi să facem baie, ceea ce nu mai făcusem de la plecarea din Pitesti.

Dacă până atunci mai aveam suspiciuni si îndoieli despre cei din comitetele de tortură – în afară de Țurcanu si de cele sase ajutoare ale lui, la care se mai adăugau încă vreo sase, care acceptaseră demascările de bună voie, fără să fi luat o singură palmă, sau de altii cu condamnări mai mari, luati de pe sectia noastră de muncă silnică si torturati în celulele mortii, de la Pitesti - acuzându-i în sinea mea că nu au încercat să reziste, ceea ce am văzut la baie, fiind dezbrăcati toti până la piele, m-a cutremurat, m-a dezarmat total si întelegerea mea în privinta demascărilor s-a întors cu 180 de grade. Oare cicatricile atât de adânci si fară număr, că puteai băga degetele în ele, de pe corpurile acestor tineri, nu erau tot încercări?

Cum eram eu alături de dusul lui Măgirescu, acesta m-a rugat să-l spăl pe spate. De la ceafă si până la călcâie, spatele lui era numai cicatrici; parcă era tatuat cu brazde adânci. Privirea mi s-a întunecat.

Mi-a făcut un semn discret să mă uit si la Pop Cornel si la Popescu Aristotel. În acea clipă, a dispărut din constiinta si gândirea mea orice gând defavorabil lor. Mă gândeam prin ce au putut trece acesti tineri, la ce fel de torturi fuseseră supusi oare si cât timp. Aveau cicatrici pe tot corpul, iar pe fese, gropi.

Ce se mai putea spune în fata acestei evidente? Baia aceasta de la Gherla mi-a schimbat optica întelegerii demascărilor: m-a apucat mila si de Țurcanu[86], el fiind de fapt o nefericită victimă a unor manevre diabolice. Un tânăr inteligent ca el, cum putuse oare să se angajeze într-o lucrare atât de satanică? Numai orgoliul, setea de putere si lipsa de discernământ, putuseră să-l ducă în cea mai adâncă prăpastie a pierzaniei[87]. Rămâne o enigmă cum oameni inteligenti, cu mari posibilităti intelectuale, nu învată nimic din lectura istoriei. Pentru că, pe orice asupritor, călău si ucigas, precum si pe toti aceia care si-au dispretuit si prigonit semenul, dreptatea Dumnezeiască nu i-a iertat.

Dacă Nicolski nu l-ar fi ademenit si nu l-ar fi mintit, Țurcanu nu s-ar fi angajat să facă ceea ce a făcut.

Țurcanu ne promisese că vom fi scosi la lucru dar, în loc de muncă, ne-a plimbat prin camerele de tortură, doar ca să asistăm la chinuri, fără a ne obliga însă si pe noi să torturăm.

Credeam că povestea cu lucrul în ateliere nu era decât o cursă, ca, după o anumită asteptare, plină de groază si nesigurantă, pregătiti psihologic, să ne vină si nouă rândul la demascări. Mai credeam că la Gherla vor fi folosite torturi neaplicate la Pitesti. Eram siguri că, în perioada aceasta de momire, cu munca în ateliere, se vor experimenta si definitiva alte metode de tortură pentru noi.

Directorul Gheorghiu

Când am ajuns noi, la Gherla era director căpitanul Gheorghiu, un om în vârstă, cu părul alb, muncitor de meserie. Se spunea că era maistru mecanic, iar toti cei care l-au cunoscut au vorbit numai de bine despre el.

Avusese tangentă cu comunistii înainte de 1944 sau, poate, după aceea si, ca si alti muncitori cinstiti, credea că ei vor fi aceia ce vor aduce dreptatea si raiul pe pământ. Ce o fi căutat acest om cumsecade, să fie director de închisoare si, mai mult, la Gherla, nu stiu.[88] Cât l-am cunoscut, vreo opt luni de zile, nu l-am auzit o dată să vorbească urât cu detinutii sau să-i bruscheze. Vorbea cu fiecare ca si cu un vechi cunoscut.

La tâmplărie nu se pricepea, în schimb petrecea ore întregi în atelierul de mecanică, îmbrăcat în halat, cu mâinile murdare, învătându-i pe cei tineri o meserie.

L-am văzut de mai multe ori asistând la servitul mesei; dacă rămânea ceva pe fundul hârdăului, împărtea celor ce nu reuseau să îndeplinească norma impusă. După unii, se pare că Gheorghiu ar fi spus că el nu a venit director la Gherla ca să omoare oamenii.

---

86 „Tocmai în aceasta constă taina credintei în Dumnezeu. Tocmai aceasta o face să fie puternică, tare, frumoasă, mântuitoare si vesnică. Să fii lovit si tu să-i săruti pe chinuitori! Să fii condamnat la moarte si tu să te bucuri! Să fii ucis pentru Hristos si tu să ierti pe toti! Credinta puternică, bărbătia, răbdarea, smerenia si iertarea crestină, acestea sunt laudele sfintilor si ale crestinilor; acestea sunt cununa Bisericii, podoabele credinciosilor si nădejdea mântuirii noastre" (Părintele Cleopa, Predică la Sfântul Mare Mucenic Gheorghe) (n. ed.).

87 „Cel ce este biruit de mândrie, singur îsi este siesi drac si potrivnic si întotdeauna îsi are cu sine gata pierzarea" (Sfântul Nil Sorski, *Despre gândul al optulea, al mândriei*) (n. ed.).

88 Tocmai nădejdea în crearea de către om a raiului pământesc, asadar în automântuire, i-a unit pe „oamenii cumsecade" dar atei, cu antihristii aflati în slujba vrăjmasului (n. ed.).

Datorită atitudinii lui, acest muncitor cu bun simt nu s-a amestecat în demascări. Cel care le-a condus, verificat si aplicat, la ordinele lui Nicolski si Zeller, a fost odiosul si ucigasul ofiter politic Avădanei.

După încetarea demascărilor, când la Gherla trebuia să muncesti ca la galere, cu norme aproape imposibil de realizat, acest muncitor onest, Gheorghiu, a fost schimbat cu cel mai mare criminal pe care l-au avut închisorile comuniste din România: căpitanul Goiciu.

Munca în ateliere

După cum ne prevenise Zeller, că demascarea va continua la Gherla si că noi, studentii, vom face demascarea tuturor „banditilor" din Republica Populară Română, perspectiva noastră era dintre cele mai sumbre. Aceasta însemna că, pentru noi, această cruntă soartă nu se va termina decât cu executia noastră, ca pe timpul lui Stalin.

Nu am fost scosi la ateliere în săptămâna anuntată de Țurcanu, pentru că a trebuit să se facă selectia. Cei care nu fuseseră propusi pentru muncă de Țurcanu au fost scosi dintre noi si dusi în camere de tortură.

În camera unde eram eu, sef de comitet era Pop Cornel. Măgirescu fusese scos din cameră să îndeplinească functia de „frizer", care consta de fapt din a strânge informatiile de la turnători si a le preda ofiterului politic. Nu stiu ce a făcut Măgirescu cât a fost frizer. După cum arăta Țurcanu, eram convins că între ei se întâmplase ceva ireconciliabil.

La Gherla, Țurcanu nu mai conducea singur demascările, ci împreună cu Popa Țanu. Nicolski avea nevoie de Țurcanu dar si de Popa Țanu, acest ucigas de tip mongoloid, originar din Soroca, de pe malul Nistrului.

Îmi vine să cred că, sub pavăza lui Bogdanovici, Popa Țanu s-a strecurat în Miscarea Legionară ca spion rus. Pentru că, atunci când Țurcanu si ceilalti ai lui au fost condamnati la moarte si executati, Popa Țanu a scăpat cu viată, cu toate că el condusese demascările si asasinatele de la Gherla, unde au fost mai multi morti decât la Pitesti.

În 1957, el era singur, într-o celulă la Aiud. Îl găsim din nou, ca martor al acuzării din lotul lui Țurcanu, în procesul lui Vică Negulescu, afirmând că acesta primise ordin de la Horia Sima să facă demascările de la Pitesti si Gherla. Se vedea astfel că Popa Țanu jucase un rol mai mult decât suspect.

Pentru noi, a urmat încă o săptămână de perindare prin camerele de tortură. Un fapt ne-a intrigat acolo: nu-i puteam recunoaste pe cei torturati, fie că erau desfigurati, fie că aveau capul acoperit sau erau lungiti într-o pozitie în care nu le puteam vedea fata.

Aveam convingerea că tot acest bâlci l-a făcut Țurcanu cu noi ca să ne înspăimânte si să bage cât mai mult groaza în noi. Plimbările prin camerele de tortură de la Gherla au avut pentru noi, cei ce veneam de la Pitesti, un efect moral înspăimântător. Atunci când vedeam alti torturati, majoritatea dintre noi trăiam suferinta lor si, în acel moment, am fi preferat să fim noi în locul nenorocitilor întinsi pe dusumea. O paradoxală afirmatie. Starea aceasta sufletească am trăit-o toti si un sentiment de milă si compasiune ne-a umplut sufletul.

Atunci când esti torturat tu, nu poti simti milă si compasiune pentru tine, pentru că, în acel moment, nu actionează decât puterea ta de rezistentă si răbdarea de a suporta tortura. Când îl vezi pe altul torturat, trăiesti durerea lui, pentru că se leagă de durerea ta si se trezeste în constiinta ta, cu maximum de intensitate, mila si toată compasiunea fată de el, care este cu atât mai mare, cu cât e fratele tău de suferintă si de luptă. Este însă foarte greu pentru oameni să înteleagă această stare, mai ales când ei nu au nici un fel de experientă.

Ținând seama de cele relatate, nu caut întelegere si nici să conving pe nimeni, dar mărturisesc că, văzându-ne fratii si camarazii în cea mai crâncenă suferintă, timp de o lună de zile, nu ne-a fost deloc usor.

După o lună de torturi sufletesti, a venit si ziua când am fost scosi la muncă în ateliere. Cu o zi înainte, Țurcanu si Popa Țanu trecuseră prin camere si ne avertizaseră: „Dacă scoateti o vorbulită în legătură cu demascările, pentru că noi avem posibilitatea să-l descoperim pe făptas, si dacă nu vă apucati serios de muncă, sabotati sau faceti altceva prin ateliere, stiti ce vă asteaptă; ati văzut cu ochii vostri!" Țurcanu repetase: „Știti că noi nu glumim si ne tinem de cuvânt".

Eram atât de slăbiti fizic si moral că, dacă ne-ar fi văzut un om normal din afara închisorii, ne-ar fi asemuit cu niste strigoi sau cu niste cadavre umblătoare.

Am fost scosi din camere, escortati nu de gardieni sau de soldati, ci tot de detinuti, ajutoarele lui Țurcanu si Popa Țanu. Cu totii am trăit un sentiment, nu ură, ci altceva, inexplicabil, de neînteles: cum se putea să fim escortati si insultati de proprii nostri camarazi si colegi?

Un alt sentiment deosebit ni l-a dat faptul că, în locul unui spatiu restrâns de câtiva metri pătrati de celulă sau cameră, aveam un spatiu larg de miscare.

Dintre cei aproape 200 de studenti scosi în ziua aceea la muncă – era pe la sfârsitul lui octombrie, 1951 – numai cinci am fost repartizati la atelierul de tâmplărie manuală. Şef de atelier era un maistru tâmplar legionar, arestat pe timpul lui Antonescu, care trecuse si el prin demascări si avea o asa ură si groază fată de studenti si elevi, că nici nu se uita în ochii nostri.

În câteva minute, ni s-au repartizat sculele, ni s-a arătat ce si cum să lucrăm. Apoi, maistrul ne-a pus la curent cu norma obligatorie, pe care trebuia să o facem în opt ore de lucru, tinând să precizeze: „Norma nu am făcut-o eu, ci voi, si dacă ati făcut-o, tot voi s-o îndepliniti”.

Țin să precizez că normele erau făcute, oriunde s-a lucrat cu detinuti politici, peste puterile unui om robust si sănătos, care ar fi muncit în conditii normale, în libertate. Însă pentru noi, care eram niste epave, slăbiti până la distrofie, datorită hranei mult prea insuficiente calitativ si cantitativ si nici nu eram meseriasi, era imposibil să facem o astfel de normă.

Drept urmare, din pricina epuizării fizice si a nemâncării, ne-am îmbolnăvit. Neavând însă asistentă medicală, se explică de ce au murit, în aceste lagăre de muncă fortată, un număr atât de mare de detinuti politici, de toate vârstele si categoriile.

Oriunde s-a muncit cu detinuti politici – la Canal, Poarta Albă, Salcia si în toate atelierele închisorilor – norma de lucru si controlul productiei erau făcute de detinuti, politici sau de drept comun. În această categorie de detinuti au fost selectati cei care trecuseră prin demascări sau erau turnători de bună voie. Normatorii erau dintre cei mai urâti si dispretuiti, fiind mână în mână cu ofiterul politic si cu administratia închisorii sau a lagărului. N-am văzut în viata mea, oameni mai dispretuiti, huliti si denigrati ca acesti normatori. Şi o meritau din plin.

A doua categorie erau pontatorii, despre care voi relata într-un alt capitol.

În ateliere, erau două categorii de detinuti politici: unii trecuti prin demascări (muncitori, tărani, studenti, elevi si câtiva intelectuali) si altii care nu trecuseră prin demascări.

Acestia din urmă, veniti cam în acelasi timp cu noi la Gherla, nu trebuia să fie preveniti de ceea ce-i astepta. De aceea ne spusese Țurcanu, înainte de a fi condusi în ateliere, să nu scoatem nici o vorbulită despre demascări.

În ziua când am fost scosi la muncă noi, cei 200 de studenti trecuti prin demascări la Pitesti, am trăit bucuria revederii după atâtia ani, dar nu deplină, pentru că n-am îndrăznit să vorbim unul cu altul. Ce tragedie sufletească mai mare se poate întâmpla decât să nu poti, după atâta timp, să-ti împărtăsesti gândurile si sentimentele cu cel pe care l-ai iubit. Cine poate să înteleagă această stare sufletească?

Am fost repartizati fiecare la atelierul pe care l-am cerut, iar o parte dintre noi, unde a vrut Țurcanu. Ne-a dat de gândit faptul că Popa Țanu nu era de fată la aceste repartitii, ci numai Livinschi si doi muncitori, unul de la tâmplărie si unul de la mecanică, amândoi însă trecuti prin demascări.

Ne-a socat, de la început, ura si dispretul cu care am fost primiti în ateliere, de către muncitorii si tăranii care trecuseră prin demascările de la Gherla. Toti acesti oameni n-au înteles decât după multi ani drama de la Pitesti si Gherla, atunci când s-a făcut omogenizarea, la Aiud, a tuturor legionarilor, indiferent de categoria socială si pregătirea intelectuală, când cei veniti de la minele de plumb sau din alte închisori s-au amestecat cu noi si cei mai în vârstă si mai ales intelectualii au putut să stea de vorbă cu ei si să-i lămurească.

N-a fost categorie de detinuti politici mai oropsită, mai dispretuită, mai hulită si mai desconsiderată decât aceea a studentilor. Dacă în libertate fiecare intelectual, fost student, se mândrea cu acest nume, pentru că era stimat de toată societatea, în închisoare îti era cea mai mare rusine să spui că ai fost student. De aceea, când am ajuns de la Gherla, la Aiud, ani de zile n-am spus că suntem studenti. Am fost însă descoperiti, datorită vocabularului folosit si prin aspectul tineresc pe care-l aveam.

Am relatat toate acestea pentru că, mult timp, noi, tinerii legionari, nu numai că nu am fost ajutati de către cei maturi, ci am suportat ura, repulsia si desconsiderarea lor.

Tot în acest timp atelierele au fost extinse, pentru a primi un număr si mai mare de detinuti politici, adusi de la alte închisori, unde nu erau mijloace ca acestia să poată lucra.

Toate produsele care se lucrau în atelierele de la Gherla erau pentru armata bolsevică.

Trebuie să mai adaug că s-a lucrat mult timp în trei schimburi. Cei care au fost repartizati la tâmplăria mecanică au fost mai norocosi, deoarece acolo munca fizică a fost mai usoară, cu exceptia peri

colului de accident la masină. S-a întâmplat astfel că, în primele luni, multi din cei care lucrau la aceste masini au fost accidentati (Hoinic, Petrovanu, Cârstea si altii). În câteva luni însă, s-au deprins si ei cu masina, reusind, după câtva timp, să-si facă si norma cerută.

Cei mai nenorocosi dintre noi au fost aceia care au ales tâmplăria manuală.

În eventualitatea că vor fi eliberati vreodată, fiecare se gândea să învete o meserie, cum au fost cei de la atelierul de mecanică, care au ajuns: strungari, matriteri, frezori, lăcătusi etc. Cei de la fabrica de nasturi, vopsitorie, atelierul de încleiat, au deprins si mai repede operatiile de lucru si de aceea ei s-au încadrat în cel mai scurt timp în munca de fabrică.

Cei de la atelierul de tâmplărie mecanică au fost în schimb avantajati, avându-l ca sef de atelier pe badea Câmpeanu, maistru si proprietar al unei fabrici de tâmplărie la Turda. Fusese în demascări mai putin timp, căci, spre norocul lui, directorul Gheorghiu l-a scos de acolo, având nevoie de un specialist. Badea Câmpeanu era un foarte bun meserias si un vechi legionar, călit prin prigoane. Pe lângă acest fapt, era un om de-o bunătate cum rar am întâlnit. Se atasa foarte repede de cei tineri. E printre singurii legionari maturi de la Gherla care ne-a înteles, ne-a ajutat si s-a apropiat de noi, studentii, chiar cu riscul de a fi tras de limbă si turnat. Ce om admirabil a fost Badea Câmpeanu!

Iată numele altor muncitori legionari, detinuti la Gherla, care erau de neînlocuit: Vlad Ilie (maistru strungar), Iliescu (maistru matriter), Dinu (maistru strungar, înnebunit în demascări). Toti, fosti sefi de sectie si specialisti de prima mână, în întreprinderea lui Malaxa. Făceau parte din elita muncitorilor legionari.

Şeful de atelier de la tâmplăria manuală, spre deosebire de Badea Câmpeanu, i-a urât, i-a dispretuit si nu i-a ajutat deloc pe studenti. Trecuse prin demascări si poate că avea dreptate să se comporte asa. Şi-a revenit din această atitudine în anul 1953, după încetarea demascărilor. Mie însă, mi-a făcut multă nedreptate, si din cauza neîntelegerii cu el, nu mi-am făcut niciodată norma.

În ceea ce priveste masa, oriunde se lucra cu detinuti politici, ea era de două feluri: cea de productie, care era, din punct de vedere calitativ si cantitativ ceva mai bună, dar tot insuficientă si masa celor de la comun, a celor ce nu munceau, de vreo 7 - 800 de calorii, si cu care nu se putea munci 8 ore pe zi.

Am muncit mult, poate mai mult decât robii. Nu am fost considerati ca oameni, ci ca obiecte, la discretia asupritorilor si tot de aceea nici hrana care ni se da, nu era în măsură să ne astâmpere foamea. Unde oare, în lumea aceasta, s-a muncit cu oameni cărora să nu li se dea hrană ca să-si astâmpere măcar foamea? Nici robii care au ridicat piramidele egiptene, nu au avut conditiile pe care le-am avut noi, detinutii politici din închisorile din România. Şi azi îmi amintesc cu groază de starea de slăbire fizică în care eram, neputând să mânuiesc o rindea manuală, ale cărei lame nici nu stiam să le ascut. Eram flămând, de-mi venea să urlu ca lupul turbat, si îmi blestemam ziua când m-am născut, dorindu-mi moartea.

Datorită lui Ţurcanu, nu am fost dus din nou în demascări, pentru neîndeplinirea normei. La vreo zece zile după ce începusem lucrul, într-o seară, în cameră, Ţurcanu m-a întrebat de ce nu-mi fac norma. I-am răspuns să binevoiască să vină si el pe la atelier si să vadă cum se lucrează. Mi-a reprosat, utilizând cu precădere denumirea de bandit, cum că eu am cerut să fiu repartizat acolo. La remarca mea, că acolo merg meseriasii tâmplari si că eu va trebui mai întâi să învăt meseria si pe urmă să îndeplinesc norma, m-a prevenit că va trece pe la atelier să vadă.

A doua zi, în adevăr, m-am trezit cu el acolo, pe la orele zece. Cei din atelier, când l-au văzut, au înlemnit. Între mine si Ţurcanu, de la Pitesti, discutiile nu se mai purtau sub imperiul fricii. El era un ucigas, dar nu înnăscut, ci făcut, iar eu nu mă mai temeam de el. Lupta între duhul meu si al lui se purta pe coordonate ascunse.

S-a oprit în fata mea si mi-a luat rindeaua, întrebându-mă dacă mai lucrasem vreodată cu un astfel de instrument. I-am răspuns, întrebându-l dacă dânsul a mai lucrat cu ea.

Cum aveam pe bancă un blat de dulap militar, a început să tragă cu rindeaua, care se înfundă si sări pe deasupra piesei de fasonat. Ţurcanu se enervă si se duse la seful de atelier să-i regleze cutitul. O luă de la capăt si iarăsi i se înfundă. S-a întoarse din nou la seful de atelier, cerându-i, de astă dată să-i ascută cutitul rindelei. Însă acesta, cum îi ura pe studenti, în loc să-i ascută cutitul, i l-a stricat mai rău. Ţurcanu se dezbrăcă de haină si începu să tragă si mai tare cu rindeaua. Cât era el de voinic, a transpirat atât, de curgea apa pe el; înfuriat, îmi strigă: „Băi, Bordeianu, meseria asta nu este de noi!” Îmi ziceam în gândul meu, că meseria lui era să omoare oamenii, iar a mea, să-i vindec.

Îl chemă pe seful de atelier si-i ceru rindeaua lui, cu care, după câteva lovituri trăgea, foarte bine. La urmă, s-a înfundat si aceea. A azvârlit-o pe tejghea si a plecat furios. Rindeaua sefului era rindea de meserias, dar folosită de un nemeserias, nu putea decât să se înfunde, din nepricepere.

Nu m-a schimbat de la atelier si nici eu nu i-am cerut-o, pentru că era prea riscant. Țurcanu a tinut probabil cont si de Popa Țanu, rival al lui în acea vreme, cu care stia că am avut un conflict în celula 59, la Suceava.

Țurcanu m-a favorizat, pentru că, atât timp cât am mai lucrat la atelierul de tâmplărie manuală si el a stat la Gherla, nu m-a mai întrebat de ce nu-mi făceam norma. Se făcea că nu mă vede si n-a mai trecut pe la mine.

Voi spune nu numai celor vii, dar si mortilor, si tuturor tâmplarilor din lumea aceasta, ce am pătimit la acel atelier. Câteodată, când avea timp, desi era foarte ocupat cu masinile, badea Câmpeanu mai trecea pe la bancul meu, îmi ascutea rindeaua si-mi arăta cum să lucrez cu ea; poate si de milă, văzându-mi starea fizică. De multe ori, îmi dădea să fac piese mai usor de lucrat.

Din cei cinci studenti repartizati la acest atelier, doi camarazi ardeleni au rămas aici si au învătat meseria, iar ceilalti doi si cu mine n-am avut nici un spor. Eu m-am îmbolnăvit grav, iar ceilalti doi au făcut cunostintă cu camerele de tortură.

Informatorii

După o săptămână de muncă, unii dintre noi au fost dusi la camerele de tortură, pentru motive numai de ei cunoscute. Țurcanu stia că mai aveau un rest de plătit, de la Pitesti. Şi Țurcanu se tinea de cuvânt.

Unii moralisti ai Bisericii crestine sustin că majoritatea cuvintelor rostite de oameni sunt mincinoase, în relatiile dintre indivizi, în familie, în colectivităti, în ideologii, literatură, istorie si în falsa stiintă si politică de stat. Cât adevăr este în această afirmatie! Dacă am trăi Adevărul, ar fi Împărătia lui Dumnezeu pe pământ, dar trăim minciuna, negând voit, constient, adevărul; de aceea este ce este în lume, domnia satanei. Dumnezeu ne învată: „Trebuie să fie da, când este da, si nu când este nu, tot ce trece peste aceasta vine de la cel rău”.

După vreo zece zile de când fuseserăm scosi la muncă, într-o seară, Țurcanu si cu Popa Țanu au trecut prin camerele celor ce lucrau la atelier, fiind toti repartizati la un loc.

Țurcanu avea o înfătisare de călău autentic, cum de putine ori îl văzusem. Popa Țanu, lângă el, cu aceeasi înfătisare, poate mai expresivă, căci se adăuga si aerul mongoloid.

Țurcanu ni se adresă astfel: „Banditilor, este poate ultima încercare când regimul si noi vrem să vă verificăm dacă, după ce ati trecut pe unde ati trecut si ati văzut ce ati văzut, puteti pune în aplicare si da dovadă că sunteti hotărâti să demascati pe orice bandit reactionar, care este împotriva regimului, ca astfel regimul să aibă încredere în voi”.

„Cei din Gherla, care au trecut prin demascări, până acum n-au scos nici un cuvânt, pe unde s-au dus, ba mai mult, au demascat pe toti banditii din fabrică si de-acum îi cunoastem si stim cu cine avem de-a face. Prietenul meu, Popa Țanu, poate întări ceea ce am spus eu” (Asa cum s-a dovedit mai târziu, erau ei prieteni, cum ar fi sarpele cu broasca.).

Popa, cu o viclenie de mongoloid, ca a lui Lenin, ne spune: „Banditilor, nu vă jucati cu focul. Printre cei pe care i-am demascat eu, n-a fost nici unul să nu facă ceea ce a vrut regimul si ceea ce le-am spus eu”.

La care Țurcanu mai adaugă: „V-am spus, când ati iesit din fabrică, să nu stie nici pământul pe unde ati trecut, si aici, si în libertate. Trebuie apoi să trageti de limbă pe orice bandit în legătură cu ce gândeste, ce a făcut în viata lui, ce relatii are cu alti banditi si ce are de gând să facă în viitor. Începând de mâine, orice bandit dintre voi va da dovadă de cum stie să servească Partidul si să-si facă datoria, asa cum o cere el de la noi”.

Afirmatiile lui Țurcanu se legau de acelea ale lui Zeller, când ne spusese în fata camerei: „Voi veti face demascarea tuturor banditilor din Republica noastră”. Până atunci ne demascasem între noi, prin ciomăgeală si rupere de oase, spunând tot ceea ce stiam unul despre altul si despre cei din libertate, ca urmare a cumplitelor torturi prin care trecusem si treceam încă; acum eram pusi, fără voia noastră, să comitem odiosul păcat al fătărniciei. Adică, să ne prezentăm în fata semenilor nostri ca oameni cinstiti, si ei să-si deschidă sufletele fată de noi si să spună lucruri care de obicei nu se spun, mai ales în închisoare. Toti făcusem această greseală, din sinceritate, din încrederea care ne lega. Iar acum, constient, trebuia să-i împingem în gura lupului pe fratii nostri, care ne credeau cinstiti.

După cele afirmate de Ţurcanu si Popa Ţanu, eram constrânsi deci, prin torturi, să facem rău semenului care nu ne făcuse nici un rău.

Dacă cei trecuti, la Pitesti si Gherla, prin torturi de nesuportat, până la nebunia deznădejdii, judecând omeneste, aveau o oarecare scuză, ce aveau să facă cei care, de bună voie, constienti fiind că fac rău semenului lor, se angajaseră, pentru un blid de linte, pentru o pozitie socială sau pentru un trai mai bun, să-si vândă sufletul satanei?

Ce noapte îngrozitoare (este putin spus) am trăit noi la Gherla, când Ţurcanu ne-a obligat să actionăm sub masca fătărniciei, făcând atâta rău semenilor nostri! Se poate oare explica si întelege rational acest fapt, când trebuie să comitem răul fără voia noastră, desi suntem constienti de el? Ce grozăvie, să stii că faci răul si totusi să-l faci![89]

După cum se vede, planul ocultei de a face din noi ceea ce au vrut ei, turnători ordinari, într-o oarecare măsură, a reusit.

Să-mi îngăduie cititorul să vin cu o observatie făcută de bunul meu prieten, inginerul Costică Cristescu, seful tineretului tărănist din Capitală în 1946 si care, desi ateu si invalid, fără mâna dreaptă, îmi făcea următoarea mărturisire:

„Dragă prietene, eram scos la muncă să fac corvoadă prin curte; trecusem prin demascări si, sincer să-ti spun, până acum n-am înteles acest fenomen, dar ceea ce îti mărturisesc este mai mult decât cutremurător:”

„Eram în curtea închisorii, ca în fiecare dimineată, si iată ce am observat: fiind cu mătura în mână si făcându-mă că lucrez, când ieseau elevii din camerele de tortură si se îndreptau spre ateliere, am văzut pe fetele lor atâta groază, atâta frică si atâta disperare, încât m-am înspăimântat până în adâncul fiintei mele. Văzând acesti copii torturati, i-am asemuit cu demonii, îngroziti de porunca lui satan, care-i trimisese din iad pe pământ, ca să însele oamenii. Îti mărturisesc că si pe fetele studentilor[90], până a plecat Ţurcanu din Gherla, am observat aceeasi expresie”.

Aceste observatii le făcea un nelegionar si un necredincios. O imagine mai clară si mai autentică, nici că se putea da. Ceea ce a spus Cristescu despre tinerii de la Gherla, acelasi lucru îl spun si Sfintii Părinti în viziunile lor, despre demonii care vin să-i ispitească si să-i însele pe oameni. Copiii si tinerii acestia erau chinuiti si torturati, apoi trimisi, ca demonii, în ateliere, să tragă de limbă si să aducă informatii despre cei ce lucrau acolo.

Doamne, cine ne va crede, cine ne va întelege, afară de Tine, Preabunule, care numai Tu cunosti inima omului si intimitatea constiintei lui?

Nu încercăm să convingem pe nimeni, nici pe camarazii nostri, si cu atât mai putin pe altii (dusmanii nostri fiind exclusi). Le cerem însă oamenilor cinstiti – în măsura în care pot si vor să-si pună întrebări – să răspundă: ce ar fi făcut ei în locul nostru?

Stări de constiintă

Seara aceea, când Ţurcanu ne-a spus ce aveam de făcut în ateliere, nici eu, nici camarazii mei nu o vom uita vreodată. Iată-ne pusi în postura de turnători ordinari, noi, care fuseserăm învătati să mergem numai pe căile indicate de onoare. Ordinul lui Ţurcanu a căzut ca un trăsnet peste constiinta noastră; trebuia să ne transformăm în bolsevici si diavoli fătarnici, cauzând atâta rău fratilor nostri.

Este stiut faptul că această pecingine satanică, comunismul, foloseste ca armă – prin care se mentine la putere – informarea despre oricine si orice, denuntarea semenului.

Acum ni se punea în fata constiintei cea mai mare încercare, aceea de a alege între viată si moarte, între bine si rău, între adevăr si minciună.

În momentele acelea, puterile duhovnicesti erau pentru mine ca si inexistente, iar posedarea care mă tortura mă transformase într-o epavă, aruncată în ocean si lăsată în voia valurilor dezlăntuite. Mi-a trecut prin fata ochilor imaginea mamei, care ne-a învătat de mici să nu facem rău nimănui. Şi, dintr-o

---

89 «Căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârsesc. Iar dacă fac ceea ce nu voiesc eu, nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuieste în mine. Găsesc deci în mine, care voiesc să fac bine, legea că răul este legat de mine. Că, după omul cel lăuntric, mă bucur de legea lui Dumnezeu; dar văd în mădularele mele o altă lege, luptându-se împotriva legii mintii mele si făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularele mele. Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul mortii acesteia? Multumesc lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos, Domnul nostru! Deci, dar, eu însumi, cu mintea mea, slujesc legii lui Dumnezeu, iar cu trupul, legii păcatului» (Romani 7, 19-25).

90 Răzbătea pe chipurile lor întocmai starea lăuntrică, după cuvântul înteleptului: «Inima omului schimbă fata lui ori spre bune, ori spre rele» (Sirah 13, 30) (n. ed.).

dată, iată-ne pusi în postura de a face rău fratelui nostru, care era în lanturi ca si noi si care nu ne făcuse nimic.

Doamne, ce grozăvie, ce tortură a constiintei, care te arde si te macină, când ai de ales între bine si rău!

Dacă, de când începuseră demascările, avusesem ca armă de luptă strădania si prin ea reusisem să nu ajung un criminal odios, oare nu trebuia să încerc si de aici înainte? Da! Dar atunci eram protejat de harul Dumnezeiesc[91], la care însă, prin vointa mea, renuntasem, promitând că nu mă voi mai ruga. Totusi, si în această stare de posedare, de slăbire a puterilor fizice si morale, nu am renuntat la strădanie, la nevointă.

Din câte am trăit si am îndurat împreună cu camarazii mei, aceea a fost pentru noi noaptea prăbusirii, de scurtă durată pentru unii, si de totdeauna, pentru altii.

Ordinul lui Țurcanu era să tragem de limbă pe oricine. Țurcanu, cu Popa Țanu si întregul său stat major, era lângă noi.

Cei care nu s-au supus, au trecut din nou în demascări; unii, care nu numai că n-au tras pe nimeni de limbă, dar au pus în gardă si pe alti detinuti că studentii si elevii sunt turnători, au plătit-o cu viata. Încă o dovadă, că nu toti tinerii care au trecut prin demascări s-au comportat la fel.

Dimineata următoare, ajuns în atelier, mi-am pus problema ce să fac mai întâi, să trag cu rindeaua, pe care nu o puteam mânui sau să mă duc să trag oamenii de limbă? Gândind asa în sinea mea, am si luat hotărârea, să nu întreprind nimic, până ce nu voi afla ce se va întâmpla seara cu cei ce nu aduc informatii.

Şeful camerei mele era Pop Cornel. Asteptam cu groază să văd ce se va întâmpla cu cei ce n-au adus nimic. Ce figuri, ce stări sufletesti am văzut la cei din cameră! Mai mult ca niciodată fetele lor trădau delirul nebuniei, pentru că făceau răul ca să scape de o noapte de tortură.

Câteva seri la rând am scăpat de întrebări, pentru că altii se înscriseseră pe listă, să spună ce recoltă adunaseră. Dar într-o bună seară, spre groaza si surprinderea noastră, mai multi camarazi, printre care si eu, nu aveam de dat nici o informatie. Scuzele si argumentele că n-am împlinit ordinul, nu erau acceptate. Ne-au mai lăsat câteva zile si, ca să ne stimuleze, ne-au invitat în camera de vis-a-vis.

Această cameră, unde mai petrecusem câteva săptămâni, o cunosteam bine, văzând cu ochii mei ce se întâmpla acolo.

Eram în jur de 6-7 camarazi. Ne-au poruncit să stăm lângă usă, unde era un loc neocupat. În momentul acela ne-am uitat unul la altul si parcă ceva, dintr-o altă lume, ne unea si ne întărea în ceea ce era să vedem si să suferim. Ce durere mai mare poate fi, decât atunci când sufletele se unesc, simt si se atrag, în timp ce gura îti e legată si nu poti să împărtăsesti fratelui tău încrederea si durerea pe care o încerci? Slugile satanei ne legaseră gura, ca să nu comunicăm unul cu altul; în schimb, ne torturau să le deschidem gura cu forta fratilor nostri, ca să le facem rău.

Toată noaptea aceea ne-au torturat sălbatic, evitând să ne lovească în cap, pentru ca a doua zi, când mergeam la atelier, să nu vadă ceilalti detinuti. În schimb, de la gât si până la tălpi, nu au lăsat decât răni si sânge. După o zi de muncă istovitoare, toată noaptea nu ne-au lăsat să închidem ochii. Eram atât de slăbiti de puteri, că abia ne mai puteam misca. Rănile de pe corp ne dureau parcă mai putin decât durerea sufletească, la gândul că va trebui să iscodim un chinuit ca si noi. Mă întreb si acum, de unde aveau acesti tineri atâta putere, să poată rezista la astfel de chinuri, pentru că, în mod normal, ei trebuiau de mult să fie morti?[92]

Văzând cele îndurate, nu se poate întelege altcum această putere si răbdare, decât prin mila lui Dumnezeu, dată din belsug celor ce suferă. Aceasta însă, nu ni s-a dat pentru vrednicia noastră, ci prin infinita Lui bunătate si prin rugăciunile celor ucisi dintre noi.

De multe ori ne trecea prin minte că am venit pe lume pentru a fi torturati, că trupul ne-a fost dat numai pentru supliciu. Supliciu care nu era numai unul fizic, cu care de altfel ne obisnuiserăm cu timpul; era si de natură interioară. Durerea fizică o simti cât esti torturat sau până ce se vindecă rana, dar durerea sufletească, ale cărei răni nu se văd, este mult mai greu de suportat, fără leac.

De câte ori nu preferam durerea fizică? Dar Dumnezeu avea un alt scop cu noi, tainic.

Adusi înapoi în camera noastră, ni s-a permis să ne întindem pe prici, unde am adormit, cu toată durerea trupului. Am dormit parcă o vesnicie, până când am fost treziti să mergem la lucru.

---

91 „Dumnezeiescul har se află din nevointa rugăciunii si din vărsarea lacrimilor” (Sfântul Isaac Sirul, *Cuvântul 46*) (n. ed.).

92 «Întru răbdarea voastră veti dobândi sufletele voastre» (Luca 21,19) (n. ed.).

Am pus mâna pe rindea si mi se părea atât de grea, că am renuntat. Şi, cum norma nu era chip să o fac, oricât m-as fi străduit, am simulat că lucrez, pentru că mă apucase un somn de mi se lipeau pleoapele.

Noaptea aceea s-a repetat de mai multe ori, încât credeam că demascările începute la Pitesti vor dura toată viata. Ceva, din adâncul sufletului meu, parcă îmi soptea că asa se plăteste slăbiciunea de a nu fi acceptat la Pitesti să mor odată cu Pintilie. O altă voce lăuntrică mă încuraja, soptindu-mi că mai bine era să sufăr eu, decât să fac rău altuia. Dar până când? De cele mai gustoase mâncăruri ajungi totusi să te saturi, dar noi, când aveam să ne săturăm de atâta bătaie?

Preferam tortura, ca să nu facem rău altuia. În zilele următoare, au mai fost trecuti si alti camarazi din cameră prin aceleasi cazne, pentru că stăpânii lui Ţurcanu nu erau multumiti cu o singură turnătorie ci, odată începută, ea trebuia alimentată cu altele, din ce în ce mai multe, mai importante[93].

Într-o seară, Ţurcanu ne anuntă că cei care în două-trei zile nu aduc nici o informatie nu vor mai fi scosi la lucru, ci vor trece direct în camera de tortură. Cât era de grea si insuportabilă munca în ateliere, din cauza normelor excesiv de mari, raportată la conditiile noastre fizice, o preferam în locul celulei si, mai ales, în locul camerelor de tortură.

După atâtea nopti de nesomn si tortură îmi plesnea capul, simteam că din clipă în clipă voi înnebuni de-a binelea. În intimitatea constiintei mele încercam o scuză, că m-am străduit. De când începuseră demascările, era pentru prima dată când simteam că am ajuns la limita suferintei, răbdării si disperării[94].

Simteam si trăiam groaza că peste această limită nu voi mai putea face nimic. E putin spus că-mi doream moartea; îmi blestemam ziua când venisem pe lume si-mi trecea prin minte s-o blestem si pe mama[95].

Era lumea groazei, a urii, a minciunii, a fătărniciei, iad pământesc, unde diavolii si slugile lor îi chinuiau pe oameni, ca să-i facă asemenea lor. Cu ce era însă vinovată mama, când eu singur am consimtit să-mi aleg destinul? Oare toate acestea nu se întâmplau deoarece mă legasem de materia neputincioasă? De ce n-avusesem oare curajul si tăria să mă alătur camarazilor mei, care înfruntaseră cu bărbătie moartea, la Pitesti?

La cumpăna dintre nebunie si moarte, nu mai aveam parcă în mine nimic omenesc sau pământesc. Puterea de a răbda si rezistenta sufletească si fizică se terminaseră. Aici ajunsesem, majoritatea dintre noi, afară de martiri si de cei pe care Dumnezeu i-a ocrotit cu harul si puterea Lui. La limita răbdării si suferintei s-a instalat în noi nebunia deznădejdii si a posedării.

Toate cele create au o limită, prin hotărnicia cuprinsă în ele.

Ne mai rămăsese o singură posibilitate: să facem semenilor nostri răul cel mai mic cu putintă.

Am fost convins atunci, ca si acum că, dacă as fi rămas în harul dumnezeiesc, as mai fi putut rezista încă o lună. Este putin spus că eram nebun, posedat si disperat, pentru că toate aceste stări sufletesti atinseseră nu numai limita răbdării, dar si a disperării.

Într-o dimineată, istovit de toate puterile si muncit de constiinta care mă mustra, cum stăteam cu capul plecat pe bancul de lucru, am simtit că cineva mă bate pe spate.

Întorc capul si văd un necunoscut, care mă întreabă dacă sunt moldovean si mă cheamă Bordeianu si dacă am un frate la militia din Târgu Neamt. I-am confirmat că sunt moldovean si că am un frate dar nu la Târgu Neamt, ci la jandarmeria din Petricani.

Aflu atunci de la acel necunoscut că fratele meu se găsea la Târgu Neamt si că făcuse mult bine organizatiei lor si de aceea avea încredere în mine si vrea să stăm de vorbă.

Nu l-am întrebat cine îl trimisese, ca să nu mai complic o situatie si asa destul de grea.

Bietul om, cu câtă cinste si încredere venea la mine... El nici nu bănuia că nu vorbeste cu un om cinstit si normal, ci cu un fătarnic, nebun si posedat, nestiind cât de mult îl va costa. I-am zis în sinea mea: „Omule, cine te-a adus la mine? Tu nu vezi cum se uită ceilalti la noi?” Cei ce ne priveau, seara puteau turna, cum că a venit la mine un detinut si as fi fost întrebat ce am discutat cu acela. Nu aveam nici o portită de scăpare.

---

93 «Adevărat, adevărat vă spun: Oricine săvârseste păcatul este rob al păcatului» (Ioan 8, 34) (n. ed.).

94 „La stârv se vor aduna vulturii, si la sufletul care s-a deznădăjduit de sinesi se vor aduna dracii. Că «unde este stârvul, acolo se vor aduna si vulturii»” (Sfântul Efrem Sirul, *Pentru frica lui Dumnezeu*) (n. ed.).

95 «Piară ziua în care m-am născut si noaptea care a zis: un prunc de parte bărbătească s-a zămislit!» «De ce n-am murit când eram în sânul mamei mele? Şi nu mi-am dat duhul, iesind din pântecele ei? De ce m-au primit cei doi genunchi si de ce cei doi sâni mi-au dat să sug? Căci acum as sta culcat si linistit, as dormi si m-as odihni» (Iov 3: 3, 11-13) (n. ed.)

Dar aceasta nu era decât o îndreptătire omenească, venită din slăbiciune si neputintă, pentru că mai era o poartă, aceea ce ducea la martiraj si eroism. Vai mie, eu nu mai aveam deloc aceste virtuti!

Omul meu (al cărui nume nu-l dau) începu să-mi spună tot felul de lucruri despre organizatia si activitatea lor, desfăsurată sub conducerea profesorului Hrib si a sotiei sale, în regiunea Neamtului, împotriva bolsevismului. Ce am putut face în aceste clipe, a fost să-l întrerup si să abat discutia către ceva mai putin periculos; stiam că si altii ca mine îl vor trage de limbă si el le va spune tot ceea ce-mi spusese si mie.

Omul acesta venise la mine – nu l-am întrebat cine îl trimisese – ca să mi se dea, pentru ultima dată, posibilitatea de a lua cununa de martir. Întelegeam că fusese trimis de Dumnezeu să-mi ofere acest prilej, asa cum se oferise si altor camarazi care, după o lună, aveau să-si ia această cunună.

Dumnezeu să fie oare de vină că eu am refuzat-o, desi El mi-a oferit-o de atâtea ori, în timpul demascărilor? Oare nu eu strigasem, în orgoliul meu[96], către Cer, pe când eram la Suceava, izolat, înainte de proces, la celula 15 subsol, că vreau să mor pentru Hristos? Şi acum, slăbiciunea din mine refuza această cunună.

Nu era decât să-i spun acelui semen al meu, că eu sunt un turnător si că tot ceea ce îmi va spune îl va costa mult prea mult; că toti studentii, elevii si o parte din muncitori sunt turnători; că si el trebuia să stie ce însemna acest lucru. După aceea, a doua sau a treia zi, as fi fost ucis, asa cu au fost ucisi peste o lună unii din camarazii nostri.

După ce ne-am despărtit, am rămas năuc. Nu mai stiam ce să cred, nu mai stiam ce să fac. O scuză satanică se înfiripase în constiinta mea. Nu eu m-am dus la el să-i fac rău, îmi ziceam eu, ci el a venit la mine. Dar el venise având încredere în mine. Rămânea la latitudinea mea de a-i face sau nu rău.

Şi cum refuzasem harul Dumnezeiesc, nu-mi rămânea decât prăbusirea. Nu mă rugam pentru har, dar nici prăbusirea nu o doream; eram însă împins spre ea de slăbiciunea ce pusese stăpânire pe mine[97].

Îmi rămânea totusi posibilitatea să triez din informatiile ce le aveam si să-i cauzez acestui frate cel mai mic rău posibil.

Când ajunsesem la această hotărâre, sufletul meu, stăpânit de nebunia disperării, a fost cuprins si zguduit de un sentiment căruia, nici atunci si nici acum, nu i-am găsit explicatia: am simtit cum toată fiinta mea era stăpânită de o dragoste fără hotar fată de acel om, desi, în locul sinceritătii si încrederii lui, eu îi ofeream fătărnicia, răul si suferinta.

Cum as putea oare întelege acest paradox? Dumnezeu ne îndeamnă să-i iubim pe vrăjmasii nostri, si asta putem întelege, dar cum se poate explica rational, că iubesti pe cineva cu ardoare, cum n-ai iubit pe altul, desi esti constient în acelasi timp că îi faci rău? Cum se împacă dragostea cu răul? Cum poti face răul celui care nu ti l-a făcut? Noi, tinerii legionari, fuseserăm învătati să nu facem rău nimănui, să nu urâm pe nimeni, făcând doar binele din toate puterile noastre.

Acesti semeni ai nostri, cărora noi le făceam atâta rău, fără voia si stirea lor, luau parte la calvarul suferintei noastre. Şi poate, în felul acesta, pentru suferinta pricinuită de noi, prin răul pe care li-l făceam, prin comuniunea aceasta de suferintă, Dumnezeu s-a milostivit si de noi si de ei. Nu se poate explica, nu se poate întelege rational dragostea care pornea din inima noastră, pentru cei pe care-i iscodeam[98]. Dacă ar fi stiut, dragii de ei, cât rău le făceam si cu câtă dragoste îi îmbrătisam în inima noastră!…

Ciudat aspect al comuniunii dintre sufletele oamenilor!

Eram nebun: suferinta, răbdarea si încrederea mea depăsiseră orice limită omenească posibilă. Tu, semenul meu, fără să stii că eu îti fac atâta rău, din care ti se poate trage chiar si moartea, iei indirect parte la suferinta mea! În schimb, eu îti dăruiesc dragostea pe care n-am mai avut-o pentru nimeni. Sunt procese de constiintă si stări sufletesti pe care, în conditii normale, nu le-au trăit poate decât sfintii. Ei au iubit pe cei care-i chinuiau, iar noi i-am iubit si-i vom iubi până la sfârsitul vietii pe cei cărora leam făcut rău.

---

96 Acesta este motivul căderii multora: au cerut de la Dumnezeu mai mult decât puteau duce. Biserica însă ne învată: «Milă voiesc, iar nu jertfă; că n-am venit să chem pe drepti, ci pe păcătosi la pocăintă» (Matei 9, 13) «Nu te face drept înaintea Domnului» (Sirah 7, 5) „Să nu cereti alta nimic decât mila Lui cea nemărginită si aceasta este de ajuns pentru mântuirea voastră” (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuvânt pentru trezvie si rugăciune*) (n. ed.).

97 Aceasta este starea care îi stăpâneste pe diavoli. Iată ce întreabă unul din ei: «Ce ai cu noi, Iisuse Nazarinene? Ai venit ca să ne pierzi?» (Marcu 1, 24) (n. ed.) „Diavolii, ca niste pierzători, pe cei ce stau se sârguiesc să-i surpe, iar pe cei căzuti si care zac jos, îi junghie prin deznădejde” (Sfântul Efrem Sirul, *Pentru fapta bună, către un pustnic tânăr*) (n. ed.).

98 Aceasta este lucrarea harului, care Îl aduce în sufletul căzut (dar care nu se împacă cu căderea) pe Dumnezeu Însusi, prin lucrarea dragostei Sale, ca să îi dea tărie si să-l ridice din cădere (n. ed.).

Nu cerem să fim întelesi de oameni, nici să fim compătimiti, ci le atragem atentia celor credinciosi si celor de bună credintă de complexitatea sufletului uman, de tainele lui si de ce este în stare acest suflet omenesc să facă, între cer si iad.

Întors în seara aceea în cameră, nu puteam ascunde faptul că un detinut necunoscut a stat de vorbă cu mine, pentru că unii dintre camarazii si colegii mei de cameră mă văzuseră si comitetul groazei trebuie că aflase.

Abia ajuns în cameră, mă si întâmpină Pop Cornel (parcă ar fi stiut) si-mi zice: „Măi banditule, e ultima oară când te mai poti salva, pentru că dacă nu ai nimic de informat, nu mai iesi de la camera de vis-s-vis” (camera de tortură).

Oarecum relaxat si stăpân pe mine îi spun lui Pop, că am si eu, începând din seara asta, unele informatii, obtinute de la cei din ateliere. Şi cum groaza unei nopti în camera de tortură era atât de înspăimântătoare si de nesuportat, toti cei ce lucrau în ateliere se străduiau care mai de care să aducă ceva informatii.

Cum în seara aceea erau înscrisi mai multi pe listă, mie nu mi-a venit rândul în acea noapte, asa că a doua zi am avut timp să meditez si să discern asupra informatiilor primite. Cantitatea lor îmi ajungea pentru două săptămâni, ca să dau câte putin de fiecare dată si să nu mai fiu trecut prin camera de tortură.

Rămăsesem pe pozitia că nu mă voi duce să-l caut pe cel ce-mi furnizase informatiile, pentru că el singur se oferise să mă caute si să mi le completeze.

Noaptea aceea o trăisem fără groază; dragostea si afectiunea mea pentru el, precum si pentru ceilalti detinuti care erau în situatia lui, îmbrăca o formă si era de o intensitate de neexplicat sau, rational, de neînteles.

Totusi, în nebunia si disperarea mea, mai aveam resurse intelectuale să judec cât de frumoasă si de dorit ar fi viata pe pământ, dacă oamenii s-ar iubi între ei, asa cum îi iubeam noi pe semenii nostri, pe care îi denuntam.

Se întreabă oamenii, cu drept sau fără drept, de ce este atâta rău, ură, dispret, atâta suferintă si neîntelegere între ei? Răspunsul este foarte simplu si nimeni nu-l poate contrazice: e lipsă de dragoste între oameni.

În ziua care a urmat, sufletul meu mi-era scăldat în baia dragostei; parcă uitasem si de foame si de oboseală, dorind din toată inima ca soarele să nu mai apună în ziua aceea. Numai cei ce si-au primejduit viata pentru a salva pe cea a aproapelui lor, au iubit, poate, asa cum ne iubeam noi semenii în acele momente.

În noptile care au urmat, am început să dau câte putin din informatiile pe care le primisem, cele mai inofensive, păstrând pe cât mi-era posibil pe cele care reprezentau prin continutul lor un rău mai mare.

Viata noastră se desfăsura între turnătorie si camerele de tortură, iar această oscilatie, la care se mai adăuga si nesiguranta zilei de mâine, pe care o trăiam atât de crunt, săpa în sufletele noastre inevitabila prăbusire.

După câteva zile, confidentul meu a venit din nou, cu si mai multe informatii, pe care nu le declarase la anchetă sau le auzise de la altii. Asa că aveam material pentru cel putin o lună, ca să evit camerele de tortură.

După vreo săptămână, văzând că multi din camarazii mei, nemaiavând ce să denunte în fiecare zi, erau trecuti noapte de noapte la camerele de tortură, am hotărât să spun că nu mai aveam informatii, ca să fiu solidar cu ei. Trăiam în acele momente solidaritatea si mă simteam si oarecum descătusat de amenintarea de a face pe altul să sufere. După nu stiu câte nopti, se strângea din ce în ce mai mult cercul în jurul meu. Eram obligat să dau informatii.

Țin să mărturisesc că orice informatie dată era bucată ruptă si sângerândă din inima mea, care se topea însă în baia dragostei pe care o aveam pentru acel căruia-i făceam atâta rău. Cine va întelege aceste trăiri si o astfel de mărturisire?

Martirii

În acest capitol voi relata cine sunt acesti martiri si ce urmări a avut martirajul lor pentru noi.

Mila lui Dumnezeu a binevoit ca noi, cei slabi si neputinciosi, să fim cernuti de torturile pe care le-am îndurat. Ochiurile sitei care ne-a ales au fost credinta în Dumnezeu si conceptia politică si numai după aceea posibilitătile noastre intelectuale si sufletesti. Cei slabi în credintă, în virtutile moralei si ale

trăirii crestine, au trecut prin ochiurile sitei, după cum urmează: întâi, lasii, trădătorii si dezertorii, iar când sita si-a micsorat ochiurile, au trecut si cei slabi si neputinciosi, care au cedat în urma suferintelor îndurate.

Când tortura, cu metodele ei de neimaginat, a atins limita suferintei, a răbdării, a rezistentei fizice si morale, a deznădejdii, atunci când majoritatea dintre noi s-au prăbusit (unii ireversibil) prin ochiurile sitelor de a treia categorie, atunci au rămas deasupra martirii. Ei sunt stelele luminoase de pe bolta credintei noastre în Dumnezeu, si în soarta neamului românesc[99]. Cum stelele de pe bolta cerească sunt mai mari sau mai mici, mai strălucitoare sau mai putin strălucitoare, dar toate sunt stele, tot asa, pe bolta suferintelor noastre sunt martiri mai mari sau mai mici dar toti, martiri[100].

Pe Ion Pintilie si pe Mihai Iosub i-am văzut ucisi lângă mine, iar pe Bogdanovici înainte de a muri, în acea întâlnire de neuitat. La acesti trei martiri se adaugă încă altii, cu sutele, unii văzuti cu ochii nostri, sau altii ucisi fără ca noi să-i mai vedem. Acestora li se adaugă cei ucisi în anchete, la Canal, la minele de plumb, în alte închisori, în lagăre, sau luati de la casele lor, din sânul familiilor, si ucisi fără a li se mai da de urmă, cu zecile, cu sutele.

În ce-i priveste pe aceia dintre noi care am trecut prin demascările de la Pitesti si Gherla, martirilor care au fost ucisi în timpul torturilor sau morti în urma lor, Dumnezeu le-a bine primit sângele si rugăciunile întru mântuire.

Unii dintre camarazii care au trecut prin torturile de la Gherla înainte de venirea noastră, mărturisesc asasinarea si a altor tineri, dovadă mormintele, proaspete pe atunci, din cimitirul detinutilor, de alături de închisoare, care se puteau vedea de la etajele superioare.

Harul Dumnezeiesc s-a milostivit atât de cei vrednici cât si de cei nevrednici, alegând de la Gherla încă sase, ca prin jertfa lor să zăgăzuiască dezlăntuirea si furia satanei. Șase tineri curati, în floarea vârstei, care au renuntat la tot ceea ce putea să le ofere viata pământească, la însăsi viata lor, ca să se pună odată capăt demascărilor.

În lumea asta, nimic bun si durabil nu se face fără jertfă. Pentru a se pune capăt suferintelor fizice si mustrărilor de constiintă, pricinuite de slugile satanei, s-au cerut jertfe, multe jertfe, precum viata celor sase camarazi care au avut curajul, tăria si bărbătia să învingă tortura si moartea.

Ei au prevenit miile de detinuti din atelierele închisorii, că studentii, elevii si o parte din muncitori si tărani sunt informatori, că Țurcanu, Popa Țanu, Livinschi, Caba, S. Hogescu si altii au început demascările la Pitesti si acum le continuă la Gherla, torturând sute de detinuti pentru a-i sili să-i denunte pe ceilalti.

În numele dreptătii, a credintei în Dumnezeu si-n neamul nostru, a luptei împotriva comunismului, acesti sase martiri îi implorau pe camarazii lor detinuti, să nu se lase înselati.

Acest avertisment, lansat detinutilor care lucrau în ateliere, nu a rămas nedescoperit. Cum de a aflat Țurcanu, nu am descoperit nici la Gherla si nici mai târziu, la Aiud.

Într-o seară, prin decembrie, s-a deschis usa si au apărut, mai întâi, trei cadavre ambulante, sustinute de câte doi insi: trei tineri desfigurati si, putin după aceea, încă trei. Prin toate torturile si camerele de demascări prin care am trecut, nu am văzut vreodată asa ceva. Fata acestor tineri era desfigurată, nu li se mai cunosteau ochii, nasul sau urechile. Văzându-le fata, ne-am întrebat cum vor fi arătat trupurile lor, când nu puteau să se tină pe picioare si nici să scoată un cuvânt?

Această întâmplare a dus pe unii dintre noi la prăbusirea în mlastina deznădejdii si a neîncrederii în celălalt. Dacă până atunci, mai aveam o urmă de încredere în cel trecut prin demascări, din acel moment ruptura si prăbusirea au fost totale.

Zadarnic ne-am întrebat cine i-ar fi putut denunta pe cei sase. Presupuneam totusi, că o greseală făcută de un detinut care nu trecuse prin demascări către un turnător, ar fi provocat masacrul.

Am aflat, în anul 1955, tot la Gherla fiind, că unii dintre ardelenii de mare încredere din ateliere, care nu trecuseră prin demascări, au fost preveniti de niste studenti, tot ardeleni. Asa se explică faptul că informatiile erau din ce în ce mai rare iar trecerile la camerele de tortură mai frecvente.

Indiferent cum si cine a comis această trădare, eu, ca unul ce trăiesc si gândesc pe alte coordonate, interpretez acest martiriu ca pe o interventie a puterii Dumnezeiesti, ca o stavilă a prăbusirilor ireversibile a tuturor celor ce au trecut prin demascări si a marilor suferinte pe care noi le-am fi provocat ani de zile detinutilor si celor din libertate.

---

99 „Întărit de Domnul, cu mijlocul încins cu adevărul, îmbrăcat cu platosa dreptătii, coiful mântuirii si sabia Duhului, el, martirul, atletul lui Hristos, este gata să facă din mărturisirea lui Hristos sensul vietii sale” (Pr. Ioan Negrutiu, *Convorb. duhovnicesti*, de Pr. Ioanichie Bălan) (n. ed.).

100 «Alta este strălucirea soarelui si alta strălucirea lunii si alta strălucirea stelelor. Căci stea de stea se deosebeste întru slavă» (I Corinteni 15, 41).

Sistarea atâtor si atâtor suferinte nu putea să vină decât prin jertfă, si ea n-a întârziat, pentru că Dumnezeu a ales pe cei mai buni dintre noi, inimi curate si demne să poarte cununa de martiri[101]. Am aflat că, înainte de cei sase, mai fuseseră depistati si altii, care n-au mai fost adusi prin camere să fie văzuti de noi si care au fost ucisi în camerele de tortură. Ştirea ne-a parvenit după 1954, de la unii gardieni ardeleni, care îi îngropaseră în cimitir.

Cei sase tineri au fost plimbati prin camere de către Ţurcanu, Livinschi si Caba, fără Popa Ţanu.

Nu este greu de presupus socul provocat în sufletele noastre la vederea acestor chinuiti. Urmările nu vor întârzia să-si arate efectul.

Cum am spus, ei nu mai puteau fi recunoscuti, deoarece fuseseră anume desfigurati, ca să nu se afle niciodată numele lor.

Iată ce ne-a spus Ţurcanu: „Banditilor, v-am atras atentia de atâtea ori, să nu scoateti o vorbulită în legătură cu demascările, indiferent unde vă aflati, în închisoare sau în libertate, deoarece noi avem mijloace să-i depistăm pe toti acestia si să-i trimitem în rai asa cum o să-i trimitem pe cei pe care îi aveti în fată, pentru că stiti că eu v-am spus că nu ne jucăm de-a demascările”.

N-am observat la Ţurcanu o stare sufletească deosebită fată de Pitesti, ci în plus, un dezgust marcat de indiferentă. Observatia mea era reală, deoarece conflictul între Ţurcanu si Popa Ţanu se produsese iremediabil.

S-a afirmat că cei sase ucisi, precum si altii în situatia lor, făceau parte din cei demascati de Ţurcanu si nu de Popa. Interesant este faptul că Livinschi si Caba îl părăsiseră pe Popa Ţanu si trecuseră de partea lui Ţurcanu, împreună cu care i-au ucis pe acesti tineri si încă pe altii câtiva.

Cu jertfa acelora, s-a pus capăt, la Gherla si în alte închisori, demascărilor prin metodele cunoscute. Cât a mai stat Ţurcanu la Gherla, cei torturati de el nu au mai fost siliti să devină turnători; au rămas însă cei care au voit să fie, de frică sau din slăbiciunea lor.

Nu este mai putin adevărat că, după uciderea celor sase, care a antrenat o neîncredere totală între noi, s-a făcut si o triere între cei care au rămas în continuare turnători si cei care s-au smuls acestei odioase stări de constiintă, prin propriile lor puteri.

Hotărârea majoritătii dintre noi că nu trebuia să mai facem rău altuia a fost primul pas al descătusării noastre de apăsătoarea mustrare de constiintă.

Aceste jertfe, pe care oculta nu le prevăzuse, au pus capăt pentru totdeauna intentiei de a face din noi, prin demascări, informatorii lor[102].

De atunci si până prin anii 1954-55, fiecare din noi a suportat ura, înjosirea, dispretul si înjurăturile celorlalti detinuti, mergând singur pe drumul onoarei.

---

101 „Mucenicii, cu tot sufletul si cu toată inima, s-au dat pe ei însisi lui Dumnezeu, deoarece defăimau de aici si moartea si toată îngrozirea cea potrivnică a tiranilor, fiind gata a răbda chinurile si nevoile muncilor aduse asupra trupului. Spatele si le-au dat spre bătăi si răni, mădulare lor în multe chipuri au fost rupte în bucăti. Fiindcă slujitorii păgânilor tirani, bucurându-se de vărsarea de sânge, luau pe Sfinti si îi rupeau cu bătăile si cu unghiile coastele lor le strujeau. Apoi, cu mânie neîmblânzită, le zdrobeau fără crutare spatele lor cu plumburi, împungând legătura pieptului cu săgeti ascutite, o desfăceau, ca niste fiare sălbatice. Şi punând la subtiorile lor măciuci înfocate, cu multă cruzime îi ardeau. Coapsele împreună cu venele cele mari le tăiau cu săbiile si le spintecau cu cutitele si nu rămânea mădular nemuncit. Încă si oasele le zdrobeau nebuneste.

Pentru aceasta, Mucenicii luau putere de la Dumnezeu, ca toate pătimirile să le rabde vitejeste si fără de durere erau în toate muncile, ca si cum ar fi pătimit în trupuri străine. Iar mai vârtos, cu multă îndrăzneală mergeau către cei ce îi munceau, si spre mai mare mânie îi zădărau pe dânsii, zicând: «De aveti munci mai cumplite, aduceti-le nouă, că acestea nu sunt nimic». Iar tiranii, aprinzându-se, scrâsneau asupra lor ca niste fiare sălbatice, si cu mânia fierbând, strigau muncitorilor ca să muncească mai cumplit sfintele trupuri ale Sfintilor Pătimitori. Dar Mucenicii răspundeau iarăsi ighemonilor: «Unde sunt îngrozirile muncilor voastre? Că focul vostru este rece; muncile – neputincioase; bătăusii – slăbănogi; săbiile – lemne putrede. Nimic nu aveti deopotrivă cu sârguinta noastră. Noi stăm gata ca să pătimim mai multe».

Pentru aceasta, desi au murit, ca niste vii lucrează, tămăduind bolnavi, izgonind draci, si toată viclenia tiraniei lor izgonind-o cu puterea Domnului. Că era darul Sfântului Duh totdeauna împreună cu Sfintele lor Moaste, care cu minuni pe toate le lucra, fiindcă au mărturisit bărbăteste si cu multă răbdare pe Hristos înaintea oamenilor. Pentru aceasta si El i-a propovăduit pe dânsii înaintea Tatălui si a îngerilor Lui. Şi le făgăduia lor bunătătile acelea pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit si la inimă de om muritor nu au venit, la care doresc îngerii să caute. Şi ce mai mult voim a arăta cu cuvântul? I-a făcut pe dânsii cu El împreună mostenitori. Iar mostenirea lui Hristos în ce fel este? Socotesc că fiecare o stie: Cerurile cerurilor, si toate cele dintru dânsele; Lumina cea neapropiată si scaunul slavei, izvorul celor blânzi si tot raiul, pomii cei dintru dânsul si rodul cel prea dulce. Acestea sunt avutiile lui Hristos-Împăratul, si lângă acestea si altele de milioane de ori mai multe, ale cărora numiri nici noi nu le stim, pentru că sunt nevăzute oamenilor.” (Sfântul Efrem Sirul, *Cuvânt de laudă la Sfintii Slăvitii Mucenici*) (n. ed.).

102 „Cu Crucea, ‹puterea jertfei›, ca si cu o platosă, îmbrăcându-se ostasii si Mucenicii lui Hristos au surpat toate izvodirile si semetiile tiranilor” (Sfântul Efrem Sirul, *Cuvânt pentru învierea cea de obste*). „Numai prin jertfă proprie se apără credinta în Dumnezeu. Mucenicii nu varsă sângele altora, ci pe al lor. Nu urăsc pe nimeni, desi sunt urâti de cei răi si necredinciosi. Nu se răzbună niciodată, ci iartă pe ucigasi. Nu se tem de moarte, ci asteaptă să fie cât mai repede dezlegati de trup, căci cred în viata vesnică si doresc să ajungă mai degrabă la Hristos” (Părintele Cleopa, *Predică la Sfântul Mare Mucenic Gheorghe*) (n. ed.).

Cam la vreo două săptămâni de la uciderea acestor tineri, în ajunul sărbătorilor anului 195l-52, toti cei care trecuseră prin demascări, au trebuit să mai suporte încă o dată chinuri peste puteri, care au avut ca rezultat o nouă triere si separare a noastră.

Compromiterea demascărilor

Se spune că „nu aduce anul, ce aduce ceasul". Şi, în adevăr, nici cele mai optimiste visuri nu ne-ar fi făcut să credem că noi, cei care trecuserăm prin demascări si mai treceam încă, nu vom mai fi torturati si constrânsi să fim turnători si să facem atâta rău semenilor nostri.

Jertfa este arma prin care se biruie ura si fătărnicia. Dacă până la jertfa acelor tineri, noi trăiam odiosul păcat al fătărniciei, jertfa lor a ridicat vălul de pe fetele noastre.

Eram urâti, dispretuiti si umiliti în continuare, pentru că numele de student sau elev era sinonim cu cel mai ticălos dintre oameni dar, din acel moment, în intimitatea constiintei noastre eram liberi si împăcati că nu mai eram constrânsi să producem suferinte fratilor nostri.

Smerenia nu este egală cu înjosirea. Dispretul pe care l-am trăit datorită întelegerii gresite a fratilor nostri nu ne îngenunchease; dimpotrivă. Ei vedeau aparentele, pe care le urau si le desconsiderau; în spatele acestor aparente, noi trăiam tragedia, dar si împăcarea si multumirea, că oculta si slugile satanei n-au reusit să facă din noi toti ucigasi si informatori pe viată.

Am dus în spate această povară a urii, a dispretului si desconsiderării, nu numai din partea altor categorii de detinuti, ci chiar a propriilor nostri camarazi care nu trecuseră prin demascări. Şi abia după ce s-a aflat de executarea lui Ţurcanu si a statului său major, optica prin care eram priviti noi, studentii si elevii, s-a schimbat cu 180 de grade.

După jertfa celor sase tineri, prin toate atelierele Gherlei eram arătati cu degetul si toti se fereau de noi ca de niste ciumati. Judecată dreaptă, pentru ceea ce fusesem.

Deoarece între noi se instalase definitiv neîncrederea reciprocă si prin aceasta oculta, în planul ei, îsi atinsese scopul de a rupe verigile lantului care ne unea, rămasi singuri cu noi însine, multi dintre noi si-au pierdut si încrederea în ei însisi. Ce durere si suferintă mai mare poate trăi omul, decât de a sti că nu mai are încredere în cel pe care l-a iubit, în el însusi si în puterile lui fizice si morale?

Acesta a fost punctul limită la care ne-a adus diavolul, prin torturi continue, când a pescuit si a cules dintre noi turnători ireversibili.

De la un moment dat nu l-am mai văzut pe Ţurcanu împreună cu Popa Ţanu. Ţurcanu nu mai semăna cu cel care fusese mai înainte. Şi eram convinsi că, în urma martiriului celor sase, Ţurcanu fusese acuzat de Popa si poate chiar de Zeller sau Nicolski, pentru compromiterea definitivă a secretului informatiilor si al demascărilor.

Atâta timp cât Ţurcanu si Popa au mai fost la Gherla, demascările au continuat, apoi, sub Juberian si Rek turnătoriile au încetat, cu exceptia unor cazuri singulare. Acesta a fost cel mai mare câstig pe care l-a avut tineretul legionar prin mila si harul Dumnezeiesc; Dumnezeu, prin cei ucisi, s-a milostivit de noi, smulgându-ne din ghearele pierzaniei. Nimeni nu poate afirma că jertfa în serviciul binelui si adevărului crestin, rămâne fără rezultat. Pentru jertfa celor buni, Dumnezeu se îndură si de noi, cei slabi si păcătosi.

Pentru mine, marele câstig moral, prin încetarea turnătoriilor, a fost faptul că nu am ajuns în situatia să dau informatii cu grave consecinte pentru detinutul de care am amintit si care n-a suferit prea mult din cauza mea.

Îmbolnăvirea

După epuizarea fizică la bancul meu de lucru, din cauza normei prea mari, pe care nu o puteam îndeplini, si în plus, pentru că nu luam masa de la productie, ci de la comun (cu mult insuficientă), ajunsesem într-o stare de slăbiciune extremă. La aceasta a contribuit si nebunia, care mă tortura. Mustrarea de constiintă a contribuit în mare măsură la această stare care-mi pârjolea sufletul.

Pentru mine, încercarea rezistentei fizice si sufletesti a depăsit orice limită a răbdării.

Neîncrederea totală fată de semenul meu, indiferent cine ar fi fost, luase o formă de nebunie. Nu mai credeam pe nimeni, orice-ar fi spus. Mai tragic era că trăiam, eu si camarazii, neîncrederea în pute

rile fizice si morale proprii. Numai aceia care au trăit toate acestea, ajungând pe culmile disperării, vor întelege ce este comunismul în esenta lui si scopul ultim pe care-l urmăreste.

Omul poate răbda foamea, frigul, bolile, poate fi umilit si desconsiderat, îsi poate pierde familia, averea sau functia socială dar, pentru un luptător care crede în Dumnezeu, care îsi iubeste semenii si neamul si e pregătit să renunte la tot ceea ce viata pământească îi poate oferi, nu este crimă mai odioasă decât aceea de a fi torturat ani de zile – luându-i-se până si posibilitatea de a se sinucide – ca să renunte la credinta în Dumnezeu, la idealul lui si, ceea ce este si mai tragic, să-l ducă până la nebunie, transformându-l în animal sau în plantă care vegetează.

Împotriva noastră, a legionarilor, a fost îndreptată toată ura, cinismul, dezinformarea si prigoana comunismului, ateismului si ocultismului[103] international.

Şi pentru ce toate acestea? Pentru că noi credem nelimitat în Dumnezeu, ne iubim neamul si pe semenii nostri, ajutăm pe cel în suferintă si vrem ca românul să fie stăpân pe pâinea si bucata lui de pământ, să nu-i fie alterată si degradată credinta, cultura, traditia si obiceiurile si să nu se amestece nimeni în familia si treburile lui.

N-am acceptat niciodată comunismul ateu, materialismul, si vom lupta împotriva lor până la ultima suflare, pentru că noi credem nelimitat în Dumnezeu si în Cuvântul Lui si astfel trăind, vom avea mereu pe Creator alături de noi[104].

Pentru că noi ne-am opus cu forta organizată religiei satanice, ea a pregătit planul de distrugere a Miscării Legionare, prin metodele folosite în demascări.

Mă îngrozeam la gândul că va trebui să anunt la biroul organizatoric, care controla, dirija si conducea munca în ateliere, că sunt bolnav si nu voi mai putea munci. Mă si vedeam dus într-o cameră de tortură, de unde nu voi mai iesi decât nebun sau ucis în chinuri.

Îndrăzneala mi-a venit de la badea Câmpeanu, seful atelierului de tâmplărie mecanică, singurul care cunostea neputinta mea de a mai munci. L-am rugat pe el să raporteze directorului Gheorghiu, care îl aprecia ca meserias (de aceea, l-a si scos din demascări, având nevoie de el în atelier). Asa a făcut badea Câmpeanu, rugându-l pe director să fiu trimis în celular.

Ţurcanu, care la ora aceea era în conflict cu Popa Tanu, si care cunostea munca grea ce o prestam, a venit la mine să mă întrebe ce am. I-am spus că sunt bolnav si epuizat fizic si că nu din rea vointă nu mai pot munci. S-a uitat la mine, a observat în ce hal mă aflam si mi-a spus să mă întorc în celular si să nu mai cobor în atelier până nu mă voi întrema.

A fost ultima mea discutie cu Ţurcanu; spre surprinderea mea, în loc să mă trimită în camerele de tortură, m-a trimis în camera mea. În momentul acela, am fost convins că Turcanu nu mai putea trece peste ordinele directorului si, poate, nici el nu mai era dispus să mă trimită în camerele de tortură, de care considera că avusesem destulă parte.

Cu aceasta, a luat sfârsit demascarea mea de la Gherla, împlinind doi ani de când frecventam camerele de tortură.

Ţurcanu nu mai era acum cel de altădată. Era abătut, posomorât, vorbea putin si prezenta lui nu mai îngrozea pe nimeni. Cei care îngrozeau erau: Popa, Livinschi, Caba, Lică Păvăloaia si ceilalti. Poate atitudinea lui se datora unor presimtiri - după plecarea noastră din Pitesti el era sigur că va fi pus în libertate; amânarea acestei date l-a pus si pe el pe gânduri. Simtea că nu fusese decât o unealtă oarbă, prin care oculta îsi îndeplinise planul.

Scoaterea de la muncă a avut la început un efect relaxant. Luam aceeasi masă ca înainte, însă nu-mi mai iroseam minimul de energie ca să realizez norma. În schimb, nebunia mi se agrava văzând cu ochii, pentru că, nemaifiind istovit de muncă, ca să pot dormi noaptea, toate facultătile mele sufletesti erau strânse ca într-un cleste si n-aveam somn. Lunile acelea, cât am stat în cameră fără să muncesc, au fost pentru mine răstimpul trăirii a ceea ce este iadul.

Acuzat pe nedrept

103 Desi pare metaforică, denumirea de „ocultism”, este corect folosită. Desi îsi afirmă scopuri lumesti, „oculta”, adică francmasoneria cea cu multe chipuri, se ocupă chiar cu *ocultismul*, adică cu vrăjitoria, fiind în relatii directe cu cel rău (n.ed.).

104 „Astăzi, vineri 24 iunie 1927 (Sf. Ioan Botezătorul), ora zece seara, se înfiintează LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL, sub conducerea mea. Să vină în aceste rânduri cel ce crede nelimitat. Să rămână în afară cel ce are îndoieli. Fixez ca sef al gărzii de la Icoană pe Radu Mironovici” (Corneliu Zelea Codreanu, *Pentru legionari*) (n. ed.).

Un detinut care se dădea drept legionar, fost ofiter în armata română – deci, susceptibil de a fi fost pătruns de simtul onoarei – avea o ură nestăvilită contra studentilor, pe care-i vorbea de rău, cu toate că trecuse si el prin demascări. Debita tot felul de acuzatii pentru a-i pune pe studenti într-o lumină cât se poate de defavorabilă. Cum nimeni nu îndrăznea să-l contrazică, eu n-am mai putut răbda acele insulte nedrepte si l-am contrazis stiintific, nu politic.

Ura lui împotriva studentilor nu mai avea zăgaz. A aranjat de pildă cu un tânăr ungur, pe care l-a convins să iasă la raport, să spună sefului de sectie că i-am luat de sub căpătâi, pe când dormea, feliuta de pâine, pe care o primea dimineata la ceai.

Hot n-am fost niciodată, pentru că asa m-a crescut mama si profesorul meu de religie Ion Popescu, doctor în teologie si filozofie de la Viena. Această educatie s-a conjugat cu cea legionară, privind cinstea si corectitudinea.

Acuzatia însă era gravă, nu atât fată de administratie, cât mai ales pentru Țurcanu. Ar fi avut ocazia să mă plimbe prin toate celulele cu o feliută de pâine legată de gât, cum se mai întâmplase pentru delicte diferite, ca să arate cine sunt legionarii. O ocazie în plus, pentru ceilalti detinuti, să arunce anatema asupra studentilor, care, în afară de a fi turnători, ar mai fi fost si hoti. Această situatie ar fi distrus în mine si putina constiintă morală ce-mi mai rămăsese.

După vreo două ore de la servirea ceaiului, tânărul detinut a bătut în usă, să ceară venirea sefului de sectie, căruia i-a raportat cazul. Șeful de sectie, care era român dar stia si ungureste, mi-a spus după aceea despre ce era vorba. Când am auzit acuzatia, asa nebun cum eram, mi-am pierdut cumpătul si m-am repezit asupra tânărului, în prezenta gardianului, l-am prins de haină si l-am întrebat de ce spune astfel de minciuni. Eram constient că iesirea mea agrava si mai mult situatia.

De teamă să nu-l lovesc cu ceva în cap, tânărul a mărturisit gardianului că T. îl învătase să mintă. T. stia ungureste, fiind originar din Maramures si tânărul credea că este ungur. Gardianul, oarecum în dilemă, a acceptat să nu prezinte cazul administratiei, ci la biroul organizatoric, ceea ce era pentru mine mult mai grav.

În fata acestei situatii nu mai aveam nici o posibilitate de apărare, mai ales că tânărul nu mai recunostea interventia lui T. care, la rândul lui, continua să-l îndemne să-si sustină acuzatia.

M-am întrebat atunci, asa cum mă întreb si azi, câte erori judiciare, câte acuzatii si câte pedepse pe nedrept au suferit si suferă oamenii pentru că nu au martori sau argumente suficiente să-si dovedească nevinovătia, în afara constiintei că sunt nevinovati? Numai constiinta si sufletul meu stiu cum am trăit emotiile indignării si revoltei împotriva acuzatiilor nedrepte, pe care le simt si acum, când scriu aceste triste amintiri.

Dar, poate, asa a vrut Dumnezeu, să trec si această probă, care mă va determina să iau pozitie fermă, toată viata mea, împotriva acuzatorilor nedrepti. Pe T. l-am iertat de atunci, dar rana produsă în sufletul meu nu s-a vindecat nici până astăzi.

Am ajuns la convingerea de nezdruncinat că, cel mai satanic dintre relele pe care le fac oamenii semenilor lor, este acuzatia nedreaptă. Cine m-ar fi crezut pe mine, în afară de Dumnezeu si de constiinta mea? În nici un caz administratia si, cu atât mai putin, comitetele de tortură ale lui Țurcanu.

Acuzatia aceasta, aflată de camarazii si colegii mei, care-mi cunosteau trecutul si atitudinea din demascări, până la acea dată, mă împingea la un act necugetat. Rusinea care-mi chinuia constiinta si putina demnitate de om care-mi mai rămăsese, mă îndemna, în nebunia mea, să comit acte iresponsabile. N-am trăit în viata mea clipe mai dureroase si mai înjositoare.

Un gând venit nu stiu de unde, mă îndemna să bat în usă si să cer gardianului să-mi dea voie să mă duc la biroul organizatoric. Urmarea o vom vedea mai târziu, deocamdată...

Întâlnirea mea cu Gheorghe Calciu

Nimic în lumea aceasta văzută si nevăzută nu este întâmplător ci, tot ceea ce este si va fi se petrece numai cu stirea, îngăduinta si voia lui Dumnezeu. «Facă-se Voia Ta, precum în cer, asa si pe pământ», grăieste cuvântul Sfintelor Scripturi. Tot răul pe care-l suferim noi, oamenii, se petrece numai din cauza abuzului nostru de libertate, care antrenează necredinta, neascultarea si fărădelegile pe care le săvârsim.

Pe Gheorghe Calciu nu-l cunoscusem personal. Îl văzusem de câteva ori la Pitesti, când ieseam cu tinetele, pe sectia de sub noi. Bucurestenii de la muncă silnică, care-l cunosteau pe Calciu, vorbeau numai de bine despre el. În timpul demascărilor, nu m-am întâlnit cu el si nici n-am avut ocazia, în tot

timpul detentiei mele, să stau de vorbă cu cineva care să fi trecut cu el prin demascări si să-mi spună cum a trecut si ce-a făcut în timpul acestora.

Nici în domiciliul obligatoriu, nici după eliberarea noastră si nici după a doua lui arestare, n-am abordat această problemă. De ce? Nici astăzi nu stiu. Poate că rănile erau prea adânci.

După cum am mai afirmat, nimic nu este întâmplător. Întâlnirea mea cu Calciu a fost pentru mine un punct de răscruce si a avut ca urmare prietenia de nezdruncinat între noi.

Tot neîntâmplător am stat mai târziu în aceeasi celulă, la Aiud, câteva săptămâni, înainte de a fi el dus în domiciliu obligatoriu, pe Bărăgan, la Viisoara-Slobozia, unde am fost apoi trimis si eu. Aici am locuit, în aceeasi casă, am dormit în acelasi pat si am mâncat împreună aceeasi mâncare.

După eliberarea noastră, si eu si el ne-am căsătorit la Bucuresti, am continuat studiile universitare si am fost nedespărtiti, până la arestarea lui, în 1979.

Cu această ocazie (1979), am fost anchetat de lt. col. securist Grigoriu, care l-a anchetat si pe Calciu. Acesta m-a bruscat si m-a amenintat că mă dă afară din slujbă, ca să dau declaratii împotriva lui Calciu, pe baza cărora să-l poată condamna. Ştiau că eram prieteni si că ne vizitam.

Revoltat la culme de această nerusinare, i-am spus că am turnat o singură dată în viata mea, în timpul demascărilor de la Gherla, când eram nebun, dar după încetarea demascărilor, până la ora aceea, nu turnasem si nu voi mai turna pe nimeni niciodată, chiar si pe dusmanii mei de moarte, cu atât mai putin pe cel mai bun prieten al meu. Calciu, pe acea vreme, era preot.

La repetarea amenintării, că-mi voi pierde slujba, dacă nu declar ceea ce-mi cerea, i-am răspuns că nu mi-e rusine să fac pe salahorul, asa cum am fost si pavagiu.

La răspunsul meu, anchetatorul mi-a făcut o cinică mărturisire, afirmând că cea mai mare greseală a partidului a fost aceea „cu voi, banditilor, care ati făcut închisoare, că v-a dat voie să continuati studiile universitare, ca să nu rămâneti neisprăviti”. I-am răspuns că noi, cu studii sau fără studii universitare, nu suntem neisprăviti. Am demonstrat că, la peste patruzeci de ani, eram în stare să facem studii si nu printre codasi, ci în pas cu cei tineri, pentru că noi suntem luptători ai unei cauze drepte.

Această anchetă a durat câteva săptămâni, timp în care, un alt prieten al nostru, Vasile Pătrascu, a fost si el anchetat si amenintat, ca să dea declaratie împotriva lui Calciu.

Pătrascu (si el preot), i-a răspuns categoric să nu-si închipuie nici o clipă, că va da declaratie împotriva unui alt preot, pentru ca acela să fie condamnat la închisoare.

În ultima zi de anchetă, securistul si-a manifestat înversunarea împotriva legionarilor, afirmând că partidul nu va fi linistit si împăcat până când nu va fi bătut ultimul cui, în ultimul sicriu de „bandit” legionar, ca astfel să scape de noi. La această manifestare a urii, i-am răspuns să ia aminte, căci nu ne vor putea bate în cuie sufletul, pentru că numai sufletul are putere, iar trupul e neputincios. M-a înjurat, cum înjurau ei de obicei, si m-a trimis acasă.

Țin să relatez că ancheta începea de cum se însera, si tinea până noaptea târziu. Înainte de a fi introdus în camera de anchetă, eram lăsat să astept în hol, la parter, pentru a mă timora. În timpul acestei asteptări de ore întregi, mi s-a dat să văd un spectacol odios. Sute de indivizi, tineri sau în vârstă, bărbati si femei, intrau si ieseau, cu fel de fel de fete, ca să-si deserte gusa, să-si vândă sufletul pe un blid de linte, să-si toarne fratii, rudele, prietenii si colegii. Ancheta se făcea pe strada Beldiman, în fata Militiei Bucurestiului.

Revenind acum la Gherla, eram în curte si, cum mi-am rotit ochii, l-am văzut pe Calciu, care venea de la ateliere si se ducea la biroul organizatoric. Pe vremea aceea, Calciu era scrib la acel birou. După cum am mai spus, nu vorbisem niciodată cu Calciu, nu-i cunosteam glasul si nu ne spuneam pe nume.

Îl opresc si-l rog să mă asculte, căci as avea să-i spun ceva. În câteva cuvinte, cu o voce strangulată, îi spun ceea ce mă apăsa, că nu sunt vinovat de acuzatia de furt ce mi se aduce si că nu am cum să mă dezvinovătesc, implorându-l să mă creadă. Mi-a spus că el mă crede. Eu i-am cerut, dacă mă crede nevinovat, să facă ceva pentru mine. M-a întrebat în ce cameră stau si a plecat.

După putin timp de la întoarcerea mea în cameră, ceva neobisnuit si inexplicabil îmi frământa constiinta: cum, unul care a trecut prin demascări, atunci când toti trăiam în nebunia neîncrederii în toată lumea, a fost în stare să mă creadă că nu sunt vinovat? Afirmatia lui Calciu că „mă crede”, a fost pentru mine funia pe care mi-a întins-o ca să ies la liman din mlastina deznădejdii.

Eram cu totii într-un gând, care ni se fixase în suflet si în constiintă că, de vom scăpa din închisoare, nu vom mărturisi nici măcar mamelor noastre pe unde am fost, ce am văzut, am auzit, simtit, si suferit. Să judece toti aceia care au o mamă, cât de departe ajunsese înstrăinarea noastră. Dumnezeu si constiinta noastră să ne judece.

Oricine ar fi încercat să mă convingă, înainte de discutia cu Calciu, că acesta va avea încredere în mine, m-as fi îndoit, pentru că, chiar dacă el era diferit de ceilalti, în situatia noastră, n-ar fi trebuit să mă creadă.

Cum reflectam asa, s-a deschis usa si gardianul mi-a cerut să ies; afară l-am întâlnit pe Calciu, care i-a spus gardianului că a venit să mă ducă la biroul organizatoric. Şi, de la etajul 1, de unde eram, si până la parter, Calciu m-a asigurat că nu mi se va întâmpla nimic, pentru că Ţurcanu a clasat cazul. Ajuns jos, mi-a spus să mă întorc în cameră linistit. Gardianul, de la etaj, n-a observat că nu intrasem la biroul organizatoric.

Ajuns în cameră, nu mai stiam ce să cred, dar, judecând bine, eram convins, asa cum sunt si azi, că atunci numai mila lui Dumnezeu a aranjat lucrurile ca să fiu salvat, în acea încercare Calciu fiind doar instrumentul prin care Dumnezeu a lucrat. Nu noi am avut încredere unul într-altul, încrederea a venit de la Dumnezeu.

Nu stiu cum să-mi explic că după aceea nu m-am mai întâlnit cu Calciu, la Gherla, ci abia după zece ani, la Aiud, în 1963, la începutul lui mai, fiind dus la izolare. Pe el însă l-au scos si a fost trimis în domiciliu obligatoriu, pe 15 mai 1963. Iar la 8 iunie, din aceeasi celulă, am fost dus si eu în domiciliu obligatoriu, în acelasi sat din Bărăgan.

Destinul lui si al meu se mai leagă apoi si de pornirea noastră de a-L sluji pe Dumnezeu.

Destinul, după mine, este voia lui Dumnezeu conjugată si împletită cu atitudinea omului.

Dumnezeul dragostei infinite voieste ca toti oamenii să se mântuiască si să se întoarcă pentru vesnicie la Părintele Creator. Destinul nu este predestinare, altcum omul nu ar mai fi responsabil de faptele lui. Dumnezeu l-a creat pe om liber în actiunile lui de a alege între bine si rău si deci responsabil.

Destinul lui Calciu, el fiind bun din fire (asa s-a născut, nu este meritul lui) a fost să se pună în slujba binelui si slujirii lui Dumnezeu silit. Însă, abia după ispitele celui de al doilea stagiu de detentie, preotul Calciu a înteles pe deplin ce este Crestinismul.

Calciu îsi urmează destinul lui, ca slujitor al altarului lui Hristos, pentru că el este mai bun ca mine; de aceea, el este ceea ce este, iar eu, un umil crestin, îmi port si azi povara faptelor mele. Sper însă ca, din mila lui Dumnezeu si ajutat de El, să pot si eu scrie în lumea liberă, mărturisind despre cele trăite.

Şi acum, în ultimii ani ai vietii, suntem în legătură unul cu altul. Ştim că fiecare din noi îsi duce crucea, asa cum am înteles si cum ne-a ajutat si ne ajută Dumnezeu.

Nu stiu ce s-ar fi întâmplat atunci cu mine, dacă nu m-as fi întâlnit cu Calciu, pentru că nu as fi putut răbda povara rusinii. Repet, sunt absolut convins că acea întâlnire nu a fost întâmplătoare. De aceea si cred că, în încercările, prăbusirile, deznădejdea si nebunia noastră, mila lui Dumnezeu a fost totusi cu noi, El voindu-ne mântuirea iar nu pieirea.

Plecarea lui Ţurcanu si a lui Popa Ţanu

După 5-6 luni de la venirea studentilor de la Pitesti la Gherla, în care timp se continuaseră demascările si munca în ateliere, au mai fost aduse aici si alte categorii de detinuti, cu diferite condamnări si muncitori specializati într-o anumită meserie (Am mai spus că tot ce se lucra în atelierele din Gherla: tâmplărie, mecanică, vopsitorie, nasturi, etc, era pentru armata sovietică. Munca era condusă de biroul organizatoric, al cărui sef era Ţurcanu).

Într-o bună zi, pe la începutul verii anului 1952, fiind singur în cameră, am fost chemat la frizerie de către Măgirescu, care făcea pe frizerul; acolo, aflându-ne numai noi doi, mi-a destăinuit că Ţurcanu si colaboratorii lui cei mai apropiati: Popa Ţanu, Mărtinus, Livinschi, Caba, Dumitrescu, Pop, Popescu Aristide, Pătrăscanu, Lică Păvăloaia, si ceilalti au plecat din Gherla. La întrebarea mea, dacă-i vor pune în libertate, mi-a spus că nu stia nimic.

Plecarea lui Ţurcanu si a colaboratorilor lui a fost pentru noi, cei trecuti prin demascări, o zi mare, pe care nu o vom uita niciodată. Majoritatea, mai ales cei ce lucrau în ateliere, au fost convinsi că demascarea, asa cum se făcuse până atunci, nu se va mai repeta. De aceea am si simtit o mare usurare sufletească.

Unii dintre noi credeau că respectivii au fost dusi la Bucuresti si răsplătiti pentru „munca” depusă. Mai precis însă, nu stia nimeni ce se întâmplase cu ei. După aceea, s-a zvonit că fuseseră luati noaptea, cu o dubă.

Unii, cei din comitetele de tortură de la Pitesti ca: Măgirescu (legionar), Titus Leonida, Diaca si Dobre (nelegionari), desi colaboratori apropiati ai lui Țurcanu, n-au plecat, fapt care i-a derutat pe multi, mai ales că acestia, probabil, nu comiseseră crime.

Ce se întâmplase cu Țurcanu si colaboratorii lui s-a auzit abia la Aiud, în 1956. Noi însă, lotul medicinistilor de la Iasi, am aflat-o la Jilava, cu ocazia unui transfer de la Aiud, în vederea unor procese ale colegilor nostri.

Țurcanu, figură sinistră si controversată, desi student strălucit la drept, căzuse victimă (asa cum au căzut si vor mai cădea si altii) propriei sale mândrii, mânat de un orgoliu patologic, constient fiind de valoarea sa intelectuală si de vointa sa care trecea peste orice; astfel că, pentru a-si atinge scopul, nu s-a dat în lături de la cele mai odioase crime si bestialităti.

Sfintii Părinti ai Bisericii Crestine spun că mândria este cel mai grav dintre păcatele pe care le poate săvârsi omul, că acest păcat satanic întunecă puterea de judecată si omoară sentimentul de dragoste si de milă[105].

Lui Țurcanu si celor împreună cu el, mândria le-a luat mintile si au uitat că tot răul făcut semenului se întoarce însutit asupra făptasului.

Am mai relatat în legătură cu Țurcanu, că nu m-am temut de el ca ucigas. L-am compătimit mai degrabă, considerându-l o victimă a minciunii si diversiunii comuniste.

Am mai vorbit despre relatiile dintre Țurcanu si Popa Țanu, corifeii care-si disputau întâietatea si paternitatea demascărilor de la Gherla. Țurcanu însă a fost executat; Popa – nu.

Și convingerea mea este – după cele constatate în celula 59 de la Suceava, cât am stat împreună – că acest ucigas, Popa Țanu, s-a strecurat în Miscarea Legionară, poate datorită lui Bogdanovici, cu scopuri subversive, având ordine bine precizate. El e, de altfel, unul din cei care au sustinut până după proces că demascările din închisorile Pitesti si Gherla s-au făcut din ordinul lui Horia Sima.

De ce a fost folosit tocmai Popa Țanu, atât în procesul lui Țurcanu, cât si în procesul lui Vică Negulescu, nu stiu.

Cred însă că numai anchetarea acestui odios ucigas ar putea face lumină în declaratiile celor din lotul lui Țurcanu, date la Jilava, după plecarea din Gherla. El ar putea explica cel mai bine dispozitiile si ordinele primite de la Nicolski si Zeller, precum si modul în care au fost asasinati atâtia tineri, împreună cu Bogdanovici.

Plecarea lui Țurcanu si a colaboratorilor lui cei mai apropiati din Gherla a coincis cu aceea a căpitanului Gheorghiu, directorul închisorii, si a odiosului ofiter politic, Avădanei.

Despre Dumitrescu si Marina, se spune că ar fi fost condamnati, fiind învinuiti de cele petrecute la Pitesti si că au fost lichidati ulterior.

Ar fi de dorit să nu se uite că singurul care a rămas în viată, fiind totodată si cel care a executat planul ocult de distrugere a tineretului legionar, prin demascările din Pitesti si Gherla, este generalul Nicolski, seful securitătii între 1949 si 1965[106].

La plecarea mea din tară, în 1989, era pensionar si se plângea că regimul lui Ceausescu l-a desconsiderat pentru munca si aportul adus partidului.

Un lucru este verificat incontestabil: după plecarea lui Țurcanu din Gherla, cel care a controlat si condus în continuare demascările, a fost colonelul Zeller, ajutorul direct al lui Nicolski. Zice-se că, mai

---

105 „Mândria este începutul si sfârsitul tuturor răutătilor" (Sfântul Nil Sorski, *Despre gândul mândriei*).

„Dacă se lasă vinul la aer, îsi pierde culoarea si gustul; tot asa si mândria, nimiceste toate roadele omului (Sfântul Isaia Pustnicul, *Cuvântul 12*) „Nu este pocăintă pentru cel ce se lasă mereu stăpânit de mândrie" (idem, *Cuvântul 16*) „Ce este mândria? A te tulbura că nu esti luat în seamă, nesupunerea fată de aproapele, lăudărosenia că nu ai nevoie de nimeni, încrederea în puterile tale, dorul de a-ti face nume înaintea oamenilor" (idem, *Cuvântul 28*).

„Dracii se nevoiesc cu mândria să pogoare sufletul jos în pierzare si cu mare glas strigă: 'Ne-ai biruit, o, suflete si fugim de la tine!' Acestea le zic cu viclesug, ca să se mândrească sufletul ca si cum ar fi făcut nevointă. Și când se năluceste aceasta, se dă loc mândriei si suge laptele lenevirii de la maica sa, nepurtarea de grijă. Și se năluceste că el s-a nevoit din tineretele sale si asa cade în trândăvie. Atunci dă năvală duhul desfrânării si se învoieste cu gândurile si cade în adâncul necurătiei. Atunci vine fiul vrăjmăsiei împotriva luptării si se luptă cu Biserica si zice că nu stie nici Biserică, nici dogmele credintei, nici canoanele Bisericii. Și atunci se prăpădeste de tot, căci diavolii, când vor găsi portile deschise, nu lasă nici scândură. […] Armele ostirii împărătesei pierzării sunt acestea care se împodobesc una pe alta pe rând: întâi pipăirea vicleniei si părerea nălucirii, mândria cea fără de Dumnezeu, nebăgarea de seamă, plăcerea oamenilor, gândul cel rău, mânia, vrăjmăsia, vrajba, bucuria de paguba aproapelui, bucuria răutătilor, pomenirea de rău, întunecarea, netemerea de Dumnezeu, neastâmpărarea, necredinta, hula, minciuna, judecarea, osândirea, defăimarea […]. Pe acestea toate vrăjmasul le lucrează în bietul suflet, spre a-l desparte de Dumnezeu". (Sfântul Nil Athonitul) (n. ed.).

106 Alexandru Nikolski (alias Boris Grunberg) seful serviciului de anchete din Ministerul de Interne. Ofiter kominternist, agent dublu, a fost parasutat în România în timpul războiului împreună cu alti 10, pe care i-a denuntat imediat după parasutare si astfel a scăpat. A murit la el acasă, după 1990, fără a fi fost supărat de vreo anchetă (n. ed.).

târziu, ar fi fost găsit împuscat, într-un cimitir din Bucuresti. Dacă a fost omorât (si nu cumva s-a sinucis) asta s-a întâmplat din ordinul ocultei, prin Nicolski, odată cu disparitia lui stergându-se orice urmă oficială în legătură cu demascările.

Ce se mai stie e că, odată ce Țurcanu si ajutoarele lui au ajuns la Jilava, Nicolski si acei dintre oficiali care au colaborat cu el, au dispărut din minister, altii luându-le locul. Acestia le-au cerut lui Țurcanu si celorlalti să facă declaratii de bună voie, prin care să spună, fiecare în parte, cum a actionat, ce metode a folosit, ce rezultate a obtinut si cât timp le-a trebuit pentru fiecare tânăr ca să-l facă să cedeze.

După ce au scos de la ei tot ce au vrut, totul a căzut doar în sarcina lui Țurcanu si a colaboratorilor lui. Propriile lor declaratii erau suficient de acuzatoare, ei fiind astfel socotiti vinovati de toate crimele, torturile si metodele folosite în demascări. După aceea, schimbându-se din nou oficialii acuzatori, înlocuitorii lor au fost însărcinati cu formarea unui complet de judecată care, într-unul din cele mai secrete procese, i-a condamnat la moarte si i-a executat.

Țurcanu a fost cel care a făcut, prin demascări, ancheta cea mai completă a reactiunii din România, la Pitesti si la Gherla. Tot prin el, s-a realizat transformarea unor tineri legionari si nelegionari în ucigasi si turnători, atât în închisoare, cât si în libertate.

Un tânăr legionar (al cărui nume, nu-l dau, pentru a nu-l expune) fiind anchetat de un ofiter superior de securitate, la închisoarea din Aiud – Nicolski nemaifiind pe atunci seful securitătii – relata că acela îi spusese, confidential, că Țurcanu n-a recunoscut că ar fi primit ordin din străinătate să facă demascările, sustinând că el singur a tratat cu Nicolski această problemă. Țurcanu l-a crezut pe Nicolski cinstit în tot ce i-a spus; i-a crezut până si promisiunile pe care i le-a făcut, recunoscând abia la proces că a fost înselat. Atunci a mai spus că, dintre tinerii detinuti politici care au făcut demascările la Pitesti si Gherla, numai el e singurul vinovat. Or, dacă aceste afirmatii sunt adevărate, atunci Țurcanu trebuie privit în altă lumină. Şi convingerea mea fermă e că, în planul ocultei privind demascările tinerilor din închisorile din România, a fost prevăzută si planificată de la bun început atât disparitia unor detinuti implicati în această actiune, cât si a oficialilor care au supravegheat-o.

În ceea ce o priveste pe sotia lui Țurcanu, aceasta a divortat de el când a auzit ce făcuse la Pitesti. Mai târziu, în libertate, fiind la Suceava, am aflat că primise actul de deces al sotului în 1956, expediat din Oradea, de pe o stradă cu un număr care în realitate nu exista.

Acelasi procedeu l-au întrebuintat si cu mine, înstiintându-mi familia că am decedat. La primirea stirii, ai mei mi-au făcut slujba de îngropare la mormântul familiei[107]. Simbolic, fiind astfel îngropat si eu, m-as putea considera azi drept un strigoi. Şi încă unul chiar foarte incomod.

Ceva asemănător s-a petrecut si cu fratele mamei mele, Vasile Dăscălescu, fost tărănist, condamnat si el la 20 de ani de închisoare, pentru niste declaratii făcute împotriva rusilor, în mai 1944. Având în închisoare o atitudine fătis anticomunistă, a fost ucis la închisoarea din Ocnele Mari. Am văzut personal actul de deces pe care l-a primit sotia lui: fusese expediat din acel oras, de pe o stradă cu un număr inexistent, fapt descoperit de fiica sa, Elena, care s-a deplasat acolo, din Fălticeni. Mai cunosc si alte cazuri, din Bucuresti si Iasi, de familii care au primit acte de deces din diferite orase ale tării.

După cele trăite, văzute, auzite de mine si de camarazii mei, Țurcanu a fost totusi si el o victimă, prin care foruri moscovite sustinute de Ana Pauker, Teohari, Luca si Nicolski, au făcut demascările, în vederea asasinării morale si fizice a tineretului legionar, pregătit si educat pentru lupta împotriva oricărui rău antihristic si antinational.

Iată câteva dintre numele celor ce au colaborat cu Țurcanu de bună voie, fără să fi primit o singură palmă si au fost implicati în acelasi proces cu el, oameni pe care îi cunosc personal: Popa Alexandru (Țanu), student la Iasi; Livinschi, student la Iasi; Caba, absolvent de liceu din Câmpulung Moldovenesc.

Apoi, cei ce au colaborat cu el în urma unor torturi continue, de neînchipuit: Dan Dumitrescu, student la Iasi; Pop Cornel, student la Cluj; Popescu Aristotel, absolvent al Facultătii de medicină din Bucuresti; Nuti Pătrăscanu, student la Bucuresti; Vasile (Lică) Păvăloaia, student subinginer silvic; Juberian, student la Timisoara.

Din cei pe care îi cunosc eu din comitetele de tortură, nu stiu însă dacă vreunul a fost implicat în procesul lui Țurcanu, în afară de Zaharia Nicolae, seful comitetului de tortură de la camera 3 subsol, de la Pitesti (de care am mai vorbit), de Dobre Vasile, student de la Cluj, precum si de Diaca, student de la Bucuresti. S-a sustinut totusi că în lotul lui Țurcanu au fost 36 de colaboratori; numărul mi se pare însă exagerat.

---

107 Chiar au fost morti si îngropati, pentru a învia întru omul cel nou, câti au înteles rostul pătimirilor lor (n. ed.).

Dintre detinutii care mai trăiesc si au trecut prin procesul lui Țurcanu si stiu numărul exact al celor care au fost implicati, unul este Popa Țanu. Altfel, secretul acestei monstruoase crime ar fi dus pentru totdeauna în mormânt de Țurcanu. Mai suntem apoi eu si camarazii mei încă în viată care rămânem martorii de netăgăduit a ceea ce s-a petrecut atunci, în demascări.

Dacă cele afirmate de Țurcanu în ultimele zile ale vietii sunt adevărate si, în special, ceea ce a spus înainte de a fi executat – el fiind singurul dintre detinuti care a tratat direct cu Nicolski – aceasta reprezintă dovada incontestabilă că el a fost instrumentul prin care a actionat din umbră oculta.

De ce nu a fost Țurcanu acela care să declare că ar fi primit ordin, prin Vică Negulescu, de la Horia Sima, să facă demascările tineretului legionar? Pentru că *Țurcanu nu era legionar*!

E de remarcat că nici o personalitate politică de la tărănisti, liberali, social-democrati sau din alte categorii, cu sau fără partid, nu a fost implicată într-un proces, cu acuzatia că ar fi dat ordin tineretului din organizatia sa să facă demascările de la Pitesti si Gherla. Singurii care au fost acuzati de acest lucru au fost legionarii: comandantul legionar Vică Negulescu, Costică Oprisan – seful Frătiilor de Cruce pe tară – si alti fruntasi legionari. Înscenarea acestui abject proces a fost culmea ipocriziei, a minciunii si a diversiunii comuniste, care a desfiintat ideea de justitie prin azvârlirea responsabilitătii crimelor asupra victimelor. Atâta obrăznicie, sadism si nerusinare, doar o monstruozitate asemeni comunismului ar fi putut scoate la iveală.

Aceeasi nelegiuire s-a petrecut la Katyn, aceeasi în pădurea Tâncăbesti, unde a fost asasinat Corneliu Codreanu împreună cu cei 13 camarazi ai lui în noaptea Sfântului Andrei, si tot la fel în 21-22 septembrie 1939, când a avut loc măcelul din lagărele de pe tot cuprinsul tării[108].

Demascările s-au făcut aproape exclusiv asupra tineretului legionar, studenti, elevi, muncitori si tărani. *Optzeci la sută din tineretul detinut la Pitesti si Gherla au fost studenti legionari.* O mărturisesc cu mâna pe cruce, pentru că i-am cunoscut pe toti, legionari si nelegionari. Celelalte categorii de tineret au trecut prin Pitesti si Gherla numai accidental, dovadă clară că oculta n-a vizat decât tineretul legionar.

După plecarea rusilor din România, în 1958, Gheorghiu Dej, sub stăpânirea căruia s-au perpetuat atâtea orori, a dat totusi un decret de gratiere a tuturor detinutilor politici, faimosul decret din anul 1964. Un act pe care nu l-au făcut, din păcate, înainte vreme, nici crestinul si românul Antonescu, nici „istoricii" si crestinii oameni politici ai României vechi si nici Majestatea Sa Regele *tuturor românilor*, care i-a lăsat în continuare, după 1944, pe legionari în temnite. De la ei, i-a preluat „românul" Burăh Tescovici împreună cu dosarele si cheile celulelor, ca să putrezească în continuare acolo cu sutele.

Aceiasi „istorici" au plătit însă păcatul vânzării semenului, ajungând să moară si ei tot acolo, în închisorile comuniste.

În anchetele si declaratiile pe care le-a dat înainte de a fi condamnat la moarte si executat, sunt convins, asa cum l-am cunoscut – văzându-l în situatii nestiute de altii – că Țurcanu si-a dat seama că a fost înselat.

Țurcanu sustinea că nu e crestin, cu toate că fusese botezat si cununat crestineste si, pe deasupra, crescut de mama lui în spiritul moralei crestine. Totusi, e posibil ca acestea să fi dus la mustrările de constiintă si la recunoasterea erorii pe care o făcuse.

Experienta mea din timpul demascărilor si din toti anii de detentie, mă îndreptătesc să afirm că cel mai odios criminal, ticălos si păcătos, dacă-si recunoaste greseala, se căieste sincer si cere iertare lui Dumnezeu, se poate mântui. Ce este cu neputintă la oameni, la Dumnezeu este cu putintă. Aceasta este taina de nepătruns a crestinismului, a dragostei si milei lui Dumnezeu, si motivul pentru care El a mântuit lumea.

---

108 În 1940 au fost ucisi în pădurea de la Katyn (lângă Smolensk), din ordinul lui Stalin, peste 4000 de ofiteri ai armatei poloneze.

Corneliu Codreanu, împreună cu „Decemvirii" (cei 3 care l-au împuscat pe I. G. Duca) si cu „Nicadorii" (cei 10 care l-au împuscat pe Mihai Stelescu, trădătorul Miscării Legionare care pactizase cu Carol al II-lea) au fost strangulati ritualic pe soseaua Bucuresti – Ploiesti, apoi împuscati pe la spate, în noaptea de 29-30 noiembrie 1938. Imediat după aceasta au fost îngropati la Jilava, după care au fost dezgropati si s-au turnat peste ei 20 de damigene de acid sulfuric, apoi s-a turnat o placă de beton de 1 metru grosime (cf. Corneliu Codreanu, *Însemnări de la Jilava*, Colectia „Europa" – Munchen, pag. 69-71).

În noaptea de 21-22 septembrie 1939 au fost ucisi în întreaga tară 253 de lideri legionari, din ordinul lui Carol al II-lea, ca represalii pentru uciderea lui Armand Călinescu. Acestia au fost: cei 9 legionari care l-au împuscat pe Armand Călinescu; 7 legionari din spitalul militar Brasov; 13 legionari din închisoarea Râmnicu Sărat; 44 de legionari din închisoarea Miercurea Ciuc; 32 de legionari din lagărul de la Vaslui; 2 legionari din închisoarea Jilava, împuscati chiar pe mormântul lui Codreanu; un legionar din spitalul închisorii Văcăresti, aruncat de viu în crematoriu; 148 de legionari în restul tării – câte 3 legionari din fiecare judet (cf. Ion Constan*tin, Istorie trăită*, Ed. Printeuro, Ploiesti, 1999) (n. ed.).

Or, dacă Țurcanu a avut mustrări de constiintă si păreri de rău pentru tot ceea ce a făcut, recunoscându-se singurul vinovat de cele întâmplate la Pitesti si Gherla, cerându-I iertare lui Dumnezeu, e imposibil să nu fi fost iertat. Eu nu pot gândi decât în acesti termeni.

În concluzie, dacă sunt adevărate informatiile privind ultimele zile ale lui Țurcanu: refuzul lui de a minti, declarând că a primit ordin de la cineva ca să facă acele demascări si recunoasterea vinovătiei proprii, am convingerea de nezdruncinat că Dumnezeu s-a îndurat si de el si i-a dat mântuire de păcate.

Dacă orgoliul lui, întins până la patologic, s-a transformat în umilintă si căintă, de ce să nu-si fi mântuit si el sufletul în ultima clipă a vietii, ca tâlharul de pe cruce?

Şi această îndurare a lui Dumnezeu se poate să fi coborât si asupra sufletelor celorlalti din lotul lui, care gresiseră la fel.

Or, dacă asa cum cred, Bogdanovici s-a mântuit, recunoscându-si greseala, socotindu-se un initiator al reeducării si vinovat, într-un fel, pentru suferinta atâtor si atâtor tineri, de ce să nu cred că si Țurcanu, cu tot ceea ce a făcut, a fost totusi, în ultima clipă, salvat ca suflet?

Eu, ca un crestin convins de taine ce nu pot fi pătrunse cu mintea, cred cu tărie că toti oamenii pot fi mântuiti.

Cititorul îsi mai aminteste, poate, că atunci când eram dus de Țurcanu de la camera 3 subsol, la camera 4 spital, am vrut o clipă să-i spun că si el îsi este siesi un fel de victimă. N-am îndrăznit însă, de teama consecintelor; cum era atât de posedat, m-ar fi omorât pe loc.

Eu însă nu l-am urât, după cum n-am urât nici pe cei ce au actionat direct asupra mea, si nici pe cei ce m-au judecat si condamnat la 16 ani de detentie. Căci, Dumnezeu «ne iartă nouă gresalele noastre, precum si noi iertăm gresitilor nostri».

Juberian si Rek

După plecarea lui Țurcanu si a celorlalti, conducerea politică si administrativă a atelierelor din Gherla rămase pe mâna lui Juberian si Rek. N-am putut afla niciodată, nici măcar mai târziu, la Aiud, cine le-a dat această împuternicire.

Juberian, un tânăr cu reale posibilităti intelectuale, originar din Banat, era student la Timisoara. Îl cunoscusem în cursul demascărilor de la Pitesti, la camera 2 parter, la începutul verii anului 1950.

Când am fost adusi noi, cei cinci, în acea cameră, îmi amintesc că a fost aruncat pe ciment lângă noi, complet desfigurat.

Nu se mai putea tine pe picioare; i-am retinut numele de la seful comitetului de tortură, Prisăcaru, care anuntase că a adus în camera noastră pe unul „din cei mai fanatici legionari”. „Îl vedeti cum arată, noi îl vom lecui pentru totdeauna de fanatismul său fată de Miscarea I.egionară. Şi aceasta nu este decât începutul”, a continuat el. Văzându-l atunci si stiind ce pătisem noi, m-am îngrozit la gândul a ceea ce îl astepta pe acest tânăr.

Juberian, în agonia în care era, a mai avut încă puterea să retină numele celor cinci de pe ciment, anuntati de Prisăcaru si, mai ales, numele meu, fiind azvârlit chiar lângă mine. În zilele care au urmat, nu i s-a dat nici de mâncare, nici apă de băut. De altfel, chiar de i s-ar fi dat, nu ar fi fost în stare să înghită.

Cât am stat în cameră cu el, vreo câteva zile, nu a mai fost torturat, pentru că n-ar mai fi avut nici un efect asupra lui, atât era de slăbit. Am aflat însă de la alti camarazi că, după plecarea noastră, Juberian a fost crunt torturat si chinuit, făcând parte din tinerii legionari care nu cedau usor.

Ceea ce s-a întâmplat acolo, până la plecarea noastră din Pitesti, si ce am văzut cu ochii mei că s-a petrecut cu el în acea cameră, explică, printre altele, căderea lui.

De ce a fost numit la Gherla, sef al biroului organizatoric, nu pot să-mi dau seama. Imaginea lui mi-a rămas în minte asa cum l-am văzut desfigurat în camera 2 parter, si întins pe ciment, în nesimtire, lângă mine, în iunie 1950. Nu-i mai putin adevărat, că i-o retin si pe aceea din timpul cât a fost seful biroului organizatoric. Sunt lucruri pe care nu le pot uita. Îmi era drag, pentru că îl cunoscusem si-l simtisem lângă mine, desfigurat si nemiscat, pe betonul camerei 2 parter.

La Gherla, când nebunia îmi putea fi fatală, Juberian m-a salvat. Iar ca sef al biroului organizatoric, obiectiv vorbind, Juberian a fost foarte corect si drept.

Despre Rek, stiu că nu era român. Nu pot spune însă ce origine avea, pentru a nu leza sau trezi resentimente care nu fac obiectul acestor mărturisiri[109].

---

109 Scriind în Occident, autorul trebuie să-i menajeze pe iudei, pentru a nu fi acuzat, instantaneu, de antisemitism si

După plecarea lui Juberian de la Gherla, Rek a rămas seful biroului organizatoric până la finele anului 1953.

Ca meserias, se putea discuta cu Rek si am observat la el, cât am lucrat în ateliere, o atitudine moderată fată de toti, indiferent de originea etnică.

Cât priveste asasinarea lui Flueras, nu stiu si nu am garantia că Rek si Juberian ar fi fost direct implicati, autor fizic si moral fiind căpitanul Goiciu, numit director al închisorii Gherla, în locul lui Gheorghiu. Pentru a-mi sustine această părere, voi relata mai jos anumite întâmplări.

Goiciu si Mihalcea

Arestările din 1948 îl găsiseră pe Goiciu director al închisorii din Galati. Detinutii care trecuseră pe acolo spuneau că Goiciu nu era român si că se lăuda că e prieten cu Gheorghiu-Dej, activând cu acesta la atelierele C.F.R. din Galati. Or, dacă ceea ce spunea el era adevărat, desigur că Dej îi oferise postul important pe care-l avea, acestui monstru, născut să fie ucigas, care nu avea în constiinta lui decât înclinatia de a chinui si a ucide oamenii.

Cei care îl cunoscuseră la Galati erau îngroziti când auzeau de el. Avea o deosebită plăcere de a ucide si chinui preoti sau fii de preoti si putini dintre acestia, care au trecut prin închisoarea din Galati, au scăpat cu viată din mâna lui. Sunt martori oculari, care au stat în celulă cu un fiu de preot, când acesta a fost surprins de Goiciu prin vizeta usii, în momentul când îsi făcea rugăciunea. Atunci, spun ei, Goiciu a intrat în celulă, l-a lungit pe fiul de preot pe dusumea si l-a zdrobit cu picioarele, până l-a lăsat mort. Era o brută, un tip de proletar cu putere „politică” de care abuza oricând, executând ordinele de distrugere.

Goiciu era deci cunoscut în toate închisorile comuniste ca unul dintre cei mai odiosi călăi si ucigasi. Pe fata lui se citea clar plăcerea sadică de a chinui si a tortura. Zice-se că, în timp ce era el director la Galati, a fost adus acolo Iuliu Maniu, presedintele Partidului National-Țărănist, pe care l-ar fi chinuit îngrozitor.

Tot atunci a fost adus acolo si un tânăr legionar, trecut prin demascările de la Pitesti. Nu-i pot divulga numele, având în vedere situatia din tară[110], precum si rugămintea lui de a nu face aceasta. Avea o pregătire intelectuală exceptională si o structură fizică foarte delicată, ceea ce l-a si făcut să suporte foarte greu torturile si să cedeze la Pitesti. După cădere însă, a fost trimis special de Nicolski la Galati, să-l tragă de limbă pe Maniu ca să afle de la el o serie de lucruri.

Şi a auzit din gura lui de toate: fapte, întâmplări, regrete, planuri de viitor si... ceva ce voi spune în continuare.

Cu toate că fusese trimis acolo pentru o treabă abjectă, omul acesta a avut totusi tăria ca, odată intrat în celula unde era Maniu, să-i spună acestuia scopul pentru care fusese trimis: „Domnule presedinte, am fost la Pitesti si acolo se petrec lucruri groaznice cu tineretul legionar si cu alti tineri studenti. Eu am trecut prin aceste torturi si sunt trimis de la Bucuresti să vă trag de limbă si să retin tot ceea ce îmi veti spune. De aceea, vă rog să-mi spuneti numai ce credeti dumneavoastră că trebuie să stiu, pentru ca să nu aveti nimic de suferit”.

Şi, aproape un an de zile, cât a stat cu Maniu în celulă, acel tânăr a discutat cu el de toate.

Mai mult chiar, de când a intrat în celula lui Maniu si până la plecarea sa din Galati, i-a dat si feliuta lui de pâine, spunându-i că el e tânăr si poate suporta mai usor închisoarea. Maniu a acceptat aceasta cu foarte mare greutate si numai la insistentele tânărului, iar atunci când s-au despărtit, bătrânul l-a strâns în brate si, plângând, i-a spus : „L-am respectat pe Codreanu, intuindu-i cinstea, credinta nestrămutată si conceptia politică. Ca om si crestin, mă întreb însă dacă vreun tânăr tărănist, în aceleasi împrejurări, s-ar fi purtat cu Codreanu, asa cum te-ai purtat tu cu mine? Eu, dragă prietene, nu v-am cunoscut decât din calomnii; acum vă cunosc în realitate, si de aceea ti-am spus ce să declari oamenilor zilei despre mine. Iar ceea ce ai făcut tu pentru mine, nu voi uita până când voi muri”.

După această emotionantă scenă, tânărul a mai avut timp să-i spună lui Maniu: „Domnule presedinte, ceea ce v-am spus si ceea ce am făcut pentru dumneavoastră, n-am făcut-o din orgoliu sau considerente politice. Am făcut-o mai întâi ca român, apoi pentru că sunt crestin, si pentru că-mi iubesc

exclus din viata socială. Reeducarea a fost ultima parte a războiului pe care, de două mii de ani, Iuda îl duce cu Hristos si cu mărturisitorii Săi (n. ed.)

110 Autorul a scris această carte înainte de 1990, când România era condusă de regimul comunist al lui Ceausescu, foarte atent asupra fostilor detinuti politici legionari (n. ed.)

tot asa mult tara si neamul ca si dumneavoastră. Suferim doar în aceeasi închisoare pentru conceptiile noastre politice, pentru binele si dreptatea neamului românesc".

Pe oameni îi poti cunoaste foarte bine cum sunt, atunci când le schimbi conditiile de viată, când le iei functia si pozitia socială, averea si perspectiva de a mai fi ceea ce au fost. Cu alte cuvinte, adevărata cunoastere a omului nu o poti avea decât când îl supui la încercări, la ispite, la suferinte si în ultimă instantă, chiar la proba mortii.

Or, având în vedere si cele spuse de tânărul legionar, noi toti, tinerii care am trecut prin demascări si conditii de existentă exceptionale: tortură, degradare, suferintă si înjosire, foame, frig, pedepse, înfrânare si răbdare, având în fată perspectiva mortii în orice clipă, ne-am convins că, asa cum a spus Corneliu Codreanu: „Ţelul existentei umane nu este viata, ci învierea în numele si prin Iisus Hristos".

Revin acum la Goiciu, pe care l-am cunoscut la Gherla si de care mi-a fost o frică si o groază, cum mi-a fost de putini oameni în viată. Nu degeaba a avut el misiunea să chinuiască si să omoare, în închisorile din Galati si Gherla, ce a avut neamul acesta mai bun.

În vara lui 1952, îndată ce a fost numit director, a dat ordin la atelierul de tâmplărie, unde lucram si eu, să se confectioneze câteva carcere si să fie instalate la parterul clădirii mari a închisorii. Acolo puteau fi văzute de toti detinutii; erau pe mâna stângă, cum intrai în clădirea principală si arătau ca niste cutii din scânduri înalte de 2 metri si înguste, încât de abia putea să stea un om în picioare în ele. Li se mai zicea si carcerele mortii.

În 1952, atât Goiciu, cât si locotenent major Mihalcea, seful fabricii, băteau cumplit.

Mihalcea mi-a dat ordin să fac schita unei carcere. Am făcut o schită de 1 x 1 m. La vederea ei, m-a călcat în picioare, apoi a scos metrul si mi-a arătat dimensiunile carcerei: 40 x 40 cm. După ce a fost gata, am fost băgat în ea timp de trei zile, ultima zi stând acolo cu încă un detinut.

O, Doamne! Câti detinuti de mare valoare nu au murit în ele! Şi motivul tuturor pedepselor era derizoriu: fie că nu s-a luat pozitia de drepti, cu boneta în mână, când a trecut Goiciu pe acolo, fie că nu s-a strigat „Să trăiti, domnule director" sau că n-ai adunat de pe jos gunoiul, ori că ai frezat cu o mică deviere o piesă, sau că ai pilit-o cu un milimetru mai mult.

Parcă pentru Goiciu, sadismul reprezenta esenta luptei de clasă a proletariatului. Cei pedepsiti nu primeau nici hrană si nici de băut. Iar unii erau uitati acolo până îi scotea morti sau numai pe jumătate vii.

Când trecea acest călău pe lângă tine, simteai în urma lui, că era ceva ce-l îndemna permanent să tortureze si să ucidă. Am văzut cu ochii mei cum, în curtea atelierelor, acest monstru s-a dezlăntuit chiar si asupra unui ofiter de-al lui, ordonându-i să se culce si să se scoale în fata detinutilor, până ce bietul om, plin de noroi, nu s-a mai putut ridica de jos. Bătăile detinutilor erau foarte frecvente, cu zecile în fiecare zi, unii rămânând schilozi pe viată. Nu pot uita bătaia aplicată inginerului Secară.

Câtă diferentă între el si directorul Gheorghiu! Unul venit parcă pe lume numai să-si tortureze semenul si să-l ucidă, în numele justitiei comuniste, iar celălalt, să-i mai dea voie să se si reculeagă.

Celălalt asasin al închisorii Gherla, sosia lui Goiciu, cunoscut ca atare de toti acei ce au trecut pe acolo, era Mihalcea. Era ajutorul lui Goiciu si responsabil de productie.

Mi-e însă si lehamite să mai vorbesc de el, asa că-l dau uitării.

Uciderea lui Flueras

Bătrânul Flueras, muncitor tâmplar din Arad, fost membru în Comitetul Internationalei Socialiste si fost secretar al Partidul Social-Democrat al lui Titel Petrescu, nu a aderat la Partidul Comunist, odată cu Lothar Rădăceanu (Wurtzelbaum)[111] ci, a rămas fidel P.S.D.-ului lui Titel Petrescu. Arestat împreună cu acesta, a avut o comportare de om cinstit si de mare bun simt. L-am cunoscut la Gherla în următoarea împrejurare.

La sfârsitul primăverii lui 1952, eu nu ieseam la muncă, fiind bolnav; eram scos din celulă de gardian să mătur prin curtea închisorii si, împreună cu altii detinuti în situatia mea, să aduc apă de băut cu tinetele, din curte. Şefii biroului organizatoric, la acea vreme, erau Juberian si Rek.

Într-o bună zi, fiind scos în curte la măturat, inginerul Cristescu, invalid de război, responsabil de curătenia curtii, mă trimite să iau o mătură din clădirea de mijloc a închisorii. Aceasta era situată în partea de sud, vis-a-vis de bucătărie, unde se găsea capela; acolo fuseseră aduse icoanele si tot mobilierul din biserica de la parterul dinspre nord al clădirii mari.

---

111 În acelasi timp era membru al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. (n. ed.)

Am rămas înmărmurit, zărind acolo un bătrânel, în genunchi si cu mâinile înclestate. Se ruga în fata unei icoane.

La zgomotul de saboti al pasilor mei, a întors capul si, vâzând că sunt un detinut ca si el, mi-a făcut semn să vin aproape. M-am apropiat cu sfială si am îngenuncheat si eu. Atunci, bătrânul mi-a soptit că este socialistul Flueras.

După ce si-a terminat rugăciunea, l-am întrebat, nedumerit, cum se face că el, care prin conceptie ar fi trebuit să fie ateu, se roagă totusi lui Dumnezeu? Bătrănul, cu o voce care mi-a încălzit inima, mi-a spus că aceasta a fost în tinerete, că totul n-a fost decât minciună, iar acum se roagă lui Dumnezeu să-L ierte.

În acea vreme, nebunia mea era destul de avansată si încercarea de a mă ruga nu prea avea efect, deoarece rugăciunile mele erau rostite cu buzele si nicidecum simtite cu inima[112].

La despărtire, i-am soptit bătrânului să fie prudent, căci sunt multi turnători si s-ar putea găsi un ticălos care să-l toarne. Mi-a răspuns însă că nu se mai teme si atunci i-am dat pace. Avea posibilitatea să vină în capelă si să se roage, datorită faptului că, împreună cu alti bătrâni si bolnavi, făcea curat prin curtea închisorii si pe la bucătărie.

Întâlnirile mele cu Flueras la capelă s-au repetat de mai multe ori. Întotdeauna mă chema lângă el, să stăm umăr la umăr si să ne rugăm. Odată, m-a întrebat dacă sunt ortodox si dacă cred în Dumnezeu. I-am răspuns afirmativ. Din cauza timpului foarte limitat, n-am apucat să-i spun însă ce aveam pe suflet, după toate cele pătite.

Dumnezeu se simte cu inima si nu cu buzele. Ratiunea rece nu-L poate simti pe Dumnezeu. Numai inima curată, caldă si plină de dragoste Îl poate simti, pentru că El este dragoste. Or, buzele mele rosteau rugăciunea, dar inima mea era rece si goală de prezenta lui Dumnezeu. La Flueras era tocmai opusul a ceea ce simteam eu si de aceea el rostea rugăciunea cu inima caldă si coplesită de prezenta lui Dumnezeu.

În întâlnirile noastre în acea capelă, eu îl simteam pe bătrânul Flueras atât de aproape si atât de cald lângă mine, de parcă alături era tata, cu barba albă.

Flueras credea fierbinte si astepta să plece din lumea asta[113], în timp ce eu, cu inima mea rece, ca gheata, voiam să mai rămân.

Cum nebunia mea progresa, iar peretii celulei îmi apăsau toată fiinta, voiam cu orice pret să scap de această insuportabilă apăsare si să ies la muncă. Întâlnindu-l în curte pe Juberian, l-am rugat să mă scoată să lucrez. Juberian m-a măsurat si mi-a spus că mă stia bolnav. I-am răspuns că e adevărat, dar că nu mai puteam suporta celula. S-a uitat la mine si mi-a promis că va vedea.

De la această întâlnire cu Juberian, nu l-am mai văzut pe Flueras, decât o singură dată. Îmi sună si acum în urechi ceea ce mi-a spus atunci: „Fătul meu, toate sunt minciuni. Vezi să nu-l pierzi pe Dumnezeu, c-ai pierdut totul”.

Exemplu de om cinstit cu el însusi, acest Flueras; om care ajunsese să spună că ceea ce crezuse până atunci fusese minciună, în afară de Dumnezeu, care este Adevărul absolut. Cum spune Ecclesiastul: «Desertăciunea desertăciunilor, toate sunt desertăciuni», afară de Dumnezeu.

După câteva zile, m-am trezit cu Juberian în celulă; mă chema să-l urmez. Ajunsi în atelierul de tâmplărie, la o masă unde se trasau toate piesele pentru tâmplăria mecanică, mi-a spus că pe viitor voi fi trasator, prevenindu-mă însă, în acelasi timp, să fiu foarte atent că trasarea gresită a unei piese mă va costa carcera de la parter. A plecat la biroul lui, iar eu la tâmplăria mecanică.

Pe Flueras l-am mai văzut un timp prin curte, când plecam sau mă întorceam de la atelier. Făceam în asa fel, încât să-l văd si să mă vadă. Îl salutam, cu un deosebit respect. Şi chiar îl admiram pentru că, desi ateu, revenise la dreapta credintă, îngenunchind în fata icoanei lui Hristos.

După câteva săptămâni de lucru ca trasator, am găsit pe masa mea din atelier următoarele cuvinte, scrise cu litere de tipar schimonosite: „Criminalii de Rek si Juberian l-au ucis pe Flueras”. Am rămas înmărmurit. Nu-mi venea să cred ochilor si nici n-am crezut pentru moment. N-am crezut, pentru că, după plecarea lui Ţurcanu, Popa, Livinschi, Caba si ceilalti, Juberian nu mai era în stare să ucidă pe cineva.

Sunt convins că uciderea lui Flueras a fost comandată de la Bucuresti, iar autorii, morali si fizici n-au fost Juberian si Rek, ci Goiciu. Probabil că găsindu-l pe Flueras în genunchi, în fata icoanei lui

112 „Mintea cade din îndrăzneala către Dumnezeu când s-a întinat cu cugete rele, făcându-se împreună-vorbitoare cu ele” (Sfântul Maxim Mărturisitorul, cap 50 din suta întâi a capetelor pentru dragoste) (n. ed.).

113 «Drept aceea am urât viata, căci rele sunt cele ce se fac sub soare; si totul este desertăciune si vânare de vânt» (Eclesiast 2, 17) (n. ed.).

Hristos, prin turnătoria unui ticălos, Goiciu a avut pretextul ca să-i facă de petrecanie, asa cum le făcuse la Galati atâtor preoti sau celor pe care îi văzuse prin vizetă îngenuncheati, făcându-si rugăciunea.

Numai Dumnezeu stie cine l-a ucis pe Flueras, pentru vina că se ruga lui Dumnezeu să-i ierte necredinta si păcatele. Acele cuvinte: „de acum nu mă mai tem", îmi sună si azi dramatic în urechi.

Trasator

Munca de trasator într-un atelier de tâmplărie mecanică are importanta ei, prin faptul că orice piesă lucrată la masini trebuie mai întâi să fie sablonată milimetric, la anumite dimensiuni.

Munca aceasta, prin atentia pe care trebuia să o depun, mă sustrăgea pentru moment de sub povara ce mă apăsa. Era usoară, ca efort fizic, însă de o mare răspundere; o mică greseală mă putea duce la carcerele mortii.

Le trezisem însă un semn de întrebare camarazilor, care mă stiau bolnav. Mă vedeau revenind la muncă, dar nu la munca grea de la atelierul de tâmplărie manuală, ci la ceva usor, luând locul unui absolvent de liceu, care făcuse parte din comitetele de tortură, ca ajutor al lui Popa Țanu si plecase recent de la Gherla. Vorbind cinstit, munca de trasator era o favoare, făcută nu oricui.

Eram convins că Juberian, în intimitatea lui, rămăsese acelasi pe care-l simtisem la camera 2 parter. N-am înteles însă ce l-a determinat să-mi facă această favoare; poate mila si amintirea faptului că odată ne găsisem amândoi în camera de tortură.

Masinile de la atelierul de tâmplărie mecanică erau ocupate, în cele trei schimburi, în general, numai de studenti, asa că m-am acomodat usor cu atmosfera generală. În viată însă, fericirile sunt de scurtă durată, clipe si ceasuri care trec ca fulgerul, iar suferintele, oricât de putin ar dura, le simti de parcă ar fi fără sfârsit. Iar dacă suferinta îmbracă haina permanentei, viata devine aproape imposibilă si, când trăiesti teama că suferintele nu vor mai avea sfârsit, preferi chiar moartea.

Munca pe care o făceam la ora aceea era o licărire de sperantă în suferinta si groaza care mă rodea si mă măcina cu fiecare ceas trecut. Deseori nu vedeam în fata ochilor decât o groapă fără sicriu si fără cruce.

Fericirile trec repede. Mă încerca o teamă care avea să se confirme. Mărindu-se capacitatea atelierelor, s-au permanentizat si cele trei schimburi de lucru. De aceea probabil, Juberian, înainte de a pleca de la Gherla, m-a chemat la biroul organizatoric si mi-a anuntat schimbarea locului de muncă: din trasator, eram azvârlit pontator. Vestea a căzut peste mine ca un trăznet.

Pontator

Cu timpul, toti detinutii au aflat că studentii, elevii si o parte din muncitori sunt turnători. Faptul acesta mă si întrista, dar mă si bucura, scăpându-mă de mustrările de constiintă pe care le-as fi avut dacă cineva mi s-ar fi destăinuit, si eu ar fi trebuit să-l torn. Or, ca pontator – functie urâtă si dispretuită de toti detinutii care lucrau, pentru că o detineau numai persoane reeducate si unii care făcuseră parte din comitetele de tortură de la Pitesti si Gherla – cine ar mai fi îndrăznit să mi se destăinuie?

Asa că m-am pomenit deodată pus într-o pozitie pe care nu o meritam si nu o doream. Neavând însă nimic de a face, din punct de vedere moral, cu cei ce făceau această muncă, i-am spus lui Juberian că nu o pot accepta, motivând că nu mai aveam puterea de a mă concentra pentru a face calcule matematice. L-am rugat să revină asupra hotărârii sale. Cu toate insistentele mele, hotărârea lui a rămas definitivă. Şi eram convins că el, care-mi cunostea pozitia în demascări, precum si starea fizică, ghicea de ce nu primesc această muncă. În acea clipă, prin minte mi-a trecut fulgerător că vrea să distrugă în mine si ultima fărâmă de demnitate. Relatiile mele cu detinutii care lucrau si îndeosebi cu camarazii mei studenti deveneau cu totul altele.

Auzind refuzul meu de a mă pune pontator, m-a amenintat că mă trimite din nou la tâmplăria manuală, unde trebuia să fac un efort fizic peste puterile mele. Şi, cum nici celula, nici efortul peste putere nu le mai puteam suporta, nu mai rămânea decât să accept propunerea lui Juberian. S-ar putea totusi ca el să fi voit să-mi facă un bine. Numai că, a fi turnător sau pontator nu era acelasi lucru.

Functia de pontator nu era grea, din punct de vedere al efortului fizic, în schimb presupunea o mare responsabilitate. Trebuia să controlezi piesele iesite din mâinile celor ce munceau.

Întotdeauna am acceptat să încerc să aflu o solutie, pentru că refuzul înseamnă frică de a fi probat. Or, încercarea mea, dusă până la anumite limite, avea motivatia că nu capitulasem chiar de la înce

put. Numai că, încercările prea dese si peste puteri, de multe ori, îti macină fiinta până la a nu mai rămâne nimic din ea.

Când am început să fac ceva în viată, n-am nedreptătit niciodată pe altul, pizmuindu-l pentru pozitia, functia si averea pe care le-ar fi avut. Invidia nu m-a stăpânit niciodată. Ştiam din poruncă: „Să nu poftesti nimic din ce e al aproapelui tău". Am fost întotdeauna multumit si împăcat numai cu ceea ce am avut sau am putut face singur.

Ca pontator, eram însă pus în situatia să verific rezultatele unei munci fizice extenuante si să înregistrez exact, cinstit si cu obiectivitate, ceea ce detinutii realizau de fapt. Or, aceasta însemna să nu mă intereseze deloc norma sau obligatiile la care era supus cel ce lucra. Şi acestea erau ucigătoare.

Până în acel moment, când am acceptat functia de pontator, un gând viclean îmi sfredelea constiinta, îndemnându-mă să mă revolt împotriva destinului, a pozitiei si atitudinii mele în ceea ce priveste încercarea. Am ajuns însă la convingerea, pe care nu mi-o mai poate zdruncina nimeni, că destinul este voia lui Dumnezeu, împletită cu vointa omului liber.

M-a constrâns sau m-a torturat cineva, sau mi s-a promis ceva, ca să fiu legionar si să încep lupta împotriva hidrei comuniste? Nu! Când am început activitatea, în 1946, nu mi s-a pus oare în fată perspectiva închisorii si poate, a mortii, pe care le-am acceptat de bună voie? Ba da! Şi atunci, era oare de vină Dumnezeu că eu, fără a fi constrâns, îmi construisem destinul în acest fel? Desigur că nu.

Iar voia lui Dumnezeu este să credem în El, să-L iubim si să-I păzim poruncile, să ne iubim semenii ca pe noi însine si să luăm atitudine împotriva răului si a slugilor satanei care s-au răzvrătit si vor să ducă la suferintă si pierzare întreaga omenire.

În urma acestor reflectii, glasul care mă îndemna la revoltă fu biruit; mă gândeam că, dacă încercarea era de la Dumnezeu, eu neputând să mă sustrag, tot El îmi va da puterea si constiinta morală să ies cu bine din ea.

Cunoasterea omului este de foarte multe ori paradoxală, pentru că oamenii, în general, una gândesc si alta trăiesc sau spun. Ce spune cineva azi nu mai spune mâine, ce-a spus ieri, neagă azi. Azi, cineva poate fi criminal, si mâine martir, azi sfânt, si mâine diavol. Din toate acestea, prin toate căderile si urcusurile lui, sufletului nu-i rămâne decât un singur tel, final, al existentei lui pe pământ: mântuirea, învierea.

Este atât de grăitoare afirmatia poetului Radu Gyr: „Nu esti înfrânt atunci când sângeri, / Nici când în lacrimi ochii ti-s. / Cele mai crâncene înfrângeri / Sunt renuntările la vis".

„Visul" existentei noastre pământesti este mântuirea sufletului. Mai avea oare vreo importantă ce ziceau camarazii si ceilalti care lucrau în atelierele din Gherla, despre faptul că eram pontator? Importantă era doar constiinta că nu făceam rău nimănui. Hotărârea de a înfrunta încercarea pe care o aveam în fată îmi dădea satisfactie. Or, asta conta pentru mine, nu ceea ce spuneau altii; intentia mea cinstită era să fac doar binele.

I-am cerut lui Juberian o favoare, să lucrez de noapte, în schimbul trei, ceea ce el mi-a acceptat. Preferam acest schimb datorită groazei care mă tortura si care crestea în intensitate noaptea, din cauza linistii; în plus, controlul era mai rar decât ziua.

Şi am rămas în această pozitie până ce s-a întrerupt lucrul în atelierele din închisoarea Gherla.

Mi-am pus întrebarea dacă din punct de vedere moral postura de fătarnic, când eram constrâns prin tortură să-i iscodesc pe ceilalti, nu era mai imorală, mai inumană decât aceea în care eram acum, denigrat, urât si desconsiderat, ca pontator?

Intentia de a nu face rău si a veni în ajutorul semenului meu nedreptătit, nu era oare mai convenabilă? Iată că de cele mai multe ori aparentele înseală! Dăm crezare si împrăstiem zvonuri despre semenii nostri, că ei ar fi ceea ce, în realitate, nu sunt. De aici concluzia că nu aparenta, nu vorba si nu denigrarea interesează, ci fapta. Numai ce facem noi, bine sau rău, ne defineste ca fiinte morale. Or, cu toate că L-am ofensat pe Dumnezeu, atunci când am fost constrâns să nu mă mai rog, El, în infinita lui milă si bunătate, mi-a dat încă o încercare, care să fie în avantajul meu si al celorlalti.

Din primele zile ca pontator am fost suspectat nu numai de camarazii mei, dar si de ceilalti detinuti din atelier. Schimbul de noapte mă avantaja în ce priveste controlul, pentru că eram mai putin supravegheat. În acelasi timp însă, îmi luam un mare risc, pentru că nu controlam nici o piesă lucrată cu atâta sudoare de cei care nu numai că nu erau plătiti pentru efortul epuizant, dar nici mâncare nu aveau la consumul de energie pe care-l depuneau; mai ales că toti ieseau din demascări.

Totusi, pentru faptul că biroul organizatoric avea încredere în mine, am fost privit la început cu multă bănuială.

Cu timpul însă, cei ce lucrau în schimbul de noapte si-au dat seama de atitudinea mea si, din dusmani si denigratori, mi-au devenit prieteni si mila lui Dumnezeu s-a răsfrânt atât asupra mea, cât si

asupra celor pe care-i controlam[114]. Şi dovada cea mai concludentă a fost că, timp de un an de zile, cât am fost pontator, nu s-a remarcat nici o greseală de calcul si nu am fost niciodată controlati, ca să se verifice dacă numărul de piese declarate corespunde cu cel al pieselor lucrate. Cei care mai sunt încă în viată vor putea mărturisi despre veridicitatea spuselor mele. Şi nici unul, fie student, elev sau muncitor, nu m-a turnat că nu făceam controlul.

A fost o întelegere tacită între mine si cei ce lucrau în acest schimb, iar dragostea lor mi-a încălzit inima. În acest timp si nebunia mea parcă-si mai redusese intensitatea.

Totusi, se vor ridica voci să mă acuze că am acceptat acel post, care mă compromitea definitiv. Altii poate vor spune că nu a fost corect ce am făcut, pentru că din punct de vedere al legii, eram obligat să verific ce se lucra; dar pe mine nu mă mai interesa decât dacă fapta era bună si plăcută lui Dumnezeu. Era nedrept ca regimul comunist să supună pe detinuti la munci istovitoare, la norme ce nu se puteau îndeplini, fără a fi plătiti si alimentati după efortul fizic depus. Era un abuz, o nedreptate strigătoare la cer. Ținând seama de acestea, si eu aveam libertatea să nu-i controlez; dacă i-as fi controlat, consecintele ar fi fost pentru ei carcerele mortii, de unde numai putini ar fi scăpat cu viată. Şi aici se potriveste zicala românească: „Fă binele si-l aruncă în apă, căci de acolo se va ridica precum untdelemnul la suprafată”.

Cum să nu vin în ajutorul fratilor mei, din postura pe care Dumnezeu mi-o îngăduise, cum să nu-i ajut, când ei munceau mai greu decât sclavii?

Încetarea demascărilor

După cele spuse la Pitesti de colonelul Zeller, că demascările vor continua, fie la Gherla, fie în altă parte, în libertate (spuse repetate de Țurcanu la Gherla si trăite de noi în camerele de tortură), nimeni nu mai credea că acele schingiuiri vor înceta vreodată. Dar, cum toate în viată au un început si un sfârsit, mai apropiat sau mai îndepărtat, si cum nimic nu se întâmplă fără voia lui Dumnezeu, iată că, la 1 ianuarie 1952, demascările au fost oprite. Asta s-a întâmplat după înlăturarea din guvern a lui Teohari Georgescu, Ana Pauker si Vasile Luca. Gheorghiu Dej, cu îngăduinta lui Stalin, a luat astfel frânele conducerii partidului, cât si a statului.

De retinut însă că Nicolski, seful Securitătii, sprijinit de rusi, a rămas la postul lui, până la moartea lui Dej. De unde si concluzia că oculta de la Moscova l-a avut ca agent, cu misiunea de a se ocupa în mod special de demascări. Desigur că nici cei trei ministri care controlau ministerele cheie: Interne, Externe si Economia, nu erau străini de demascări, precum nici Gheorghiu Dej.

Totusi, ca urmare a acestor evenimente, Țurcanu si echipele lui nu au mai fost pusi în libertate, ci dimpotrivă, anchetati, condamnati la moarte si executati.

Un alt motiv al încetării demascărilor cred că a fost si faptul că se aflase în străinătate de ele, cu tot secretul desfăsurării lor.

Nu se stie precis de unde a venit ordinul de încetare a demascărilor, de la Dej sau de la Moscova. Pentru că Occidentul, fiind pus deja la curent cu cele ce se petreceau în România, începuse să-i întrebe pe rusi ba de una, ba de alta. Şi asta le jena politica externă.

Pentru noi, cei de la Gherla, a fost un semn de întrebare plecarea lui Juberian si a câtorva din ajutoarele lui Țurcanu.

Se mai spunea că nimeni din cei rămasi la Gherla nu ar mai fi fost dispus să continue opera lui Țurcanu.

În acelasi timp, noul ofiter politic lansase zvonul, căruia majoritatea dintre noi nu i-am dat însă crezare, că Țurcanu si ajutoarele lui fuseseră pusi în libertate. Cei care au crezut au căzut si au semnat angajamente, devenind informatori si turnători. A fost o abilă pescuire în ape tulburi, si cine a căzut atunci în cursă nu si-a mai revenit niciodată. În schimb ceilalti, care au avut tăria să refuze, si-au revenit total, s-au regăsit si si-au refăcut puterile sufletesti si morale, salvându-se din mlastina deznădejdii. Pe multi dintre acestia i-am cunoscut în închisoare si mai apoi în libertate.

Torturile si degradările operaseră prin slăbiciunea si neputinta noastră si majoritatea dintre noi s-au topit si s-au prăbusit în ele. După aceea însă, celor care au făcut pactul cu Securitatea, când tortura

---

114 «Bunăvoirea Domnului când te depărtezi de răutate si jertfă cu curătenie este când te depărtezi de nedreptate» (Sirah 35, 4) (n. ed.)

fizică nu mai exista, cine le-ar mai putea găsi vreo scuză, decât poate aceea că în constiinta lor demascările nu încetaseră totusi, continuând în virtutea unei inertii?

Mă bate gândul că demascările n-au încetat la voia oamenilor, ci pentru că Dumnezeu s-a milostivit de cei prea greu încercati, punând El însusi capăt acestei nelegiuiri fără precedent în analele istoriei universale[115].

Oricum, încetarea demascărilor a fost strigătul de alarmă care a trezit constiintele noastre, ne-a făcut să întelegem că nimic pe pământ nu este vesnic si că teama de chinul fără sfârsit nu fusese decât produsul stării noastre sufletesti, al delirului nebuniei colective si al posedării demonice. Asa că, toti care au înteles că numai credinta în Dumnezeu ne va salva din această prăbusire, si-au revenit total, fără resentimente, iertându-i si întelegându-i si pe cei ce i-au torturat, fie aceia camarazi, prieteni sau dusmani.

Încetarea lucrului în ateliere la Gherla

După moartea lui Stalin, în martie 1953, munca fortată cu detinutii politici a început să-si piardă din importantă. Până la sfârsitul anului 1953, muncile de la Canal, de la Salcia, din minele de plumb din Maramures, precum si muncile din închisorile mari au încetat.

Peste tot erau impuse norme diabolice, peste puteri. Sub aparente legale, bolsevismul încerca să-si disimuleze asasinatele. Se invoca moartea naturală la orice accident.

La una din întrevederile lui Gheorghiu Dej cu Stalin (după mărturiile lui Marin Preda[116]), acesta din urmă, fiind întrebat cum se poate scăpa de reactiunea burgheză, l-a „sfătuit" pe Dej să initieze canale, lagăre, închisori, unde, aplicând metodele deja verificate de el, va scăpa de toată reactiunea. Dej, elev silitor, s-a conformat întocmai sfatului tătucului si a dezlăntuit cea mai drastică operă de exterminare a elitei românesti.

După încetarea demascărilor, supravietuitorii torturilor, nemaifiind sub apăsarea acelor chinuri, si-au revenit încetul cu încetul.

Neavând certitudinea că demascările încetaseră definitiv, nu aveam încredere să vorbim unii cu altii despre problemele noastre de constiintă; ne întelegeam doar din priviri si mai mult ne intuiam.

Munca în ateliere a continuat, însă. Şi, cu tot efortul depus, deseori peste puterile noastre, a normelor exagerat de mari, preferam totusi atelierul în locul celulei, pentru că ne oferea putină libertate si posibilitatea de a ne mai misca, de a ne întâlni unii cu altii, simtindu-ne mai putin încătusati. Aici oamenii se vedeau în fiecare zi, îsi dădeau bună ziua si se întrebau de sănătate. Departe însă de a-si face confidente. Drama prin care trecuseră stinsese toate entuziasmele.

Se prevedea că, după încetarea activitătii în ateliere, va începe o nouă etapă de detentie, fiind din nou zăvorâti în celule, cu altă formă de demascări, cu frig, foame, perchezitii, celule negre, beciuri, zarce si arest sever, aplicat mai ales în timp de iarnă, cu hrana pe jumătate la trei zile, si îmbrăcati numai în cămasă si izmene.

Multi muriseră în urma acestor măsuri de arest sever.

Aceste pedepse se administrau detinutilor politici după criteriul unor culpe aberante, ca de exemplu: uitatul pe geam prin „jaluzele" (scânduri bătute în ferestrele celulei, pentru a nu se vedea nimic din afară), întinsul pe pat sau pe prici în timpul zilei, scrierea pe pereti cu ajutorul unor bucăti de sârmă, scrierea pe sticle colorate, furnizate de detinutii de drept comun sau luate de la cabinetele medicale si golite de continutul lor, scrierea pe talpa bocancului (cu ajutorul săpunului dosit de la baie si a prafului D.D.T.). Comunicarea prin alfabetul Morse, prin tevile de calorifer, era culpa cea mai gravă, pentru că compromitea secretul închisorii.

Începând din 1953 si până la eliberare, în 1964, acest regim celular ne-a izolat complet de restul lumii. N-am mai avut legături cu familia, nu am primit alimente sau îmbrăcăminte si n-am mai citit un rând tipărit. Toate acestea ne-au măcinat, ne-au îmbolnăvit si omorât cu miile.

115 «Domnul ridică pe cei surpati, Domnul iubeste pe cei drepti, Domnul păzeste pe cei pribegi. Pe săracul si pe văduvă va primi si calea păcătosilor o va pierde» (Psalmi 145, 8-9) (n. ed.)

116 În „Cel mai iubit dintre pământeni". Nu e vorba, propriu zis, de mărturii, ci de informatii colportate în mediul securistic al scriitorimii. Ele sunt, cu toate acestea, sau tocmai de aceea, demne de crezare. (n. ed.)

În celulă cu Costică Cristescu

Din luna septembrie 1953 nu am mai fost scos la lucru, activitatea reducându-se la numai două schimburi, până în decembrie, când a încetat cu totul.

Până la începutul lui decembrie am fost mutat prin mai multe camere.

Pe la sfârsitul lunii am stat în cameră cu doctorul Vasile Mărculescu, una din cele mai luminoase figuri de medici, care si-a înteles chemarea cu toate pedepsele pe care le-a primit. Respectând jurământul lui Hipocrat, a sărit întotdeauna în ajutorul celor amenintati cu moartea. Este printre putinii medici, dintre detinuti, pe care i-am cunoscut în închisoare, care s-a purtat mai mult decât ca un frate cu cei bolnavi. Cu toate că nu primea nici un medicament, încuraja bolnavii prin sfaturi, alinându-le astfel durerile, pe cât putea. Pentru mine va rămâne un mister, de pildă, cum a reusit, doar prin palparea abdomenului, să-i rezolve lui Popescu Paul o ocluzie intestinală. (De aceeasi boală a suferit si camaradul nostru clujean Petrică Săbădus, pe care medicii din Dej, refuzând să-l opereze, l-au omorât, lăsând doi copii orfani).

Doctorul Mărculescu n-a tinut niciodată seama de conceptia politică a omului, de pregătirea sa intelectuală sau de pozitia lui socială; pentru el, toti detinutii erau fratii lui. Nu era legionar, si totusi trecuse prin demascările din Gherla, atasându-se mult de cei tineri, pe care i-a înteles si ajutat.

Fiind în cameră cu el si cunoscându-i bine comportamentul de medic si om, eu însumi fiind medicinist, m-am adresat deseori lui cu problemele mele. Nemaifiind ocupat la atelier, nebunia mea devenise destul de violentă, încât mă asteptam dintr-un moment într-altul să-mi pierd mintile. I-am cerut ajutorul. El, nefiind de specialitate, nu m-a putut ajuta. A cerut însă colegial să fiu internat la detinutii bolnavi si a reusit să o facă. De aceea, si doctorul Mărculescu îmi rămâne în amintire ca omul care mi-a făcut un mare bine în viată. Am avut plăcerea să-l întâlnesc si în libertate, cu putin timp înainte de plecarea mea din tară, în Piata Romană, în Bucuresti.

Internat, în loc de a-mi regăsi linistea, boala mea, care nu era de natură fizică, se agrava pe zi ce trecea.

Am fost apoi luat si izolat la Zarcă, într-o celulă cu inginerul Costică Cristescu si cu un elev, care trecuseră si ei prin demascări.

După câteva zile de convietuire, pe când elevul lipsea din celulă, Cristescu îmi spuse că eram izolati pentru că amândoi trecuserăm prin demascări si că elevul avea o „misiune”.

Felul în care ne-am comportat cu acela, atât eu, cât si Cristescu, l-a dezarmat total. Într-adevăr, după câteva zile elevul nostru a avut o iesire si ne-a mărturisit că fusese introdus în camera noastră să ne tragă de limbă, să asculte si să înregistreze tot ce discutam. Am fost adânc impresionati până la lacrimi chiar de sinceritatea acestui copil. Apoi, în timpul cât am mai stat cu el, vreo câteva luni, am reusit să-l convingem să aibă tăria si curajul să nu mai toarne.

Cât am stat după aceea în celulă cu Cristescu, ne-am legat foarte mult sufleteste unul de altul, fără a ajunge însă la intimităti în legătură cu demascările. Nu stiu de ce, el n-avea deloc întelegerea esentei acestei drame. Mai mult intuitiv decât rational, el observa cu predilectie pe fetele elevilor si ale studentilor care trecuseră prin demascări si lucrau în ateliere, acea asemănare a lor cu diavolii.

Ca apartenentă politică, Cristescu era tărănist, fusese seful tineretului din Capitală. Făcuse si războiul si-si pierduse pe front mâna dreaptă.

Desi de conceptii politice diferite, Costică Cristescu rămâne totusi în amintirea mea ca omul fără prejudecăti politice si fără resentimente, aflat în slujba neamului mai presus de interesele personale sau de partid.

Întâlnirea cu Gheorghe (Gicu) Jimboiu

Pe când eram în celulă cu Costică Cristescu, la un regim foarte sever, am cerut gardianului să fiu dus la vizita medicală, la medicul de pe sectia de unde plecasem. Acela era colegul meu de facultate Virgil Lungeanu, de la Iasi, care îl convinsese pe doctorul Mărculescu, medicul oficial, să-i dea toată libertatea să consulte bolnavii si diagnosticul pus de el să nu mai fie discutat.

Eram în anul 1954, în luna februarie, în acea iarnă de neuitat, când s-au simtit si în Transilvania ninsori iesite din comun.

S-a întâmplat apoi si un alt fapt care a schimbat oarecum viata detinutilor politici. Relaxarea instituită de Hrusciov a fost resimtită si de noi, printr-o asistentă medicală mai atentă. În acea confuzie, după teroarea lui Stalin, chiar si unii dintre gardieni erau un pic mai omenosi, ceea ce mi-a folosit si

mie, când au acceptat să mă ducă la vizita medicală. Spre norocul meu, gardianul nu a asistat si am putut sta de vorbă cu Lungeanu, ca între colegi.

După cum am mai spus, boala mea nu prea era de natură fizică. Lungeanu stia ceva de această boală, dar îmi spunea că, neputând-o întelege, nu putea să facă nimic pentru mine. De altfel si medicii psihiatri, pe care am avut ocazia să-i întâlnesc si să le cer ajutorul când lucram în atelier, mi-au dat acelasi răspuns.

Favoarea pe care mi-a făcut-o Lungeanu, a fost aceea de a-mi pune diagnosticul de bolnav de plămâni, putându-mă astfel scoate de la Zarcă si transfera la sectia unde lucra el ca medic. Norocul meu a fost că diagnosticul a fost confirmat si de medicul oficial, fără să mă mai consulte.

Peste câteva zile am fost scos din Zarcă, din celula unde eram cu Cristescu, si dus la camera nr. 1, din clădirea numită Sectie, care se afla deasupra Capelei, unde îl cunoscusem pe Flueras. Pentru mine e semnificativ faptul că acolo l-am cunoscut pe Jimboiu.

Jimboiu nu trecuse prin demascări la Pitesti, deoarece, fiind crunt torturat în timpul anchetei la Brasov, ca student la Academia Comercială din acest oras, iesise din anchetă grav bolnav de tuberculoză si ficat. În această stare a fost dus la penitenciarul sanatoriu pentru tuberculosi din Tg. Ocna, pe valea Trotusului.

Rămas de mic orfan de tată, fusese crescut de mama lui care nu se mai căsătorise, trăind în cea mai curată credintă ortodoxă. La această zestre sufletească s-a mai adăugat si educatia legionară, în Frătiile de Cruce, el aflându-se direct sub influenta celui ce a rămas un mit pentru toti cei care l-au cunoscut, studentul legionar Valeriu Gafencu, condamnat de pe timpul lui Antonescu.

Pe Gafencu nu l-am cunoscut personal. I-am citit gândurile scrise si scoase nu stiu prin ce minune din închisoare. L-am văzut doar de câteva ori la Pitesti, înainte de demascări. Tot ce stiu despre Gafencu stiu de la alti camarazi, printre care si Jimboiu, si de aceea las dreptul camarazilor ce l-au cunoscut si pe care i-a influentat să scrie si să vorbească despre el.

Jimboiu era poate cel mai strălucit elev al lui Gafencu, îmbinând în modul cel mai armonios conceptia legionară, credinta ortodoxă si setea de cunoastere intelectuală. Este printre putinii tineri legionari pe care i-am cunoscut, care trăia cu gândul că mai degrabă moare, decât să-l denunte pe altul la anchetă. Rezultatul acestei convingeri a fost îmbolnăvirea lui de tuberculoză si ficat si, mai târziu, moartea.

A fost condamnat la ani grei de închisoare, nu pe declaratiile lui, ci pe ale altora, iesind astfel din anchetă cu constiinta curată că nu antrenase cu el alti tineri în închisoare.

Am cunoscut în viata mea fel de fel de oameni, atât înainte, cât si după detentie, dar n-am întâlnit un altul, indiferent de vârstă sau pregătire, care să înteleagă Ortodoxia si să iubească pe Hristos ca Jimboiu. Un tânăr curat trupeste si sufleteste, înzestrat cu o mare blândete si bunătate. A fost singura fiintă pe care am întâlnit-o care n-a spus niciodată că suferă de foame. Avea dragoste de oameni indiferent cine erau ei, prieteni sau dusmani, dusă până la sacrificiul de sine. Fată de dusmani si fată de cei care l-au chinuit si continuau să o facă, avea o întelegere care rational nu se putea explica. Era atât de convins de misiunea lui pământească de a face binele, încât parcă venea din altă lume. Dacă nu l-as fi cunoscut pe acest tânăr, m-as fi îndoit de multe lucruri sau nu le-as fi crezut. Jimboiu, cum numai sfintii au înteles, s-a identificat cu chemarea Fiului lui Dumnezeu: «Veniti la Mine toti cei osteniti si împovărati si Eu vă voi da odihnă».

Din momentul în care l-am cunoscut pe Jimboiu, n-am mai citit Vietile Sfintilor ca pe o lectură oarecare.[117] Cunoscându-l pe el, orice îndoială, orice suspiciune că au existat si mai există sfinti pe pământ, a fost spulberată pentru totdeauna din sufletul meu. Acest martir, cu fizicul lui de sfânt bizantin, a fost pentru mine modelul de neegalat a ceea ce trebuie să fie si să facă omul pentru mântuirea lui si a neamului care l-a conceput.

Desi credinta este ceva ce nu prea are legătură cu ratiunea, totusi majoritatea oamenilor au nevoie de evidente pentru a crede (categoria Sfântului Apostol Toma). Nu găsesc cuvinte să-mi exprim cinstea si admiratia pentru acest martir legionar. Orice notiune as folosi pentru a-l face si pe altul să înteleagă cine a fost acest tânăr si ce a însemnat el pentru cei ce l-au cunoscut, ar fi de prisos. Toate cele de mai sus se pot rezuma la o propozitie: era un înger în chip de om.

---

117 Într-adevăr, pentru mintea noastră întunecată de duhul rationalismului si pentru sufletul nostru pustiit de lipsa de dragoste de Hristos si de aproapele, *Vietile sfintilor* este o carte greu de înteles *ad literam*. Abia atunci când citesti memorii precum acestea de fată sau cele ale lui Virgil Maxim, în *Imn pentru crucea purtată*, întelegi că relatările despre sfinti sunt riguros exacte, nesuferind nici un fel de interpretare sau corectie. Acesta este rostul martirilor: să arate că ceea ce pare de necrezut este posibil. (n. ed.)

Am convingerea fermă că existenta oamenilor pe pământ si relatiile dintre ei nu sunt întâmplătoare.

Din clipa când l-am cunoscut pe Jimboiu trăiesc cu impresia că am stat de vorbă cu îngerii. A fost desăvârsit din toate punctele de vedere, conform imperativului: «Fiti desăvârsiti, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârsit este».

Camera 1 sectie

Sectia, pe care se găsea si camera nr. 1, făcea parte din clădirea de mijloc a închisorii.

Era pe la începutul lunii februarie 1954, când am fost scos de la Zarcă si dus în această sectie cu camere mari, cu priciuri suprapuse, unde erau internati numai bolnavi cu maladii avansate, multi dintre cei ce trecuseră prin demascări, precum si cei ce lucraseră în ateliere, la munci istovitoare.

În mod normal, eu nu ar fi trebuit să fiu acolo, nesuferind de o boală fizică. În timpul cât lucrasem ca pontator mă mai refăcusem putin, nefiind obligat să depun un efort fizic peste puteri ca să îndeplinesc norma; eram totusi slăbit, deoarece boala mea avansase atât de mult, încât nici hrana nu mă mai interesa.

În camera 1 am trăit cea mai îngrozitoare, mai înspăimântătoare si mai de neconceput tortură sufletească. Şi tot acolo mi s-au definitivat gândirea si întelegerea: acolo am înteles ce este credinta în Dumnezeu[118].

Cum am intrat în acea cameră, mai mică decât celelalte, cu un singur rând de priciuri suprapuse, m-am întrebat unde vom încăpea atâtia? Eram în jur de patruzeci.

Pe priciurile de deasupra erau multi dintre cei pe care-i cunosteam din demascări. De aceea am si fost invitat să iau loc între ei. Dragostea cu care m-au primit atât camarazii, cât si cei cu care lucrasem în ateliere, m-a impresionat. Era aceeasi atmosferă în care trăisem si la Pitesti, înainte de demascări.

Cum se explică această atmosferă în comparatie cu iadul de la Pitesti si Gherla, din timpul demascărilor?

Cum se poate explica că inimile curate si pline de dragoste ale acestor tineri s-au întors deodată cu 180 de grade, devenind cele mai feroce fiare, gata să se sfâsie între ei? Cum e posibil ca azi să fii înger si mâine demon? Şi totusi a fost posibil; noi toti cei care am trecut prin demascări, desi cinstiti, curati la inimă si luptători neînfricati, am devenit contrariul a ceea ce fusesem, ca urmare a unor cumplite torturi. Însă, dacă prăbusirea demonilor prin vointa lor liberă este ireversibilă, prăbusirea omului, în urma constrângerii si torturii, este reversibilă în majoritatea cazurilor, dacă nu în toate.

Atmosfera amabilă din camera nr. l, nu se vădea ca atare atât prin cuvinte, cât prin gesturi si tăceri, pentru că nu ne povesteam pe unde am fost, ce-am suferit si ce-am făcut. Nu ceea ce fusesem înainte de demascări conta, ci ceea ce devenisem acum. Duceam în spate o experientă pe care nici un alt tineret nu o mai trăise.

Oare atâtia morti si ucisi fără milă, atâtia înnebuniti si atâtia care încercaseră să se sinucidă, nu spun nimic?

În mine se zvârcolesc zecile de mii de camarazi ucisi miseleste, în timpul dementului rege Carol al II-lea si a domniei satanice a comunismului[119]; îndeosebi, aceia asasinati în demascările de la Pitesti si Gherla. Toti acestia strigă si imploră dreptatea lui Dumnezeu. Eu nu sunt decât purtătorul lor de cuvânt, cel care am văzut si am suferit acea nestăvilită ură a satanei, exercitată prin slugile sale împotriva noastră.

Cum e posibil ca un om să fie azi om si mâine contrariul? Şi totusi, a fost posibil. Cu ce pret, ati văzut din cele povestite.

Am amintit în treacăt că, fiind izolat în celula nr. 15 subsol, la închisoarea din Suceava, în asteptarea procesului, atunci când, pentru prima dată, mă găseam singur-singurel, părăsit de toti si fără nici o putintă de scăpare, neputând dormi de frig si de foame, într-o noapte de nesomn am strigat la cer: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, vreau să mor pentru Tine!”

Strigătul meu era sincer, pornea din adâncul constiintei mele: doream moartea din toată inima. Dar intentia mea izvora dintr-o mândrie pe care aveam să o plătesc cu vârf si îndesat[120].

---

118 Se observă că autorul descrie etapele drumului spre credintă, care este nesfârsit. Numai martirul are credintă desăvârsită, pentru că el simte direct ajutorul Dumnezeiesc. Până acolo însă, nu se poate spune decât: «Cred, Doamne, ajută necredintei mele!» (n. ed.)

119 Şi în timpul dictaturii lui Antonescu, pe care autorul îl trece aici cu vederea. (n. ed.)

120 „Cel ce se mândreste cade în osânda diavolului” (Sfântul Vasilie cel Mare, *Cuvânt pentru zavistie*). „Dacă prin pă-

La rugămintea mea, Dumnezeu mi-a oferit prilejul, si nu o dată, să mor pentru El.

Greseala mea consta în faptul că cerusem ceva ce nu se cuvenea[121]. Şi în plus, nu avusesem prevederea de a mai fi adăugat: „Dacă este cu putintă, si cu ajutorul Tău, Doamne". Căci, asa cum spun Sfintii Părinti, încercarea, ispita si suferinta nu sunt date omului peste puterile lui, iar pentru a le învinge nu-ti rămâne decât să-ti amintesti că: «Fără Mine nu puteti face nimic». Deci, numai cu El, prin El, cu îngăduinta, ajutorul si voia Lui biruim orice ispită, de orice fel.

La Pitesti, în cea mai cruntă încercare, eu nu m-am lepădat de Dumnezeu, ci numai am afirmat public că nu mă mai rog. De aici însă, au urmat consecintele si de aceea, când am intrat în închisoarea Gherla, m-a cuprins groaza mortii. Prin propria mea voie refuzasem harul Dumnezeiesc si atunci probabil si Dumnezeu m-a părăsit, rămânând eu singur si gol în marea încercare.

Sfintii Părinti spun că rugăciunea este starea de comuniune între Ziditor si făptură. Iar eu mă lipsisem de ea si în sufletul meu lipsit de prezenta si puterea lui Dumnezeu intrase duhul satanei, posedare pe care o trăiam cu o violentă de nedescris.

Şi, dacă nu am ajuns totusi bătăus si ucigas, este pentru că îndrăcirea care ne stăpânea pe toti la mine îmbrăcase forma groazei.

Nu este deloc în intentia mea de a-i sili pe altii să înteleagă sau să creadă ceea ce simtisem eu atunci. Suferinta si durerea acelor tineri care au trecut prin infernul de la Pitesti si Gherla a fost mai mult decât îngrozitoare si de nesuportat; tot asa si suferinta, durerea si teama din sufletul meu nu se pot întelege, explica si imagina prin comparatii.

Groaza si teama se manifestau în mine cu atâta violentă încât, în momentele de luciditate, îmi ziceam că dacă acela era iadul si suferinta lui, cine oare îl va putea suporta în vesnicie? Eu n-am răbdat decât patru ani si mă întreb, acum când scriu, cum de nu mi-am pierdut mintile? Or, dacă eu n-am rezistat, ajungând să-mi doresc moartea, mă întreb ce au făcut cei care nu credeau în Dumnezeu.

Evanghelia mărturiseste că, atunci când Dumnezeu a scos demonii din cel îndrăcit, acestia L-au rugat să-i lase să intre în turma de porci, pentru că si demonii se îngrozesc de tortura din iad.

Pe prici, nu puteam dormi noaptea, fiind înghesuiti ca sardelele, asa că recuperam în timpul zilei, încercând să facem câteva miscări cu rândul.

După câteva zile, miscându-mă prin cameră, mi-a atras atentia un tânăr, deosebit de toti ceilalti. Avea o figură de ascet răsăritean ce radia bunătate.

Când făcusem cunostintă nu-i retinusem numele. Întrebând despre el, camarazii mi-au spus că fusese student la Academia din Brasov, că nu trecuse prin demascări si că venea de la sanatoriul din Tg. Ocna, fiind bolnav de tuberculoză si de ficat.

Observasem că acest tânăr mă urmărea si el cu privirea. La un moment dat, m-a surprins uitându-mă la el: a trebuit să mă reazim de perete, ca să nu-mi pierd echilibrul. Ceva inexplicabil mă cuprinsese si parcă o fortă, alta decât vointa mea, se opunea acelei priviri. Am tresărit si mi-am dat seama că un duh, contrar aceluia care mă poseda, îmi răvăsea sufletul.

Epuizat, m-am întins pe prici. Fata îmi era ca de mort, sângele îmi fugise din obraz. Observându-mi paloarea, camarazii m-au întrebat ce este cu mine. Le-am răspuns că nu mă simteam bine. Noaptea care a urmat nu o voi uita niciodată. Duhul satanei care mă stăpânea, mă tortura si mă îngrozea, probabil că nu putea suferi privirea cu care Jimboiu – acesta era numele tânărului – se uita la mine.

A doua zi dimineata, s-a apropiat de mine si m-a invitat la el pe prici, să stăm de vorbă. Duhul care mă stăpânea mă oprea să fac acest pas, dar gestul lui Jimboiu – mă luase de mână – m-a făcut să-l urmez.

Primul cuvânt pe care mi l-a adresat a fost: „Frate, esti bolnav; nu te teme însă si ai încredere în mine. Deschide-ti sufletul si spune-mi ce ai pe inimă; poate voi fi în stare să te ajut cu ceva".

În câteva cuvinte, i-am spus tot ce aveam pe constiintă. La destăinuirea mea, el mi-a răspuns: „Ai gresit grav înaintea lui Dumnezeu. De ce nu ai încercat totusi să te rogi mai departe si la Pitesti?". I-am spus că nu stiam cine mă oprise.

---

rerea de sine i se năluceste cuiva să ajungă la cele înalte si are dor satanic, nu adevărat, lesne îl leagă ‹diavolul› întru mrejile sale, ca pe o slugă a sa" (Sfântul Grigorie Sinaitul, *7 capete despre rugăciune si înselare*). „Oricine se sileste să intre la nunta Fiului lui Dumnezeu («moartea, numai moartea legionară ne este cea mai scumpă nuntă dintre nunti») nu în vesminte curate si luminate, puse în rânduială prin pocăintă, ci de-a dreptul în zdrentele sale, în starea omului vechi, de păcătosenie si amăgire de sine, este aruncat în întunericul din afară: în înselarea drăcească" (Sfântul Ignatie Briancianinov, *Despre înselare*). Asa se explică toate căderile uriase ale „reeducatilor" care nu si-au mai revenit niciodată la realitate (n. ed.).

121 Nu noi suntem aceia care decidem să devenim martiri. Nu oricine este învrednicit cu această cinste. Dumnezeu ne alege să mărturisim pentru El. Atunci când încercăm ceva care depăseste măsura noastră duhovnicească, negresit vom fi smeriti, pentru a nu cădea în părerea de sine, adică în cea mai jalnică înselare. (n. ed.)

M-a întrebat dacă îmi mai fac rugăciunea. „O fac, dar nu simt nimic; mi-e inima de piatră", a fost răspunsul meu. „De când te rogi, I-ai cerut iertare lui Dumnezeu?"[122] La răspunsul meu negativ, a continuat: „De plâns, ai plâns?"[123]. Din nou, nu[124].

– As vrea să stiu si eu cum te rogi.

După ce i-am spus rugăciunea cu care mă rugam, mi-a răspuns că mă rog bine.

– Simt însă că m-a părăsit Dumnezeu.

– Nu-l ofensa pe Dumnezeu, nu El te-a părăsit; tu L-ai ofensat, m-a apostrofat.

După acest schimb de cuvinte, credeam că am vorbit cu un înger, căci puterea care emana din el redusese la tăcere duhurile ce mă chinuiau.

De atunci, m-a invitat să stăm de vorbă în fiecare zi. Dându-mi seama ce fel de om era si cât de mare putere duhovnicească avea, l-am implorat să se roage si pentru mine[125]. „Eu am să mă rog, mi-a răspuns el, dar trebuie un efort personal[126]. Ofensa adusă lui Dumnezeu nu se poate sterge decât cu lacrimile căintei[127]. Numai când te vei ruga cu lacrimi si te vei căi, Dumnezeu îti va auzi glasul si te va ierta[128]".

Zilele până la Pastile lui 1954 au fost pentru mine atât de îngrozitoare, că nu am cuvinte să-mi exprim starea pe care am trăit-o, necum să fac pe cineva s-o înteleagă.

Cu cât se înmulteau discutiile dintre mine si Jimboiu, cu atât tortura mea era mai de nesuportat[129]. Asteptam în fiecare zi să mă trezesc nebun din putinul meu somn. Lucru paradoxal, gândirea si puterea mea de judecată functionau în mod normal si eram constient de starea în care mă aflam si asta îmi făcea mult rău.

Atunci mi-a trecut prin fata ochilor figura mamei, plângând, si m-am îngrozit la gândul că ea mă va vedea nebun.

Oricât as încerca să conving pe cineva, să-l fac să înteleagă ce am simtit si trăit atunci sub povara acelei frământări, îmi va fi zadarnic. Şi în închisoare si în libertate, toti cei cărora le-am mărturisit ce s-a petrecut atunci cu mine, ca să nu mă jignească, nu mi-au spus că nu mă cred, ci că nu pot întelege.

Singurii care m-au înteles când le-am povestit prin câte am trecut, în afară de Jimboiu, au fost pustnicii de la Mănăstirea Sihăstria.

Se apropia Pastele (1954), la sfârsit de aprilie, într-o primăvară frumoasă, după o iarnă grea, de neuitat, când chinul interior depăsise orice limită. În această stare sufletească am avut următorul gând: dacă toată lumea aceasta ar fi a mea, la ce mi-ar folosi ea, dacă nu mai am linistea si pacea avută înainte de a fi încetat să mă mai rog? Era precum spune cuvântul: «La ce i-ar folosi omului dacă ar dobândi lumea toată dar sufletul său si-l va pierde?» sau «Ce va da omul în schimb pentru sufletul lui?».

Cum Dumnezeu nu îngăduie ispite peste puterile noastre, în cele mai critice momente, mila si ajutorul Lui vin la noi. Dar numai dacă le cerem din tot cugetul nostru.

---

122 „Nimeni să nu deznădăjduiască de sine, măcar desi a păcătuit, că celor ce Îl caută pe Dânsul, dătător de plată se face, iar celor ce se leapădă de Dânsul si nu se pocăiesc, aspru este" (Sfântul Efrem Sirul, *Cuvânt pentru umilintă*) (n. ed.).

123 „Eu, frate, în ceasul când îmi iesea sufletul din trup, am văzut lacrimile stingând focul în care era să fiu aruncat pentru faptele mele". „Cel ce se păzeste, fiule, păzeste plângerea si umilinta, iar cel ce nu bagă în seamă acestea, fără de plângere este si fără lacrimi. Cel ce nu are acestea, nu are cu sine pe Dumnezeu care îl apără si îl păzeste" (Pateric, *Pentru umilintă*) (n. ed.).

124 „ El iarăsi, pângăritul, în deznădejde aduce pe cei ce se pleacă lui; învârtosează inima, usucă lacrimile, ca să nu se umilească păcătosul" (Sfântul Efrem Sirul, *Pentru patimi*). „Toate felurile de înselare drăcească la care se supune cel ce se nevoieste în rugăciune (includem aici si nebunia care îl stăpânea pe Dumitru Bordeianu) apar ca urmare a faptului că la temelia rugăciunii nu este pusă pocăinta, că pocăinta nu s-a făcut izvorul, sufletul, scopul rugăciunii" (Sfântul Ignatie Briancianinov, *Despre înselare*) (n. ed.).

125 „Lucrul vostru este, sfintilor, ca să vă rugati pentru păcătosi, iar lucrul lui Dumnezeu este pe cei deznădăjduiti a-i milui si a-i băga în împreună numărarea turmei Sale" (Sfântul Efrem Sirul, *Mustrare luisi si mărturisire*) (n. ed.).

126 „Un frate a zis lui avva Antonie : Roagă-te pentru mine! Zis-a lui bătrânul: nici eu nu te miluiesc, nici Dumnezeu, dacă tu însuti nu te vei sili si nu te vei ruga lui Dumnezeu" (Sfântul Antonie cel Mare, Pateric). „Cel ce are trebuintă de rugăciunea dreptului trebuie să nu o facă pe aceasta nelucrătoare si nemiscată, de vreme ce cu adevărat urăste pe cele rele, ci să o facă lucrătoare si tare, într-aripând-o cu faptele sale cele bune si ajungând pe cel ce poate să dea iertarea celor care au gresit" (Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Răspunsuri către Thalasie*) (n. ed.).

127 „Fă-ti milostiv pe Domnul tău cu lacrimile, ca să vie la tine" (Sfântul Isaac Sirul, *Cuvântul 2*) (n. ed.).

128 „Deci de acum înainte porneste sufletul tău, si prin lacrimi pleacă pe Cel ce mântuieste toate, că ia perdeaua usii inimii tale, si întunecarea viforului patimilor o smulge din întărirea omului cea din lăuntru, ca să te învrednicesti tu a vedea raza zilei, ca să nu te faci ca un mort sezând întru întuneric în veci" (Sfântul Isaac Sirul, *Cuvântul 8*) (n. ed.).

129 „Aceasta este si sârguinta diavolului: când coboară pe cineva în deznădejde, atunci îl surpă" (Sfântul Efrem Sirul, *Mustrare luisi si mărturisire*) (n. ed.).

Învierea

Dacă nu as mărturisi în acest capitol ceea ce am trăit atunci, m-ar pedepsi Dumnezeu. Pentru că minunea a făcut-o El, iar eu trebuie să spun aceasta. De aceea, acest capitol este singurul care se adresează numai celor ce cred nelimitat în Dumnezeu, în Evanghelia si Biserica Lui.

Crestinismul este religia minunilor. Întruparea Fiului lui Dumnezeu din Preasfânta Fecioară Maria, întâmplare care nu se supune legilor firii, este începutul minunilor[130]. Dumnezeu se face om ca si noi, ca să-L vedem, să-L pipăim, să-L ascultăm vorbind, să vedem minunile pe care le-a făcut cu noi oamenii; iar noi ajungem să-L negăm ca Fiu al lui Dumnezeu, să-L prigonim si să-L răstignim pe cruce.

Minunea minunilor, pe care ratiunea omenească nu o poate întelege si admite, este Învierea din morti a Fiului lui Dumnezeu. Cât a fost cu noi pe pământ ne-a spus: «Eu sunt Învierea si Viata, Eu sunt Viata lumii, Eu sunt Calea, Adevărul si Viata».

Fiul lui Dumnezeu a murit si a înviat nu ca Dumnezeu, pentru că El nu poate muri, ci ca om. Cei ce nu cred în Învierea Fiului lui Dumnezeu si în minunile făcute de El si de Sfinti cu puterea Lui nu vor avea parte de învierea si fericirea vesnică, ci vor învia ca să-si primească răsplata necredintei si a faptelor rele pe care le-au făcut ca slugi ale satanei. Dacă au slujit satanei pe pământ, de satana vor avea parte si în vesnicie[131].

Crestinismul este primit numai prin credintă, nu prin puterea de pătrundere a ratiunii umane. Credinta este un „dat", dăruit de Dumnezeu omului prin creatie. Şi el operează mai ales acolo unde ratiunea umană nu poate pătrunde. «Crede si te vei mântui». «Cercetati Scripturile», spune Fiul lui Dumnezeu.

Toată fiinta mea se cutremură ca acela care am trăit timp de patru ani o fărâmă de iad. Dar ce vor spune cei necredinciosi la Învierea de apoi, când Dumnezeu va face cea mai mare minune, înviindu-l pe om si lumea pentru vesnicie? Şi aceasta pentru ca omul să fie viu si vesnic fericit.

Nu întâmplător l-am întâlnit pe Jimboiu în camera 1 de pe Sectie. L-am cunoscut pentru a întelege posibilitătile omului de a-si mântui sufletul cu ajutorul harului Dumnezeiesc. Şi nu întâmplător ne aflam deasupra capelei unde îl cunoscusem pe Flueras, ateul întors la dreapta credintă la apusul vietii.

Se apropiau Pastile si puterile mele fizice si sufletesti se epuizaseră. În toată fiinta mea se instalase, fără să-mi dau seama, o neliniste sau poate o presimtire, că se va întâmpla ceva cu mine. Trăiam emotia celui aflat în fata mortii. Dar mie nu-mi era frică de moarte, pe care mi-o dorisem de atâtea ori, ci mă temeam că din clipă în clipă îmi voi pierde mintile pentru totdeauna.

Era în Sâmbăta Pastelui. Cu o zi înainte mă rugasem, atât de adânc, cum poate nu am făcut-o niciodată în viata mea; în acelasi timp, trăiam însă si disperarea că rugăciunea nu-mi e ascultată.

Sâmbătă seara deci, pe la orele zece, când a sunat stingerea, m-am întins pe prici. De câteva nopti nu-mi mai găseam somnul. Spre miezul noptii, ceva m-a îndemnat să mă dau jos si să mă misc prin cameră. M-am apropiat de geam si în clipa aceea am auzit clopotele bisericii din Gherla sunând orele douăsprezece, anuntând slujba Învierii. Sunetul clopotelor mi se părea venind din altă lume, atât era de armonios.

Am căzut în genunchi în fata ferestrei si, cu mâinile încrucisate pentru rugăciune, am strigat din adâncul sufletului meu: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, mărturisesc că Te-am ofensat, dar Tu Doamne, stii că am ajuns la marginea suferintei si răbdării. Nu mai pot! Fă cu mine ce vrei Tu! Eu am fugit de la Tine, Doamne, dar mă rog Ţie din toată fiinta mea, de este cu putintă, iartă-mă si învie sufletul meu pentru că eu cred nelimitat în Învierea Ta".

În clipa aceea, cum stăteam în genunchi cu mâinile încrucisate si ochii atintiti printre gratii, toată fiinta mea s-a cutremurat si din ochi au început să-mi curgă siroaie de lacrimi[132].

---

130 „Bucură-te, începătura minunilor lui Hristos" (*Acatistul Maicii Domnului*, Icosul 2) (n. ed.).

131 «Iar dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este credinta voastră, sunteti încă în păcatele voastre; si atunci si cei ce au adormit în Hristos au pierit. Iar dacă nădăjduim în Hristos numai în viata aceasta, suntem mai de plâns decât toti oamenii» (I Corinteni 15, 17-19) (n. ed.).

132 „Smerita cugetare este o rugăciune neîncetată, cu lacrimi si cu durere" (Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Suta a treia despre dragoste*). „Rugăciunea este luminarea sufletului" (Sfântul Isaia Pustnicul, *Cuvântul 4*). „Rugăciunea este filacteria întelepciunii, îndreptătoarea mâniei, acoperirea înfumurării, curătirea tinerii de minte a răului, defăimarea zavistiei, omorârea nedreptătii, îndreptarea necredintei" (Sfântul Grigorie de Nissa, *Tâlcuire la rugăciunea Domnească*) (n. ed.)

Printre lacrimi, atât doar am mai putut rosti: „Doamne, fie-Ţi milă de mine!” N-am apucat să termin aceste cuvinte, că tot trupul mi-a fost cuprins de un tremur si o zvârcolire ca a posedatilor si am simtit cum din sufletul si trupul meu a iesit si m-a părăsit o putere străină. Era duhul satanei[133] care mă muncise si mă stăpânise, timp de patru ani de zile.

Asemăn vindecarea mea, pentru că vindecare a fost, cu ispăsirea unui om care duce o mare povară în spate, până cade sub greutatea ei si nu se mai poate ridica; atunci cineva îi ia greul si el se simte după aceea, dintr-o dată, atât de usor de parcă ar zbura[134]. Asa m-am simtit si eu îndată ce forta aceea satanică m-a părăsit.

Am căzut cu capul pe ciment, lesinat, cu cămasa udă de transpiratie si lacrimile nu mai încetau să-mi curgă siroaie. Mi-am simtit fruntea udată de lacrimile căzute pe cimentul rece pe care l-am sărutat. Erau lacrimile căintei pe care Dumnezeu binevoise să le primească, iertându-mi ofensa pe care i-o adusesem. În patru ani de chin, nu vărsasem o lacrimă, dar acum sufletul îmi era scăldat în baia căintei si a minunii lui Dumnezeu.

Târziu, m-am ridicat, nemaistiind unde mă aflam; mă simteam un alt om si eram atât de usor, de parcă pluteam în alte sfere. De Înviere, Dumnezeu mă vindecase si mă înviase si pe mine.

Am îngenuncheat din nou si, întins cu fata la pământ, am strigat din toată suflarea mea: „Doamne, esti atât de bun si de milostiv cu cei păcătosi, încât nu stiu cum as putea să-Ţi multumesc!” Şi atunci mi-au venit în minte cuvintele lui Iisus vindecându-l pe cel îndrăcit: „Iată, te-ai făcut sănătos, mergi si de-acum să nu mai păcătuiesti!”. Şi inima mea a simtit o bucurie care nu se poate întelege decât de cel ce a trăit-o. Dacă până atunci fusesem în iad, în acel moment simteam că fericirea raiului nu era departe de sufletul meu.

M-am ridicat de pe ciment; ca o aparitie din lumea visurilor, în fata mea stătea Jimboiu. L-am îmbrătisat, spunând din toată inima: „Hristos a înviat!”. „Adevărat a înviat!”, mi-a răspuns, plin de duiosie. Am plâns o vreme, amândoi. În viata mea n-am simtit pe nimeni asa de aproape ca, în acea clipă, pe Jimboiu. Trăiam amândoi bucuria învierii mele. Am vrut să-i multumesc pentru îndrumare dar el s-a multumit să zică: „Lacrimile tale au fost primite de Dumnezeu si mila Lui te-a vindecat. De când te-ai dat jos de pe prici am văzut tot; nici eu nu dormeam. Mă bucur din toată inima pentru tine”.

Se făcuse ziuă si cei din cameră s-au sculat. Pe mine, lumina Învierii mă scălda în razele ei. Eram un alt om, pentru că: „pierdut am fost si m-am aflat, mort am fost si-am înviat”.

Am revenit pe prici, m-am întins si m-a cuprins un somn profund, încât abia la masa de seară au reusit camarazii să mă trezească. Nu mai dormisem asa de patru ani de zile.

Pastele lui 1954 au fost pentru mine adevărata nastere si înviere; un eveniment crucial pentru credinta si gândirea mea.

Se instalase în sufletul meu, în locul groazei si fricii pe care o trăisem timp de patru ani, o putere care făcea să nu mă mai tem de nimic, decât de Dumnezeu[135].

De-acum, pentru mine, închisoarea nu mai era încătusare, ci libertate deplină[136]. Cu toate că trupul îmi rămăsese în lanturi, sufletul era liber de orice m-ar fi atras în viata aceasta pământească. Era libertatea dată de Fiul lui Dumnezeu, când a spus: «Eu vă dau adevărata libertate». Zidurile închisorii, lacătele si lanturile care ne strângeau si ne zăvorau, pentru mine aveau mai putină importantă; eu trăiam pe alte coordonate ale existentei. Nu numai sufletul, gândirea, întelegerea si trăirea mea erau altele, dar si neputinciosul meu trup, slăbit aproape până la distrofie, se întărise.

Aceia ce vor citi cu bunăvointă si răbdare acest capitol, vor cunoaste – cred – de ce gândesc si trăiesc asa cum am arătat în mărturisirile mele.

Am mai stat în acea cameră încă vreo lună, timp în care am avut cele mai rodnice discutii cu iubitul meu prieten si camarad Gheorghe Jimboiu. După aceea, el a fost luat si dus la anchetă unde, am

---

133 „Rugăciunea este cea mai mare tortură si groază pentru duhurile rele” (Sfântul Nil Sinaitul) (n. ed.).

134 „Şi precum un mort răspândeste un asa de groaznic miros, încât atrage la sine fiarele sălbatice, iar dacă trupul e îmbălsămat, nu mai face viermi si nici miros greoi nu mai are, tot asa si cel ce-si arată păcatele sale, nu mai e atacat de gânduri de deznădejde, de trândăvie si de întristare” (Sfântul Isaia Pustnicul, *Cuvinte de la Mănăstirea Caracalu*). „Luceafărul, Belzebul si iadul, un gând au câtestrei si o unire. Pentru aceea omul trei vrăjmasi are: necurătia, necredinta si deznădăjduirea. De se închide pornirea necredintei si a necurătiei, se ridică omul din deznădăjduire. Atunci se luminează inima lui din darul Sfântului Duh si lucrează poruncile lui Hristos” (Sfântul Nil Athonitul, *Pentru căderea Luceafărului*) (n. ed.).

135 „Când harul s-ar înmulti în om, atunci întru dorirea dreptătii frica mortii lesne i se face lui defăimată, si pricini multe află cineva în sufletul său că se cade pentru frica de Dumnezeu a suferi necazul” (Sfântul Isaac Sirul, *Cuvântul 1*)

136 «Domnul este Duh, si unde este Duhul Domnului, acolo este libertate» (II Corinteni 3, 17). « Stati deci tari în libertatea cu care Hristos ne-a făcut liberi si nu vă prindeti iarăsi în jugul robiei» (Galateni 5, 1) (n. ed.)

aflat mai târziu, la Aiud, boala i s-a agravat si fiind supus la un regim sever si fără medicamente, a murit ca un martir. Am această credintă intimă că Dumnezeu l-a primit în ceruri în rândurile sfintilor.

După plecarea lui Jimboiu, parcă se rupsese ceva în mine si l-am rugat pe Virgil Lungeanu, colegul meu, să-mi facă iesirea din această cameră si să mă trimită pe celular. La insistentele mele, am fost transferat la camera nr. 1 parter, în clădirea mare a închisorii.

Camera 1 celular

În această cameră am întâlnit multi camarazi care trecuseră prin demascări, precum si pe bunul meu prieten si camarad Lefa Aristide, care nu trecuse pe acolo. El avusese sansa să fie afectat ca medic la cabinetul din Pitesti, iar de acolo în toamna lui 1949, ca prin minune, să fie dus, împreună cu cei bolnavi de tuberculoză, pentru un abces rece, la sanatoriul penitenciar de la Târgu Ocna.

Lefa, student în anul V de Medicină, a făcut minuni la Târgu Ocna cu bolnavii tuberculosi. Medicul oficial, temându-se de răspândirea bolii, i-a dat mână liberă să îngrijească el bolnavii. Acolo l-a cunoscut si pe Valeriu Gafencu, sub a cărui influentă a trăit.

Un anume pastor, Wurmbrand, trecut prin demascări, s-a îmbolnăvit si el de tuberculoză, în urma torturilor, si a fost trimis la Târgu Ocna, unde Lefa l-a îngrijit, salvându-i viata. Când a părăsit închisoarea de la Târgu Ocna, Wurmbrand i-a spus lui Lefa: „Datorită tie, si îngrijirii pe care mi-ai dat-o, sunt în viată; n-am să te uit niciodată". Asa au înteles acesti tineri legionari să-si ajute semenii, indiferent de ceea ce erau ei[137].

Cât am stat în acea cameră, din cauza unei turnătorii, am fost pedepsit, împreună cu Lefa si Stupu, cu arest sever la beci, care se găsea sub nivelul albiei Somesului si de aceea pe jos era numai apă.

Regimul la beci era foarte sever, primind doar o jumătate de portie tot la două zile. Noaptea dormeam pe niste scânduri puse pe capre care în timpul zilei erau scoase pe culoar. Pe cimentul celulei aveam puse scânduri, să nu intre apa în bocanci. De când se petrecuse cu mine minunea, suportam mai usor suferinta.

Într-o zi, am fost scos de un gardian si dus în clădirea administratiei. Trecând printr-o cameră cu birouri, unde lucrau femei, ale căror chipuri nu le mai văzusem de sase ani de zile, le-am spus: „Sărut mâinile!". N-am apucat să pronunt însă bine cuvintele, că m-am trezit cu un pumn zdravăn în ceafă. Lovitura m-a doborât la pământ; femeile, văzând scena, au rămas înmărmurite. Reprezentantul clasei muncitoare, al proletariatului, având un alt fel de educatie, a tinut să mă „dojenească" în fata lor: „Tu, banditule, nu ai voie să spui doamnelor: sărut mâinile".

Din acea cameră am fost dus apoi de gardian pe un culoar, într-un birou de anchetă. În fata mea a apărut un tânăr ofiter de Securitate, care m-a poftit politicos să iau loc pe scaun.

După ce m-am asezat, ofiterul, măsurându-mă de sus până jos, mă întreabă: „De unde te-au scos, domnule, de arăti în halul ăsta?" „De la beci", îi răspund eu. „Dar la frunte ce ai'?" Nu voiam să-i descriu scena cu femeile dar, la insistentele lui, i-am spus totul, subliniind faptul că aceasta este morala si civilizatia proletară. În fata mea, ofiterul a făcut un raport de pedepsire a gardianului care m-a lovit. Însă el nu stia că directorul închisorii era faimosul Goiciu!

Contrariat de regimul pe care îl aveau detinutii politici, a trecut apoi la un alt subiect. Venea de la Galati să ancheteze niste cazuri de medici de la Tecuci care fuseseră colegi de an cu mine la Facultatea de Medicină din Iasi. Colegul meu Lunguleac declarase la Pitesti că acestia ar fi avut legături cu legionarii în timpul facultătii. Era pentru a doua oară că luam cunostintă de faptul că Securitatea se folosea de declaratiile noastre date la Pitesti pentru a aresta, judeca si condamna pe totii acei ce avuseseră tangentă cu noi. Cum as fi putut să recunosc o declaratie care să trimită în închisoare fiinte nevinovate?!

La acea oră, suferinta fizică avea mai putină importantă pentru mine, si de aceea i-am spus categoric ofiterului că nu recunosc si nu mai dau nici un fel de declaratie nimănui, cerându-i să mă trimită de unde venisem. Hotărârea mea fermă l-a determinat pe ofiter să cheme gardianul să mă ducă la beci.

---

137 Potrivit relatării domnului Lefa, pastorul a fost salvat de la moarte de antibioticele primite de la Valeriu Gafencu, foarte rare la acea dată, pe care acesta a refuzat să le ia sau să le cedeze unui camarad, cu toate insistentele prietenilor. El însusi nu mai avea nevoie, boala sa era prea înaintată. De ce nu a vrut să salveze vreun camarad s-a văzut abia după ce Wurmbrand, evreul eretic, s-a botezat în dreapta credintă. E drept, după ce s-a eliberat si a emigrat, a revenit la rătăcirea protestantă. Aceasta este însă problema lui; Valeriu Gafencu si-a făcut datoria, la îndemnul Duhului Sfânt: cu pretul vietii unui camarad, dacă nu a vietii proprii, a întors la dreapta credintă un suflet pierdut. Acesta este unul dintre argumentele ce se aduc în favoarea canonizării sale. (n. ed.)

Un fapt de retinut este si acela al păstrării secretului în închisorile comuniste din România. Pe timpul lui Antonescu era altfel, comunicarea între detinutii politici se făceau printr-un sistem foarte simplu de bătăi cu pumnul în perete.

La Gherla, multi dintre camarazii nostri studenti la Politehnică cunosteau alfabetul Morse si s-a ajuns astfel ca, prin tevile de calorifer si prin peretii celulelor, să se comunice perfect. Descoperirea aceasta ingenioasă s-a datorat lui Tomută Octavian din camera 1 parter, azi inginer, pe atunci unul din cei mai buni studenti ai Politehnicii din Bucuresti.

Dar, cum nu aveam aparate pentru transmiterea mesajelor, trebuia găsită metoda de a reprezenta punctele si liniile alfabetului. Tomută a sugerat să se bată punctul cu o lovitură scurtă iar linia cu două lovituri apropiate, aproape suprapuse, metodă care a fost repede transmisă tuturor celulelor. Comunicarea s-a făcut la început de la fereastră la fereastră, până s-a învătat alfabetul.

Şi astfel, din vara anului 1954, în dubele-tren, dubele-masini sau celulele de securitate, secretul a fost spulberat complet. Se transmiteau tot felul de informatii, de la cele mai banale, până la cele politice, stiintifice, literare, filozofice, teologice.

La Aiud, fiind în celulă cu Eugen Măgirescu, am constatat că el era foarte familiarizat cu acest mod de comunicare: plimbându-se prin cameră, înregistra tot ce se transmitea prin teavă. Lui Ion Munteanu îi era de ajuns să înteleagă două sau trei litere dintr-un cuvânt, pentru a deduce restul. Se ajunsese până acolo cu specializarea, încât nu se mai bătea tot cuvântul, ceea ce reducea enorm timpul de transmitere.

Multe din poemele autorilor români sau străini au fost transmise prin acest procedeu si învătate pe de rost. Asa au fost poeziile lui Radu Gyr, ale lui Nichifor Crainic si ale altor poeti tineri.

Toate perchezitiile se anuntau, de la parter si până la etajele superioare, prin alfabetul Morse.

Procedeul a fost plătit foarte scump de către detinuti[138]. Odată prinsi, sute de insi au fost pedepsiti cu arest sever, multora dintre ei trăgându-li-se si moartea din aceasta. Cu toate pedepsele însă si cu toate sutele de victime care au căzut, a fost imposibil de a mai opri comunicarea dintre detinuti si secretul n-a mai putut fi asigurat. Ar fi trebuit pentru aceasta să se suprime caloriferele sau să se pună un gardian în fata fiecărei celule.

Tot pentru întărirea secretului, în vara lui 1954 ferestrele celulelor au fost prevăzute cu obloane, în toate închisorile din România.

În celulă cu badea Trifan

Pe avocatul Trifan l-am cunoscut în celula 32, la Gherla. Auzisem în închisoare de grupul Marian, fostul sef al judetului Brasov si de Trifan, fost prefect legionar de Brasov, condamnati la ani grei de închisoare încă de pe timpul lui Antonescu. Un alt grup de legionari condamnati atunci se strânsese în jurul lui Biris. Cele două grupuri aveau două atitudini diferite însă. Unul trăia si simtea în spiritul Părintilor răsăriteni, iar altul trăia si gândea în spiritul Părintilor apuseni[139].

---

138 Procedeul a obligat administratia comunistă să aibă si ea specialisti în alfabetul Morse, astfel fiind suprimate nenumărate initiative ale detinutilor (n. ed.).

139 Diferentierea este foarte bine făcută. Cea mai mare poruncă din lege este «Să iubesti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău si din toată puterea ta» (Marcu 12, 30); «Şi aceasta este viata vesnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, si pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis» (Ioan 17, 3). Numai cine Îl iubeste pe Dumnezeu poate să-L cunoască, după cuvintele Sfântului Apostol Petru: «Puneti si din partea voastră toată sârguinta si adăugati la credinta voastră: fapta bună, iar la fapta bună: cunostinta, la cunostintă: înfrânarea; la înfrânare: răbdarea; la răbdare: evlavia; la evlavie: iubirea frătească, iar la iubirea frătească: dragostea ‹de Dumnezeu›. Căci dacă aceste lucruri sunt în voi si tot sporesc, ele nu vă vor lăsa nici trândavi, nici fără roade în cunoasterea Domnului nostru Iisus Hristos. Iar cel ce nu are acestea este slab văzător si orb si a uitat de curătirea păcatelor lui de demult» (2 Petru 1, 5-9). Dragostea nu izvorăste din minte, ci din inimă. Orice cugetare despre Dumnezeu păleste în fata simtirii Lui cu inima. Iată deci că grupul lui Trifan era cel ce trăia întru Adevăr.

Pe de altă parte, nu există Părinti Răsăriteni si Apuseni. Împărtirea aceasta apartine scolasticii apusene, de care s-au contaminat si scolile de teologie din Răsărit. Rătăcirea apartine Apusului, care, începând cu Augustin, Boethius, Isidor de Sevilla, Theodulf, Alcuin si cei de după dânsii (precum Thoma d'Aquino), au pus cugetarea despre Dumnezeu mai presus de trăirea Lui. Aceasta i-a dus la toate rătăcirile lor. Tot ei au fost cei care, numindu-i „doctori si Părinti" ai Bisericii pe cei enumerati mai sus (când ei, de fapt au fost cu totii niste înselati), i-au pus în umbră pe trăitorii Ortodoxiei din Apus (Sfântul Ciprian, Sfântul Ambrozie, etc). De aici diferenta mentionată de Dumitru Bordeianu.

Biserica Ortodoxă a Răsăritului a osândit rătăcirile intelectualiste ale unor Origen, Didim, Evagrie, Mihail Psellos, etc, drept erezii (n. ed.).

Ceea ce m-a impresionat plăcut acolo, a fost întelegerea cu care cei mai în vârstă îi primeau pe tinerii care trecuseră prin demascări. Pentru acestia, integrarea în Legiune a fost foarte prudentă si smerită, pentru că duceam în spate tragedia trăită la Pitesti si Gherla, o revenire bruscă riscând să ne azvârle într-o extremă periculoasă. Şi totusi, majoritatea si-au revenit, în raport direct cu cuantumul suferintei din decursul demascărilor.

Perioada de închisoare 1954-l964, a fost pentru noi, tineretul Legionar, una de armonie, întelegere, împărtăsire de cunostinte si de dragoste, spre deosebire de anii 1949-l954, (cinci ani de inactivitate intelectuală), cei mai întunecati din viata noastră.

Celulele se transformaseră în săli de cursuri, de liceu si universitate. Țăranii si muncitorii învătaseră limbi străine, memoraseră sute de poezii, stiau matematică, fizică, chimie etc. si, nu rareori, se angajau în discutii filozofico-religioase. Fiecare detinut punea la dispozitia celorlalti tot ceea ce acumulase cu timpul.

Meritul pentru această armonie si pentru revenirea celor tineri în sânul Legiunii a fost mai ales al Bădiei Trifan, veteran în închisoare, cu patrusprezece ani deja executati, si al profesorului, filozofului si poetului ardelean din Cluj, Ion Munteanu.

Munteanu făcea parte din elita legionară.

În schimb, Badea Trifan, apartinea generatiei eroice a Căpitanului. De aceea era privit de noi, tinerii, ca un mit; cuvântul lui si al printului Alexandru Ghica, cu care iar am stat în celulă, era pentru noi lege.

Ceea ce as dori să scot în evidentă în acest capitol este, mai ales, modul de gândire si trăire al celor două orientări: răsăriteană si apuseană.

Marile personalităti care reprezentau cele două lumi, mă preocupau în mod deosebit. După iadul din care scăpasem si după întâlnirea cu Jimboiu, setea mea de învătătură mă împingea să aflu câte ceva si despre alte moduri de trăire a vietii crestine[140].

Ion Munteanu era, dintre exponentii intelectuali greco-catolici din Cluj, cel mai receptiv la tot ceea ce se întâmpla în cameră. Un intelectual de vârf, cult si talentat: scriitor, filozof si poet, stăpânit de rationalismul apusean, nu mai păstrase nimic din Ortodoxie[141]. În discutii, căuta să mă atragă în sfera lui de influentă, să gândesc, si să trăiesc ca el.

Opusul lui, prin judecata si trăirea crestin-ortodoxă, Badea Trifan, era mai cald si cuvântul lui îmi mergea la inimă, nu se adresa ratiunii[142].

În această atmosferă, ca unul ce trăiam ortodoxia, eu l-am ales drept călăuză pe Badea Trifan; nu l-am respins însă nici pe Munteanu.

Se apropia Pastele lui 1955. Trecuse un an de la minunea săvârsită de Dumnezeu cu mine si un an de la cunoasterea lui Jimboiu.

Săptămâna Patimilor acestor sfinte Pasti a fost pentru mine o adevărată aniversare; am trăit-o în căintă si smerenie, sufletul meu era mereu atintit spre Golgota. În general, toti trăiau cu smerenie Patimile Fiului lui Dumnezeu.

De multe ori suntem înclinati să credem numai ceea ce vedem. Şi atunci ni se pare că nu mai avem nevoie de credintă, deoarece credinta operează acolo unde nu vedem si unde posibilitătile de cunoastere ratională devin neputincioase.

Nu observasem cum a trăit săptămâna Patimilor Jimboiu, în 1954, pentru că el era foarte discret în manifestări; în schimb l-am văzut pe Badea Trifan, de Luni si până în Sâmbăta Mare.

Ceea ce am văzut la el a fost mai mult decât impresionant. Luni dimineata am vrut să stau de vorbă cu el, despre trăirea duhovnicească din această Sfântă Săptămână. Spre marea mea surprindere

---

140 Nu există „mai multe moduri de trăire crestină”, după cum nu există mai multe Biserici ale lui Hristos. Adevărul este unul si neîmpărtit si se găseste exclusiv în sânul Bisericii Dreptmăritoare. „Alte moduri” si alte „biserici crestine” sunt *ereziile*, sectele care s-au desprins din Biserica Universală dintre care, cea mai importantă, ca *număr* de aderenti si putere politică, este *erezia catolică*. Asa-numitul „greco-catolicism” nu reprezintă decât formula hibridă prin care cezarismul papal a reusit să-si împlinească visul secular: nimicirea dreptei credinte în părtile românesti, mostenitoare ale Bizantului, distrus tot de catolici, prin aliatii lor păgâni, turcii osmanlâi. (n. ed.)

141 „Ratiunea lumească nu are nici un loc în viata duhovnicească. În epoca noastră înmultindu-se cunostintele, încrederea în ratiune a zguduit credinta din temelii si a umplut sufletele de semne de întrebare si de îndoieli. De aceea suntem lipsiti de minuni, pentru că minunea se trăieste si nu se explică prin ratiune. Dimpotrivă, credinta în Dumnezeu aduce la noi puterea Dumnezeiască si toate concluziile omenesti le răstoarnă. Face minuni, învie morti si lasă stiinta cu gura căscată. Cel ce crede că va putea cunoaste tainele lui Dumnezeu cu teoria exterioară, stiintifică, seamănă cu neghiobul care vrea să vadă raiul cu telescopul” (Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cu durere si dragoste pentru omul contemporan*) (n. ed.).

142 «Omul caută la fată, iar Dumnezeu caută la inimă» (I Împărati 16, 7). Iată un împlinitor al cuvântului: «Dă-Mi, fiule, inima ta, si ochii tăi să păzească căile Mele» (Pilde 23, 26) (n. ed.).

însă, când m-am apropiat, am observat cum plângea cu siroaie de lacrimi. Cei din cameră, la dorinta lui, îi rezervaseră un colt pe prici. Mi-a fost rusine că l-am deranjat si toată Săptămâna Patimilor n-am mai putut sta de vorbă cu el. Era retras în acest coltisor si plângea în continuu, privind cu ochii sufletului si simtind cu inima suferintele Fiului lui Dumnezeu răstignit pe cruce, pe Golgota. Îi impresionase pe toti cei din cameră într-atât, încât întreaga Săptămână Mare a fost una de doliu.

Miscat de cele văzute la Badea Trifan, mi-am îndreptat atentia si la Ion Munteanu si m-am convins de diferenta dintre trăirea ortodoxă si cea catolică. Trifan trăia cu inima, Munteanu cu ratiunea. Pe Munteanu nu l-am văzut o singură dată să verse o lacrimă pe tot parcursul Săptămânii Patimilor, în timp ce Trifan plângea cum plânge o mamă care si-a pierdut unicul copil. Trifan simtea calvarul de pe Golgota, pe când Munteanu îl gândea.

M-am convins apoi pentru tot restul zilelor mele, să-i imit pe Jimboiu si pe Badea Trifan, ca pe fratii cei mai apropiati de sufletul meu.

M-am întrebat câti crestini de pe pământ sunt în stare de o trăire ca a lor? Iar eu, putea-voi oare vărsa o lacrimă, privind cu ochii sufletului către Golgota? Da! Dumnezeu m-a învrednicit de cutremurul jertfei!

În timpul acelor Sfinte Pasti am văzut fata luminoasă a lui Badea Trifan arătând ca fetele marilor mistici[143] români, ca a Părintelui Cleopa Ilie, a Părintelui Argatu, a Părintelui Arsenie etc.

Plecarea din Gherla

Dacă la Gherla am trăit groaza mortii si iadul pe pământ, tot aici am renăscut, am înviat si am iesit la mal din mlastina deznădejdii. Dar nu cu neputintele si slăbiciunile mele omenesti, ci numai cu ajutorul lui Dumnezeu, căruia nu sunt vrednic a-I multumi.

În închisoarea Gherla mi s-au cimentat pentru toată viata credinta, gândirea, întelegerea si trăirea. Dacă în cei patru ani am trăit chinurile iadului, aici am văzut si lumina care duce la mântuire. Pare paradoxal, dar în această închisoare, pe care am ajuns să o iubesc, considerând-o ca locul învierii mele, am cunoscut oameni pe care nu i-as fi întâlnit altfel niciodată în viată.

La sfârsitul verii lui 1955, cei cu condamnări de la zece ani în sus am fost pusi în lanturi si, cu primele loturi, am plecat spre închisoarea din Aiud.

Acolo am fost informati că închisorile din România se împărtiseră după apartenenta politică a detinutilor.

Astfel, cea mai mare închisoare din tară era rezervată detinutilor politici legionari, fiindcă numărul lor depăsea cu mult pe cel al membrilor partidelor zise „istorice", repartizati la închisori mai mici, desi astăzi se fabulează că greul l-au dus acestia din urmă.

În iarna lui 1960, în februarie, am fost prins de gardianul sef de sectie scriind pe talpa bocancului niste însemnări pe care voiam să le memorez. Mi s-a făcut raport pentru arest sever, pedeapsă care, până la o lună, era dată de directorul închisorii, iar peste o lună, doar de Ministerul de Interne.

După aprobarea raportului făcut de gardian, care mă pedepsise cu un arest sever de douăzeci de zile, am fost prezentat la vizita medicală, unde urma să se decidă dacă eram apt sau nu să execut pedeapsa.

Pe celular, la etajul II, era medic fostul meu coleg de an si de sală la facultatea de Medicină din Iasi, Ion Ciocan din Galati. Nu-l văzusem până atunci. La data aceea, medici oficiali la Aiud mai erau si sotii Badea.

După o vizită foarte sumară, acest coleg mi-a scris pe raport cuvântul „apt", cu toate că eram slăbit ca o stafie.

Revoltat de această criminală inconstientă si profitând de absenta de o clipă a gardianului, l-am privit drept în ochi si l-am întrebat:

– Tu stii, criminalule, unde mă trimiti? Nu mi-a răspuns. Era convins că nu-l mai cunosc după unsprezece ani de închisoare.

---

143 Adică *nevoitori* care, prin despătimire au ajuns la vederea duhovnicească, au ajuns *tainici ai lui Dumnezeu*. În contextul de fată, ca în întreaga lucrare de altfel, termenul de „mistic" are o nuantă catolică, trimitând la o cunoastere esoterică, specifică *magiei*, si nu misticii. Termenul a fost compromis de către catolici; „misticii" lor, „contemplatori ai sacrelor mistere", au fost niste mari înselati. Lipsiti de harul Duhului Sfânt, ca unii ce s-au lepădat de dreapta credintă, ei au ajuns jucăria dracilor, care le-au insuflat cele mai amăgitoare trăiri ale „lumii de dincolo". Vezi pe această temă lucrarea Sfântului Ignatie Briancianinov *Despre înselare*, capitolul referitor la Toma de Kempis, Ignatiu de Loyola, Francisc din Asissi si alti „cuviosi" si „sfinti" care au petrecut în cea mai desăvârsită orbire duhovnicească. (n. ed.)

L-am măsurat apoi de sus până jos – era gras ca un taur hrănit pentru abator, din minimul tain al detinutilor – pe cel ce-si vânduse pentru un blid de linte constiinta de medic.

Pironindu-l cu privirea, am reluat acuza:

– Măi, criminalule, nu mă cunosti?

Surprins, nu a mai putut evita răspunsul si mi-a zis:

– Dragă Bordeianu, te cunosc, dar pentru că nu pot suporta închisoarea si foamea, mi-am vândut constiinta de medic!

– O să te bată Dumnezeu; esti un criminal odios, trimiti oameni nevinovati la moarte, i-am spus eu, gândindu-mă la doctorul Mărculescu, a cărui demnitate iesea la lumină, în contrast cu ceea ce era acest „măcelar”. După Ciocan, eu eram „apt” - în plină iarnă, numai în zeghe si cu hrană tot la trei zile - să stau timp de douăzeci de zile la arest.

Cum nu mai primisem în închisoare nici un pachet de haine, mai aveam cu mine, din anul 1949, de la Pitesti, o singură flanelă si o pereche de izmene, cârpite petec peste petec. Cei pedepsiti cu arest sever nu aveau dreptul decât la zeghe, o cămasă si o izmană de penitenciar, bonetă, bocanci si ciorapi subtiri.

Apoi am fost anuntat de seful de sectie să mă pregătesc pentru a fi condus pe sectia de arest sever; în afară de cămasă si izmene mi-am tras pe mine si flanela groasă, de care am amintit.

După aceea am fost condus de gardianul de la etaj pe sectia de arest sever.

Redau câteva detalii în legătură cu această sectie. Era situată în continuarea clădirii din mijloc a închisorii Aiud. Avea celule mici, cu ciment pe jos, fără încălzire, cu un gemulet sus, în colt, deschis iarna si închis vara si o tinetă pentru necesităti, fără capac însă. Peretii erau umezi si se spunea că se pusese anume sare în tencuiala lor. De dormit, nu puteai dormi decât fie pe tinetă, fie pe ciment.

Când am ajuns, gardianul de pe sectie s-a uitat la mine, m-a măsurat cu privirea si s-a multumit să-mi deschidă boxa ca să intru, fără a controla dacă îmbrăcămintea corespundea sau nu regulamentului. Dumnezeu îi dăduse gardianului acest bun gând, pentru că mila Lui era cu mine.

Am considerat acest fapt ca o minune Dumnezeiască, ce m-a scăpat de la o moarte sigură. Numai cu îmbrăcămintea subtire impusă celor pedepsiti, în mijloc de iarnă, n-as fi rezistat.

Era atât de frig, încât apa de băut ce ni se da tot la trei zile, era mereu înghetată. Însă datorită rugăciunii am rezistat.

Dumnezeu a binevoit să-mi dea putere ca, desi aveam un fizic asa de subrezit, să mă pot misca prin celulă ca să nu înghet. În fiecare zi primeam vizita ofiterului politic, să vadă dacă mai sunt în viată.

Către sfârsitul chinului însă, nu mă mai puteam misca, si am căzut inert pe tinetă. Am fost scos de cei doi gardieni si dus de subsuori până la celula mea. Când s-a deschis usa celulei, gardienii au spus un singur cuvânt camarazilor mei: „Luati-l!”, si m-au abandonat. Camarazii s-au repezit la mine, m-au luat în brate, m-au întins pe pat, m-au dezbrăcat si au început să-mi maseze tot corpul ca să mă dezghete.

Nu am simtit în viata mea o căldură mai prietenoasă ca în acel moment, dragostea camaraderească ce nu se poate exprima în cuvinte. În tot timpul absentei mele, ei opriseră pentru mine feliuta lor de pâine, pe care o primeau dimineata, la ceai.

*

Acum, câteva cuvinte privind reeducarea de la Aiud.

În mai 1962, am fost scos din celulă si dus în curtea închisorii.

Mai aveam un an până la expirarea condamnării. Nu vedeam în evadare o solutie; din contră, ea nu mi-ar fi adus decât complicatii, fapt pe care si ofiterii politici îl cunosteau. De aceea, am fost dus în clădirile grădinii de zarzavaturi, care se găsea la vreo doi kilometri distantă, pe malul Muresului. Acolo am stat până în luna noiembrie.

Între timp, în închisoare începuse reeducarea: un fel de mascaradă făcută sub supravegherea colonelului de securitate Crăciun, directorul închisorii.

Prin septembrie-octombrie, a început reeducarea si la grădină. Întrebat dacă particip si eu la acel bâlci, am spus că nu.

La sfârsitul lunii noiembrie 1962, într-o Duminică dimineata, ne-am trezit în curte cu o dubă si mai multe masini mici. Ni s-a ordonat să ne grupăm în careu pe un teren în formă de amfiteatru. Era o zi frumoasă, însorită. În fata acestui amfiteatru au fost scosi patru camarazi: profesorul de matematică Munteanu de la Cluj, doctorul Şercăianu de la Buzău, Dutu Dumitru, fost elev la Şcoala militară de ofiteri din Ploiesti, arestat si condamnat încă de pe timpul lui Antonescu si ultimul, Dumitru Bordeianu.

Primul pus să vorbească în fata detinutilor a fost doctorul Şercăianu, care în închisoare a avut o tinută ireprosabilă. Făcuse parte din grupul reactiunii legionare si a refuzat să vorbească. A urmat la cuvânt profesorul Munteanu. Şi el a răspuns categoric „nu”.

Dutu, cu douăzeci de ani de închisoare în spate, executati, s-a rezumat la o singură frază: „Eu cu astfel de oameni nici nu stau de vorbă!”

Pentru mine, a fost primul si ultimul discurs politic pe care l-am tinut în viata mea. În timpul lui, cei patru colonei de la Interne, directorul închisorii Crăciun si colonelul Ivan, se uitau la mine parcă hipnotizati. Am vorbit timp de 20 de minute despre reeducarea de la Suceava si despre demascările de la Pitesti si Gherla. Mă ascultau toti, atât detinutii cât si oficialii, curiosi si interesati să afle ce spuneam. Eram convins că voi fi oprit să vorbesc dar, spre surprinderea mea, am fost lăsat să-mi termin pledoaria, încheind cu: „Eu nu ader la acest bâlci, la această mascaradă, pentru că am mai trăit patru ani în astfel de situatii!”.

Detinutii din amfiteatru, adusi să ne huiduiască, parcă amutiseră. Nici unul n-a scos un cuvânt. Pentru mine a fost cea mai mare satisfactie politică pe care mi-a oferit-o viata.

Cum am terminat însă, am auzit, fără să stiu de unde venea ordinul: „Puneti-l în lanturi pe acest bandit si pe toti ceilalti ca el!”

Cât ai bate din palme, am fost toti patru pusi în lanturi, băgati în dubă si izolati pe celular, câte unul singur în celulă, până la începutul lunii mai, 1963.

Din această celulă de izolare am fost dus într-o alta, unde l-am întâlnit pe Gheorghe Calciu. Trecuseră zece ani de când nu ne mai văzusem.

La 15 mai 1963, Calciu a fost dus în primul domiciliu obligatoriu, iar pe 8 iunie, acelasi an, am fost dus si eu tot în Bărăgan, în acelasi sat, Viisoara, din raionul Slobozia.

În 1964 am fost apoi pus în libertate si apoi, după alti douăzeci si cinci de ani de urmăriri, anchete si amenintări, am avut posibilitatea să ajung în lumea liberă, în Australia, Statul Victoria. Aici am putut să scriu ceea ce am scris si mărturisirile mele au putut să vadă lumina tiparului.

Încheiere

Înainte de a încheia ceea ce am scris, tin să multumesc din toată inima domnului Horia Sima, Şeful Miscării Legionare, care m-a sfătuit să spun aceste lucruri trăite despre tineretul legionar, studenti, elevi si muncitori, trecuti prin cumplita dramă de la Pitesti si Gherla; sfat si ajutor fără de care aceste mărturisiri n-ar fi văzut lumina zilei.

Cred că numai cei care au trecut prin Pitesti si Gherla ar avea dreptul si datoria să scrie despre această sită a satanei, care au fost demascările din cele două închisori ale mortii.

Cei care au scris până acum despre această dramă au făcut-o astfel: unii au scris din povestirile si fabulatiile altora, trecuti marginal prin demascări; altii, stăpâniti si mânati de o nestăvilită ură fată de Miscarea Legionară, au sustinut ideea că demascările de la Pitesti si de la Gerla nu au fost exercitate asupra tineretului legionar. Pe toti acesti denigratori, aflati în slujba nu stiu căror forte oculte, fără frică de Dumnezeu si rusine de oameni, fără cel mai elementar bun simt, să-i judece Dumnezeu după dreptatea si voia Lui.

Redau mai jos un crâmpei foarte grăitor, dintr-o poezie a tânărului poet legionar, Aurel Visovan, cu care am împărtit zile de neuitat în demascările de la Pitesti, la camera 3 subsol.

MOMENT PITEŞTEAN

Opriti-vă din hohote – nebuni!
În râsul vostru negru fierb clocote de sânge,
Din rânjetul satanicei furtuni…
Pe cine-ati răstignit din nou – nebuni?
Ce cântec sfânt în scrâsnet greu se frânge?!

O! Dans în ritm macabru
Apocaliptic ropot de prohodiri ciudate…
Cer negru, negru clopot
Ce-ntunecat se zbate si

Bate, bate, bate…

Morti vii, stafii,
Şi câte-un înger mat
Ce-a înghetat,
plecat în vesnicii…
Morti vii, stafii,
Şi urlete surpate de nebuni…

O, Doamne, unde esti?!
De ce n-aprinzi minuni,
minuni ceresti?!
Pe unde esti?
O, Doamne, unde esti?!
………………………
Din nepătruns – nici un răspuns…
……………………….
Pitesti… Pitesti… Pitesti…

Noi, tineretul legionar, din cea mai fragedă tinerete, am fost si suntem în transee, flămânzi si însetati, dispretuiti, umiliti, prigoniti, torturati, anchetati si judecati pe nedrept, închisi în lagăre si închisori, denigrati, în permanentă suferintă si ucisi ca niste câini turbati. Poporul însă ne-a iubit, pentru că lupta noastră pentru el am angajat-o, ca să fie în sfârsit stăpân pe glia si avutul lui.

Convingerea mea e, după cum am mai relatat, că atunci când am fost anchetat la închisoarea din Pitesti, la 26 octombrie 1949, de către personajul cu fizionomie de rus get-beget, acesta si avea planul reeducării deja întocmit la Moscova, probabil la sugestia lui Stalin si cu stirea celor trei ministri comunisti: Ana Pauker, Teohari Georgescu si Vasile Luca. Acestia au format echipa biroului Central al Partidului Comunist (bineînteles, si cu consimtământul lui Gheorghiu Dej) care, cu ajutorul generalului Nicolski, comandantul Securitătii, si cu al unuia dintre ajutoarele lui, colonelul Zeller, a condus, ordonat si verificat personal demascările de la Pitesti si Gherla.

Ei au fost cei care au initiat si aplicat planul pentru înmormântarea tineretului legionar.

Asa că, planul nu a fost făcut pentru un alt tineret român, ci numai împotriva tineretului legionar, care avea o continuitate în luptă si prigoană – din 1933 si până în 1948 – o ideologie si o educatie bine puse la punct[144]. La data când s-au declansat demascările, tineretul nelegionar reprezenta un număr infim. Elevii legionari au fost peste 90%, veniti din toate Frătiile de Cruce din tară.

La Suceava, în anul 1948, închisoarea număra câteva sute de elevi legionari. Tot aici se găseau si o multime de studenti din Centrul Universitar Legionar Iasi, apoi conducerea Frătiilor de Cruce de la liceele din Moldova: Comsa Ieronim, C. Străchinaru, M. Lates, L. Şoltuz, etc...

Tinerii studenti si elevi nelegionari care au trecut prin demascările din Pitesti si Gherla ar putea spune si ei, nominal, câti au fost ucisi dintre ei, câti au încercat să se sinucidă, câti s-au sinucis, câti au înnebunit. Tinerii nelegionari nu aveau nevoie de demascare sau reeducare.

Tinerii nelegionari au trecut prin închisoare ca fii de chiaburi, de ofiteri deblocati, de preoti, politisti si jandarmi, sau ca exponenti ai „burgheziei”, dati afară din licee sau facultăti. Ca argument al celor afirmate mai sus, dau un exemplu frapant: la Facultatea de Medicină din Iasi, care în cei sase ani de studii număra vreo două mii de studenti, numai un singur student nelegionar, un tărănist, a fost arestat si dus la Suceava, după anchetă fiind imediat pus în libertate.

Din anul meu, unde eram vreo trei sute de studenti, numai legionarii au fost arestati si condamnati la ani grei de închisoare; dintre ceilalti, rămasi liberi, multi aveau să îngroase rândurile membrilor de partid, fie ca activisti, securisti sau oameni de încredere în posturi de conducere. Asa că nu mai era nevoie să fie „demascati” sau „reeducati”, fiindcă o făcuseră ei însisi, fără ajutorul nimănui. De la profesorii universitari, până la ultimul student, au profitat de împrejurări ca să se pună „la adăpost”, cochetând fără jenă cu ocupantul si uitând că neamul nostru se afla la marginea prăpastiei, amenintat să fie descompus în esenta lui intimă.

---

144 Iuda era stăpân pe sufletele românilor. Singurii care i se opuseseră erau legionarii, asadar *crestinii* rămasi într-o tară pustiită de ateism si patimi. Prin instalarea comunismului, jidovii au căpătat mână liberă pentru a se răzbuna, conform Talmudului, si a-si desăvârsi opera de nimicire a crestinismului românesc (n. ed.).

Tineretul legionar a fost constient de acest pericol si s-a angajat din toate puterile să evite ireparabilul. Faptul că demascările de la Pitesti si Gherla au fost îndreptate exclusiv împotriva tineretului legionar, o dovedesc si miile de jertfe din rândurile sale. Şi dacă totusi s-ar găsi cineva să conteste acest lucru, acestia n-ar fi decât cei ce au complotat cu ocupantul. Istoria a înregistrat însă dăruirea pe altarul patriei a celor ucisi, sinucisi, înnebuniti, îmbolnăviti si morti din cauza torturilor si a conditiilor inumane de detentie. Mă fac exponentul tuturor fostilor tineri legionari, spunând că, dacă acestia ar mai avea de ales între o nouă demascare si moarte, sunt sigur că de sute de ori ar prefera moartea. Eu însumi n-as ezita o clipă a alege moartea, în locul chinurilor continue ale demascărilor prin care am trecut.

Iată concluzia demascărilor:

- pe „bandit" să nu-l crezi niciodată ce spune;
- în „bandit" nu trebuie să ai încredere;
- „banditul" niciodată nu este sincer,
- „banditul" caută întotdeauna să ascundă ce stie;
- „banditul" încearcă să inducă în eroare;
- „banditul" nu poate fi reeducat, de aceea el trebuie demascat (torturat) în continuu, până moare.

De zeci de ori le-am auzit pe toate acestea din gura lui Țurcanu si a colaboratorilor lui.

Din ancheta la care am fost supus la 26 octombrie 1949, după toate aparentele (si ulterior din spusele directorului închisorii, Dumitrescu, ale primului gardian si ale altor gardieni) de către Nicolski, îmi reveneau mereu ca un leitmotiv următoarele spuse: „În închisoarea aceasta voi, banditilor de legionari, sunteti acum în jur de 80% si căutati să-i convertiti si pe ceilalti, atrăgându-i în tabăra voastră, ca să-i faceti legionari", „o să vă stim si gândurile", „s-ar putea să spui că nu mai esti legionar", „voi, banditilor de legionari, sunteti în mâna noastră si o să facem din voi tot ceea ce vrem pentru că avem metode", „din beton armat să fiti si tot vă înmuiem".

Cu câteva exceptii, majoritatea dintre noi au fost îndrăciti. Unii mai trăiesc si azi. Altii au avut moarte de martir. Se exclud cei ucisi, iar cei care au înnebunit sunt o categorie aparte.

Majoritatea dintre noi am trăit o nebunie colectivă, îndrăcirea si dezumanizarea, ajungând pe culmile disperării.

Doza de tortură a celor ce treceau prin demascări a fost administrată în functie de:

- credinta în Dumnezeu si valorile morale crestine;
- credinta si atasamentul fată de Miscarea Legionară, doctrina legionară, Căpitan si sefii legionari si, în special, fată de Horia Sima;
- vechimea, functia si pozitia în Miscarea Legionară;
- posibilitătile intelectuale si profesionale;
- gradul de influentă fată de ceilalti tineri;
- trăirea morală si puterea combativă;

Aceste torturi, nemaiîntâlnite în istoria detentiei decât poate în Asia, au fost aplicate „prin noi, de noi si pentru noi".

Ce s-a observat după realizarea acestui plan? În plan au prevăzut zdrobirea pentru totdeauna a tineretului legionar, dar s-au înselat, realizând doar aproximativ 10% din acest plan.

Nu s-au asteptat la atâtia morti, încercări de sinucidere, înnebuniti, precum si la atâta rezistentă din partea tineretului legionar. Desi au scos de la noi, prin torturi de nesuportat, peste 90% din ceea ce nu declarasem la anchetele oficiale, nu au putut scoate din inima noastră credinta în Dumnezeu, valorile morale crestine si cele ale Legiunii.

Nu au reusit să facă din toti niste posedati si ucigasi ireversibili si nu au putut folosi decât foarte putini ca turnători, în închisoare sau în afara ei.

Neîncrederea între noi a fost pasageră si forurile superioare nu s-au asteptat la revenirea si unitatea noastră.

Nu au putut păstra secretul demascărilor.

În loc să fim distrusi si înmormântati, istoria ne-a plasat pe incredibilele culmi ale răbdării si rezistentei, ca exponenti ai luptei neamului nostru, împotriva răului si a bolsevismului.

Am văzut care au fost responsabilii acestui genocid, iar victimele, repet, *au fost în proportie de 90% legionari*. E de retinut esenta crestină a acestui tineret: el a ajuns la o astfel de trăire, încât a putut să-i ierte pe toti cei ce i-au torturat, fie acestia camarazi, colegi sau dusmani.

Demascările cu torturile folosite la Pitesti si Gherla nu s-au aplicat nici unui alt tineret studios din tările stăpânite de comunisti si nu avem certitudinea că s-ar fi aplicat măcar în gulagurile din U.R.S.S.

Miscarea Legionară este unică în lume, prin politica si finalitatea ei, precum unică a fost si demascarea cu metodele ei de tortură continuă[145].

Tuturor dusmanilor nostri le răspundem prin cuvintele fariseului Gamaliel: «Şi acum eu vă spun, nu vă necăjiti pe oamenii acestia, ci lăsati-i în pace. Dacă încercarea sau lucrarea aceasta este de la oameni, se va nimici, dar dacă este de la Dumnezeu, n-o veti putea nimici. Să nu vă pomeniti că luptati împotriva lui Dumnezeu» (Faptele Apostolilor 5, 38 - 39).

Deci, dacă Legiunea este împotriva lui Dumnezeu, se va nimici, dar dacă ea slujeste lui Dumnezeu si neamului, nimeni nu o va putea distruge. Patronul Legiunii este Arhanghelul Mihail, iar stăpânul celor plini de ură este satana, pentru că ura este arma diavolului.

Reproduc din memorie o poezie a unui tânăr legionar necunoscut, ucis sau poate înnebunit în chinuri continui:

Salcâmii

Cu rădăcini adânci înfipte-n lut,
suntem salcâmi cu lemnul greu si tare,
cu fruntea crengilor privim spre soare.
Acel ce ne-a născut, murind, a vrut
să fim salcâmi: al tării tare scut.

Suntem salcâmi si crestem pretutindeni
pe râpi adânci, pe grui si pe podzol,
pe sufletul si trupul tării gol,
pe raristi sărăcite de osânde.
Suntem salcâmi si crestem pe oriunde.

Noi crestem repede ca o furtună.
Călăii s-au temut de-atât elan,
cât se ridică bradul într-un an,
noi crestem vijelie într-o lună.

Noi nu voim pe nimeni să-nspinăm,
dar toti dusmanii ne-au izbit de moarte,
menindu-ne prigoanele drept soarte.
Doar ghimpii ne-au fost dati să ne-apărăm…

Un dor aprins înspre destin ne mână
si unde unul a căzut rănit,
o mie de lăstari au răsărit.
Suntem salcâmi si crestem din tărână,
codrii de crez si datină română.

Peste orice conceptie politică si peste tot si toate, rămâne credinta noastră nelimitată în Dumnezeu, dragostea pentru El si aproapele nostru, credinta în mântuirea neamului nostru românesc si a tuturor neamurilor.

Îmbrătisăm cu toată dragostea de frate pe toti românii care au făcut închisoare, indiferent de conceptiile lor, religioase sau de altă natură, pentru atitudinea, bărbătia si curajul de a se împotrivi ideologici satanei, comunismului.

---

145 „De unde, dar, îi este lui războiul cel împotriva noastră? Pentru că vas fiind el a toată răutatea, a primit si boala zavistiei, si ne si pizmuia pe noi pentru cinste. Nu a fost zidit, dar, vrăjmas nouă, ci din zavistie a venit întru vrăjmăsie asupra noastră. Căci văzându-se pe sine că s-a lepădat dintre îngeri, nu a suferit să vadă pe cel pământesc în vrednicia îngerilor înăltându-se prin sporirea întru fapta bună. De vreme ce s-a făcut împotrivitor, vrăjmas lui Dumnezeu, s-a făcut vrăjmas si oamenilor, făcuti după chipul lui Dumnezeu. Că pentru aceasta este urâtor de oameni: pentru că este luptător de Dumnezeu" (Sfântul Vasilie cel Mare, *Că nu este Dumnezeu pricinuitorul relelor*) (n. ed.).

Cinstim pe cei ucisi sau morti în anchete, lagăre si închisori.

Nu-i uităm, si cu aceeasi consideratie ne aducem aminte de toti cei vii si morti din lagărul comunist, de toti cei care au suferit si murit în închisori. Pentru toti acestia aprindem un pai de lumânare în fata Sfintelor Altare...

Notă finală

Când nu vor mai fi oameni sfinti, atunci are să fie si sfârsitul lumii.
Sfântul Efrem Sirul

Pentru că se credea drept, si pentru a se vedea că într-adevăr era drept, Dumnezeu l-a lăsat pe Iov, începătura mărturisitorilor, în mâna satanei, până la o vreme.

Cartea lui Dumitru Bordeianu este un *tratat de demonologie* contemporană, asa cum nu mai avem altul decât, în parte, *Imnul pentru crucea purtată*, a lui Virgil Maxim. Este o scriere cu atât mai pretioasă cu cât, în orbirea si înselarea obstească în care trăim, nimeni nu mai vede adevărata natură a înfruntării, de proportii cosmice, în care suntem părtasi cu totii. Cu inima învârtosată de păcate, „privim si nu vedem, auzim si nu întelegem" că războiul pe care îl bate satana împotriva lui Dumnezeu si a Hristosului său, prin mijlocirea omenească, se apropie de ultima bătălie.

În timpul din urmă, pentru păcatele noastre, „asupra neamului omenesc au năvălit iarăsi demonii. Putem vedea că puterea, care până acum retinea manifestarea ultimă si înfricosătoare a actiunilor demonice, a fost deja luată din lume (*2 Tesaloniceni* 2, 7). Conceptia crestină asupra lumii nu mai există ca un tot unitar, iar satana este eliberat din temnita sa, unde îl tinea Biserica lui Hristos, «ca să ademenească neamurile» (*Apocalipsa* 20, 7-8) si să le pregătească pentru închinarea către Antihrist la sfârsitul vremurilor" [146].

Aceasta a început odată cu răzvrătirea masonică din Franta, odată cu „marea revolutie" a libertătii răului descătusat, a egalitătii în neomenie si a fraternitătii oamenilor cu dracii[147], până ce „firea lor va ajunge să se unească" (Sfântul Nil Atonitul). Atunci, mănăstirile ereziarhilor francezi au fost transformate în cluburi masonice („iacobinii", cei care au ocupat lăcasul Sfântului Iacob, fiind cei mai cunoscuti), si în capistile papistase a fost întronat idolul „ratiunii" luciferice.

În secolul al XIX-lea, „ciuma frantuzească" s-a întins către răsăritul drept-credincios. Neputând să lovească Ortodoxia de-a dreptul, *umanismul*, adică *cultul omului*, a deviat-o spre conceptii de inspiratie iudeo-protestantă si catolică.

Abia în ultima sută de ani s-a putut trece la nimicirea Bisericii văzute: în Rusia mai întâi, apoi în celelalte tări ortodoxe. Un caz aparte, dar foarte asemănător, îl reprezintă Spania, unde moastele sfintilor *ortodocsi* (căci altii nici nu pot exista) au fost remartirizate si lăcasurile aruncate în aer în 1936.

Asa am ajuns „să trăim în acest veac înfricosător al triumfului si jubilării demonice, descrise de cei cu vedere duhovnicească. Sfântul Ignatie Briancianinov povesteste cutremurat viziunea unui fierar dintr-un sat de lângă Petersburg, la hotarul secolului nostru de necredintă si revolutii. În miezul zilei, acela a văzut pe neasteptate o multime de demoni cu chip omenesc, spânzurati de ramurile copacilor pădurii, îmbrăcati ciudat, cu căciuli ascutite, cântând la instrumente muzicale nemaivăzute si tipând sălbatic: Timpul nostru! Libertatea noastră!" [148].

Şi pentru că în tările ortodoxe (mai putin Grecia si Serbia), nu a putut să provoace apostazia generală prin semne si minuni, asa cum a făcut în Occidentul eretic si păgân, vrăjmasul a trebuit să construiască iadul comunismului „real", în Rusia pravoslavnică mai întâi, si apoi în România, unde s-a încercat ceva nevisat niciodată de cel rău si de slugile lui: anume demolarea *bisericii* din inimile crestinilor, a lăcasului tainic de închinăciune, adică a *împărătiei lui Dumnezeu*, care este *în lăuntrul* nostru.

După o sută de ani de liberalism antihristic pustiitor, în România apăruse în chip minunat, în urma primului război, o generatie de mărturisitori, nemaiîntâlnită decât în vremea celor dintâi prigoane împotriva dreptei credinte. Acestia au fost *legionarii*, strânsi în jurul icoanei Sfântului Arhanghel Mihail, îngerul care a oprit căderea celor fără de trup.

Împotriva acestora si-a concentrat vrăjmasul atacurile, într-o tară ajunsă, după 1918, în stăpânirea necredinciosilor, sub oblăduirea unor posedati precum Carol al II-lea si Antonescu.

A fost nevoie de încă un măcel apocaliptic, „al doilea război mondial", pentru ca *balaurul* să

---

146 Ierom. Serafim Rose, *Ortodoxia si religia viitorului*, Mănăstirea Slătioara, 1996, pag. 134.

147 „Şi se vor face oamenii mai răi decât dracii, fiindcă dracii n-au trup să curvească si să ucidă, ci numai gânditor îndeamnă pe oameni" (Sfântul Nil Athonitul).

148 Ierom. Serafim Rose, *op. cit.*, pag. 138.

ajungă iarăsi stăpânitor văzut al lumii acesteia, prin mijlocirea urâtorilor de Hristos iudei.

„Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos spune că după împlinirea vremii tuturor neamurilor care, la rândul lor, în diferite vremi au împărătit, va ridica Dumnezeu si sceptrul israelitenilor, prin Antihrist, ca să împărătească în al saptelea veac spre al optulea. Asadar, îi vor aduna pre toti în cetatea Ierusalimului, pre care o va da lor ca să nu mai zică ei: «Dacă ar fi voit Dumnezeu să ne miluiască pre noi, iarăsi locurile noastre ni le-ar fi dat, si era să credem în Hristos, si nu era să-l omorâm pre El, că au iubit mai mult pre neamuri decât pre noi» [149].

Mijlocul celui „de-al optulea veac de la facerea lumii" se află în vremea noastră în acest secol de răutăti nemaivăzute. În 1947 marile Loji, împreună cu organismele masonice internationale (ONU), înfiintează statul „Israel", după ce jidovii câstigaseră cel mai sălbatic război al tuturor timpurilor. Abia atunci, ei au putut porni bătălia finală împotriva sfintilor lui Dumnezeu, conform Talmudului[150]. «Şi i s-a dat fiarei (Antihristului) să facă război cu sfintii si să-i biruiască si i s-a dat ei stăpânire peste toată semintia si poporul si neamul» (*Apocalipsa* 13, 7).

Dacă nu tinem seama de lucrarea iudeilor, istoria ultimelor două milenii rămâne o taină nepătrunsă.

Odată cu trădarea iscarioteanului, cu lepădarea norodului din Vinerea Patimilor si, mai ales, cu blestemul pe care singuri si l-au dat[151], *poporul ales* s-a dat în mâna satanei si lucrează cu voia, împreună cu acesta, la pieirea neamului omenesc si, în primul rând, a crestinilor.

„Foarte multă ură au jidovii asupra crestinilor; de ar vrea omul să le scrie toate trebuie vreme foarte îndelungată. Însă nu mă lasă inima să tac de tot si a nu arăta crestinilor ura lor. Mai întâi, ei Biserica noastră o numesc „tuma", care cuvânt va să zică „spurcată"; iar hahamii numesc Biserica noastră „moisav", care va să zică „umblătoare"; pe crestin îl numesc „goim" adică „păgân"; pe copiii de crestin îi numesc „seighiti", care va să zică „vierme târâtor", copilei îi zic „siscala", care tot asa va să zică – vierme târâtor parte femeiască; pe preot sau pe călugăr îl numesc jidovii „galăh", care va să zică „jertfitor la idoli".

„Pe copiii lor, până a nu începe dascălul a-i învăta A, B, trebuie mai înainte să învete hulă asupra crestinilor, ca să stie când va trece pe lângă vreo biserică să zică: «spurcata spurcatilor si necurata necuratilor, afurisită este». Şi la Talmud scrie că dacă a trecut vreun jidov pe lângă biserică si a uitat să hulească, până la zece pasi, dator este să se întoarcă îndărăt si să zică hula aceea" [152].

Pentru că s-au făcut ucigasi de Dumnezeu si s-au înrobit diavolului, jidovii au căzut din starea de umanitate si au împrumutat firea cu desăvârsire rea a dracilor.

Precum fără margini este dragostea lui Hristos pentru oameni, tot asa este si ura satanei si a iudeilor împotriva Mântuitorului si a alesilor Săi. Asa cum Evanghelia este cartea dragostei, tot asa, în Talmud, *vrăjmasul* a creat codul de legi al *fiarei*, îndreptat direct împotriva Cuvântului lui Dumnezeu: „Să recunoastem că Talmudul si literatura talmudică contin formulări si precepte extrem de injurioase la adresa crestinismului" [153]. „Pentru evrei, însusi numele lui Iisus a devenit un simbol al tuturor josniciilor posibile" [154]. „De exemplu, Talmudul, în afara unui pomelnic de acuzatii sexuale murdare împotriva lui Iisus, spune că pedeapsa Acestuia în iad este să fie înecat într-o baie de excremente clocotite. În Codul complet al legii talmudice al lui Maimonide, autorul nu poate pronunta niciodată numele lui Iisus fără să adauge pios: «Pieri-i-ar numele păcătosului!». Să mai citám si preceptul care ordonă evreilor să ardă, în public, orice exemplar al Noului Testament" [155].

Doar asa putem întelege ceea ce s-a întâmplat la Pitesti si Gherla, ororile pe care Bordeianu le descrie, fără a le putea afla cauza ascunsă. Nicolski, Zeller, Pauker, Teohari, precum si rabinii care au conceput planul reeducării, nu au fost nebuni. Ei nu au făcut decât să pună în practică Talmudul, în

---

149 Zosima Prodromitul, *Sfârsitul omului*, Bucuresti, 1922, pag. 55

150 Talmud: cod de legi, însotit de o voluminoasă culegere de explicatii si comentarii, alcătuit de rabini între anii 200 si 500 d. Hr.

151 Monahul Neofit Cavsocalivitul, *Înfruntarea Jidovilor* (Editura Samizdat, 2000): „Asa s-a împlinit blestemul pe care jidovii l-au atras asupră-le când i-au zis lui Pilat: «Sângele Lui asupra noastră si asupra fiilor nostri» (Matei, 27, 25). Asa se întâmplă că la solstitii si echinoctii, asupra bucatelor jidovilor *coboară din văzduh sânge*!"

152 Monahul Neofit Cavsocalivitul, *op. cit.*, pag. 19. Monahul Neofit a fost mai întâi rabin, până la vârsta de 39 de ani, precum fariseul Saul, înainte de arătarea minunată a Domnului.

153 Israel Shahak, *Povara a trei milenii de istorie si de religie iudaică*, Ed. Fronde, 1997, pag. 55.

154 Israel Shahak, *op. cit.*, pag. 189

155 Israel Shahak, *op. cit.*, pag. 55. Autorul acestor rânduri este Israel Shahak, evreu liberal din Ierusalim, care denuntă, din perspectivă rationalistă, preceptele Talmudului, dintre care unele sunt ascunse chiar evreilor neinitiati. (n.ed.)

modul cel mai riguros. Scopul lor nu a fost distrugerea fizică a *celor alesi*, ci siluirea sufletului, *schimbarea mintii* si transformarea omului în demon. Asa ne explicăm toate aceste fapte peste fire: cruzimea drăcească, pasiunea coprofagă[156] si obscenă si, mai ales, nebunia hulei. Spune monahul Neofit: *„Când avem noi Nasterea lui Hristos si Botezul lui Hristos, în acele două nopti nu pun ei mâinile pe cărtile lor, ci le acoperă si joacă toată noaptea cărti si hulesc pe Hristos, pe Maica Domnului si pe toti Sfintii, si numesc noptile acestea noaptea oarbă”.* (s.n.) „Şi cu adevărat oarbă noapte este pentru dânsii, ticălosii, că nu văd adevărul, dar pentru ce acoperă ei cărtile lor în noptile acelea, si ce hule bârfesc, nu pot să le scriu, că mă cutremur a le si gândi în mintea mea, că mi se pare că se va spurca si văzduhul a spune cineva hula aceasta ce bârfesc ei atunci când acoperă cărtile lor” [157].

Vedem că mucenicilor vremii noastre li s-a dat să pătimească încă si mai mult decât aceia din vechime. Tiranii antici nu aveau stăpânire decât asupra trupurilor; la Pitesti si Gherla, satanei i s-a îngăduit să se atingă chiar de sufletul omenesc. Asa s-a împlinit cuvântul care zice că «cei din urmă vor fi cei dintâi» în Împărătia Cerurilor.

Ştiind că vremea s-a scurtat si că i se apropie ceasul, *cel rău*, si cei împreună lucrători cu dânsul – jidovii –, au căutat să tragă după ei în iezerul de foc si pe cei alesi, aducându-i la lepădarea de Hristos, de va fi fost cu putintă.

Asta s-a urmărit prin „reeducarea” adevăratilor crestini, putini la număr, a „micii turme”, strânse dintre legionari. „Mlastina deznădejdii” este sufletul lipsit de Dumnezeu, adică iadul lăuntric: «Împărătia mortii este casa mea; culcusul meu l-am întins în inima întunericului. Am zis mormântului: Tu esti tatăl meu; am zis viermilor: Voi sunteti mama mea si surorile mele! Atunci unde mai este nădejdea mea si cine a văzut pe undeva norocul meu? El s-a rostogolit până în fundul iadului si împreună cu mine se va cufunda în tărână» (*Iov* 17, 13-16) [158].

*

Cu sigurantă, prigonitorii vremii noastre, rabinii care au condus, si masonii care au organizat totul, nu îsi puteau închipui binele pe care îl făceau victimelor atunci când le chinuiau si le omorau, căci: «Fericit este omul pe care Dumnezeu îl mustră! Şi să nu dispretuiesti certarea Celui Atotputernic. Căci El răneste si El leagă rana, El loveste si mâinile Lui tămăduiesc» (*Iov* 5, 17). «Fericiti cei morti, cei ce de acum mor întru Domnul! Da, grăieste Duhul, odihnească-se de ostenelile lor, căci faptele lor vin cu ei» (*Apocalipsa* 13, 13).

De asemenea, tiranii contemporani nu aveau cunostintă de rapoartele martirologice cuprinse în „Vietile Sfintilor”. Cu toate acestea, formele de martiraj sunt identice: de pildă, legionari arsi de vii la Crematoriu, în cuptoarele locomotivelor sau doar trecuti prin etuvă ca Gioga Parizianu din cartea de fată, care a supravietuit, asemeni celor trei tineri din Babilon. La fel, găsim descrise în „vietile” sfintilor contemporani nouă, scene de supliciu în care călăii se istovesc lovind cu tevi de metal, în schimburi, niste oameni ajunsi la starea de schelete miscătoare, pe care totusi nu îi puteau doborî. „Strigă, părinte, că te omoară ăstia!”, citim în „Bucuriile suferintei” despre părintele Dumitru Bejan, care comentează: „Ce să strig, dacă nu simteam nimic?” Într-adevăr, îngerul Domnului îl apăra si îl făcea să se simtă în trup străin.

«Trupul meu e plin de păduchi si de solzi de murdărie; pielea mea crapă si se zbârceste. (…) Pielea s-a făcut pe mine neagră si oasele mele sunt arse de friguri» (*Iov* 7, 5; 30, 30). Trupurile acelea chinuite, batjocorite, s-au sfintit prin suferintă si, cu mila lui Dumnezeu, au biruit firea, astfel încât

---

[156] Mari „filosofi” jidovi parizieni, cum sunt Sartre sau Derrida, au teoretizat si au practicat coprofagia, ca pe un stadiu al dobândirii „întelepciunii”. (n.ed.)

[157] Monahul Neofit Cavsocalivitul, *op. cit.*, pag. 19.

[158] După primul război al „lumii”, pe care românii *l-au pierdut*, marii masoni care au împărtit prada au considerat că le era mai de folos, în acel moment, o Românie unită. Cu o singură conditie: încetătenirea *în masă*, de urgentă, a milioanelor de evrei pripăsiti după războiul zis „de independentă” (independentă a cărei recunoastere a fost conditionată de acelasi articol din Constitutie, care nu permitea naturalizarea colectivă). Constitutia din 1923, „cea mai liberală din Europa”, a rezolvat definitiv această „nedreptate”: jidovii au devenit oficial nepoti ai „Bădicăi” Traian si au fost confirmati ca stăpâni ai României „mari”.

Mai mult, atunci când sionistii au pus la cale înfiintarea unui stat „israelit”, acesta trebuia înfiintat tot *pe teritoriul nostru* (pentru amănunte, vezi Mihai Eminescu, *Opere*, vol. X). În 1933, acordurile dintre Alianta Israelită Universală si guvernul masonic al României, privitoare la acest plan, ajunseseră destul de departe. Pentru încheierea tratativelor a fost ales, din partea română, un grec megaloman, I. G. Duca, acela care avea să-si plătească trădarea pe peronul gării din Sinaia, executat de un grup de legionari.

Între cele două războaie, singura fortă care s-a opus iudaizării si a oprit desfiintarea României a fost Miscarea Legionară. De aceea, putem considera „reeducarea” drept răzbunarea deplină a jidovilor împotriva singurilor oponenti reali pe care i-au avut în acea perioadă.

astăzi avem *moastele întregi* ale mărturisitorilor, precum Sfântul Ilie Lăcătusu[159], preot legionar. Din rânduială Dumnezeiască, moartea a fost călcată, diavolul s-a surpat si cei care ar fi trebuit să cadă s-au înăltat laolaltă cu îngerii.

Sângele vărsat în România pentru Hristos si Biserică a curs si pentru cititorul acestei cărti, pe care am dorit să o încheiem cu mărturia unui sfânt care si-ar fi dorit cu sigurantă să trăiască astăzi mărturisind Adevărul.

[159] Preotul Ilie Lăcătusu, născut la 6 decembrie 1909, în comuna Crăpăturile – Vâlcea, a fost arestat de regimul comunist între 1952-1954 si 1959-1964, fără a fi condamnat de vreun tribunal. În temnitele si lagărele unde a fost închis a fost un exemplu de mărturisitor al lui Hristos. După 1964 a slujit ca preot în mai multe parohii. În 1979, prin invidia diavolului si cu împreună lucrarea autoritătilor bisericesti de atunci, a fost oprit de la slujire. A răposat în Domnul la 22 iulie 1983, în Bucuresti, proorocind că după 15 ani avea să moară si sotia sa. Într-adevăr, asa a fost. La 29 septembrie 1998, la două zile după moartea sotiei sale, deschizându-se mormântul în care fusese îngropat cu 15 ani mai înainte, au fost aflate moastele întregi, binemirositoare, ale Sfântului Mărturisitor Ilie Lăcătusu. Din păcate, cu tot efortul bine-credinciosilor si al familiei, dosarul de canonizare aflat pe masa Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române întârzie să fie solutionat.